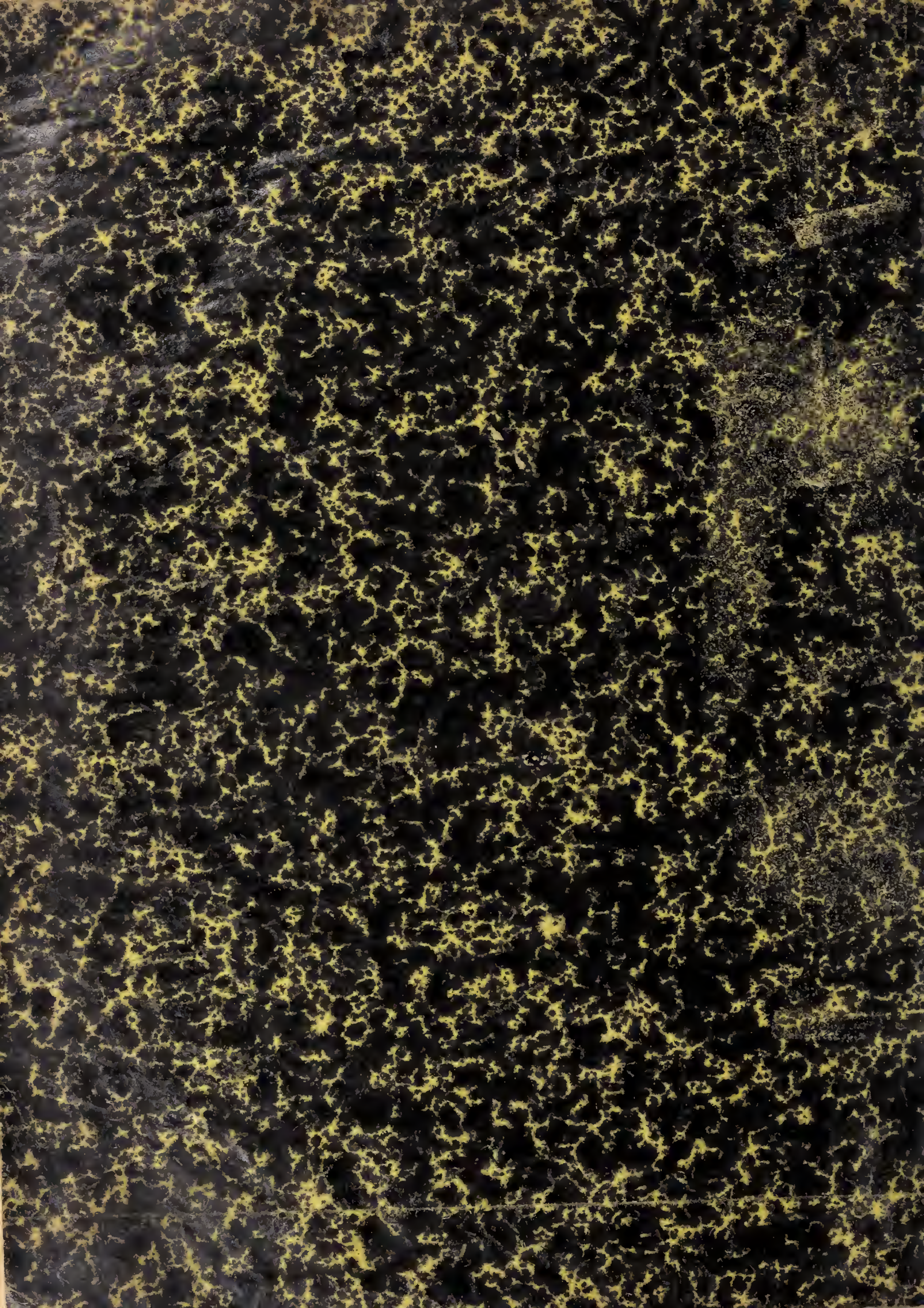

[illegible] 7

[illegible] יום 10 [illegible] 659

[illegible] יום 28 [illegible] 660

[illegible] יום 18 [illegible] 5666

[illegible] יום 1 [illegible] 5674

[illegible] יום 18 [illegible] 5674

[illegible] 42

[illegible] 1860

22

[illegible]

20

ספר

אוצר החכמה

אישטי ליברו איס טאן אפאמאדו קי דיקלארה איל מעם לועז קהלת אין לאדינו אי קי אימביזה דוטרינוס אי קונסיז'אס דיל ס' די שלמה המלך ע"ה, קונטראאיז'אס די גמרא אי מדרשים, אי ריסטו די לוס ספרים קי סון אבלאס קון דולסיס מאס קי לה מייל.

אינקוראז'אדוני אי אקונפאנייאדוני אין איל דייו ב"ה דיספואיס אה מואיסטרוס קירידוס אירמאנוס, מיטו מיס מיינטיס פור אזיר איסטה ג'יקה אובֿרה קון לה איספיראנסה אין איל ש"ת די ריאוש'יר, אי לואיגו איס־טאמפאר מאס אוטראס אובֿראס קומו איסטאס ראשונים וביותר אי"ה.

קומפואיסטו פור מי איל מינור:

נסים משה עבוד ס"ט

תח"ת אדונינו המלך סולטאן **עבדול חמיד** יר"ה א"מן

אתן שכ' **להבין משל ומליצה** דברי חכמים וחידותם

معارف نظارت جليله سنك ١١ تشرين ثانى ٣١٥ ٢٤ رجب ٣١٣ تاريخلى ٥٢٥ نومرلى رخصتنامه سيله طبع اولنمشدر.

קונסטאנטינופלה 5658

אימפרימיריאה ש. קומיקמאטיליס

איסטוס פליגוס סי טופאן פור בֿינדיר אין לוס לוגארים סיגיינטים :

אין סאס קייוי אונדי לוס סינייורים
נסים סאבֿאריגו הי׳ — ן׳ ליון באדי הי׳ — נסים חטיגואה הי׳
משה מזל טוב הי׳ — שלמה מזל טוב הי׳ — יוסף פאלומבו הי״
קאנטוג̃י אין לה איסקאלה די סאסקייוי ·

אפֿואירה באלאט אונדי לוס סינייורים
אהרן נרפתי באקאל הי׳   אי ח״ר רפאל מזרחי הי׳

דיינטרו באלאט אונדי איל סי״ נסים טקאבֿין הי׳ פאנטיגונג̃י ·

איסטאמבול אונדי איל ליבֿרירו די ג̃וראפג̃י האן ·

הקדמת המחבר

טודו איל קי פארה מיינטיס אין מואיסטרה ליי סאנטה, אינטינדירה אי סאבֿרה, קי די פארטי די לוס קואינטוס קי איי אין אילייה, סי די פארטי דילאס קוזאס קי פירמיטי אה איל קי לה אפֿירמה, אי קי די פארטי דילאס ידיעות קי איי אין אילייה אין סאבֿיר לו בֿינידירו, אי קי די פארטי דילאס מצות אי לוס חוקים אי לוס ג'ואי־סייוס קי איי אין אילייה. קי טודוס נו איס פו־סיבֿלי די נומבראר לוס, סיינדו קון מוג'וס אי לייבֿה מוג'ה לארגורה. אנסי בֿו אה דיזיר אונוס קואנ־טוס. קי די איליוס אינטינדיראס פארה איל ריס־טו. קי אין קאדה אונו קי טי בֿו אה נומבראר איי קוזאס קי נו איס פוסיבֿלי אה איל סכל דיל אומברי קי לאס אקוזגה. אי איס קי איל סכל דילה פירסונה ג'וזגה, קי איל לאדרון קי ארובה מונידה, נו מיריסי פינה, קי לה מאנקורה די פ'ר לו אזי רובֿאר פארה טיניר קון קי מאנטינירסי. אין טאנטו סיינדו אין לו אזיינדו פינה אה איל לאדרון סי מוגיגואה איל רובֿו איניל מונדו אי נו איי ריפוזו איניל מונדו. קונקי בֿייני אה סיר אה קי איל לאדרון אי איל קי מאטה אלמה קון איגואל אין לה פינה. אי נו אפארטאן לה גראן דיפֿירינסייה קי איי דיל פיקאדו דיל קי מאטה, אה איל פיקאדו דיל לאדרון. קי אין מיטיינדולוס אין לה באלאנסה אונו אין קאדה טאסה, סיגורו איס קי איל פיקאדו דיל מאטאדור איס מוג'ו מאס פיזאדו די איל לאדרון. אי אזיינדו איגואל לה פינה די טודוס דוס איס ג'וזגו טואירטו. קי איל סכל דיל אומברי נו פואידי אזיר אטאנסייון אין איל פיקאדו דיל לאדרון אה דארלי סו פינה לה קאנטידאד קי מיריסי. אוטרו קי סי אפֿירו דילוס דוס קאבֿוס, או קי נו לי דה פינה דיל טודו, או קי לו אפינה מואירטי. אי סי אפילו ארה אטאנ־סייון איל אומבֿרי אי טופארה איל אלייאר די אלגונה קוזה, נו לו אפֿירה אוטרו קי אין ריגלה. אי נו אין טודוס לוס פארטיקולארים. לו קואל קי לה ליי דיל סאנטו בֿינדיג'ו איל, דה פינה אה קאדה אונו סיגון סו פיקאדו קון מוג'ה אטאנסייון. אי דיזי קי איל לאדרון קי פאגי דוס טאנטוס די לו קי רובֿו. אי קין קי פאגי קואטרו טאנטוס, אי קין קי פאגי סינקו טאנטוס. אי קין קי לו בֿינ־דאן פור איסקלאבֿו פור פאגאר לו קי רובֿו. אי איל קי רובֿה אלמה מיריסי מואירטי קומו מאטא־דור. קי די איסטו אינטינדיראס קומו לוס ג'וז־גוס דיל דייו ב"ה קון מוי ג'וסטוס. קי דה אה קאדה אונו סו פינה קי מיריסי. קי לו מיזמו אינטינדיראס פארה טודאס לאס מצות קי איל סכל נו לאס אובֿליגה. קון טודו איל סכל נו פואידי אפארטאר איסטה אונדי איס קי איס פרובֿיג'ו פא־רה איל אלמה אי איל פואירפו אי דאר און קא־זאר אין אילייאס. נו קואל קי לה ליי לאס דייו לאס מצות קון פיזו אי מיזורה ג'וסטה קי סון פרובֿיג'וזאס אי בואינאס פארה טודוס, קי בֿיראס קי לה ליי נו נוס קפֿיזגו מוג'ו איניל אפארטאר

די קוזאס דיל מונדו. אוטרו קי אונה קאנטידאד ג׳וסטה סין אפיזגאר. קי איל קי מוג׳יגואה דילה אונה פארטי, סי אקורטה דילה אוטרה, קי איל אזיר מוג׳ו תענית איל קי אים פ׳לאקו די פ׳ואיר-סה, נו טראי אה נו פואידיר סירב׳יר אה איל דייו ב״ה אין אוטראס קוזאס. אי נו מיזמו אים סימיז׳אנטי אין ריסטו די מנו׳. אי אנסי ב׳יראס קי מואיסטרה ליי סאנטה, איסטה איספארטידה אינטרי טימור אי ﭏיגריאה. קי קון קאדה אונה די אילייאס סי אסירקה אה איל דייו ב״ה, קי איל איסטאר קון טימור אין דיאה די תענית. אי איל איסטאר גוסטוזו אין שבתות אי מועדים פור קואינטו די מצוה. טודוס דוס קון איגוﭏ-מינטי פארה אסירקארסי אה איל דייו ב״ה, אי איסטי פיזו דילאס מנו׳ שכליות אה מיטירלאס אסטה און גראדו קי ב׳ינגה בואינו פארה טודוס. נו נו פואידי פיזאר אוטרו קי איל ש״ת, קונקי סי ב׳יאי קלארמינטי, סי דילוס ג׳וזגוס אי סי ד, לאס מנו׳ שכליות קי אין אילייה, אים ליי דאדה דיל דייו ב״ה, אי נו מיזמו סי ב׳יאי דילוס חוקים קי אין אילייה קי סון לאס מנו׳ קי איל שכל דיל אומברי נו לאס ﭏקאנסה ני טופה קאמינו פור אונדי ﭏקאנסארלאס. סוב׳רי קי איל שכל נו לאס אריפוש׳ה אי לאס ריסיב׳י. קומו איל חאזינו ק ריסיב׳י לה מיליזינה דיל מידיקו סין סאב׳יר לוקי איס. קי לוס חוקים לייה סי פריב׳ארון מויי ביין קומו פור אילייוס מוס אסירקימוס ﭏ דייו ב״ה אה ﭏקאנסאר לו קי נו ﭏקאנסימוס קון לאס מנו׳ שכליות, אי אים איל פוזאר לה שכינה אינטרי נוס אי אבאשאר פ׳ואיגו דילוס סיילוס אין איל מזבח. אי לה נבואה קי אוב׳ו אין טודוס לוס דורו׳ קי איסטוב׳ו איל בית המקדש פ׳ירמי אי סי ﭏיי-גאב׳אן קרבנות, אי איל שעיר המשתלח די דיאה די כפור. קי טודאס איסטאס מנו׳ סון חוקים קי איל שכל די איל אומברי נו לאס אפ׳ירה. קי נו סי אסירקה איל אומברי אה איל דייו ב״ה או-טרו קי קון אזיר לו קי קומאנדו איל קי סון לוס חוקים. קי לאס מנו׳ שכליות סון קומו הקדמות פארה לה ליי דיל דייו ב״ה. אי אילייאס אקונטא-טאן אין נאטורה אי אין טיימפו ﭏוס חוקים אי נו אים פוסיב׳לי סין אילייאס. קי ב׳יראס קי אפילו לה קומפאנייה די לאדרונים נו סי סוסטייני סי נו אים קי אינטרי אילייוס סי ריזין אי קאמינאן קון ג׳וסטידאד. אי לוס חוקים סון לאס מנו׳ קי סי דיירון סולאמינטי ﭏוס ג׳ודייוס פוזאדאס סו-ב׳רי לאס מנו׳ שכליו׳. אי קון אילייוס אים קי טופארון ב׳אנטאז׳י אה סיאיר סירקאנוס אה איל דייו ב״ה סין סאב׳יר קומו אים קי אזין איסטו לוס חוקים אי קומו אים קי אבאשו לה אונרה דיל דייו ב״ה אינטרי אילייוס, אי קומו אבאשו פ׳ואיגו דיל סיילו אין איל מזבח. קי איסטו נו לו ריקוז׳י איל שכל, קי נו אים קי פואי ב׳יסטו קון איל אוז׳ו. קי אים סיגון איל חאזינו נו סאב׳י קומו אים קי סי טייני קי מיליזינאר אי טורנאר אין סו איסטאדו די אנטים קון לאס מיליזינאס קי לי דה איל מידיקו, אוטרו קי אין מיליזינאנ-דוסי אי טורנה אה סו איסטאדו, קריאי קי לי ב׳ינו דילאס מיליזינאס. אי קואנדו סי טורסיירון לוס ג׳ודייוס קי ﭏיב׳ייאנארון אין לאס מנו׳ שכליו׳ קי סין אילייאס נו סי סוסטייני ניגונה קומפא-נייאה די ג׳ינטי סיגון קי נו סי סוסטייני איל אומ-ברי סין קומיר אי ביב׳יר אי דורמיר. אין טאנטו אאינדה ﭏייגאב׳אן קורבנו׳ אי אפ׳ירמאב׳אן אי או-טרוס חוקים. ליס דישו איל דייו ב״ה קי אירה מאס קונטינטי קון לו מאס מאנקו, סיגון דיזי איל פסוק (מיכה 6) מה ה׳ דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבה צדק אי אים קי לי קיזו די-זיר קי מיז׳ור אים אה קי גוארדין לאס מנו״ שכליו״ קי קאמינאן קון ג׳וסטידאד אינטרי אילייוס קי לוס חוקים נו סי קומפלין אוטרו קי דיספואיס די אפ׳ירמאר לאס מנו׳ שכליו׳ קי אילייאס אקו-נטאן ﭏוס חוקים אין טיימפו אי אין נאטורה, קון קי אים קי בימוס קלארמינטי קומו לוס חוקים די לה ליי. מוס דייו הצלחה אין מוג׳אס

קוזאס כאלידאס דיל טבע. קי טוב׳ימוס לה שכינה קון מוזוטרוס. אי אב׳אשו פֿואיגו די איל סיילו אין איל מזרח, אי קימו אלוס קרבנות, אי מוג׳וס נביאים קי אב׳יאן אין אקיל טיימפו. קי די איסטו סי פרובה קלארו, קי נוס חוקים סון דאדוס די איל דייו ב״ה. אי לו מיזמו סי פרובה די לאס ידיעות קי איי אין לה ליי. אי איס קי אין (דברים י״ד) דיזי אאי קושה בהמה או חיה קי קומאן, אי קושאס קי נו קומאן. אי דה דאנדו סימנים אין איילייאס, אי מאס קי אין מואיסטרה ליי ב׳יאימוס קוזה גראנדי אי מאראב׳יליוזה קי קאדה פסוק אי פסוק אי קאדה ענין לייב׳ה מוג׳וס דיקלארוס דימודאדוס אונו דיל אוטרו, סי אין קלארו סי אין סיקריטו. לו קי נו איס פוסיב׳לי אין נינגונה ליי קי איניל מונדו קי נו טייני או-טרו קי און דיקלארו, אי טודוס לוס נביאים פֿו-אירון אקאב׳ידאנדו אה ישראל די אפֿירמאר לוס קומאנדוס דילה ליי קי פֿואי דאדה אין הר סיני פור מאנו די משה אסטה מלאכי קי פֿואי פרוס-טירו דילוס נביאים קי דישו אין מלאכי ג׳ זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחורב על כל ישראל. אי דיספואיס פֿואירון אנשי כנסת הגדולה אי סוס דישיפלוס, אי דישיפלוס די סוס דישיפ-לוס קי פֿואירון ריסיב׳יינדו די סוס חכמים. אי סון לוס תנאים קי דיקלאראראן לאס מצות דילה ליי, אי די איליוס ריסיב׳יירון לוס אמוראים אי די איליוס אוב׳יירון קי טוב׳יירון רוח הקדש, אי די איליוס ריסיב׳יירון לוס גאונים. אי דיספואיס איניספיסארון לוס ראב׳יוס קי קיטארון ליב׳רוס סוב׳רי לה ליי אי סוב׳רי לאס מצו׳ אי לוס חוקים אי לוס ג׳וזגוס קי מוס אינקומינדו איל דייו ב״ה פור מאנו די משה. אי אסטה איל דור די אגורה. נו אוב׳ו דור סין אב׳יר ג׳ינטי גראנדי קי קיטא-רון ליב׳רוס די ליי אי די קאסטיגירייוס, אי טו-דוס איליוס ב׳אן אפריקוראנדו אי אקאב׳ידאנדו פור לה ליי די משה. אי טודאס סוס אב׳לאס אי סוס ליב׳רוס פֿואירון ריסיב׳ידאס און דור דיל או-טרו. אי לו מיזמו טייני קי סיאיר לוס דורו׳ ב׳י-נידירוס קי אין קאדה דור אי דור טייני קי אב׳יר חכמים קומפונידורים די ליב׳רוס סוב׳רי לה ליי די משה. קאדה אונו סיגון לו קי פואידי אלקאנ-סאר די איליה, קין אין פשט, קין אין רמז, קין אין דרוש, קין אין סוד. קי לה ליי נו סי טייני קי אולב׳ידאר דילה אומה ישראלית נונקה אי איס קי אפֿואירה די לה ראזון קי דיזי איל זוהר אין (פ׳ תזריע) אי אין ספר החסידים סימן תק״ל קי איס אוב׳ליגאדו טודו מודו די אומברי קי לו אינ-גראסייו איל דייו ב״ה אה ריגואר קוזה די ליי או די סינסייה או די קאסטיגירייו די איסקרי-ב׳ירלאס אין ליב׳רו, אי נו קומו אלגונוס קי דיזין לייה מוס אבאסטה לוס ליב׳רוס אנטיגואוס קי טינימוס, קי ב׳ייני איסטי פור פוזאר. מה שתיקה יפה לחכמים. אי לייו ב׳ינגו פור דיקלאראר מי קוב׳דיסייה קי טוב׳י אי טינגו פור איסטודייאר אין טודו לו קי אלקאנסה מי פודיר, אי ב׳יינדו קי אשריהם ישראל ליס פלאזי אה קאדה אונו פאר-טיקולאר די מילדאר קאדה אונו לו קי סאב׳י. אי ב׳יינדו קי לוס קי מילדאן ארבעה ועשרים לו מיל-דאן אינטירו קון אינטינדיר אי סין אינטינדיר. אי קואנדו ב׳ייני ספר קהל׳ בולטאן אוזאס אי נו לו מילדאן פורקי נו לו אינטיינדין קי סוס פשטאב׳ראס סון סילייאדאס אי סיראדאס. אה איס-טה קאב׳זה מי דיטירמיני פור אורדינאר איסטי ג׳יקו ליב׳רו די קהל׳ אין לאדינו פור דאר אה אינטינדיר לוס קאסטיגוס קי מוס אינב׳יזה איל סי׳ די שלמה המלך אי סוס סינסייאס קי טודאס סוס פאלאב׳ראס פֿואירון דיג׳אס קון רוח הקדש קי אינב׳יזו לה ליי מפי הגבורה קומו דיקלארא-רימוס בע״ה אין פרימיר קאפיטולו. סיאה נומ-ברי די ה׳ בינדיג׳ו קי דה אה איל לאסו פֿואירסה. אי סאב׳יר אי אינטינדינסייה אה איל אומברי. אי דה קלארידאד אין לה ב׳יסטה. בינדיג׳ו איל די אגורה אי אסטה סיימפרי. אי איל קי סי איספאנטה דיל דייו ב״ה נו דיזי אפילו אה און

ﭏוונדי קי נו לו קונוסי נו סוס טו ﭏיל קומפו-
נידור די ﭏיסטי ליבֿרו, ﭏוטרו קוﭏנדו נו סﭏבֿי
לו קי ﭏיקטה ﭏיסקריטו ﭏיניל ליבֿרו. ﭏי סי נו
פﭏסה פור ﭏיל פסוק צלדק תשפוט עמיתך קי סו
לﭏדינו ﭏיס קון גֿוסטידﭏד גֿוזגﭏרﭏס ﭏה טו קומ-
פﭏניירו. קי די ﭏיסטי פסוק דרשﭏרון לוס ס׳
חכמים דוס לﭏוין, ﭏונו פﭏרה ﭏיל דיין ﭏי ﭏו-
טרו פﭏרה טודֿו מודֿו די ﭏומברי קי גֿוזגי ﭏין
בֿירדﭏד ﭏה פﭏרטי בוﭏינה ﭏין טודֿו מודֿו די קוזה.
ﭏי פור לו קי נו סי בֿינדירה קון פריסייו בוﭏינו.
ﭏיל דייו ב״ה ﭏיס פﭏטרון די טודֿו ﭏיל ﭏורו ﭏ׳
לה פלﭏטה, ﭏי ﭏיל קין קריﭏ ﭏין בֿירדﭏד נו
סוספיגֿה, ﭏי ﭏיל קי ﭏינטיינדי ﭏי קונוסי ﭏיל
פריסייו די ﭏיקטי ליבֿרו, סיגורו קי בושֿקה ﭏה
מירקﭏרלו קון בוﭏין פרימייו. קי מיזֿור לה מיר-
קﭏנסיﭏה די ﭏיקטי ליבֿרו מﭏס קי לה מירקﭏנ-
סיﭏה דילה פלﭏטה. ﭏי לו דיגו פור סיגורו קי
טודֿו ﭏיל קי מילדﭏרה ﭏין ﭏיסטי ליבֿרו די ﭏיל
פרינסיפייו ﭏסטה ﭏיל קﭏבֿו, נו לי קידֿה קוזה
פור ﭏינטינדיר. ﭏי ﭏפילו לו קי ﭏיס פיזגﭏדֿו
לי בֿירנה מויי ליבֿייﭏנו ﭏין סוס ﭏוזֿוס ﭏי דולסי
מﭏס קי פﭏנט די מייל, ﭏי טומﭏרה פלﭏזיר קון
ﭨייודֿו דיל דייו ב״ה. ﭏי לי בֿירנה ﭏה נו בוקה
קומו דולבורה, ﭏי סו שכל סי לי ﭏנגֿיﭏרה די
גרﭏן גוסטו קי טומﭏרה. בﭏסטה קי נו מילדי
ﭏיקטי ליבֿרו ﭨה ריגלה סיגון ﭏיקטה. נו ﭏון
פידﭏסו די ﭏקי ﭏי ﭏון פידֿﭏסו די ﭏﭏי. פורקי
ﭏיל קי סי קﭨטה די ﭏון לוגﭏר ﭏה ﭏוטרו נו
טופﭏרה פﭏסטו ני סﭏבֿור ﭏין סו מילדﭏדֿו. ﭏי
סי בֿירﭏס ﭏין מי ליבֿרו קי ﭏסינייﭨו קוזﭏס די
מﭏס ﭏדילﭏנטרי, ﭏיס ﭏין פוקוס לוגﭏרים, ק׳
פֿוﭏי ניניסטיר די טרﭏיר ﭏקיﭏה קוזה סיגונדה
בֿיס ﭏין קורטו. ﭏין טﭏנטו ﭏיס קי ﭏיניל לוגﭏר
פרימירו לייה דיקלﭏרו. מויי ביין סין מﭏנקﭏר
קוזה די דיקלﭏרו ﭏי פור דימﭏס מי דיקלﭏרו קי
ﭏונוס קוﭏנטוס יירוס ﭏיגֿוס סין בֿילונטﭏד, רוגו
נו ﭏקולפﭏרמי ﭏי גֿוזגﭏרמי לכף זכות, ﭏי פור
סיﭏיר פוקוס לוס סינייﭨו ﭏקי פור נו ﭏזיר לוס
נטעיות פורקי מי בֿייני ﭏה ﭏיסטﭏר קﭏרו. ﭏי
ﭏי ﭏיס ﭏין ﭏוזה 29 הבל הבלים ﭏמר קהל׳ הבל
הבלים הכל הבל, ﭏיסטה ﭏיסקריטו כי הכל הבל.
מﭏס ﭏין ﭏיסטה ﭏוזה ﭏנחנו לא נושענו, ﭏיס-
טה ﭏיסקריטו עשמנו. ﭏין ﭏוזה 34 טייני קי מיל-
דﭏרסי. סי ﭏיל דור ﭏפֿירמﭏן לוס קומﭏנדוס די
ﭏיל דייו ב״ה קי פור ﭏילייוס סי קריﭏו לה טיירה,
ﭏין ﭏקיﭏה ﭏורה סי ﭏינבֿיזֿיסי לה טיירה. קומו
דישֿו ﭏיל פסוק ﭏי לה טיירה קומו ﭏיל פﭏנייו
סי ﭏינבֿיזֿיסירה, ﭏי ﭏיל ו׳ ﭏדס ﭏיקטה פֿירמי
פור סיימפרי. (נו ﭏיס סיגון ﭏיסטה ﭏיסקריטו
קומו דישֿו ﭏיל פסוק וכ״ו) ﭏינטרי טﭏנטו סיגון
סוס מﭏנייﭏס ﭏי סוס בוﭏינדﭏדֿים דיל מילדﭏ-
דֿור מי גֿוזגה. קי סי ﭏיס טימיין דיל דייו ב״ה
מי גֿוזגה ﭏה פﭏרטי בֿוﭏינה ﭏי דיזי קי ﭏיקטה
קוזה פֿוﭏי ליירו. סיגון ﭏיי ﭏין לוס מﭏס דילוס
ליבֿרוס גֿיקוס ﭏי גרﭏנדים קי נו ﭏיי ﭏונו ﭏין
מיל ﭏה קי נו סי טופי כינגון יירו. ﭏי לייו בֿיינדו
קי ﭏיסטי ליבֿרו ﭏיסטה מוגֿו דימﭏנדﭏדֿו דיל
פוﭏיבֿלו די ישרﭨ. ﭏיזי טודֿו לו פוסיבֿלי פור
ﭏיסקﭏפﭏרלו די ﭏיסטﭏמפﭏר. סיינדו ﭏינפרימירו
ﭏיסטﭏמפי ﭏסטה סייטי פליגוס. ﭏי מי דיטובֿי
פור מודֿרי די ﭨייודֿו קי נו טופי. בֿיינדו ﭏה
מוגֿוס סינייורים ﭏבונﭏדֿוס קי ני פֿוﭏירון די-
מﭏנדﭏנדו ﭏיל ריסטו, ﭏה ﭏיקטה קﭏבֿזה פיל-
קורי פור ﭏיסקﭏפﭏרלו. ﭏי יזכה למצות ﭨ ס׳
ﭏהרן נרפתי ה״י קומו טﭏמביין ﭨ ﭏיסטﭏמפﭏדֿור
ס׳ דוד ב׳ שלמה ה״י, קי פירקורﭏרון בﭏסטﭏנטי
פור קיטﭏר ﭏה לוז ﭏיקטה גֿיקה ﭏובֿרה סובֿרי
ﭏיסטו רוגו די טודֿוס לוס סינייורים קי ﭏין בֿי-
ניינדו ﭏיסטי ליבֿרו ﭏה סוס מﭏנוס קי בושֿקין
ﭏה מירקﭏרלו ﭏונה ﭏורה ﭏנטים. ﭏי ﭏיל קי
בושֿקﭏרה ﭏה מירקﭏרלו ﭏי פﭏגﭏר לﭏס
פﭏרﭏס דיל ליבֿרו. ﭏינדיספﭏרטי קי
ﭏיסטﭏרה מויי קונטינטי, ﭏי פור
מצוה לי ﭏיס קונטﭏדֿו.

בכן האמנתי כי עניתי מאד, וידעתי כי אנכי תולעת ולא איש, ולא בינת אדם לי, ולא חדשתי אלא דברים קטנים וענינים קלים לקטן כמוני. ולבן אדם אשר ידמה לי. כי התורה והחכמה ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים. ומים שאין להם סוף. ואני לא הארכתי בכל ענין וחכמה עד תכליתה. כי הנייר יכלו והם לא יכלו. שאין קצה לחכמה. ואע"פ שידעתי שכל הרואה הספר הזה יהתל בי ואהיה שחוק בעיניהם באומרם וכ'ו. שהדי במרומים כי לא עלה על לבי לעשות לי שם. כי באמת אינני ראוי להקרא מחבר כי אם מאסף. או מעתיק ואם הלכתי בגדולו' ובנפלאו"? בעושי חדשו"? בדורשי דרשו'? לא אמרתי אני ט לבי אם חפץ ה' בידי יצליח, אכתוב ספר שאהיה זוכה שיפתחו שערים ויבוא גוי צדיק. כמו שאמרו חז"ל שיעשה המצוה כולה. לא מקצתה. המתחיל במצוה אומרים לו גמור. אם לא שאין ביכולתו לגמור אותה, ואע"פ כן לא ימנע מעשות מקצתה. או התחלה מה שבידו לעשות אבל אם יש לאל ידו לגומרה ואינו גומרה קובר את אשתו ואת בניו. כאשר אמרו חז"ל יהודה שהתחיל במצו' הצל' יוסף ולא גמרה קבר את אשתו ובניו לכן אם סייעוהו מן השמים לגומרה דורון הוא לו מאת ה'. וראוי לו לשמוח בו. ולפי רוב השמחה כן יגדל שכרו. לכן לא החדלתי את עטי מכתוב אותם על הספר. ובטחתי שכל איש אשר יקרא בספר הזה מתחילתו עד סופו. לא יהיה לו דבר אשר לא יבין אותו. ויטעם בו בעזר ה' טוב טעם ודע' מחרוץ נבחר. ותהי בפיו כדבש. וישמח לבו על ערבים בתוכה. ודווקא אם יקרא בו בסדר ולא בדלוג. אך כל הדולג ועשה פסח מדלג על הפסוקים. ויפן כה וכה. ויקרא מזה אחד ומזה אחד. מה למטה ומה למעלה. מה לפנים מה לאחור. לו יבין אפילו הדברים הפשוטים בו לא כדע' קצת האומרים דיי לנו בספרים הקדמונים וזה בא להוסיף. ודע' לנבון נקל כי כל האומרים זה לכבוד עצמם. יאמרו ככה מפני כי נפשם יודע' מאד שיש להם שם גדול בעולם. ואם יחברו איזה ספר יפול שמם וירד מטה מטה ויופגם כבודם, ומטעם זה ישמרו בנפשם ולא יחברו שום מחברת. ולכן על הכלל כלו יצאו וקצת אנשים יש אשר יכתבו ויחברו ספרים. אבל לא רצו להדפיסם בחייהם. כי אם יצוו להדפיסם אחרי מותם. באומרם אחרי מו" קדושי'. והיה להם זה נחכמה להציל כבודם בחייהם. אבל אין חכמה ואין תבונה לנגד ה'.

יהי שם ה' מבורך. ונותן ליעף כח ומפניו דע' והבונה. ומאיר לאישון בת עין. ועל מכרם בכסף. רב לי הכסף והזהב אמר ה'. והמבין ספר זה קנה יקנה בכסף מלא. כי טוב סחרה מסחר כסף. וכולם יודעי" שאני חברתיו בישע אהים. ובמתי את שמו **אוצר החכמה** כשם אדוני אבי שהיה לי כמלמד. יהיה שכרו כפול מן השמים. והוא כר"ת **נסים בן חיים רפאל מתנה עבוד** הי"ו. חושבנה דדין כחושבנה דדין. ולא היה בעוזרי אדם מעול" אפילו לכתוב עלה אחד בכתוב ידו בעלמא. להקל מעלי טורח הכתיבה. וה' עוזרני ונתן לי לשון למודים. ויד כותבת לכתבו מראשיתו עד אחריתו.

ומעתה אבוא ואתחנן ואשחר פני כל הקורא בספר הזה. דין ידין אותי לכף זכו'. שורש התורה ומצותיה הם המדו' הטובו'. והמה נזכרו בתורה, מטעם שהמה ידועים על פה. שכל האנשי' וחכמ' אדם איזה מהם טובים ואיזה מהם רעים בכל זאת. זכרו מעט מהם. ודרך כלל להיות לבנין אב לכולם. כמו לא תקום ולא תטור. וכן ואהבת לרעך כמוך. לכן קשה עונשן של מדו'. יותר מעונשן של עבירו'. באומרם ז"ל כל הכועס כאלו עובד ע"ז. שהיא השקולה בכל עבירו' כולם. וכן אמרו מי שיש לו גסות הרוח כאלו עובד ע"ז ועל כן בכל פרקי אבו' ומוסרי חז"ל לא תמצא מהם מדברי' במצו' עשה או לא תעשה. אבל מדברים במדו'. כאומרם ז"ל מאד מאד הוי שפל רוח, ואמרו שם איזהו עשיר השמח בחלקו. וכל דבריה'

הכל במדו'. ואפשר שלכן נקרא מסכת אבו'. על שכל הכתוב בו הם אבו' לכל המצות. ושורש לכל התורה. על כן יזכור אלהים לטובה. לפי שלא ידינני לכף חובה. וזכו' אבותינו הקדושים אשר עליהם סמכתי ראשי שהקב"ה יפתח לבי בתורתו וינחני במעגלי צדק למען שמו. ויזכני לגמור הספר הזה. קטן הכמות אשר חברתי לעשו' נחת רוח ליוצרי מלכי ואלהי כי אליך אתפלל. ומעתה אשא לבבי אל כפים. ואפרוש כפי אל השמים. ואתחנן אל ה״ הגדול הגבור והנורא. שיעזרני על המלאכה. ויעמידני על דבר אמת וירחיקני מדבר שקר. וישמרני מכל שגיאה. ויחנני דעה בינה והשכל. ויעיר לי אזן לשמוע כלמודים כרצונו וכרצון יראיו אמן.

נסים משה עבוד ס'ט

שארקי ראסט אוסול אקסאק, לחן בילבה ביר קיירי,

סימן משה חזק. דוס טין, דוס טין; טין דוס.

מה אהבתי תורתך · שיחה לי כל יום דתך ·
הבינני חוקותיך · ששתי על אמרתך ·

שעה ניבי בלי רעיון · יקומם בנין אפריון :
שנית על הררי ציון : וישירו שיר שגיון .

האזינה כרת עובר · המון גוג ימית ויקבר ·
וישראל שובר שבר · כנשרים יעלו אבר ·

משה דבר ניב ברורה · בתפלה לעיר תפארה ·
תן לה משפט הבכורה · חיש בשורה המאירה ·

חזק עמך מהרה · יכונן בית דביר דירה ·
בקול ששון ובקול זמרה · ערוכה בכל ושמורה :

ת'ם

מעם לועז קהלת

קאפיטולו א

דברי קהלת בן דוד מלך בירושלים. אגורה
סאבֿריש קי איל פ׳ די שלמה המלך ע״ה
מוס בֿינו אה דאר און דוטרינו דיזיינדונוס מירה
לו קי בֿייני אין קאבֿיסה דיל אומבֿרי קואנדו נו
סי אקאבֿידה פור איר אין קאמינוס דילה ליי.
קי סאבֿריש קי אונדי דיזי איל פסוק לשון די
דברים סון פאלאבֿראס די קאסטיגירייו. אי סיינדו
פֿואירון דיג׳אס קון רוח הקדש, פור איסטה קאבֿזה
פֿואירון איסקריטאס אין ליבֿרו. סיגון קי דיקלא-
רארה אדילאנטרי בע״ה. אי סאבֿריש קי (1) רבי
פנחס בן יאיר דישו זריזות קונטראי לידי נקיות קירי
דיזיר קי איל סיר אקאבֿידאדו פור נו פיקאר לי
אלייודאן דילוס סיילוס אה קי נו פיקי. כמאמרם
ז״ל הבא לטהר מסייעין אותו אי לו טראי אה
סיר ליבֿרי די פיקאדו. אי אין לה גמרא טראי
גירסא תורה מביאה לידי זהירות וזהירות מביאה
לידי זריזות. אי אומבֿרי קי איס לימפייו די פי-
קאדוס לו טראי על ידי די קדושה, אי קדושה
לו טראי על ידי די ענוה, ענוה לו טראי על ידי
די טימיר די פיקאדו, אי איל טימיר די פיקאדו
לו טראי על ידי די חסידות, אי חסידו׳ לו טראי
על ידי די רוח הקדש, אי רוח הקדש לו טראי
על ידי די תחיית המתים, אי ת״ה לו טראי על
ידי די אליהו הנביא ז״ל. זריזות מביאה לידי נקיות
די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק (2)
וְכִלָּה מִכַּפֵּר אֶת הַקֹּדֶשׁ. נקיות לידי טהרה קי אנסי
דישו איל פ׳ (3) וכפר עליה הכהן וטהרה. טהרה
על ידי די קדושה קי אנסי דישו איל פסוק (4)
וטהרו וקדשו. קדושה לידי ענוה קי אנסי דישו איל
פסוק (5) כי כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש
שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח.
ענוה לידי יראת חטא די אונדי איסטה קי אנסי
דישו איל פסוק (6) עקב ענוה יראת ה׳ יראת
חטא לידי חסידו׳, די אונדי איסטה קי אנסי דישו
איל פסוק (7) אז דברת בחזון לחסידך חסידו״
לידי רוח הקדש די אונדי איסטה קי אנסי דישו
איל פ׳ (8) דברת בחזון לחסידך רוח הקדש לידי
תחיית המתים די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל
פסוק (9) ונתתי רוחי בכם וחייתם תח״המ לידי
אליהו הנביא, די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל
פ׳ (10) הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא. אי
אין סיינדו קי שלמה המלך ע״ה אלקאנסו אין
איסטאס מעלות גראנדיס אקסטה בֿיניר אה מעלה
די רוח הקדש אי דישו איסטאס פאלאבֿראס דברי
קהלת קון רוח הקדש פורקי אירה בן דוד קי
אירה ריי אין ירושלים. איסטו איס לוקי דישו איל
פ״ פור דיג׳ו די שלמה חזית איש מהיר במלאכתו
לפני מלכים יתיצב בל יתיצב לפני חשוכים חזית
איש מהיר במלאכתו איסטי איס יוסף הצדיק קי
איסקריבֿייו איל פסוק ויהי כהיום הזה ויבוא הביתה
לעשות מלאכתו. דארשו איל מדרש איסטי דיאה
אירה און דיאה די פֿייסטה קי אזיאן לוס מצריים
קי קואנדו סובֿיאן לאס אגואס דיל נילוס אזיאן
אונה אליגריאה קי סי איבֿאן מצרים אינטירו פור
בורלאר אי טאנייר אי קאנטאר אי אזיר מודוס
די קוזאס בֿירגואינסוזאס סיגון ליי איס סאבֿידו
קי איל זנות לו טיניאן לוס מצריים אין איסטי
דיאה מאס קי טודוס לוס דיאס די איל אנייו.
אי לה מוז׳יר די פוטיפר דישו אויי איס איל דיאה
קי לו בֿו קומבאטייר אה יוסף. אין סיינדו קי

(1) סוטה. (2) ויקרא 16. (3) שם 12. (4) שם 16. (5) ישעיה 57.

(6) משלי 22. (7) תהלים 49. (8) שם. (9) יחזקאל 37. (10) מלאכי 3.

אין איסטי דיאה נו איי נינגון פיקאדו אי אין סיינדו
קי לייה לו טינגו אין קאזה פורקי מי טינגו קי
איר אלה פלאסה, אי יוסף קי ב'ייני די לה קאליי
פור מיראר קואינטו די סו דיפֿטיר דיל גאסטי
קי גאסטו פארה קאזה די פוטיפר, אפונטו קי לו
ב'ידו ב'יניר לו טראב'ו פור סו ב'יסטידו דיזיינדולי קי
אין איסטי דיאה נו סי קונטה נינגון פיקאדו אי סי
איס קי טי איספאנטאס די מי מארידו קי איס
טו אמו לייו לו מאטארי אה איל אי טו סיראס
פאטרון אי סינייור דילה קאזה, אי טי רוגו קי
נו אגאס די מינוס די טודו לו דיגו אי לייו טי
ארי אה טי און אומברי גראנדי קי ב'אייה טו
פֿאמה פור טודו איל מונדו. אי ג'ורו פור נומ-
ברי די איסטה ע"ז קי איסטה אינקולגאדה אל
קאב'יסירה די מי ליג'ו קי סי איס קי מי איסקו-
ג'אס איסטה ב'יין. מה סי איס קי טי ב'אס אה
האראגאניאר אה פינסאר אלגון פינסירייו פור
נו אזיר מי קומאנדו אינדי מאס אין און דיאה
גראנדי קומו איסטי, קי סיפאס קי טי פיינו טוס
קארניס קון פיינים די פיירו, אי לו טרוב'ו פור
סו ב'יסטידו. אי דיזין לוס ליב'רוס קי יוסף לייה
איסטאב'ה פור קומבשיידסי אי סי ב'ידו אין סי
קי נו איירה נאדה קי אנסי דישו איל פסוק ואין
איש מאנשי הבית שם בבית קירי דיזיר קי סי
ב'ידו אין סי קי נו איירה איש. אי דישו לוס ב'יס-
טידוס אין איגלייה אי פואייו אלה קאליי · איסטו
איס לוקי דישו איל פ"ח חזית איש מהיר במלאכתו.
קי אפילו קי קאב'יאה קי לה מוזיר די פוטיפר לו
אב'יאה קומבשיידו פור מיראר לה מלאכה די סו
אמו, מויי פוקו לי איספידייו. פור איסטו לפני
מלכים יתיצב. קי קי קוניי פרעה לוס איספֿו-
אינייוס אי קי ב'ינגה יוסף קון מוג'ה ריפוטאסייון
דילאנטרי די איל. בל יתיצב לפני חשוכים איסטי
איס פוטיפר קי סו כונה די פוטיפר קי לו מירקו
פֿואי פור אזיר עבירה קון איל. אי איל ש"ת קי
טייני קארגו די לוס בואינוס קי סי איספאנטאן
די איל, לו איסקאפו די סו אמו קי לו איזו קרים.

איי קין דיקלארה איסטי פ" פור משה רבינו ע"ה
קואנדו לי דישו איל ש"ת אה משה קי פֿראגואירה
אילמשכן. נו סי דיטארדו די אזירלו אונה אורה
אנטיס פור אפֿירמאר איל קומאנדו דיל ש"ת.
פור פאגו די איסטו לפני מלכים יתיצב, קירי
דיזיר קי סי פארו דילאנטרי איל ש"ת קומו דישו
איל פסוק ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים
לילה. אימב'יזאמוס די אקי קי טודו איל קי אפרי-
סורה אה אזיר אלגונה מצוה די לאס מצות סו
פֿין איס קי סי פארה דילאנטרי דיל דייו ב"ה,
קומו דישו איל פסוק עבדו את ה' בשמחה בואו
לפניו ברננה, קירי דיזיר קואנדו אזיס אלגונה
מצוה קון אליגריאה, דיספואיס די טו מואירטי, נו
דישו טו אלמה קי איסטי אין סו לוגאר קי איס
תחת כסא הכבוד סי נו איספֿרינטי די מי. מירה
קי קאנטידאד איס אקירינסייאדו איל אומברי
דילאנטרי איל דייו ב"ה קואנדו אזי סו ב'ולונטאד
קומו דישו איל פסוק בי מלכים ימלוכו. איי
קין דיקלארה איסטי פס" פור ר' חנינא בן דוסא.
קי קאב'ריש קי אקונטיסייו מעשה אין ר' חנינא
בן דוסא קי ב'ידו ג'ינטי די סו סיבדאד קארגאדוס
די אוב'זאס אי ב'אקאס פור סוב'יר אה ירושלים
פור אזירלוס קורבנות. אי סיינדו קי נו אב'יאה
אין סו מאנו פודיר פור אזיר אי איל לו מיזמו
אימפיסו אה סוספיראר אי ייוראר דיזיינדו קין
מי דיירה קי אי לייו טאמביין איזיירה קומו איסטה
ג'ינטי. אי איב'ה קאמינאנדו אי סוספיראנדו פור
לוס קאמפוס, לי איזיירון דילוס סיילוס קי ב'ידו
אין אקיל קאמפו אונה פיידרה אירמוזה לאב'ו-
ראדה קון קואנטו מודו די פינטורייה קי איי אין
איל מונדו. אי לה פיידרה איירה גראנדי אין
קאנטידאד קי סי קיריאה אונה סומה די קאר-
גאדורים פור אלב'אנטאר איסטה פיידרה. דישו
רבי חנינא קין מי דיירה פודיר די לייב'אר דיטה
פיידרה אה ירושלים פארה איל בית המקדש. אי
סי אליגרו מוג'ו סוב'רי איסטה קוזה אי פואי אל
פלאסה פור בושקאר ג'ינטי קי סי לה לייב'ארן

אה ירושלים לי דימאנדארון קי ליס דיירה סיין דוקאדוס, אימפיסו אה איסקלאמאר איל רב דיזיינדו קומו טיניאה לייו סיין דוקאדוס, מי קונטאב'ה פור איל ריקו דיל מונדו. בולטארון לה ג'ינטי דיטה אה סוס לוגארים. אי איל אימפיסו אה ייוראר אי איסקלאמאר ב'יינדו אה דיטה פיידרה קי איסטאב'ה בושקאדה פארה איל ב"המ, לי אפארי'זו איל ש"ת סינקי מלאכים אין פ'ורמה די פירסונאס אי לי דישירון אה רבי חנינא קי פריסייו מוס פואידי דאר סו מירסיד פור לייב'אר דיטה פיידרה, ליס ריספונדייו קי אין סו פודיר אב'יאה סינקו סלעים די פלאטה לי דישירון לייה סייב'אמוס דיטה פיידרה קון איסטי פריסייו קון קונדיסייון קי איל מוס אאייודי. ליס דישו נו טינגו לה פ'ואירסה פור דארב'וס אה מאנו. לי ריספונדיירון קי אי; סיראנדו לוס אוז'וס לייה פואידי אי איל אליב'אנטאר קון מוזוטרוס איסטה פיידרה. אי מיטייו סו מאנו רבי חנינא קוב'רי לה פיידרה אין סיראנדו לוס אוז'וס אי סי טופארון אין ירושלים סירקה דיל ב"המ אב'רייינדו סוס אוז'וס אי ב'יינדוקי קון לה פיידרה סירקה דיל ב"המ נו סי דימאנדה לה אליגריאה דיל רבי. בושקו פור פאגאר אלוס קארגאדוריס אי נו טופו אה נינגונו. אי איב'ה ארודיאנדו פור טודאס לאס פלאסאס אי דימאנדאנדו סי איס קי ב'יירון אלוס קארגאדוריס אי נינגונו לי דאב'ה ריפואיסטה קי נו סאב'יאן פור אונדי סי פואירון סי פואי אל בה"מ אי קונטו אלוס גבאים לו קי לי פאסו פור סו קאב'יסה. לי דישירון לוס גבאים אל רבי נו פינסי סו מירסיד קי איסטה פיידרה קי טרושירון אקי סון ג'ינטי קימו[ ]מוזוטרוס אוטרו קי איל ש"ת לי איזו איסטי נס קי לי אימביאו מלאכים אין פ'ורמה די פירסונאס פורקי טרושירון דיטה פיידרה סיינדו נו דה לה קונסינסייה קי אין אב'ריר אי סיראר איל אוז'ו קי סי טופי די סו לוגאר פ'ין אקי אין איסטי לוגאר סאנטו. איניל פונטו ליס דייו לוס סינקו סלעים פארה קי לוס איספארטייאן אלוס תלמידי חכמים במתנה. קי אנסי טראי לה גמרא (1) קי נו איל אומברי איס ליסינסייאדו פור אפרוב'יג'ארסי די מעשה נסים. אי סיינדו קי סי לי איזו נס פור איסטו לוס אימפריזינטו אלוס כ״ חכמים. איי קין דיקלארה איסטי פסוק פור שלמה המלך הזית איס מהיר איסטי איס שלמה בן דוד קי פ'ואי אקאב'ידאדו אין בנין בה"מ קומו דישו איל פסוק (2) ויבנהו שבע שנים. אי איסקריב'ייו אוטרו פסוק ואת ביתו בנה שלמה שלוש עשרה שנה. קירי דיזיר קי איל בה"מ לו פ'ראגואו אין סייטי אנייוס אי סו קאזה לה פ'ראגואו אין טריג'י אנייוס מרוב די לה הירמוזורה אי לאס פינטורייאס קאב'אקאדאס אין לאס פארידיס די סו קאזה. אי טיניש קי דימאנדאר קי איס לה ראזון קי איל בה"מ לו פ'ראגואו אין 7 אנייוס אי סו קאזה אין 13 קי פאריסי קי מיז'ור איירה סו קאזה מאס די איל בה"מ א'ו קאליאה קי פ'ואירה לה בואילטה קי איל בה"מ קי איירה לוגאר סאנטו קון מוג'וס ארטיפ'יסייוס סיגון לייה איס סאב'ידו, דיב'יאה אלארגאר טריג'י אנייוס אי סו קאזה מאס מאנקו. סאב'ריש קי לה פ'ראגואה דיל בה"מ נו פ'ואי קומו סי אינטיינדי, סינו על ידי די נסים קי איב'אן אלייודאנדו דילוס סיילוס. אי איסטו אב'ימיזה אה און ריי קי קומאנדו אה טודה לה ג'ינטי די סו סיב'דאד, קי טודוס סון ליסינסייאדוס פור פ'ראגואר און פאלאסייו פארה איל ריי. איניל פונטו סי אחוכארון לה סיב'דאד אינטירה ג'יקוס אי גראנדיס ב'ייז'וס אי מאנסיב'וס פור איסטאר אין איל אחדות פורקי סי איסקאפי איל פאלאסייו אונה אורה אנטיס פור איזיר איל קומאנדו דיל ריי. סי אינטיינדי קי אין פוקו טיימפו סי איסקאפה די פ'ראגואר. סיינדו קאדה אונו לו קי ב'ייני די סו מאנו ב'ה אלייודאנדו כל שכן וקל וחומר איניל בנין בה"מ קי טודו איל פואיב'לו די ישראל איסטאב'אן איניל אחדות פור איסקאפארלו אונה אורה אנטיס. קומו דישו איל פסוק

(1) תענית. (2) מלכים א׳ ו׳.

6. קי אב'יאה סיקינטה מיל אומברים קארגאדורים. אי אוג'ינטה מיל אומברים אב'יאן אין לה מונטאנייה קורטאנדו פיידראס אי פינטאנדולאס קון פינטורייאס. איסטוס איראן ג'ורנאלירוס קי טומאב'אן קאדה דיאה סוס ג'ורנאל. אינדיספארטי דיל פואיב'לו די ישראל קי טודוס קון מוג'ה אאדו' נו מיראבאן ניגון איג'ו, אי איב'אן פינאנדו טודוס קאדה אונו קון סוס ב'ינטי אונייאס לו קי לי ב'יניאה די סו מאנו. אי אפילו רוחות אי שדים אי מלאכי השרת אייודאראן איניל בנין בה"מ די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק והבית בהבנותו קירי דיזיר קי איל בה"מ סי איב'ה פראגואנדו די סוליו. פור דימאס דישו איל פסוק אבן שלמה מסע נבנה. בנוי נו דישו סינו נבנה, קומו טראי איל מדרש (1) קי לה פיידרה סי ייב'אב'ה אסי מיזמה אי סי מיטיאה אה סו לוגאר קי איראה פירטיניסיינטי. אי נו ב'וס מאראב'ייאיש די איסטו קי סי קומו מלאכי השרת אייודאראן פאריסיאה אל אוזו דיל אומברי קי לה פיידרה קי איב'ה די סי מיזמה אוטרו קי לוס מלאכים לה לייב'אב'אן. אי לה ג'ינטי ב'יאן מאראב'ילייה גראנדי קי לה פיידרה סי אלב'אנטאב'ה די סי מיזמה אי סי מיטיאה אה סו לוגאר מויי דיריג'ה קומו סי איסטוב'יירה און מאאיסטרו אינדיריג'אנדולה קי אנסי מוס קונטאן לוס קי סי ב'אן אה ירושלים פור כותל מערבי קי נו דה לה קונסינסייה פור ב'יר לאס פיידראס די דיטה פאריד, סוס גראנדוראס אי סוס גודרוראס קי קומו איס פוסיב'לי קי ב'ן אדם פואידה אלקאנסאר אה איסטה קאנטידאד די פ'איבראה אאון קי סיאה קון מוג'וס ארטיפ'יסיוס קומו קונטאן קי איסטה פאריד איסטה קומו סי פואירה איג'ה די נואיב'ו סין ניגון סינייאל די פאריסיר קוזה ב'ייזה. אי פור קי נו ב'וס מאראב'ייאיש סובירי טודו לו דיגו ב'וס אסיגוראר לו קי טראי איל מדרש (2) איניל קואינטו די דניאל קואנדו פואי קי לי לייב'אראן מלשינות לה ג'ינטי איניג'ה. אי איל ענין איס קי סי סינטאראן די דניאל לה ג'ינטי די בבל פור ב'יר קי איל ריי לו טיניאה אין מוג'ה איסטימה אי אין סוס אוזוס לו טיניאה קומו און אנג'יל דיל דייו ב"ה. אי אין ב'יינדו לה ג'ינטי איסטה קאנטידאד די קירינסייה איל ריי קון דניאל קי סינטאראן סובירי איל פור בושקאר אג'אקי אי אינב'ינטו פורקי מיריסקה מואירטי דניאל. אפונטו קי אלב'אנטאראן טודה לה סיב'דאד קון מוג'ה אחדות אי קי פואירון דילאנטרי דיל ריי אי קי אומילייאראן אי קי אינקורב'אראן אה איל אי דישירון איל ריי פארה סיימפרי ב'יב'ה, אין סיינדו קי סוס קירינסייאדו אינטרי טודו איל פואיב'לו, קירימוס קון טו ליסינסייה קי פור און טיימפו פ'יקקאדו די נו אזיר אוראסייון אה ניגון דייו אוטרו קי אין איסטי לוגאר אין קאדה דיאה אזיר אוראסייון אה איל ריי דוקא אי נו אה אוטרו. אי קי אלגונו איזה אוראסייון אין אוטרו לוגאר סיאה אה איל ריי סיאה אה אוטרו, סירה איג'אדו אל פוזו די לוס ליאונים. אי טאנטו פירקוראראן קון מוג'אס רוגאטיב'אס אי אב'לאס איסטה קי לו איזיירון אטורגאר אה איל ריי סובירי איסטה קוזה. אפונטו איזיירון לאס קונדיסייונים סובירי פאפיל אי סיאו איל ריי קון סו סיאו אין פריזינסייה די טודו איל פואיב'לו. אי סי אפריגונו פור לה סיב'דאד איסטי קואינטו. אי לוס פריגונירוס אלייראן קון מוג'ה טורב'ה אי אפריגונאב'אן אי דיזיאן אה ב'וזוטרוס פואיב'לוס ג'ינטיאוס אי ליגנואזים ב'וס דאמוס די אב'יזו קי ניגון אומברי די מואיסטרה סיב'דאד סיאה ג'יקו סיאה גראנדי קי פור איל טיימפו פ'יקקאדו נו פואידי אזיר אוראסייון סיאה אין סו קאזה סיאה אין לה קאיי או אין אלגון אוטרו לוגאר. סי נו קי איניל קאמפו קי דה אינפ'רינטי איל פאלאסייו די איל ריי. אי אין איסטי קאמפו טינימוס קי איר טודוס אין לה אורה סינקו פור אזיר אוראסייון אה איל ריי דוקא אי נו אה אוטרו. אי סי אלגון אומברי או

(1) מ' חזית. (2) שוחר טוב.

מוז׳יר או ג׳יקו או ב׳ייז׳ו קי ארה אוראסייון אין סו קאזה סירה איג׳אדו אין פוזו דילוס ליאוניס. אי טודו איסטו לו איזיירון קון אינב׳ינטו פור קיטאר אה דניאל דיל מונדו. סיינדו לייה סאב׳יאן קי דניאל נו איסטאנקאב׳ה און פונטו די אזיר או–ראסייון אה איל דייו ב״ה. אי סי מיטייירון ג׳ינטי איסקונדידו פור ב׳יר אה דניאל קי איס לוקי אזי. אי דניאל קומו סו אוזאנסה די קאדה דיאה די אזיר אוראסייון אה סו דייו, אפונטו לייב׳ארון סו מלשינות אה איל ריי דיזיינדולי קי דניאל באלדו איל קומאנדו דיל ריי. מוג׳ו לי אינבאראסו אה איל ריי פור דניאל, אי מוג׳ו בושקו פור קי–טארלו ליב׳רי, מה איב׳אן דיזיינדו קי איל ג׳וזגו איס סיגון לה ליי, אפונטו לו לייב׳ארון אה דניאל אי לו איג׳ארון אל פוזו דילוס ליאוניס. דיזי איל פסוק (1) והיתית אבן חדא ושומת על פום גובא, קירי דיזיר קי טרושירון אונה פיידרה אי לה מי–טיירון סוב׳רי בוקה דיל פוזו. אי איל ריי מיטייו סו סיאו סוב׳רי לה פיידרה נו סיאה קי לוס אי–נימיגוס איג׳ין אלגונאס פיידראס פור מאטארלו. לי דישו איל ריי אה דניאל דיספואיס קי פואי איג׳אדו דיינטרו דיל פוזו. איל דייו קי אזיס אוראסייון אה איל, טי איסקאפארה. איי פור דימאנדאר קי פיידראס אין בבל נו איי, קי נו די ארץ ישראל בולו אונה פיידרה אי ב׳ינו אה בבל. דישו רב הונא און מלאך אב׳אשו דיל סיילו אין סימיז׳אנ–סה די ליאון די פיידרה אי סי אסינטו אין בוקה דיל פוזו. קומו דישו איל פסוק (2) אלהי שלח מלאכיה וסגר פום אריותא. אגורה נו איס די מאראב׳ילייאר טאנטו פור לו דיג׳ו אריב׳ה. ומה פור און צדיק אזי איל שי״ת איסטה קאנטידאד די נס כל שכן וקל וחומר פור פ׳ראגואר סו קאזה קי איס איל בית המקדש. מאס טראי אין איל מדרש (3) טריס רייס אי קואטרו בנוניים נו טיינין חלק אין עולם הבא. אי איסטוס סון לוס טריס רייס, ירבעם אי אחאב אי מנשה. רבי יהודה דישו מנשה איי אה איל חלק אין עולם הבא קי אנסי דישו איל פסוק (4) ויתפלל אליו וישמע תחנתו וישיבהו ירושלים למלכותו. דישירון אנשי כנסת הגדולה. אה סו ריינאדו טורנו. אי נו טורנו אה עולם הבא. לוס קואטרו בנוניים סון, בלעם אי דואג אי אחיתופל אי גחזי. דישו רבי יהודה בושקארון פור אג׳ונטאר אי אה שלמה קון איליוס. אי ב׳יירון פ׳ורמה די סו פאדרי דוד אי רוגו אה איליוס אי נו פ׳ואי אואידו. סאליו אונה פלאמה די בית קודש הקודשים אי קימו אה סוס דירידוריס אי נו פארארון מיינטיס. סאליו בת קול אי דישו חזית איש מהיר במלאכתו. קי אקונאנטו מי קאזה פור פ׳ראגואר אנטיס די סו קאזה. אי מאס קי מי קאזה לה פ׳ראגואו קון מוג׳ה ב׳ולונטאד אי קון פריסטיזה. אי סו קאזה לה פ׳ראגואו אין טריג׳י אנייוס קון מוג׳ה אארא–גאנוד. איניל פונטו קי דיב׳ידארון די אג׳ונטאר אה שלמה קון איליוס. איניל פונטו פוזו סוב׳רי איל רוח הקודש אי דישו טריס ספרים לוס איס–טוס, משלי, שיר השירים אי קהלת. איסטו איס לו קי דישו איל פסוק תחת אבותך יהיו בניך. קי איס תחת אבותך יהיו בניך איסטו איס פור דוד אי שלמה. ריי איזו די ריי. חכם איזו די חכם, צדיק איזו די צדיק. סינייור אפאמאדו איזו די סינייור אפאמאדו. פור די מאס סאב׳רים קי טודו לו קי פואי איסקריטו פור דוד פואי איסקריטו פור שלמה. דוד אינריינו סוב׳רי ישראל אי יהודה. אי שלמה אינריינו סוב׳רי ישראל אי יהודה. דוד אינריינו די איל קאב׳ו דיל מונדו אסטה סו קאב׳ו. אי שלמה אינריינו די קאב׳ו דיל מונדו אסטה סו קאב׳ו. דוד אינריינו קוארינטה אנייוס אי שלמה אינריינו קוארינטה אנייוס. קי אנסי דישו איל פסוק וימלוך שלמה על ישראל ארבעים שנה. דוד פ׳ראגואו לוס יסודות דיל בה״מ. אי שלמה פ׳רא–גואו איל בה״מ. קי אנסי דישו איל פסוק בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים. דוד פרשה 14 .

(1) דניאל 6. (2) דניאל 6. (3) במדבר רבא

דישו דברים קי אנסי דישו איל פסוק ואלה דברי
דוד האחרונים. אי שלמה דישו דברים קי אנסי
דישו איל פסוק דברי קהלת בן דוד. דוד דישו
הבלים קי אנסי דישו איל פסוק אך כל הבל כל
אדם נצב סלה אי שלמה דישו הבלים קומו דישו
איל פסוק הבל הבלים אמר קהלת. דוד דישו
דישו משלים קי אנסי דישו איל פסוק (1) כאשר
יאמר משל הקדמוני מרשעים יצא רשע. אי שלמה
דישו משלים קי אנסי דישו איל פסוק משלי שלמה
בן דוד. דוד איסקריביו ספרים פור סו נומברי
קי סון לוס תהלים. אי שלמה איסקריביו ספרי״
פור סו נומברי קי סון משלי, שיר השירים אי
קהלת. אי נו מאס סאלבו קי פוזו סוברי איל
רוח הקדש אי דישו טריס ספרים. אי סוברי
שלמה דישו איל פסוק (2) לב חכם ישכיל פיהו.
קירי דיזיר קי איל קי איס סאבייו סו בוקה כי
דה אה אינטינדיר קי איס כאבייו. סו בוקה סי
אסאבינטה. סו בוקה אמוסטרה לו קי איס. ועל
שפתיו יוסיף לקח. קירי דיזיר קי קואנטו מאס
בה מילדאנדו מאס בה פוזאנדו די סו קוראסון
דברי תורה מאס די לו קי מילדה, משל אה קי
לה קוזה אסימיזה אה אונה קאשה קי איסטה
לײנה די פיידראס בואינאס אי גולײאס, מה איסטה
סיראדה. אי סײנדו קי איסטה סיראדה נו סאבין
לה גינטי לה באבור די איסטה קאשה. לו קואל
קואנדו סי אברי אי פארין מײנטיס לה גינטי
סוברי איליה. אי אינטײנדין קי נו אײ פריסײו
פור איסטה קאשה אין סײנדו אבײרטה. קי סי
איסטה סיראדה נו סאבין כו באבור. די אקי סי
דיפרינדי קי טודו כי׳ חכם קי נו קידי כו בוקה
די קאסטיגאר. אי סי דירה אינטרי סי נו קאס-
טיגו אה נינגונו כו סיאה קי מי דיגאן קאסטי-
בוס אה בוס אי אה בואיסטרו איזו. פור איסטו
נו אברי בוקה. אדרבה איסטו איס אונה פיידריטה
גראנדי קי טײני איל תלמיד חכם, פרימה קי נו
איס קונטאדו פור נאדה אין סײנדו קי סײמפרי

(1) שמוא׳ א״ 24 (2) משלי 16.

איסטה קאײאדו אי אלגונוס פינסאן קי נו איס
טאן קומפלידו אין איל מילדאר והראיה קי נו
אברי בוקה. סיגונדה פיידריטה איס קי סײנדו
ביאין לה גינטי קי נו אײ קין לוס קאסטיגי באן
פוזאנדו יירו סוברי יירו קין פור נו כאביר לו
קי אזי, קין בי די סו חבר אי איל אזי לו איס-
טיכו. קין פור פואירסה. אי אײ קין לו אזי פור
ביאיר סי אלגונו לי בה אבלאר קי לײה טײני
ריפואיסטה באסטאנטי פור ריספונדיר אכו מודו.
פור גאנאר טודו איסטו איס מיניסטיר קי איל
תלמיד חכם קי קאסטיגי די איסטה מאנירה די
אבלה קי סי טוקי אי אה סי מיזמו. קון דיזיר
אירמאנוס בולטימוס די מואיסטרוס קאמינוס לוס
טואירטוס. קי אבלאנדו סימיזאנטיס פאלאבראס
קי איסטה אי איל מיזמו בכלל דילאס אבלאס,
נו ליס קידה פתחון פה די דיזירלי קי סי קאס-
טיגי אה איל אדילאנטרי דיספואיס קי קאסטיגי
אה אוטרוס אי גאנה די פאסאדה קי איל מונדו
לו אולײן אי קוברה אונור אי לו טײנין אין רי-
פוטאסײון די תלמיד חכם. אי איסטו מי לו אימו-
ביזאמוס די איל ס״ די שלמה המלך ע״ה קי סי
קומו אירה און סאבײו גראנדי נו קידאבה סו
בוקה די איר אבלאנדו אי דאנדו קאסטיגירײוס
אה טודו איל מונדו. אי סײנדו קי לה מוגירונ-
ברי די סו סינסײה פואי סין קואינטה אי סין
מיזורה, אה איסטה קאבזה סי לי ביסטײו סוברי
איל רוח הקודש אי דישו טריס ספרים לוס דיגוס.
אי סופײרון טודו איל מונדו סו חכמה קי אירה
סו בוקה קומו אונה פואינטי די אגואס מונגאס
קי קואנדו סי אבריאה סו בוקה אירה קומו פואיגו
סופלאמאגיאן קומו דישו שלמה ונתתי את לבי
לדרוש ולתור בחכמה קירי דיזיר קי דישו שלמה.
די קארגאר לײו אי מי קוראסון פור דיקלאראר
אלה לײי אי פור פוזאר מאס חכמה סוברי חכמה.
קומו סי דיקלארארה איסטי פסוק אין סו לוגאר
בע״ה. אי איסטי קארגאר די חכמה לו קאבזו
סיר דימאנדאר דיל ש״ת לה חכמה אי נו דימאנדו

אין אוטרה קוזה. אה קי לה קוזה אקינייזה אה און. קונסיז'ירו דיל ריי קי אירה איסטימאדו אין סוס אוזוס. און דיאה לו ייאמו אי לי דישו די-מאנדה לו קי קיריס קי טינגו גראן פלאזיר פור אזירטי אומברי גראנדי. אי נו טי טראבֿיס די דימאנדאר קוזֿרי קי סיאה אונה דימאנדה מויי גראנדי. אי טי לה אפֿירמארי. דישו דיטו קונסיז'ירו אין סו קוראסון קי פואידֿו דימאנדאר דיל ריי קי לי דימאנדו קי מי אגה משנה למלך לייה מי דֿה אזיר, סי לי דימאנדו קי מי די פיידֿראס די שוהם אי אוטראס פיידֿראס בֿאלוטוזאס לייה סי קי מי דֿה אה דאר וכן על זה הדרך סי פֿואי פינסאנדו קי פור דימאנדאר. אלקאבֿו, סי פינסו אי דישו אינטרי סי, אגורה לי דימאנדו קי מי די אה סו איז'ה פור מוזיר קי קואנדו מי אגו סו יירנו דיל ריי נינגונה קוזה מי בֿייני אה פֿאלטאר פור קאבֿזה די סו איז'ה. לו מיזמו איס איזטו קי קואנדו דימאנדו אלה חכמה, לו טודֿו אינטרה בכללות. קי אנסי דישו איל פסוק ונתת לעבדך לב שומע. לי דישו איל דיו ב"ה סיינדו דימאנדאסטיס חכמה אי נו דימאנדאסטיס ריקיזה אי כבוד אי בֿינסיר אה טוס אינימיגוס. פור איזטו לה חכמה אי איל סאבֿיר סיאה דאדֿו אה טי. אי פור לו קי איסקוז'יסטיס אלה חכמה אי נו מאס. טאמביין סיאה דאדֿו אה טי ריקיזה אי אונרה אי בֿינסיר קי נו אבֿרה קומו טי אין איל מונדו, סיגון דישו איל פסוק (מלכים א' ג') ויחכם מכל האדם. אין איל פונטו ויקץ שלמה די סו איספֿואיניו אי בֿינו אה ירושלים אי סי פארו דילאנטרי דיל דיו ב"ה. אי אלסו אלבאנז-סיונים אי קרבנות אין איל משכן. אי איזו קונביטי אה טודוס סוס סיירבֿוס. דיזי רבי יצחק די אקי טו איסביזאס קי איס מצוה גראנדי די אזיר סעודה גראנדי קואנדו אקאבֿאן אלגון ליבֿרו די מילדאר אי אזיר יום טוב קאדֿה אונו סיגון סו פודיר פור אליגראדסין אין אליגריאה די מצוה. אין איל פונטו פוזו סוֿברי איל רוח הקודש אי

דישו לוס טנים ספרים דיגוס מאס אריבֿה. א' פורקי סי ייאמו קהלת סו נומברי פורקי אירה אפאנייאן אה ישראל אי אירן סוס פאלאבֿראס דיגאס קון קונפאנייאה קומו דישו איל פסוק (מלכים א" 8) אז יקהל שלמה. רבי אחא פור נומברדו די רב הונא דישו טודו ריי קי אירה אין קאבֿוס דיל מונדו קוריאן פור אוייר סו סינסייה די שלמה: אי מלכת שבא בֿינו פור פרובֿארלו אה שלמה אי לו טופו פרונטו. אי לי דישו אשרי עבדיך אלה. אי בֿיניאן די טודוס לוס פואיבֿלוס פור אוייר אה סו סינסייה אי סי מאראבֿיאבֿאן מוג'ו פור איל קי נו אבֿיאה קומו סו סינסייה אין טודו איל מונדו. איזטו איס לו קי איסקריבֿייו איל פסוק (מלכים א' 4) ויתן אלהים חכמה לשלמה כחול קירי דיזיר קי איל דיו ב"ה לי דייו לה סינסייה קומו לה ארינה דילה מאר קי נו איס קונטאדה די מוג'ידומברי. הכמים דישירון קי סי לי דייו אה שלמה סינסייה נגד כל ישראל קי אנסי דישו איל פ" והיה מספר בני ישראל כחול הים. דישו רבי לוי אל מודו קי לה ארינה דילה מאר איס טירמינו פארה לה מאר. אנסי לה סינסייה די שלמה אירה טירמינו די טודו ישראל קי אנסי דיזין מבל אם דעת קנית מה חסרת. אם דעת חסרת מה קנית. קירי דיזיר סי איס קי מירקאטיס איל סאבֿיר טודה סינסייה. קי פידריסטיס. אי סי איל סאבֿיר פידריסטיס פור נו איזביזאר קי גאנאסטיס. מאס דישו איל פסוק (מלכים א' 4) ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם. קירי דיזיר קי סי מוג'גואו לה סינסייה די שלמה מאס די לה סינסייה די לה ג'ינטי די בני קדם אי קי אירה לה סינסייה די לוס בנ"ק קי אירן סאבֿיינטיס קואנדו ג'וגולאבֿאן לוס פאשארוס אינטינדיאן לו קי איסטאבֿאן אבֿלאנדו. מאס דישו איל פסוק ומכל חכמת מצרים אי קי אירה לה סינסייה דילוס מצריים. טופאמוס (מ' במדבר רבה פ' 19) קואנדו בושקו שלמה אה פראגואר איל בה"מ איזביאו סירקה די פרעה איל ריי די

אאיפ׳טו קי לי מאנדארה אונוס מאאיסטרוס סא-
ב׳ידוס. קון סוס פריסייוס די קאדה אונו אה
מאס די סו דוב׳יר. קי איזו פרעה, אפאנייו אה
טודוס סוס איסטרילייירוס אי לים דישו מירה אין
ב׳ואיסטרוס אופ׳יסייוס אי איסקוז׳ימי אונה ג׳ינטי
קי סי ב׳אן אה מוריר איסטי אנייו. מיראהרון קון
סוס איסטריאיריאס אי סוס איג׳יזיריאס אי איס-
קוז׳ירון אונה סומה די ג׳ינטי קי סי איב׳אן אה
מוריר אקיל אנייו. קואנדו ב׳ינייירון סירקה די
שלמה ב׳ידו קון רוח הקודש קי אקיל אנייו אי-
ב׳אן אה מוריר טודוס איליוס. קי איזו טומו אי
לוס קונטו אה טודוס איליוס אי לים קורטו
מורטאז׳אס אה קאדה אונו סו בויי אי לוס מאנדו
קון קארטה דיזיינדו סי נו טיניאס מורטאז׳אס
פארה איסטוס מואירטוס לייה לים אפאריז׳י לייו
אה קאדה אונו סו מורטאז׳ה. קון איסטו איס-
טאטי דיקקויידאדו קי סי מואירין פריסטו נו
טיינים קי פינאר קון איליוס. קי לייה ב׳ידי קון
מי סינסייה קי טודוס איליוס סון מואירטוס אין
מיינטרים די דוס מיזים. אי סי מי אולייס אה
מי אפאריז׳אלים אי לאס פואיסאס פורקי טי סיאה
קולאיי. איסטו אים לו קי דישו איל פסוק ויחכם
מכל האדם. אי קי אירה לה סינסייה די אדם
הראשון סאב׳ריש קואנדו בושקו איל סאנטו ב׳ינ-
דיג׳ו איל פור קריאר אה איל בן אד״ דישו טוס
מלאכים אינב׳ילונטו. לייו פור קריאר ן׳ אדם,
ריספונדיירון אה איל דייו ב״ה מה אנוש כי תזכרנו
קי ב׳אלוטה טייני איל ן׳ אד׳ אין סיינדו קריאדו
דילה טיירה קי טודאס סוס מיינטיס סון פארה
מאל אי נו פארה ביין. דישו אה איליוס סאב׳-
ריש קי לה סינסייה קי איי אין איל נו איי אין
ב׳וזוטרוס. דישירון אה איל קוזה מאראב׳ילייוזה
אים קי אה מוזוטרוס מוס קריאסטיש אין סאנ-
טידאד קי נו סיפאמוס קואנטו איל. קי איזו איל
דייו ב״ה, איזו פאסאר דילאנטרי די איליוס אה
טודאס לאס קריאנסאס קי איל קריאו דיבאשו
דילוס סיילוס. דישו אה איליוס פורקי לים פו-
זיירה נומברים אה קאדה אונו פארטיקולאר.
ריספונדיירון לוס אנג׳ילים אקטה. אקי נו דה מו-
איסטרה קונסינסייה פור פונייר נומברים אה עו-
דוס לוס קריאדוס קי ב׳וס קריאסטיש. אפונטו
קריאו אה אד״ הראשון אי טרושו אה טודאס לאס
בהמות אי חיות אי אב׳יס. לי קומאנדו איל דייו
ב״ה פורקי לים פוזיירה נומברים. ריספונדייו די-
זיינדו אה איסטה קונב׳ייני די ליאמארסי ליהון:
אה איסטה קונב׳ייני די ליאמארסי סוס, אה איס-
טה חמור. אה איסטה אב׳י אגילה וכן על זה הדרך
פוזו אה טודאס לאס קריאנסאס סוס נומברים
אה קאדה אונה סיגון לים קונב׳ינייה. אי דישו
אה איל אי אה טי קי קונב׳ייני נומברארטי, דישו
אה מי קונב׳ייני ליאמארמי אדם פורקי פואי קרי-
אדו דילה טיירה. דישו אה איל, אי אה מי קי
קונב׳ייני פור נומברארמי. לי ריספונדייו, אה טי
פירטיניסי ליאמארטי ה׳. קי טו סוס פודירוזו
אי סי״ די לו טודו. איסטו אים לו קי דישו איל
איל פסוק אני ה׳ הוא שמי. קירי דיזיר איסטי
אים מי נומברי קי מי ליאמו אדם. אאון קי לייה
איזי תנאי די מי אה מי מיזמו פור ליאמארמי ה׳,
איסטו אים לו קי דישו איל פסוק זה שמי לעולם.
מאס דישו איל פסוק מאיתן האזרחי איסטי אים
אברהם קי אנסי דישו איל פסוק משכיל לאיתן
האזרחי. אאון קי סאב׳ימוס לה ב׳אלור די איל סי׳
די אברהם. אירה אין סינסייה מאס גראנדי שלמה.
מאס דיזי איל פ׳ ומהימן איסטי אים משה קי אנסי
דיזי איל פסוק בכל ביתי נאמן הוא. מאס דיזי
איל פסוק וכלכל איסטי אים יוסף קומו דישו
איל פסוק ויכלכל יוסף, קי אירה לה סינסייה
די יוסף טי אימביזה קי קואנדו ב׳ינו דילאנטרי
פרעה לי דישירון לוס קונסיז׳ירוס קי נו אים ג׳יי
די מצרים פור טומאר אה און איסקלאב׳ו אפרי-
זאדו פור סו קולפה פור ריז׳ידור. אי מאס קי נו
סאב׳י מואיסטרה לינגואה, אי אים מאנסיב׳ו קי
נו מאנקארה קי איל מיתולייו לו טייני אין קוזאס
די מאנסיב׳וס. ריספונדייו פרעה, אגורה לו פרו-

בֿארימוס פור טודאס בֿואיסטראס דימאנדאס. קי איזיירון, איסקריבֿיירון סיטינטה פאטילאס אי לוס טומארון סיטינטה אומברים קאדה אונו אונה לינגואה. אי איסטוס סיטינטה אומברים סי וויטייארון קאדה אונו פור אונה קאליזה פור אונדי טיניאה קי פאסאר יוסף. אין קיטאנדוזלו די לה קארסיל פור בֿיניר אונדי פרעה. סי לי אמוסטרו און אומברי די איסטוס סיטינטה קי דישימוס, אין בֿיינדולו יוסף אה איסטי אומברי לי דיזי אין לה לינגואה דיל פאפיל קי טיניאה אין סו פיגו דיגה מי סי׳ דאמי אה אינטינדיר אה קין בושקאס פור איסטאס פארטיס. אולייינדו איסטי אומברי לו קי לי אבֿלו יוסף קידו איספאנטאדו דיזיינדו אונדי אפֿינו קי מי אבֿלארה אין לה לינגואה קי טינגו אין מי פאפיל. דילה אליגריאה סי פואי אין גוסטו פור אקומפאנייארלו. פאסו פור אונדי איסטאבֿה איל סיגונדו אומברי, לי דימאנדו יוסף דיזיינדו קי בושקאס אין לה לינגואה קי טיניאה אין סו פאפיל. מאס סי איספאנטו איל אומברי קי סי ריפריזינטו אה איל. וכן על זה הדרך אה קאדה אונו סיגון סו פאפיל אי סו לינגואה סיגון איסטאבֿה איסקריטו ליס איבֿה אבֿלאנדו אסטה קי קידארון טודוס איספאנטאדוס די בֿיר איסטה קאנטידאד די סינסייה. אין אינדו יוסף אונדי פרעה, לו בֿי אקומפאנייאדו די סו גינטי.

דימאנדו פרעה קי לי דישירון פורקי אקומפאנייאבֿאן אה יוסף, לי ריספונדיירון אה פרעה פור בֿידה די מואיסטרו סי״ איל ריי קי איסטי מוסו די אינבֿינטו איזימוס פור פרובֿארלו אה יוסף אי מוס אקונטיסייו, קי אה טודוס מוס אבֿלו סיגון לה לינגואה קי איסטאבֿה אסינייאדה אין מואיסטרוס פאפילים. בֿו לו אסיגוראמוס קי נו טינימוס סינטידו אין טודו מצרים איסטי מוסו די אינטיליז̇ינטי מאנסיבֿו. מאס לארגו סי״ ריי קי אין לו קי בֿינימוס קון יוסף טודוס לוס סיטינטה, אה קאדה אונו מוס אבֿלאבֿה סיגון לה לינגואה קי איסטאבֿה איסקריטו דיינטרו דיל פאפיל. אי נו אולבֿידארסי אה טרוקאר לה לינגואה. קריאידמוס סי׳ קי טובֿימוס גראן פלאזיר די סינטירלו אבֿלאר. סינטיינדו פרעה איסטאס פאלאבֿראס סי אליגרו אליגריאה גראנדי. אפונטו קומאנדו קי לו בֿיסטייראן קון בֿיסטידו די ריינו פורקי סי פארארה דילאנטרי די איל. אי בֿינו יוסף דילאנטרי די פרעה קון מוגה סירימוניאה קון לוס סיטינטה אומברים דיגוס קי לוס קואלוס איראן ריזידוריס די מצרים. פור דימאס קאבֿריס קי פרעה טיניאה אונה סיליה פארה סו אסינטו קי אין לה קואלה ריסואלבֿה אונה בֿיז אל אנייו. אין דיטה סיליה אבֿיאה 70 איסקאלונים. אי אין קאדה איסקאלון איסטאבֿה איסקריטו אונה לינגואה דילאס 70 לינגואס. אי איירה לה אוזאנסה קי טודה פירסונה קי איבֿה אה טופאר קון איל ריי קיטיאה קי סופיירה אונאס קואנטאס לינגואס, פור פודיר סובֿיר אלגונוס איסקאלונים. אי איל ריי אבֿאשאבֿה פין איל איסקאלון די מאס אריבֿה אי אבֿלאבֿה קון איל. אי אין סיינדו קי סי אסירקו יוסף אונדי פרעה, לי דישו די אריבֿה קי סובֿיירה לוס איסקאלונים קון ריגלה סין אזיר סיגון יירו אין לה לינגואה די קאדה איסקאלון. לי ריספונדייו יוסף דיזיינדו קי לו קי פואידו אזיר איס פור אבֿיזארבֿוס קי איל פרימו איסקאלון איס די לינגואה פרסי, איל סיגונדו ערבי, איל טרי־סירו פארסי אי איל קוארטינו מצרי, אסטה איל איסקאלון די 70 פואי דיזיינדו יוסף איסטאנדו אאינדה אבֿאשו. מוגו סי מאראבֿייו פרעה די סאבֿיר איסטה קאנטידאד די סינסייה. קומו סופו יוסף טודו איסטו אין אונה קוזה קי ני איל ריי ני סו גינטי נו איסטאבֿאן פרונטוס אה סאבֿיר פור קאדה איסקאלון קי לינגואה איירה איסקריטו. אוטרו קי לוס 70 איסקאלונים איראן איסקריטוס קאדה אונו אונה לינגואה נו קי איירה. לי דישו פרעה אה יוסף אימפיסה אה סובֿיר. אי אימפיסו די מואיבֿו אה דיזיר איסטי איסקאלון קי בֿו אה

קוביר אים טאל לינגואה אי אבלאבה קון איל ריי קומו לה לינגואה דיל איסקטון. פין קי ארינבו אל איסקאלון די 70. איל ריי אי לה ג'ינטי ס' מארא ביאבאן די ביר אונה טל קוזה קי נו טיניאן ני ביסטו ני אוליידו. אי איבאן שיגראנדוסין די ביר סו סינסייה. אי סיינדו קי סי פארו דילאנטר' די פרעה סי אומילייו אי סי אינקורבו אה איל. אי אבלו יוסף אל ריי אין לשון הקודש. אי פרעה סי אינקאנטו די אוליירלו אבלאר קי נו אינטינ־דייו איסטה לינגואה ני לה טיניאה אוליידו. מוג'ו גוסטו טומו איל ריי די אוליר איסטה לינגואה אי מוג'ו לער טודו דיזיינדו אינטרי סי קי סי סאבין לוס די מצרים קי יוסף איס מאס סאבידו די פרעה מי קיטאן אה מי אי מיטין אה איל אין מי לוגאר. לי ג'ורו פרעה אה יוסף די נו אבלאר מאס איסטה לינגואה, אי טי דארי מוג'ה גראנדיזה. קומו לו דיג'ו לו אפירמו. סיגון לייה איס קאבידו קוברי יוסף פואי דיג'ו עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע. קאבריש קי איסטי פסוק אימפיסה קון נון אי אטימה קון עין פור סיר רומז קי יוסף קופו אבלאר 70 לינ־גואס. שפת לא ידעתי אשמע בואילבי אה פרעה קי נו אינטינדייו לשה"ק. (מלכים א' 4) וידבר שלושת אלפים משל דישו רבי שמואל בר נחמני בושקימוס אין טודוס לוס פסוקי' די שיר השירים אי משלי אי קהלת אי נו טופימוס קי דישו שלמה טריס מיל משלים. אוטרו קי טי אימביזה קי אין קאדה פ' אי פ' קי דישו שלמה סי טופה דוס או טריס משלים. חכמים דישירון קי אין קאדה פ" אי פ' אבלו שלמה מיל אי סינקו ראזונים. מאס דיזי איל פ" (מלכים א' 4) וידבר על העצים, איי אין איל מונדו קי סיפאן אבלאר לה לינגואה די ארבולים. פורקי בין סאבידו איס קי נו אבלאן ני טיינין רוח חיים פור אבלאר. לו קי טיינין איס טאמה די דומס קי איס לה טיירה קי בה מאמאנדו די איליייה פור נו סיקארסי. אוטרו קי טי אימ־ביזה קי שלמה המלך דימאנדו אה סי מיזמו די־זיינדו קי איס לה ראזון קי אונו קי סי טומה גאוה אה איסטה קאבזה אבלה לשון הרע פור סו קומ־פאנייר. קי איסטו לי קאבזה לה גאוה אי סו דין איס קי סי אינג'י די ליפרה, קומו טופאמוס אין לה סינייורה די מרים קי פור אבלאר לשה דיל סינייור די משה. סי אינג'ו די ליפרה. איל דייו ב"ה אינקומינדו אין מואיסטרה ליי קי טודו איל קי סי בה אלימפייאר די איסטה ליפרה קטי קי טראייגה פור קרבן עץ ארז ובאזוב קירי דיזיר או ארבול די שארזי קי איס פינו שטו או יירבה די אוריגאנו קי קריסי אינטרי לאס פיידראס קי איס באשו. לה ראזון איס ש מודו קי סי אינש־טיסייו סו קוראסון פור טומארסי גאוה קי סון אונאס קוזאס קי איל דייו ב"ה לאס אבוריסי', קי סי אסימיזו אה איל פינו שטו, אי בינו פור פירדונארסי אי אבימיזארסי אה סי מיזמו קומו איל אוריגאנו קי איס יירבה קי קריסי אין לה טיירה קי איס לוגאר באשו. איסטו איס איל פירדון קי סי פירדונה איל אומברי קי טייני גאוה, אי איל קי אבלה לשון הרע. איסטו איס לו קי דיזי איל פסוק וידבר על העצים ועל האבנים, קי נו איס קומו סו לאדינו קי שלמה המלך אבלו קון לוס ארבולים אי קון לאס פיידראס אוטרו קי איס קומו דישימוס. מאס דיזי איל פ' פור שלמה וידבר על הבהמה ועל העוף קי סו לאדינו איס אי אבלו קון לאס בהמות אי קון לאס אבים. איי קי דימאנדאר וכי לאס בהמות אי לאס אבים אבלאן שגון לינגואזי פור אינטינדיר לו קי דיזין, קי אבלו שלמה קון איליוס. אוטרו קי דימאנדו שלמה אינטרי סי און דין אי איס. קי איס לה ראזון קי אין לה בהמה איס איל דין קי סי קו־נוסקה קון דוס סימנים. אי לה אבי קון און סימן. לה ראזון איס קי לה בהמה אי לה אבי סי קריארון דילה טיירה, קומו דיזי איל פ' (בראשי' 4) ויצר ה' אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים. אי סיינדו קי סי קריארון לוס דוס מינים אין אונה, פור איסטו מיטייו דוס

סימנים אין לאס בהמות. אי אוטרו פסוק דיזי (בראשי' 1) ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף. רבי אבין דישו די נומבראדו די רבי שמואל קי לוס פ'ייס די לוס פאש'ארוס אסימיז'אן טאם איס-קאמאס אי טאם דיל פישקאדו אי סוב'רי נוס פישקאדוס אבלו שלמה דיזיינדו פורקי ראזון איס קי לה חיה אי לה בהמה אי לה אב'י איס מיניס-טיר קי סיאה קון שחיטה אי איל פישקאדו נו. סי נו די איסטי פסוק (במדבר 8) הצאן ובקר ישחט להם אם את כל דגי הים יאסף להם. אקונטיסיו מעשה אין און אומברי קי סי ליא-מאב'ה יעקב אי קי מוראב'ה אין איל קאזאל די נור. ליס אינביזו טוס ג'ודייוס קאזינוס דיזיינדו קי אל מוזו קי סי קירי שחיטה אין לה אב'י אנסי סי קירי אי אין איל פישקאדו. לי מאנדארון אה דיזיר אה רבי חגי קי איסטי ג'ודייו דימאנדה קי סי קירי שחיטה אין איל פישקאדו. לו מאנדו אה טראאיר דילאנטרי די איל, לי דימאנדו דיזיינדו די אונדי לי ב'ינו אה בו מירסיד קי סי קירי שחיטה אינייל פישקאדו. לי ריספונדייו דיזיינדו דילה ליי מי לו אימביזי קי אנסי דישו איל פסוק ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף. אל מוזו קי לה אב'י קירי שחיטה, טאמביין איל פישקאדו קירי שחיטה. דישו איל רבי אלוס קאזאלינוס איסטי אומברי מיריסי מלקות. דימאנדו דיטו אומברי איל קי אמוסטרה פ'אטאב'ראס די ליי מיריסי דיטה פינה. ריספונדייו אה איל נו אמוסטראטיס ביין לה הלכה פור איסטו מיריסיס מלקות. דישו אה איל די אונדי מי ב'ה אימוסטראר. ריספונדייולי די איסטי פסוק הצאן ובקר ישחט להם אם את כל דגי הים יאסף להם. איסטוס מיריסין שחיטה, איסטוס מיריסין אסיפה. לי דישו אה איל נו אב'ליס מאס אין איסטו פורקי טי אחרב'ו קון איסטה רצועה קי איי אין מי מאנו, קי איליה איס בואינה פורקי טי אימביזיס ביין. מאס דישו דיטו רבי יעקב קי סי און ג'ודייו טומו אונה גויה פור מוז'יר אי פארייו אין דיאה די שבת איזו איס מותר פור אזירלו מילה אין שבת. לו אולייו רבי חגי אימביאלו אה דיזיר קי מיריסי רבי יעקב מלקות דימאנדו רבי יעקב אומברי קי דיזי פ'אטאב'ראס די ליי מיריסי מלקו'. דישו אה איל די אונדי פרו-ב'אס איסטי דין, ריספונדייולי דילה ליי. קי איל פסוק דיזי ויתילדו על משפחותם לבית אבותם. משפחה די פאדרי סי ליאמה משפחה. משפחה די מאדרי נו סי ליאמה משפחה. דישו אה איל נו אמוסטראסטיס איל דין גוסטו. סי דימאנדו קי לי אימביזארה איל דין. דישו אה איל ר' חגי סי ב'ייני און גוי סירקה די טי אי טי דיזי לייו קירו אזירמי ג'ודייו קון קונדיסיון קי סי מי נאסי איזו פור סירקונסידרלו אין שבת אי יום הכפורי' סי פירה איל דיאה די אוג'ו איס איל דין קי סי איסביב'לה דיאה די שב' אי סי אזי מילה אין איסט' דיאה. אי דיקיירטו נו סי דיסביב'לאן איסטוס די-אס קי קונאונייסטי פור איזו או איזה די ישראל דימאנדו אה איל די אונדי טי ב'ינו אה טי טודו איסטו, ריספונדייו אה איל די איסטי פס' (עזרה י') ועתה נכרת ברית לאלהינו להוציא כל נשים והנולד מהם במצות ה'. דישו אה איל רבי קון קבלו' מי קירים אחרב'אר. ריספונדייו אה איל לייה איס-קריב'ייו אחי (עזרה י') וכתורה יעשה. דישו אה איל קונטה ליי. ריספונדייו קי אנסי מוס אימביזו רבי יוחנן פור נומבראדו די רבי שמעון בן יוחאי. (דברים ז') ולא תתחתן בם פורקי. כי יסיר את בנך מאחרי. טו איזו קי ב'ייני די מוז'יר ג'ודיאה סי ליאמה טו איזו. אי איזו קי ב'ייני די לה גויה נו סי ליאמה טו איזו. דישו אה איל אנדה אימ-ביזאטי ביין לה מילדאר אנטיס קי טי אחרב'י קון איסטה רצועה.

נוטאמוס די טודו לו דיג'ו קי לה סינסייה די שלמה איב'ה אינדו אי פוז'אנדו די דיאה אין דיאה. אי קון איסטו קי דישימוס סי ריספונדי לה הבנה די לוס פסוקי' (מלכים א' 5) ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם ומכל חכמ' מצרים: ויחכם מכל האדם מאיתן האזרחי ודרדע בני מחול ויהי שמו בכל

הגוים סביב : וידבר שלשת אלפי' משל ויהי שירו
חמשה ואלף : וידבר על העצים מן הארז אשר
בלבנון ועד האזוב אשר יוצא בקיר וידבר על הבהמה
ועל העוף ועל הדגים : קירי דיזיר אי סי מוג'י-
גואו לה סינסייה די שלמה מאס די לה סינסייה
די טודה לה ג'ינטי די בני קדם אי מאס די לה
סינסייה דילוס די מצרים סיגון דיקלארימוס אריב'ה
דילה סינסייה דילה ג'ינטי די בני קד' אי דילה
סינסייה דילוס די מצרים ויחכם מכל האדם סיגון
דיקלארימוס אריב'ה מאס קי איתן האזרחי קי איס
פור איל סי' די אברהם והימן איס פור משה
רבינו וכלכל איס פור יוסף ודרדע איס פור דור
המדבר קי אירהן דור דעה. בני מחול איס פור
דור המדבר קואנדו איזיירון איל עגל לוס פיר-
דונו איל דייו ב"ה. וידבר שלושת אלפי' משל ויהי
שירו חמשה ואלף : איסטי פסוק קירי ביין דיקלא-
ראדו קירי דיזיר קואנדו אימפיסו פור דיזיר סוס
משלים פואי על סדר א'ב דיספואיס קי קונטו
ב'ינטי אי דוס ליטראס פואו אוטראס סינקו קי
סון לאס ליטראס די מנצפך. אי איסטו איס
לה כונה דיל פסוק ויהי שירו חמשה ואלף קירי
דיזיר לאס סינקו ליטראס די מנצפ'ך. ואלף קירי
דיזיר לאס ב'ינטי אי דוס ליטראס די לה א'ב.
אי טיניש קי דימאנדאר סי איס אנסי קי דישי-
רה איל פסוק ויהי שירו אלף וחמשה קי אין די-
זיינדו אנסי סי פואידיאה אינטינדיר מאס פריסטו
לה כונה דיל פסוק אי פורקי טומו אימפרימירו
חמשה אי דיספואיס ואלף. סאב'ריש קי איל סי' די
שלמה כי קומו פואירון טודאס סוס פלאב'ראס
קון רוח הקדש טומו אדילאנטרי חמשה קי סון לאס 5
ליטראס די מנצפ'ך אי סי דימאנדאריש קי איס איל
קאב'זו קי נו איסטאן אסינייאלאדאס על הסדר
קטיאה קי אין לוגאר די מנצפ'ך פואירה כמנפ'ץ
קירי דיזיר אדילאנטרי כ" אי דיספואיס מ' אי נ'
אי פ' אי צ' קי איס איל טעם קי טומו איסטי
סימן די מנצפ'ך. סאב'ריש סי קומו פואי טודאס
סוס פלאב'ראס קון רוח הקודש סיגון דישימוס

קיזו סיר מיחד איל מלכות במים פור אינטירו.
סיגון דיזימוס קאדה דיאה ה' מלך ה' מלך ה'
ימלך לעולם ועד. ה' מל'ך אימפורטה נוב'ינטה
קומו לה קואינטה דילאס דוס ליטראס די מנצפ'ך
קי סון מ' נ' קי אימפורטה נוב'ינטה. ה' מל'ך
אימפורטה נוב'ינטה קומו לה טריסירה ליטרה קי
איס לה צ'. ה' ימל'ך אימפורטה סיין קומו לה
קואינטה דילאס דוס ליטראס די אטקאב'ו קי סון
פ" אי ד'. אי אין סיינדו קי קיזו סיר מיחד
סו רייגו דיל דייו ב"ה אדילאנטרי פור איסטו
דישו חמשה ואלף ודוק. אי סי דימאנדאריש קי
איס לה ראזון קי איסטאס ליטראס די מנצפ'ך
סון כפולות קירי דיזיר דובלאדאס קי סון כ'ך,
מ'ם, נ'ן, צ'ץ, פ'ף. סאב'ריש קי איסטאן רמוז
אין אברהם, יצחק, יעקב, משה אי איל מלך המשיח,
כ'ך פור אברהם קי איסקריב'יו איניל (במדבר
רבה פ' 48) לך לך אין לה קואינטה אינפורטה
סיין פור דיזירלי קי די אידאד די סיין אנייוס
טייני קי אינג'ינדראר איז'ו. מ'ם איס פור יצחק
קי איסקריב'יו איניל (בראשי' 26) כי עצמת ממנו
מאד. לו פואי רומז קי ב'ה אה פודיסטאר אין
אין דוס מונדוס עולם הזה אי עולם הבא. נ'ן,
פור יעקב קי איסקריב'יו איניל הצילני נא. איזו
אוראסייון קי סיאה איסקאפאדו דילוס דוס מונ-
דוס אין עול' הזה קי לו איסקאפי די גלות אי
ריסטו די אנגוסטייאס. אי אין עול' הבא די נו
דין די גהינם. פ'ף אה משה קי איסקריב'יו איניל
(שמו' 3) פקוד פקדתי אתכם. צ'ץ פור איל מלך
המשיח קי איסקריב'יו איניל קמתי לדוד צמח
צדיק אי פואו כוב'רי שלמה שר חמשים קירי דיזיר
קי מיטייו פור גואדריאן פארה איל און מאייורט
די סינקואינטה. קי סון ב'ינטי אי קואטרו ספרי'
קי סון ארבעה ועשרים פואו כוב'רי איליייוס אונזי
די תרי עשר אינפורטו טרינטה אי סינקו. אי כפר
יונה נו לו קונטו פור קאב'זו קי טודה לה פ'אב'לה
די כפר יונה איס טוקאנטי אטאס אומות העול'.
אי סיש סדרי' דילה משנה אינפורטו קוארינטה

אי אונו. אי נואיב׳י פרקי׳ די תורת כהנים סך הכל אינפורטו סינקואינטה. איסטוס סינקואינטה גואירדיאניס ריסיב׳יו סוב׳רי סי די סוסטינירלוס. פור דימאס ששים המה מלכות קירי דיזיר סי-סינטה מסכתות ושמונים פלגשים איזו פ׳ראגואר אוג׳ינטה ישיבות אין ירושלים פור טראב׳אזאר אין לה ליי. ועלמות אין מספר פוזו סוב׳רי סו סינ-סייה פור אזיר פרוב׳יס סוב׳רי סו מילדאדו. פור דימאס הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל. קין סון איסטוס, איסטוס סון סיסינטה ליטראס קי סי טופה אין ברכת כהני׳ איסטוס סון לוס גואירדיאניס קי איזו שלמה פור סי מיזמו. מאס דישו איל פסוק (מלכים א׳ 5) קי ב׳ינייירון די טודוס לוס פואיב׳לוס פור אויר לה סינסייה די שלמה קון טודוס לוס רייס די לה טיירה קי אויירון אה סו אויידה. אין איסטאנדו פאראדוס טודוס סירקה די איל קון לוס גראנדיס די ישראל. אין אקילייוס דיאס ב׳ינייירון דוס מוז׳יריס דילאנטרי די שלמה פור ג׳וזגארסין. קאב׳ריש
(מדרש שיר רבה וידי משה ו״מ ס״ט)

קי אקונטיסייו מעשה אין דוס אומבריס לוקאנ-דיירוס, אי איראן איסטוס דוס פאדרי אי איז׳ו. אילייוס מוריירון אין דישאנדו סוס מוז׳יריס פריניאדאס אי קידארון ביב׳דאס. פאסאנדו אונוס קואנטוס דיאס פאריירון טודאס לאס דוס און איז׳ו. לה אונה די אילייאס אטאב׳אפ׳ו אה סו איז׳ו. אין דיספירטאנדוסי אי לו ב׳ידו מואירטו, פ׳ואי קון מוג׳ו ריפוזו אי טרוקו אה לה קריאטורה דילה אוטרה, לי דישו איל איז׳ו מואירטו אי טומו אל ביב׳ו אי לו מיטייו אין סו פיג׳ו. דיספירטאנ-דוסי לה מוז׳יר די סו סואינייו, מירה אה סו איז׳ו קי איל קואל איסטה מואירטו, פארה מיינטיס סוב׳רי איל אי ב׳ידו קי נו איס סו איז׳ו. סי אינטיסאראן אה ראזונאר לה נואירה קון לה סואיגרה דיזיינדו קי איס איסטי איג׳ו קי מי איזיסטיס די טומאר אה מי איז׳ו אין סיינדו קי טו מאטאסטיס אל טוייו. לי דישו לה סואיגרה, טו מאטאסטיס אה טו איז׳ו, סיינדו מאנסיב׳ה טו סואינייו קאב׳זו קי לו מאטא-ראס. אי מי ב׳יינים אגורה קון עלילה קי טי טרוקי אה טו איז׳ו. טו לו מאטאסטיס טו קונפורטאלו. לי דישו לה נואירה, נו איס קי מי אינבאראסה קי מי טרוקאסטיס אה מי איז׳ו, קי טודו טיימפו קי ביב׳י מי איז׳ו איס. מה מי אינבאראסה קי סיינדו מאנסיב׳ה ב׳ו אה קאייר אלמנה אה טו איז׳ו איל גראנדי קי איל קואל איס קיסיג׳י אין לאס מונטאנייאס אי לייו נו טינגו פרימורה פור טו-מארלו פור פ׳ואירסה. קי טודו טיימפו קי מי איז׳ו ביב׳י נו טינגו מיניסטיר די איספאנטארמי די קאייר אין מאנו די טו איז׳ו איל גראנדי. קי סי אירה אונה בואינה פירסונה נו מי אינבאראסאב׳ה. פור איסטו דאמי לייה אה מי איז׳ו קי אה טי נו טי סי אינפורטה סי נו טיינים איז׳ו, סיגון לו מאטאס-טיס קי טו נו טיינים איסטי אחריות קומו איס מי אחריות. קי אנסי אובליגה לה ליי דיזיינדו קי און אומברי קי מורייו אי נו טייני איז׳ו נו סי פואידי קאזאר לה מוז׳יר קון אז׳ינו סינו קי טומי אל אירמאנו דיל מארידו. אי פור פ׳ואירסה דישו לה ליי קי קאלי קי לה טומי פור מוז׳יר קי אין פאלייאנדו איז׳ו קי לי מיטה איל נומברי דיל פרי-מיר מארידו. טודו איסטו בואינו פארה קין נו טייני איז׳ו. איספירו לייו קי לייה טינגו איז׳ו ביב׳ו נו איס מיניסטיר די פיזקוזאר אין איסטו אדרבה לייו איסטו פור מי איז׳ו אין מוג׳ו קודיאדו אה קי נו מואירה פור נו קאייר אין פודיר די טו איז׳ו איל גראנדי סיינדו איס קיסיג׳י פור לאס מונ-טאנייאס. אגורה טי רוגו דאמי לייה אה מי איז׳ו פריב׳אמינטי קי נו טי לו דישו סי קי סי דיס-טרוײי איל מונדו. לי דיזי לה סואיגרה, סיינדו קי סוס אונה בואינה מוז׳יר, דיל דיאה קי מורייו טו מארידו טיניאה דיספ׳ילו דיזיינדו קין מי דיירה קי טומארה אה מי איז׳ו אין סו לוגאר. מה נו סי ארימידייה אין סיינדו קי טיינים איז׳ו. אגורה קין מי אוראסייון קי איזי קי מורייה טו איז׳ו אי מי סי ריסיב׳יו, קי ב׳אס אה טומאר אה מי

איזו איל גראנדי · מי ב׳ינים קון איסטי אינב׳ינטו
דיזיינדו קי טי טרוקי אה טו איזו . קאלייאדה
איסטאטי נו לו קיטיס די טו בוקה קי סי בורלאן
די טי טודו איל קי טי ב׳ה אה אויייר אב׳לאר .
דישו לה נואירה, סיינדו מוס אפאריזו איל דייו
ב״ה און ריי ספאב׳ייו קומו מואיסטרו סי׳ איל ריי
שלמה, אנדימוס אונדי איל, לו קי ג׳וזגה מי קונ-
טינטו. איסטאנדו שלמה המלך קון לוס רייס די
מזרח אי מערב פאראדוס דילאנטרי די איל, קון
לוס סינייורים די ישראל, סינטיינדו סו סינסייה
די שלמה . אי איסטאס דוס מוז׳ירים קי ב׳יינין
אי סי פאראראן דילאנטרי איל ריי . דישו לה
אונה די איילייאס, רוגו מי סי׳ סיינטה מיס פא-
לאב׳ראס אי ג׳וזגי. ליו אי איסטה מוז׳יר מורא-
מוס אין אונה קאזה. אי פארי קון איליה אין
לה קאזה. אי פואי אין איל דיאה טריסירו אה
מי פאריר. אי פאריו לה מוז׳יר לה איסטה טאמ-
ביין. אי מוזוטראס מוס מיראב׳אמוס אונה אלה
אוטרה. קי נו טיניאמוס נינגונו אין קאזה. אי
מוריו איל איזו דילה מוז׳יר לה איסטה אה מידייה
נוג׳י קי לו אטאבאפו. אי סי ליב׳אנטו אה מידייה
נוג׳י אי טומו אה מי איזו די סירקה מי, אי טו
איסקלאב׳ה אדורמיסידה אי לו דורמייו אין סו
פיג׳ו· אי אה סו איזו איל מואירטו לו דורמייו
אין מי פיג׳ו אי מי ליב׳אנטי פור לה מאנייאנה
פור טיג׳אר אה מי איזו אי איל מואירטו . אי
פארי מיינטיס אה איל, אי ב׳ידי קי נו איס מי
איזו קי פארי. אי דישו לה מוז׳יר לה אוטרה,
נו איס אנסי סי נו מי איזו איס איל ביב׳ו אי טו
איזו איס איל מואירטו . אי איסטה דיזיאה נו
אנסי, טו איזו איל מואירטו אי מי איזו איל ביב׳ו.
דיזי איל פסוק ותדברנה לפני המלך קירי דיזיר
קי איסטי מודו די פאלאב׳ראס איב׳אן אב׳לאנדו
לאס דוס מוז׳ירים טורנה לה נואירה דיזיאה מי
איזו איס איל ביב׳ו אי טו איזו איל מואירטו. לי
קיזו דיזיר סיינדו קי טו איזו קי איס קיסיג׳י די
מונטאנייאס לייה סירה מואירטו. אי קון איסטו.
נו ג׳ינאס נאדה די טומאר אה מי איזו סייגדו
קי לייה איס ביב׳ו · לה נואיגרה לי דיזיאה נו
אנסי, מי איזו איס ביב׳ו קי לייה לו פואידיס
טומאר. פורקי טו איזו איס מואירטו· איל סי׳
די שלמה די סיפאראר אינטינדייו· אי די סוס אב׳-
לאר פרופייאס קופו לה ב׳ירדאד · קי איל איזו
ביב׳ו איס דילה מאס מאנסיב׳ה . בולטו איל ריי
סיגון סוס פאלאב׳ראס די לאס דוס, ריספונדייו
אי איל דיזיינדו איסטה דיזי איסטי איס מי איזו
איל ביב׳ו . אי טו איזו איס איל מואירטו · אי
איסטה דיזי נו אנסי, טו איזו איל מואירטו אי
מי איזו איל ביב׳ו· אי דישו איל ריי טראייד אה
מי אונה איספאדה אי טרושירון דילאנטרי איל
ריי לה איספאדה. אי דישו איל ריי קורטאד אל
נינייו איל ביב׳ו אין דוס אי דאלדי לה מיטאד
אלה-אונה אי לה מיטאד אלה אוטרה. אי דישו
לה מוז׳יר קי סו איזו איל ביב׳ו אה איל ריי קי
סי סונריזירון סוס פיאדאדים פור סו איזו, דאדי
אה איל נאסידו איל ביב׳ו אה איליה אי מאטאר
נון לו מאטידיש. אי איסטה דיזיאה, טאמביין אה
מי טאמביין אה טי, קי נו סיאה איזו. קורטאדו.
ריספונדייו איל ריי אי דישו דאדי לה מאס מאנ-
סיב׳ה אה איל נאסידו איל ביב׳ו אי מאטאר נון
לו מאטידיש. אה פונטו סאלייו בת קול דיזיינדו
איליה איס סו מאדרי. אי אויירון טודוס רייס
די מזרח אי מערב אי טודו ישראל אה איל ג׳וזגו
קי ג׳וזגו איל ריי אי סי איספאנטארון די איס-
טאר דילאנטרי די איל, סיינדו ב׳יירון קי סינסייה
אינטריגאדה דילוס סיילוס דיינטרו די איל פור
אזיר ג׳ואיסייו. איל שלמה איל ריי איל גראנדי
קי איקרייו אה איל איל דייו ב״ה, די קאב׳ו דיל
מונדו אסטה סו קאב׳ו. איסקוזו אין איל אנטיס
קי נאסיירה די איסטינטינאס די סו מאדרי. אמו
אה איל אי דיסקוב׳רייו אה איל סיקריטוס איסקונדידוס,
אי דינונסייו אה איל סיקריטוס אונדוס סאב׳יר
אי סינסייה דייו אה איל אי אינטינדימיינטו דיל
קוראסון דיל פרינסיפייו· איל אירה פארא מיינ-

טיס אין לוס בעלי דינים קואנדו ב׳יניאן פור ג׳וזגארסין דילאנטרי די איל. אי איליוס נו פודיאן אב׳לאר דילאנטרי די איל פאלאב׳ראס די פ׳אלסידאד פור קאב׳זו קי אירה קאב׳יין אינטרי איל ג׳וסטו אי אינטרי איל קונדאנאדו. קלארידאד אי הירמוזורה פואי ב׳אזייאדו סוב׳רי איל. אי קורונה די ריינו פואי דאדה סוב׳רי סו קאב׳יסה. גראסייה אי מירסיד ב׳יסטייו אה איל קומו ב׳יסטייו אה דוד סו פאדרי. טודוס לוס דיאס פאסו קומו די אידאד די טריג׳י אנייוס פאסו אה סו ריינו. ידידיה ליאמארון אה איל פורקי אירה אמאדו אה ריי די איל מונדו ה׳ צבאות. קי אנסי איסטה איסקריטו אי דיקלאראדו, אי אימביאו אין פודיר די נתן הנביא אי ליאמו אה סו נומברי ידידיה. שלמה איראן ליאמאנטיס אה איל פור קאב׳זו די פאס קי אירה אין סוס דיאס. קי אנסי איסטה איסקריטו אי דיקלאראדו, אי איסטוב׳ו יהודה אי ישראל אה פ׳יגוזייה. ינון איראן ליאמאנטיס אה איל פור קאב׳זו קי פ׳אראגואו איל בית המקדש, קי אנסי איסטה איסקריטו בנה בניתי בית זבול לך, קירי דיזיר פ׳אראגואה פ׳אראגואי קאזה די מוראדה פארה טי. איתיאל איראן ליאמאנטיס אה איל פור קאב׳זו קי דיג׳ו דיל דייו אירה אין סו אייודה. קי אנסי דישו איל פסוק, אי סי אסאב׳יינטו מאס די טודו מודו די אומברי קי אוב׳ו איניל מונדו. יקיה איראן ליאמאנטיס אה איל פור קאב׳זו קי אירה גראנדי אי פודיסטאדור סוב׳רי טודוס לוס רייס דילה טיירה, מזרח, מערב, צפון אי דרום. קי אנסי דיזי איל פסוק אי שלמה סי אסינטו סוב׳רי סילייה די דוד סו פאדרי. טודוס לוס רייס סי איספאנטאב׳אן די איל. קומו אונה ג׳ינטיאוס אי לינגואז׳יס אה איל אוב׳ידיסיאן. דיאב׳לוס אי אינקואינטרוס מאלוס אי לימאנייאס אי איספיריטוס מאלוס פואירון אינטריגאדוס אין סו מאנו. אי איראן פאגאנטיס אה איל פיג׳אס קומו אונה. טודוס פישיס דילה מאר אי אב׳יס די לוס סיילוס אי קואטרופיאס אי אלימאנייאס

דיל קאמפו סוב׳יאן אי ב׳יניאן אה קאזה דיל דיגולייאו פור דיגולייאר די איליאס פארה סירב׳ימיינטו די שלמה. קי אינריקיסייו אי סי אינפ׳ורטיסייו אי קומפרו אזיינדאס די פלאטה אי אורו אה מוג׳ידומברי. קונטאן אישימפלוס אי דינונסייאן דינוסיאוס די איסקונדימיינטוס. אי אזיין סאב׳יר סיקריטוס קי נו איי אה איליוס קאב׳ו. סוס אבוריסיינטיס אי סוס אינימיגוס איראן סוס אמאנטיס. אי טודוס לוס רייס אוב׳ידיסיאן אה איל, אי סי אליב׳אנטאב׳אן טודוס איליוס פור ב׳יאיר סוס פאסיס. אי קודיסייאב׳אן פור אויר פאלאב׳ראס די סו סאב׳יר. אינטיטיסייו אי אינשאשו אה איל איל ש״ת פור סו סירב׳ו דוד סו פאדרי. סו פאמה אנדאב׳ה אינטרי לוס רייס אי סו אינטינדימיינטו מאס קי טודאס ג׳ינטיס די אב׳אנטי. אי סו בארגאנייה אינטרי לוס קאב׳יוס טיראנסי די איל מאל אי סאב׳יין סיקריטוס דילוס סיילוס. אי קונוסיין איל טהות. סי אינפ׳ורטיסייו סו ריינו מאס קי טודוס לוס רייס. אולייאן סו פאמה אי אב׳לאס די סו סאב׳יר. אי טודוס איליוס ב׳יניאן קומו אונה פור דימאנדאר אין סו פאס. אמאב׳אן אה איל טודוס לוס רייס. טימבלאב׳אן די איל טודוס לוס פודיסטאדורים. לי אסירקאב׳אן אה איל סוס איז׳וס אי סוס איז׳אס פור סיאיר סיירב׳וס אי סיירב׳אס סירב׳יינטיס דילאנטרי די איל. אינב׳ילונטאב׳אן פור איסטאר דילאנטרי די איל. אי קודב׳יסייאנטיס פור אולייר פאלאב׳ראס די סו בוקה לוזייה. אי די סו סינסייה קואנדו אב׳ריאה סו בוקה פור אב׳לאר סי ארודיאב׳אן אי סי אינקורב׳אב׳אן אה איל. טודוס לוס אספריזאדוס פור אינטראר דילאנטרי די איל דיזאיג׳אב׳אן אי מינוספריסייאב׳אן סוס סיב׳דאדיס אי אבוריסיאן איליוס אה סוס לוגאריס, אי סוס קומארקאס אי ב׳יניאן פור אוליר פאלאב׳ראס די סינסייה אי אירמוזורה די סו בוקה. קומו סי גוזאב׳ה אי לואב׳ה אי דאב׳ה אלאב׳אסיין ט׳ סי׳ דילוס רייס אב׳ייר־טורה די סו בוקה קומו טרומפיטאס אינטיטיסייו

אי אלאבֿאן אה איל ריי אינאלטיסידו. קי דייו אה איל לייאבֿי גראנדי קי אבֿריאן קון אילייה טודאס לאס פואירטאס די סינסייה אי אינטינדימיינטו די קוראסון. קומו אונה סאבֿייה אי אינטינדידה אבֿלאבֿ די אבֿיס אי קואטרופיאס אי די אלימאנייאס דיל קאמפו קורקוס אי סיירבֿוס קוריינטיס די-לאנטרי די איל. ליאוניס אי אנייאנאריס טרא-באנטיס ארמאס. קונוסייה לינגואז'יס די טודוס לוס פואיבֿלוס אי לוס ג'ינטיאוס קומו אונה. אינ-טינדייה אין טודאס לאס ישיבות. סי איסטרימי-סיאן די איל טודוס לוס רייס. אי טודוס לוס ריינוס לים טראבֿאבֿה ריטימבלה אי אה טודוס לוס פודיסטאדוריס דילאס סיבֿדאדיס. אי אאיל פֿואי דאדה קורונה די פרינסיפאל די בֿינסידוריס. אי טודוס לוס פואיבֿלוס איראן קוג'יפֿטוס אאיל. איל פֿואי קאבֿיסירה די טודוס לוס רייס. אי ריינו אה איסקואינטרה סו קומפאנייירו. נו אנסאבֿה ארמה. טודוס נוס רייס טימבלאבֿאן די איל, אי טודאס לאס סיבֿדאדיס דיסקובֿריאן אה איל טו-דוס סוס סיקריטוס. אי סאבֿייה טודוס לוס סי-קריטוס דיל אומברי. אזייה צדקה אי גמילות חסדים אל קי איירה דימינסטיר. דיל פרינסיפיון איל פֿואי זוכה איניל מונדו איל איסטי פור סיר ריי. אי טאמביין איל טייני זכות אה איל מונדו איל ביניין איל אים איל ריי שלמה קי איזו סילייה גראנדי די ריינו אי קובֿרייו אה אילייה די אורו פֿינו די אופֿיר אסיגוראדה קון פיידראס די קאר-בֿונקאל אי פֿינקאדה אין פיידראס די מארמול אי אסיגוראדו אין אילייה איסמיראלדאס אי קאר-בֿונקאליס אי פיידראס די בוהס אי ג'ולייאס אי טודה פיידרה פֿינה. אה נינגון ריי פֿואי איגֿו קומו אילייה. אי נינגונו דינוס רייס נו פודיירון פור אדיריסאר אוטרה סילייה סימיז'אנטי אה אי-לייה. אי איסטה איגֿה דילה סילייה קי לה אור-דינו אירס ריי די צור איז'ו די מוז'יר ביבֿדה קון סינסייה נוגה. פארא דוס קובֿרי אילייה דוג'י לי-אוניס די אורו. אי אה איסקואינטרה די אילייוס דוג'י אגילאס די אורו. ליאון אה איסקואינטרה אגילה. אי אגילה איסקואינטרה די ליאון. קונ-פֿרונטאנטיס איסטוס אה איסטוס. מאנו דיריג'ה דיל ליאון די אורו איסקואינטרה לה אלה סיידרה דילה אגילה די אורו. אי לה אלה סיידרה דילה אגילה די אורו אה איסקואינטרה מאנו דיריג'ה דיל ליאון די אורו. אי נומירו די לוס ליאוניס סיטינטה אי דוס. אי לאס אגילאס סיטינטה אי דוס. אי קאבֿיסירה רידונדה איירה אלה סילייה אין לוגאר די אסיינטו דיל ריי. אי אלה סילייה איירה סיס איסקאלוניס די אורו קי אנסי דישו איל פסוק אי איזו איל ריי סיאה די מארפֿיל אי סיס איסקאלוניס אלה סיאה. אי אנסי אין איל איס-קאלון פרימירו איג'אדו בואיי די אורו. אי איס-קואינטרה איל איג'אדו ליאון די אורו. אי סובֿרי איל איסקאלון סיגונדו איג'אדו אונסו די אורו. אי איסקואינטרה איל איג'אדו קארנירו די אורו. אי סובֿרי איל איסקאלון טריסירו איג'אדו אגילה די אורו. אי איסקואינטרה אילייה איג'אדו גאמילייו די אורו. אי סובֿרי איל איסקאלון קואטרינו אי-ג'אדה אגילה די אורו. אי איסקואינטרה אילייה איג'אדו פאבֿון די אורו. אי סובֿרי איל איסקאלון סינקינו איג'אדו גאטו די אורו. אי איסקואינטרה איל איג'אדו גאלייו די אורו. אי סובֿרי איל סיזין איסקאלון איג'אדו פֿאלקון די אורו. אי איסקואינ-טרה איל איג'אדה פאלומבה די אורו. אי סובֿרי קאבֿיסירה דילה סילייה איסטאן אלמינארה די אורו אדיריסאדה קון סוס אורדיניס אי קון סוס קאנ-דיליס. אי קון סוס מאנסאנאס אי קון סוס טי-נאזאס אי קון סוס בראזירוס. אי קון סוס באזוס. אי קון סוס רוזאס. אי איסטאנטיס אה איסקו-אינטרה לאדו די לה אלמינארה סייטי קאנייאס קי אין לה אלמינארה די אורו. אפֿיגוראדוס סובֿרי אילייאס סייטי פאדריס דיל מונדו. אי איסטוס סון סוס נומבריס: אדם הראשון, נח, שם, אברהם, יצחק, יעקב אי איוב אינטרי אילייוס. אי אה איס-קואינטרה לאדו סיגונדו דילה אלמינארה איסטאנ-

טיס 7 קאנייאס אונראדאס. אי אפ׳יגוראדוס סוב׳רי אילייאס 7 הקידים דיל מונדו. אי איסטוס סון נומבריס: לוי, קהת, עמרם, משה, אהרן, אלדד, מידד, אי חור אי חגי איל פרופ׳יטה אינטרי אי- לייוס. אי סוב׳רי קאב׳יסירה דילה ﭏמינארה אבי- טיגואדו קאנטארו די אורו לינו די אזייטי די אוליב׳ה פ׳ינה קי די איל אינסינדיאן איל בית המ׳. אי דיבאשו די איל אביטיגואדו באקילייה גראנדי די אורו קי אירה לייינה די אזייטי די אוליב׳ה פ׳ינה קי ﭏייגאב׳אן די איל אזייטי פארה קאנדי- ליס דילה ﭏמינארה. אי אפ׳יגוראדו סוב׳רי אילייה עלי הכהן הגדול. אי דוס ראמוס די אורו סﭏ- יינטיס די לה באקילייה גראנדי אי אפ׳יגוראדוס סוב׳רי אילייוס דוס איז׳וס די עלי, חפני אי פנחס. אי אינטרי לוס ראמוס די אורו סﭏיינטיס דוס קאנייאס די אורו אי אפ׳יגוראדוס סוב׳רי אילייאס דוס איז׳וס די אהרן, נדב אי אביהוא. אי דוס אסיינטוס די אורו אונו פארה איל כהן גדול, אי אונו פארה איל פרינסיפי די לוס כהנים אי אריב׳ה אין לה קאב׳יסירה דילה סילייה אסיטיגו- אדאס 70 סיאס די אורו קי סוב׳רי אילייאס קי אסינטאב׳אן 70 סנהדרין ג׳וזגאנטיס ג׳ואיסייו די- לאנטרי איל ריי שלמה. אי דוס סירינאס די מאר איסטאנטיס די דוס סוס אוריז׳אס די איל ריי שלמה פורקי נו סי טימבﭏרה ני סי איסטרי- מיסיירה. אי אריב׳ה די קאב׳יסירה די לאס סיאס אסיטיגואדאס 24 ב׳ידיס די אורו קי אזיאן סו- לומברה אה איל ריי שלמה. אי קומו אינב׳ילונ- טאב׳ה איל ריי שלמה פור אנדאר אה ﭏגון לוגאר. קי איל אינב׳ילונטאן, לה סיאה קון סוס רואידאס קאמינאב׳אן דיבאשו די איל. אי פוניאה אה סו פיי סוב׳רי איל איסקאלון פרימירו. איל בואיי די אורו לו איספאנדיאה אה איל סוב׳רי איל איס- קאלון סיגונדו. אי דיל סיגונדו אל טריסירו, אי דיל טריסירו ﭏ קוארטינו. אי דיל קוארטינו ﭏ סינקינו, אי דיל סינקינו אל סיזינו, אסטה קי אבאשאב׳אן לאס אגילאס, אי אריב׳אטאב׳אן אל

ריי שלמה אי סוב׳יאן אי אסינטאב׳אן אה איל סוב׳רי קאב׳יסירה די אסיינטו דילה סיאה אי און קולוב׳רו די פלאטה קון סוס רואידאס. אי קומו אולייגאן לוס רייס אה סו פאמה דילה סיאה די ריינו די שלמה סי אפאנייאבאן קומו אונו טודוס אילייוס אי ב׳ינייאן אי סי אינקורב׳אבאן דילאנטרי די איל אי דישירון: אה נינגונו די לוס רייס נון פ׳ואי איג׳ו קומו נה סיאה לה גראנדי לה איסטה. אי קאדה ג׳ינטיאו אי ג׳ינטיאו נון פואידיאן פור אדיריסאר קומו איל׳ייה אי קומו ב׳יירון לוס רייס לה אלאב׳אנסיון דילה סיאה. דיסינדיירון אי ﭏ- באראון אל קריאדור די טודו איל מונדו. קומו אירה סוב׳יין איל ריי שלמה פור אסינטארסי סו- ב׳רי סיאה די ריינו. אירה רודיאן אונה אגילה גראנדי אי טומאב׳ה קורונה די ריינו אי פוניאה אלה קורונה אין סו קאב׳יסה. אי דיספואיס די איסטו אירה איל קולוב׳רו איל גראנדי רודיאנסי קון סוס רואידאס. אי אירהאן לוס ליאונים אי לאס אגילאס סוב׳יינטיס קון סוס רואידאס. אי אסולומבראנטיס סוב׳רי לה קאב׳יסה דיל ריי שלמה. אי פאלומב׳ה די אורו אירה דיסינדיין דיל פילאר אי אב׳ריאה לה ארקה אי טומאב׳ה אה ליב׳רו די לה ליי. אי דאב׳ה אה איל אין סו מאנו דיל ריי שלמה. פור אפ׳ירמאר לו קי דישו משה: והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו. קירי דיזיר אי סירה קון איל אי מילדארה אין איל טודוס דיאס די סוס ב׳ידאס פורקי סי ﭏארגין סוס דיאס סוב׳רי סו ריינו. איל אי סוס איז׳וס אינטרי ישראל, אי קואנדו ב׳ינייה איל כהן גדול פור דימאנדאר אין סו פאס דיל ריי שלמה. אי טודוס לוס ב׳ייז׳וס איראן אסינטאדוס די לה פארטי די סו סיידרה. אי ג׳וזגאב׳אן ג׳ואיסייו דיל פואיב׳לו. אי קואנדו איראן אינטראנטיס לוס עדים קי דאב׳אן עדות פ׳אלסו דילאנטרי דיל ריי שלמה איראן רילונדיזיס די לאס רואידאס רודיאנטיס. אי לוס בואילייס ג׳ימיאן, לוס ליאונים רואיאן, לוס אונסוס ארי- ב׳אטאב׳אן. לוס קארנירוס קורניאב׳אן, לוס אנייא-

מאריס בראמאבֿאן . לוס גאמיליוס גריטאבֿאן .
לוס גאטוס כֿאטאבֿאן לוס פאבֿוניס ﭏגואייאבֿאן,
לוס גﭏייוס סאלטיאבֿאן, לוס פֿﭏקוניס באטיאן,
לוס פאשֿארוס גֿוגֿוליאבֿאן, פור אריבֿאטאר סוס
קוראסוניס דילוס עדים פֿﭏסוס· קי נו אטיסטי־
גואראן טיסטימונייאנסה די פֿﭏסידאדֿ. אי איראן
לוס טיסטיגואוס אין בֿיר איסטוס מובֿימיינטוס
פינסאבֿאן קי אקיאה אורה לייה סי איבֿאן אה
מוריר פור אבֿלאר קוזה די מינטירה . אפונטו
בולטאבֿאן אי אבֿלאבֿאן לו קי אירה לה בֿירדאדֿ.
אי קומו איסטה כיאה דיל ריי שלמה נו פֿואי
אה ניסגונו דילוס רייס· אי קואנדו סי אבוניגואו
קוראסון דיל ריי שלמה קון איל בֿינו· איסביאו
אי קומבֿידֿו אה טודוס לוס רייס די מזרח אי מערב
קי איראן גֿונטוס קון איל אין טיירה די ישראל
קי לייה איסטאבֿאן סירקה די איל אין סוס בֿיניר
פור בֿיר איל ריזו דילה כיאה דיל ריי שלמה, לוס
קונבֿידֿו אי אסינטו אה איליוס דיינטרו איל פא־
לאסייו אי פור אמור די טודוס לוס רייס איסביאו
אי טרושֿו ﭏאודֿים אי ריטינייאדֿינאס אי אדופֿליס
אי קאטאבֿלינאס אי בֿיגואילאס. קי איראן קאנ־
טאן אי כֿאמיאן קון איליוס דוד סו פאדֿרי. אי
מאס קואנדו סי אבוניגואו קוראסון דיל ריי קון
איל בֿינו, איסביאו פור טראיר דילאנטרי די איל
אלימאנייאס דיל קאמפו אי אבֿיס דילוס סיילוס.
אי רימוביליה דילה טיירה, דיאבֿלוס אי איספי־
ריטוס פור באיילאר דילאנטרי די איל אי לוס
סינייוריס פור אמוסטראר סו גראנדיזה אה טו־
דֿוס לוס רייס קי איראן אסינטאדֿוס דילאנטרי
די איל· אי איסקריבֿאנוס דיל ריי לוס לייאמא־
בֿאן אה איליוס פור סוס נומבריס. אי טודאס
לאס איות דיל קאמפו, דאבֿאן ריספואיסטה קון
סוס לינגואגֿ פור דיזיר קי לייה איסטאן פרונ־
טאס אלוס דיגֿוס דיל ריי שלמה, פור אזיר אי
קומפליר סו קומאנדו . אי טודוס לוס רייס קי
איסטאבֿאן פריזינטיס קי איבֿאן מאראבֿיאנדו די
בֿיר ﭏוס ליאוניס אי ריסטו די איות דיל קאמפו

סין קאדֿינאס אי סין אטאדֿירוס . סי נו טודאס
לאס איות דיסקואילטאס קומו קי נו טיינין לה
פֿואירסה די אזיר סינגון מודֿו די דיזאסטרי אוטרו
קי איבֿאן באיילאנדו אי גֿוגאנדו אה סוס מודֿוס.
אי די בֿיז אין בֿיז סי אינקורבֿאבֿאן ﭏ ריי שלמה.
טאמביין לאס אבֿיס דילוס סיילוס גֿוגֿוליאנדו אי
קאנטאנדו קומו סוס ריגלאס סיגון גֿוגֿוליאן אי
קאנטאן סובֿרי לוס ארבֿולים דילה שֿארה קי נו
טיינין איספאנטו די אומברי . אי טאמביין לאס
רימובֿילייאס דילה טיירה אי דיאבֿלוס אי איספי־
ריטוס, אזיינדו די איליוס מיזמוס אונוס גֿוגוס, קי
איל בֿידֿור סי אינקאנטאבֿה. קי סין בֿיאיר ן״
אדם קי בֿיאן איל בֿאזו די בֿינו פארא דֿו דילאנ־
טרי די איל איניל אבֿיר איסקאפאבֿה די ביבֿירלו
לו מיטיאה אל אויר . כופיטו לו בֿיאה נאנקו
איל בֿאזו כין בֿיאיר קין לו טומו . אין אקיאה
אורה סי בושֿקו איל גﭏייו מונטיס הינטרי לאס
אבֿיס אי נו פֿואי טופאדֿו . אי אינקומינדו איל
ריי פורקי פֿואירה טראידֿו דילאנטרי די איל· אי
קיזו פור דאנייאר אה איל. ריספונדיו איל גﭏייו
מונטיס אי דישֿו ﭏ ריי: סיינטי מי סינייור איל ריי
דילה טיירה. איסקוגֿה קון טוס אוריזאס אי סיינטי
מיס פﭏאבֿראס . דיסיירטו איי טריס מיזיס קי
פוזי אין מי קונסיזו, אי קונסיזוס די מי קוראסון
בֿירדאדֿירוס אין מיס פﭏאבֿראס. מאנטינימיינטו
נו קומי אי אגואס נו ביבֿי, פור קאבֿזו קי בֿידֿי
אי בולי פור איל מונדו אינטירו. אי דישֿי קוﭏה
אים לה סיבֿדאדֿ או פודֿיסטאדֿור קי נו אובֿידֿיסי
אה מי סינייור איל ריי· פארי מיינטיס אי בֿידֿי
אונה סיבֿדאדֿ קומארקה די קיטור סו נומברי .
אין טיירה די מזרח. סו פואיבֿלו פריסייאדֿו מאס
קי אורו. אי סו פלאטה קומו איסטיירקול פור
לאס קﭏיים. איי אאי ארבֿולים די פרינסיפייו די
קריאסיון דיל מונדו, ביין פלאנטאדֿוס . אי די
גואירטו די עדן איליוס ביבֿין אגואס . אי איי
אאי פֿונסאדֿוס מוגֿוס קון קורונאס אין סוס קא־
בֿיסאס· פור אורדינאר פיליאה נון איליוס סא־

ב'יינטיס. פור טראב'אר ארקו נון פואידין. דיסיירטו קון ב'ירדאד ב'ידי אונה מוז'יר פודיסטאדירה סוב'רי איליוס. אי סו נומברי מלכת שבא. אגורה סי טי פלאזי מי סי׳ איל ריי, אטארי מיס לומבוס קומו באראגאן אי מי אליב'אנטארי אי אנדארי אה קומארקה די קיטור אה סיב'דאד די שבא סו ריי קון קאדינאס אטארי, אי סוס פודיסטאדוריס קון פ'ארופ'יאס די פיירו אי טראירי אה איליוס די-לאנטרי מי סינייור איל ריי. אי פלאזייו לה קוזה אין אוז'וס די איל ריי. אי פואירון ליאמאדוס סוס איסקריב'אנוס אי איסקריב'יירון קארטאס אי לאס אטארון אין אלאס דיל גאלייו מונטיס אי סי אליב'אנטו אי בולו סירקה די סיילוס די לה אלטורה אי בולו. אי אירה ב'יניין אי בולאן אינטרי לאס אב'יס. אי בולארון דיטראס די איל, אי אנדוב'יירון אה קומארקה די קיטור אה סיב'דאד די שבא. אי פ'ואי אה אורה דילה מאנייאנה. סאלייו מלכת שבא, פור אומייארסי אל סול. אי איסקוריסייירון לאס אב'יס אל סול קון סוס אלאס, אי אלסו מלכת שבא אה סוס מאנוס סוב'רי סו ב'יסטידו אי סי ראזגו. אי פ'ואי מארב'יאנדוסי. אבאשו אונדי אילייה איל גאלייו מונטיס. אי ב'ידו קארטה אטאדה אין סו אלה. אינפיסו אי מילדו אין אילייה, אי אסי איסקריטה: די מי איל ריי שלמה, פאס אה טי, פאס אה טוס מאיוראליס. סי סופיסטיס קי אינ-ריינו איל סאנטו בינדיג'ו איל, אה מי סוב'רי אלי-מאנייאס דיל קאמפו אי סוב'רי אב'יס דילוס סיילוס, סוב'רי לוס דיאב'לוס אי סוב'רי לוס איספיריטוס, אי טודוס לוס רייס די מזרח, מערב, צפון אי דרום, ב'יינין אי דימאנדאן אין מי פאס. אגורה סי אינב'ילונטאראס אי ב'ירנאס אי דימאנדאראס אין מי פאס. אונרה מוג'ה ארי אה טי מאס קי טודוס לוס רייס. קי אילייוס פריזינטיס דילאנטרי די מי. אי סי נו אינב'ילונטאריאס אי נו ב'ירנאס אה דימאנדאר אין מי פאס, אינב'יארי סוב'רי טי רייס אי דוקיס אי קאב'אליירוס. אי סי דיראס קואלוס רייס אי דוקיס אי קאב'אליירוס איי אה איל ריי שלמה. אלימאנייאס דיל קאמפו סון לוס רייס. אי לוס דוקיס אי לוס קאב'אליירוס סון אב'יס די לוס סיילוס. אי מיס פ'ונסאדוס סון איספיריטוס אי דיאב'לוס קי אטורב'אראן אה ב'וס סוב'רי ב'ו-איסטרוס ליג'וס אינטרי ב'ואיסטראס קאזאס. אי אלימאנייה דיל קאמפו מאטארה אה ב'וס אינייל קאמפו אי אב'יס דילוס סיילוס קומיראן אה ב'ו-איסטראס קארניס. אי קומו אוייו מלכת שבא אה פאלאב'ראס דילה קארטה טימבלה לי טראב'ו, טורנו סיגונדה ב'יז אי ראזגו סוס ב'יסטידוס. אינב'יאו אי לייאמו אה סוס ב'יז'וס אי אה סוס מאיוראליס אי דישו אה איליוס נו סופיטיש לו קי אינב'יאו אה מי איל ריי שלמה. ריספונדיירון אי דישירון נון מוזוטרוס קונוסימוס אה איל ריי. ני איסטימאמוס אה סו ריינו. אי אילייה נו סי אינפ'יג'וזייו ני סינטייו אה סוס פאלאב'ראס. אינ-ביאו אי לייאמו אה טודוס מארינירוס דילה מאר, אי קארגו אה איליוס די ברוש'ים אי ג'וייאס אי פיידראס בואינאס אי אינב'יאו אה איל סיש מיל מאנסיב'וס אי סיש מיל מוג'אג'אס אי טודוס די אונה אידאד, אי נאסידוס אין און גיזמו מיז, אין און דיאה אי אין אונה אורה. אי טודוס אי-לייוס די אונה אלטור אי די אונה פ'ורמה. אי טודוס ב'יסטידוס די אלגואגואן. אי איסקריב'ייו קארטה אי אינב'יאו אל ריי שלמה. פור סוס מא-נוס דילה סיב'דאד די קיטור אה טיירה די ישראל קאמינו די סייטי אנייוס. אגורה קון אוראסייון אי קון רוגאטיב'ה קי רוגו דילאנטרי די טי ב'ינ-דרי אונדי טי אלקאב'ו די טריס אנייוס. אי פ'ואי אלפ'ין די טריס אנייוס אי מלכת שבא ב'ינו אונדי איל ריי שלמה. דישו איל פסוק ומלכת שבא שומעת את שמע שלמה לשם ה׳ ותבוא לנסותו בחידות, קירי דיזיר קי מלכת שבא אוייו דיל גאלייו מונ-טיס לה פאמה די שלמה אי ב'ינו פור פרואב'ארלו קון חידות אי נו דיזי איל פסוק קי פ'ואירון לאס חידות. אונדי סאב'ריש קי קואנדו אוייו איל ריי שלמה קי ב'ינו מלכת שבא, אינב'יאו אה אילייה

אה בניהו אישו די יהוידע. קי אב׳ימיזאב׳ה סו אירמוזורה אלה ﭏב׳ורא׳דה די לה מאנייאנה, אי אסימיזאב׳ה ﭏה איסטריליה קלארה קי סאלי אל אמאניסיר. קי איסקלארישי אינטרי לאס איסטריאס אי אב׳ימיזאב׳ה אלה רוזה קי איסטה קוב׳רי פילאגוס די אגואה. אי קומו ב׳ידו מלכת שבא אה בניהו אישו די יהוידע, סי איג׳ו קוב׳רי לה קואטריגואה אי אינקורב׳וסי אה טיירה. אי דישו בניהו קי פואי לה קאב׳זה קי טי איג׳אסטים די לה קואטריגואה אי טי אינקורב׳אסטים אה מי, סי לו סאב׳י מי סינייור איל ריי שלמה סו חייב מיתה. ריספונדייו מלכת שבא אי דישו אה איל: נו אירים טו איל ריי שלמה. ריספונדייו דיזיינדו אה אילייה: נו סו לייו איל ריי שלמה, סאלב׳ו קי סו אונו די סוס סירב׳יסייטיס קי איסטאן דילאנטרי די איל. אין איל פונטו בולטו סו קארה אטראס אי דייו אישימפלו אה סוס מאיוראלים. סי נון ב׳יטיש ב׳וס ﭏ ליאון, ב׳וס מירה סו ייאזידורה. אי סי נון ב׳יטיש אל ריי שלמה, ב׳וס מירה אירמוזורה דיל ב׳ארון קי סי פארה דילאנטרי די איל. אי טרושו בניהו אה מלכת שבא דילאנטרי דיל ריי שלמה. אי קומו אולייו איל ריי קי ב׳ינייא אונדי איל, סי ליב׳אנטו אי אנדוב׳ו אי סי אסינטו אין קאזה די קריסטאל בלאנקו. אי קומו ב׳ידו מ״ש קי איל ריי איסטה אין קאזה די קריסטאל בלאנקו אסינטאדו. פינסו אין סו קוראסון קי איל ריי איסטה אסינטאדו אינטרי לאס אגואס. אי ארימאנגו סוס ﭏדאס פור נו מוז׳ארסי פור פאסאר. אי ב׳ידו אין אילייה קאב׳ילייוס אין סוס פיירנאס. דישולי איל ריי: טו אירמוזורה, אירמוזורה די מוזיר, טוס קאב׳ילייוס אירמוזורה די ב׳ארון. אי קאב׳ילייוס פארה איל ב׳ארון אים אירמוזורה, אי פארה לה מוזיר פ׳יﭏדאד. ריספונדייו מלכת שבא אי דישו: מי סינייור איל ריי, דארי אה טי טריס אישימפלוס, קי סי סולטארס אה אילייוס סאב׳רי קי ב׳ארון סאב׳ייו טו. אי סי נון, טו קומו ריסטו די אומוס די ב׳ארון. דישו אה אילייה אב׳לה. דימאנדו דיזיינדו: קי אים איסטו. פיזו די פﭏו, אי אפוזאדירו די פ׳יירו, קי אפוזאן פיידראס אי אב׳יב׳ראן אגואס. ריספונדייו אה אילייה: אים לה קאנייה דיל ﭏקואור. דימאנדו: קי אים איסטו, פולב׳ו דילה טיירה סאלי, אי סו קומידה פולב׳ו די לה טיירה. אים ב׳ירטידו קומו לאס אגואס. אי סי אפיגה אין לה קאזה. ריספונדייו אה אילייה: איס איל ניפ׳ט. דימאנדו אה איל: קי אים איסטו, ב׳יינטו די טימפיסטה אנדאן, אין קאב׳יסירה די טודוס אילייוס. אי איסקלאמו איסקלאמאסייון גראנדי אי אמארגה סו קאב׳יסה קומו איל ג׳ונקו. אלאב׳אסייון פארה לוס סינייורים, פ׳יﭏדאד פארה לוס מיסקינוס. ﭏאב׳אסייון פארה לוס מואירטוס, פ׳יﭏדאד פארה לוס ביב׳וס. ﭏיגריאה פארה לוס פאשארוס, אנגוסטייה פארה לוס פישיס. ריספונדייו אה אילייה אי דישו: איסטו אים איל לינו. אינטונסים דישולי אה איל, נון קריאי אסטה קי ב׳יני אי ב׳יירון מים אוזוס. אי איק נו פואי דיכונסייאדו אה מי לה מיטאד. איסייאדיטיס סינסייה אי סאב׳יר. אי ביין סוב׳רי לה פ׳אמה קי אולי פור טי. ביין אב׳ינטוראדו טו, אי ביין אב׳ינטוראדוס טוס ב׳ארונים, אי ביין אב׳ינטוראדוס טוס סיירב׳וס איסטוס. אי אינטרו אה אילייה אה איל פﭏאסייו אה קאזה דיל ריינו. אי קואנדו ב׳ידו מלכת שבא סו גראנדיזה אי סו אונרה דיל ריי שלמה. דייו ﭏאב׳אסייון אה איל דייו קי לו קריאו אי דישו: סיאה ה״ טו דייו בינדיג׳ו קי איסב׳ילונטו אין טי פור אסינטארטי סוב׳רי סיאה די ריינו פור אזיר ג׳וסטיסייה אי ג׳ואיסייו. אי דייו אל ריי פיידראס די ג׳ולייאס אה מוג׳ידומברי אי סיין אי ב׳ינטי סינטאלים די אורו פ׳ינו. אי דייו אה אילייה איל ריי די טודו לו קי אינב׳ילונטו. אי לה אינביאו אין פאס, ג׳ונטו קון סוס איסקלאב׳וס אה סו סיב׳דאד. אי פואי אה איל ריי שלמה איניל פרימו אנייו די אירס מלך לור אי די מלכת שבא קון פיזו די בﭏאנסה 666 קינטאלים די אורו פ׳ינו, אינדיספארטי די ג׳ינטי די

לוס קאזוס. אי די מינקאנסיאה די מירקאדירים. אי די טודוס רייס די מערב אי די טודוס קונ-דים דילה טיירה. אי לה פלאטה אין דיאס די שלמה נו אירה קונטאדה ני פור איסטיירקול די לה קﭏיי. אי איזו איל ריי שלמה די סו פﭏאסייו אסטה איל בית המקדש און קﭏדירים די פיידראס די פלאטה קי קאדה אונה אירה דוס פיקוס די גודרור אי טריס די אנגור (מ׳ חזית). אי פור ב׳יז קי איב׳ה איל ריי שלמה ﭏ בית המקדש סי איספאנדיאה טאפיטיס ב׳ﭏוטוזוס סוב׳רי אקיאס פיידראס, פור נו פיזאר אינב׳אשו.

אגורה אב׳יזארימוס (מוה״ר אברבנﭏ פ׳ אחרי) איל ריזון קי קיזו איל ריי שלמה ﭏ סיגונדו אנייו די בנין בית המקדש אונדי איס קי 7 דיאס אנטיס די יום הכפורים לו אפארטאב׳אן ﭏ כהן גדול די סו קאזה, אי לו מיטיאן אה אוטרה קאמאריטה קי אירה אפאריז׳אדה די אנטיס. אי אין איסטה קאמאריטה, אפאריז׳אב׳אן לוגאר פארה איל ריי. דיספואיס אפרונטאב׳אן 70 סיאס די פלאטה פא-רה לוס 70 סנהדרין אי סיאס די אורו פארה איל אב ב״ד אי פארה איל נשיא, אי פארה איל כהן גדול. אסינטאנדוסי איל כ״ג סוב׳רי לה סיאה, סי ﭏיב׳אנטאב׳אן איל סגן אי לוס 70 סנהדרין אי איל מאס ב׳ייז׳ו דילוס כהנים, סוב׳רי סוס פייס, אי לי אב׳לאב׳אן פﭏאב׳ראס די קאסטיגירייו קון מוג׳ו ריפוזו, אי אפﭏאגאמיינטוס. אי אנסי לי דיזיאן אה איל: מירה דילאנטרי די קין ב׳אס אה אינטראר. אי סאב׳יטי קי סי פיידריס לה כוונה, אין איל פונטו קﭏייס אי מואיריס, אי דיפיידריס איל פירדון די ישרﭏ. אי אונוס די טודו ישרﭏ איסטאן דיקולגאדוס אין טי, אי איסקוﭏדרונייה אין טוס מעשים נו סיאה קי אייגה אין טי ﭏגון עון, אפילו ליב׳ייאנו. סיינדו אייי עון קי קונטרא-פיזה אינפ׳ירינטי די מוג׳אס מצות. אי מיטי אין טינו קי נו טודו איס דיסקוב׳יירטו דילאנטרי די איל. טאמביין אז הקירה אי דריסה פור טודוס

טוס אירמאנוס לוס כהנים אי אלימפייה אה אי-לייוס. מיטי אין טינו קי טי ב׳אס אה פארר די-לאנטרי מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא · איל קי איסטה אסינטאדו סוב׳רי סיאה די דין. אי סי אה׳ו טירנאס אין טו קוראסון ﭏגונה קוזה די פינסירייו אזינו, טראיס אה טי אי אה נוס מוג׳ו מאל. אי קומו ב׳יינים דילאנטרי איל קרי-אדור, אי איל אינימיגו אין טו פודיר. ריספונ-דיאה אה איליוס, קי לייה סי בושקו אינטרי סי, אי איזו תשובה סוב׳רי טודו לו פאסאדו. טאמ-ביין סוס אירמאנוס לוס כהנים סי אסירקאב׳אן אין לה עזרה דיל בית המקדש. אי לו אקונג׳ו-ראב׳אן פור איל קי אפוזו סו שכינה אין איסטי לוגאר סאנטו. אי קי קאדה אונו דישירה לו קי סאב׳יאה פור סו חבר, או פור סי מיזמו. אי קי ליס דיירה איל כהן גדול פור קאדה קוזה סו תשובה פירטינסיינטי· טאמביין איל ריי לי אב׳-לאב׳ה פﭏאב׳ראס דולסיס מאס קי מייל, אי לי דאב׳ה הבטחה פור דארלי מוג׳ו כבוד, סﭏיינדו אין פאס דילה סאנטידאד. דיספואיס די איסטו איראן פריגונירוס אפריגונאנדו אי דיזיינדו קומו איל כהן גדול סﭏי די סו קאמארה, אי סי ב׳ה איר אה סו קאמאריטה קי אירה אפרופייא-דה איניל בית המקדש. אינטונסיס סﭏיאן טודו איל פואיב׳לו פור אקומפאנייארלו. אי איב׳אן די-לאנטרי די איל קומו איסטי סדר: לוס פריגו-נירוס איב׳אן פור קﭏייס אי פﭏאסאס אפריגונאנדו אי דיזיאן: אפאריז׳אדב׳וס קי אויי איס איל דיאה קי איל סירב׳ידור דיל כהן גדול ב׳ה אירסי ﭏ בית המקדש. נו סי פואידי דאר אה אינטינדיר לה סאנטידאד די סירימוניאה קי סי אזיאה אין אקיל דיאה די ב׳יר ג׳יזאדוס, ב׳ינטאנאס אי ג׳ארדאקיס ליינוס די ג׳ינטי· מאס אירה לה מאראב׳יאה קי ב׳יניאן רייס אי קונדיס די טודאס פארטיס דיל מונדו· פור ב׳יר איל מודו די גראנדיזה קי סי לי אזיאה ﭏ כ״ג, אי טודוס לוס רייס דילאס אומות העולם, קי איסטרימיסיאן די ב׳יר איסטי מודו די

בֿיקטה. אי טודֿוס אילייוס איראן בֿיינטיס קובֿרי
כוס פֿייס ביין ריגלאדֿוס, אין כוס לוגארים פרו-
פייאדֿוס, קי סי אפארי׳זאבֿאן די אנטיס. אי אין
פאסאנדו איל כהן גדול קי רודיאבֿאן אי סי אינ-
קורבֿאבֿאן די גראנדי פֿין ﭏ גֿיקו. אי איל כֿדר
דיל קאמינאר אירה קי אנטיס קﭏיאן קיין פיר-
קונאס ביין בֿיסטידֿאס, הונו דיטראס די הוטרו
קומו אונה פֿילה, פור איספארזיר ﭏה גֿינטי, קי
לה מוגֿידֿומברי אירה קוזה קי מאריאבֿה איל אוזו,
קי נו אבֿיאה לוגאר פור אונדי פאסאר. אי אין
קאדֿה טריס פאסוס סי מיטיאן גוארדיאנים פור
אקי אי פור אקי פור דישֿאר איל איספאסייו אבֿייר-
טו, פורקי פאסאראן לה מוגֿידֿומברי דילה פומפה.
אי איס קי דילאנטרי דיל כהן גדול פאסאבֿה טודֿו
איל קי אירה זרע די מלכי יש־ﭏ. אי איל מאס
סירקאנו אה איל, אירה מאס איסטימאדֿו. איבֿה
דיטראס די מלכי ישרﭏ, דיטראס די אילייוס איבֿאן
לוס קי איראן מלכות בית דוד. דיטראס קﭏיאן
לוס לויס. אי איל פריגונירו דיזיאה: דאדֿליק
כבוד אלוס לויס, קי איל ש׳ת אינבֿילונטו אין
אילייוס. אי קאמינאבֿאן לוס לויס אין פֿילה אה
סייטי אה סייטי. 7 דיטראס די 7. אי אין קאדֿה
סייטי איבֿאן דוס פרינסיפים אדילאנטרי. אי אה
אונו פור קאדֿה קאבֿו. אי לה קואינטה די לוס
לויס אירה 36 מיל. אי לוס פרינסיפים, טאנטו
לוס די דילאנטרי, טאנטו לוס די דיטראס, אי
לוס דילוס קאבֿוס, איראן בֿיסטידֿוס די סידֿה אי
קאדֿירנו. דיטראס די אילייוס איבֿאן לוס כהנים
בֿיסטידֿוס די סידֿה בלאנקה. אי אירה לה קואינטה
בֿינטי אי קואטרו מיל. דיטראס די אילייוס, איבֿאן
לוס טאניידֿורים אי לוס קאנטאדֿורים קאנטאנדו,
קון מוגֿוס מודֿוס די טאניירים קי סי ריטיניאה
לה סיבֿדאדֿ. דיטראס איבֿאן לוס קי טאנייאן טרומ-
פיטאס. דיטראס איבֿאן לוס אזיינטיס קאאומיר-
ייוס די מוגֿוס מודֿוס די גולורים די איספיסייאס.
דיטראס סי אפארי׳זאבֿאן אונה גֿינטי קי טישֿיאן
טאפיטים פֿינוס קון מודֿוס די פינטורייאס ביין

לאבֿראדֿוס. אי קאדֿה אונו איספאנדיאה סו טא-
פיטי אין באשֿו פורקי פיזארה איל כהן גדול.
דיטראס איבֿאן לוס גוארדיאנים דיל בית המקדש.
דיטראס לוס איספיסיירוס איבֿאן ארינגאנדו אים-
פיסייאס פור טודֿאס לאס פארטיס. דיטראס די
אילייוס איבֿאן אונה כיתה ביין בֿיסטידֿוס קון
פלומאס די קולורים קובֿרי לאס קאבֿיסאס קא-
מינאנדו אטראס אטראס. דיטראס איבֿאן לוס
סיטינטה סנהדרין, 40 קיראס אה 7 אה 7, אי
אין לוס קאבֿוס די קאדֿה 7 בֿיניאן אונה גֿינטי
קון ﭏמינאראס די זילים אזיינדו סונידֿו. איסטו
אירה איל סימן קי איל כהן גדול לייה פאסה.
אפונטו קי פאסאבֿאן לוס סנהדרין קון איסטאס
ﭏמינאראס די זילים סי אליבֿאנטאבֿאן טודֿוס קומו
אונו, אי סי אינגֿאבֿאן אי סי אינקורבֿאבֿאן אה
איל כהן גדול, אי לי דיזיאן טודֿוס קון גריטוס:
סיאה אין פאס טו בֿינידֿה. אי טודֿוס ריספונדיאן
אמן. קאנטידֿאדֿ קי די מוגֿידֿומברי דיל פואיבֿלו
אי לוס גריטוס, לאס אבֿיס קי בולאבֿאן פור איל
אויר קאיאן אין טיירה, אי איל כהן גדול פא-
סאבֿה קון מוגֿו ריפוזו קאמינאנדו מויי די בֿאגאר.
אי אל מודֿו קי לוס רייס סי אינקורבֿאבֿאן אה
איל, לו מיזמו סי אינקורבֿאבֿה אה טודֿו איל פו-
איבֿלו קומו אונו, אין קאדֿה קאבֿו די קאליזה.
אי קואנדו פאסאבֿה איל כהן גדול, איסטאבֿה
רודיאדֿו די טודֿאס לאס פארטיס די לוס בֿייזוס
דילה כהונה, אי קואנטוס כהנים בֿייזוס אבֿיאה
קי אזיאן פֿילאס אלה רידֿונדיז. אי איל
כהן גדול אינמידֿייו קאמינאנדו אה בֿאגאר. אי
אין קאדֿה פונטה די קאליזה איבֿאן איספיראנדו לוס
ראשי ישיבות. קי אפונטו קי לו בֿיאן פאסאר, סי
פאראבֿאן אי לי דיזיאן: מואיסטרו סי׳ כהן גדול,
טו אינטראדֿה פור פאס. אז אוראסייון פור מו-
זוטרוס קי ביבֿאמוס פור טראבֿאזאר אין סו ליי.
אי קואנדו ﭏייגאבֿאן ﭏה פואירטה די הר הבית
איראן אזיין תפלה פור קונטינומיינטו די מלכות
בית דוד, דיספואיס קובֿרי לוס כהנים, דיספואיס

פור איל בי׳ המקדש. אי אירן לאס בוזיס פ׳ו-אירטיס די מוג׳ירומברי דיל פואיבלו קי ריספונ-דיאן אמן. טורנה לאס אב׳יס קי אבלאבאן אין לוס סייילוס קאיאן אין טיירה. אי אינטונסיס איל כהן גדול סי אינקורבאבה אה טודו איל פואיבלו, אי סי אפארטאבה קון ליורו אי טימור. אי דוס סגנים דילה כהונה, לו לייבאבאן אה איל אה סו קאמאריטה. אי די אאי סי אפארטאבה די סוס אירמאנוס לוס כהנים.

אגורה אב׳יזארימוס איל סדר עבודה קי אזיאה איל כהן גדול אין יום הכפורים. אונדי סאב׳רים קי אין לה נוג׳י די יום הכפורים, נו לו דישאבאן דורמיר דיל טודו. נו סיאה קי לי אקונ-טיסיירה שום מקרה בלתי טהור, אי קומיאה מויי פוקו אין סעודה מפסקת, אי אין תענית, אי טודו איל דיאה דילה מאנייאנה פ׳ין לה טאדרי, לאז-דראבה איל כהן גדול אין פייס אי נו סי אסינ-טאבה דיל טודו. קואנדו אמאניסיאה איל דיאה. סי איבה אלה טבילה. דיזנודאבה לוס ב׳יסטידוס קי לייבאבה אי אזיאה טבילה. אי ב׳יסטיאה אוג׳ו ב׳יסטידוס, קי קאדה אונו די אייוס פירדונאבה פור עוונות דיל פואיבלו. אי אינפיסאבה אה ב׳יס-טיר די איסטה מאנירה: מכנסים, כתונת, אבנט, מצנפת, חושן, אפוד, מעיל, ציץ. מכנסים, פיר-דונאבה פור גלוי עריות. כתונת, פירדונאבה פור שפיכות דמים. אבנט, פירדונאבה פור פינסאמיינ-טוס מאלוס דיל קוראסון. מצנפת, פירדונאבה פור גאוה. חושן, פירדונאבה פור לוס דינים. אפוד, פירדונאבה פור ע״ז. מעיל, פירדונאבה פור לשון הרע. ציץ, פירדונאבה פור עזות פנים. אי איירה סאנטיפ׳יקאן סוס מאנוס אי סוס פייס דיל כיור. אי סי איבה אה בית השחיטה. אנטיס לי טראיאן איל תמיד דילה מאנייאנה. לו דיגולייאבה אי רי-סיב׳יאה סו סאנגרי, אי לה איספארזיאה על מזבח העולה. קי איסטי איירה איל פרימירו אה טודוס לוס קורבנות אקיל דיאה. אי סי אינטראבה אין איל פונטו אל היכל פור קימאר איל סאומירייו סוב׳רי מזבח די אורו. אי אינדיריג׳אבה לוס קאנ-דילס די לה מנורה. ומקריב את האימורין ואת המנחה. קי איסטו איירה איל תמיד קומו אוזו די קאדה דיאה. דיספואיס די איסטו, אזיאה איל פונטו און פידאסו די מוסף היום. קירי דיזיר הפר ושבעה כבשים. אי סי קאיאה אין שבת יום הכפורים, איירה אזיין טאמב׳יין אג׳ונטאדו אה איסטי מוסף השבת קי איירן שני כבשים ומנחתם ונסכיהם. דיספואיס איירה סאנטיפ׳יקאן סוס מאנוס אי סוס פייס, אי סי דיסנודאבה לוס ב׳יסטידוס די אורו. קון ריסטו דילוס ב׳יסטידוס, אי מיטיאה ב׳יסטידוס בלאנקוס אי סאנטיפ׳יקאבה סוס מאנוס אי סוס פייס. אי איסטוס ב׳יסטידוס בלאנקוס, נון איירן קומו אקילוס קי ב׳יסטיאן לוס כהנים הדיוטים קי לוס קי ב׳יסטיאה איל כהן גדול, איירן די און ליינו בלאנקו אי דילגאדו די און איילו סין טורסיר. נו איירה די ב׳יס אילוס קומו ריסטו דילוס ב׳יסטידוס דילוס כהנים הדיוטים. אי איסטי ב׳יסטידו די און איילו דיל כהן גדול סי ייאמה בד איל קי איסטה דיג׳ו אין לה ליי. אי איסיל פונטו ב׳יניאה סירקה די סו טורו. קי איל קואל איסטאבה אינטרי איל אולם אי אינטרי איל מזבח, אי אג׳ונטאבה סוס מאנוס סוברי איל טורו, אי אזיאה ודוי פור איל אי פור לוס די סו קאזה, דיספואיס ב׳יניאה פור פארטי די מזרח אה לה עזרה קי איירה פור פארטי די צפון אאיל מזבח, אי איל סגן אנדאבה אה סו דיריג׳ה. אי ראש בית אב אה סו סייידרה. אי אאי איירה די טודה קומ-פאנייה די ישראל. דוס כבשי עזים. אי טיניאן ריסיב׳ידו, קי פואירן איגואלים אין סו ב׳יסטה אי אין סו ב׳ויי אי אין סוס פריסייוס. אי לוס טומאבה קומו אזינו אי איג׳אבה סוברי איליוס גורלות אי אקיל קי ב׳יניאה סוברי איל, גורל לה׳, לו מיטיאה אינפ׳רינטי די אונדי לו איבה אה די-גולייאר. אי איל קי ב׳יניאה סוברי איל, גורל לעזאזל, לי אטאבה אין סו קאב׳יסה, לשון של זהורית, קירי דיזיר און פידאסו די לאנה קולו-

ראדה, אי לה פאראבֿה אינפֿרינטי די איל קי נו
איבֿה אה לייבֿאר אי אינבֿיאר אה מדבר שמם.
אי טורנאבֿה אין איל פונטו, סירקה די סו טורו.
אי אג'ונטאבֿה דוס סוס מאנוס סובֿרי איל אי
אזיאה ודוי פור סוס אירמאנוס לוס כהנים. אי
אגוזאבֿה איל קוג'יאו אי דיגולייאבֿה איל טורו איל
איסטי אי ריסיבֿיאה סו סאנגרי קון לה שחיטה
פרימירה. אי ריסיבֿיאה סו סאנגרי אין און כלי
די אורו. אי לו דאבֿה אה אוטרו פורקי מינייארה
לה סאנגרי אה קי נו סי אעלארה, פורקי קידארה
פֿלגמה. אין איל פונטו טראיאן אאיל אונה פא-
ליטה די אורו, קי אין טודוס דיאס דיל אנייו
אירן סירבֿיינטיס קון פשיטאס די פלאטה. אי
אין דיאה די כפור קון פאליטאס די אורו. אי
פאליטאבֿה איל כהן גדול דיל מזבח די אפֿואירה
אי דאבֿה אלה פאליטה לה איסטה, אי טראיאה
טאמביין אנסי אונה קופה די אורו. אי און כלי
לייגו די קטורת. דקה מן הדקה, אי אירה איל
כהן גדול טומאן די אקיל כלי אינג'ימיינטו די סוס
פונייוס די קטורת אי דאבֿה שה קופה קי דילאנ-
טרי די איל, אי לייבֿאבֿה לה פשיטה אין סו די-
ריג'ה, אי לה קופה אין סו סיידרה, אי סי איבֿה
פור אינטראר אין בית קודש הקודשים. אי איל
סגן קי אירה אין סו דיריג'ה, אי ראש בית אב
קי אירה אין סו סיידרה אירן אליבֿאנטאנטיס
איל פרוכת, אי סובֿיאה איל פרוכת אריבֿה די
דילאנטרי די איל. אי אינטראבֿה איל כהן גדול
אין בית קודש הקודשים, אי דישאבֿה שה פשיטה
אינטרי דוס בדים דיל ארון, אי קואנדו פֿואי
גוארדאדו איל ארון אין חורבן בית ראשון. אבֿיאה
אונה פיידרה קי סי ליאמאבֿה אבן השתיה אין
קודש הקודשים. אלטה דילה טיירה טריס דידוס,
אי סובֿרי איליה פוזאבֿה לה פשיטה, אי טרא-
בֿאבֿה אזה דילה קופה קון פונטאס די סוס דידוס
או קון סוס דיינטיס. אי בֿאזייאבֿה איל קטורת
דיינטרו די סוס פונייוס. באופן קי נו קידאבֿה
נאדה אין לה קופה. אי טורנאבֿה סוס פונייוס

פור אינג'יר דיל קטורת קומו לה פרימירה, קי
נו אירה איל כהן גדול בֿאזייאן אאיל קטורת די
לה קופה שה פשיטה. אוטרו קי דילה קופה אה
סוס פונייוס, אי די סוס פונייוס שה פשיטה. אי
דאבֿה איל סאומירייו אינסימה די בראזאס קי אין
לה פשיטה. אי אירה איספיראן אאי אסטה קי
סי אינג'יאה לה קאזה ליינה די אומו. אי סאליאה
אנדאן אנראס אטראס סוס קאראס די קונטינו
אינפֿרינטי דיל ארון, אי סו איספאלדה פארה לה
פואירטה, אסטה סו סאליר די בית קודש הקודש׳.
אי דישירון לוס סינייוריס חכמים ז״ל, קי איסטי
סאומירייו אין איסטי דיאה, אירה לה עבודה לה
מאס פֿואירטי אין איל בית המקדש. אי אין סו
סאליר די קודש הקודשים, אירה איל כהן גדול
אזיין תפלה. קי איל נו אזיאה תפלה אין ק׳הק
אוטרו קי אין סו סאליר די אאי, אינפֿרינטי דיל
היכל אירה אזיין תפלה. אין סאלייאנדו אין פאס
די קדש הקדשי׳. אי אנסי אירה לה תפלה: סיאה
בֿולונטאד דילאנטרי די טי ה׳ מואיסטרו דייו אי
דייו די מואיסטרוס פאדריס, קי סיאה איסטי
אנייו איל בֿיניין סובֿרי מוזוטרוס, אי סובֿרי טו
פואיבֿלו ישראל. אין טודו לוגאר קי סי טופארין,
קי סיאה לובֿייוזה, אי קי נו אינטרי דילאנטרי
די טי אוראסייון דילוס קאמינאנטיס פור קואינטו
די לובֿייה סולו, אין אורה קי איל מונדו לה טיינין
מינישטיר. אי קי נו סיאן מינישטירוזוס טו פואיבֿלו
איזוס די ישראל פור פרנסה, אי נו די פואיבֿלו
אזינו. אי קי נו מובֿה נינגונה מוז'יר אה פֿרוטו
די סו בֿיינטרי. אי קי דין לוס סימבראדוס דילוס
ארבֿוליס אה סוס אירמולייוס. אי קי נו סי טירי
נונקה פודיסטאנסייה די מלכות בית דוד. דיס-
פואיס טומאבֿה לה סאנגרי די מאנו דיל כהן קי
לה איסטאבֿה מינאנדו, אי אינטראבֿה קון איל
אוטרה בֿיס, אה ב׳ק׳הק. אי אאי אירה איקטי-
לייאן די איל אינסימה דיל כפורת. קירי דיזיר
כלפי מעלה פעם אחת וכלפי מטה שבע פעמים.
אי אירה קונטאן לאס הזאות אין איסטה מאנירה:

אחת, אח' ואח', אח' ושתים, אח' ושלש, אח' וארבע, אח' וחמש, אח' ושש, אח' ושבע. אי סאליאה די ג'ק'אק. אי דישאבה לה סאנגרי דיל טורו סוברי און כלי די אורו קי אירה אין איל היכל. אינייל פונטו אירה דיגולייאן אאיל סעיר די יום הכפורים קי אירה פור איל פואיבלו, קי דיזו שחיטתו. אי טומאבה סו סאנגרי אין לוגאר לימפייו. אי אינטראבה טריסירה ביז אין קדש הקדשים. אי איסטילייאבה אאי די סאנגרי דיל סעיר, קומו איסטילייו די סאנגרי דיל טורו. אי סאליאה אי דישאבה לה סאנגרי דיל סעיר סוברי און כלי די אורו קי אבייה אינייל היכל, אי טומאבה סאנגרי דיל טורו, אי איסטילייאבה די איליה אינייל היכל, אינפריינטי דיל ארון סוברי איל פרוכת. אי דיספואיס די איסטאס הזאות, אינה באזייאן אי מיסקלאן ביין, סאנגרי דיל סעיר דיינטרו סאנגרי דיל טורו. אי די אקילה סאנ-גרי מיסקלאדה אירה איסטילייאן סוברי קול-ניזטיס דיל מזבח די אורו, קואטרו הזאות. אי טודאס אירן די אבאשו אריבה, אפואירה די'לה די טקזבו קי אירה די אריבה אבאשו. אי ריזה טאמביין אזיין אנסי. אי אינסיניאן ט מזבח דיל אורו. אינסה אי אינדה אכטה קי דיסקובריאה סו אורו. אי אאי אירה איסטילייאן די לה סאנגרי לה מיסקלאדה, סייטי ביזיס. אי ריסטו די לאס סאנגריס לאס איסטאס, אירה ביירטיין פור לה פארטי די מערב דיל מזבח די אפואירה. אי די אאי סי ביירטיאן אי סאליאן אה נחל קדרון. אין אקיל פונטו אירה טורנאן איל כהן גדול אאיל סעיר המשתלח. אי אגונטאבה סוס מאנוס סוברי איל אי אזיאה ודוי פור עונות די טודוס די ישראל. אי לו אינביאבה פור מאנו די און אומברי קו-ריאו קי סאביאה קוריר, דוג'י מילייאס אין אונה אורה. קי אירה איסטי אומברי אפאריזאדו פארה איסטו, אה און מדבר דיסולאדו, אי אאי אביאה און דיינטי די פיידרה פונטודה אין און לוגאר מויי אלטו. אי איל שליח לו ארונג'אבה קון

דוס סוס מאנוס קון מוג'ה פואירסה, אי סי אזיאה פידאסוס. אי דיזיאה אנסי כי אריבאטין טודוס לוס עונות די סו פואיבלו קאזה די ישראל. אי קואנדו אינבאבה איל כ"ג אה איל סעיר, אירה קיטאן ריסטוס דיל טורו אי איל סעיר קי איזו אינטראר סוס סאנגריס לפני ולפנים. אי לוס מיטיאה אה איליוס אין און כלי. פור קימארלוס סוברי איל מזבח. אי איל ריסטו די סוס קואירפוס לוס אינ-ביאבה אה קאזה די'לה סיניזה פור קימארלוס. קי אל מידו קי איל סעיר אירה אינביאדו אפו-אירה די'לה קשי, אנסי איל פר העלם אי איל סעיר הטומאה, אירן קימאדוס אפואירה די לה קשי. אי און ביינדו איל מגיד קי ייגו איל סעיר המשתלח אאיל מדבר. ייה סאביאן פריסטו סוברי קי אירה דוג'י מילייאס די קאמינו. פורקי ייה אביאה פור איל קאמינו מוג'וס סינייאליס די ביי-רקים. קי די אונו אה אוטרו סי סאביאה, קי ייה פואי ארונג'אדו איל סעיר. אי מאס קי אקיל לבון של זהורית קי אירה אקילייה לאנה קולו-ראדה קי איסטאבה אינקולגאדה אין פואירטה דיל היכל. סי אינבלאנקיסיאה, פור אפירמאר לו קי דישו איל פסוק: אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו. אי אינטונסיס, קואנדו סאביאה איל כהן גדול קי ייגו איל סעיר אאיל מדבר. בי-ניאה אלה עזרה די'לאס מוז'ירים אי טומאבה און ספר תורה אי לו אבריאה אי דיזיאה ברכ' התורה אי מילדאבה אין פרשה אחרי מות אי אך בעשור, פור סיר סירקאנאס אינייל ספר תורה. אי מיל-דאבה אין מוסף היום אין ס' פינחס די קאביסה. אי דיזיאה: מאס די לו קי מילדי איסטה איסקריטו אקי. אי דיזיאה ברכת התורה לה די דיספואיס, אי פוזאבה סוברי איליה סייטי ברכו', סוברי לה עבודה אי סוברי לה הודאה אי סוברי מחילת העון אי סוברי איל בי' המקדש אי סוברי ישראל אי סוברי לוס כהנים אי סוברי ריסטו די'לה תפלה. אי אין איל פונטו איבה איל כהן גדול אה בית הטבילה אי סאנטיפיקאבה סוס מאנוס אי סוס פייס. אי

דיזנודאב׳ה לוס ב׳יסטידוס בלאנקוס, אי אזיאה טבילה. אי ב׳יסטייה ב׳יסטידוס די אורו, אי סאנטיפֿיקאב׳ה סוס מאנוס אי סוס פייס אי אזיאה לו קי לי קידו פור אזיר די איל מוסף. קי איס איל שעיר החטא" אי איל אַיִל איל קי סי לייאמאב׳ה איל העם. אי סו איל די איל כהן גדול, קי איראן לוס דוס עולות אי אינ׳ל פונטו דיספואיס די איסטו אירה אזיין קורבן התמיד די לה טאדרי, קי איל אירה איל קאב׳ו די טודוס לוס קורבנות אקיל דיאה, קומו אירה איל תמיד דילה מאנייאנה. אי אירה אזיין טודו איסטו קון ב׳יסטידוס די אורו. דיספואיס ב׳ינייה אוטרה ב׳יז לבית הטבילה, אי סאנטיפֿיקאב׳ה סוס מאנוס אי סוס פייס, אי דיזנודאב׳ה לוס ב׳יסטידוס די אורו אי אירה ב׳יסטיין ב׳יסטידוס בלאנקוס סיגונדה ב׳יז, אי סאנטיפֿיקאב׳ה סוס מאנוס אי סוס פייס, אי אינטראב׳ה ב׳יז קואטרינה אה בק״הק פור קיטאר לה פאליטה די אאי, אי לה קופה קי קידארון אאי דילה אורה דיל קטורת. אי אין סו סאליר אירה טורנאן לבי׳ הטבילה, אי סאנטיפֿיקאב׳ה סוס מאנוס אי סוס פייס. אי דיזנודאב׳ה לוס ב׳יסטידוס בלאנקוס, אי אזיאה טבילה אי אינשוגאב׳ה סוס קארניס, אי טורנאב׳ה פור ב׳יסטיר ב׳יסטידוס די אורו. אי סאנטיפֿיקאב׳ה סוס מאנוס אי סוס פייס אי סאומאב׳ה סוב׳רי איל מזבח די אורו איל קטורת דילה טאדרי. אי אינדיריג׳אב׳ה לוס קאנדיליס די לה מנורה קומו ריסטו די טודוס לוס דיאס אי דיספואיס די איסטו אירה סאנטיפֿיקאן סוס מאנוס אי סוס פייס. אי דיזנודאב׳ה לוס ב׳יסטידוס די אורו, אי ב׳יסטייה לוס ב׳יסטידוס די סי מיזמו די קאדה דיאה. אי אקיאוס ב׳יסטידוס די סאנטידאד, אי לוס ב׳יסטידוס בלאנקוס קי קון איליוס סירב׳ייה איל כהן גדול איסטי דיאה סאנטו. די אאי אי אינדילאנטרי איראן אסוריס פור ב׳יאיר-לוס. אי סי גואדראב׳אן אין גניזה פור סיימפרי. אי נו ב׳יסטייה אוטרו כהן גדול ני כהן הדיוט. אי לוס דישאב׳ה אי קאלייאה אפ׳ואירה. אי סי איב׳ה אפ׳ואירה סו קאזה אסטה אקי אירה איל סדר די

לה עבודה דיל כ״ג אין יום הכפורים.

פור דימאס סאב׳ריש, קי טודו איל פואיב׳לו די ישראל. קומו דילאס אומות העולם, איסטאב׳אן איספיראנדו אפ׳ואירה דילאנטרי די איל. קין אינטורג׳אס די סירה בלאנקה אינסינדיינדו. אי טודו ישראל ב׳יסטידוס די בלאנקו, אי טודאס לאס ב׳ינטאנאס אדורנאדאס קון קואנטו מודו די סינטורייה אלאלאדה קי איי איניל מונדו. קין אי קין קיטאב׳ה די סו קאזה לאס מיז׳וריס איסטופ׳אס אי טאפיטיס די סירמה לאב׳ראדוס. אי ג׳ולייאס די בירלאנטים אי שאליס פ׳ינוס. לוס אינקולגאב׳אן אפ׳ואירה די סוס ב׳ינטאנאס. אי לאס מוז׳יריס די טודו איל פואיב׳לו די ישראל ייה איסטאב׳אן פרונטאס פור אדורנאר סוס ב׳ינטאנאס קאנטידאד קי ליס ב׳ינייה די סוס מאנוס. סיינדו קי אפרונטאב׳אן טודאס די ערב כפור, פור טיניר טודו אפאריז׳אדו פור לה נוג׳י די סאלידה די כפור. פור אונוראר אי אלומבראר אה איל כהן גדול. קי דיזיאן: סי ביב׳ימוס איניל מונדו, איס פור סו זכות. אי אין קאדה ב׳ינטאנה די טודאס לאס קאזאס די ישראל ליינאס די לוזיס. די טודאס לאס פארטיס, נו סי דימאנדה פור קאלייס אי פלאסאס די פ׳אנוזיס אי פ׳ינירים, אלומינאריאס, מאשאלאס אינסינדיינדו, מונג׳ פאריסיאה אין קאדה קאליז׳ה און פידאסו די אינטורג׳ה. אי די איל ברילייו קי ברילייאב׳אן לוס בירלאנטיס קי ריסיב׳יאן לאס לוזיס, טרוב׳לאב׳אן לוס אוז׳וס דילוס קאמינאנטיס. אי אין סיינדו קי לה מוג׳דומברי דילה ג׳ינטי אירה מויי מוג׳ה. נו אירה פוסיב׳לי קי איל כהן גדול פואידיאה אירסי אה סו קאזה אסטה מאס די מידייה נוג׳י, די מוג׳דומברי דיל פואיב׳לו איל פאסאן. פור אלקאנסאר אי ביזאר סוס מאנוס דיל כהן גדול. אי סי קומו איל פואיב׳לו אירה מאס די מוג׳ו, איל קי נו אלקאנסאב׳ה אה ביזאר לה מאנו דיל כ״ג, ביזאב׳אן לה מאנו די אקיל קי ביזו לה מאנו דיל כ״ג, קי אאון קי איסטאב׳אן אין תענית".

פוקו ליס אימפידיאה. אל אוטרו דיאה, אזיאה יום טוב אי קומבידה גראנדי אה טודוס סוס אמי-גוס פורקי לו טינגו איל ש"ת פור קאליר אין פאס די לה קאנטידאד. אי אירה פארה איל כ"ג, קומו און דיאה די פייסטה גראנדי, אי איזיאן פור ב׳יזיטארלו. טודוס איסטוס אינטראב׳אן אי סי אינקורב׳אב׳אן אי שאליאן. פורקי קאלייו אין פאס די לה קאנטידאד. דיספואיס ב׳יניאן לוס גראנדים די לאס משפחות, קאדה אונו פור סו משפחה, אי סי אינקורב׳אב׳אן אי בישאן, אי אל אוטרו דיאה ב׳יניאה איל מאס מאיסטרו די לוס גואיירוס, אי אינקומינדאב׳ה קי לי איזיירה אונה טאב׳לה די אורו. קאב׳אלקאב׳ה אין איסייה איסטי לשון: אני פ׳ כהן גדול בן פ׳ כהן גדול שמשתי בכהונה גדולה בבי׳ הגדול והקדוש לעבודה לפני שוכן שמו שם. והיה שנ׳ כך וכך לצירה. מי שזכני בעבודה הוא יזכה בני אחרי לעמוד לשר׳ לפני ה׳.

אגורה, דיספואיס די קאב׳יר טודו איסטו, איס מיניסטיר אה מוזוטרוס פור אינדיגאר אי ייוראר. קי פור מואיסטרוס פיקאדוס פירדימוס טודו איסטו אי לו דימוס פור דיספירטאר קו-ראסוניס די טודוס מוזוטרוס, פור טורנאר אין תשובה. קיסאס קי אפיאדארה איל דייו ב״ה די מוזוטרוס. קון איסטו אזימוס אוראסייון אה מו-איסטרו פאדרי קי אין לוס סיילוס. אולי ישוב ירחמינו יקבץ נדחינו. ויש׳ב העבודה למקומה. יבחר לנו נחלתינו וערבה לה״ כימי עולם ומנחתינו. ויעלה קרבנותינו כקדם חדש ימינו. דכמה מעל׳ טובו׳ היה לנו. והן בעין עדיין לא שבענו. הא ברחמיו יזכנו לאקימא בבינתא. והחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. והשב העבודה לדביר ביתך במהרה בימינו אכי״ר.

אי אין קיינדו קי דיקלארימוס קי שלמה המלך (ע׳ הזית) פוזו קוב׳רי איל רוח הקדש אי דישו משלי, שיר השירים אי קהל׳. רבי חייא בר אבא דישו: טריס כנגד טריס, טריס משלים דישו שלמה, משלי שלמה בן דוד. משלי שלמה בן חכם ישמח אב (משלי י׳). גם אלה משלי שלמה (משלי 25)· טריס הבלים, הבל אונו. הבלים דוס, קי אזי טריס. טריס שירים דישו שלמה, שיר השירים. שיר אונו. השירים דוס. קי אזי טריס. רבי יוחנן דישו שיר השירים איסקריב׳ייו אין פרינסיפייו, אי דיספואיס אנסי משלי, אי דיספואיס אנסי קהל׳. לו טראאי רבי נתן אי אינב׳יזה דרך ארץ. קואנדו איל אומברי איס מאנסיב׳ו די פלאזי קאנטאר, סי אינגראנדיסי די פלאזי משלים. סי אינב׳יזיסי, דיזי הבלים, קירי דיזיר קי טודו לו די איסטי מונדו איס נאדה. פור איסטו אינפיסו שלמה פור דיזיר
דברי קהל׳ בן דוד מלך בירושלים

(פ׳ 2) הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלים כי הכל הבל ·

רבי שמואל דיקלארה איסטי פסוק אין איסטה מאנירה: הבל הבלים קון סייטי מודוס: הבל אונו, הבלים דוס כי איזו טריס הבל הבלים טריס, כי איזו סיש כי הכל הבל אונו, כי איזו סייטי. פור סייטי טיימפוס קי פאסה סוב׳רי איל בן אדם. די אידאד די און אנייו, סימיזה אה און ריי קי טודוס לו איסטימאן אי לו ביזאן אי לו אבראסאן. די אידאד די דוס אי טריס אנייוס, סימיזה אה איל חזיר, קי אונדי ב׳ה איינדו סי ב׳ה אינסוזייאנדו. די אידאד די דיז אנייוס ב׳ה שאלטאנדו קומו איל קודריקו, אי טודוס לוס דאנייוס קי אזי סי פא-ריסי אין סוס אוזוס קומו נאדה. די אידאד די ב׳ינטי אנייוס. סימיזה קומו איל קאב׳אייו פינסאנדו פור טומאר מוזיר. די אידאד די טרינטה, סימיזה אה איל חמור פור ב׳יניר קארגאדו, קיאה מאנ-טינימיינטו, קיאה אוטראס דימאנדאס קי לי די-מאנדה סו מוזיר. די אידאד די קוארינטה, דיס-ב׳רגואינסה קומו קאראס קומו איל כלב פור טראר די פאן אי מאנטינימיינטו. כי אינב׳יזיסי, סימיזה אה מאימונה קי טודוס סי בורלאן די איל. טודו איסטו קי דישימוס איס פור איל עם הארץ, מה פור איל תלמיד חכם קי דישו איל פסוק אי איל

ריי דוד ב׳ייז׳ו. אמון קי איס ב׳ייז׳ו טורנה קי
לייאמו מלך. מלך איי פור
דימאנדאר קי איס לה ראזון קי טומו איל פסוק
הבל הבלים אמר קהלת, טורנה דיזי הבל הבלים
הכל הבל. איל ענין איס אנסי. קי קואנדו איל
בן אדם פרוקורה פור אזיר אלגונה מאלדאד, ייה
לו פינסה די אנטיס לו קי ב׳ה אזיר. בדרך משל
קי אלגונו מאנסיבו אין סו טינו די אינגאנייאר א
סו חבר פור פיזארלי מאנקו. ייה קי לו פינסה
די אנטיס אין סו מחשבה אי דיספואיס לו קומיטה
א פועל. אי איל יצר הרע לי טאפה לוס אוז׳וס
קון דיזיר נו איס פיקאדו לו קי אזיס, סיינדו טי
קיריס מאנטיניר, נו טיינים טאנטה קולפה קי
פיזאס מאנקו או מיזוראס מאנקו. קי אין פיזאנדו
ג׳וסטו, נו טי סאלי לה קאזה, פורקי טי קוסטה
קארו, אי נו פואידיס ב׳ינדיר א קאבדאל סיינדו
טי קיריס מאנטיניר. גואיי די אקיל בן אדם קי
פיידרי איסטי מונדו אי איל אוטרו, אולב׳ידאנדו
קונסיז׳וס מאלוס דיל יצר הרע. אי לי טאפה לה
קונסינסייה, אי אולב׳ידה לו קי מוס אינקומינדו
איל דייו ב״ה אין מואיסטרה לײ: אבני צדק, מאזני
צדק, איפת צדק, והין צדק אני ה׳. קירי דיזיר,
רומאנה ג׳וסטה, פיזו ג׳וסטו, פיקו ג׳וסטו, מיזורה
ג׳וסטה. סיינדו איי נאטוראל אין איל מונדו, קי
פור נו פיזאר רומאנה ג׳וסטה, קאזי פיזאר סיסינטה
פור אוג׳ינטה קון אבאשאר איל טופ דילה רומאנה
פארה אבאשו לו פרופייו אינסי פיזו קאב׳ין דאר
קון לה מאנו אין לה מאסה דיל פיזו קי לי פא-
ריסקה א סו חבר קי ייה לי דייו דימאזייה.
לו איסטיסו אין מיזוראר קון פיקו כון באסטאנטי
די ריסבאלאר איל פיקו אי דאר קיש רופוס פור
פיקו. אי אנסי לה מיזורה לה טיינין די לאדו קי
לי פאריסקה אל מירקאדור קי ייה איסטה רי-
ב׳ירטיינדו. קומו איסטאס אי קומו איסטאס מאנ-
קוראס אין אלגונוס קי לוס קיטוס קון קונסיז׳וס
מאלוס דיל יצר הרע. פור אזירלוס פידריר עולם
הזה אי עולם הבא. עולם הזה קי נו ב׳י סימן

ברכה אין טודו לו קי אזי בר מינן. עולם הבא
קי סו פינה לה טייני גוארדאדה פור ב׳ינגארסין
די איל, איל דייו ב״ה קי מוס איסקאפי. קומו
דיש׳ירון מואיסטרוס חכמים, אנדי ב׳יראס דיס-
פואיס די אלגונאס מצוות קי דיזי דיספואיס אני
ה׳, איס פור דיזירב׳וס אני ה׳ פור פאגאר א
קאדה אונו סיגון אזי. סי אזי ג׳וסטו פאגה ג׳וסטו.
סי אזי מאנקו פאגה סיגון דיש׳ימוס. אגורה
ב׳ייני שלמה המלך דיזיינדו: איז׳וס מיאוס, פורקי
ב׳וס באש׳ אינדו דיטראס דילה נאדה, קי לו טודו
ב׳וס סי אזי נאדה. אי קון איסטו, מה יתרון לאדם,
קירי דיזיר קי ב׳אנטאז׳י טייני איל אומברי קי פינה
דיבאשו דיל סול. אה טיימפו קי סי ב׳ינגאן די
איל אין איסטי מונדו אי אינייל אוטרו. פור איסטו,
ב׳וס אקאב׳ידו די נו אינגאנייאר א נינגונו, אי
איל דייו ב״ה מיטי לה ברכה אין לו פוקו. אי
סי קיריש׳ פרוב׳אנדו אי ב׳יריש׳ קומו איס לו קי
ב׳וס דיגו. פור איסטו דישו: הבל הבלים אמר
קהלת, קיז׳ו דיזיר קי גאנאריש׳ מוג׳ו, או סי גא-
נאריש׳ פוקו, לו טודו דישה איל בן אדם, אי סי
ב׳ה א אוטרו מונדו. סי איזיסטיש׳ בואינו טופאש׳
בואינו. קי טודו איסטי מונדו איס הבל הבלים
הכל הבל. אגורה סאב׳-
ריש׳ קי קואנדו ב׳ידו שלמה ריי די ישראל קון רוח
הקודש (תרגום ב׳) איל ריינו די רחבעם סו איז׳ו,
קי איירה אפאריז׳אדו פור איספארטירסי קון ירבעם
איז׳ו די נבט. אי א ירושלים אי איל בהמ״ק קי
איליייוס סון אפאריז׳אדוס פור דיסטרואירסין, אי
א איל פואיב׳לו איז׳וס די ישראל קי איליייוס סון
אפאריז׳אדוס פור סיר קאטיב׳אדוס אינפיסו א
דיזיר הבל הבלים, קיז׳ו דיזיר נאדה די נאדאס
איס איסטי מונדו. נאדה די נאדאס טודו לו קי
טראב׳אז׳י ייו אי דוד מי פאדרי, טודו איס נאדה.
(רש״י) איי קין דיקלארה איסטי פסוק די הבל
הבלים קי סון סייטי הבלים, דהיינו הבל איס אונו.
הבלים איס דוס, קי איזו טריס. הבל הבלים
אוטרוס טריס, קי איזו סיש׳. כי הבל הבל אוטרו

אונו. קירי דיזיר סייטי הבלים פור סייטי טיינ-
פוס קי סון סייטי דיאס די מעשה בראשית. (ומ״
קהל׳) אין פרימיר דיאה קריאו איל דייו ב״ה לוס
סיילוס אי לה טיירה. קומו דישו איל פ״: בראשי׳
ברא אלהים את השמים ואת הארץ לעתיד לבא
דישו איל פ״: (ישעיה 51) כי שמים כעשן נמלחו.
אין סיגונדו דיאה דישו איל פ׳: יהי רקיע בתוך
המים קאבו טייני קי סיר (ישעיה 36) ונגלו כספר
השמים. אין טריסיר דיאה דישו איל פסוק יקוו
המים, קאבו טייני קי סיר (ישעיה 36) והחרים
ה׳ את לשון ים מצרים. אין קואטרין דיאה דישו
איל פסוק יהי מאורו׳ ברקיע השמים, קאבו טייני
קי סיר. (ישעיה 24) וחפרה הלבנה ובושה החמה.
אין סינקין דיאה דישו איל פסוק, ישרצו המים .
קאבו טייני קי סיר (צפניה 1) אסף עוף השמי׳.
אין סיזין דיאה דישו איל פסוק נעשה אדם, קאבו
דיל אומברי פארה מוריר. אי שבת קי פואידים
דיזיר. דישו איל פסוק מחלליה מות יומת. קואנדו
איס במזיד פור איסטו דישו שלמה סייטי הבלים
פור סייטי דיאס די מעשה בראשי׳ אי קין לו
דיקלארה סייטי הבלי׳ לוס דיג׳וס פור סייטי טיינ-
פוס קי טייני איל איז׳ו דיל אומברי, די קואנדו
נאסי אסטה דייז אנייוס, טודו סו איג׳ו סי לי דה
אין נאדאס דיל מונדו . מה סי איסקודרייה, סי
אזי איל פרימו דיל מונדו. די דייז אסטה בינטי
אי טרינטה, קי איס הבלי׳, לייה סי לי דה איל
טיימפו פור טומאר מוז׳יר אי איל אקורדו פור
טראיר מאנטינימיינטו פארה סו פאמיליה. אי אין
ביזים מיטי סו שמה אין פיריקולו פור מאנטיניר
אה סו פאמיליה . די טרינטה אסטה קוארינטה
לייה אימפיסה אה פינסארסי קי מודו ריזירסי קון
סו פאמיליה. קי לייה אימפיסה אה אינטינדיר קי
טודו לו דיל מונדו איס נאדה, אינדיבינאס סי סוס
איז׳וס אי איז׳אס לייה בינייירון אין אידאד די סיר
קאזאדוס. לייה נו לי קידה ני גאנה די קומיר,
פינסאנדו איניל ייוגו די סוס איז׳וס. איסטי איס
קואטרין הבל. די קוארינטה אה סינקואינטה, לייה סי
לי אימפיסה אה אפלאקאר סוס פואירסאס, פור
אירסי קומו סי מוזאבה אה מיטירסי אין פיריקולו
סו אלמה. אין איסטי טיימפו קירי אי נו פואידי.
איסטו סי ייאמה דוס הבלי׳. די 60 אה 70, לייה
אינטרה אין לה ביזיס, אי סי בירלה אינטרי סי קי
לו קי מוזאבה אה אזיר אין טיימפו די סו מאנסי-
ביז נו פואידי אזירלו. אינטונסיס סי אנסייה אי
דיזי סי הבל הבל. איסטו איס לו קי דישו שלמה
הבל הבלים אמר קהלת הבל הבלי׳ סי הכל הבל
סיינדו קי איס אנסי .

(פ׳ 3) מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש:

אגורה סאביר קי שלמה המלך מוס דה און דו-
טרינו דיזיינדונוס קי פרוביג׳ו טייני איל
אומברי אין איסטי מונדו קי דה אקורדו די באשו
דיל סול פור סו מאנטינימיינטו קי איי ג׳ינטי אין
איל מונדו קי דאן אקורדוס די טראס די לה נאדה
די איספיין מיירדו. קין רובה, קין טראנספיאה, קין
איגנאנייה, קין ג׳ורה אין פאלסו. קין איסביבלה
איל ש״ש, קין נו דיזי תפלה קון מנין, קין קומי
סין נטילה [illegible] ברכה, קי פרוביג׳ו טייני איל
אומברי די אזיר טודו איסטו סאביינדו קי קאבו
דיל אומברי איס פארה מוריר. אי פור דאר דין
אי חשבון פור טודוס סוס מעשים. איס מיניסטירי
אה איל ן׳ אדם קי סי פינסי אין סי מיזמו. קי
לו קי אוזה פור אזיר קון לה ג׳ינטי, קי סי לו אזין
אאיל פרופייו, קואנטו סי אטריסטה אה סי מיזמו,
קואנדו קי נו פואידי איסטאר אין און לוגאר.
קי אנסי קומו לי ביני די גוסטו, אה ג׳ורדאר אה
סו חבר אין פאסו, סאביינדו קי סי לי ג׳ורדאן אה
איל אין פאסו סי אינוז׳ה אי סי ארראבייה. אי סי
לו אינגאנייאן, קומו אינגאנייה אה אוטרוס, קי
קואנטו דאד קי מיריקיאה. אי סי לי רובאן קומו
אוזה אה רובאר די אוטרוס. מאס אי מאס סי
מיריקיאה ליין סי מיזמו. קומו איסטו אי סימיזאנטי
די איסטו. דישו שלמה מה יתרון לאדם״. קירי דיזיר
קי פרוביג׳ו טייני איל אומברי סאביינדו קי סי קי

כו אזין אה איל מיזמו כי דיספלאזי מויי מוג'ו. טומאריאמוס כו מאס פיזגאדו קי איס לה מדה די לה גאוה, קי איל נו סי קונסיינטי קי טייני גאוה, קי סי אין סו קארה נו סי ביאי. מה סו קוראסון איסטה אפיגאדו קון איל'ייה, סיינדו איסטה מדה אים אבוריסידה דילאנטרי איל דייו ב"ה. קומו איל פסוק קי דישו: תועבת ה' כל גבה לב, קירי דיזיר קי איל קי טייני איסטה מדה אים אבורי-סידו דילאנטרי איל דייו ב"ה. גואיי דיל אומברי קי אזי אל ש"ת אינימיגו סוייו א'ו, קואלו נו בייני סוברי איסטי אומברי. סי אקישה פור לה פרנסה קי פינה אה סו מודו פור מאנטינימיינטו די סו קאזה. אין טאן פריסטו קי נו לה ﭏקאנסה סי אקישה קון סוס קומפאנייריס קי נו איסטה טיניינדו טראטו אי באראטו. אי נו סי אקודרה קי קון סוס מאנוס איסטה קופרייינדו. סיינדו איל פאטרון דילה פרנסה אים סו איניגו א'ו פור סו מדה קי טייני. אי סי דירה לה פירסונה קי א'ו נו טייני גאוה ני פינסה אין איסטו, סי לי פואידי ריספונדיר באסטאנטי, קי סי אים קי ﭏגונה ביס, סיאה פור יירו, סיאה פור פרובה או סיאה קומו סיאה, קי סי לו טוקו אלגונו אלגונה ג'יקה אונור. קומו קי סי אסינטו אוטרו אין סו לוגאר, או קי לי אבלו ﭏגונו קון פורטיזה פור לה קאבזה קי סירה, או קי פור יירו לי פאריסייו קי לי אבלו ﭏגונה פﭏאבֿרה מאס מאנקה, או קי נו לי פאגו סו דיבדור אין סו אורה, או קי לי דייו אלגונה פﭏאבֿרה פור אזירלי ﭏגון מאנדאדו אי נו סי לו איזו, או קי סו פאמילייה נו איסטובו פרונטה קון סו אוקופאסייון די אזיר סו אובליגו קון סו מארידו. או קי סי לי איטיינדייו קי סו פאמילייה לי איזו קונטרה די סו ביל'ונטאד, או סו ביזינו קי לי פאריסייו קי לי איזו ארובים די סו דעת, אי סימיז'אנטיס קוזאס אי איגואס קי נו איי קאבו פארה איל'ייאס. אפונטו אבֿרי סו בוקה אי דיזי: אה און אומברי קומו מי, קומו טובו איל קוראזי די אבלאר די איסטה מאנירה, קומו איסטו דה אה מוסטראר קי נו טייני מדה די ענוות קי קון איסטה מדה לו ﭏאבו לה לײ אה משה רבינו, קומו איל פסוק קי דישו: והאיש משה עניו מאד מכל האדם. פור איסטו שלמה ביינו דיזיינדו: מה יתרון לאדם. קי פרובֿיגו טייני איל אומברי אין טינייינדו איסטאס מדות קי' נו סון בואינאס ני פארה לוס סיילוס ני פארה לה טיירה, סאבֿיינדו קי קאבו דיל אומברי אים פארה מוריר. פור איסטו אים מיניסטיר אל אומברי קי טייני שכל די דישאר איסטאס מדות, אי אפיגארסי קון לה דיריג'ידאד קי איל'ייה אים אונה הלכה פ'יסה, קי לו פוקו קי גאנה קון לה דיריג'ידאד סי לי אזי מוג'ו. אי מאס די טינר אין טינו די אזיר מצוות לו קי ביינידי די סו מאנו קי איסטו אים איל קא-פיטאל קי סי ל'ייבה אל אוטרו מונדו. קי איל אומברי נו טייני לה בידה סיגורה, אי נו סאבי קי אנייוס ביב'ה אה ביביר. קומו דישו לה משנה: אין אבות ושוב יום אחד לפני מיתתך. פורקי סאבֿריש קי איל מונדו אים:

(פ'4) דור הולך ודור בא והארץ לעול' עומדת

דישו רבי לוי, (מ' ש"ט) אין קאדה דיאה אי דיאה נאסין סיסינטה מילארייאס, אי מואירין סי-סינטה מילארייאס. איסטו אים לו קי דישו שלמה דור הולך ודור בא. אי איסטו אים וזרח השמש ובא השמש. קירי דיזיר די קואנדו איסקלאריסי איל סול אסטה סו פונירסי סי מואירי און דור אי נאסי אוטרו דור. אי די אונדי טינימוס קי און דור איס סיסינטה מילארייאס. קומו דישו איל פסוק אם יראה איש באנשים האלה הדור הרע הזה, אי אקיל דור אירה סיסינטה מילארייאס. דבר אחר דור הולך ודור בא. קי אין טיימפו די תחיית המתי' טייני קי סיר, קי קיגון סי מוריירון לה ג'ינטי, אנסי סי טיינין קי ריסוציטאר. איל קי סי מואירי סייגו, סי ריסוציטה סייגו. איל קי סי מואירי קישו סי ריסוציטה קישו וכן על זה הדרך קי קאדה אונו קיגון סי מואירין סי אריסוציטן. פורקי נו

דיגאן לה ג׳ינטי נו אירה איסטי איל קי מורייו. סי נו סי הריביבי קומו מורייו. קומו דישו איל פסוק אני אמית ואחיה, אימפירו נו אבידיגואו, דיספואיס מחצתי ואני ארפא, קירי דיזיר לייו נו מיליזינו. נו דישו איל פסוק הכיתי כי נו מחצתי קירי דיזיר קי איל פירדי קי פואי קי סון לוס סיי-לוס, איס פור אפארטאר די לוס די אריבה אה לוס די אבאשו קי אריבה אין לוס סיילוס, טו-דוס לוס קריאדוס סון פירמיס אי לוס די אבאשו און דור מואירי אי אוטרו נאסי. אינפירו אין תחיית המתים נו בה אביר דיפירינסייה די לוס סיילוס אלה טיירה. אל מודו קי אין לוס סיילוס טודוס לוס קריאדוס סון פירמיס, קי אנסי דישו איל פסוק: בלע המות לנצח ומחה ה׳ אלהים דמעה קירי דיזיר קי איס אפארטאדו איל דייו ברוך הוא לעתיד לבא פור דיסיאר אה מואירטי פור סיינ-פרי. אי הרימאטארה לה לאגרימה דיל מונדו. קי מאס מואירטי נו טייני קי אביר אינין מונדו. אי׳ קין דיקלארה (ידי משה) דור הולך ודור בא איס פור דיזירמוס קי נו סיאה ליבאייאנדו אין מו-איסמירוס אוזוס, קי איל דור קי סי פואי אירה און דור די ג׳ינטי גראנדי, אי אגורה בינימוס אין און דור מאס סיבייאנו קי נו ביאימוס די הקיאה קורטי די ג׳ינטי. קומו פור דיזיר, סי איסטאבה לייו אין טיימפו די רבי עקיבא, אינדיספאראטי קי מינדאבה קון איל, אי מודו נו קי מי אובליגאבה אפונטו נו סינטיאה. אי סי איסטאבה רבי יוחנן בינו קין מי דיירה מינדאר קון איל פור אגודי-סירמי. אגורה קי נו איסטה אקיל דור. קי מי אינגי אה מי די איסטי מינדאדו. פור איסמו בינו איל פסוק אה דיזירמוס דור הולך ודור בא, קירי דיזיר קי איל דור קי בינו אין טום דיאס קי טי סי אסימיזי אטי קומו איל דור די אנטיס. קי לוס סינייוריס חכמים קי סי טופאן אין טו דור, אה אקילייוס מיזמוס טינלוס אין טוס אוזוס קומו סי פואיראן אקילייוס מיזמוס קי סי פיזירון דישו רבי יוחנן קי איס נו קי דישו איל פ׳: ה׳ אשר

עשה את משה ואת אהרן (שמואל א׳ 12) אי איסקריבייו מאס וישלח ה׳ את ירובעל ואת בדן ואת יפתח ואת שמואל. ירובעל איס גדעון. בדן איס שמשון, יפתח איס יפתח. אי איסקריבייו מאס משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו. קי אבלי-בייאנו איל פסוק טריס סינייוריס ליבייאנוס דיל מונדו, קון טריס סינייוריס גראנדיס דיל מונדו, פור אינבינזארמוס קי איל ב״ד די ירובעל, אירה גראנדי אי איסטימאדו דילאנטרי איל שאנטו בינ-דיגו איל קומו איל ב״ד דיל סי׳ די משה רבינו. אי איל ב״ד די שמשון אירה איסטימאדו קומו איל ב״ד דיל סי׳ די אהרן הכהן. אי איל ב״ד די יפתח אירה איסטימאדו קומו איל ב״ד די שמואל הנביא. פור אינבינזארמוס קי טודה פירסונה קי ליס פא-ריסייו אה איל ליבור די מיטירלו פור פרנס. אפי׳ קי סיאה און ליבייאנו, אין טוס אוזוס קי סיאה קומו גראנדי, דילוס גראנדיס קי אביאן אין איל פרינסיפייו די טו דור. די אונדי איסטה קומו דישו איל פסוק ובאת אל הכהנים הלוים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם פור אינבינזארמוס קי איל ג׳וזגאדור אי איל פרנס די טו דור, סיאה אין טוס אוזוס קומו איל שופט אי איל פרנס די אנטיס די איסטוס. איל כלל העולה טייני קי סיר קי סיאן אונוראדוס אין טוס אוזוס, קומו סי פואירן אקילוס פרימירוס מיזמוס. והארץ לעולם עומדת דישו רבי יהושע בן קרחה נו אירה דימיניסטיר איל פסוק פור דיזיר סי נו והארץ לעולם הונכת. סי נו בינו שלמה פור דארמוס און דוטרינו גראנדי, קי איי פור דימאנדאר, סי איל דור סי קריאו פור לה טיירה, או לה טיירה סי קריאו פור איל דור. פארה סיימפרי סאבירים קי לה טיירה סי קריאו פור איל דור. קי אין סיינדו קי איל דור סון פיקאדורים. אי נו אפירמאן לה ליי אי לאס מצות, פור איסטה רזון דור הולך ודור בא מה קי דיבג-דאבייה קי והארץ לעולם עומדת, פורקי סיינדו לה טיירה אפירמה לוס קימאנדוס קי לי אינקומינדו איל דייו ב״ה, קומו דיזיר קי איל סימיינטי קי איגאן

אין לה טיירה אקיאו מיזמו סאי. קי איסטי מודֿו איסטה אינקומינדאדֿה. אי לה ייר֗ה אי איל איר-מולייו קי קריסי פור מאנטינימיינטו דילאס ב֗יס-טייאס, אי פור ריסיב֗יר דיינטרו די איל֗ייה טודֿו לו קי איג֗אן אין איל֗ייה. אי פ֗רוטו דיל ארב֗ול קי קריסקה פור איל֗ייה. קי איל ארב֗ול ד֗ה מא-מאנדו די איל֗ייה פור קיטאר סוס פ֗רוטוס קאדֿה פ֗רוטו אין סו טיימפו. קריסי ב֗ירדוראס פור מאנ-טינימיינטו דילוס ביב֗וס. אינפ֗ין אים קי אפ֗ירמה לוס קומאנדוס דיל דייו ב׳ה. אי פור איסטו והארץ לעולם עומדת. מה סי איל דור אפ֗ירמאן לוס קו-מאנדוס דיל דייו ב׳ה, קי פור איל֗ייוס סי קריאו לה טיירה, אין אקילה אורה סי אינב֗יז֗יסי לה טיירה קומו דישֿו איל פ״ו וב׳ו אי איל ן׳ אדם איסטה פ֗ירמי פור סיימפרי, קומו איל פסוק קי דישֿו: אי לה טיירה קומו איל פאנייו סי אינב֗יז֗יסירה. דישֿו רבי שמעון בן יוחאי (זוהר). קי אים לו קי איסקריב֗ייו איל פ׳: כי כימי העץ ימי עמי.

קירי דיזיר קומו דיאס דיל ארב֗ול סון דיאס די מי פואיב֗לו. איסטי פסוק קירי ב֗יין אינטינדידֿו. קי מוס ב֗ינו אה אינב֗יזאר איל פסוק. אינפ֗ירו קאב֗רישֿ, קי איל דייו ב׳ה מוס ד֗ה דוטרינאנדו פור מאנו דיל פרופ֗יטה, דיזיינדו קי סי טראב֗א-ז֗אשֿ אין לה ליי קאנטה לשמה, ב֗יב֗ירישֿ פארה סיימפרי. אל מודֿו קי לה ליי אים פארה סיימפרי טאמב֗יין ב֗וזוטרוס ב֗יב֗ירישֿ פארה סיימפרי. אי נו ען סינו לה ליי קי סי ב֗ייאמו ען קומו איל פ׳ קי דישֿו עץ חיים היא למחזיקים בה קי טינירישֿ קי דימאנדאר קין סי קריאו פור קין סי לה ליי סי קריאו פור ישראל, או ישראל סי קריאו פור לה ליי. אלא ודאי, קי לה ליי סי קריאו פור ישראל, אי ישראל סי קריאו פור לה ליי. סיינדו קי אים אנסי, אינטרה אין קושייה. ומה, לה ליי קי סי קריאו פור ישראל אים פ֗ירמי פארה סיימפרי, ישראל קי טראב֗אז֗אן אין איל֗ייה על אחת כמה וכמה.

איי קין דיקלארה דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומדת. איסטי אים מלכות יון. קי און ריי מואירי, אוטרו ב֗ייני. פור אפריטאר אה ישראל איניל גלות והארץ לעולם עומד׳ קי סון ישראל קי אסימיז֗אן אה איל פואיב֗לו. אפילו קי איסטאן אין גלו׳ פיז-גאדֿו, קונפ֗ורטאן אי איסטאן אין סוס ג֗ודֿיזמוס, סיימפרי איסטאן פ֗ירמים אי סוסטינידֿוס, אסטה קי איל דייו ב׳ה סי אפיאדֿי די מוזוטרוס פור איסקאפאר די איסטי גלו׳.

איי קין דיזי קי טודֿו לו קי קריאו איל דייו ב׳ה

אאיל אומב֗רי, קריאו אי אלה טיירה. איל אומ-ב֗רי טייני קאב֗יסה, אי לה טיירה טייני קאב֗יסה קי אנסי דישֿו איל פסוק: (משלי 8) וראש עפרות תבל. איל אומב֗רי טייני אוז֗וס. אי לה טיירה טייני אוז֗וס. קומו דישֿו איל פסוק וכסה את עין הארץ. איל אומב֗רי טייני אוריז֗אס, אי לה טיירה טייני אוריז֗אס. קי אנסי דיזי איל פסוק: (ישעיה 1) שִׁמְעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֶרֶץ. איל אומב֗רי טייני בוקה אי לה טיירה טייני בוקה. קי אנסי דיזי איל פ״: ותפתח הארץ את פיה. איל אומב֗רי קומי, אי לה טיירה קומי. קומו דישֿו איל פסוק: (במדבר 16) ארץ אוכלת יושביה. איל אומב֗רי ב֗יב֗י אגואס, אי לה טיירה ב֗יב֗י אגואס קי אנסי דישֿו איל פ׳: למטר השמים תשתה מים. איל אומב֗רי גומיטה, אי לה טיירה גומיטה. קי אנסי דישֿו איל פסוק: (ויקרא 18) וְלֹא תָקִיא הָאָרֶץ. איל אומב֗רי טייני מאנוס, אי לה טיירה טייני מאנוס. קי אנסי דישֿו איל פסוק: והארץ הנה רחבת ידים. איל אומב֗רי טייני אנקאס, אי לה טיירה טייני אנקאס קי אנסי דישֿו איל פסוק: (ירמיה 34) וקבלתים מירכתי ארץ. איל אומב֗רי טייני אומב֗ליגו. אי לה טיירה טייני אומב֗ליגו קי אנסי דישו איל פסוק יושבי על טבור הארץ. איל אומב֗רי טייני פייס, אי לה טיירה טייני פייס. קי אנסי דישֿו איל פסוק: והארץ לעול׳ עומד׳.

פ 5) וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף זורח הוא שם.

טינישֿ קי דימאנדאר פור איסטי פסוק. פורקי נו סאב֗ימוס קי אל מודֿו קי איסקלאריסי איל סול

פור לה בֿאנדה די מזרח, אנסי סי פוני אין מערב. סי נו אנסי איס סו דיקלארו, קי אנטיס קי סיאה נפטר אלגון צדיק דיל דור, ייה אפאריזה איל דייו ב״ה אוטרו צדיק אין סו לוגאר. קי ייה איס סאבֿידֿו קי פארה קי סי סוסטינגה איל דור סיינדו פיקאדֿוריס קאשי קי סי טופי אין קאדֿה דור 36 צדיקים. אי נו מאס סי אינטיינדה קי צדיק קירי דיזיר אלגונה גֿינטי קי פאריסין חסידים אי בו-אינוס גֿודֿייוס קי סי גואדֿראן דה אילייוס מיזמוס די טודֿו אינקואינטרו מאלו, סי ייאמה צדיק. אוטרו קי איל קי נו מאס פאריסי אקיל פואידֿי סיר איל צדיק קי פור איל סי סוסטייני איל מונדו. אפילו קי סירה אלגון עם הארץ קי נו לו טייניין לה גֿינטי אין ריפוטאסייון.

קומו טופאמוס מעשה קי אין און טיימפו אובֿו דיטינימיינטו די לובֿייאס, אי טודֿה לה גֿינטי ייה נו דישארון סליחו״ אי התחנונים די איר די-זיינדו, אי נו סי ריספונדיירון. לי בֿיניירון באלובֿ אה איל רב דילה סיבֿדֿאדֿ דיזיינדו: קי און גֿודֿייו פ׳ באקאל. אין אזיינדו התפלה אפונטו סי ריספונדי אי אזי לובֿייאס. איספירטאנדוסי איל רב די סו איספאנטייו. סי מאראבֿייאו מוגֿו פור אילייו, פור קי ייה לו קונוסיאה קי איירה עם הארץ גמור. אי נו סאבֿיאה מאס דיזיר ני אונה ברכה. מוגֿו סי פינסו, דישו אינטרי סי קי לוס איספאנטייוס אבֿלאן בֿאנידאדֿיס, קי נו איי די קריאיר אין נאדֿה. אי אקיל דיאה נו איזו לובֿייאס. אלה נוגֿי טורנו סי סונייו קי לי דיזין קי סי איסטי באקאל נו אזי אוראסייון, אימפוסיבֿלי קי אייגה לובֿייה. אי איל דיספירטאנדוסי, סי מאראבֿיאו מוגֿו, אי לו אינ-ביאו אה ייאמאר קון מוגֿו ריפוזו, לי אבֿלו אי לי דייו אה אינטינדיר, קי טודֿוס לוס גֿודֿייוס סומוס אובֿליגאדֿוס די בֿיניר אלה קהלה פור אזיר אוראסייון אה איל דייו ב״ה פורקי אייגה לובֿייה. קון איסטו סוש אובֿליגאדֿו די בֿיניר אלה קהלה קון טודֿוס מוזוטרוס. אי אזי אוראסייון אה איל דייו ב״ה, פואידֿי סיר קי פור גואיסטרו זכות או פור זכות די בֿואיסטרוס פאדֿריס סיריש קאבֿזה קי סירה ריסיבֿידֿה בֿואיסטרה אוראסייון אי מאס ארטארה איל דייו ב״ה די לובֿייה, פורקי ייה איסטאש מיראנדו קי דיזיינדו אגואה מאס איס-טאמוס טריספאסאנדו. אי בֿוס רוגו קי נו בֿוס אינבֿאראסי די טודֿו לו קי בֿוס אבֿלו נו סיאה קי אגאש די מינוס אה נו בֿיניר פור אזיר אוראסייון אינדיספאראטי סיגון סאבֿיש. ייורו איל דיטו באקאל אי דישו: גואיי פור איל אייה קי נו סאבֿי דיזיר ני און אמן אלאס דיריגאס, קי אין אינדוסי אלה קהלה קואלו איס לו קי פואידֿי דיזיר. קון איסטו רוגו מי פירדוני מי ס׳ קי נו איס מי אינגֿו אה אבֿריר מי בוקה פור אבֿלאר, פור קאבֿזה קי נו סי דיזיר נאדֿה. אי טינגו מוגֿו דיספלאזיר, קי טומו איל ס׳ לה פינה די אבֿלארמי איסטה קאנטידֿאדֿ די אבֿלאס. אין סאבֿיינדו אין מי קי נו סו פארה נאדֿה, אוטרו קי פואידֿו איר אלה קהלה קון טודֿוס לוס גֿודֿייוס פור טומאר אה אלגונו אלאדֿו די מי פור דיזיר קון איל אלגון בֿירבֿו, אפילו סי דירי אלגון בֿירבֿו, נו סי סי לו דירי דינייגֿו או טואירטו. טודֿאס איסטאס אבֿלאס די דיטו באקאל פֿואירון קון לאגרימאס ייוראנדו אי אהרבֿאנדוסי פור איל איסטאדֿו קי סי טופאבֿה. אי נו מאנקו קי איל ס׳ רב טאמביין לי אייודֿו אה סו ייורו אי לי דישו: סוש מייב די בֿיניר אלה קהלה, אי איל דייו ב״ה סאבֿרה לו קי ארה. אי סי דיטירמינו דיטו באקאל פור איר אלה קהלה קומו ריסטו די טודֿוס לוס גֿודֿייוס. איסדוסי אל קהל סי ליבֿאנטו איל ס׳ רב פור חזן. אינדיספאראטי קי דישירון אוראסייון קון סליחו׳ אי התחנונים, אבֿריירון איל היכל אי דישירון התקון הנפש קון לאגרימאס די סאנגרי. אי דימאנדאנדו פיאדֿאדֿיס דיל דייו ב״ה, אה קי אבֿרה לוס סיילוס אי אגה לובֿייה. אי איל דיטו באקאל איסטה קון אילייוס ייוראנדו אי איסקלא-מאנדו קומו טודֿוס. אי אין סיינדו קי בֿידֿו איל ס׳ רב קי סשייו איל סול, אי לוס סיילוס קלא-רוס קומו סימפרי. לו ייאמו איל ס׳ רב אה

דיטו באקﭏ אי לו פ'ואי גוזר, קי איל כולו איזיירה אוראסיין ﭏ דייו ב"ה סיגון כאביאה. אין איל פונטו כﭏייו איל באקﭏ דילה קהלה אי פ'ואי אה סו בוטיקה אי טומו איל פיזו קי קון איל פיזאבה אה טודו איל קי מירקאבה די איל. אי בינו ﭏה קהלה אי סוביו אלה תיבה איל כי" רב קי לו בידו ביניר, דישו אה טודה לה ג'ינטי דילה קהלה קי איסטוביירה קﭏייאדוס, אי בירהן מאראביאה קי בה אמוסטראר איל דייו ב'ה אין אזיינדו אוראסיין איסטי באקﭏ. אי טודה לה ג'ינטי. דילה קהלה סי מאראביארון מוג'ו די ביר לה הכנה די איסטי אומברי. סיינדו קונוסידו די טודוס, קי אירה עם הארץ גמור. אי קומו לי דייו לה ליסינסייה איל רב אה איסטה פירסונה פורקי הגה אוראסיין, איסטאנדו איל אינטרי מוזוטרוס, אי קאדה אונו איבה אבלאנדו קון סו חבר סיגון סו מיאוליו, אי נו אבלאבאן נינגונה קוזה איספיראנדו איל קאבו די איסטו. אין דיזיינדולי איל סי' רב ﭏ באקﭏ בכבוד קי איספיקארה אין סו תפלה, סיגון סו איספ'אסייו קי בידו. איסטונסיס איספיסו דיטו באקﭏ אי דישו: סינייור דיל מונדו, לייו נו סו פירטינסיינטי פור אזיר אוראסיון דילאנטרי די בוס, ני טינגו בוקה פור ﭏאבאר אה בואיסטרה גראנדיזה. רוגו די בוס קי מי סינטאש לו קי בו אה דיזיר. אי איס קי סי בו אבלאר גוסטו, מאנדאדמוס לובייאס פרוביגוזאס אי סאלודוזאס קי סי גוביירני איל מונדו, אי נו מוס דיש לובייאס אראבדונאנטיס, אוטרו מאנדאדמוס לובייאס די בואיסטרוס סילייוס, אה קי אגאן פרוביג'ו אלה טיירה די קיטאר סוס סימבראדוס פריסטאמינטי, אי קי נו סי דיטינגאן לוס סימבראדוס ני סי פודראן אין לה טיירה. אוטרו קי דיספואיס קי אינביארייש לה לובייה ריפואזאדה די בואיסטרוס סילייוס איסטונסיס דיזירייש קון בואיסטרו קומאנדו אה קי כﭏגאן לוס סימבראדוס קוג'וס קון מוג'ה הצלחה סיגון בואיסטרו פודיר, אי סי ח"ו אין נו אבלאנדו לה בירדאד, איס-טאנדו לייו אקי אין איסטי לוגאר סאנטו קי איניל אזימוס אוראסיין אה בוס די טומאר מי ﭏמה לה פונטו. דיספואיס די דיזיר דיטו באקﭏ איסטאס פﭏאבראס, קיטו איל פיזו אי לו טומו אין סו מאנו אי דישו: סינייור די איל מונדו, טינגו אוליידו די מי פאדרי, קי איל פיזו איס איל נומברי בואיסטרו אי איס קי לה מאשה דיל פיזו איס לה יוד די בואיסטרו נומברי איל סאנטו. אי איל קול דיל פיזו איס לה ואו די בואיסטרו נומברי איל סאנטו. אי לאס דוס טאבלאס דיל פיזו סון לאס דוס הין די בואיסטרו נומברי איל סאנטו. אגורה סי איס קי ביסטיש קי ﭏגון דיאה פ'ﭏסי אין איסטי נומברי סאנטו אזי די מי לו קי קירייש, אי סי מי ריזי קון ג'וסטידאד ריספונדימוס. סי' די איל מונדו, אין איסטה אורה. אי איסקאפו דיטו אומברי די אזיר סו אוראסיין איסקאפאנדו לה אוראסייון, סי קוביירון לוס סיילוס קון נובס אי איספיסו אה אזיר לובייה ריפואזאדה קון מוג'ו ריפוזו, קאנטידאד קי פואירון אובליגאדוס פור איסטארסין אין לה קהלה אסטה קי קידארה לה לובייה. איסטונסיס דיירון קרידיטו טודוס לוס יחידים קי איסטאבאן אין לה קהלה. אי קופיירון אי בייירון קי איסטי באקﭏ אירה אומברי גראנדי דילאנטרי איל דייו ב'ה.

מאס טופאמוס מעשה אין און סינייור חכם קי לי אביזארון בחלום קין טייני קי סיר סו חבר אין עולם הבא. אי פור מוג'וס סגופים אי רעניות קי איזו, לי אביזארון בחלום קי טﭏ פו' איל קלב טייני קי סיר סו חבר אין עולם הבא. מוג'ו לער סי טומו אינטרי סי דיזיינדו: קי פואי מי פיקאדו אי מי קולפה, פורקי מי דין פור חבר אין עולם הבא אה און קלב. אי מוג'יגואו מאס אין סגופים אי העניות דיזיינדו קי איסטי מודו די חבר נו לו טייני די מיניסטיר אפילו פארה עולם הזה, כל שכן פארה עולם הבא, סיינדו איס און עם הארץ קי נו לו איכדינייו פור נאדה. אי טאנטאס הפלו' איזו, אסטה קי לי אביזארון בחלום.

אמינאזאנדולו קון דיזיר קי סי נו איראס איסטה קאנטידאד די קומפלידו אין חסידו׳, אסטה אגורה לייה אירא פירסו. וסי לייה סאבֿיס לוס מעשים די איסטי אומברי. אי סי דיספירטו איל ס״ו חכם ש״י סו איספֿואיסייו אל אוטרו דיאה לו מאנדו אה ליאמאר אי לי דימאנדו דיזיינדו: קי סון לוס מעשים טובֿיס קי אה איג׳ו לי ריספונדייו איל קלב דיזיינדו: פריגונטה איס קי נו דו מאנקו סי־גונדה איס קי ש פרואֿי לו מירו די דארלי קארני בואינה מאס קי איל ריקו לי דישו׳ איל רב איסטו נו סי לייאמה מ״ט. רוגו קי מי אבֿיזיש לוס מ״ט אינפורטאנטיס. דישולי מאס נו טינגו אין מי דיספֿיטיר. לי דישו איסטו סי ליאמאן מ״ט אקור־דאבֿיס ביין סי אין טיימפו די בֿואיסטרה מאנ־סיבֿיס איזיטיש מ״ט לי ריספונדייו מי קירו רי־קורדאר, מי סינייור, קי אין מי מאנסיבֿיס טומי אונה בולסה די מונידה קי לה קיטאה אירה טודו מי קאפיטאל אי פֿואי פור מירקאר און פידאסי די קארני פארה מי בֿוטיקה. אין סיינדו קי לוס ג׳ילפֿיס קי בֿינדיאן קארני סי טופאבֿאן פור לוס קאמפוס מי פֿואי ש קאמפו פור מירקאר קארני. אין לוקי איסטו קאמינאנדו אי און קירבֿאן די ג׳ינטי קי פאסאן. אינטרי איליוס בֿידי אונה מו־ג׳אג׳ה ג׳ודיאה. לי דימאנדי ש׳ה מוג׳אג׳ה קי מי דישירה קי בושקאבֿה אינטרי לוס גוייס אפונטו אינפֿיסו אה ייוראר דיזיינדו קי מי רוגאבֿאן די לה קאזה די מי פאדרי אי מי קירין בֿינדיר פור איסקלאבֿה. רוגו סי׳ קי מירי די ריזגאטארמי, קי מאס מי קונטינטו די סיר איסקלאבֿה די ג׳ודייו אי נו איסקלאבֿה די אוטרה אומה. סיינדו סו ג׳ודיאה איז׳ה די מי פאדרי. לי דימאנדי קיסאס טי איסקונדאראן מי דישו קי נו סי אקומיטייירון. אי איסטו קומו מי פאדרי אי מי מאדרי. דימאנדי אל קירבֿאן דיזיינדו קי בושקה איסטה מוג׳אג׳ה אינטרי בֿואיסטראס מאנוס, סיינדו קי איס ג׳ודי־אה. סי ליבֿאנטארון קון מוג׳ה פֿורטאליזה סוברי מי פור מאטארמי. ליס דישי פורקי מי קיריש מאטאר בֿוס איסטו דיזיינדו סי איס די בֿינדיר פור איסקלאבֿה איסטה מוג׳אג׳ה. דישירון טודוס אגורה אבֿלאטיס קומו אומברי, או מירקאה טו או בושקאמוס אה אוטרו קי לה מירקי. ליס דימאנדי קי איס סו פריסייו מי דימאנדארון און פריסייו מויי קארו. בולטי ליס דישי: סאבֿריש קי לייו סו קלב אי בֿיני ש קאמפו קון טודו מי קא־פיטאל פור מירקאר און פידאסו די קארני סי בֿוס קונטינטאש קון איסטה סומה בֿו לה פואידו מירקאר. קי סי מי דירין קי בֿוס די מאס די איסטו, נו טינגאש פיסקיסי קי טינגו מי ריס־פונדירון קי קאנטידאד פואידי טופארסי אין טו בולסה. ליס דישי: לייו טינגו איסטה בולסה די מונידה קי נו לאס קונטי אי נו סי קואנטו איי, סי טיניש איל פלאזיר אי בֿוס קונטינטאש פור אזיר טרוקי איסטה פור איסטה. מי דישירון קי קיטארה לה בולסה אי לייו פורפֿיאי אה נו קי־טארלה, סינו טומי פירמה די טודוס איליוס קי סי קונטינטארון פור מי בולסה די מונידה, אי בֿינדירוני לה מוג׳אג׳ה. אינטונסיס ליס די לה בול־סה סין איסטאבֿה, אי טומי ש׳ה מוג׳אג׳ה אי מי פֿואי פארה מי קאזה. אי סיינדו קי לו איזי פור מצוה איל דייו ב״ה מי אינביאו סו ברכה אין מי איג׳ו אי מי מאנטינגו מיג׳ו בואינו. לי דישו איל ס׳ חכם, קון איסטו נו סי איסקאפה קי טומא־טיס אונה מוג׳אג׳ה אי לה דישאטיס פור סירבֿי־דורה אין טו קאזה קי איסטו נו סי ליאמה מצוה קי איזיטיס, סאלבֿו סי מירקאטיס אונה איסקלאבֿה. לי דישו איל קלב, אגורה איס מיניסטיר די קונ־טארלי אסטה סו קאבֿו. אי איס קי לייו טיניאה און איז׳ו מאנסיבֿו אין מי איג׳ו. און דיאה לו לייאמי אין סיקריטו אי לי דישי: סיינדו טו מי איז׳ו קירי קי איסקוג׳יס לו קי בֿו אה דיזירטי, אי טי אקאבֿידו נו סיאה קי אגאס די מינוס די לו קי טי בֿו אה אבֿלאר. אי איס קי סי קומו לייה טי טופאס און מאנסיבֿו גראנדי, אינבֿיסונטו לייו פור דארטי אה איסטה מוג׳אג׳ה פור מוז׳יר, אי

נו מי ריספונדאס ריספואיסטאס, סיינדו איסטו איס מי ב׳ילונטאד. אפונטו אטורגו מי איז׳ו קוב׳רי לה קוזה. אי סיינדו ל׳ייו פאד׳רי די נוב׳ייו אי די נוב׳ייה, נו מאנקי די אזיר דוס אשוגאריס טאנטו פארה מי איז׳ו טאנטו פארה מי נואירה. אי אין פוקו אי נאדה בושקי פור אזירלוס לה בודה. אי אל דיאה דיל קאזאמיינטו קומב׳ידי אה טודוס לוס גראנדיס דיל דור. אי ב׳ינייירון טודוס אלה בודה. אין איסטו ב׳יאו אינטראר און אומב׳רי אזינו אין מי קאזה אי אינפיסו אה ייוראר. לי דימאנדי: פורקי ייוראס, נו סיאה קי קיריס קומיר, קי טי דין. סי קיריס פאראס, טי דארי אי נו ייוריס. אין סו ריספואיסטה דיזי קי לוקי ל׳יורה איס קי לה מוג׳אג׳ה קי ב׳ה אה קאזאר קון סו איז׳ו איס מי נוב׳ייה, קי איי מוג׳ו טיימפו קי איספוזימוס. אי סי קומו פ׳ואי סופיטו דיספאריסידה, סאלי אין בושקידה פור טודאס לאס סיב׳דאדים אי קומארקאס סי אל לה טופארי. אריב׳אנדו אויי אה איסטה סיב׳דאד. פ׳ואי דימאנדאנדו קומו מי אוזו סי איס קי אול׳יירון או סופיירון קי אונה מוג׳אג׳ה אזינה סי ב׳ינו פור איסטוס לוגאריס. מי ריספונדיירון פור סו מירקיד קי לה מירקו די מאנו די גויים פור אונה סומה מויי גראנדי. אי לה איספוזו קון סו איז׳ו אי אויי איס איל דיאה קי ב׳ה אה קאזאר. קון איסטו, קומו נו ייורארי קי נו טינגו לה פ׳ואירסה פור טומארלה. לי דימאנדו קומו סי ל׳יאמאב׳ה אי די קי סיב׳דאד אירה. מי דישו סו נומב׳רי אי סו סיב׳דאד. לי דימאנדי קומו סי ל׳יאמאב׳ה איל פאדרי דילה מוג׳אג׳ה. מי דישו איל נומב׳רי. לי דימאנדי סי טיניאה אלגון סינייאל די איל׳ייה. מי ריספונדייו קי נו, סאלב׳ו ל׳ייה מי קונוסי קומו סו סו נוב׳ייו אאון קי איסטו דיזכולדו. אפונטו מי ליב׳אנטי קון פריסה אי טומי אה לה נוב׳ייה קי איסטאב׳ה אפאראדה אין לה קאמאריטה קומו אוזו די טודאס לאס נוב׳ייאס אי לה ייאמי אין סיקריטו, אי לי דימאנדי סי איס קי איסטאב׳ה איספוזאדה קון אוטרו מאנסיב׳ו. אפונטו סי קולוריאו סו קארה. לי דישי נו טי טומיס צער, דימי לה ב׳ירדאד אי ל׳ייו טי ארי מאס מוג׳ו די פאדרי. בולטו אי מי דישו: דיגאמוס קי איסטו איספוזאדה, נו איי חרופה פארה מי אין קיריינדו אה טו איז׳ו. דישי אה איל׳ייה: איז׳ה מיאה, קונוסיס ביין קון איל קי איסטאס איספוזאדה. דישו: דיגאמוס קי לו קונוסקו, ל׳ייו קירו אה טו איז׳ו, קי מיז׳ור קי איל אונדי לו ב׳ו אה טופאר, אי מאס קי סון מי אמו אי מי פאדרי. פור אוטרה פארטי מאנדי אל מאנסיב׳ו אל באנייו אי לו ב׳יסטי די בואינה מאנירה, אי לו טרושי אונדי איסטאב׳ה לה נוב׳ייה קון מי פ׳אמיאה אין ג׳ונטו אי קוניסיינדו לה מוג׳אג׳ה אה סו נוב׳ייו, אינפיסארון אה ל׳ייוראר. אפונטו מי ליב׳אנטי אי ל׳ייאמי אה מי איז׳ו קי איסטאב׳ה אסינטאדו אין סו סיל׳ייה קון טודוס לוס קומב׳ידאדוס אי לי אב׳לי אין סיקריטו אי לי דישי: איז׳ו מיאו, ל׳ייה טי אקודראס קואנדו טי אב׳לי קי טומאראס אה איסטה מוג׳אג׳ה פור מוז׳יר אי נו מי ריפ׳וזאטיס. אי אגורה אול׳יי מי קירידו. סיאה סאב׳ידו אה טי קי לה נוב׳ייה קי טו טומאטיס טייני סו פאטרון, קי איל קואל סי טופה אין טו קאזה. אגורה אול׳יי מי קונסיז׳ו, נו בושקיס אה טומאר מוז׳יר די אוטרו סי נו בע"ה ל׳ייה טי בושקו פארה טי מוג׳אג׳ה אירמוזה מאס קי איסטה. אי איסטה נוב׳ייה קי גוזי קון סו נוב׳ייו אי פור מאס טי אקאב׳ידו קי טו פרופייו טומיס אל נוב׳ייו אי קון טו מאנו אסינטאלו אין טו סיל׳ייה אונדי איסטאב׳אס אסינטאדו. קון איסטה מצוה קי טו ב׳אס אה אזיר, איל ס״ת טי אפאריז׳ארה טו בת זוג. אי ביב׳יראס מוג׳וס אנייוס. אי אנסי סינטיינדו מי איז׳ו מיס פאלאב׳ראס, איסטוב׳ו מאס די קונטינטי. אי איזימוס אונה בודה מויי אלאב׳אדה. אי טודאס לאס רופאס קי לי איזי פארה מי איז׳ו סי לאס אינפריזינטי אה איסטי מאנסיב׳ו. אי נו טוב׳י אין מי קאזה קרוב די סינקו אנייוס. אי אין ב׳יינדולו קי סי איזו פאטרון די דוקאן קאפיטאל, מי דימאנדו קי סי קיריאה איר אה סו

כיבֿדהד חי נום חיכביחי נסלוס טוס דוק. חיכטו חיכ לו קי מי חקודרו קי חיזי חין מי מהנכיבים. חין חולייֿנדו חיל כי׳ הכס חיכטי מעשה, ביֿנדישו הכ ב״ת דהכדו הודחות קי די חיכטי מודו די הבר לי חפחרי׳זחרון דילוק קייֿלוס.

ניטחמוק די חיכטוק מעשיוה, קי קטי חזיר הכפד חה חון בוחין גודייו, קי נייה קי זֿי פור קיירטו קי חיס ירח סמים, חפילו קי חיס טגון עם החרץ. פורקי נו פוחידימוק קונוכיר ט בוריי ני כחביר קין חיס חיכטי. חוטרו קי דינוק קייֿנוק קונוכין חה חיכטי הומברי נו קי חיס חי קי זֿי קבחרו, קי כי חיס קי זֿירישׁ חלגון בוחין גודייו קי נו פיידרי תפלה, מנחה חי ערבית. חחון קי חין כו חיגו חזי חרוביס דיל דין, נו חיק די חקונפחרנו, חוטרו קי חיק מחנקו די כחביר. קי נו כחבי קי חיכטו קי חזי חיב פיקחדו פורקי נייה פוחידי כיר קי כירה חיכטי הומברי דינוק טרינטה חי כיע לדיקים קי פור חינייוק כי קוקטייני חיל דורי. חיכטו כירה לה כוונה דיל פסוק: הלדיק הבד וחין חיש שם על לב כי מפני הרעה נחכף הלדיק. קיינדו קי נו דיזי חיל פסוק: החכס חבד, חו החסיד הבד. חוטרו קי לוקי דיזי חיס הלדיק חבד. קי נו כחבימוק לו קיירטו קין חיק קי קי ייחגה לדיק. פור חיכטו חיק מיניכטיר חה מוזוטרוק קי קי חפילו בֿימוק קי נפטר טגון בוחין גודייו, קומוק חייביס די חזיר הכפד קוחנטו מוק בֿייני דילה מחנו. נו חזיר קומו חקיחה גינטי קי נו ליס חינבחרחקה דיל טודו, חי נו כחבין קי פור פיקחדוס דיל דור קי פיידרי חיל לדיק חי חיכטו היס לה הבנה דיל פסוק הלדיק חבד וחין חיש שם על לב. קירי דיזיר חיל לדיק קי פירדייו, חי נו חיס לה הבנה קי חיל לדיק קי פירדייו. קי חנדי חירה נו פיידרי נחדה. קיימפרי חנדי חירה לדיק קי נייהמה. חינפירו לה גינטי לו פירדיירון. קי חיקטחנדו ביבו קו זכית מחמפחרחבה חה טודוק, נו קוט קי חין מורייֿנדוקי חיל לדיק פוחידי ביניר חלגונה חנגוקטייה חל מונדו חין נו טורנחנדו חין רבובה. פורקי טייני קי קיר וחין חיש שם על לב, קירי דיזיר קי מחנזיחה חיק חיקטו קי נו ליס חינבחרחקה קי נפטר חיל לד״יק. חינדיכפחרטי די חיקטו נו לו מיטין ני חין טינו חו פינכחר קי חזי מוגה פטטה חיקטי לד״יק קי נפטר. כי מפני הרעה נחכף הלדיק, קירי דיזיר קי קוחנדו בֿה טרחיר חיל ש״ת חלגון מחל חל מונדו ח״ו, לו טומה ט לד״יק פורקי נו קי טומי לער די בֿיר לו ניגרו קי כי חיקפירה די בֿיניר. קומו טופחמוק חין חיל כ״י די חברהם, פורקי נו בֿיירה חיל רשעות די עשו לי מינגוחו קינקו חנייוק די קו בֿידה. קי ילחק ביבֿייו קיין חי חוגינטה הנייוק. חי חברהם ביבֿייו קיין חי קיטינטה חי קינקו. חי לי פחלטו קינקו חנייוק פורקי נו בֿיירה לה מחליקייה די עשו הרשע. חי מחש טופחמוק חין מהוב'לה קי פוחי נפטר חנטיק דיל מבול פורקי נו בֿיירה חיל דיזחקטרי דיל מבול. חי דיטובו חיל דייו ב״ה חיל מבול קייטי דיחס פורקי חיזיירחן חיל כבוד די מתושלח לוס קייטי דיחס די חבילות.

חי קי טירנישׁ קי דימחנדחר, קי לה בֿירדחד חיס קי פור מודרי דיל מט קי מוחירי חיל לדיק, קיינדו לה ליי היס חיס בחטחו יומתו. קי קונפה טייני חיל לדיק קי פור עון דיל דור קי קי מוחירה, חדרבה כפי חלה ליי גוקטה, חיק נה רחזון קי בֿינגה חיל מט חל קי חיזו חיל מט. חי חיל לדיק קי חיקטי חין קו לוגחר קחנו חי ביבו, קי טה בֿירדחד טייני חנייוק די ביביר. חי קומו בֿייני חיקטו קי פור עון דיל דור קי נחס נייבֿי חיל לדיק. מה בֿוק קי חרימידייחרה קון חון משל. חי חיס קי הקימיזה חיקטו חה חון ריי קי פודיקטחבה חין חונה קיבֿדחד. חין קיינדו קירינקיוזו חיל ריי קון חיל פוחיבֿנו, ליס חינביחו חון בהרחגחן חפחמחדו קי חיקטי חינטרי חינייוק, נו קיחה קי בֿינגה טגון חיניניגו פור קוגיגוחר לה קיבֿדחד, חי קי טומין טגו די לער, פורקי לוס חיקטימחבה מוגו. קי חנקי טחנטיקו די קוזה קי

ליס אריבֿאבֿה, קי איגֿאבֿאן טודו איל פואיבֿלו שה פאגֿה לארגה דיזיינדו: קיינדו טינימוס איסטי באראגאן, נו טינימוס איל קודייאדו פור פינסאר אין איליו. אי סיינפרי איבֿה לה סיבֿדאד אי לוס סיבֿדאדינוס ריפוטריאנדו אה לוס אנגֿוראס, פור קי טיניאן איסטי באראגאן אפאמאדו נו פירקו־ ראבֿאן אפילו פור שייודארלו. ויהי היום קי אקוזי־ רון אין און לוגאר אונה קואינטה די באראגא־ נים פארה סוג׳יגואר לה סיבֿדאד. אפונטו לי אבֿיזארון אל ריי קי ויני די אקודירלוס אין איסטה בֿיס קי נו אקימיזה איסטוס באראגאנים אה ני־ גונוס, סיינדו קון מוגֿוס אי פֿורקודוס, קי סיינדו לייה טינימוס איסטי באראגאן, בֿיין ויראנדו, אונו קון מוגֿוס נו פואידי בֿיר. אינבֿיאמוס מאס בא־ ראגאנים אה קי טומין מואיסטרה בֿינגאנסה. בֿיינדו איל ריי איסטי אבֿיזו, אפונטו אינבֿיאו אי טומו אל באראגאן דיטו. לה ג׳ינטי דילה סיבֿדאד קידֿארון אינקאנטאדוס דיזיינדו: נו באסטה קי נו מוס אינבֿיאו נינגון באראגאן, אוטרו קי מוס טומו אי אה איסטי. סי לֿיבֿאנטארון איל פואיבֿלו אינטירו אי איסקריבֿיירון אונה קארטה אל ריי דיזיינדו. קי אים איסטה איגֿואה קי מוס איזיטיש, קי אין לוגאר די אינבֿיארמוס שייודו מוס טומאש אי אל באראגאן קי טיניאמוס. ריספונדיו איל ריי קון קארטה אה איסטי פואיבֿלו דיזיינדולים: מוגֿה ראזון טיניש קי בֿוס קיבֿאש קי בֿוס טומי ש באראגאן, אי נו בֿוס איזי שייודו פור אינבֿיאר און אוטרו. מה סיינדו קי לייו סיינטו קי טודוס בֿוזוטרוס סוש פֿורקודוס, קי סי קשיש שה פי־ ליאה, נינגונו דילוס באראגאנים לוס מאס ברא־ בֿוס נו פואידין בֿאליר קון בֿוזוטרוס. מה בֿוס אבראגאניאטיש, אי לייה בֿוס סי איזו נאטורה, קי סיינדו איסטי באראגאן איסטה אינטרי מוזו־ טרוס קי קודייאדו טינימוס די קשיר אה פיליאה קון נינגונו. אי אגורה בֿינו לה אוקאזיון קי סי אג׳ונטארון מוגֿוס באראגאנים אין אונה סיגֿו אבֿיזאטיש לייו קי קונוסקו קי סי אינבֿיאדי אה טודוס מיס באראגאנים נו פואידין בֿאטיר קון איסטה קאנטידאד די בראבֿה ג׳ינטי, אי סי בֿוס דישו אה מי באראגאן קי איסטה אינטרי בֿוזוטרוס. נו בֿוס מיניאבֿאש די בֿואיסטרוס לוגארים קי איזי, בֿוס טומי אי אל דיטו באראגאן, פורקי בֿוזוטרוס פרופיוס קשגאש שה פיליאה אפילו קי קון מו־ גֿוס. אינפירו דילאנטרי די בֿוזוטרוס נו בֿאלין נאדה אי אנסי פואי קי קשיירון אלה פיליאה אי בֿינסיירון אה טודוס איליוס אי בֿולטארון אה קום סיבֿדאד אה פ׳יגוזייה. איל נמשל אים אנסי: איל פואיבֿלו קומוס לה אומה ישראלית, איל בא־ ראגאן אים איל צדיק. קי דישה אל צדיק בֿיבֿו, טיינין קי דיזיר סו זכות מוס מאנפארה. קי מו־ זוטרוס נו טינימוס לה פואירסה די טורנאר אין תשובה, סיינדו לייה מוס סי איזו נאטורה פור נו בֿולטאר די מואיסטרוס קאמינוס. קי לייה מוס אינבֿיזימוס אין קומיר אי בֿיבֿיר אי פאסיאר אי ג׳וגאר. אי קין קי בֿה אה פינסאר פור תשובה. קי אזי איל ב״ה, טומה אל באראגאן קי אים איל צדיק, קי אינטונסים בֿיינדו לה אומה ישראלית קי איל צדיק קי איבֿה אה סיר קי פור סו זכות איבֿאמוס אה איסקאפאר די קואנטו פיריקולו אבֿיאה אין איל מונדו, מוס סי פואי דילאס מא־ נוס. אין אקילה אורה סי אקיידין קון תשובה. אי איל דייו ב״ה קי ריסיבֿי דיל מט.

אי מאס טיניש קי דימאנדאר קי אים איל קאבֿזו קי טומו אל צדיק. דיגאמוס קי טורנימוס אין תשובה. קי סי גאנה קי מוס קידימוס סין איל צדיק. פור איסטו בֿייני בגמרא אי מוס דיזי נו בֿוס איספאנטיש, וזרח השמש ובא השמש, קירי דיזיר קי אינפריגירו מאטי און צדיק, אי דיספואיס טומה אוטרו צדיק, אי טיניש קי דימאנדאר קי הבנה טייני סיינדו איל צדיק קי נאסייו פואידי סיר קי נאסייו אין אוטרו לוגאר אי אין איסטי לוגאר קידימוס מאנקו די טיניר צדיק. אי סי דיגאמוס קי נאסייו אין מואיסטרו לוגאר. אבֿטה קי סי אינגראנדיסי נו טינימוס אבריגו פור איסקאפאר אה

פ׳יגורייה קומו איסטאב׳לאמוס אוזאדוס אה איסקריביר. פור איסטו ב׳ייני איל פסוק אה דיזיר: הצדיק אבד ואין איש שם על לב. לה ב׳ירדאד איס קי איל צדיק סי פירדייו. קירי דיזיר סי פירדייו די מוזוטרוס, אינפירו איל צדיק נו פירדייו נאדה. קי לה ג׳ולייה קי איס אונדי סי אירה ג׳ולייה איס. אי סי פור פ׳ואירסה קאשי קונסינטאראמוס קי נא-סייו אוטרו צדיק אין סו לוגאר קומו דישו איל פסוק וזרח השמש ובא השמש קומו דישו לה גמ׳ אנטיס קי מורייה רבי עקיבא, נאסייו רבי. סוב׳רי איל מילדארון איסטי פסוק: וזרח השמש ובא השמש. דיאה קי מורייו רב המנונא סבא, נאסייו סו איז׳ו רבי אבין אי סוב׳רי איל מילדארון איסטי פסוק: וזרח השמש ובא השמש. דיאה קי מורייו רבי אבין, נאסייו אבא הושעיא. נו פ׳ואי נפטרת לה סינייורה די שרה סי נו נאסייו לה סינייורה די רבקה. קי אנסי דישו איל פסוק ובתואל ילד את רבקה. אי דיספואיס ותמת שרה. נו סי פואו סו סול די משה סי נו איסקלאריסייו סו סול די יהושע. נו סי פואו איל סול די יהושע, סי נו איסקלאריסייו סו סול די עתניאל בן קנז אי אנסי אין קאדה דור אי דור. נו סי מואירי און ריזי-דור די ישראל, סי נו אנטיס נאסי אוטרו ריזידור. קי איסטו איס לה הבנה דיל פסוק וזרח השמש ובא השמש, קירי דיזיר קי אינפרימירו נאסי אי דיספואיס סי מואירי. דישו בר קפרא איל סול אסימיזה קומו אונה איספאדה קי איסטה דיינטרו די סו ב׳איינה, קומו דישו איל פסוק לשמש שם אהל בהם. אי לאס אגואס די אינדיב׳ה איל סיילו איסטאן פאראדאס סירקה איל. אי אין לה אורה קי בושקה פור סאליר פור רילומבראר אה איל מונדו, סי אפלאקה סו פ׳ואירסה קון לאס אגואס קי לי אריגאן אאיל פורקי נו קימי אל מונדו. אינפירו לעתיד לבוא איל דייו ב״ה לה קיטה די סו ב׳איינה, אי סו קאלינטור איס קומו פורנו אינסינדידו. אי איס פור קימאר אה לוס רשעים. איסטו איס לו קי דישו איל פסוק (מלאכי 3) כי הנה היום בא בוער כתנור וג׳ו, רבי ינאי אי רבי ישמעאל, לוס דוס דיזירון לעתיד לבוא, איל סול קאלי, לוס צדיקים סי אפרוב׳יג׳אן די איל. אי לוס מאלוס סי קימאן די איל, קי אנסי דיזי איל פסוק (מלאכי 3) וזרחה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה. אי לוס רשעים סי ג׳וזגאן קון איל קומו דישו איל פסוק (מלאכי 3) ולהט אותם היום הבא. אי קין דיקלארה מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש דור הולך ודור בא והארץ לעולם עומד׳. וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף וזורח. הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב הולך הרוח ועל סביבותיו שב הרוח. קירי דיזיר קומו איל סול קי איסקלאריסי דימאנייאנה אי סי אינפ׳ינקה אין לה טאדרי. אי טודה לה נוג׳י ב׳ה דיזיאנדו פור טורנאר אל לוגאר קי איסקלא-ריסייו איל דיאה די אנטיס, פור איסקלאריסיר טאמביין אי אויי. אנסי לוס צדיקים די קאדה דור, קי און דיאה לייה מילדארון, אי לייה איזיירון מצות אי מעשים טובים אסטה קי לייה סי אזי טאדרי, אי שאן דיזיאנדו פור איל דיאה די מא-נייאנה פור אזיר קומו איל דיאה די אויי. אי אנסי אין קאדה דיאה קומו אוזו דיל סול. נו קואל סול קי נו אפ׳ינקאן איניל ג׳ודיזמו, ב׳אן אינדו אי אינטרונפיקאנדו דיטראס די נאדאס די איסטי מונדו אי סי מיטין אין פיריקולו סון אלמאס די איר אמונטונאנדו מונידה סוב׳רי מונידה. אי קו-אנדו לייה דיזין תפלה נו קאב׳ין קי אורה סי איס-קאפארה פור אירסין אה סוס נינגוסייוס. אי נו סי דאן פארה סוס אלמאס, אלגונה אורה די דיש-קאנסו, סינו טודה סו ב׳ידה סה אינפלינה אין איסטו. אי איל קאב׳ו דיל אומברי פארה מוריר, אב׳רי סוס מאנוס אי דישה טודו לו קי לאזדרו אי סינו איסטי אומברי. קון איסטו דה און קאס-טיגו שלמה המלך דיזיינדו: מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמול תחת השמש. קירי דיזיר קי סי שאיין אה איסטי אומברי אין טאנטה לאזירייה קי סינו דישאשו דיל סול. אין סיינדו קי לייה קאשי קי

דור הולך ודור בא קירי דיזיר קי קאבֿו דיל אומ-
ברי אים פארה מוריר, ודור בא קירי דיזיר קי
אוטרוס בֿיינין אי סי גוזאן די סו לאזדראדו. קי
לייה אים קאבֿידו קי אונוס מואירין אי אוטרוס
נאסין קומו וזרח השמש ובא השמש. אי איסטי
אומברי אל מקומו שואף, קירי דיזיר קי דיזיאה
פור איר אה סו לוגאר פור מונטוניאר מאס
די לו קי טייני. אי בֿה אינדו די און לוגאר אה
אוטרו. הולך אל דרום וסובב אל צפון די אונה
סיבֿדאד קאלי אה אוטרה סיבֿדאד. אינטרה. סובב
סובב הולך הרוח קירי דיזיר טאנטו בֿה ארודי-
אנדו די לוגאר אין לוגאר, אסטה קי נו ני קידֿה
רוח. אי קואנדו סי דיספארטי די איסטי מונדו
ועל סביבותיו שב הרוח. קירי דיזיר קי בֿייני איל
דור דיטראס די איל אי סי גוביירנאן די סו נא-
זירייה. אי איסטו אים לו קי דישו איל פסוק:
וזרח השמש ובא השמש ואל מקומו שואף וזורח.
הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב הולך
הרוח ועל סביבותיו שב הרוח.

אגורה קאבֿריש קי דינה קוריטינה דיל כול קי
קריאה איל איירי, אי איל איירי איל איסטי
אין לה אורה קי קאלי אין איל מונדו איל דיין
ב״ה לו אפלאקה אין לאס מונטאנייאס. אי לו
רומפי אין לאס קואיסטאס. פור מודרי קי נו
דאניי אלאס קריאנסאס. דישו רב הונא אין 3
לוגארים קאנֿייו איל איירי סין פיזו אי סין מי-
זורה. אי בושקו פור דיסטרואיר אל מונדו. קון
לוס קריאדוס. איל אונו פואי אין דיאס די איוב.
אי אונו אין דיאס די אליהו. אי איל אונו אין
דיאס די יונה. אין דיאס די איוב די אונדי איסטה
קי אנסי דישו איל פסוק (איוב 1) והנה רוח
גדולה באה מעבר המדבר. אין דיאס די אליהו
די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק (מלכים
א׳ 19) והנה ה׳ עובר הרוח גדולה וחזק מפרק
הרים ומשבר סלעים, אין דיאס די יונה די אונדי
איסטה קי אנסי דישו איל פסוק וה׳ הטיל רוח
גדולה אל הים. איל איירי די איוב נו פואי אין
איל מונדו סינו פור אקיאה קאזה סולה. אי איל
די יונה נו פואי סינו פור סו נאבֿי קי איסטאבֿה
איל. אי נו אה טי פואירטי קומו איל איירי די
אליהו קי פואי און איירי פואירטי קומו דישו איל
פ׳ (מלכים א׳ 19) ויאמר צא ועמדת בהר לפני ה׳
וג׳ו. אי פור אינטינדיר לה הבנה די איסטי פ׳
איס מיניסטיר די אנג׳אר פור איל מהות דילוס
איירים.

אגורה בֿוס דארי אה אינטינדיר לה גראנדיזה
דיל דיין ב״ה, קי קריאו אל איירי. פורקי
סיפאס סו מהות אי סו נאטורה אונדי קאבֿריש
קי לוס איירים קי סופלאן אין איל מונדו סון
קואטרו, די קואטרו פארטיס דיל מונדו קי סון:
איירי די מזרח, איירי די מערב, איירי די צפון,
איירי די דרום. אי לוס מאריניירוס קי אנדאן
פור מאר, סיינדו טיינין מוג׳ו דימיניסטיר די סא-
בֿיר קון מוג׳ו דיקאט די קי פארטי אים איל איירי,
לו איספארטיירון איל איירי די קאדֿה פארטי דיל
מונדו אין טריס. אי אים איירי די מזרח קי איס
אין מידֿייו. איירי דיל קאנטון די מזרח אי דרום
איירי דיל קאנטון די מזרח אי צפון. אי לו מיזמו
איספארטיירון אין טריס לוס איירים די לאס או-
טראס פארטיס דיל מונדו, אי לוס איזיירון דוג׳י
איירים. אי איסטוס דוג׳י לוס איספארטיירון אסטה
קי אגורה קונטאן טריינטה אי דוס איירים. קון
איסטו קי דישימוס סי אדימידֿייה ביין איל פסוק
הולך אל דרום קי אים איל איירי דיל קאנטון
די מזרח אה דרום וסובב אל צפון, קי אים איל
איירי דיל קאנטון די מזרח אה צפון סובב סובב
קירי דיזיר קי ארודיאה קומו איסטי סדר פור
לאס קואטרו פארטיס דיל מונדו, אי איסטו אים
הולך הרוח קי סי איספארטי פור לאס טריס
פארטיס דיל מונדו סיגון אבֿיזימוס ועל סביבותיו
שב הרוח, קירי דיזיר אי בולבֿי סוס דירידֿוריס
טורנה איל איירי. סאבֿריש קי איל פריאו אינ-
קוזי אאיל אויר. אי איל קאליינטור לו אנג׳זה.
אנסי אין בֿיזיס קובֿין דילה טיירה באפוס קא-

ליינטיס אי איל אויר סי ב׳ה אנג׳יאנדו. אסטה קי סובֿי אריבֿה אאיל אויר לייב׳אדו. אי איל אויר לייב׳אדו נו לו דישה אנג׳יאר, אי סי ב׳ה מיניאנדו די באנדה אה באנדה אי סי קונקריאה איירי קי אסופלה. אנסי פאראריש מיינטיס. קי על הרוב לה מאנייאנה אסופלה איירי. אי איס קי אין נו קי קאלי איל סול, אזי סובֿיר דילה טיירה באפוס קאליינטיס אי קונקריאה איירי. אי אין מידייו דיל דיאה על הרוב נו איי איירי. אי לה רזון איס קי לה מאנייאנה איסטה איל אויר לייב׳אדו, אי לוס באפוס קאליינטיס קי סובֿין די לה טיירה. אין סובֿייאנדו און פוקו אל אויר נו לו דישה אנג׳יאר אי בולטה אטראס איל אויר, קי איסטו איס איל איירי. פירו אינמידייו דיל דיאה קי איל אויר איס קאליינטי, לוס באפוס קי סובֿין דילה טיירה, ב׳אן סובֿייאנדו אין מוג׳ה אלטורה אי נו טורנאן אטראס פארה קי אסופלי איירי. אי אין ב׳יזיס אין אינ- קונטראנדו דוס מודוס די אויר סירקה לה טיירה אונו קון אוטרו. קירי דיזיר אויר קאליינטי קון אויר לייב׳אדו. פילייאן אי סי ב׳אן מיניאנדו. אי קונקריאן איירי. אי מידייאנטי לאס אונדאס דילה מאר, קי סון אלטאס קי לו אריפושאן אל אויר די סירקה לה מאר אסופלה איירי. אי לה נא- טורה דיל איירי איס קי אין איל פרינסיפייו איס פֿלושו, אי דיספואיס סי ב׳ה אינפֿורטיסייאנדו די לו קי סי לי ב׳ה אנג׳ונטאנדו באפו קאליינטי אי סיקו, אי ב׳ה אסופלאנדו. אי לאס מיזוראס דיל איירי סון איסטאס: סי אסופלה אין אונה (סקונדה) קי איס אונה די סיסינטה דיל מינוטו סינקו פי- קוס, איס איירי קלארו אי ריפוזאדו. סי אסופלה קינזי פיקוס איס איירי פֿואירטי, קי קאזי נו פו- אידי קאמינאר איל אומברי קונטרה די איל איירי: אי סי אסופלה אין אונה (סקונדה) טרינטה פי- קוס איס איירי גראנדי אי מויי פֿואירטי, קי איסטי איירי פֿואי איל די אליהו הנביא סיגון דישימוס אריבֿה. אי קומו אוב׳ליגאדוס די דיזיר ברכה קי איסטה איס סו נוסח: ברוך אתה ה׳ אלהינו

מלך העולם שכחו וגבורתו מלא עולם. אין טאנטו טודו איס ריז׳ידו דיל דייו ב״ה אי טודו איס קון סו קומאנדו. אי נו איס מקרה קומו דישו איל פסוק רוח סערה עושה דברו. סו לא- דינו איס איירי די טימפיסטה אזי סו פאלאבֿרה. אי אוטרו פסוק דישו ויאמר ויעמד רוח סערה ותרומם גליו. סו לאדינו איס: אי דישו אי איזו אלב׳אנטאר איירי די טימפיסטה אי אינאלטיסייו סוס אונדאס. אי דישו אוטרו פסוק יקם סערה לדממה ויחשו גליהם. סו לאדינו איס אבולטאן לה טימפיסטה אה ריפוזו אי סי אקידארון סוס אונדאס. די איסטוס פסוקים סי ב׳ייאי קלארו קי טודו איס קון קומאנדו דיל דייו ב״ה. אי איי פודיר אין סו מאנו די בולטאר איל טיימפו אין און מינוטו. אין טאנטו, לה ב׳ירטוד אי איל פרו- ב׳יג׳ו דיל איירי איס מוג׳ו. אין לה מאר אי אין לה טיירה. קי פור איסטי פרוב׳יג׳ו נו קריאו איל ש׳ת, קי אין אסופלאנדו איירי, אזי לוב׳ייאס די ברכה קי אזי קריסיר דילה טיירה סיב׳ירה פארה איל אומברי אי ייארב׳ה פארה לאס בהמות קי סין איירי די לאפין נו ב׳ייניאן לאס נוב׳יס. אי דיספואיס דילה לוב׳ייה סאלי אוטרו איירי פור אריפושאר לאס נוב׳יס. אי אקלאראר אי אלימפייאר איל אויר טאמביין. איי איסיל אויר מוג׳וס אומוס אי נו סון בואינוס קי סובֿין קון לוס באפוס דילה טיירה. אי איל דייו ברוך הוא קון סוס פיאדאדיס מאנדה איירי אי לו אלימפייה אל אוירי קי סי נו אירה איל איירי, סי אפֿידיאה איל אויר, אי איסטו איס קאבֿזו די מורטאנדאד, איל דייו ב״ה קי נוס גוארדי. קי איל אומברי קון איל ריפלו קי טומה, לי אינטרה אקיל אויר אפֿידיאדו דיינ- טרו די איל אי לו מאטה ח״ו. אי אין מיזמו טיימפו סי מיטין און פאן אין לוגאר די אויר אונה נוג׳י, לייה סי אמופה אי איסטה גוזאנוס, אי סי אפֿידיסי. אי סי פאראש מיינטיס אין טודו מודו די מופה קי איי אין פאן או אין קיזו או אין קואלסיקיר קוזה, קון און דורבין קי סי לייאמה מיקרוסקופייו,

אין אורה קי לי דה איל סול אין אקיאה קוזה אמופֿאדֿה. בֿייני אלה בֿיסטה לה מופֿה, קומו קי איס און קאמפו מויי גראנדי ליינו די ארבֿוליס קי אינפֿלוריסין אי דאן פֿרוטוס, אין אבֿריר אי סירראר איל אוזו אי קאיין לאס פֿרוטאס אי קריסין אוטרוס ארבֿוליס אי דאן פֿרוטוס, לו מיזמו קומו לוס פרימירוס. פור מאראבֿיאה לו אריש אי בֿוש אינבֿיזאריש. אי טודֿו מויי פריסטו אין אבֿריר אי סירראר איל אוזו, אי איסטו איס לה מופֿה קי בֿיאימוס קי סי בֿה פוזאנדו מויי פריסטו.

אי אנסי דיבֿי אקאבֿידֿארסי לה פירסונה קואנדו אבֿרי אונה קאשה קי איסטובֿו סיראדֿה טיימפו מוג̃ו, אה קי נו מיטה לה קאבֿיסה לואיגו דיינטרו לה קאשה. סיינדו איל אויר דילה קאשה קי איסטובֿו סיראדֿה מוג̃ו טיימפו, איסטה אמופֿאדֿה, אי לי אינטרה אקיל אויר אין סו נאריס. אי לי אזי דאנייו. אי טודֿוס איסטוס אומוס מאלוס קי איי אין איל אויר, טודֿוס לוס אבֿולה איל איירי אי אלימפייה איל אויר. סאלי איל סול אזי קריסיר טודֿו מודֿו די סימברה'דֿו איניל מונדו. טאמביין איל איירי יילאדֿו איס פרובֿיג̃ו גראנדי פארה לוס לוגאריס קי סון קאליינטיס, אי לו אפֿריסקה איל אויר. קי סין איירי נו פואידֿיאן מוראר ג̃ינטי אין אקיאוס לוגאריס. טאמביין איל איירי אינשֿוגה לה אומידֿאד. אי קון איל איירי קיטאן לה פאזה דיל טריגו, אי קון איל איירי אנדאן לוס מולינוס, אי מולינאן איל טריגו אי טודֿו לו קי איס מאנטינימיינטו דילה ג̃ינטי. איל איירי איס קי לייבֿה אי טראיי לאס נאבֿיס די אונה סיבֿדאד אה אוטרה. אי איל אזי אריבֿולבֿיר לה מאר אי טודֿוס לוס קאמינוס אי מיניאה לאס אגואס די אילייוס די בֿאנדה אה בֿאנדה, אי לאס אזי ליבֿאנטאר אולאס. אי טודֿו איסטו איס פורקי נו סי אפֿידֿיסקאן לאס אגואס אין איסטאנדו מוג̃ו טיימפו ריפוזאדֿאס. אי איל איירי אזי מוג̃ה בֿואינדאד אה לאס נאבֿיס קי קון איל קאמינאן אי סי בֿאן די און לוגאר אה אוטרו. אי סי בֿאמוס אה קונטאר לאס בֿירטודֿיס דיל איירי אי לוס פרובֿיג̃וס קי אזי נו אבאסטה פאפיל פור איסקריבֿיר. סיאה בינדיג̃ו אי אלאבֿאדֿו איל פאטרון דילוס איירים.

(פ׳ 6) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא · אל מקום שהנחלים הולכים שם הם שבים ללכת.

שלמה המלך ע׳ה מוס קיזו סיר רומז פור מואיסטרה ליי סאנטה. קי פור מוג̃ו קי בֿאן פלאטיקאנדו לוס סינייוריס חכמים. אי בֿאן דיקלאראנדו לה ליי. נו טופאן ני פרינסיפייו ני קאבֿו. און קי בֿאן דיזיינדו מוג̃וס דקדוקים אי מוג̃אס ראיות, קי בֿאן דאראסאנדו סובֿרי לוס פסוקים דילה ליי אפילו קי דארסין קאדֿה אונו אונה קוזה קי איל סימאן איס פרדס, קירי דיזיר פשט, רמז. דרש, סוד. אפילו הכי נו איי קאבֿו ני פרינסיפייו פארה איליה, קומו דישו איל פסוק ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים. קירי דיזיר קי לה ליי סאנטה, סו לארגורה איס מאס קי לה טיירה, אי סו מיזורה מאס קי לה טיירה. אי סו אנג̃ורה מאס קי לה מאר. קי איסטה מאר קי דישו איל פסוק איס פור לה מאר די אוקייאנוס קי נו טייני פרינסיפייו ני קאבֿו. קי אל מודֿו קי לה מאר די אוקייאנוס טודֿוס לוס ארולייוס אי טודֿוס לוס ריאוס קורין אה איליה אי סו אוזו די איסטה מאר איס קי אינגלוטי אגואס אזינאס אי נו סי ארטה די איר ביבֿיינדו אגואס די טודֿאס לאס פארטיס. אנסי איס לה ליי סאנטה, קי אאון קון טודֿו קי טודֿוס לוס סינייוריס חכמים סי בֿאן ארטאנדו די איליה, קון איר מילדאנדו דיאה אי נוג̃י, פינסאן קי בֿאן אלקאנסאר טודֿה לה ליי, אי בֿאן טראבֿאזאנדו קון טודֿאס סוס מיינטיס פור אינטינדיר אלגונה הלכה או דין קומו פירטיניסי, אפי׳ הכי נו טופאראן פרינסיפייו ני קאבֿו אה סו ערך דילה ליי. קי איל ת״ח קואנדו טראבֿאזה אינלה ליי נו סי סיינטי אין סי, סי איס גמי או רואני קי נו פינסה אין קומיר. אוטרו קי טודֿו סו טינו

אי סו סינטידו נו טייני אין לו קי איסטה מיל-דאדו פור אינטינדיר לה הלכה על בוריה, קי איסטו איס לה הבנה דיל פסוק כל הנחלים הולכים אל הים. קירי דיזיר קי טודוס לוס קי טראב׳אז׳אן אין לה ליי, אנדאן אלה מאר קי איס לה ליי. והים איננו מלא. קירי דיזיר קי נו קומפלין אה מינ׳דאר טודה לה ליי. אל מקום שהנחלים הולכים. קירי דיזיר אה איל לוגאר קי לוס טראב׳אז׳אנטיס אנדאן פור אינטינדיר איל איסטודייו דילה הלכה שם הם שבים ללכת קירי דיזיר קי אוטרה ב׳יס פירקוראן פור אנדאר, אי טורנאן די סו פרינסיפייו אה בולטאר לה הלכה פור ב׳יאיר סי לה אינטינדיירון קומו סו דוב׳יר.

לייה אב׳יזימוס אריב׳ה קי לה מאר די אוקייאנוס איס אונה מאר מויי גראנדי, קי לה קוסטה אינגלוטי אגואס אזינאס. רבי אליעזר דישו קי לה טיירה ב׳יב׳י אגואס דילה מאר די אוקייאנוס, קומו דישו איל פסוק ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה. לי דישו רבי יהושע לאס אגואס דילה מאר סון סאלאדאס. דישו אה איל לאס נוב׳יס לאס אדולסאן. דישו רבי יהושע, די לאס אגואס די אריב׳ה ב׳יב׳ין לאס נוב׳יס אי סי סי מאייורגאן די לה טיירה אסטה לוס סיילוס, אי ריסיב׳ין אה איללייאס, אי לאס איספארזי סוב׳רי לה טיירה אי נו סוקה אונה גוטה אה לה אוטרה. קי אנסי דישו איל פסוק חשרת מים עבי שחקים. די מאס סאב׳רים לו קי דישו איל פסוק כי לא המטיר ה׳ אלהים על הארץ. קירי דיזיר קואנדו איס ב׳ולונטאד דיל ש׳ית פור אזיר אב׳אשאר לוב׳ייאס איס קון שם מלא. קירי דיזיר ה׳ טקים. אל מודו קי קון שם מלא, לו אינמינטה סוב׳רי עולם מלא. קירי דיזיר קי איל מונדו איס פוב׳לאדו די ג׳ינטי מוג׳ה אנסי אינמינטה שם מלא אין אב׳אשאר לאס לוב׳ייאס. קומו דישו ר׳ שמעון בן יוחאי, טריס קוזאס קונטראפיזאדאס סון איגואלאס קומו איגואלאס. אי איגואלאס סון: אדם, ארץ, מטר. אי לוס טריס סון קון טריס ליטראס, פור

אב׳יזארמוס קי סי נו איי טיירה נו איי לוב׳ייה. אי סי נו איי לוב׳ייה נו איי טיירה. אי סי נו איי לאס דוס נו איי אומב׳רי. קומו דישו רבי הושעיא, נו איי פואירטי קומו לה בארראגאניאה דילה לוב׳ייה. קי איס קונטראפיזאדה איסקואינטרה מעשה בראשית. אי איס קומו תחיית המתים קי סי נו איי לוב׳ייה סי מואירי לה טיירה רבי חייא בר אבא דישו: קי איס מאס גראנדי קי תחיית המתים. פורקי ת׳ה׳מ׳ איס פארה איל ב׳ אדם. אי לאס לוב׳ייאס פארה ב׳ אדם אי פארה בהמה. קומו דישו איל פסוק: אדם ובהמה תושיע ה׳. פור די מאס תחיית המתים פארה ישראל, אי לה לוב׳ייה פארה טודו איל מונדו.

אי אין סיינדו קי איסטאש פינסאנטיס פור מיל-דאר איסטי ליב׳רו, ב׳וס אב׳יזארי איל טיימפו קי סי איספירה פור אב׳אשאר לוב׳ייאס, אי מינ׳דו אין ב׳ואיסטרו טינו אזון קי ב׳יריש קי איסטה איל דיאה קלארו, אי איל סיילו סין נוב׳יס. אי ב׳ו לו ארי קון 18 סינייאלים: (1) סי ב׳יריש קי לי ב׳ייני אלה פירסונה אלגונה דולור אי פיזגור די קאב׳יסה. (2) איל סארנוזו סי ארראסקה מוג׳ו. (3) איל אזינו לי אפיזגה מאס לה אזיכורה. (4) לוס גאנסוס סי ב׳אן לאמב׳ייאנדו. (5) לאס אב׳יס סי אספארטאן סוס פלומאס. (6) איל גאטייו גריטה. (7) לה גאטייה סי אינבולב׳י אין לה טיירה. (8) לאס סיירפיס קי איסטאן איסקונדידאס אין לוס מונטורוס סאלין אפואירה. (9) לאס ראנאס ריפוזאן. (10) לאס אב׳יזאס סי אינטראן דיינטרו סוס נידוס, אי נו סאלין די סוס קוב׳אניס אפואירה (11) לאס אוזאס דילוס ארב׳ולים סי מינאן סין אב׳יר סופלו די איירי. (12) לאס פיידראס סודאן (13) פארידיס דילה קאזה קי סון די פיידרה גוטיאן סודור (14) סי סון בלאנקאס טרוקאן סוס קולור. (15) לה סאל סי אגואינטה. (16) אינריב׳ה דילה מאר סי אזין פושקיטאס מוג׳אס. (17) לאס קאנדילאס די סיב׳ו או די סירה איל פ׳יטיל איס קימאדו קומו לומב׳רי. (18) לאס קאנ-

דילאס נו ארילומבראן. קון איסטוס 18 סינייאליס
איס אב׳יזו קי סי איספירה פור ב׳יניר לה נוב׳ייה.
אי פור נו איסטאזאר מי פינדולה ב׳וס אב׳יזארי
לה קאב׳זה די אבאשאר לאס לוב׳ייאס: אי איס
קי און ב׳יזים ב׳ייני לוב׳ייה מוג׳ה, און ב׳יזים פוקה,
און ב׳יזים נאדה, און ב׳יזים גורדה, און ב׳יזים דיל-
גאדה. סאב׳ריש קי לוס באפ׳וס קי סוב׳ין דילה
טיירה. סי מיסקלאן און אילייוס באפ׳וס אגואינטוס
פוקו. קומו דישו איל פסוק ואיד יעלה מן הארץ
והשקה את כל פני האדמה אי איסטוס באפ׳וס
קי סוב׳ין דילה טיירה סון דילאס מונטאנייאס די
לאס מארים, דילאס אגואס קי סי טופאן אינסימה
דילה טיירה, אי די לוס ריאוס. טודוס איסטוס
באפ׳וס סון נאטוראליס קאליינטיס אי אגואינטוס.
אי איסטוס באפ׳וס די לה מאר אי לה טיירה קי
סוב׳ין איס מידייאנטי די קאליינטור קי דה און לה
טיירה אי לה מאר, אי לוס אזי סוב׳יר אריב׳ה.
סיגון לה נאטורה דיל פואיגו קי סוב׳י אריב׳ה.
אי די איסטוס באפ׳וס איס לה לוב׳ייה. קי און
לו קי סוב׳ין, סירקה איל איר די אינמידייו קי
איס מויי לייאדו. אזי קוריר דילוס באפ׳וס לאס
פורסייונים די אגואה קי איי און אילייוס. אלה
טיירה. אי איסטו איס איל רוסיאו אי לה לוב׳ייה
אי לה נייב׳י אי איל ריסטו דילה פורסייון קי קידה
דילוס באפ׳וס קי סוב׳ין קי איס קאליינטי אי סיקו.
סיינדו איס מויי ליב׳ייאנה סי סוב׳י אלה פורסייון
מויי אלטה דיל איר קי איס קאליינטי אי סיקו.
אי אאי סי פלאמיאן אי סי אזי רילאמפאגו. אי
לו מיזמו איל באפ׳ו קי סוב׳י די לה קאלדירה קי
איסטה סוב׳רי לה לומברי קי איס איל קאליינטור
נאטוראל. דילה אגואה קי סי דיספירטה אה קא-
ליר מידייאנטי דיל קאליינטור דיל פואיגו. אי און
לו קי סוב׳י פארה אריב׳ה איסטי באפ׳ו דילה קאל-
דירה. סי לייב׳ה קון איל פורסייון די אגואה. אי
סאב׳ריש קי איל איר איס נאטורה די איספונג׳ה,
סי אינקוז׳י פור איל פריאו. אי סי אנג׳יאה פור
איל קאליינטור. די סוייו אינטינדיריש קומו איל קא-
ליינטור דילה לומברי קי ב׳ה אלה קאלדירה, אזי אה קי סי
אנג׳יאן לאס פורסייונים די איר קי איי און איל
אגואה די לה קאלדירה. אי קומו איל לוגאר קי
טיניאה די אנטיס ליס ב׳ייני איסטריג׳ו. אנסי סי
סאלין פארה אפואירה קון בוז. סיגון לייה סינ-
טימוס בוז טודו טיימפו קי איסטה בוליינדו איל
אגואה דילה קאלדירה. אי סיגון ב׳ה פוזאנדו איל
קאליינטור, אנסי פוזה טאמביין איל בולייור דילה
אגואה. אי סי ב׳ה אנג׳יאנדו איל איר אי ב׳ה סא-
ליינדו פארה אפואירה אי איל איר און לו קי
סאלי סי לייב׳ה קון איל פילוטיקאס די אגואה מויי
דילגאדאס. אי סי אזין מאס גראנדיס קאדה אונה
קואנטו אירה אנטיס קי סי קאליינטארה איל אגו-
אה קאנטידאד קי איל איר מואיסטרו איס מאס
איסטריג׳ו אי מאס פיזגאדו דיל איר קי סוב׳י די
לה קאלדירה קון אגואה. קי איסטה אגואה קי
סוב׳י דילה קאלדירה קון איל איר. איס מויי דיל-
גאזאדה מיל טאנטוס די לו קי אירה אנטיס די
בוליר. קון טודו קי איל אגואה איס מאס פיז-
גאדה דיל איר אונג׳וסיינטוס טאנטוס, קי לייס
איסטה אינג׳ו איסטי חשבון אי מיזוראדו קון טודו
איסטה אגואה איס מאס ליב׳ייאנה דיל איר. סיינדו
לייה איסטה דילגאזאדה מיל טאנטוס די טודו מודו
די אגואה. אנסי איל איר מואיסטרו סיינדו איס
מאס פיזגאדו, לו אריפואשה אה איסטי איר קון
איל אגואה קי סאלי דילה קאלדירה, קי איס מאס
ליב׳ייאנו די איל פארה אריב׳ה, אסטה קי סוב׳ין
מויי אריב׳ה סוב׳רי טודו איל איר. אי איסטה
ראזון איס ג׳וסטה אי ב׳ירדאדירה. אי אנסי סי ב׳י
קלארו קון איל טורבין פינו קי לו לייאמאן מי-
קרוסקופייו. קומו איסטוס באפ׳וס איסטאן לייינוס
די פילוטיקאס ג׳יקאס. אי סי לה קאלדירה איסטה
טאפאדה, און אינדו איסטוס באפ׳וס איניל טאפון
סי יילאן און פוקו אי סי פארטין איסטאס פילו-
טיקאס אי קאיין אבאשו גוטיראס די אגואה.
איסטו מיזמו איס לוס באפ׳וס קי סוב׳ין די לה
טיירה. קי איל סול קיטה לה פורסייון די פואיגו

קי איי דינטרו דיל אויר אי די לה אגואה אי די
לה טיירה אפֿואירה. אי אזי סוביר באפֿו די אי-
לייוס. אי די לאס קואטרו קוזאס קי איי אין לה
טיירה, קי סון: דומם, צומח, חי, מדבר. קי די
קאדה אונו די אילייוס סובין באפֿוס. אפֿילו די
לאס יירב׳אס, דיספואיס קי אינסיב׳ין אי צ׳ופאן
די לה לוב׳ייה לו קי טיינין דימיסטיר סובין די אי-
לייוס באפֿוס, סיגון דישו איל פסוק (ישעיה 55) כי
כאשר ירד הגשם והשלג מן השמים ושמה לא ישוב
כי אם הרוה את הארץ והולידה והצמיחה. קירי
דיזיר קי סינון אבאשה לה לוב׳ייה אי לה נייב׳י
דילוס סיילוס, אי אאי נו טורנה אוטרו קי דיס-
פואיס קי ארטה לה טיירה, אי לה אזי פאריר,
אי אירמולייסיר. אי לו קי קיזו דיזיר איס קי סו-
ב׳רי קי טורנה לה לוב׳ייה אלוס סיילוס קון לוס
באפֿוס קי סובין. אין טאנטו איס קי נו טורנה
אוטרו קי דיספואיס קי ארטה אלה טיירה אי לה
אזי אירמולייסיר. אי אפֿילו איל בוז קי סי אזי
אין לוס קאמינוס די לוס ריאוס, סוב׳רי קי סון
ריזייוס סובין דיל באפֿו. אי אין איסטי באפֿו קי
סובי דילה טיירה, אי טודו לו קי אין אילייה איי
פוקה פורסיון די אגואה, אי איניל באפֿו קי סובי
דילאס אגואס אי לאס מאריס איי מאס פורסיון
די אגואה. אי איל קאב׳ו די סוביר איסטוס בא-
פֿוס איס, קי דיל קאליינטור סי אנג׳אן לאס פור-
סיונס דיל אויר קי איי דינטרו דיל אגואה, אי
סאלין פארה אפֿואירה קון פורסיון די אגואה דיל-
גאזאדה מוג׳ו, קאנטידאד קי איסטי אויר קון איל
אגואה קי סובי, איס מאס ליב׳ייאנו די מואיסטרו
אויר, אי איל אויר מואיסטרו קי איס מאס פיז-
גאדו, לו ריפושה פארה אריב׳ה, סיגון דישימוס,
איניל באפֿו דילה קאלדירה. אי אין סוביינדו איס-
טוס באפֿוס קון מואיסטרוס באפֿוס סירקה דיל
אויר ייאלדו, קי איס מאס אריב׳ה דיל אויר מו-
איסטרו, איסטו איס לה נוב׳י קי די אלי איס לה לוב׳ייה.
אין טאנטו דישו דארלוס אה סאב׳יר קי סון טריס
מודוס די באפֿוס קי סובין די לה טיירה אי לה
גאר. קי קאדה אונו איס מאס ליב׳ייאנו אונו דיל
אוטרו, אי לה ראזון איס קי לה אנג׳ורה קי סי
אנג׳יאה איל אויר קי די איל סון איסטוס באפֿוס,
נו סון איגואל. קי אין אונה פורסיון סי אנג׳יאה
מוג׳ו, אי אין אוטרה פוקו. אנסי טודאס לאס
פילוטיקאס אגואינטאס. קי סובין קון איל אויר
נו סון איגואל, סיינדו איי פיזגאדאס אי ליב׳ייא-
נאס, אי מוג׳ו ליב׳ייאנאס. אי אין טודאס אילייאס
איי פורסייונס די סאל אי אשופֿרי מויי מינודאס,
קי אין סוביינדו אין איל אויר אזי מוג׳ו דימודא-
מיינטו אין איל. אי די איסטוס טריס מודוס די
באפֿוס קי דישימוס, פיזגאדוס אי ליב׳ייאנוס אי
מוג׳ו ליב׳ייאנוס. די אילייוס איס איל רוסיאו דיל
אינב׳יירנו, אי איל רוסיאו בלאנקו דיל אינב׳יירנו
אין דיאה די פֿריאו. אי לה אונידאד גראנדי קי
קי אבאשה אין אלגונוס דיאס. אי לה נייב׳י אי לה
לוב׳ייה אי איל פידריסקו, טודוס איס די אילייוס.
אי אה איסטה ריגלה ב׳אמוס אה דיקלאראר קומו
סי קונקריאן איסטאס קוזאס, די איסטוס באפֿוס.
אי קאדה אונו טייני סו לוגאר, פורקי פאריש
מיינטיס אי קונוסקאש לאס מאראב׳יאס דיל דייו
ב״ה, קי איזו אין לה נאטורה אי לוס סימיינטוס
קומו סו ב׳ולונטאד.

אגורה אינספיקארימוס אה אב׳לאר פור איל רוסיאו,
פורקי אה איל נומבראמוס אינפרימירו. קא-
ב׳ריש קי איל רוסיאו קי אבאשה לאס מאנייאנאס,
קון לוס באפֿוס קי סובין דיל דיאה די אנטיס, דיל
קאליינטור דיל סול. אי איס דילה פורסיון פיזגאדה
דילוס באפֿוס קי אין ב׳יניינדו לה נוג׳י קי נו איי סול
אי סי איספֿריאה איל אויר, סי אינקוז׳י איל אויר די
איסטוס באפֿוס, אי נו טייני פֿואירסה פור ייב׳אר
לאס פילוטיקאס די אגואה קי איי איניל סיינדו
קי אפיזגאן. אי מואיסטרו אויר נו איס מאס פיז-
גאדו דילוס באפֿוס, אה קי לוס אריפושי פארה
אריב׳ה. אנסי אקיאס פילוטיקאס די אגואה סי
אפארטין אי קאלין אבאשו, קי איס איל רוסיאו קי
אבאשה אין איל אינב׳יירנו. אי איל סי קונקריאה

אין איל אויר אין לה פורקייון די אבאשו, קי די
לה פיזגאדייה קי אין איליוס. נו טיינין פואירסה
פארה סוביר ארימה. קי קואנדו מאס אלטו איס
איל אויר, איס מאס ליינאדו. אי אנטיס קי סובה
ארימה, איל ייאור די לה נוג'י, לייה לי אבאסטה
פארה אינג'ארלו אבאשו. אי איל רוסיאו קי אבאשה
אלה טיירה. איס גוטיריקאס מויי מינודאס קאנ-
טידאד קי נו סי אפאלפאן קון איל דידו אי סיגון
איל סאביר, לוס בואפוס נו סי אפאלפאן. אי סו
ביסטה איס מויי דילגאדה. לו מיזמו איס קואנדו
אבאשה איל רוסיאו. אין טאנטו בוס דו אסאביר
קי טודאס גוטיראס די אגואה קי ביימוס לה
מאנייאנה איניל ייארבאדו, נו סון טודאס דיל רו-
סיאו, סינו קי איי מיסקלאדו אין איליאס אגואה
קי קאי דילה ייארבה מיזמה קי קודה אין לה נוג'י.
אי קאי די איליה באפור פור לוס בוראקיטוס
קי טייני קי סי ייאמאן (פארוס) אי סי אזין גו-
טיראס די אגואה. אי לה פרואבה פארה איסטו
איס, קי סי אפילו קוביזאס אלגונה ייארבה קון
קאפאק די בידרו אין מאנירה קי נו לי קאיי רו-
סיאו די נינגונה קוזה סוברי איליה. קון טודו
אין לה מאנייאנה סי טופה גוטיריקאס די אגואה
סוברי אקיאה ייארבה אי סיגורו איס קי אקיאס
גוטיריקאס נו סון די רוסיאו, אוטרו קי די סו-
דור דילה ייארבה מיזמה. אי איל פרובֿיג'ו דיל רו-
סיאו מיזמו איס קונוסידו. קי אין לו קי אבאשה
איל רוסיאו סוברי איל סימבראדו. לו אריבאדי
אי לו אזי קריסיר טאמביין איי איניל פאלטו אי
סאבור די מייל. אי קואנטוס בעלי חיים סי מאנ-
טיינין די איל אי סי אינביסייאן די איל. אינטאנטו
אזי דאנייו אה בהמה דקה. קי סון לוס קארני-
רוס אי סימיזאנטיס אה איבייוס אי קאבזה נופה
אי פידור, אי מאס דאנייוס אזי די לה פורקייון
די טיירה אשופריאדה קי איי מוכו. אי לה ני-
ליזנה קי איי איניל אין קי איל רוסיאו מאודינגה
אי סי בה. קי קואנדו איל סול ליה לו סיקה.
אי איל אומברי קי קאנה דיקקאלו סוברי איל

רוסיאו סי אזי ליפרוזו. אי איל קי בֿיבֿי סו אגואה
סי אפלאקה. אי סיינדו קי איל ייאור דילה נוג'י
לי אבאסטה פארה אינג'ארלו אבאשו אפילו איניל
אינבֿירנו. אי נו איי דיאה קי נו סובֿי באפור
דילה טיירה. אנסי איל רוסיאו נו מאנקה נונקה.
נ' סי דיטייני אין נינגון טיימפו, אפילו אין לה
קאור דיל אינבֿירנו, אפילו אין לוס דיאס די
אליהו הנביא קי סי דיטובֿו לה לובֿייה, איל רוסיאו
נו סי דיטובֿו די אבאשאר.

איל באפור קי איס איל רוסיאו מיזמו אי לה דיפֿי-
רינסייה קי בֿימוס איס, קי אין טיימפו די
פֿריאו סי איסקוזי מאס. אי אין לו קי דֿה אבאשאנדו אלה טיירה. איל פֿריאו לי אזי איל אויר
די אקי אבאשו קומו אונה נייבֿי מינודה, קונקי
איל רוסיאו אי איל באפור איס אונה קוזה. איל
רוסיאו איס אין אינבֿירנו. איל באפור איס אין
אינבֿיירנו. קי אין איל אינבֿירנו נו סי קואזה.
אי סיינדו איס אנסי איל באפור, טאמביין סי פיזה
איל אומברי דיסקאלסו איניל, סי אזי ליפרוזו. אי
לו מיזמו לה בהמה דקה, קי סון לוס קארנירוס
אי סימיזאנטי. סי קומין ייארבֿה קי איס באפור אין
איליאס, ליס אזי דאנייו. אי בֿיזיס בֿייני איל באפור
דילה אומידאד מוג'ה קי אבאשה אין לה מאנייאנה.
קי איל פֿריאו לו קואזה איניל אויר אי טייני בֿיסטה
די באפור, אי מוסטרה איסטי באפור די מוג'אס מא-
ניראס. איי סימיזאנסה די איסטריאס, אי קומו
אונאס פינטיקאס דימודאדאס אונה די אוטרה.
אי לו מיזמו אין לאס בֿינטאנאס דילאס קאזאס
סי קואזה איל פֿריאו טוק באפוס אי אומוס אגו-
אינטוס דיל אויר. לוס בֿידריס אין מוג'אס פורטיס
דימודאדאס אונה די אוטרה, אי סי אפיגאן איס-
טוס באפוס קואזאדוס אין לוס ג'אמיס דילה בֿינ-
טאנה. בֿירֿש סימיזאנסה די פֿיגוראס בואינאס,
אין לייר כטאינו קירי דיזיר נו איי אפֿיגוראדור
קומו מואיסטרו דייו בינדיג'ו איל אי בינדיג'ו סו
נומברי פארה סיימפרי. אגורה
בֿיגגו אה דיקלאראר איל מהות דיל ערפל. איל

ערפל איס לה אומידאד. סו ב׳יסטה איס קומו
איל אומו די'ל סאומירייו, קי נו ייאמאן לה ג׳ינטי
דומאן. אי איל סי קונקרייה די לוס באפ׳וס קי סוב׳ין
די לה טיירה, די לה פורסייון מאס ליב׳ייאנה, די לה
פורסייון קי סי קונקרייה די אילייאס איל רוסייו
אי איל ב׳אפור קי אאזי אריב׳ה. אי אין סיינדו קי
סון ליב׳ייאנאס, נו לי באסטה איל יילור די לה נוג׳י
פארה איג׳ארלוס אבאשו. אנסי טיינין פ׳ואירסה
די איר סוב׳ייינדו אריב׳ה אסטה קי ייה ב׳ייני איל
דיאה. אי איסטו איס לו קי ב׳ימוס לה מאנייאנה
קומו אומו סוב׳רי לה טיירה אי לה מאר, קי אין
לה נוג׳י סיינדו איסקורה, נו סי ב׳י איסטי אומו
קי ב׳ה סוב׳ייינדו. אי אין לה מאנייאנה סי ב׳י. אין
טאנטו איס קי טודה לה נוג׳י ב׳ה סוב׳ייינדו איסטי
אומו. אי קון טודו קי ב׳ה סוב׳ייינדו טודה לה
נוג׳י אי לה מאנייאנה, נו סוב׳ין אסטה איל לוגאר
קי סוב׳ין לאס נוב׳יס. קי איל אויר די אריב׳ה
סיינדו איס מויי ייאלאדו, לייה לו אפ׳ורה איסטי
אומו אי לו אזי פיזגאדו, איספ׳יינטי איל אויר
די אריב׳ה קי איס מויי ליב׳ייאנו, אי נו פואידי
סוב׳יר אין [illegible] תחום אסטה קי סי קאליינטין ביין
די'ל סול, אי סי אדילגאזאן מאס פארה קי פו־
אידאן סוב׳יר מאס אריב׳ה, אי אין ב׳יזיס טורנאן
אטראס אי קאיין אלה טיירה. אי נו פואידין סו־
ב׳יר אסטה איל לוגאר קי סי קונקריאן לאס נו־
ב׳יס, אי איניל טיימפו קי איסטה סוב׳ייינדו או אבא־
שאנדו איסטוס אומוס, קי איס לה אומידאד, סי
איסקוריסי לה לוז די'ל דיאה, אי סי קונסיינטין
מונג׳ו אלה ב׳יסטה די'ל אוז׳ו. אי איסטו סי טופה
מונג׳ו אין סיב׳דאד קי איסטה אין פורטו די מאר,
אי אין לאס מאריס סי טופה מונג׳ו מאס, אי סי
קונוסיינטי מויי מונג׳ו סירקה קומו לה איסקורינה
די לה נוג׳י אה קי נו סי ב׳יאן אונו קון אוטרו.
אי איסטה אומידאד אזי מאל אל ריספירו (בולוס)
קי טומה לה פירסונה די'ל אויר. אנסי אלגונו קי
קאמינה פור לה קאיי אין טיימפו די אומידאד.
איס מיניסטיר אה קי סי טאפי לה נאריס אה קי
נו לי אינטרי אומידאד. אגורה
דיקלארארימוס איל ענין די לאס נוב׳יס פורקי סי־
פאמוס לאס מאראב׳ייאס די'ל הי"ת, לאס נוב׳יס סון
די לוס אומוס די לה אומידאד. אי סי קונקריאן
דיספואיס קי איל סול ייה סי איספאנדי אין טודה
לה טיירה, אי קאליינטה ביין איל אויר, קי אינ־
טונסיס סי אנג׳יאן אי סי אדילגאזאן מונג׳ו איס־
טוס אומוס אי סי אזין מונג׳ו מאס ליב׳ייאנוס די'ל
אויר. אי סוב׳ין מונג׳ו אריב׳ה אסטה איל לוגאר
די לאס נוב׳יס, אי אילייוס מיזמוס סון לאס נוב׳יס.
קין קי לה אומידאד קי איס איל ערפל אי לה
נוב׳י איס אונה קוזה. אי לה דיפ׳ירינסייה קי איי
איס קי איל ערפל איס די לוס אומוס די אנטיס
קי סאלגה איל סול קי נו סוב׳ין מונג׳ו אריב׳ה. אי
לה נוב׳י איס די לוס מיזמוס אומוס, קי דיספואיס
קי סאלי איל סול קי סי אזין מאס ליב׳ייאנוס, סוב׳ין
מאס אריב׳ה. איסטו קי אינקונטראן קון איל אויר
די אינמידייו קי איס מויי ייאלאדו אי לוס אבאשה
די אאי, אי ב׳אן אבולאנדו סירקה איל. אי סיינדו
איסטאן מויי אלטו אי מויי לישוס די מוזוטרוס,
מוס פאריסי אלה ב׳יסטה קומו קי איס אונה קוזה
גודרה אפיגאדה ביין קומו און אומו גודרו אקו־
זדו אין אונה. קי איסטו קי ב׳ימוס סי ייאמה
נוב׳י. אי אלה ב׳ירדאד איס קי איס לוס באפ׳וס
דילגאדוס קי סוב׳ין די לה טיירה. אילייוס מיזמוס
סון לאס נוב׳יס קי דיזימוס. אי אנסי איס קי קו־
אנדו מאס קאליינטי איסטה איל אויר, סוב׳ין לאס
נוב׳יס מאס אריב׳ה אין לוגאר מויי אלטו. קי לה
אלטורה די לאס נוב׳יס סוב׳רי לה טיירה נו איס
איגואל אין טודוס לוס טיימפוס, סינו אין אינב׳י־
ראנו איסטאן מויי אלטאס, אי איניל אינב׳יירנו נו
איסטאן טאן אלטאס. אי איניל דיאה איסטאן מאס
אלטאס קי לה נוג׳י. פור איסטה ראזון נו קון טו־
דאס לאס סיב׳דאדיס איגואלס אין לה אלטורה די
לאס נוב׳יס קי אין לוס לוגארים קאליינטיס, איסטאן
לאס נוב׳יס מאס אלטאס די לו קי איסטאן אין לוס
לוגארים מאס ייאלאדוס. אי אין לוגאר קי איס

פורטו די מאר, ב׳אן לאס נוב׳יס מויי באשאס, קי נו סוב׳ין מאס אריב׳ה די לה טיירה, אוטרו קי און קוארטו די מילייה, סיינדו קי לוס באפוס קי סוב׳ין דילה מאר סון פיזגאדוס. סוב׳רי קי לוס קי סוב׳י דילה מאר אים לה פורסייון מאס ני-ב׳ייאנה קי אין איסייה. קון טודו סון מאס פיזגא-דוס דילוס באפוס קי סוב׳ין דילה טיירה. אנסי נו פואידין סוב׳יר מאס אריב׳ה. אי סיינדו אין לה מאר איסטאן לאס נוב׳יס באשאס, אנסי נו אים מאראב׳ייה, לו קי סי איספארזין לאס נוב׳יס אין לה אורה קי איי גירה אין לה מאר, קי ב׳אן קאש-טאנדו טירוס די אונאס נאב׳יס אה אוטראס, קי מידייאנטי דילוס טירוס, סי טימבלה איל אויר די-מאזייאדו, אי איספארזי אלאס נוב׳יס די אקיל לו-גאר. אי לוקי דישירון לוס קירייורים חכמים אין פרק (הספינה) קי לה ניב׳י סוב׳י אסטה טריס פרסאות מאס אריב׳ה דילה טיירה. איסטו לו די-שירון פור לה ניב׳י מאס אלטה קי איסיל מונדו, אי קיזירון דיזיר מאס אריב׳ה די טריס פרסאות, נו סוב׳י סינגונה ניב׳י אין סינגון טיימפו, אין סינגון לוגאר. אפי׳ אין לוס לוגארים קי סון מויי קא-ליינטים. קי דילאס טריס פרסאות פארה אריב׳ה לייה אים איל אויר מויי ייאלאדו, אינטאנסיס לו מאס דילאס נוב׳יס נו סוב׳ין אסטה טריס פרסאות, אי ב׳יזים מיזמו אין לאס סיב׳דאדים קי איסטאן לישוס דילה מאר, נו סוב׳ין לאס נוב׳יס אינריב׳ה דילה טיירה, אוטרו קאנטידאד די און קוארטו או מידייה פרסה, די מודו קי סי סוב׳י איל אומברי אין אלגונה דילאס מונטאנייאס אלטאס, סי טופה דיינטרו לה נוב׳י, אי לי פאריסי קי אים אומי-דאד. אי סי לה פונטה דילה מונטאנייה איס מויי אלטה, ב׳י לה נוב׳י קומו איסטה מאס אבאשו די איל. אי לה נוב׳י נו סי מינייה די סו לוגאר קי איסטה, סינו איס קי ב׳ייני איירי אי לה איספארזי אי לה לייב׳ה אה אוטרו לוגאר אי אקלארה איל אויר. אגורה דיקלאראריאמוס

איל ענין דילה לוב׳ייה, אי אינמינטאריאמוס לאס אוב׳ראס דיל ש״ית אין לה לוב׳ייה. אילייה אים דילאס פורסייונים מינודאס די אגואס קי איי אין לאס נוב׳יס. קי אין לו קי סוב׳ין לאס נוב׳יס אסטה איל אויר ייאלאדו, לאס פארטי אלאס סילוטיקאס, אי קאיי אבאשו לה אגואה. סיגון קי אים איניל באשו קי סוב׳י דילה קאלדירה, קי אין לו קי טופה איניל טאפון, סי פארטין אי קאיין לאס גוטירואס די אגואה אבאשו. לו מיזמו אים איל אויר די אריב׳ה ייאלאדו פארה לאס נוב׳יס. אי אין לו קי אבלאנדאן די אריב׳ה איסטאס גוטיזיקאס די אגואה סי ב׳אן אג׳ונטאנדו קון איאייאס מאס פורסייונים די אגואה קי איי אין טודו איל אויר דילוס בא-פוס קי ב׳אן סוב׳יינדו סיימפרי דילה טיירה. אי אין טודו איל קאמינו לארגו קי איי דילאס נוב׳יס אסטה סירקה דילה טיירה, סי אג׳ונטאן מוג׳אס פורסייונים מינודאס די אגואה אי סי אזין איס-טאס גוטירואס די לוב׳ייה קי ב׳ימוס. אי אנסי אים קי קואנטו מאס אלטאס איסטאן לאס נוב׳יס, סון לאס גוטירואס די לוב׳ייה מאס גודראס, אי קאיי קון מאס פואירסה מרוב דילה לישורה דיל לוגאר קי קאיי. אי אנסי ב׳ירים קי קואנטו מאס קא-ליינטי איסטה איל אויר, אים לה לוב׳ייה מאס גודרה. סיינדו אין טיימפו קאליינטי איסטאן לאס נוב׳יס מאס אלטאס, סיגון אב׳יזימוס אריב׳ה. אי אל קונטראריו אין טיימפו די פריאו, אים לה לוב׳ייה מינודה. אנסי אין לאס טיירראס קי סון קאליינטים, לו מאס דילאס לוב׳ייאס קי קאיין סון גודראס. אי אין מצרים קי אים טודו אוב׳ה קי נו איי מונ-טאנייאס, קאלי קי לו איסטריג׳ין איל אויר אה קי נו פואידאן סוב׳יר פארה אריב׳ה לוס באפוס די לה טיירה. סינו קי אים אויר אנג׳ו, אי איספי-סאנדו אה סוב׳יר לוס באפוס, לייה לו איספארזי איל איירי. אנסי נונקה איי לוב׳ייה אלי, אוטרו קי דיל ריאו די נילוס קי אב׳ירה טודה לה טיירה די מצרים אי אין ב׳יזיס איל איירי לייב׳ה מוג׳אס נוב׳יס די און לוגאר אה אוטרו. אי לאס אג׳ונטה אין אונה, אי קאיי לה לוב׳ייה קון מוג׳ה פואירסה.

אי אזי דאנייו ﭏוס סימבראדוס. אי איסטה לוב'ייה סי יאמה לוב'ייה אראב'דונאן, או לה יאמאן לוב'י פארטידה. אי ב'יזיס אסופלאן דוס איירים אונו קונטרה די אוטרו. אי אינמידייו אפריטאן אונה לוב'י אי לה ב'אן אגודיאנדו קומו איל ג'ארקי, אסטה קי סי אזי אקיאה לוב'י סימיז'אנטה די אונה טורי ארוב'יס, איסטריג'ו אבאשו אי אנג'ו אריב'ה, אי סי ב'ה אבאשאנדו אב'אגאר ﭏה טיירה או ﭏה מאר. קי איסטו לו ייאמאן אוב'רי די אגואה. אי איס סינייאל קי סי טופה אין איל לוגאר. קומו ב'אמוס א דיקלאראר. אי אין ב'יזיס איסטוס דוס איירים קי סי אינקונטראן אונו קון אוטרו, ﭏיב'אנטאן אולאס די לה מאר אי לאס ייב'אן אריב'ה אין איל אויר אסודיאנדו קומו איל ג'ארקי, אסטה קי סי אזי סימיז'אנטה די אודרי. אי אינקונטראנדו איסטאס אגואס קון לה לוב'י קי אב'יזימוס קי איס סימיז'אנטה די אודרי. אזין און רואידו מויי פואירטי, קאנטידאד קי סי סיינטי אה לוגאר לישוס. אי דה מיידו אי טימור אה טודו איל קי סיינטי לה בוז די סו רואידו. אי אין קא- ייינדו אבאשו. רומפי ﭏרב'יס, אראב'דונה קאזאס אי קאמפוס, אי אבולטה נאב'יס גראנדיס אי לאס אונדי. אי סיינדו מויי פיזגאדה, נו פואידי איס- טאר איניל אויר מאס די אונה אורה. קי דיס- פואיס לייה סי אנג'יאה איסטי אודרי, אי סי סוב'י פארה אריב'ה, אי ב'אזייה לה אגואה ﭏה טיירה. אי איס לוב'ייה פואירטי, או קﭏיי אין אונה ﭏה טיירה סין אנג'יארסי, אי אזי אראב'דונאמיינטו גראנדי. אי אין ב'יזיס ייב'ה איל איירי אה איסטי אודרי סוב'רי טימון די נאב'י, אי מירוב די סו פיז- גאדייה אילגה ﭏה נאב'י אבאשו אאיל תהום. אי אנסי קואנדו ב'ין לה ג'ינטי דילה נאב'י איסטי אודרי, אפונטו סﭏטאן טירוס קון ייולים סוב'רי איל פור פ'ארטירלו אה קי סי ב'אזיי לה אגואה אין לה מאר, אנטיס קי ב'ינגה סוב'רי לה נאב'י אי לה דאניי. אי לה גודרור די איסטי אודרי איס טימינוזו, קי לו מאס די אילייוס סון די סיסינטה פיקוס די

גודרורי. אינטאנטו די לו קי ב'ימוס נו איס קונ- טינואב'לי אין און לוגאר, סי טייני טיימפו פ'יק- סאדו איניל אזיר לה לוב'ייה, סוב'רי קי ב'ייני די לוס באפ'וס קי סוב'ין קונטינואב'לים דילה טיירה אין קאדה דיאה. איסטו איס פרואב'ה קלארה אי ב'ירדאדירה קי איל מונדו סי ריזי אה ב'ולונטאד דיל ב״ה קי איל לו ריזי אי לו גייאה קומו סו ב'ולונטאד. אי נו קידה ﭏה נאטורה סי אקונטי- סימיינטוס. אנסי ב'יזיס קﭏיי לה לוב'ייה אין אונה סיב'דאד, ב'יזיס אין אוטרה. ב'יזיס אין לה מאר, ב'יזיס אין לה טיירה. ב'יזיס אזי לוב'ייה אין מדבר אין לוגאר סולו קי נו איי סימבראדו. טודו איס אה סו ב'ולונטאד דיל פאטרון דיל מונדו. ב'יזיס אין אונה טיירה קﭏיי לוב'ייה, אי אין אוטרה די ﭏאדו נו קﭏיי. אי איסטו איס לו קי דישו איל ב״ה אה איוב היש למטר אב. קיזו דיזירלי, קי לה לוב'ייה נו טייני טיימפו פ'יקסאדו. קי איל דייו ב״ה דיטייני איל אויר, קי לו ייאמאן פור נומברי די סיילו. קומו דישו איל פסוק מעוף השמים קי סו לאדינו איס די אב'י קי אבולה אין לוס סיי- לוס. לייה סאב'ימוס קי לה אב'י אבולה פור איל אויר. אינסיב'ימוס די אקי קי איל אויר לו ייאמאן פור נומברי די סיילו. אי איל ב״ה דיטייני איל אויר קומו איל פסוק קי דישו ועצר את השמים ולא יהיה מטר, קירי דיזיר קי קואנדו נו אזיש מיס אינקומינדאנסאס דיטיינגו אאיל אויר אה קי נו אבאשי לה לוב'ייה, אי לוס באפוס קי סוב'ין דילה טיירה ב'ייני איל איירי אי לוס איספארזי, סיגון קי איס לה טיירה די מצרים. אי אין טודו לוגאר קי דיזי איל פסוק סיילו ﭏאדו די רוסיאו אי לוב'ייה, איס דיג'ו פור איל אויר ﭏטו. קואנטו

סי מוג'יגוארון טוס איג'אס ה'.

אגורה דירימוס לה מאראב'ייה דיל דייו ב״ה אין

פרט דילה נייב'י. לה נייב'י איס לה לוב'ייה מיזמה, קי איניל אינב'יירנו קי איסטה איל אויר די אקי אבאשו ייילאדו, לה לוב'ייה מיזמה איס נייב'י. אי לה רזון איס קי לאס נוב'יס אין סו-

ב׳ינדו אריב׳ה פירקה די איל אויר יילאד׳ו. לאס
פורסייונים די אגואה קי איי אין איילייאס, סי
קואז׳אן אי סי אזי נייב׳י. אנסי אפי׳ איניל אינ-
ב׳יראנו, לו קי כ׳י דילה נוב׳י פארה קאלייר אלה
טיירה איס נייב׳י. אנסי איניל אינב׳יירנו קי אי איל
אויר די אקי אבאשו איסטה יילאד׳ו, קאליי לה נייב׳י
סיגון כ׳י דילאס נוב׳יס. לו קואל איניל אינב׳י-
ראנו קי איל אויר די אקי אבאשו איס קאליינטי,
אין לו קי ב׳ייני לה נייב׳י איניל אויר באשו, סי
דיריטי אי איס לה לוב׳ייה. אי איסטו איס לו קי
דישו איל פסוק (ישעיה 55) כי כאשר ירד הגשם
והשלג מן השמים ושמה לא ישוב כי אם הרוה
את הארץ. קי כו לאד׳ינו איס קי קומו אבאשו
לה לוב׳ייה אי לה נייב׳י דילוס סיילוס, אי אליי נו
טורנה קי כאלב׳ו קי ארטה אלה טיירה. אי לו קי
ארטה אלה טיירה נו איס אוטרו קי לה לוב׳ייה.
אי לה נומברה איל פסוק פור נומברי די נייב׳י.
פורקי אין איסטאנדו אריב׳ה איס נייב׳י. אי אנסי
ב׳ירש׳ קי אין לוס מונטיס אלטוס קואנדו אזי לו-
ב׳ייה אליי אזי נייב׳י, פור ראזון קי איסטוס מונטיס
אלטוס סוס נאטוראס כון יילאד׳וס פור איסטו
סיגון אבאשה לה נייב׳י נו סי דיריטי איניל אויר
סיינדו איל אויר איס יילאד׳ו. אי ב׳ירש׳ קי קואנדו
איל פריאו איסטה פואירטי, לה נייב׳י איס מינודה.
די קואנדו איל פריאו איסטה פלוש׳ו לה נייב׳י איס
גודרה. אי לה ראזון איס קי קואנדו איל פריאו
איסטה פואירטי, קאדה פורסיון די אגואה לייה
סי קואז׳ה אפונטו סוב׳רי ריזייה אי סיקה, אי נו
סי אפיגאן מוג׳אס פורסייונים אין אונה. לו קי
נו איס אנסי קואנדו איל פריאו איסטה פלוש׳ו
קי סי אפיגאן מוג׳אס אין אונה. אי איס לה נייב׳י
מאס גודרה. אי סיימפרי ב׳ירש׳ קי קואנדו ב׳ה
אזיר נייב׳י אפלושה איל פריאו, אי לה ראזון איס
קי נו סי קואז׳אן לאס פורסייונים די אגואה די
לה נייב׳י, אי סי אזי נייב׳י סי נו קולטה די אנטיס
איל קאליינטור קי איי אין לאס נוב׳יס אי קאליי
אבאשו איניל אויר די סירקה לה טיירה אי אפ-
לושה איל פריאו. אי לה נייב׳י טייני מוג׳אס סיני-
ז׳אנסאס. איי סינוז׳אנסה די איסטריאס בלאנקאס,
איי די טריס פונטאס, איי מאס די טריס פונטאס,
איי סינוז׳אנסה די פלומה. אי איסטו ב׳ייני דיל
אייריי קי אסופלה אין אקילה אורה קי סי אינ-
ראמאן אי סי אפיגאן אונוס גראניקוס קון אוט-
רוס אי איס מירקיד׳ גראנדי דיל ב״ת די קוב׳יזאר
איניל אינב׳יירנו לה טיירה קון נייב׳י קומו ב׳יס-
טידו פור גוארדאר דיל פריאו קי ב׳ה אזיר דיס-
פואיס, הה קי נו דאנייי איל סימברהאד׳ו סינדיג׳ו
איל קי סי אפיאד׳ה סוב׳רי לה טיירה סינדיג׳ו איל
קי אפיאד׳ה סוב׳רי לאס קריאנסאס.

אגורה אב׳יזארימוס איל מהות דיל פידריסקו, איל
פידריסקו איי די דוס סורטיס ב׳יזיס סי
קואז׳ה איניל אויר אלטו די אריב׳ה קי איס יילאד׳ו,
אי ב׳יזיס סי קואז׳ה איניל אויר באשו אפי׳ אינ-
ב׳יראנו אין דיאה יילאד׳ו. קי אין לו קי איסטה
קאליינדו לה לוב׳ייה, כאלי אין אייריי יילאד׳ו
אי יילה לאס גוטיראס די לה לוב׳ייה אי סי אזי
פידריסקו, אי ב׳יזיס איס מויי ריזייו. קי סאלין
דוס אייריס יילאד׳וס אונו קונטרה די אוטרו, אי
אפיגאן פורסייונים די אגואה די אונה פארטי אי
די אוטרה, אי סי אזי פידריסקו פואירטי. אי די
איסטו אינטינדירש׳ פורקי אין ב׳יזיס איס פידריסקו
רידונדו אי ג׳יקו, אי ב׳יזיס גראנדי אי נו איס
רידונדו. אי איס קי איל פידריסקו קי איס קואז׳אד׳ו
איניל אויר די אריב׳ה, איס קואז׳אד׳ו ביין ריזייו
אי רידונדו אי ג׳יקו אי פיזגאד׳ו. לו קואל קי איל
קי סי קואז׳ה איניל אויר באשו מידייאנטי די אייריס
יילאד׳וס, נו סי קואז׳ה ביין. אנסי איס גראנדי
אי נו איס רידונדו. אי איסטו איס לו קי דישימוס
קי איי פידריסקו די דוס סורטיס. אי אנסי ב׳ירש׳
קי ב׳יזיס קאליי פידריסקו אין לה אוב׳ה אי אין לה
מונטאנייה אלטה נו קאליי אוטרו קי לוב׳ייה. אי איס
קי אקיל פידריסקו איס קואז׳אד׳ו איניל אויר באשו
מאס אבאשו דילה מונטאנייה. אי ב׳יזיס סי טופה
דיינטרו דיל פידריסקו, קאב׳יילייוס אי פאז׳יקאס.

אי כון קי איסטאבאן דיינטרו לוס באפוס קי כובין דילה טיירה, אין לוקי סי קואזארון איניל אויר קידה איל קאבילייו או לה פאזיקה אדיינטרו. אי לה ביסטה דיל פידריקו איס קומו איל בוז. די אילייוס איי ג׳יקוס, אי די אילייוס איי גראנדיס. אי לייה אוטו פידריקו גראנדי קאנטידאד די און גואיבו. איל ש״ת קי מוס איסקאפי די טודו אינ־קואינטרו מאלו.

אגורה אביזארימוס איל מלות דיל ארקו. איל ארקו כי קונקריאה קואנדו איי מוג׳אס פורסייוניס די אגואה איניל אויר. אי איי נובי איניל אויר די מאס אריבה לייה די אגואה. קי אין אהארבאנדו לה לוז דיל כול איניל אגואה דילה נובי, סי רומפין לוס ריזיריס אי סי טו־אירכין מידייאנטי דילאס גוטיראס די אגואה דיל אויר, אי סי אזי ביסטה די ארקו. קי איל אגואה כי אזי קומו איספיז׳ו, קי לה לוז קי אהארבו אין איל, דה אוטרה לוז איפירינטי. אנסי לו מיזמו אין אהארבאנדו איל סול איניל אגואה דילה נובי, דה אוטרה לוז איניל אויר קי איסטה אגואינטו. אנסי איסטי ארקו קי בימוס אין דיאה די לובייה איס קי לאס נוביס כואלאן אי גוטיאן גוטיראס די אגואה מויי מינודאס דיספואיס דילה לובייה, קי איסטאס גוטיראס כון דיל קובראזו קי קידה אין לאס נוביס, אי אין איינדו לה לוז דיל כול אינלה נובי, טורנאן לוס ריזיריס אטראס כובני טואירטו, אי אהארבאן אין איל אויר קי איסטה אגואינטו, טאנטו איניל אויר קי איסטה אבאשו דילה נובי. טאנטו איניל אויר קי איסטה אינריבה דילה נובי. אי סי אזי איסטה ביסטה דיל ארקו איניל אויר. אי אנסי איל ארקו איס כינייאל קי בה אה קורטאר לה לובייה אי אקלאראר איל אירי. קי לאס גוטיראס מינודאס קי קאיין דילה נובי, איס איל קובראזו די אגואה קי קידו אין לה נובי. אי קוברי קי ביזיס איס כינייאל קי בה אזיר לו־בייה. קי ביזיס אינפיקה אה גואיאר גוטיראס מינודאס דילה נובי אנטיס דילה לובייה אינפירינטי איל סול, אי סי בי איל ארקו איניל אויר. איסטו נו בייני אקורוטו, אוטרו קי אונה ביז אין מוג׳ו טיימפו. אי לה פרובה פארה איסטו קי דישימוס קי איל ארקו בייני דילוס ריזירוס דיל כול קי סי רומפין אין לה נובי אי בולטאן איניל אויר אגו־אינטו איס, די לו קי בימוס קי אין קטיינדו גו־טיראס די אגואה פארטידה אין לוגאר דיל כול, אי פארטידה אין לוגאר די סולומברה. סי בי סי־מיזאנסה די ארקו. טאמביין סי מיטים און אט־קואינדו ייני די אגואה דילאנטרי דיל כול, סי אפארישי דיטראס דיל אטקואינדו קומו ביסטה די ארקו. אי אנסי איל ארקו קי כטי אין לה מא־נייאנה אין איספונטאנדו איל כול, או אין לה טאדרי פוקו אנטיס קי סי כירי איל סול איס ג׳יקו, סיינדו נו אהארבאן לוס ריזירוס דיל כול אין לה נובי. אי סי סימיזאנסה דיל ארקו איס און רי־דונדיס גראנדי די קולוריס אירמוזאס איניל אויר דיל סיילו, קוברי טטו, איספאנדידו די און קאבו אה אוטרו. אי איסטו איס סיינדו בייני דיל ריזירו דיל כול קי איס רידונדו קי איסטה אינפירינטי די לה נובי. אנסי לו מיזמו איל ארקו כטי אין און רידונדיז איניטירו, אי מוזוטרוס נו בימוס אוטרו קי איל מידייו רידונדיז, סיינדו לה אוטרה מיטאד איס־טה אין לה אוטרה פארטי דיל אויר, קי סי בי אין לה אוטרה קארה דילה טיירה. אי פור איסטו סו נומברי איס ארקו. פור לו קי מוס בייני אה מואיסטרה ביסטה איל מידייו רידונדיז, קי איס קומו איל ארקו קי ארונג׳אן סאיטאס לוס גירי־רוס קי איס מידייו רידונדיז אי איסטה ביסטה די ארקו. נו סי בי אוטרו קי אין אוראס. אי קון סינקו קונדיסייוניס כטי איל ארקו. פרימה איס לה אורה קי גוטיאה לה נובי גוטאס מינודאס קואנדו איסקאפה די אזיר לובייה. סיגונדה אין טיימפו קי נו איסטה טודו איל סיילו די נוביס. אוטרו קי אונה פארטידה. טריסירה אין טיימפו קי אאינדה נו קובייו איל כול מאס אריבה די לה טיירה קוארינטה אי סינקו מעלות. קי אין

סובֿיינדו איסטה קאנטידאד או מאס אריבֿה נו סי בֿי איל ארקו אלה ג׳ינטי : קי קאלי מויי אריבֿה אונדי נו אלקאנסה לה בֿיסטה דיל אוז׳ו . קוא־טרינה קי לאס נובֿיס איסטין פֿלוש׳אס נו גודראס אי ריזייאס . סינקינה קי לאס נובֿיס נו איסטין מויי אלטאס, סי נו קי איסטין סירקה דילה טיירה. אי נו ברכה איס קומו טודו מודו די ספק די ברכות. אי אלגונה בֿיז אין מונג׳ו טיימפו סי בֿי איל ארקו די נוג׳י. קואנדו לה לונה איסטה אינטירה . או דיין דיל מיז אינדילאנטרי, קי בֿייה איס קאזי אינ־טירה. אי קשי קי סיאה אין לה אורה קי איסטה סובֿיינדו דילה טיירה, או קואנדו איסטה אבֿא־שאנדו סירקה דילה טיירה פארה איסקונדירסי. אי איל ארקו קי סי בֿי אין לה נוג׳י איס מאס בלאנקו דיל דיאה. סיינדו בֿייני די לוז קי טורנה אטראס דילה לונה, אי קומוס אייל׳יס די דיזיר ברכה קי איס ברוך זוכר הברית וכו׳ אי לו קי איסקוזֿו איל ש׳ת אין איסטה סינייאל אין טיימפו די נח קי קואנדו סי אפאריסי איל ארקו , סי אקודרה איל ש׳ת איל פֿירמאמיינטו קי איזו קון נח איס ראזונאבֿלי אין סו אורה מאס קי טודאס לאס קוזאס קי קריאו אין סו מונדו , איס. פור טרים ראזונים. לה אונה איס קי איסטה סינייאל נו סי בֿי אוטרו קי אין קאבֿו דילה לובֿייה. קי איס אין לוקי קאאי דילה נובֿי גוטאס מויי מי־נודאס קומו איל ארופֿייאר, קי איס סינייאל קי לייה קורטו לה לובֿייה. אי קואנדו בֿין לה ג׳ינטי לובֿייה מויי פֿואירטי, דיזין סי אירה לובֿייה די מבול. נו אבֿיאה קאבֿו פארה איליה, אי נו סי אפאריסיאה איל ארקו. אי אין בֿיר קי כשיין איל ארקו, מוסטרה קי איס קאבֿו דילה לובֿייה. אי לייה קורטו די אזיר מאס . לה סיגונדה איס קי סיינדו לה בֿיסטה דיל ארקו איס סימיז׳אנטי אלגו אלה סימיז׳אנסה דילה אונרה דיל ש׳ת קומו דישו איל פסוק (יחזקאל א) כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם כן מראה הנוגה סביב הוא מראה דמות כבוד ה׳״. קי פור איסטו דישירון לוס ס׳ חכמים קין בֿי אה איל ארקו קי לי אפֿלאקה לה בֿיסטה. סי נו אין לה אורה קי לו בֿי. קי די אונה מיראדה פור דיזיר ברכה. איסטו דה אה מוסטראר קי איס סינייאל די סאלבֿאסייון אי פיאדאדיס די לו קי סי אפאריסייו איסטה בֿיסטה, קי דה אלה בֿיסטה דילה אונרה דיל ריי סאנטו. קי אין אפא־ריסיינדוסי פאסים דיל ריי , איס לוז די בֿידאס אי פאס . לה טריסירה איס קי איל אוזו דילה ג׳ינטי די גירה קי גיריאן קון ארקו אה איר ארונ־ג׳אנדו סאיטאס אלוס די אינפֿרינטי. אין אזיינדוסי לה פאס לוגו אבולטאן סוס ארקוס, אי איס קי אין אורה די גירה טיינין סוס ארקוס לאס דוס פונטאס דילה פארטי דיל טיראדור, קי אנסי איס איל טיראר דילאס סאיטאס. אי אין אזיינדוסי לה פאס אבולטאן לוס ארקוס לאס פונטאס פארה לה ג׳ינטי די אינפֿרינטי, פור סינייאל קי לייה סי קורטו איל פלייטו, אי נו איסטאן פארה טיראר מאס סאיטאס. אנסי לו מיזמו איס לה בֿיסטה דיל ארקו. קי בֿירישׁ קי איל ארקו קי סי אפאריסי אין איל אויר דיל סיילו , סיימפרי איסטה לאס פונטאס פארה לה טיירה, אי איל רידונדין פארה אריבֿה, דילה בֿאנדה דיל סיילו. אנסי איס סינייאל די פאס דיל ש׳ת קון לה ג׳ינטי, קי נו דאנייה אל מונדו, אין לו קי בֿימוס איל ארקו בולטאדו לאס פונטאס פארה לה טיירה, קי איס סינייאל די פאס .

אגורה אבֿיזארימוס איל מהות דיל טרואינו אי דיל רילאמפאגו, פורקי אינטינדאשׁ סו פֿו־אירסה אי סו בארגאנייה דיל ש׳ת. איל רי־לאמפאגו אי איל טרואינו בֿיינין די פלייטו אינ־טרי לוס באפֿוס קי סובֿין דילה טיירה קון לאס נובֿיס. אי איס קי לוס באפֿוס סיקוס אי קאיינ־טיס, אין סובֿיינדו אינייל אויר, סי קופֿלאמאן אי קאלי פֿלאמה אינייל אויר. אי איסטו איס רילאמ־פאגו. אי אין לו קי קאאי אגואה די לאס נובֿיס קובֿרי איסטה פֿלאמה אי סי אמאטה. איסטו איס לה בוז דיל טרואינו קי סינטימוס, קי בֿירישׁ קי

אין איג׳אנדו אגואה אין פיידרה קי איסטוב׳ו קי-מאנדוסי אין לומברי אזי בוז גראנדי אסטה קי סי אמאטה איל קאיינטור קי ריסיב׳ייו די לה לומברי. אנסי לו מיזמו איס, קי אין קאיינדו אגואה דילאס נוב׳יס אין איסטה פ׳לאמה דיל אויר אזי בוז גראנדי, קי איס לה בוז דיל טרואינו קי סינטימוס. איסטו איס לה סב׳רה דילוס אנטיגואוס· אינפירו לוס סאב׳יוס די אגורה דיזין, קי איל קאב׳זו דילה קוזה איס, קי ב׳יזיס דילוס באפוס קי סוב׳ין דילה טיירה, סי קונקריאה אונה נוב׳י סיקה אי קאיינטי קי איי מיסקלאדו אין איליה פורסייוניס די אזופ׳רי. קי איסטה סב׳רה איס ג׳וסטה אי ב׳ירדאדירה, אי איל קי איס סאב׳יו, אין פאראנדו מיינטיס פואידי אפארטאר די נוב׳י די טרואינו, אה נוב׳י די לוב׳ייה סין טרואינו· אי איס קי לאס נוב׳יס די טרואינו סון מויי פריטאס, מידיאנטי דילאס פורסייוניס די אזופ׳רי קי איי אין איליאס. אין אקילה אורה פאראריש מיינטיס קומו אי איל אויר איסטה גאסטאדו, קי קונסיינטי איל אומברי פיזגאדיאה אין איל ריספלו קי טומה דיל אויר, מידיאנטי דילאס פורסייוניס אזופ׳ריאדאס קי אין איל, אי איס סינייאל קי ב׳ה אזיר טרואינו, קי איסטי אויר קאיינטי אי סיקו קי איי אינייל פורסייוניס די אזופ׳רי, אין ב׳יניינדו אינטרי דוס נוב׳יס, קי איסטאן אונה מאס אריב׳ה די אוטרה, אי ב׳אן אבולאנדו אונה קוב׳רי אוטרה, קי מידיאנטי דיל אבולאר סי קאיינטאן לאס נוב׳יס אי דאן מאס קאיינטור אינייל אויר קאיינטי קון לאס פורסייוניס די אזופ׳רי קי איסטה אינסירראדו אינטרי איליאס. אי אין אסירקאנדוסי אל אויר די אריב׳ה קי איס יילאדו, או קי אינקונטראן קון אלגונה נוב׳י די לוב׳ייה קי איס יילאדה, קי איל יילור דילה נוב׳י די לוב׳ייה או דיל אויר די אריב׳ה לו אינקוזי אי לו איסטריג׳אה מוג׳ו אה איסטי אויר קאיינטי, קון לאס פורסייוניס די אזופ׳רי אין לוגאר מויי איסטריג׳ו. אי קומבאטין אונו קון אוטרו. אסטה קי קופ׳לאמאן אי סאלי פ׳לאמה, אי לה אנג׳יאה אל אויר קי סי טופה אינסירראדו אין לוגאר איסטריג׳ו אי אין לו קי סי קירי אנג׳יאר איל אויר, רומפי לה נוב׳י אי סאלי אפואירה קון בוז גראנדי אי פ׳ואירטי, סיגון קי איס רינגלה די טודו מודו די אויר קי איסטה אפריטאדו אין לוגאר איסטריג׳ו, קי אין סאליינדו די אאי, איס קון מוג׳ה פ׳ורסה אי אזי בוז מויי פ׳ואירטי. אי פור דארב׳ו לה אינטינדיר ביין ב׳וס דירי, קאב׳יריש קי סי איל אויר איסטה אפריזאדו אי אפריטאדו אין אלגון לוגאר. סו נאטורה איס די בושקאר אה סאליר אפואירה אי אנג׳יארסי, סיגון קי איס לה איספונג׳ה. קי קואנדו לה אפריטאמוס סי איס-טריג׳ה, אי אין סולטאנדולה לוגו סי איספאנדי אי סי אנג׳יאה, קומו ייה לו דיקלארימוס אריב׳ה. לו מיזמו איס איל אויר, קי אין טופאנדו לוגאר פארה סאליר די אונדי איסטה איסטריג׳ו, סאלי קון מוג׳ה פ׳ורייה אי פריסה פור אנג׳יארסי. אי אין סו סאליר קון פריסה, אזי אולייר בוז גראנדי, אי סי סאלי פור גרון די פ׳אשארוס· או די אב׳יס או די אומברי, או פור קאנייאס בוראקאדאס או פור קואירנו בוראקאדו. אין סו סאליר אזי אולייר בוז די קאנטי מויי אירמוזו, סיגון לוס לוגארים איסטריג׳וס קי פאסה איל אויר. איסטו פרופייו איס לה בוז קי אזי אולייר אין איל קאנטי, לו מיזמו איס איניל אויר דילאס נוב׳יס אין סאליינדו אזי רילאמפאגו אי טרואינו. קי אין לו קי סאלי איל אויר קון פ׳ורייה, אזי טימבלאר אה טודו איל אויר דיל דירידור דילאס נוב׳יס, ארימפושה אה איל אויר די סו לאדו, אי איל אוטרו אה איל אוטרו, אסטה קי ב׳ייני אה איל אויר מואיסטרו, אי מוס אזי אולייר בוז פ׳ואירטי. אי לה לוז קי ב׳ימוס די לו קי סי קופ׳לאמאן לאס פורסייוניס די אזופ׳רי קון איל אויר קאיינטי, לו ייאמאמוס רילאמפאגוס. אי לה בוז קי סינטימוס אין לו קי פארטי לה נוב׳י אי ארימפושה אל אויר, לו ייאמאמוס טרואינו. אי טודוס דוס קאזין די און לוגאר אין און פונטו. סיגון קי איס איל פואיגו אי לה בוז

דיל טירו, קי טודו איס די און לוגאר אין און פונטו אינטאנטו פרימירו קי ב׳י איל רילאמפאגו אי דיספואיס קי סיינטי לה בוז דיל טרואינו, קי איל אויר סיימפרי טארדה מאס דילה ב׳יסטה דיל אוז׳ו. אי לו מיזמו איס איניל טירו. קי איל קי איסטה מוג׳ו ליש׳וס די איל, פרימירו ב׳י לה פ׳לאמה אי דיספואיס די טיימפו סיינטי לה בוז. אי לוס מארינירוס קי קון מאיסטרוס אי סאב׳יוס, קואנדו ב׳ין לה פ׳לאמה די טיירה קי טיראן שגינה נאב׳י די ליש׳וס, לייה איס סאב׳ידו קי איל טירו קי איג׳ו איס קי אקיאה נאב׳י איזו פ׳אלייה אי סי ב׳ה אונדיר, אה קי סיינטאן אוטראס נאב׳יס אי ב׳ינגאן אה אקודירלוס. אנסי פארה מיינטיס ביין, דיל פונטו קי ב׳ין פ׳לאמה די טיירה, קואנטו טארדאן אסטה קי סיינטין לה בוז, אי די אאי אפ׳יראן קואנטאס מילייאס איסטה ליש׳וס אקיאה נאב׳י דיל לוגאר קי איסטאן איג׳ייוס. אי לו מיזמו אקיאוס קי סאב׳ין מיזוראר איל חשבון, אפ׳יראן איל חשבון דילה ליש׳ורה. די אונדי סאלי איל טרואינו, סיגון לו קי ב׳ין קי טארדה די קואנדו סאלי איל רילאמפאגו, אסטה קי סי סיינטי איל טרואינו. איסטו איס איל טרואינו אי איניל טירו קי סי ב׳ין די מוג׳ו ליש׳וס. פירו איל פישטול קי סו בוז נו ב׳ה מוג׳ו ליש׳וס, נו איי די אפארטאר די לה ב׳יסטה אה איל סינטיר לה בוז, קי טודו איס אין און פונטו. אי טיינין לה ג׳ינטי ריסיב׳ידו קון קי ייה נו טיינין פרוב׳אדו, קי איל אומברי קי ב׳י לה פ׳לאמה דיל פישטול. קי איסטי סיגורו קי ייה פאסו איל פלומו מאס אדילאנטרי די איל סין אזירלי דאנייו. קי סי דאב׳ה איניל אנטיס די ב׳יר לה פ׳לאמה, ייה סי קונסינטיאה דיל מאט דיל פלומו. אינטאנטו דיב׳ימוס סאב׳יר פורקי לה בוז דיל טירו סי סיינטי מאס ליש׳וס דילה בוז דיל טרואינו, קי ב׳ימוס קי לה בוז דיל טירו איס פ׳ואירטי אי סי סיינטי אסטה דייז מילייאס. אי לה בוז דיל טרואינו, קי סו לוגאר איס דילאס נוב׳יס. קי טודו לו קי סוב׳ין איס אסטה סיס מילייאס. קון טודו לה בוז דיל טרואינו ב׳ייני די אריב׳ה פארה אב׳אשו, אי סיימפרי איי באפ׳וס קי ב׳אן סוב׳ייגדו דילה טיירה פארה אריב׳ה. אי די אאי איס לו קי סינטימוס לה בוז באשה. לו קואל קי לה בוז דיל טירו ב׳ייני דיריג׳ו קונטרה לה ג׳ינטי דילה טיירה. אנסי סי סיינטי לה בוז אינטירה ריזייה. אי אוטרה ראזון ב׳וס דירי. קי סי ב׳ירדאד קי לה נוב׳י קי די איליה סאלי איל טרואינו נו איסטה מויי שטה. קון טודו סיינדו לה נוב׳י נו ב׳ייני ג׳וסטו סוב׳רי מוזוטרוס, קי לו מאס איסטה איניל קיינאר, אנסי נו ב׳ייני לה בוז דיריג׳ה, אוטרו סוב׳רי נואירטה די ליש׳וס. לו קואל קי פארה לה ב׳יסטה דיל רילאמפאגו אי איל פ׳ואיגו, נו איי דיפ׳ירינסייה די ליש׳וס אה סירקה. אי אנסי סי ב׳י איל רילאמפאגו, אי נו סי סיינטי לה בוז דיל טרואינו ריזייה פורקי איסטה לה נוב׳י אין קיינאר אינפ׳ירינטי סוב׳רי מויי ליש׳וס. אי מאס ראזון ב׳וס דירי קי ב׳יזיס פארטי שה נוב׳י דילה ב׳אנדה די אריב׳ה, אי ב׳יזיס סי ב׳י איל רילאמפאגו אי נו סי סיינטי בוז די טרואינו דיל טודו. אי לה ראזון איס קי אין אקיל טיימפו, לאס נוב׳יס נו איסטאן אפאנייאדאס אי אפ׳יטאדאס ביין אה קי סשגה איל אויר קון מוג׳ה פ׳ורטאליזה אה קי אגה מוג׳ה בוז. אנסי נו סי סיינטי לה בוז קי אזי אין לה טיירה, או קי אין ב׳יזיס איל אויר קאיינטי אי אשופ׳ריאדו קי איי אין לאס נוב׳יס, סי קופ׳לאמאן די סוייו סין קי לו איסטריג׳אי איל אויר ייילאדו, או נוב׳י די לוב׳ייה ייילאדה, קי אינטונסיס נו סי מיניאה איל אויר קון פ׳ורטאליזה פארה קי אגה מוג׳ה בוז, אוטרו קי סי אנג׳יאה איל אויר קון ריפוזו. אנסי איס איל רילאמפאגו סי ב׳י אי בוז נו סי סיינטי. אי ב׳יזיס סי סיינטי בוז די טרואינו אי נו סי ב׳י רילאמפאגו. אי לה ראזון איס קי איל פ׳ואיגו די סו פ׳לאמה פארטייו שה נוב׳י דילה ב׳אנדה די אריב׳ה, אי סאלייו לה פ׳לאמה פארה אריב׳ה, אי פ׳ואי דילה ב׳אנדה דיריג׳ה דילה נוב׳י או דילה ב׳אנדה סיידרה. קי לה

נוזי מאפה לה לוז די הרילומבראר הונדי איסטאן לה גינטי, אי נו זין איל רילאמפאגו. לו קואל קי לה בוז סי סיינטי קי נו האזי איסטאזו פארה לה בוז די סיגון מודו די פאריד. אי סאבריש קי נו סולו איניל אויר אי לאס נוזיס איי טרואינו סינו קי איי טאמבין טרואינו די טיירה. אי איס קי אין זיזיס אין לאס מערות קי איי דיבראזי די טיירה, סי קופלאמאן האי לוס הומוס קאיינטיס קי איי אאי, אי סי אסיינדין אי פארטין האיל אויר די אינטרי לה טיירה, אי סי סיינטי בוז די טרו־אינו פואירטי. אי איסטי טרואינו סי סיינטי אין לאס פולייאס אי לאס מערות קי קאזאן דיבאזו די טיירה, פארה קיטאר טודו מודו די מיטא. אי איל טרואינו סי דיל אויר אי סי די לה טיירה, טייני איסטה סגולה קי גאסטה איל מוסטו אי איל זינו אי איל לאקי. סיינדו לוס באפוס קאיינטיס סי אינטראן דיינטרו די איסטוס ביזראזוס אי לוס גאסטאן. אי איל רימידייו איס קי איסטין לאס בוטאס ביין סיאדאס, אקי נו אינטרי אויר דיל טודו. אי אין לה אורה דיל טרואינו לוס גוזא־נוס סולטאן סוס סימיינטיס אי לוס גוזאנוס די סידה סי מואירין. סיאה בינדיגו איל קי איזו מעשה בראשית, אי סיאה לואדו איל קי קריאו רי־לאמפאגוס אי לוזייאס.

אי אין סיינדו קי לייה אינפיסימוס אה אבלאר אין איסטי ענין דילה לוזייה, קי איס טוקאנטי אה מואיסטרו דיקלארו. קי טודאס לאס לוזייאס אי לוס ריאוס קי אנדאן פארה לה מאר אי לה מאר נו סי אינגי, סיגון דיזו איל פסוק כל הנחלים וכו׳. אינפיקארימוס פור דאר אה אינטינדיר איל מהות דילאס פיידראס קי קאאין דילוס סיילוס אין טיימפו די לוזייה אי קי נו ייאמאמוס ראדיו, קי אזי און רואידו פואירטי קי סי איסקארימיסי איל אוליידור.

אגורה סאבריש קי לוס ראדיוס די פואיגו קי קטין אין זיזיס דיל טרואינו אי דיל רי־לאמפאגו סון סאאיטאס דיל ס״ת, סיגון דיזו איל פסוק (במדבר 43 22) וישלח חציו ויפיצם ברק ויהום. סו מהות די איסטוס ראדיוס איס באס־פוס אזופריאדוס אי די פואיגו קי סוזין אינטרי לאס נוזיס, קי קיאנדו סי קופלאמה איניל אויר קאיינטי אי סיטי רילאמפאגו, איסטוס ראדיוס קי איי אין לה נוזי סי האזי פואיגו אי סי סולטאן די אאי קון מוגה פואירסה אי פוריה גראנדי. אי אין אבאשאנדו אה טיירה אזי דאנייו, סיגון קי אזי לה ייוגי דיל טירו. אי אנסי איניל לוגאר קי קאאי דה גוזיזמו די אזופרי אי סו פואירסה איס מוגה, קאנטידאד קי רומפי אארזיס אי בו־ראקה מוראייאס אי טוריס, אי מאטה בהמות אי חיות. אינטאנטו איסטו די איסטוס ראדיוס נו אקונטיסי קונטינואדני קומו איל דאנייו דיל רי־לאמפאגו פואירטי קי איס דימודאדו די טודוס לוס טרואינוס, קי איסטי רילאמפאגו איס קומו אונה פילוטה רידונדה, קי אין אבאשאנדו אלה טיירה, סי קופלאמאזיאה מוגו אגאקי די סו קאייר אה טיירה, סי ריסיינדי מאס מוגו די לוקי אירה אנטיס. סו נאטורה איס קי אזי דאנייוס מוגו פואירטיס. אי סון אין טודו מאנירה, לה אונה איס קי קון לה פורטאליזה קי אריפושה אה אויר קופיטו די זאנדה אה זאנדה, דירוקה מוראייאס אטאס אי איגה טוריס אי רומפי אארזיס, דיז־מינוזה פינייאס, פארטי מונטיס. דאנייה פאא־סיוס. לה די דוס איס, קי סו פואיגו קימה אה טודו לו קי טוקה איניל, אי לוס אסיינדי אין אונה פלאמה. אי קימה פאאסיוס אי קאזאס אסטה איל סימיינטו. אי איסטו סי לייאמה פואיגו די לוס סיילוס. לה די טריס איס קי סו בוז טאן פואירטי אי טימירוזה, איספאבוריסי אי רומפי קוראסונים דילה גינטי, קאנטידאד קי זיזיס מוזין לאס מוזיריס איל פריניאדו. אי זיזיס אזי דאנייו איניל סינטידו אי אה בואינוס לוס אזי סודרוס, אי בינדיגו איל קי אפיאדה סוברי לאס קריאנ־סאס, אי דה סבל אי סאביר אה אומברי, קי לי אבריו לוס אוזוס די און חכם פילוסוף, אה איפ־

בֿינטאר מיליזינה פארה איסטו, פורקי איסטין לה ג'ינטי אין סוס קאזאס אין ריפוזו. אי איס קי איי סירקה די דוסיינטוס אי סינקואינטה אנייוס, קי אינבֿינטו און חכם דילוס פילוסופֿים, סו נומברי (פראנקלין) דילה סיבֿדאד די (הטאג) איניל איסטאדו די פרוסייאן, אונה בֿארה די פֿיירו קי סי לייאמה (בֿולטאר) (ספייטאר) קי גואדרה אלאס קאזאס דיל רילאמפאגו אי איל טרואינו. אינטאנטו איל פרימירו קי קיזו איסטי אינבֿינטו מוג'וס אנייוס אנטיס די איסטי חכם (פראנקלין) פֿואי און פילוסוף סו נומברי (זאייבשטוס) איל פֿואי קי קיזו די סו דעת איסטי ארטיפֿיסייו אי אינסינייו סו אלמה, פור איסטה סינסייה, אי מורייו די טרואינו אי רילאמפאגו אין לה אורה קי איסטאבֿה מיטיינדו איסטי אטואינדו אין לה פרימה בֿיז, אי איל קאבֿזאנטי די סו מואירטי פֿואי און תלמיד סוייו, קי קיזו מיטיר מאנו אין לה מלאכה קי איזו איל חכם, סין סאבֿיר דילה קוזה. אי איס קי איל חכם קון סו סינסייה, נייה נו אבֿיאה מיטידו איל אטואינדו מוג'ו בואינו. אי אין נוקי סי פֿואי איל חכם, בֿינו אונו די סוס תלמידים פור בֿיר איל ארטיפֿיסייו אי אינטינדיר אי אינביזאר, אי נו גאסטו. אי לו סופו איל חכם, אי פֿואי פור אדובֿאר לו קי גאסטו איל תלמיד. אין אקיאה אורה אינפיסארון לוס רילאמפאגוס אי לוס טרואינוס, אי איל איסטאבֿה אינטרימיטידו אדובֿאנדו איסטה בֿארה, קי סו סגולה איס די טראבֿאר אל טרואינו קי איבֿה אה קאייר אינפֿרינטי אי לו מאטו. אי איסטו קאבֿזו אה קי נו אינביזארון נינגונו איסטה סינסייה. אי אבֿיאה קידאדו פירדידה איסטה סינסייה דיל מונדו. אי סי אלגון קאבֿייו מיטיאה אין טינו די אזירלה, סי איספאנטאבֿה נו לי אקונטיסיירה סיגון לי אקונטיסייו אל פרימירו קי אינבֿינטו איסטה סינסייה. אסטה קי בֿינו איסטי חכם פראנקלין קי דיטימוס אריבֿה. אי לו איזו איסטי אטואינדו סין קונפואיסטו. אי איל סי אמאיסטריאו מאס קי איל פרימירו. אי לו אריגלו אין איל מונדו. אי איל ארטיפֿיסייו פארה טראבֿאר איל טרואינו אה קי נו קאייגה סובֿרי איסטה סורטי, קי טומאן אונה בֿארה די פֿיירו מויי לארגה מאס די אלטורה דילה קאזה. אי לה אינפֿינקאן אין לה טיירה סירקה די לה פארידֿ דילה קאזה סין קי טוקי אין לה פארידֿ אי לה פונטה די אריבֿה דילה בֿארה לה אינטואירסין קונטידאד די מידייו פיקו די לארגורה אה קי בֿינגה סובֿרי איל טיזאדו דילה קאזה סובֿרי אלטו, אי פארה דאייאנאר איסטה בֿארה אלטה איס קון בֿירגאס די פֿיירו קי מיטין דילה בֿארה אלה פארידֿ דילה קאזה, אי לאס קוזאן איסטאס בֿירגאס קון פיז פור לה ראזון קי דיזימוס אין קאבֿו די איסטי ענין. אי אין מיטיינדו איסטה בֿארה אלאדו דילה קאזה, סי איס קי בֿה קאייר אלגון טרואינו אין לה קאזה, או קי לה פֿלאמה דיל רילאמפאגו בֿייני סובֿרי לה קאזה. איסטה בֿארה די פֿיירו קי איסטה מאס אלטה דילה קאזה, טראבֿה אלה פֿלאמה פארה איינייה. אי בֿה אבאשאנדו לה פֿלאמה פור לה בֿארה אבאשו קי בֿה אלה טיירה, אי סי אינגלוטי אין לה טיירה סין אזיר נינגון דאנייו אין לה קאזה, אי איסטה מיליזינה איס בֿירדאדירה אי לייה לה פרובֿארון. אי מוג'ה ג'ינטי לייה בֿיירון קון סוס אוזוס, קומו אבאשאנדו איל רילאמפאגו סובֿרי לה קאזה קי אפֿירה אין איסטה בֿארה, אי פֿואי אבאשאנדו פור לה בֿארה קומו און אילו די פֿלאמה, אבאשו קי סי אונדייו אין לה טיירה. אי בֿיזים קי איל טרואינו איס מויי פֿואירטי, אזי טימבלאר אלה קאזה, אי נו לי אזי נינגון דאנייו. אי אגורה אין איסטי טיימפו, מיטין איסטה בֿארה אלאדו דילוס פלאסייוס דילוס דוקים אי לוס סינייורים, אי אין טודו מודו די קואזה גראנדי, אי אין לוס לוגאריס קאיינטיס קי אאי קון קורייניטיס לוס רילאמפאגוס אי טרואינוס. קאזי נו איי קאזה סין איסטה בֿארה. אי איסטו קי אזי דאנייו איל רילאמפאגו איס קואנדו אבאשה די פֿורייה. אינטאנטו איי בֿיזים קי נו איס פֿורייוזו, אי נו אזי טימבלאר אל

אויל אוטרו קי קוזה פוקה, אי ב׳ה אבאש׳אנדו
קון ריפוזו, קי אינטונסים נו אזי דאנייו ני קימה·
אי ב׳יזים איס מויי פ׳לוש׳ו אי סי דיזאזי אנטיס קי
ב׳ה אבאש׳אר אלה טיירה· אי ב׳יזים טוקה אי נו
טוקה, אי נו קימה אוטרו קי לוס קאב׳יאוס דילה
קאב׳יסה דיל אומברי, אי מאס דאנייו נו אזי.
אינטאנטו דיב׳יש קריאיר קי טודו איס דילוס סיי-
לוס, קון דיקאט גראנדי. אי איל ש״ית לו איזו
פורקי טינגאן טימור די איל, אי אינדירי׳גאן לאס
טואירטידאדיס די סוס קוראסונים. סיגון דיזי לה
גמרא (פרק הרואה), דישו רבי יהושע ן׳ לוי
איל קי קונוסי אי סאב׳י קי טודו איס דילוס סיילוס,
אין אקיאה אורה איס טיימפו די אזיר אוראסיון
ﭏ ש״ית, אי טורנין אין תשובה כאנה קון טודו
סו קוראסון. אי איל ש״ית סי אפיאדה אי בולטה
לה גזרה. קי טודוס לוס אקונטיסימיינטוס מאלוס
אי טודוס לוס אינקואינטרוס מאלוס דילה נאטורה,
טודו איסטה אין פודיר דיל ש״ית קומו לאס כא-
איטאס קי איסטאן אין מאנו דיל באראגאן, קי
סי קירי אבולטה, אי סי קירי סי דיטייני. אנסי
איל ש״ית ארונג׳ה לה כאיטה, אי איי פודיר אין
איל פארה טורנארלה אטראס, קומו קי לה טו-
ב׳ירה אין סו מאנו. אי כאב׳יש קי לה נאטורה
דיל טרואינו איס די אבירקארסי אה טודו מודו
די מיטאל. אי לו מיזמו טודו מודו די מיטאל סו
נאטורה איס די טראב׳אר קוב׳רי איל טודו מודו
די פ׳ואיגו. אי אנסי ב׳יריש אין ב׳יזים אין ﭏגון
אומברי קי פ׳ואי מאטאדו די טרואינו, קי לה מו-
נידה קי לייב׳אב׳ה אין לה בולסה לה טופאן די-
ריטידה. אי איל ב׳יסטידו קי לייב׳ה אי לה בולסה
נו סי קימה, אי לה ראזון איס איסטה, קי לה
נאטורה די איל פ׳ואיגו איס די איר קורייינדו אה
אפיגארסי קון טודו מודו די קוזה דורה, קי איס
טודו מודו די מיטאל. אי קומו סו פאסו קי פאסו
פור איל ב׳יסטידו דיל אומברי פ׳ואי קון מוג׳ה פ׳ו-
רייה, אסטה אפיגארסי קון לה מונידה קי איס
מיטאל. אנסי נו סי קימה איל ב׳יסטידו. אי לה

מונידה סי דיריטי אין לו קי סי אפיגה איל טרו-
אינו קון איילייה. אנסי איס מיניסטיר אין אקיאה
אורה די פ׳ואיר דיל לאדו די טודו מודו די מיטאל,
קי איסטו איס לה ראזון קי דיש׳ימוס אריב׳ה די
לה ב׳ארה, קי אין אבירקאנדוסי איל טרואינו ﭏה
קאזה, לייה לו טראב׳ה קוב׳רי איילייה אי איס-
קאפה לה קאזה· אוטרה קוזה די אקאב׳ידאר ﭏה
ג׳ינטי, אי איס קי אין לה אורה קי אזי טרואינו,
אה קי נו איסטין דיב׳אש׳ו די ﭏגון ארב׳ול ﭏטו,
או אין אלגונה טורי ﭏטה. קי קואנטו מאס ﭏטו
איס, לה קוזה איס מאס אג׳אקוזה, אה קי ב׳ה
אאי איל טרואינו· לו מיזמו איס די אקאב׳ידאר
אה נו איסטאר אין קאמאריטה סיראדה, קי סיינדו
סיראדה סי אינג׳י די באפ׳וס אי אומוס קאיינטים.
ני איסטאר אין לוגאר קי אהארב׳אן דוס איירים
אונו קונטרה די אוטרו. קי איסטוס לוגאריס סון
אג׳אקוזוס פארה טראב׳אר איל טרואינו. איי אל-
גונוס קי נאסין קון ב׳ינו די קואירו אין לאס קא-
ראס דיב׳אש׳ו לה פאר. איסטוס דיב׳ין גואדרארסין
דיל טרואינו מאס קי ריסטו די אומברים. אי
כאב׳יש קי איל רילאמפאגו טייני איסטה סגולה
קי פ׳וליי דילה סידה אי דילה פיז, אי נו טוקה
אין איילייוס· אי לה פרוב׳ה איס, קי איל אטקו-
הינדו קי איס לה ב׳ארה די פ׳יירו קי אב׳יזימוס
אריב׳ה לה ב׳ירגה די פ׳יירו קי כאלי די איסטי
אטקואינדו איל פ׳ואיגו קי כאלי די אאי לה
קאמינה לה ב׳ירגה די פ׳יירו אין אב׳ריר אי סיראר
איל אוזו, אפילו קי סיאה לארגו קואנטו מיל
פיקים. אי סי אטאן אין אלגון לוגאר די איסטה
ב׳ירגה די פ׳יירו אונה ב׳יטה די סידה, נו ב׳ה פ׳ואיגו
אוטרו קי אסטה אונדי איסטה לה סידה אי נו
מאס אדילאנטרי· אינדימאס סי לה סידה איס קולור
אג׳יק מאב׳י. טאמביין פור לה פיז אפריב׳ארון לה
קוזה אי נו טוקו איל פ׳ואיגו קוב׳רי איל. קי פור
איסטו מיטין אינסינה פ׳ונדו די איסטי פ׳יירו פיז·
קומו דיש׳ימוס אריב׳ה. אגורה
אב׳יזארימוס פור, לאס ב׳יסטאס קי סי ב׳ין אין

ב׳יזיס איניל אויר די אריב׳ה קומו פילוטה די פ׳ואיגו, אי איס דילה פורסייון קי קידה אין לוס באפ׳וס קי סוב׳ין דילה טיירה, טאנטו די פ׳ואיגו טאנטו די אייריס קאיינטיס דיספואיס קי סייה קאיי די אילייוס לאס פורסייוניס אגואינטאס אי לאס גוטיראס די אגואה. סי אליב׳ייאנאן מוג׳ו אי טיינין פ׳ואירסה די סוב׳יר אין לוגאר מויי אלטו, אסטה לה פור-סייון מאס אלטה די טודו איל אויר. קי אי אקיל אויר איס קאיינטי אי סיקו. אי אאי סי סופ׳לא-מאן איסטוס באפ׳וס, סיינדו איסטאן אין לוגאר סירקה, די אונדי איס איל לוגאר דיל מוג׳ו מי-ניאר אי מוג׳ה תנועה. קי לה נאטורה דילה תנועה קירי דיזיר איל מיניאר די לוגאר אה לוגאר איס די סופ׳לאמאר לוס באפ׳וס קאיינטיס. קי איל מי-ניאר קאב׳זה אה קי סי אג׳ונטין לאס פורסייוניס די פ׳ואיגו, אי סי אריסיינדין די סויו, אי מוס ב׳ייני אה מואיסטירה ב׳יסטה קומו פילאריס די פ׳ואיגו, אי אין ב׳יזיס סי סופ׳לאמאן איסטוס באפ׳וס מי-דייאנטי דילוס לוזירוס דיל סול. קי פאסה אינטרי אילייוס. אי איסטוס באפ׳וס, לוס אריקוז׳ין אלוס לוזירוס אין און לוגאריקו אינמידייו די אילייוס, סיגון קי אזי איל ב׳ידרו רידונדו. קי אין מיטיינ-דולו אינפ׳רינטי דיל סול, אריקוז׳י אה טודוס לוס לוזירוס קי פאסאן איניל פונטו די אינמידייו אי קימה אלה קוזה קי טוקה איסטי לוזירו אריקוז׳ידו. אי לה ראזון איס קי לוס לוזירוס דיל סול, אין אינקונטראנדו אין מאס ייאנורה די איל סי רומפין לוס לוזירוס. אי קוזה רידונדה טייני איסטה נאטורה די אריקוז׳ירלוס אה טודוס אין און פונטו. אנסי סי אין לוס באפ׳וס איי איסטי מודו די סי-מיז׳אנסה נו איי ספק קי אריקוז׳י אלוס לוזירוס דיל סול אין און לוגאריקו. אי אין אארב׳אנדו איל לוזירו אריקוז׳ידו, אין אלגונאס פורסייוניס קא-יינטיס אי אסופ׳ריאדאס. סופיטו סי סופ׳לאמאן אי סי ב׳י קומו אונוס טיזונים די פ׳ואיגו איניל אויר. אי ב׳יזיס סי אג׳ונטאן איניל אויר קומו אונאס מיג׳אס אסופ׳ריאדאס קי סוב׳ין דילוס באפ׳וס, קי אין סופ׳לאמאנדוסין. ב׳אן אבולאנדו איניל אויר. פוקו טיימפו דיספואיס סי אמאטאן, אי ב׳יזיס סון רידונדוס, אי סי ב׳י איניל אויר קומו פילוטאס די פ׳ואיגו אי די איסטי מודו סון לאס ב׳יסטאס די פ׳ואיגו קי ב׳ימוס איניל אויר אי לוס ייאמא-מוס קוליב׳רוס בולאנטיס. אי איס קי קון לה פ׳ו-רייה קי אבולאן איניל אויר, נוס פאריסי אלה ב׳יסטה קומו קי טייני קולה מויי לארגה. אי לה ב׳ירדאד איס, קי איס סולאמינטי אונה קוזה רי-דונדה אי קואדראדה או אוטרה סימיז׳אנסה סין קולה. אי מידייאנטי דילה פ׳ורייה דיל אבולאר, נוס פאריסי קי טייני קולה מויי לארגה. קי אין לו מיזמו ב׳וס מוסטרארי אין קלארו אונה ב׳יס-טה מינטירוזה. אי איס קי סי טומאש אונה בראזה די פ׳ואיגו, אי לה מיטיש אין און ג׳ארקי, אי טו-מאש ארודיאר איל ג׳ארקי קון מוג׳ה פ׳ורייה, ב׳וס סי אסימיז׳ה קומו טודו איל ג׳ארקי איסטה די פ׳ו-איגו רודיאנדו אלה בראזה. אי לה ראזון איס קי לה פ׳ורייה דיל ג׳ארקי אזי איסטה ב׳יסטה מינטירוזה, אי די איסטי מודו איס לו קי ב׳ימוס אין ב׳יזיס איסטריאס אבולאנדו די און לוגאר אה אוטרו איניל אויר, אי נו סון איסטריאס אוטרו קי סון איסטוס באפ׳וס קי דיש׳ימוס, קי סי סופ׳לאמאן אין איל אויר מוג׳ו אלטו, אי סי אינסיינדין קומו פ׳ואיגו. אי סיינדו איסטאן אין לוגאר מויי אלטו מוס פא-ריסי קי איס איניל לוגאר דילאס איסטריאס. אי לו קי סי מינאן די לוגאר אה לוגאר איס איל איירי קי לאס ייב׳ה קון מוג׳ה פ׳ורייה, דילה פארטי קי ב׳ה איל איירי. אי ב׳יזיס מוס סי אסימיז׳ה קומו קי דוס איסטריאס טרוקארון לוס לוגאריס. קי אונה סי פ׳ואי אין לוגאר די לה אוטרה, אי לה אוטרה סי ב׳ינו אה לוגאר די איסטה. אי טודה איסטה ב׳יסטה מינטורוזה. איס די איסטוס בא-פ׳וס קי לאס איסטריאס נו טרוקאן לוגאר, ני דימודאן נונקה איל קאמינאר די אילייאס. קי סיימפרי ב׳אן אה אונה ריגלה. אי די איסטי מודו סון לוס לוזירוס קי אינגאנייאן אלוס קאמינאנטיס.

אי קון אונוס אומוס קי סובֿין די לוגאריס די בארו אי אגואה. אי בֿיזיס ארילומבראן אין איל אייר די סירקה לה טיירה קומו לוז די פֿואיגו, אי אלה ג׳ינטי קי איסטאן לישוס די אקיל לוגאר ליס פאריסי קומו לוז די קאנדילה קי איי אין אונה קאזה די אקיל לוגאר, אי בֿין לה לוז פור לה בֿינטאנה, אי איליוס סי אינגאנייאן אי בֿאן קאמינאנדו פארה אאי. אי אין לוקי סי בֿאן אאיל לוגאר סי סיינטין קומו סי יירארון איניל קאמינו, אי איסטאן אין לוגאר פירדידו. אי אלוס קאמינאנטיס אין אקונטיסיינדולים איסטו די נוג׳י, ליס אינטרה מיידו גראנדי איניל קוראסון אי ליס פאריסי קי לוס שדים איזיירון איסטי ג׳וגו פור טראירלוס אאיל לוגאר קי איסטאן איליוס פארה בורלארסין אי אזירליס דאנייו. אי דיל מיידו קי טומאן דיזין איל פסוק די «שמע ישראל». איי קין מיטי תפילין אין אקיל לוגאר די באטאק די בארו, אי סי בֿאן דיזיינדו אונו אל אוטרו, קי בושקאמוס אין איסטי לוגאר די באטאק די בארו. דאמי לה מאנו סין אבֿלאר אי נו טי איספאנטיס קי איל ב״ה איסטה קון מוזוטרוס אי איל מוס גואדרה, אי קומו איסטאן אבֿלאנדו אבֿלאס, דיל גראן פאבֿור קי טומאן אי אין בֿינייאנדו אה סוס קאזאס אין פאס. ליס קונטאן אה סוס מוז׳יריס אי אה סוס פֿאמילייאס איל נס קי סי ליס איזו, קי פֿואירון אל לוגאר די לוס שדים, אי אינג׳יאן לה בוקה, קאנטידאד קי איל קי לוס אויי, ליס אינטרה מיידו אי פאבֿור גראנדי, אי סי סאבֿיאן לה ג׳ינטי איסטה סינסייה קי איסטאמוס דיקלאראנדו, סאבֿיאן קי איסטו בֿייני די לוס באפֿוס קי סובֿין דילה טיירה, אי די לוגאריס באטאקים די בארו אי די אגואה. קומו לוס לוגאריס קי קריסין לאס קאנייאס. אי אין אבֿיינדו שדים, נו טיינין נאדה ני סאבֿין די לה קוזה. פור איסטו לאס ייאמאן אה איסטאס בֿינטאס פור נומברי די לוזיס אינגאנייאדיראס. פור לו קי נו סון סיגון מוסטראן אלה בֿיסטה.

מעשה אין און גוי קי לי דימאנדו אה רבי יהושע בן קרחה, דיזיינדולי אין בֿוזוטרוס איי מועדים, אי אין מוזוטרוס איי פֿייסטאס קי סי ייאמאן מועדים. אין לה אורה קי טיניש מועדים אי בֿוס אליגראש אינטרי איליוס. מוזוטרוס נו מוס אליגראמוס. אי סי מוזוטרוס מוס אליגראמוס אין מואיסטרוס מועדים. בֿוזוטרוס נו בֿוס אליגראש. קואנדו איס איל דיאה קי מוס אליגראמוס, בֿוזוטרוס אי מוזוטרוס. דישולי איסטי איס איל דיאה קי אבאשה לובֿייה, קי אריסיבֿי אל מונדו אינטירו. קי אנסי דישו איל פ׳: הריעו לה׳ כל הארץ. כהנים לוים, נו דישו איל פסוק, סינו כל הארץ. מאס מעשה אקונטיסייו אין רבי אליעזר אי רבי יהושע קי איסטאבֿאן פלאטיקאנדו אין לה ליי, סיינדו סי בֿיירון אין מידייו דיל קאמפו דיסנודוס. דישירון פור איירסין אה סליחות סיינדו ב׳ חכמים. לייה סי טופארה ג׳ינטי איניל מונדו פורקי סיפאן לה בֿאלור מואיסטרה, אי מוס גובֿירנארן. אי איסטארימוס סין קודייאדו פור טראבֿאז׳אר אין לה ליי, אי טופארון אונה נאבֿי. סין סאבֿיר פור אונדי סי איבֿה. סי אינטרארון דיינטרו אי לה נאבֿי סי אלבֿאנטו. פינסארון קי בֿאן אה בֿיניר אה אלגונה סיבֿדאד אי סי בֿאן אה דאר אקונוסיר לו קי סון, אי פור סיירטו קי לה אומה ישראלית פואיבֿלו סאנטו, בודאי טיינין מואיסטרו קודייאדו פור גובֿירנארמוס. אינדוסי לה נאבֿי פור סו קאמינו, סי פירדייו, סיינדו לוס קאפיטאניס אי לוס איסטרומוס נו סאבֿיאן פור אונדי איבֿאן. קונפֿיטו סי בֿיירון אין לה מאר די אוקייאנוס סיגון סוס סינייאליס קי טיינין לוס מיניסטרוס דילה נאבֿי. אינטונסים דישירון לייה בולימוס מוזוטרוס אי טודוס לוס דילה נאבֿי. פורקי לאס אגואס די איסטה מאר, סיגון טינימוס ריסיבֿידו די מואיסטרוס מאאיסטרוס, איס קי נאבֿי קי אינטרה אין איסטה מאר, מאס נו פואידי סאליר אה נינגון פורטו. פורקי טראבֿאן איסטאס אגואס אה אוטראס אגואס, אי נו דישאן

סאליר קוזה קי אינטרה דיינטרו די סוס אגואס. קון איסטו. קי אינפיסין אה אזיר אוראסייון קאדה אונו אה סו דייו, קיקאס אבֿרה בֿינטורה די סאליר די איסטי לוגאר. לי דישו רבי אליעזר אה רבי יהושע, נו אינבֿאלדיס מוס אינבֿיאו אקי איל ש״ת, סאלבֿו פור אזיר נס קון מוזוטרוס. אי איסטובֿיירון אאי סירקה די און מיז פור ראזון קי נו דישאן סאליר איסטאס אגואס אפֿואירה די סו אתוס, סי נו קי בֿאן טראבֿאנדו אלאס אגואס אזינאס. אי לו קי איי אין איליאס, קומו לה קאלאמיטה קי טראבֿה אל פֿיירו. קי איזיירון רבי אליעזר אי רבי יהושע, איג'ירון אונה בוטה, די איסטה נאבֿי, די אגואס דילה מאר. אי קון סוס תפלות קי איזיי- רון. קאמינו לה נאבֿי, אי סי פֿואי פארה רומה, אי סאליירון אין רומה. פֿואירון לה ג'ינטי די רומה אי לי דישירון אל ריי אדריאנוס, קי סיפאש קי דוס ג'ודייוס אינימיגוס די יש׳ו בֿינייירון אקי אין אקיל פונטו לוס אינבֿיאו אה ייאמאר. דישוליס סיינדו קי בֿיניטיש אין מי גובֿירנו, קירו קי מי דיש אה אינטינדיר קי קירי דיזיר מאר די אוק- ייאנוס. לי ריספונדיירון: סאבֿריש סינייור, קי איסטה מאר די אוקייאנוס איס אונה מאר מויי פֿואירטי. קי נינגונה נאבֿי נו סי אקומיטי די איר פור איסטי לוגאר פורקי סוס אגואס ג'ופה אי טראבֿה אה טודאס לאס אגואס דיל מונדו קון טודו לו קי איי אין איליאס. אי פור דימאס קי אינגלוטין סוס אגואס אה אוטראס אגואס. ליס דישו אדריאנוס: בֿוס דיגו לו די אלקאבֿו, סי מי טרטייש די איסטאס אגואס. אי לאס בֿיאו קון מי אוזו, ביין. טאנטו קי נו. בֿוס פיינו בֿואיס- טראס קאבֿיס קון פיינים די פֿיירו. אי סי אל בֿיאו קי אין בֿואיסטרה בוקה נו איי מינטירה, בֿוס אינבֿיאו אה בֿוזוטרוס לשלום. ריספונדיירון רבי אליעזר אי רבי יהושע: מוזוטרוס לייא אזימוס בֿואיסטרו קומאנדו, קון תנאי קי מוס דיש זמן. דישוליס אין מי נו איי טיימפו די נאדה אוטרו קי אפונטו לאס קירו איסטאס אגואס. אי מאס בֿוס דיגו קי סי דישאדראש אה נו טראיירלאס מי בֿינגו די טודוס לוס ג'ודייוס אי די בֿוזוטרוס. קואנדו אויו רבי אליעזר איסטה קוזה, לי דישו: מואיסטרה לי מוס אינקומינדה קי דימוס כבוד אה מלכות. איל דייו ב״ה מוס אינבֿיאו אקי פור אזיר בֿיר סוס מאראבֿיאס, בֿין מירה קי איל לייא מוס מאנדו אגואה די ים אוקייאנוס, אליבֿאנטה מירה אי פארה מיינטיס קומו אינגלוטין איסטאס אגואס אה אוטראס אי טרושירון לה בוטה די אגואה דילאנטרי איל ריי אי לוס סינייוריס. קון קומאנדו די איל ריי קי איג'ראן אקיאה בוטה סיינדו איסטאבֿה מידייה. אי פֿואירון איג'אנדו אגואה פֿינה לה טאדרי, אי לה בוטה לה קאנ- טידאד קי אבֿייה איסטאבֿה, ני פוזו ני אמינגואו. בֿיינדו איל ריי איסטה מאראבֿייה, ייאמו אל גראנדי די לוס ג'ודייוס אי ליס אינפריזינטו פור סינקו אנייוס איל דאסייו קי אוזאבֿאן אה דאר. אי אה איליוס לוס אינבֿיאו לשלום. איסטו איס לו קי דישו איל פסוק: כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא. איסטי איס ים אוקייאנוס קי אינגלוטין טודאס לאס אגואס דיל מונדו, אי לה מאר נו סי אינג'י. אסימיזה אל תלמיד חכם קי קואנטו מאס בֿה מילדאנדו אי דיפרינדיינדו נו סי ארטה אין סי מיזמו, אי בֿה בושקאנדו אי דיפרינדיינדו מאס די לו קי סאבֿי. קי נו סי ארטה סו בֿולונטאד די איר טראבֿאז'אנדו קון טודה סו פֿואירסה פור איספייגאר סו מילדאדו. סי נו הפוך בה והפוך בה פור סיר קומפלידו אין סו חכמה.

טופאמוס מעשה אין אונה סינייורה קי לי דימאנדו אה רבי יוסי דיזיינדו קי איס איל דין קי דישו איל פסוק יהב חכמתא לחכימין. קירי דיזיר קי איל ש״ת דה לה סינסייה אלוס קי סון סאבֿייוס. איל פסוק קי דישירה יהב חכמתא ללא חכימין, ומנדע ללא יודעי בינה. קירי דיזיר קי דיירה לה סינסייה אלוס קי נו סון סאבֿייוס. אי סאבֿיר אלוס קי נו סון אינטינדידוס. לי דישו אה אילייה, עי לו אסימיזארי משל אה קי לו איס-

טיינדאס פריסטו. סי טי ב'ייני אה טי דוס פיר-
סונאס, און פרוב'י אי און ריקו, אה קי ליס דיס
אינפריסטאד'ו אלגו די מונידה. אה קאדה די איליוס
לי דאס. לי דישו אל ריקו לי אינפריסטו, פורקי
סי סי לוס קומי לייה טייני די אונדי פאגאר. לו
קאל סי לי אינפריסטו אל פרוב'י די אונדי טייני
קי מי ד'ה אה פאגאר. דישו אה איליה, אויגאן
טוס אוריז'אס לו קי סאלי די טו בוקה סי דאד'ה
איל ב"ית סינקייה אלס טפחים, סי אסינטאד'אן
אין לה קאב'אסי או לה מיאסי או אין לוס טיאט-
רוס, אי סי בורלאד'אן קון איליה. סי נו דייו
איל ב"ית סינקייה אלוס קאב'יוס קי סי אסינטין
אין לאס ישיבות אה פלאטיקאר אי מילדאר. איסטו
איס לו קי דישו איל פסוק יהב חכמתא לחכימין.
איי קין לו דיקלארה כל הנחלים וכו' קירי דיזיר
פור איל בית המקדש. קי סאב'ריש קי קואנדו סו-
ב'יאן יברך אל רגל, סי אינג'יאה ירושלים ייני די
ג'ינטי. מימס קי נו אב'יאה סי לוגאר פור אונדי
פאסאר. אי קואנדו סי איב'אן אל בית המקדש,
סי אינג'יאה איל לוגאר סאנטו די טודה אקיאה
ג'ינטי. אי איסטאב'אן מויי איסטריג'וס. קי לו מאס
דילה ג'ינטי נו פיזאב'אן פיי אין באשו, סיינדו סי
דיטיניאן אונו קון אוטרו איסטאנדו אין פייס ביין
אפריטאד'וס. מה קואנדו ב'יניאה לה אורה קי
איב'אן אה אזיר ודוי אי אינקורב'ארסין אה שכינה,
סי אנג'יאב'ה איל לוגאר קואטרו פיקוס פארה
קאד'ה אונו פורקי נו אוייגה סו חבר לו קי איל
אטורגאב'ה סוס פיקאד'וס דילאנטרי איל ב"ית פור
בושקאר פירדון פור קאד'ה עבירה אינדיסקפארטי.
אי איסטו איס לה הבנה דיל פסוק כל הנחלים
הולכים אל הים, קירי דיזיר די טודאס לאס סיב'-
דאד'יס ב'יניאן אל בית המקדש, והים איננו מלא,
קירי דיזיר קי איל בית המקדש נו סי אינג'יאה.
אי איסטו בע"ה קומוס אפארייאד'וס פור ב'ירלו קון
מואיסטרוס אוזוס, אין ב'ינידורה די מואיסטרו מלך
המשיח. קומו דישו איל פסוק: והיה ביום ההוא
יתקע בשופר גדול ובאו האובדים בארץ אשור
והנדחים בארץ מצרים והשתחוו לה' בהר הקדש
בירושלים אכי"ר.

(פ' 8) כל הדברים יגעים לא יוכל איש לדבר· לא תשבע עין לראות ולא תמלא אזן משמוע ·

אין איסטי פסוק מוס ב'ינו אה דאר שלמה המלך
און דוטרינו, קי טודה פירסונה קי קירי אקאנ-
סאר לאס ב'ידאס די עולם הזה או די עולם הבא
לאס פואידי אקאנסאר. פורקי טודו טיימפו קי
איל ן' אדם איס בעל בחירה, טודו לו קי סי לי
אינב'ילונטה פור אזיר לו אזי. קומו דישו לה גמ"
הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. סי איסטי
קירי גוזארסי אין עולם הזה נו איי קין לו די-
פֿינדה פור דיזיר נו אגאס איסטו· מה אלקאב'ו
סי ארפיינטי די טודו לו קי אזו. פור איסטו
איל סי' די רש"י לו ב'יסטי איסטי פסוק קון איל
פסוק די מה יתרון לאדם, קירי דיזיר קי אב'אנ-
טאז'י טייני איל ן' אדם קי ב'ה פירדידו דיטראס
דילה נאד'ה, אי נו סי פינסה קי סו פֿין איס די
מוריר אי דאר דין אי חשבון פור טודוס סוס
מעשים. קומו דישו איל תנא אין מסכת אבות:
דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל
מעשיך בספר נכתבים. קירי דיזיר פור אקיאה
ג'ינטי קי סי דיפיידרין אה איליוס מיזמוס קון איר
דיטראס די דיזיאוס די סוס קוראסוניס אין קאד'ה
דיאה קי נו סי הארטה סו אוז'ו די אזיר טודו לו
קי טופה. אי איל ב'יאידור מירה אי סי אנסייאה
קי נו פואידי פור אב'לאר. אי איסטי טופה לה
אורה אה אזיר כל תועבות שבעולם קי נו סי הארטה
סו אוז'ו פור ב'יר אה לו מאס מינור. סיינדו לייה
לו איזו נאטורה. אי סי אב'רה אגון קאנטיגאדור,
נו מיטי סו אוריז'ו פור סינטיר סינגון קאנטיגי-
רייו. אה איסטי מודו די פירסונה לו קאנטיגה
שלמה המלך, דיזיינדולי מה יתרון לאדם בכל עמלו
קירי דיזיר אמונסטראמי קי איס לו קי איסטאס
גאנאנדו אה טיימפו קי דילוס סיילוס טי איסטאן

מיראנדו, קי טי איסטאן אוליינדו. אי טודוס טוס
פינסירייוס אי טוס איג'אס קון איסקריטאס אין
ליב'רו פור דימאנדאר די טי אין קי קוזה אינפלי-
אסטיס טוס ב'ידאס. אי נו אין אקייה אורה קי
פואידראס ריספונדיר. קי נו טי אראס קומו איל
מודו פור נו סאב'יר קי ריספונדיר, אי נו טיינים
לוגאר פור אונדי פ'ולב'ייר אה טיימפו קי ייה איס-
טאס בלוקאדו די מלאכי חבלות. פור איסטו טי
דו די קונסיז'ו קי אין לו קי טיינים טו שמה אין
טו פואירפו פואידים פור בולטאר אין טי פורקי
טודו לו קי קירי איל ה' אדם טודו טיימפו קי
איס בעל בחירה טודו פואידי אזיר סי ניגרו אי
סי בואינו. קי סי טו קיראס בולטאר אין טי, לייה
איס קולאיי פור קי טיינים קין טי אייודי הבא
לטהר מסייעין אותו, קירי דיזיר איל קי ב'ייני פור
שימפייארסי לי שייודאן אה איל דילוס סיילוס.
קי סי נו שקאב'ו טי אריפיינטיס קומו סי אריפיינטייו
איל איז'ו די רבי חנינא בן תרדיון.

קומו אקונטיסייו מעשה אין איל איז'ו די רבי חנינא
בן תרדיון, קי דיש'ו איל קאמינו די אירסי
אלה ישיבה, אי סי אג'ונטו קון אונה כיתה די
ריסיג'יס. אי קאדה דיאה אין לוגאר די אירסי
אלה ישיבה סי איב'ה דיטראס די איליוס, פור
קוביידיאר אי מאטאר אין לוס קאמפוס. פור סיר
קי און דיאה קיז'ו דיסקוב'ריר סוס סיקריטוס, לו
מאטארון, אי לי אינג'ירון סו בוקה די קוזידאד.
דיספואיס די טריס דיאס קי לייה סי אינפיסו אה
פ'ידיר, לו מיטיירון אין און קאפ'יס די גאינאס,
קוב'יז'אדו קון טראפוס סוזיוס אי אינבשטא-
קאדוס, אי לו אינב'יארון אונדי סו פאדרי. לה
ג'ינטי קי לו ב'יירון טראיר אין איסטה סורטי,
בושקארון פור אזירלי כבוד, פור אונור די סו
פאדרי. אי איל פאדרי נו לוס דיש'ו, אי ליאמו
אה טודה לה ג'ינטי דילה סיב'דאד, אי קאסטיגו
אה סו איז'ו אין פריזינסייה די טודוס איליוס.
אי דיש'ו: אירמאנוס קירידוס, פארה מיינטיס לו
קי איס איל קאב'ו דיל קי דישה איל קאמינו די

לה לייי, אי סי אג'ונטה קון אונה ג'ינטי קי נו טיינין
אונור אי קונוש'יאה קון איליוס, קי שקאב'ו ב'ייני
אין איסטי גראדו. אי איל ס" חכם, איל פאדרי
די איסטי מאנסיב'ו ב'ירטייו לאגרימאס די סוס
אוז'וס קומו אונה פואינטי קי טייני אב'יירטו איל
מושלוק קי נו איי איסטאנקאר סו אגואה. די
איסטי מודו איראן לאס לאגרימאס דיל ס' חכם,
קי טודוס לוס קי איסטאב'אן פריזינטיס, סי רי-
בולב'יין סוב'רי איליוס סוס לאגרימאס קי נו איס-
טאנקאב'אן סוס אוז'וס. בולטאב'ה סו קארה אי
מיראב'ה אה סו איז'ו, דיזיאה: מירה אין קי גראדו
סי טופה, מירה אירמאנוס בינדיג'וס. אי דרשו
סוב'רי איל איסטי פסוק: ולא שמעתי לקול מורי
ולמלמדי לא הטיתי אזני, כמעט הייתי בכל רע
בתוך קהל ועדה. אי סו מאדרי קון לאגרימאס
אינפיסו אי דיש'ו: כעס לאביו בן כסיל. אי מש-
דיש'ו אה סוס טריפאס אי אה סוס פיג'וס דיזיינדו
בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו. משדיג'וס
פיג'וס קי שט קריאי. אי קון ייורוס אי לאגרימאס
איב'ה דיזיינדו אי גריטאנדו: משדיג'ה סיאה מאדרי
קי טאל איז'ו פאריו.

אגורה איל קי איס בעל שכל אי טייני קונסינ-
סייה, ב'יינדו איסטי מעשה, קי פור אג'ונ-
טארסי איסטי מאנסיב'ו קון ג'ינטי מאלה לי ב'ינו
אין סו קאב'יסה איסטה דיסגראסייה. קואנטו קשי
קי סי אקאב'ידי אה סאקודירסי אה סי מיזמו די
קאמינאר אין איסטוס קאמינוס. קומו דיש'ו איל
פסוק כל הדברים יגעים, קומו דישימוס אריב'ה
קי טודו לו קי איי איניל מונדו לו שקאנסה לה
פירסונה. סיאה די מאל, סיאה די ביין. מה איל
קי איס פאטרון די מילואייו, קאלי קי סי פינסי
קי איל קאב'ו נו איס בואינו. קואנדו איס קי סי
אג'ונטה קון נינגונה ג'ינטי. לו קואל איל קי סי
אג'ונטה קון בואינו, סיגורו קי איסטו נו שקאנסה.
אי סו פאדרי אי סו מאדרי טיינין נחת רוח די
ב'יר קי לייה טייני און איז'ו קומפלידו. סיגון טראי
איל בעל ראשית חכמה, קי סי איס קי קאב'י אי

פאד׳רי קי איל איזו נו איס פארה מילדאר, קי
מירי די אינביזארלי אופ׳יסייו, פורקי סיאה בואינו
פארה איל. קי מלמד קי סי אינביזה אופ׳יסייו פור
מאנטינירסי, סי גאנה די פאקאד׳ה קי נו טייני
לה אורה די אג׳ונטארסי קון ג׳ינטי קי נו איס
סו איגואל. קומו טופאמוס מעשה
אין אונה מוז׳יר קי ייב׳ו אה סו איז׳ו אין און מא-
איסטרו לוקאנדייר קירי דיזיר ג׳יזאנדון פארה קי
קי לי אינביזארה אופ׳יסייו. לי דישו איל ג׳יזאנדון:
איסטה סירקה די מי אסטה סינקו אנייוס, לי
אינביזו סיין קורטיס די קומידה די גואיזב׳וס. לו
אולייו רבי אי דישו: נו טינימוס ב׳יסטו ני או-
לייד׳ו קי סי פואידה אזיר סיין קורטיס די קומידה
די גואיזב׳וס. מאס טופאמוס מעשה
אין רבי יהודה בן בתירא, קי סי פואי אה אונה
לוקאנדה ערב כפור פור אזיר סעודה מפסקת.
איסקאפו די קומיר אי סי פואי אה סו קאמינו
לו ב׳ידו סו ס׳ חכם קי אירה ריש גלותא, קשייו
אה סו אינקואינטרו. לי דישו ב׳אמוס אה לוקאנדה
פור אזיר סעודה. לי דישו ייה פואי אי קומי
סעודה מפסקת, אי ייה קומי די קומיר. לי
דישו קשי קי ב׳ינגאס קון מי, פורקי לה ג׳ינטי
ב׳אן אה דיזיר קי רבי יהודה נו לו אינדינייו אה
סו ס׳ חכם אי נו קיריאה איר, אסטה קי פור
פ׳ואירסה סי לו ייב׳ו קון איל. אי אין סיינדו קי
סי פואי קון איל, לי דישו ש מוסו דיל לוקאנ-
דייר די לאס קומידאס קי קומייו רבי יהודה נו
מוס טראייגאס, סינו אוטראס סורטיס די קו-
מידאס, קי קואנדו מוס טראאיס קומידאס מואי-
ב׳אס מוס טראאי גאנה די קומיר. אי טרושו איל
לוקאנדייר אוטראס סורטיס די קומידאס. אי קו-
מייירון און בוקאד׳ו די קאד׳ה קומידה. אין איס-
קאפאנדו די קומיר. לי דישו איל ס׳ חכם אה
רבי יהודה: דיספואיס קי ייה קומימוס סעודה
מפסקת. קומימוס אוג׳ינטה סאב׳וריס די קומידאס.
פור שאב׳ארסי אה סי מיסמו לי דישו אנסי: ייו
ייה אינטינדי קי נו קומימוס אה טו אבאסטו

אי פור איסטו טי קומבידי אה קומיר. לי דישו
רבי יהודה אינבטדים סי ייאמו איל פואירפו דיל
אומברי נפש פור ראזון קי טודו לוקי לי דאן קומי.
מאס טראי אין לה גמרא רבי אבהו סי פואי אה
אונה סיב׳דאד קי סי ייאמה בצרה, אי סי פואי
מוקאפ׳יר סירקה די און אומברי קי סי ייאמאב׳ה
יוסי ריבא. אין לה סעודה לי דייו אה קומיר
אוג׳ינטה סורטיס די מיאולייוס די אב׳ים. לי דישו
מי לו פירדונה ס׳ חכם, קי לה קאסה די אויי
פואי פוקה קי מאס מיריסיאה. קי פור איסטו
לו ייאמארון יוסי ריבא, פורקי קומיאה טודו מי-
אולייוס די אב׳יס. מאס אקונטיסייו
מעשה אין רבי חייא רבא קי סי פואי פור פארטי
די דרום. אי סי פואי מוקאפ׳יר סירקה די רבי
יהושע ן׳ לוי. לי טרושו דילאנטרי די איל ב׳ינטי
אי קואטרו מודוס די גיזאדוס. לי דישו אאיל:
סי אין סימאנה קומיש איסטה קאנטידאד, אין
שבת קי פואידיש קומיר. לי ריספונדייו: קומימוס
איל דופ׳ייו. דיספואיס די דיאס, ב׳ינו רבי יהושע
ן׳ לוי אה טבריא, אי סי פואי מוקאפ׳יר אונדי
רבי חייא רבא. אי רבי חייא לים דייו מונידה שום
תלמידים די רבי יהושע. אי לים דישו אנדה שה
פלאסה אי מירקה פארה ב׳ואיסטרו ס׳ הכם טודו
מודו די קוזה קי לי פלאזי פור קומיר קי ב׳וזוטרוס
סאב׳יש סו ב׳ילונטאד. רבי יצחק ברבי
שיעזר סאב׳יאה אזיר סורטיס די קומידאס סיגון
קואינטה דילוס דיאס דיל אנייו.
איי קין דיקלארה איסטי פסוק (מ׳ חזית) כל
הדברים יגיעים פור איל קי אב׳לה דברים
בטלים קון ריסטו די אומות אי סי מיטין אה
פלאטיקאר סין סאב׳יר די סו דיריג׳ה אה סו
סיירדה. אי ב׳אן אב׳לאנדו סין סאב׳יר, קי כפי
די איליוס פינסאן קי קון אב׳לאר אה סוס מודוס
אסיירטאן לה לייא די משה, אי נו סאב׳ין קי אזין
מאס די דאנייו קי די פרוב׳יג׳ו. קי קשי קי סיאה
איסטי אומברי מויי איסטודייאד׳ו פור פלאטיקאר
אין קוזה די לייא. קי סי נו סאב׳י ביין מילדאר. קוטו

קי ריספונדי אין נו פאסאנדו לה ב׳ירדאד, אי קון איסטו סי דיפינדי איל גוי אי נו לי דימאנדה נאדה . לו קואל סי איסטי סי קירי טיניר אה סי מיזמו פור אומברי קומפלידו אזי מוג׳ו דאנייו אי נו פרוב׳יג׳ו , קי אין לאס אומות סי טופאן סאב׳ייוס אינטיליז׳ינטיס אי איסטודייאדוס אה קוס לייס. דימאנדאן קוזאס דיפ׳ירינטיס, אי דאן אה אינטינדיר סיגון אילייוס קי קון לייס איס ב׳יר-דאד׳ · אי איל ריסטו דילה ג׳ינטי איסטאן אינ-ב׳יליקאדוס די פאטראנייאס . ב׳ייני איסטי קי נו סאב׳י ני און פסוק. לו טומאן אין קונסידיראסייון דיזיינדו : איס ב׳ירדאד קי מוזוטרוס איסטאמוס טראנקואילוס אין מואיסטרה לייי, אי סי זיפ׳קליניאן די פאלאב׳ראס די איסטי אומברי אי דיזין אונוס אלוס אוטרוס קי לייה איסטוב׳יירון פלאטיקאנדו קון און חכם דילוס ג׳ודייוס, אי לו ב׳ינסימוס, קי נו פודו ריספונדיר אוטרו קי אטורגו קון מו-זוטרוס. אנדה דיזילדיס קי אה איסטי קי טופארון קון איל, נו סאב׳י ממש ני אונה אלף. קומו מוס אקאב׳ידה איל תנא מסכת אבות ודע מה שתשיב לאפיקורוס. קירי דיזיר פינסה ביין פור דאר רי-פואיסטה אאיל אפיקורוס· קי סי נו סאב׳יס דאר נינגונה ריפואיסטה אל נו טי מיטאס אין אילייו· קי לייה מוס אקאב׳ידו שלמה המלך ע״ה אין משלי הרחק מעליה דרכך· ואל תקרב אל פתח ביתה· הרחק מעליה דרכך איסטי איס מינות . ואל תקרב אל פתח ביתה איסטו איס זנות.

קומו אקונטיסייו מעשה אין רבי אליעזר קי טופו קון און מין אי אימפיסו אה דימאנדאר קוס דימאנדאס אי איל רב לי פואי ריספונדיינדו פארה קאדה דימאנדה , ב׳יזיס לי אטורגאב׳ה רבי אליעזר אה סוס פאלאב׳ראס, ב׳יזיס נו . לו סופו איל פאשה דילה סיב׳דאד, לו אינב׳יאו אה לייאמאר, אי לו מינאזו קון דיזיר אה טי ייאקיסייאה קי דישיס טו מילדאדו אי טי אינג׳יניאס פור פלאטיקאר קון איסטי מין . אפונטו קומאנדו איל פאשה פורקי לו אפריזאראן . דישו אין סו ריפואיסטה נאמן סוב׳רי מי איל דיין· אה איל פאשה לי פאריסייו קי פור איל אב׳לו איסטה פאלאב׳רה. אי איל רב נו דישו איסטה פאלאב׳רה סי נו פואי לשם שמים. לי דישו איל פאשה : אין סיינדו קי לייה מי קריאי קי טי אריפ׳ינטיסטיס די לו קי איזיסטיס, קי לייה טינגו ב׳ואינה רזון פור קאסטיגארטי, סיינדו און אומברי גראנדי קומו אה טי דישאסטיס טו ישיבה אה אינטרימיטירטי קון איסטי מין . קון איסטו לייו טי לו אינפריזינטו סיינדו איס פרימה ב׳יז . קי סי אסיגונדיאסטיס מי קוב׳רו אי פור לו די אגורה. קי לייו סי פור סיירטו קי איסטאס ישיבו׳ סון פארה מילדאר. נו פור דברים בטלים, סיינדו קי לו קאסטיגו קון פאלאב׳ראס די אמינאזו . לו מאנדו לשלום. דיספואיס קי לייה סי פואי רבי אליעזר, איב׳ה טומאנדוסי לער מוג׳ו פור לו קי סי אפירו פור אב׳לאר דברי׳ בטלי׳. אינטראן סוס תלמידי׳ דילאנטרי די איל פור קונורטארלו, אי נו ריסיב׳ייו. אלקאב׳ו אינטרו רבי עקיבא סירקה די איל, דישו אה איל רבי : נו סיאה אלגונו די לוס מינים קי דישו דילאנטרי די טי אלגונה פא-לאב׳רה אי טי פלאזייו. דישו אה איל סי· דילוס סיילוס מי איזיירון אקודראר. אונה ב׳יז איסטאב׳ה קאמינאנדו פור לה פלאסה די ציפורי, אי מי ב׳ינו און אומברי קי סו נומברי יעקב איש כפר סיכניא אי מי דישו אונה פאלאב׳רה די נוב׳ראדייאה די אוטרו אי מי פלאזייו, אי לי אטורגי קון איל · דימאנדו ר׳ עקיבא קי פואי לה פאלאב׳רה. דישולי : מי דישו : איסקריב׳ייו אין ב׳ואיסטרה לייי לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב בית ה׳ אלהיך. קי קירי דיזיר. דישי אה איל אסורים. דישו אה מי, פור קורבן סון אסורי׳. פור דיפ׳ידירלוס קון מותרי׳. דישי אה איל קי סי אזי די אילייוס . דישו אמי נוגאר פארה לאב׳אנדונים. אי בתי כסאות דישי אה איל ביין דישיסטיס . אי סי אינקוב׳רייו איל דין די מי אלה אורה. סיינדו קי אטורגי אסוס פאלאב׳ראס. דישו אה מי אנסי דישו איל פסוק מצואה באו ומצואה ילכו . קי אנסי דישו איל

פסוק (מיכה 1) כי מאתנן זונה קבצה ועד אתנן זונה ישובו. אייה סירב׳י קי אגאן בתי כסאו׳ פארה לה ג׳ינטי. אי מי פלאזייו איסטה ריפואיסטה. אי פור איסטה קוזה פ׳ואי אפאנייאדו לאס מינות. אי נו מאס סי טב׳ו קי פאסי קוב׳רי לו קי איסקריב׳ייו שלמה המלך ע״ה (משלי 5) הרחק מעליה דרכך ואל תקרב אל פתח ביתה כי רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה. אי אקסטה קואנטוס מאטאדוס פואידי מאטאר. דישו רב חסדא אקסטה קואטרוסיינטוס. קי פור איסטי דין מוריו רבי אלעזר בן דמא, איזו די סו אירמאנה די ר״ ישמעאל. קי לי מורדייו קולוב׳רו, אי ב׳ינו יעקב איש כפר סכנייא פור מילזינארלו. פור נומבראדו די פ׳, אי נו לו דישו ר׳ ישמעאל דישו נו טו ליסינסייאדו בן דמא. דישו אאיל דישא אה מי, אי לייו טראאירי ראיה דילה ליי קי איס מותר. אי נו אבאסטיסייו פור טראייר ראיה אסטה קי מורייו. אי סי אליגרו רבי ישמעאל אי דישו: ביין אב׳ינטוראדו בן דמא קי סאלייו טו אלמה קון טהרה, אי נו באלדאטיס לוס פירדים קי מיטיירון חכמים. קי טודו איל קי באלדה לוס פירדים דילוס חכמי׳, סוס קאב׳וס איס קי לוס מאלים דיל מונדו ב׳ייאנין סוב׳רי איל. קי אנסי דישו איל פסוק: ופורץ גדר ישכנו נחש סי נו לו מודרי אין ב׳ידה, קי נו לעתיד לבוא. אי קי איי איניל אשר יעשה אותם וחי בהם לעול׳ הבא. מאס מעשה אין זונה גויה קי ב׳ינו סירקה די ר׳ אליעזר פור אזירסי ג׳ודייה, דישו אה איל: סינייור חכם, בושקו פור אזירמי ג׳ודייה. ריסיב׳י מי קורבן. ריספונדייו אה איליה קאשי קי דיקלאריס טודוס טוס מעשים פורקי סיאס פירדונאדה. דישו אאיל: אין מיס דיאס נו טוב׳י קי אזיר קון נינגון אומברי אזינו, אוטרו קי מי איזו ג׳יקו קי טינגו איס די מי איזו איל גראנדי. לה אלונג׳ו די סירקה איל אי לה מאטראטו. פ׳ואי סירקה די רבי יהושע אי לה ריסיב׳ייו. דישירון אה איל סוס תלמידים, רבי אליעזר לה אישו, אי טו לה אסירקאס. ריספונדייו אה איליוס: סיינדו קי דייו סו דעת פור אזירסי ג׳ודייה, אמוסטרה קי סי ארימפינטייו די טודו לו קי איזו. קי אנסי דיזי איל פ״ (משלי 2) כל באיה לא ישובון. אי סי טורנאן אטראס נו אלקאנסאן קאמינו די ב׳ידאס.

הינא איל איזו דיל אירמאנו די רבי יהושע איסטאבה אאזינו. לו אינב׳יארון קי סי פ׳ואירה אה און קאזאל קי סי ייאמה כפר נחום פור מילזינארסי, אי לי איזייירון לוס מינים מודוס די איג׳יזוס, קי לו איזייירון אינקאנטאר, אי לו איזייירון איר אין שבת קוב׳ידו איניל חמור. פ׳ואי סירקה די רבי יהושע סו טייו, אי לי דייו קורה אי לו מילזינו. דישו אה איל: נו טו פואידיס מוראר אין טיירה די ישראל. קאשטייו די אאי אי סי פ׳ואי אה בבל אי מורייו אין פאס.

מאס מעשה אין רבי יונתן, און דיאה איסטאנדו מילדאנדו אין לה ישיבה קון סוס חברים, פ׳ולייו דילה ישיבה אי פ׳ואי סי אג׳ונטו קון איסטוס מינים. פ׳ואי ר׳ יהושע פור טורנארלו אלה ישיבה, לו טופו קי סי אג׳ונטו קון זונה ג׳ינטי בן אפיטניות. קירי דיזיר קי אזיאן כריסים אה לאס בהמו׳ אי חיות אי עופו׳. סיינדו קומו ב׳ייירון אה רבי יהושע, לי אינב׳יארון אה דיזיר, נו אנסי איסקריב׳ייו שלמה המלך (משלי 1) גורלך תפיל בתוכנו כיס אחד יהיה לכולנו. קואנדו אולייו רבי יהושע אנסי, אינפיסו אה אירסי אטראס פור נו קונב׳ירסאר קון איליוס. אי איליוס קורייירון דיטראס די איל דיזיינדולי: סי׳ חכם, ב׳ין אז גמול חסד קון איסטה נוב׳ייה. פ׳ואי אי לוס טופו אינטרימיטידוס קון זונה מוג׳אג׳ה אזיינדו זנות. דישו אה איליוס קון דימאנדה: אנסי איס איל אוזו דילוס ג׳ודייוס? ריספונדייירון אאיל: נו איסקריב׳ייו אין לה ליי כיס אחד יהיה לכולנו. אי פ׳ירה קוריין אטראס. אי איליוס קוריינטיס דיטראס די איל, אסטה קי אלייגו אה פואירטה די סו קאזה, אי סירו לה פואירטה דילאנטרי די איליוס. דישירון אאיל: טו רבי ב׳ה אלאב׳אטי דילאנטרי טו מאדרי קי נו ב׳ולטאסטיס טוס קאראס אה מוזוטרוס. מאס

די לו קי קורימוס אה טי, אירהאס קוריין אה מוזוט-
לוס פור אזיר קומו מוזוטרוס.

מאס טופאמוס מעשה אין רבי יאודה ן׳ נאומה
קי אירה קונטראדיזיין קון לוס מינים. אי
לי איבֿאן דימאנדאנדו, אי איל ליס ריספונדיאה.
אלקאבֿו קידארון אינטרי איליוס, קי איל קי בֿינסי
אה סו חבר לי פארטין איל מיאולייו קון איל מאר-
טיאו, אי לוס פואי בֿינסייאנדו אל מינים. אי ליס
איבֿה פארטייאנדו לוס מיאולייוס, אסטה קי סי
איגֿנֿו אקיל לוגאר די קאנגרי דילוס מינים, אי
אין סייאנדו קי בֿינו אלה ישיבה לי דישֿירון לוס
תלמידים: דילוס סיילוס טי אליבֿדארון קי לוס
בֿינסיסטיס. ליס ריספונדייו נו אין באלדיס מי סי
איזו איכטי נס. אזי אוראסייון פור מי, קי לה קא-
בֿה קי אירה ייגה די פיידראס בואינאס אי גֿולייאס
מי סי איזיירון קארבֿונים. ליס קיזו דיזיר קי סי נ׳
איסקאפארון די סוס זכיות.

אי קין דיקלארה כל הדברים יגיעים אפילו דברי
תורה, אינטרה איל אומברי פור אינביזאר ליי.
אלוס פרינסיפייוס בושֿקאן און פידאסו די היתר
קי לו קי איס אינקונאדו, לו אזין לימפייו. אי לו
קי איס לימפייו לו אזין אינקונאדו. מה קונטינו-
אנדו אין סו מילדאדו, לא השבע עין, קירי דיזיר
נו סי ארטה איל אוזו, קי אלקאבֿו קיטאן קלות
וחמורות גזרות שוות, טומאה אי טהרה, איסור
אי היתר.

דישֿו רבי שמואל בר נחמן, טודוס לוס בֿייניס
אי ברכות אי נחמות קי בֿיירון לוס נביאים
אין איסטי מונדו, נו אין באלדיס לו בֿיירון. סי נו
על ידי קי אירהאן מילדאנטיס אין לה ליי, אי אינ-
טרימיטידוס אין לאס מצות. אי סי דירהאס קי
לוס בֿיירון, ייה דישֿו איל פסוק: עין לא ראתה
אלהים זולתך. אי סי דירהאס קי נו בֿיירון. ייה
בֿיירון פוקו. קי אנסי דישֿו איל פסוק: כי לא
יעשה ה׳ אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו
הנביאים. רבי שמעון בן חלפתא דישֿו: טודוס
לוס בֿייניס אי ברכות אי נחמות קי בֿיירון לוס
נביאים אין איסטי מונדו, סון פארה לוס בעלי
תשובה, אינפירו איל קי נו גוסטו פאבֿור די פי-
קאדו די סוס דיאס, סובֿרי איל פואי דיגֿו עין
לא ראתה וג׳ו.

(פ׳ 9) מה שהיה הוא שיהיה. ומה שנעשה הוא שיעשה ואין כל חדש תחת השמש,

דישֿירון לוס סינייורים חכמים, לעתיד לבוא לוס
דורות סי בֿאן אה אפאנייאר אין און
לוגאר דילאנטרי איל ש״ת. אי דיזין דילאנטרי
די איל: סי״ די איל מונדו, קין בֿה אה דיזיר
שירה אל פרינסיפייו. ליס דיזי אה איליוס: מה
שהיה, הוא שיהיה קירי דיזיר, איל קי פואי אין
פרינסיפייו, אקיל בֿה אה שיר אלקאבֿו. אין לאס
פאסאדאס נו דישֿו שירה דילאנטרי די מי סי נו
איל דור די משה. קומו דישֿו איל פסו׳: אז ישיר
משה ובני-ישראל שיר נו פואי דיגֿו סי נו ישיר.
קי איס עתיד פור דיזיר שירה איל אי סו דור די
משה. קי אנסי דיזי איל פסוק (ישעיה 2) שירו
לה׳ שיר חדש תהלתו בקצה הארץ יורדי הים
ומלואו.

אקונטיסייו מעשה אין מלכות יון קי אינביאו אה
דיזיר אה לוס חכמים די ישראל קי
ליס אינביארהאן און חכם פראטיק קי קירין די-
מאנדאר די איל מואגֿאס דימאנדאס, אי קי איסטי
פרונטו פור ריספונדיר. דישֿירון אין לה ישיבה,
מאנקורה די ספֿייוס קי טייני איל מלכות קי
בושקה אה פלאטיקאר קון און חכם די ישראל.
אינטאנטו לי אינביארון אה רבי מאיר. אי אירהאן
דימאנדאנטים די איל מואגֿאס דימאנדאס. אי איל
פואי דאנדו ריפואיסטאס באסטאנטיס. בושקא-
רון פור בֿינסירלו אה רבי מאיר אי נו פואי פו-
סיבֿלי קי לו בֿינסיירהאן. סי מאראבֿיארון טודה לה
גֿינטי דיל רייאדו די בֿיר לה סינסייה די רבי
מאיר, אלקאבֿו לי דישֿירון קי איס לה ראזון קי
סי לייאמו חזיר. דיבֿו אה איליוס: קי איס אפא-
ריזאדו פור טורנאר איל רייאדו אה סו פאטרון.

אי מאס קי אסינטו רבי מאיר אי דרשו: איס אפאריזֿאדו איל לוזֿו פור סיר טראסקילאן לאס אוביֿזאס קון טיזֿירה. אי איל פֿירו פור קוזיר קוסטוראס. דישירון אה איל: באשטה רבי מאיר, ואין כל חדש תחת השמש.

דישירון חכמים, איס אפאריזֿאדו איל קאנטו בינדיגֿו איל, פור קיטאר פריגונירו דיזיינדו: טודו איל קי נו קומייו חזיר די כוס דיאס קי ביינגה קי טומי סו שכר. אי מוגֿוס דילאס אומות העולם קי נו קומייירון בשר חזיר די סים דיאס ביינין פור טומאר שכר. אין אקילה אורה ליס דיזי איל דייו ב״ה: נו אבאסטה קי לייה בוס קומיסטיס עולם הזה, בושקאס פור קומיר עולם הבא, קי איס פארטי די מיס איזוס. אין אקילה אורה קיטה איל קאנטו בינדיגֿו איל, אוטרו פריגונירו אי דיזי: טודו איל קי נו קומייו נבלו׳ וטרפו׳ שקלים ורמשים קי ביינגה קי טומי סו שכר. ביינין לאס אומות העולם פור טומאר סו שכר, קי דיזין קי נו קומייירון, ליס דיזי איל דייו ב״ה: די לו טוביו נו קומיסטיס, אינפירו קומיסטיס די טו חבר, פור איסטו סי לייאמו חזיר קי טורנה איל ריינו אה סו פאטרון.

רבי ברכיה דישו די נומבראדו די רבי יצחק, אל מודו קי איל גואל פרימירו קי פואי משה, אנסי טייני קי סיר איל גואל סיגונדו. איל גואל פרימירו דישו איל פסוק: ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכבם על החמור. אי איל סיגונדו דישו איל פסוק: עני ורוכב על חמור אל מודו קי איל גואל פרימירו איזו אבאשאר אלה מאנה, טאמביין איל גואל סיגונדו, קי אנסי דישו איל פ׳: יהי פסת בר בארץ. אל מודו קי איל פרימיר גואל איזו סוביר לאס אגואס דיל פוזו די מרים קומו דישו איל פסוק: עלי באר ענו לה טאמביין איל גואל פרוסטירו אורה סוביר לאס אגואס דיל פוזו. קי אנסי דישו איל פסוק (יואל 4) ומעין מבית ה׳ יצא והשקה את נחל השטים. לייה איי קוזה אין איל מונדו קי סי בה אה ייאמאר קוזה נואיבה?

פוסקי אין כל חדש תחת השמש. קי איסקריביו איל פ׳: ויתן ה׳ אלי את שני לוחו׳ אבנים כתובים באצבע אלהים ועליהם ככל הדברים. דישו ר׳ יהושע ן״ לוי קי איס ועליהם, קומו טודאס לאס פאלאבראס קי פואירון איסקריטאס אין לאס לוחו׳ פרימיראס אי לאס מצות פרופייאס איל יייאס. פור אינביזארטי קי מקרא, אי משנה, הלכו׳, תוספו׳, הגדו׳. אי לו קי איל תלמיד איס אפאריזֿאדו פור אמוסטראר, לייה סי דייו אי סי טומו אין הר סיני אי לו קי סו חבר לי ריספונדירה או לי דימאנדארה לו טודו לייה פואי די אנטיס קי אנסי דישו איל פסוק: אין כל חרש תחת השמש·

(פ׳ 10) יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא ככר היה לעולמים אשר היה מלפנינו ·

(פ׳ 11) אין זכרון לראשונים וגם לאחרונים שיהיה לא יהיה להם זכרון עם שיהיו לאחרונה·

קאבֿרים קי איסטי פסוק איסטה אגֿונטאדו אל די אנטיס, קי לייה איס סאבֿידו קי אין סיס דיאס קריאו איל דייו ב״ה אין מעשה בראשי׳ טודו לו קי בֿים איניל מונדו. קומו דישו איל פסוק: בראשי׳ ברא אלהים את השמים ואת הארץ. קירי דיזיר, קון און מאמר קריאו לוס סיילוס קון טודוס לוס קריאדוס קי איי אין לוס סיילוס. קריאו אלה טיירה קון טודו לו קי איי אין אילייה. אי פארה קאדה דיאה קומאנדו קי סאלגאן קאדה קריאנסה אי אגה סו גֿירו. קון איסטו דישו שלמה יש דבר וכו׳. סיינדו קי פאסארון מוגֿוס דורו׳ די קי סי קריאו איל מונדו אסטה אגורה. סיינדו בֿימוס קוזאס דימודאדאס, מוס פאריסי קי איס קוזה נואיבֿה. מה קי סיפאש קי נו איי קוזה נואיבֿה. קי לייה אוזו טודו מודו די קוזה קי בוס פאריסי נואיבֿה, לייה איס מאס די בֿייזה. פור איסטו מוס אבֿיזה (רש״י קהל׳) אין זכרון לראשוני׳ וגם לאחרונים. קירי דיזיר נו סי אקודראן לה גֿינטי לוס דורו׳ די אנטיס ני לוס קי סיראן דיספואיס די׳ מוזוטרוס.

איי קין דיקלארה אין זכרון לראשונים (מ׳ הגדה) דישֿו רבי אחא אין זכרון לראשונים איסטי איס דור המבול׃ קי פור עון דיל זכות פֿואירון קאבֿ-זאנטי קי לה באשֿארה מבול אה איל מונדו. אי נו איסקאפארון סי נו נח אי סוס איזֿוס · איס פור דארמוס און דוטרינו קי מוס גואדֿרימוס די איסטי עון בֿיינדו אה איל דור המבול קי פור איסטי עון סי דיסטרוייו איל מונדו. וגם לאחרונים איכעום כון לוס די קדוס קי פור עין דיל גזל קי אבֿיאה אינטרי אילייוס קי דיסטרואיירון קו-אטרו סיבֿדאדיס סיגון לייה איס סאבֿידו. אי אין סיינדו קי בֿינימוס פור אבֿלאר אין עניין די זכות אי גזל, פור נו דאר די פאסאדה אנגֿיארימוס און פוקו אין איסטי עניין אאון קי לוס ליבֿרוס די מוסר לייה איסטאן לייכוס די איר אבֿלאנדו אי לייו פור נו קידאר מי פינדולה, אבֿלארי די מי פארטי, אי איס קי טרים פיקאדוס כון קי איל שי״ת לוס אבוריסי. פרימו איס איל פיקאדו דילה גאוה קי איל אומברי נו סי קונסיינטי לו איס לה גאוה. לה גאוה איס און פיקאדו מויי גראנדי סיגון איסטה דיקלא-ראדו אין פאלאבֿראס דילוס סינייורים חכמים אי אין טודוס לוס ליבֿרוס די מוסר · אי נו איס קוזה פוקה לו קי דישֿו איל פסוק תועבת ה׳ כל גבה לב (פלא יועץ) קי איס אבוריסידו דיל איל דייו ב״ה איל קי טייני גאוה · אי דישֿו לה גמ׳ קי איס פיזגאדו קומו איל פיקאדו די ע״ז אי די זנות. אי קי נו סי אלבֿאנטה אין תחיית המתים · אי איסטו לייה איס פובליקאדו, אי טודוס לו סאבֿין קי איל מאל דילה גאוה איס גראנדי, מה איל מאל קי איי איס קי איי מוגֿוס קי סי ייראן אי נו סאבֿין לו קי איס גאוה · קי ליס פאריסי קי גאוה נו איס סי נו איל קי קאמינה קון בויי איסטיראדו, אי מיניאה לוס בראסוס פור אקי אי פור אקי, אי קי סי טייני פור מויי גראנדי, קי נו סי אינדיניה אה אבֿלאר קון קואלקיר אומ-ברי, אי דיזי בינדיגֿו סיאה איל דייו, לייו נו טינגו איסטאס מאנייאס, לייו נו טינגו גראנדיזה· גראנדי איס אונו אין איל מונדו. אי קון איסטו סי קונטייני קי נו טייני גאוה. מה ביין מיראנדו לה גאוה איס פאדרי די מוגֿוס איזֿוס ניגרוס. קי לוס איזֿוס ניגרוס סון לה ראבֿייה, איל איסקאטימאר, איל אפונטאר, סון איזֿוס די לה גאוה. קי סי נו טייני קונטינימיינטו, נו סי בֿייני אה ארראבֿייאר, ני איסקאטימאר, ני אפונטאר קון נינגונו. קי ני סי קונוסי אין סי קי איס פולבֿו אי טיירה. אי קי איס לייכו די פיקאדוס. נו לי בֿייני אפֿואירטי לאס מאנקוראס קי אזין קון איל· נו סי ארראבֿייה פור איסטו. פורקי לייה סאבֿי קי נו לי מיריסי איל כבוד· קי אדרבה סו מיריסי-מיינטו איס די סיר מינוספריסייאדו די טודוס. סיגון דיזימוס אין איל פיזמון די אלהי אל תדינני אטאי לו יריחון בס שכני אזי ברחו ורחקו מגבולי· קירי דיזיר סי מיס פיקאדוס סאבֿיאן אי גולייאן מיס בֿיזינוס, אינטונסים סי פֿואיאן אי סי אלי-שֿאבֿאן די מי פור נו בֿיאירמי ני אין לה קארה. מה איל יצר הרע מוס סונבאיי פארה אטראס· קי מוס אמוסטרה קי סי נו מוס ארראבֿייאמוס אי נו מוס דאמוס אה קונסינטיר נו סומוס ן׳ אדם. קומו דיזין איל ריפֿראן, איל קי נו סי קונסיינטי נו בֿייני די גֿינטי. אי לו קיטה אפונטו די אינוסיות אי נו דארסי דיבאשֿו. איס קובֿראר אונור אי פֿאמה בואינה. אי פור לוקי דיזין קי איל קי נו סי קונסיינטי נו בֿייני די גֿינטי איס מינטיראס. קי איל קי נו סי קונסיינטי דה אה מוסטראר קי בֿייני די גֿינטי גראנדי, קון דיזיר קי סי איסטי אירה אומברי די אונור נו סי אקומיטיאה די אבֿ-לארמי די איסטה מאנירה. קי לו קי איסקוזו איל דייו ב״ה אין לה אומה ישראלית איס פורקי איל מוס דה לה גראנדיזה. אי מוזוטרוס מוס אינגֿי-קיסימוס, קומו טופאמוס אין לה משנה די אבות קי דישֿו איל תנא מאד מאד הוי שפל רוח שתקות אנוש רמה · קירי דיזיר מוגֿו סיאי באשֿו די איספיריטו קי איספיראנסה די איל

אומברי אים גואנו · אי דישו מאד מאד דוס ביזים פור אביזארמוס קי אה טריס קינייורים ליס דייו איל ש"ת לה גראנדיזה אי איליייוס סי ריק- פֿולייירון אי איל סימן אים מאד לה מ"ס אים משה רבינו קי דישו ונחנו מה . איל בירבו די מה קירי דיזיר קי קואנדו אינטרה איל קול פור אלגונה אינדריז קי אזי קומו און פילאר די סו- לומברה קובֿרי לארגו. אי באן בואנדו אונאס פאזיקאס מויי דילגאדאס. איקסטו סי לייאמה אין לשון הקודש מה. פארה מיינטיס אי מירה קהראר די ענוות דיל סי' די משה רבינו קי סי אסימיזו אה איקסטי פילאר די נאדה סיגון דישימוס · לה טאף די מאד אים אברהם קי דישו ואנכי עפר ואפר, קירי דיזיר קי דישו אברהם קי אים פולבו אי סיניזה. לה דל"ת די מאד אים דוד המלך קי דישו ואנכי תולעת ולא איש, קי סי אסימיזו אה איל גואנו. קון איקסטו סי ריספונדירה איל פסוק קי לו אלאבה איל דייו ב"ה אה משה דיזיינדו : והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה . קי פור מוגו קי איל סינייור די אברהם אבינו סי אסימיזו אה איל פולבו אי לה סיניזה אי דוד סי אסימיזו אאיל גואנו. ביין מיראנדו סי טופה ממשות אין לה סיניזה אי איל פולבו אי איל גואנו. אי איל סי' די משה רבינו קי אסימיזו אה איקסטה נאדה סיגון דישימוס. פור איקסטו ביינו איל דייו ב"ה אי סי אלאבה פור משה ענו מאד מכל האדם · נמלינו למדין קי סי איל אומברי אים מאס מאנקו די משה אי אברהם אי דוד המלך . קומו סי אינטעיקי סו קוראסון פור טומארסי גאוה . קי לייאמה קי טודוס לוס קומבאטיינטוס דיל יצר הרע אים טודו קון פֿאקיאה . קי אנסי קאטי קי לו טישימוס די מוזוטרוס אי נו דארלי פיי די אינטראדה .

באופן קי קאטי קי מוס טינגאמוס די אינקאנסאר אין איל פיקאדו דילה גאוה, אה פודיר די פינסאר אין מואיסטרוס פיקאדוס אי מואיס- טראס מאנקוראס, אי קיר דילוס איבגורייאדוס, קי נו איגגורייאן קי נו מוס אראבייאמוס קון ניגגונו, קי נו איסקאטימימוס קון ניגגונו, אפילו קון לה גינטי די מואיסטרה קאזה, אי גואנאמוס קי מוס קידה איל צלם אלהים אין מואיסטרה פֿורמה . קי איקסטי מט די גאוה אזי פֿואיר אה איל צלם אלהים. אי ביקטו אי פרובֿאדו די איל פ' קי דישו תועבת ה' כל גבה לב. קומו דישירון אין אבות חביב אדם שנברא בצלם כי בצלם אלהים עשה את האדם . אי אים פור גיארמוס אי גו- ארדארמוס אלה נאסייון גודייאה די טודו מודו די אינקואינטרו מאלו. קומו אקיל פאדרי אמיס- טוזו קון קום איזוס . נו סיאה קי ני אקונטיס- קה אלגון דאנייו אי בושקה אינגינייוס פור טי- ראר די איל טודו מודו די איספאנטו אי פאבור. אנסי איזו איל ש"ת קון ישראל קו פואיבלו, אי מאמפארה קובֿרי מוזוטרוס פור איסקאפארמוס די טודו מודו די מאל . פרימה אים לוס בעלי חיים קי נו אבֿלאן אי די חיות מטאן קומו לוס קאדילייוס קי באן בראמאנדו פור ארינבֿאטאר . אי קומו איל מוגום . אי פור איקסטו מוס איזו קון צלם אלהים . קי על ידי די איקסטו ניגגון מודו די חיה מאלה נו פואידי פור טוקאר אין מוזוטרוס ני פודיסטאר . אדרבא קאליי סובֿרי איליייוס טימור אי פאבור . קומו דישו איל פסוק ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ . אי איקסטו אים מחמת די מואיסטרו סיאיר קון צלם אלהים . אי לה ראיה אים די יוסף הצדיק קואנדו לו איגארון דיינטרו דיל פוזו די קולירבֿוס אי עקרבים, אי נו טובֿיירון אוזאדייאה די טוקאר אין איל, אי דניאל איסקאפו די פוזו די לוס לי- אונים . מין סיגונדו פאבור דילוס אינימיגוס, קי סי נו אירה איל דייו ב"ה קי איסטאבה סובֿרי מוזוטרוס ביבֿוס מוס אינגלוטיאן. אי פור איקסטו לייאמו אה מוזוטרוס איזוס אה איל קריאדור . אי קוט אים איל טורפי קי פואידי פור איספאנ- דיר מאנו . קומו דישו איל פסוק וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך . ונין

טריסירו איס איל אנגוסטייאדור גראנדי איל יצר מﭏו הוא השטן הוא יצר הרע, איס קומו אונסו אסילאדאן אה איל אומברי פור פריגדירלו אין לה כיר קון סוס קונסיז׳וס לוס מﭏוס, אי לו לייבה אאיל אומברי דיטראס די איל קומו איל בואיי אה איל דיגולייאו אי נו סי איספירטה איל אומברי די סו איספואינייו פור דיזיר, אונדי בֿו אה איר פור בﭏדאר בֿילונטאד די מי קריאדור, פארה אזיר לה בֿילונטאד די מי יצר. קי ריספונ-דירי אין דיאה דיל איספארטימיינטו די איסטי מונדו. אין דימאנדאנדומי, אין קי איסטובֿי אינ-טרימיטידו, קי ריספונדירי דילאנטרי די איל. קי פור איסטו איזו איל דייו ב״ה קון מוזוטרוס מיר-סיד, אי מוס דייו אה סו ליי הורת אמת, פור איסקאפארמוס דיל אנגוסטייאדור. אי אנסי די-שירון ח״ז״ל, דישו איל סאנטו בינדיגו איל אה ישראל, מיס איז׳וס, קריאי אה בֿוס יצר מאלו, קריאי לה ליי, קי קון איליה ארונגאס אה איל יצר מﭏו די אינטרי בֿוזוטרוס.

אינבֿיזימוס די אקי קי איסטאס טריס קירינסייאס קי אקירינסייו איל דייו ב״ה אה ישרﭏ קון טריס קוזאס איסטאס, פור איסקאפארמוס די טריס אינקואינטרוס מאלוס לוס דיגוס. פרימו איס קי קריאו אה איל אומברי קון פֿורמה דיל דייו, פור מאמפאראר קוברי איל חיות מאלאס· קי איסטו אמוסטרה איל אגונטאמיינטו די איל פסוק ויברא ﭏהים את האדם בצלמו בצלם ﭏהים ברא אותו וכ׳ו ויברך אותם ﭏהים ויאמר להם פרו ורבו וכ׳ו ורדו בדגת הים וכ״ו. קירי דיזיר אגורה קי קריאי אה בֿוזוטרוס קון פֿורמה די איל דייו, פואידיש פור פודיסטאר אין אילייוס סין נינגונה טימור אי פאבֿור·

סיגונדה קוזה קי מוס לייאמימוס איז׳וס אאיל קריאדור קומו דישו איל פסוק בנים אתם לה׳ אלהיכם. פארה איסקאפארמוס דינוס אינימיגוס· אי איסטו סי בֿי קלארו קואנדו אינ-ביאו איל דייו ב״ה אה משה אה מצרים. פרי-סיפייו די סו הבֿלאר אה פרעה פֿואי כה אמר ה׳ בני בכורי ישרﭏ. קיזו דיזיר, דיספואיס קי סון ישרﭏ איז׳וס דיל דייו ב״ה. קומו טי קומפייו טו קוראסון פור סירבֿירטי די אילייוס. אי סי איס אנסי, אינביאה אה מי איז׳ו אי קי מי סיירבֿה.

לה טריסירה קוזה איס קי איסקוז׳ו איל דייו ב״ה אין נוס מאס קי טו-דוס לוס פואיבֿלוס. אי דייו אה נוס אה סו ליי פור איסקאפארמוס דיל יצר מﭏו. אי אנסי די-שירון ח״ז״ל קובֿרי איל פסוק חרות על הלוחו׳, אל תקרי חרות אלא חרו׳. קירי דיזיר פֿורוס דיל יצר מאלו. אי איסטו אמוסטרה לה כוונה דיל פסוק השמרו לכם פן יפתה לבבכם וכ׳ו. אי איל תקון פארה איסטו איס ולמדתם אותם, מילדאלו ולמדתם אתם, קירי דיזיר אי מילדארי-דיש בֿוזוטרוס.

קון איסטו קי דישימוס איסקאדרונייארימוס מו-איסטרוס קאמינוס, אי ארימוס אקירה קון טריס קוזאס איסטאס· קומו מוס אוזאמוס קון אילייאס. פרימירה אין ענין דיל צלם ﭏהים, קי לייה דישירון ר״ז״ל פור קואנטאס קוזאס קי איל קי נאס אזי אה אילייאס, אזי פֿואיר איל צלם ﭏהים די סובֿרי סוס קאראס רחמנא לצלן. לה אונה איס, איל קי נו סי אקאבֿידה אין קומיר קוזאס די אסור. קומו קארני קון ליג׳י. שקצים ורמשי׳ וכיוצא. אי סי דירה איל אומברי קי די סיימפרי נו קומייו בשר בחלב ני שקצי׳ ורמשי׳. פואידי סיר קי פאסו קואנטאס בֿיזיס פור איל טיימפו קי מיטיירון חכמי׳ סיש אוראס די קומידה די קארני, אה קומידה די קיזו. אי קואנטאס בֿיזיס סי אמוסטרו היתר אין סי מיזמו קון קומיר קיזו דיספואיס די פאסאס טריס קואטרו אוראס. אי אנסי אין קומיר שקצי׳ ורמשי׳. קואנטאס בֿיזיס סי אינטרומפיסה איל אומברי אין קואנטוס מו-דוס די בֿידרוראס, קי נו נאס בﭏדקו די מונג׳י-דובֿרי די גוזאנוס קי סי טופאן אין לאס בֿידרו-ראס. אי קואנטאס פֿרוטאס קומי איל אומברי

אי נו פינסה פור מירארלאס סי איי גוזאנו או נו. סיפה קי אין קאדה גוזאנו קי קומי פאסה פור 5 לאוין רח״ל. טאמביין קאב֗זה קי אזי פ֗ולייר איל לאס שאיס די קוב֗רי קון פאסוקים רח״ל.

סיגונדה איס, טודו איל קי סי טומה גאוה. דיב֗ירון חכמי׳ קוב֗רי איל פסוק גבה עינים ורחב לבב אותו לא אוכל, קי נו לאדינו איס טודו איל קי איס אלטו די אוז׳וס אי אנג׳ו די קוראסון קון איל נו פואידרי. נו מילדיס אותו לא אוכל סי נו אתו לא אוכל, קי נו לאדינו איס קון איסטי נו פואידרי איסטאר. דיזי איל כב יכול סיינדו קי לה גאוה אה מי ייאקיסייה קומו דישו איל פסוק ה׳ מלך גאות לבש. ב֗ייני איסטי אי סי טומה גאוה אי דיזי איל כב יכול, לייו אי איל נו פואידו מוראר אין און לוגאר. אי לה קאב֗זה איס קי לי קיטה די איל, איל לאס שאיס. אי קין איס איסטי קי פואידי פור אפ֗ירמוזיגוארסי אי פור דיזיר קי די סיימפרי נו מיטיירון אין טינו די טומארסי גאוה, אפילו איניל קוראסון. קוב֗רי איל פ֗ואי דינ׳ו תועבת ה׳ כל גבה לב. קי פור איסטו דיש֗ירון חכמי׳, טודו איל קי סי טומה גאוה, קומו סי סירב֗ייה עבודה זרה. אל מודו קי אין לה עבודה זרה טופימוס, קי סי פינסו איסטי די סירב֗יר ע״ז סי לי קונטה קומו לה סירב֗ייה. אנסי טאמביין איס איל קי איס גאב֗יינטו די איספיריטו קי אנסי דישו איל פסוק תועבת ה׳ כל גבה לב אי בעונו׳ הרבים קואנטוס מאלים קאב֗זה לה גאוה קי סבאת הנס דיל אומברי אה נו הבר ב֗ייני מאמת דילה גאוה. רוגימוס דיל דייו ב״ה קי נוס בולטי לוס קוראסונים פארה ביין אי סי אפ֗ירמי קוב֗רי נוס והסירותי את לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר.

(פ׳ 12) אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים,

איסטי פסוק סי דיקלארארה בע״ה אין סיגונדו קאפיטולו פסוק 12.

(פ׳ 13) ונתתי את לבי לדרוש ולתור בחכמה על כל אשר נעשה תחת השמים הוא ענין רע נתן אלהים לבני האדם לענות בו,

אנטיס די מי אינפיסאר פור אב֗לאר פור קואיסטו די חכמות. ב֗ינגו פור דיקלאראר קי טודו איל קי מילדה אין מי ליב֗רו, קי סיפה איסטודייאר ביין אין קאדה פאלאב֗רה אי פאלאב֗רה אי קי נו מילדי קומו איל קי מילדה גאזיטאס או איסטורייאס. קירי דיזיר, קי נו לו קיטה איל ב֗ירב֗ו מן הכח על הפועל, קירי דיזיר קי לו מילדה אינטרי לוס מונ׳וס. קי אין מילדאנדו מי ליב֗רו אין איסטה פורטי נו טופארה פאסטו ני סאב֗ור אין סו מילדאדו. קי נו פואידרה אינטינדיר טודו לו קי איס איל הכרה פור אינטינדיר. קי סיב֗ו מי אטריב֗ו קון מיס קירידוס די מילדארלו מויי ריפוזאדו קון מונ׳ה אטאנסיון, אי אינטונסיס אינטינדיראן אי סאב֗ראן לה ב֗אלור דיל ליב֗רו. אי ליס ב֗ירנה אה סוס בוקאס דולסי מאס קי מייל אי סי אקאב֗ינטאראן פור טודו לו קי קדיאו איל דייו ב״ה אין נו מונדו. אי סי טופאראן מויי קונטינטיס די סאב֗יר סינסייה אי קאסטיגירייו דילוס סינייוריס חכמי׳ אנטיגואוס קי נו סי ליס אינקוב֗רייו נאדה די אילייוס. אי ליס ב֗ירנה די הדוש טודו איל קי ב֗ה אה מילדאר אין איסטי ליב֗רו. אי סי אלגונו נו אינטינדירה טאן פריסטו רוגו קי מירי די בולטארלו סיגונדה ב֗יז אסטה קי לי קידי אין טינו. פורקי טודו איס און קואינטו סאב֗רוזו דילה סינסייה קי איסטה אטאדו אונו קון אוטרו. קי סי לי פאסו דיל טינו לו קי מילדו די אנטיס, אינטונסיס נו אינטינדירה נאדה די לו קי מילדה. אין פארלאנדו מינטיס ביין אין נו מילדאדו טינגו הבטחה קי טודו מילדאדור די איסטי ליב֗רו, סירה אומברי מויי קומפלידו אין טודאס לאס סינסייאס. אי אין סיינדו קי לה טיירה סי דייו אה איל אומברי אה פיזוקאר אי סאב֗יר די טודו לו קי

איי אין אילייה, אנסי מי ב׳ו אה אנג׳יאר איניל דיקלארו. סיגון מי מיטיראן די לוס סיילוס אין איל קוראסון .

קון איסטו אקאב׳ידו אה טודו אומברי קי לי דייו איל דייו ב׳ה דעת אי סכל קי אגה אקירה אי דריסה אין סו מיאולייו, אי קי דיגה : ומה סי איל סי׳ די שלמה המלך קי סי דישו פור איל ויחכם מכל האדם, קירי דיזיר קי סו חכמה פואי מאס קי טודו אומברי דיל מונדו. סיגון אב׳יזי־מוס אין איל פרימיר פסוק. דישו ונתתי את לבי לדרוש ולתור בחכמה. קירי דיזיר קי איל סי׳ די שלמה המלך מיטייו אין סו קוראסון פור אזיר אקירה אי דריסה (מ״ חזית) אי פור איסקולקאר אין לה ליי, קי איסקולקאר קירי דיזיר לשון ויתורו את ארץ כנען, קירי דיזיר איסקארב׳אר אי מיראר לאס קוזאס קי נו אלקאנסארון נואיסטרו מיאולייו פור איינטינדירלאס. איסטו דישו שלמה המלך . נו קירי דיג׳ו פור אונה ג׳ינטי קומו מוזוטרוס קי סומוס נאנקוס די סאב׳יר די טודו לו קי קריאו איל דייו ב׳ה אין סו מונדו פורקי קונוסקאמוס סו אלהות אי סו גראנדיזה. על אחת כמה וכמה. פור איסטו אים מיניסטיר אה מוזוטרוס פור מיל־דאר אי פור אסאב׳ינטארנוס די טודו לו קי איל דייו ב׳ה קריאו אין סו מונדו. סיגון דישו שלמה המלך אין משלי פור לה ליי : כי טוב סחרה מסחר כסף. קי מיז׳ור אים לה מירקאנסיאה דילה ליי מאס קי מירקאנסיאה די פלאטה, מאס דישו איל פסוק אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד. קירי דיזיר קי טודו קין מילדה אין לה ליי סאנטה לו אקאב׳ידה אה קי גואדרי אה סו אלמה. אי קון איסטו אלארגה דיאס. אי לי טראאי אה איל ריקיזה אי כבוד, קי טודוס לו איסטימאן פור סו סינסייה .

אגורה סאב׳ריש קי איל מונדו סי קריאו קון ארבע יסודו׳ קי סון עפר, מים, אויר, אש . קירידיזיר פולב׳ו, אגואה, אויר, פואיגו. קי טודו לו קי ב׳יריש אין איל מונדו, סייאה די קריאנסאס, סיאה די מיטאל, סיאה די ארב׳ולים, סיאה לוקי סיאה. לו טודו אים די קואטרו יסודו׳ לוס די־ג׳וס. אי אין טודוס סי טופה לוס קואטרו יסודו׳. אי נו סון טודוס איגואל, סי נו קאדה קוזה אים דיפ׳ירינטי דיל אוטרו . בדרך משל איל אומברי נו טייני קואטרו יסודו׳, איי קין טייני מאס פור־סיון די פולב׳ו די ריסטו דילוס אוטרוס יסודו׳. איי קין טייני מאס די אגואה, אי איל ריסטו די לוס אוטרוס טריס. איי קין טייני מאס די אויר אי איל ריסטו דילוס אוטרוס טריס. איי קין טייני מאס די פואיגו. אי איל ריסטו די לוס אוטרוס טריס יסודות . סימיז׳אנטי די איל אומברי אים טודו מודו די קריאנסה, סיאה די ן׳ אדם, סיאה די ארב׳ולים, סיאה די מיטאל, סיאה לוקי סיאה. לו טודו אים קון לוס קואטרו יסודו׳, סין סיר איגואל אונו דיל אוטרו .

אינפ׳רינטי די איסטו קריאו איל דייו ב׳ה קו־אטרו סורטים די קוזאס איניל מונדו, קי סון דומם, צומח, חי, מדבר. דומם אים לה טיירה אי לאס פיידראס, קי איסטאן קיידאס, סי ייאמאן דומם, אינפ׳רינטי די יסוד דיל פולב׳ו. צומח סי ייאמה איל ייארב׳אדו אי ארב׳ולים. אינ־פ׳רינטי דל יסוד דילה אגואה. קי סין לה אגואה נו אירמוייסי . אי סי ייאמה לאס בהמות, חיות אי עופות. אינפ׳רינטי דיל אויר, מדבר סי ייאמה איל אומברי קי סאב׳י אב׳לאר. אינפ׳רינטי די איסטו אים איל יסוד דיל פואיגו .

(ויקרא רבא) לה סורטי דילה איספארטיסייון די לאס פורסייונים אג׳ונטאדאס די טודו מודו די קוזה אים, קי קואנדו לה פואירסה דיל אג׳ונטא־מיינטו דיל דומם סי איספארטי אין ריבאשאנדו איל מלאך קי איסטה ממונה סוב׳רי איל דומם , אי סי אפארטה די סו ראיז די אריב׳ה לוגאר די סו דיפוזיסייון. אינטונסים סי דיזאזי אי סי אפארטה איל דומם די סו אג׳ונטה, אי איסטו אים מואיר טי. אי אנסי אים לה מואירטי דיל צומח, אי אנסי אים לה מואירטי דיל בעל חי, קי לי סאלי לה אלמה

ביב׳ה קי איניל. קי אין ריבאשאנדו איל מלאך קי איסטה ממונה סוב׳רי אקיל חי, קי סי אפארטה די סו ראיז די אריב׳ה. אי אין לוגו קי לי סאלי לה טמה דיל בעל חי, סי פיידרי אקיאה אלמה אי נו קידה קוזה אין אילייה, קי נו טייני קוסטי-נימיינטו אוטרו קי קון איל פואירפו. אי סיגון סי איזו סי דיזאזי. אילייה ב׳ייני דילה טיירה, סיגון דיש׳ו איל פסוק תוצא הארץ נפש חיה למינה. קי סו לאדינו איס קי סאקי לה טיירה אלמה דילה חיה אה סו מאנירה. אי אלה טיירה טורנה אין סאליינדו דיל פואירפו דיל חי. סיגון אב׳יזארימוס בע״ה איניל קאפיטולו ב׳ינידירו אי לו מיזמו לה מואירטי דיל אומב׳רי איס. אין איסקוריסיינדו סו מזל אי סו ראיז די אריב׳ה, לי קאי לה טמה די סו פואירפו. אי אינטונסיס טודאס לאס פורקייו-ניס די סו פואירפו, סי איספארטין אי סי אפ׳לא-קאן אי סי דיזאזין אי טורנאן טוס קואטרו סי-מיינטוס, קי סי ליימאן טודוס פור נומב׳רי די טיירה. סיגון אב׳יזארימוס אין קאפיטולו 12 בע״ה אין איל פסוק וישוב העפר אל הארץ כשהיה. קי סו לאדינו איס, אי טורנה איל פולב׳ו אה טיירה סיגון אירה, אי נו קידה דיל פואירפו דיל אומב׳רי אוטרו קי און גואיסו ג׳יקו די בויי אי גראנדי די איסטימה קי סי ייאמה נסכוי אי איל שם העלם פרימו איס לוז, אי איס איל גואיסו קי איסטה מאס אריב׳ה דיל חוט השדרה אי אפיגאדו קון איל חוט השדרה דילה ב׳אנדה די אריב׳ה. קי איל איס לה פואירטה קי מידייאנטי די איל אינטרה איל פואירפו סיגונדה ב׳יז אין איסטי מונדו. אי איל זוהר לו ייאמה אה איסטי גואיסו לבן רמאה, פור לה קאב׳זה קי איס סאב׳ידו טוס סינייוריס מקובלים.

אי איסטי גואיסו סו נאטורה איס מויי ריזייה. קי נו איס פוסיב׳לי די רומפירסי. סיגון די-ש׳ירון לוס ס׳ חכמים, קי לייה פריב׳ארון אה אזר-ב׳ארלו קון מארטילייו די פ׳יירו אי סי רומפייו איל מארטילייו, אי איל גואיסו נו סי רומפייו. אי נו לו קומי פוליאה, ני לו קימה פ׳ואיגו, נו איי פ׳ין פארה איל. אי מידייאנטי די איסטי גואיסו סי טייני קי אליב׳אנטאר איל פואירפו, אין איל טיימפו קי איל דייו ב״ה טייני קי אב׳ידיגואר טוס מואירטוס. אי אנסי איל נומב׳רי די איסטי גואיסו איס נסכוי קי לאס ליטראס די נסכוי סו קו-אינטה איס קומו לה קואינטה די קום, קי סו לאדינו איס אליב׳אנטאר. אי איס רמז קי מיד-ייאנטי די איל סי טיינין קי ליב׳אנטאר אין תחיית המתים אי לוס רשעים קי נו סי טיינין קי ליב׳אנ-טאר אין תחיי׳ המתים, סי ליס קומי אי סי ליס דיזאזי איסטי גואיסו. אי איסטו איס איל סיקריטו די לו קי דיזי איל פסוק (תהלים 34) להכרית מארץ זכרם. קי סו לאדינו איס פור טאזאר די לה טיירה סוס מימב׳ראסייונים, קי איסטו איס לה מאראב׳ייה קי אזי איל דייו ב״ה, קי לוס קורטה אי ליס טאזה לה אלמה דילוס רשעים, דיל מזל די אריב׳ה. אי אנסי איס קי לאס פרי-מיראס ליטראס די איסטוס טרים ב׳יירב׳וס קי סון **לחכרית מארץ זכרם** סון מז״ל. אי איסטאס מיזמאס ליטראס סון פרימאס ליטראס די מוליה זרע לבטלה, אי איס איל קי קיטה זרע אין באט-דיס סי קונטראי סוב׳רי איל מזל ניגרו, קי סי לי פודרי אפילו איסטי גואיסו, סוב׳רי קי סו נא-טורה איס די נו טיניר פ׳ין, אי איס פ׳ירמי פארה סיימפרי, סיגון דיזי איל זוהר (פ׳ נח דף 69, עמוד א׳). קי און גואיסו לי קידה סאנו אאיל אומב׳רי אין איל קב״ר, קי איסטי גואיסו איס קומו ליב׳אדורה פארה לה מאסה. אי סוב׳רי איל טייני קי קומפוניר איל דייו ב״ה טודו איל פואירפו עכ״ל. אי לה ראזון איס קי איסטי גואיסו נו סי אפרו-ב׳יג׳ה ני סי מאנטייני די נינגונה קומידה קי קומי איל אומב׳רי, אפילו די לו קי קומי אין דיאה די שבת, אפ׳ואירה דילה סעודה די נוג׳י די אלחאד. קי איסטה סעודה סי ייאמה סעודה מלוות המלכה, אי איס בואינו אה איל אומב׳רי קי קואנדו דיזי הבדלה, דיספואיס קי ביב׳י איל ב׳אזו די ב׳ינו. סי

אונטארה און פוקו די ב'ינו אין איסטי גואיסו קי איס דיטראס דילה גארגאנטה, אי דיספואיס קי אגה לה סעודה די נוג'י די שאבאד סיגון דיזימוס. קי די איסטה קומידה נו סי אפרוב'יג'ה נינגון מ'יימברו דילוס מיימברוס דיל אומברי, קי לייה איסטאן ארטוס די לאס טריס סעודות קי קומיירון אין דיאה די שבת. אי סולו איסטי גואיסו סי אינב'יסייה די איסטה קומידה. אי לייה איס קאב'ידו קי אדם הראשון סי קריאו אין דיאה די ב'יירנים, אי סיינדו קומייו דיל עץ הדעת אין איל מיזמו דיאה. סי דיסטירו די איסטאר אין גן עדן. קון קי איסטי גואיסו נו סי אפרוב'יג'ו די לו קי קומייו דיל ארב'ול דיל קאב'יר, קי איסטו פ'ואי לו קי קאב'זו לה מואירטי. אנסי לי קידו לה נאטורה סאנה די סיאיר ב'יב'ו אי פ'ירמי פארה סיימפרי.

אי איסטה קומידה די נוג'י די שאבאד איס כנגד די דוד מלך ישראל. קי איס ב'יב'ו אי פ'ירמי פארה סיימפרי. סיגון דיזימוס אין ברכת הלבנה דוד מלך ישראל חי וקים. אי איסטו איס איל סיקריטו דיל פסוק (תהלים 54) שומר כל עצמותיו אחת מהנה לא נשברה. קי סו לאדינו איס גואד'ראן טודוס סוס גואיסוס, אונו די איליוס נו סי רומפייו. אי איס קי מוס קיזו דיזיר קי טוד'וס לוס גואיסוס רוטוס סי טיינין קי קאנאר, מידייאנטי קי אונו די איליוס קי נו סי רומפייו קי איס איסטי גואיסו קי דישימוס.

אי איסטה קומידה די נוג'י די שאבאד, איס מלוה גראנדי קואנטו לה סעודה די שבת. אנסי איס מינסטיר די פואר אלגו די לוז אין איסטה מיזה, אי קי דיגה איסטה איס לה סעודה די דוד המלך אי אזיר המוציא קון דוס פאניס, סוב'רי קי נו טייני גאנה די קומיר, קי קומה קואנטו אונה זייטונה. קומו טראאי אין לה גמרא רבי אבהו לי דיגולייאב'אן אה איל אין קאדה נוג'י די שאבאד אונה ב'יזירקה אי לו קי קומיאה די איליה אירה און ריניון.

אי לוס סינייורים מקובלים איסקריב'יירון קי טודו איל קי טייני טימור דיל דייו ב"ה, נו סי פואיד'י איסטרימיטיר אין נינגונה מלאכה, אפילו אין מילדאר, אסטה דיספואיס דילה סעודה. אי איל קי איס אקאב'ידאדו אין איסטה מלוה, איסקאפה די לעג די חבוט הקבר. סיגון איסטה דיג'ו אין לאס כוונות דיל רב האר"י ז"ל, אי טאמביין איסטה סיגורו קי סי טייני קי שיאנטאר אין תחיי' המתים, אי ריסיב'יר לאס קארנאס דיל ב'ארון סו נומברי צמח. קי איס דוד המלך מיזמו. אי איסטה מלוה ליס ליב'ייאנה אי קונאיי פור אזירסי אי סיינדו טאן גראנדי אי איסטימאדה. קון טודו נו איי קין פארי מיינטיס אין איליה, אי ב'ייני די סיאיר אאראגאן, קי אין איסטה מדה סי טראאי לה פירסונה אה קי סי לי פודרה איסטי גואיסו. אנסי דיגו קי פירקורי איל אומברי אה נו בשדאר איסטה מלוה, אה לו מאנקו קון פ'רוטה או שגונה קוזה די דולסוריאה, סי נו פואידי קומיר פאן אי לוס קי סון אקאב'ידאדוס אורדינאן סוס מיזה קון אלגו די לוז דימאזייאדו, אי מיטין דוס פאניס אי אזין קומידאס סיגון איל פודיר קי טיינין, קי דיגו קי סיאה מי פארטי אי מי פרוסטימיריאה קומו לה די איליוס.

אין טאנטו איס קי לה אלמה דיל אומברי אי סו רוח קידה פ'ירמי פארה סיימפרי. אי טורנה אה סו לוגאר קי אין לוס סיילוס סיגון דיקלארארימוס ב"ה אין קאפיטולו 12 סוב'רי איל פ' והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה. קי סו לאדינו איס, אי איל רוח טורנה אה איל דייו קי לו דייו, קי די איל לוגאר קי ב'ינו אחי טורנה. אי איליה ב'ייני דיל דייו ב"ה דילוס סיילוס.

אין פאראנדו מיינטיס אין טודו לו קי אב'לימוס איסטינדידירש לה דיפ'יריינסייה קי איי די איסטוד'ייאר אין לה ליי סאנטה, אה איל קי נו מילדה, פורקי לה ליי איס אונה מיליזינה גראנדי פארה איל פואירפו אי פארה לה שמה קי איליה איסקאפה אה איל אומברי די טודו איסקואינטרו מאלו.

אי איל קי נו מילדה נו סי פואידי גואדראר די פיריקולו סיאה אין איסטי מונדו, סיאה אינ׳ל אוטרו מונדו. פור איסטו מוס אקאב׳ידה שלמה המלך דיזיינדו ונתתי את לבי לדרוש ולתור בחכמה על כל אשר נעשה תחת השמים, קירי דיזיר קי מיטאש אין טינו פור בושקאר אה אסאב׳ינטארב׳וס פור מילדאר אין לה לײ פור סאב׳יר טודו לו קי קריאו איל דייו ב״ה דיבאשו דילוס סיילוס. קי קון איסטו אינטינדיריש אי אלאב׳אריש אה איל סאנטו בינדיג׳ו איל. קי סי אה נו טוקאריש ליב׳רו, אי איג׳אש לאס אוראס אין נאדה הוא ענין רע אשר נתן אלהים לבני האדם לענות בו, קירי דיזיר קי טודה פירסונה קי טייני איל טיימפו פור מילדאר אין לה לײ אי נו מילדה, איס אונה מדה מויי ניגרה קי לי דייו איל דייו ב״ה אה איסטה ג׳ינטי. קון איסטו איס מיניסטיר אה מוזוטרוס פור טורנאר די מואיסטרו קאמינו איל ניגרו, אי טראב׳אז׳אר אין לה לײ סאנטה. סיאה פוקו סיאה מוג׳ו. קון איסטו איל ן׳ אדם אלרגה סוס דיאס קומו דישו איל פ׳ כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים.

(פ׳ 14) ראיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש והנה הכל הבל ורעות רוח.

אין איסטי פסוק מוס דייו שלמה המלך און דוטרינו. אי איס קי איל אומברי דיזיאה קוזאס די איסטי מונדו פור אלקאנסארלאס, אי נו סי ארטה קון לו קי איל אלקאנסה, קי סיימפרי קונטינואה פור אלקאנסאר מאס קי נו איל אומברי מואירי, סאב׳ו קון לה מיטאד די סו דיזיאו. כי בדרך משל, דיזיאו די טיניר דייז מיל גרושים, קואנדו לוס אלקאנסה דיזיאה אה טיניר ב׳ינטי מיל גרושים. אי סי לוס אלקאנסו, בושקה אה טיניר סינקואינטה מיל. וכן על זה הדרך קי קואנטו מאס טייני מאס קירי. קי אנסי ב׳יריש, קי קואנדו נאסי לה פירסונה, נאסי קון לאס מאנוס סיראדאס. דאנדו אה אינטינדיר קי איסטי מונדו איס סוײו. קואנדו סי אינגראנדיסי ב׳ה אפאנײאנדו קי נו איי ארטאסייון פארה איל. אי קואנדו ב׳ייני לה אורה די איספארטירסי די איל מונדו, אב׳רי סוס מאנוס. דאנדו אה אינטינדיר קי טודו לו דישו אין איסטי מונדו. אי אנסי טודו מודו די דיזיאו קי דיזיאה איל אומברי, אפילו קי דיזיארה אונוס דיזיאוס קי נו סון בואינוס, סאב׳רי קי לוס אלקאנסי, נו סי לי ארטה סו אוזו. קי סיימפרי פירקורה פור אזיר אקילוס דיזיאוס. סאב׳רי קי נו סון בואינוס, קומו דישו איל רב בפתי חכמים. אין איסטי פסוק, קי קואנדו ב׳ייני איל אומברי קי איזו אלגון מעשה איל קי סירה, אי לייה איסקאפו די אזירלו. אינטונסים איל דיזיאה דיספואיס מאס מוג׳ו די אנטיס. אי פארה סיימפרי נו פואידי ב׳ינסיר איל אומברי אלה אונדורה די לה קודב׳יסייה אי איל דיזיאו. אי קואנדו ב׳ייני אלקאב׳ו דיל מעשה איב׳י קי נו סי ארטו פור לה קודב׳יסייה קי אירה אין איל. אי ב׳ה דיזיאנדו אי בושקאנדו אה קונטינואר אקיל דיזיאו אי אקילה קודב׳יסייה. אין טאן פריסטו קי נו לי ב׳ייני אה סו מאנו. ב׳ייני פור אאזינארסי. אי סיימפרי טירנה דולור אין איל קוראסון. קומו איל אוזו דיל מונדו קי איל קי נו אלקאנסה לו קי איל בושקה, ב׳ה סוספיראנדו, קי איסטי סוספירו טראי דולור אין איל קוראסון, סיגון דרשארון אין לה גמרא (פרק הרואה) קי טודו אומברי קי נו אלקאנסו סו דיזיאו. סו קאב׳ו איס קי ב׳ייני אה קי סי לי ייאגי איל קוראסון. פור איסטו ב׳ייני איל פסוק אה דיזירמוס קי איסטי מודו די פינסירייוס לייה לוס ב׳ידי לוס קי פינסאן. קי ב׳אן אקורדוס דיטראס דילה נאדה. פור קי והנה הכל הבל ורעות רוח. קירי דיזיר נודו מודו די פינסאר קי ב׳אס פינסאנדו דיטראס די דיזיאוס די טו קוראסון, אי ב׳אס קוריינדו פור אזיר טודו טו דיזיאו קי סיפאס קי לו טודו איס ב׳אנידאד אי נאדה, אי מאליסייה די איספיריטו. קי איסטי דוטרינו קי מוס דה שלמה אקימיזה (מ׳ חזית) אה אונה פירסונה קי איסטאב׳ה אסינטאדו פור און לוגאר קי איי דוס קאמינוס. קואנדו

ב̃ייה אלגונו פור פאסאר. ליס דיזיאה סאב̃ריש
קי איסטי קאמינו, סו פרינסיפייו איס דיריג̃ו. מה
סו קאב̃ו איס איספינוס אי קארדוס אי קאנייאס.
אי איל אוטרו קאמינו. איס סו פרינסיפייו איס-
פינוס אי קארדוס אי קאנייאס. מה סו קאב̃ו
איס דיריג̃ו. אי אירה אקאב̃ידאן אה טודו איל
קי פאסאב̃ה אי טורנאב̃ה לים דאב̃ה אב̃יזו פור
אונדי לים פלאזיאה קי סי פ̃ואירן. איסטי פא-
סאזירו נו פואידי אינטינדיר, קואלו איס לו בו-
אינו או לו מאלו פור פאסאר אונדי די איסטוס
קאמינוס. קון איסטו נו סי לו אגראדיסי אה איסטי
אב̃יזאדור פור לו קי לי דישו. אנסי שלמה המלך
סי קומו איסטאב̃ה אסינטאדו אין לאס פואירטאס
די לה סינסייה. אי אקאב̃ידה אה ישראל, קי נו
ב̃אייאן אין איל קאמינו איל קי איס דיריג̃ו אין
פרימירו, אי אלקאב̃ו איס איספינוס אי קארדוס
קירי דיזיר קואנדו איל אומברי ב̃ה אזיר אלגונה
עבירה, טופארה איל קאמינו פרונטו, סין אב̃יר
נינגונו קי לו אינג̃ידיאי. מה סו פ̃ין איס דיסטרו-
פאזאדו דילוס סיילוס אי די לה טיירה. מה סי
איסטי סי אנדה פור איל קאמינו קי לה אינטראדה
איס איספינוס אי קארדוס, אי סו פ̃ין איס דיריג̃ו.
קירי דיזיר קי סי אלגון אומברי ב̃ה פור אזיר אל-
גונה מצוה, איל יצר מאלו לו קונטראסטיי אה קי נו
לה אגה. קון קי לי מיטי דילאנטרי מוג̃וס איל-
שיקים. קי איל יצר מאלו לייה איס אופ̃יסייאל פור
איסב̃אג̃יארלו אה קי נו לה אגה לה מצוה. אי
חכמים לו אסימיזאן אה און איסטריאירו קי איס-
טאב̃ה אסינטאדו איניל פורטו דילה מאר. קואנדו
ב̃יאה אה אלגונו קי פאסאב̃ה לים דיזיאה: איסטה
נאב̃י סי ב̃ה אה איר אה איסטי לוגאר. אי איסטה
ב̃ה אה איר אה איסטי לוגאר. נו לאס קריאנ-
סאס קי לו טומאב̃אן אה ב̃ירטוד. אנסי שלמה
קי דישו ראיתי את כל המעשים וכו' אפואירה די
התשובה ומעשי' טובי'. אי סי איסטי נו פואי אולייאדו
איל דוטרינו קי מוס דה שלמה המלך סיגון דישימוס
דיזי אין סוס דוטרינוס :

(פ' 15) מעות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות,

(מ' במדבר רבה פ' 9) איסטי, איס סוב̃רי אינקי
ב̃ייני אין מוזיר קאזאדה, קי אריב̃אטה סוס ב̃י-
דאס די איל מונדו. אי טאמביין איס אסורה פארה
סו מארידו. איל נוח דיזי נו לאס קריאנסאס
מוס ב̃ין. קי טודאס סוס איג̃אס קון אין לה איס-
קורידאד. אי אינטיינדי קי אסיגון קי אזי סוס
איג̃אס אין לה איסקורידאד, איל דייו ב"ה נו לו
ב̃י. פור איסטי מודו די אומברי דישו איל פסוק
(ישעיה 29) הוי המעמקים מה' לסתיר עצה והיה
במחשך מעשיהם. אי דיזין קין מוס ב̃ה אה ב̃יאיר,
קין מוס לו ב̃ה אה סאב̃יר אי איל סאנטו בינדיג̃ו
איל. אפ̃יגורה לאס קאראס דיל נוח אין אקיל
פרינייאדו, פור ראזון קי איל נוח אי לה נואפת
קירין קי נו סי אינפריניי אוטרו פור אזיר סוס
דיזיאוס אי איל סאנטו בינדיג̃ו איל לו אקלארה
אין איל מונדו, פורקי סיפאן לאס קריאנסאס קי
דיגאן לאס קאראס די איסטי אסימיזאן אה קא-
ראס די פ"' איל נוח. קי אפ̃יגורה לה פ̃יגורה
דיל פרינייאדו אין אסימיזאנסה דיל נוח. אי פור
איסטו סי לייאמו זונה פור מודרי קי ריניגאן
טודוס לוס דוס אי דיזין קי נו איזיירון עבירה.
אי לאס קריאנסאס דיזין, אי איסטה נורה די איסטי
ניניו קי אסימיזה אה ב̃וס קי איס? אי נו ב̃וס
פאריסקה קי סיינדו לה מוזיר איסטה פרינייאדה
די סו מארידו, אי איסטוב̃ו איסטה מוזיר קון איל
נוח, אי לאס קריאנסאס נו דיזין קי איסטי פרי-
נייאדו איס דיל נוח שי מאס קי לה נורה דיל
פרינייאדו אסימיזה אה סו פאדרי, קי אזי איל
סאנטו בינדיג̃ו איל, סוב̃רי קי איסטה פרינייאדה
אי איזו זנות. בולטה לה נורה דיל ניניו אה
פ̃ורמה דיל נוח קי לייה איס סאב̃ידו קי אין
קואלינטה דיאס סי קונקריאה לה פ̃ורמה דיל
ניניו אין טריפה דילה מאדרי. אי סי דיספואיס
די קואלינטה דיאס ב̃ינו סוב̃רי איליה איל נוח
סי נזלאב̃יאה איל סאנטו בינדיג̃ו איל אי דיזי

אה קין לו פֿורמארי או אלה פֿורמה דיל פאדרי או אה לה פֿורמה דיל נואף . איניל פונטו בולטה לה פֿורמה אה פֿורמה דיל נואף · איקסטו איס לו קי דישו שלמה מעוות לא יוכל וכ'ו·

מילדימוס אין לה משנה מעוות לא יוכל להתקון, איקסטי איס קי סי בצלדה די דיזיר ק'ש דילה מאנייאנה אי נו לה דישו, או תפל' שחרי', או ערבי'. והחסרון לא יוכל להמנות. איקסטי איס קי דיזֿילדה אה קום חברים פור אזיר מצוה קוזה די מלוה, אי פאסו לה אורה די אזירלה. מאס מילדימוס, פור קין פֿואי דיגו מעוות לא יוכל לתקון, איקסטי איס איל מאס טואירטו דיל מונדו. איל זֿיניין בוזֿרי פנוייה, אי איגֿינינטרה איזו או איזה קון מוזיר קאזאדה. אאון קון טודו קי נו פאסו לאס עבירות קי איקסטאן דיגֿאס אין לה ליי. פורקי סי פאסו בוזֿרי איזייאס, איי אה איזייאס אדובֿאמיינטו. סי רובֿו, פואידי טורנאר איל רובֿו אה סו פאטרון. סי אריבֿאטו די מצוה, פואידי דארסילו אה סו לוגאר · סי סי קידו קון לה פרינ-דה די סו חבר, פואידי דארלי לה פרינדה. אי אנסי טודו מודו די פיקאדו קי אזי איל אומברי, פואידי בולטאר אין סי אי סי אריפיינטי די לו טודו. לו קונט , איל קי אזי פיקאדו קון מוזיר קאזאדה אי איגֿינינטרה ממזר , איקסטי מת איס מויי גראנדי. פרימה איס, קי איס אבורה פארה סו מארידו , אי נו מאנקארה קי טייני פֿאמילייה קון קריאטורה מינודאס אי נו טייני קין סי לוס מירי. אי קידה ייראנדו סו מארידו סין טופאר רימידיו. אפילו סו השובה איס פיזגאדה מוגֿו . איקסטו איס לוקי דישו שלמה מעו' לו יוכל וכ'ו.

(פ' 16) דברתי אני עם לבי לאמר אני הנה הגדלתי והוספתי חכמה על כל אשר היה לפני על ירושלים ולבי ראה הרבה חכמה ודעת,

שלמה המלך מוס דה און דוטריגו די זייגדומוס · קואנדו איל ן' אדם זֿייני פור אזיר מצוה קוזה די מלוה או די פיקאדו אי, איגפרימירו לו פינסה אין סו קוראסון, אי דיספואיס קי פינסה ביין אי לו אריקינטה אין סו מיאולייו לו קי בֿה אה אזיר, אי דיספואיס לו קיטה די לה בוקה אי לו אזי. קי איקסטו איס מחשבה דבור מעשה. איס מיניסטיר קי קון לה מחשבה פרופייה קי פינסה קי די אי קי טומי קומו און קונסיזאדור בואינו אי קי מירי קאבֿו דילה קוזה אונדי בֿה אה קאטיר. קי איי מלות קי איל אומברי לאס אזי, אי בובֿרי קי איס מלוה אקיאו קי בֿה אה אזיר, בֿיזיס כטי דאנייו . פור איקסטו איס מיניקטיר די פינסאר מוגֿו ביין אנטיס קי אגה לה מלוה. קי דרך משל און פאדרי קון און איזו, קי איקסטי פאדרי איס קוגֿיפֿטו אה סו איזו. אי ליס פאסו אונאס ני-טיגאס, אי אה איקסטה קאבֿזה נו לו מירה איל איזו אה סו פאדרי קון אוזוס די פיאדאד. אי בֿייני און אזינו אי סי אגֿידיאה די איל אי ני דה לו קי טייני דימיניקסטיר לשם מלוה . איקסטו איס קאבֿזה קי סי אראבֿייה איל איזו קון סו פאד-דרי מאס מוגֿו· אי לו פואידי אבוריקיר אה סו פאדרי קון דיזיינדו קי לייה טייני קין לו ארי-מידיי. סי טופה קי איזו מלוה קון פיקאדו· פור איקסטו קטי קי סי פינסי ביין לו קי בֿה אה אזיר אנטיס קי לו אגה, אי קי נו דיגה איקסטי אומ-ברי סי קומו מי קוראסון איס פיאדוזו אי מי אגֿי-דיאו דילוס קי פוקו פואידין· נו מי איגפידי סי סי אראבֿייה איל מונדו איגטירו. סי נו איל רימידֿייו איס קי סי אקונסיזי אי קון אוטרו פור בֿיר קי לי דיזין . קי איקסטו איס לה כוונה דיל פסוק דברתי אני עם לבי לאמר, קי טודו לאמר קירי דיזיר קי לו דיגה אה אוטרוס . אי קי נו דיגה איל אומברי אני הנה הגדלתי והוספתי חכמה , קירי דיזיר סייגדו קי מי מיאולייו לייה איקסטה ייגו די סינסייה אי לייה סי אפארטאר לו ניגרו די לו בואינו פורקי על כל אשר היה לפני קירי דיזיר קי איקסטה קוזה לייה איס איקסטאבילאדה אין לה גֿינטי די אנטיס די מי. איגדימאס לו קי פאסו אין ירושלים קי אזיאן טודו אה קום מודֿוס

די אזיר מצות או לה בואילטה. לײו נו מי בֿו אין איסטי דעת אוטרו ולבי ראה הרבה חכמ׳ ודעת קירי דיזיר קי מי קוראסון לײה איסטה לײנו די סאבֿיר אי סינסײה ..

אי פור אינטינדיר ביין איסטי פסוק איס מיניס-טיר די אגֿיארלו מויי ביין. אי סיינדו לײה איס סאבֿידו קי איל אומברי נאסי מאנקו די סא-בֿיר די טודאס לאס קוזאס, קי לי אגֿונטאן אה איל אוטרה גֿינטי פורקי ביבֿה קומו כשי דיס-נודו דילה טריפה די סו מאדרי, סין בֿיסטידו אי סין קובֿיירטה, אי נו טייני פודיר אין סו מאנו פור אזיר סו בֿולונטאד, קי נו טייני לה פואירסה פור מינאארסי אה סי מיזמו די סו לוגאר. אי נו סיינטי נינגון סינטימיינטו. מירה טודו לו די איל מונדו, אי נו סאבֿי לו קי מירה. אולײ אי נו סאבֿי לו קי אולײ. אי איל איסטה אינקוזײאדו אי נו סי קונסיינטי. אי איס מיניסטיר קי בֿינגאן אזינוס אי קי קורטין אה סו אומבליגו, פור אינפאשארלו אי פור לאבֿארלו אי פור טימפײארלו אי פור טי-גֿארלו אי פור בֿיסטירלו אי פור טומארלו אה איל די לוגאר אה לוגאר. אי איל איסטה אמ-ברײנטו אי סיקיאוזו. אי איס מיניסטיר אה קי לו קריאין פור אינגראנדיסירלו. אסטה סיר גראנדי אי קומפלידו אין סוס סינטימיינטוס. דיספואיס אנסי איס מיניסטיר פור ייבֿארלו די לוגאר אין לוגאר פור סיר אינבֿיזאדו סינסײה אי סאבֿיר אי מלאכה. אסטה קי סי אגה גראנדי אי בֿינגה אה כלל די אומברי. אי אאון קי סי אינגראנדיסי אי איסטה קומפלידו אין טודו סו פואירפו אי סו סאבֿיר אי סו פואירסה. אאון קון טודו אנסי איס מיניסטיר אה קי אוטרוס טראבֿאזין פור איל פור סו מאנטינימיינטו. אסטה קי שקאנסי איל פאן אין סו בוקה, אי אסטה קי שקאנסי איל בֿיסטידו פור בֿיסטיר אי קובֿיזאר אה סו פואירפו. קומו דישו בן זומא (פ׳ הרואה) קואנדו בֿײאה גֿינטי לאבֿוראדורים קי אראבֿאן אי סימבראבֿאן אין לוס קאמפוס. דיזיאה בינדיגֿו איל דייו ב"ה קי קריאו אה איסטה גֿינטי פורקי מי סיירבֿאן. קואנטאס לאזירײאס לאזדרו אדם הראשון אסטה קי טופו פאן פארה קומיר. קאבֿו לה טיירה, סימברו, סיגו, גאבֿילײו, פיזו, איספארזײו, מונטונײאו, מולײו, סירנײו, ארינײאו, אמאסו, קואיזײו אי דיספואיס קומײו. טראסקילו, לאבֿו, אבֿרײו, טורסײו, טישו, בוײאדיאו, קוזײו אי דיספואיס בֿיסטײו. אי לײו מאדרוגי אי טופו טודו איסטו אפאריזאדו דילאנ-טרי די מי. אי אנסי סי פונים אין טו קוראסון, אין טודו מודו די לוגאר, טאמביין לה קאזה קי טו מוראס אין איליה. אי לוס אפאריזוס די אר-טיפֿיסײוס קי אזין פור קומפלימיינטו דילה קאזה קי סון פור פרובֿיגֿו דיל אומברי. פון אין טו טינו לו קי בֿיראס. קואנטאס סינסײאס די לא-בֿורים אי פינסאמיינטוס פואירון דימיניסטיר פא-רה איסטו. אי קואנטה גֿינטי סי אינטרימיטיירון אי פירקוראראן אין איל בנין, קון באכו אי קון אדובֿיס. אי קואנטוס פאטרונים די אופֿיסײו פֿו-אירון אין איסטה קאזה פור פֿראגוארלה. קין קון לאס טאבֿלאס. קין קון לאס פיידראס, קין קון איל פֿיירו. קין קון לוס גֿאמיס פארה לאס בֿינ-טאנאס, אי סימיזאנטי, קי נו טודו פואיסטו סירקה די טי, סין פינאר אי סין לאבֿוראר. סי טאמביין לה סיבֿדאד קי טו מוראס אין איליה, קי קאנ-טידאד די גֿינטי סי אפאנײארון קומו אונו פור פֿראגואר לה סיבֿדאד. אי סי מיטיס טינו אין טוס בֿיסטידוס די פונטה די פײ אי אסטה קא-בֿיסה, קואנטה גֿינטי סי אינטרימיטיירון אין אי-לײו פורקי בֿיסטייראס. איסטי טראסקילאן לה לאנה, איסטי טישין, איסטי קוזין, איסטי דיזנודה איל קואירו דילה בהמה או לה חיה, איסטי לה לאבֿוריאה. אי טה אורה די סו בֿיזיס דיל ן״ אדס קין לו אבֿופֿרי, קין לו מירה, קין לו טײודה. אי קואנדו כשיי האזינו קין לו סיירבֿי, קין לו טי-בֿאנטה. קין לו איגֿה. אי קואנדו מואירי קין לו לאבֿה, קין לו בֿיסטי, קין לו אינטירה. נו איל אומברי אה סי מיזמו, אוטרו קי טייני מיניסטיר

קי נו ב׳אליין פארה טודו. אי פור איסו קי טודאס
לאס מלאכות קי סי טופאן אין לה ג׳ינטי פור דימא-
ניסטיר דיל אומברי. נו קי פואידי אזיר סין חכמה
אי בינה. פור איסטו ב׳ייני איל פסוק פור דיזיר
אני הנה הגדלתי והוספתי חכמה. קי טודו לאמר
איס פור דיזיר אה אוטרוס.

אי אין סיינדו קי איל אומברי קי איס פאטרון
די סינסייה אינטינדידה קון סו סאב׳יר, קי
איל אומברי סולו נו סי פואידי ריזיר אה סי מיזמו
סין טיניר ב׳ייודה די אוטרוס. אנסי לייו מיזמו
אין סיינדו קי לייה מי אינטרימיטי פור איסטאמ-
פאר איסטי ליב׳רו קומפלידו לייני די סינסייאס
אי חדושים קי לוס מאס דילה ג׳ינטי נו לוס מיל-
דארון-ני לוס אויירון. אי לייו קון לה ב׳ייודה
דיל דייו ב״ה, מי דיטירמיני פור איסקאפארלו די
איסטאמפאר. מה סו מיניסטירוזו דילוס סינייו-
רים די ישראל פורקי מי ב׳ייודין קי לייה איס סא-
ב׳ידו קי איל גאסטי דילה איסטאמפה איס קארו.
אי טודוס לו סאב׳ין קי נו טינגו איל טיימפו פור
גאסטאר. קון איסטו, רוגו די טודו איל פואיב׳לו
די ב׳ייודארמי קואנטו ליס ב׳ייני דילה מאנו, קון
דאר און פוקו די פ״ר אדילאנטאדו פור גאסטי
דילה איסטאמפה אי מי קון מחזיקים פורקי קי
איסקאפי אונה אורה אנטיס פורקי מילדין איל
פואיב׳לו סאנטו די ישראל. איס אונה מלוה מויי
גראנדי קי נו איי פריסייו פארה איליייה. אי סי
ליס-קונטה קומו סי איליייוס מיזמוס לו אורדי-
נארון איסטי ליב׳רו אי ליס קידה סוס מימברא-
סייונים פור סיימפרי. אי איל דייו ב״ה ליס פואזה
קון הצלחה אי סוס ב׳ידאס קומו דיזו איל פסוק
עץ חיים היא למחזיקים בה ותומכיה מאושר, קירי
דיזיר קי טודו איל קי איס מחזיק פור איל קי
קיטה ליב׳רו די ב״י, לי פואזה סוס ב׳ידאס אי טו-
דוס סוס קאמינוס איל דייו ב״ה קי לוס איינדי-
ריג׳ה. אי טינגו לה הבטחה אין איל דייו ב״ה
קי מי ב׳ייודארן פור דארמי אדילאנטאדו סיגון
אינב׳ילונטאן אחד המרבה ואחד הממעיט אי קון
איסטה מלוה קירה סו שכר די קאדה אונו אין
פארטיקולאר דובלאדו אי רידובלאדו דילוס סיי-
לוס אמן.

(פ׳ 17) ואתנה לבי לדעת חכמה ודעת הוללות ושכלות ידעתי שגם זה הוא רעיון רוח: (18) כי ברוב חכמה רב כעס ויוסיף דעת יוסיף מכאוב.

אגורה סאב׳ריש קי שלמה המלך ע״ה מוס איסטה
דאנדו אה אינטינדיר, קי טודה פירסונה
קי מונג׳יגואה אין סינסייה אי אין סאב׳יר, סי אינ-
סאנייה אינטרי קי פור נו פואידיר אסאב׳ינטארסי
מאס די לו קי סאב׳י. אי ב׳ה בושקאנדו פור פו-
זאר סוב׳רי איל סינסייה סוב׳רי סינסייה. קי סי
נו אינטינדייו טאן פריסטו ב׳גונה קוזה די סינ-
סייה, לי פואזה סוב׳רי איל אנסייה סוב׳רי אנסייה.
קי מרוב די סו אנסייה לי פואזה סו ראב׳ייה סוב׳רי
איל, מימש קי נו קירי סאב׳יר די נינגונו. אי סי
ב׳גונו לי דימאנדה או לי אב׳לה ב׳גונה קוזה, אינ-
דיספארטי קי נו קירי סינטיר אה נינגונו אדרבא
סי ארב׳ייה פריסטאמינטי, קי נו קירי סאב׳יר דיל
מונדו פינסאנדו אין לה קאנסירייה די סו איס-
טודייו. אי אנסי ב׳ירש קי לוס חכמים קי אינ-
טראן אין סוג די חכם ב׳אן קאמינאנדו אי פינ-
סאנדו אי אב׳לאנדו קון איסטודייוס. אי ב׳אן
פואזאנדו סאב׳יר אי אינטינדיר מאס די לו קי סאב׳ין,
אי טאנטו איסטאן אינטרימיטידוס אינטרי איליייוס,
קי נו אפארטאן סי איס נוג׳י או דיאה, או סי
איסטאן פור לה פלאסה, או אין לה ישיבה. טודו
לו טיינין קומו אונו, די איר פינסאנדו אין סוס
איסטודייוס. אי נו ב׳וס פאריסקה קי סולו אין
תלמיד חכם סי טופה איסטי פינסירייו, אוטרו
קי אפילו אוטראס סינסייאס קי איסטודייאן אינ-
טרי איליייוס. קומו חכמת הינדיסה, או חכמת
הפילוסוף, או חכמ׳ המספר, אי קומו איסטאס
חכמות. קי קאדה אונו אי אונו קי ב׳ה פינסאנדו
אין סו סינסייה, נו אוב׳י ני אינטיינדי אפילו קי

טייני שאבֿו די איל שוס קי איסטאן אבֿלאנדו. אי בֿיריש לה ראיה קי אין דימאנדאנדולוס סי אולײו לו קי אבֿלאבֿאן, אטורגה אי דיזי קי נו אולײו נאדה, אוטרו קי איסטה אין סו פינסירײו די פוזאר אין סו קאבֿיר. איסטו איס לו קי דישו שלמה (מ' רבה פ' 19) ויוסיף דעת יוסיף מכאוב. על ידי קי איל אומברי מוג̃יגואה קובֿרי איל סינסײה, מוג̃יגואה קובֿרי איל אנסײה. אי פור קאבֿזה קי פואה איל קאבֿיר, מוג̃יגואה קובֿרי איל דולור. דישו שלמה, פור קאבֿזה קי פוזי קובֿרי מי סינ-סײה, מוג̃יגואי קובֿרי מי סאנײה. אי פור קאבֿזה קי מוג̃יגואי קובֿרי מי סאבֿיר, פוזי קובֿרי מי דו-לור. קומו טופימוס פור שלמה סי קומו סי פֿואי סומך אין סו חכמה אי דישו אתי ט ואוכל. קי מוג̃יגואו פלאטה אי אורו אי מוזיריס אי קא-בֿשײוס. אי שקאבֿו סי אינטרומפיסו קון טודאס לאס טריס, אי איזו ארלאבֿײאר אה איל סאנטו בינדיג̃ו איל. קי טודו אומברי קי סי אטריבֿי אין סו סינסײה, סי אפאנײה אה סי מיזמו אין אונה קוזה ג̃יקה קי לוס מאנקום די איל מונדו לו אינ-טיינדין אי סאבֿין קי נו איזו די גוסטו. קומו דישו איל פסוק וסביביו נשערה מאד. קי איל סאנטו בינדיג̃ו איל איס מדקדק קון לוס צדקים קומו איל אילו די לה אראנײה.

קאפיטולו ב

(פ' 1) אמרתי אני בלבי לכה נא אנסכה בשמחה וראה בטוב והנה גם הוא הבל,

אגורה סאבֿריש קי שלמה המלך ע"ה מוס בֿייני פור אינביזאר און דוטרינו דיזיינדומוס קי נו איס בואינו פור איל דיטראס דיל ביבֿיראזי קומו דישו אין משלי כי יתן בכוס עינו יתהלך במשרים. איסטה איסקריטו בכיס, איל ביבֿידור מירה אה איל בֿאזו. איל מיאניג̃י מירה לה בול-סה. קי איסטו קאבֿזה קי קידה פרובֿי. קי סי טייני אין קאזה און פוקו די קובֿרי פור גיזאר קון אילײוס. לוס טומה אי לוס בֿינדי קון דיזיר לײה מוס אבאסטה איל גיזאדו קון אולײאס די בארו. און דיאה בֿינדי פוקו, ט אוטרו דיאה מוג̃ו, אסטה קי קידה סו קאזה בֿאזיאה אי דיריג̃ה, קי נו סי טופה נינגון אינבאראסו. אי איסטו איס יתהלך במשרים. קירי דיזיר קי קאמינה אין סו קאזה דיריג̃ו סין נינגון אינטרומפיסו. ריפואיס-טה אוטרה יתהלך במשרים קי קון איל ביבֿיראזי טודו לו קי אזי לי פאריסי דיריג̃ו. אי בֿייני פור אזיר פיקאדוס. קי סי לי דיזי לה מוזיר קומו אונה מאנג̃ה בֿידֿי נו סי ריטירה די אילײה. דישו רב אסי, קי איס תלמיד חכם, אזי אינקונאר אה לו לימפיו, אי אזי שימפײאר אה לו אינקונאדו, אי איס מתיר שאס עבירות. אי אזי אה אילײאס הפקר קומו אזיר לו דיריג̃ו, אי איסטו איס יתהלך במשרים. אבֿלה קון מוזיר פור לה קשײ אבֿלאס פֿיאס מרוב די סו בוראג̃יס אי נו סי אבֿירגואינ-סה. פור קאבֿזה דיל בֿינו, סי איסביבֿלו נח קומו דישו איל פסוק ויחל נח. דיספואיס פֿואי דא-נײאדו. קומו דישו איל פסוק ויקץ נח מיינו וכ'ו. קי איל ביבֿיראזי לו טראאי ט אומברי אין סכנה די מואירטי. קומו טופאמוס אין אדם הראשון קי פור קאבֿזה דיל בֿינו. סי אקיטינסײו קובֿרי

איל מוארטי. אי קאב׳ו פור טראאיר דולוריס
די מוארטי א איל מונדו.

אגורה סאב׳ריש קי שלמה המלך לו דישו איסטי פסוק פור לו קי לי פאסו פור סו קאב׳יסה. אי איס קי לייה טינימוס אב׳יזאדו אין אוזה 9, קי קואנדו קיזו פ׳ראגואר איל ב״י המקדש, אינב׳יאו אונדי פרעה מלך מצרים א קי לי אינב׳יארה אונוס מאאיסטרוס פעלים קון סוס דאב׳ידאס. אי לי אינב׳יאו אקיאה ג׳ינטי קי סי איב׳אן א מוריר אקיל אניו, אי לוס אינב׳יאו קון סוס מורטאז׳אס. סיגון לו ב׳יריש פור סו לוגאר. אי אין ב׳יינדו פרעה לה סינסייה די שלמה לי אינב׳יאו א דיזיר, קי סי איס קי לי דה פאלאב׳רה קי טומה א סו איזה פור מוזיר לי אינב׳יאה טודו לו קי טייני די מיניסטיר. לי אינב׳יאו א דיזיר קי לי מאנדי א איסטוס מאאיסטרוס קי פור טומאר א סו איזה פוקו מוס אינפ׳ידי. אי לי אינב׳יאו פרעה א טודוס לוס מאאיסטרוס קי אב׳יאה אין מצרים. אי אין סיינדו קי לייה סי איסקאפו לה פ׳ראגואה דיל ב״י המקדש. לי מאנדו פרעה א סו איזה קון סינטינטה אראב׳אס די רופה קומו פואיר די איל ריי. אי אין ב׳יינדו שלמה א סו אירמוזורה קי נו אב׳יאה קומו איילייה אין איל מונדו. אי קון איסטה קאנטידאד די סירימוניאה, סי אליב׳אנטו איל מיזמו אי לה ריסיב׳ייו קון מוג׳ה אמור. אי אקיאה נוג׳י פ׳ואירון קונב׳ידאדוס טודוס לוס גראנדים די ישראל, פור אזיר דוס אליגריאס. לה אונה קי מאנייאנה סי ב׳ה א איסטרינאר איל ב״י המקדש. אי לה סיגונדה פורקי טומו אלה איזה די פרעה. אי דיזי איל מדרש, (במדבר רבה פ׳ 10) קי מאס אליגרי איסטאב׳ה שלמה דילה איזה די פרעה, מאס דילה אליגריאה דיל איסטרינאמיינטו דיל ב״י המקדש. אי טודוס לוס סינייוריס די ישראל לי אזיאן חנפות אלה איזה די פרעה. אי פור איסטו פ׳ואי לייאמאדו למואל, קי איג׳ו ייוגו דיל קריאדור די סוב׳רי איל. כלומר למה לו אל. אי אין אקיאה אורה, פינסו איל סאנטו ב׳ינדיג׳ו איל פור דיסטרואיר א ירושלים. חכמים דישירון מיל מודוס די טאנייר איזו טראאיר א איל לה איזה די פרעה. אי אירה אינקומינדאן, קי לי טאנייראן דילאנטרי די איל אקיאה נוג׳י. אי אירה דיזיין א איל, אנסי טאניין דילאנטרי דילה ע״ז פ׳. אי אנסי טאניין דילאנטרי דילה ע״ז פ׳, אי קומו אבוניגואארסי קוראסון די שלמה קון איל ב׳ינו. קומאנדו קי לייה איס אורה די דורמיר. קי איזו לה איזה די פרעה אינטראנדו אין סו קאמאריטה, איספאנדייו און פירדי טישידו די מצרים, אי אינפ׳ינקאדו איניל קואנטו מודו די פיידרה די ג׳ולייה איי איניל מונדו. קי איראן בריליאנטיס דיאס לוזיס. אי שאב׳יריאב׳אן לוס אוזוס קי נו אירה פוסיב׳לי די אב׳ריר לוס אוזוס פור ב׳יאיר. אי אירה אין אונה קורטי איג׳ו די מאאיסטרו. אפ׳יגוראדו אין איל לוס סיילוס קלארוס אין טיימפו די לונאר. אי לוס ב׳ירלאנטיס קי איראן קאב׳אקאדוס אין איל פאריסיאן לאס איסטריאס דילוס סיילוס. פור אוטרה פארטי לאס נוב׳יס איספאנדידאס אל דירידור דיל סיילו. אי איל לונאר רילומב׳ראנדו קומו קואנדו איס נוג׳י די קינזי. אי אין סיינדו קי לאס לוזיס אינסינדידאס איראן מוג׳אס, לה רילוקטרור דאב׳ה אין איסטאס ג׳ולייאס, קי פאריסיאה ממש קי לוס סיילוס איסטאב׳אן לייניס די איסטריאס קון סו לונאר. קי פאריסיאה קי אאינדה אירה מידייה נוג׳י, אי שלמה אב׳ריאה לוס אוזוס אי ב׳יינדו קי אאינדה אירה מידייה נוג׳י, טורנאב׳ה פור דורמיר. אי איסטוב׳ו דורמיינדו אסטה קואטרו אוראס דיל דיאה. אי טודו ישראל איסטאב׳אן טריסטים די ב׳יר קי און דיאה קומו איסטי קי סי ב׳ה א איסטרינאר איל ב״י המקדש. אי לייה ב׳ה א פאסאר לה אורה דיל קרבן תמיד דילה מאנייאנה. אי קאדה אונו אי אונו די ישראל איב׳אן אלגואייאנדו אי דיזיינדו. ב׳ואינו קי מוס אריב׳י אין לה קאב׳יסה. אי סי איספאנטאב׳אן איל פואיב׳לו פור איספירטארלו. אי אין סיינדו קי ב׳יירון קי לה קוזה איסטה די

לארגו קי דיטירמינארון די איר אונדי בת שבע
לה מאדרי פור קישארסין פור איסטה קוזה. אין
סיינדו קי נאס לייאב׳ים דיל ב״ה המקדש איסטא־
ב׳אן דיבאשו די סו קאב׳יסירה.

(ויקרא רבה פ׳ 12) אין אקיאה אורה קי ליב׳אנטו
ירבעם בן נבט קון מיל טמאס די סו שבט.
אי אינטרארון קון מוגה פורייה פור איספירטאר
אה שלמה אי פילייאר קון איל. קי פאריסיאן ממש
אונוס מאיידוטים קי אינטרארון ט׳ פלאסייו פור
אזיר קומו סוס ב׳ילונטאדים. קומו דישו איל פס׳
(הושע פ׳) כדבר אפרים רתת. קירי דיזיר קי
קואנדו אינטרו ירבעם קון סו ג׳ינטי סי ריטימ־
בלו שלמה. דישו איל סאנטו בינדיגו איל, שלמה
איס נשיא די ישראל. טו ב׳ייניס פור קאסטיגארלו,
פור טו ב׳ידה טי ארי אפוקאר די טו סינייוריאו,
אי נו פואידראס פור סוסטינירטי קון אילייו. אי
אנסי פואי קי קואנדו סי איזו ריי ירבעם, איניל
פונטו קאייו אי מורייו. קומו דישו איל פ׳ (הושע
יג) ויאשם בבעל וימת. אי אין סיינדו קי אינטרו
בת שבע פור דיספירטאר אה שלמה, אה פונטו
קומאנדו קי סי פואיראן איסטה ג׳ינטי די איל
פלאסייו. אי אינטרו אילייה מיזמה פור קאסטי־
גארלו. אי אין ב׳יינדולו קי אאינדה נו סי דיס־
פירטו פור אינטירו, סי דיסקאלסו סוס גאפיניס
אי לי פואי דאראב׳אנדו אין לאס קאראס די שלמה
סין איסקאנסאר פור אקי אי פור אקי אי דיזיאה
איל (משלי 31) מה ברי ומה בר בטני. דישו רבי
הושעיא מה בני נו איסקריב׳ייו סי נו מה ברי,
קירי דיזיר קי איס לה לימפייזה אי לוס אקאב׳ידוס
קומו דישו איל פ׳ (תהלים 2) נשקו בר.

אגורה סאב׳ריש קי אין לה קאמארה קי דורמי־
אה שלמה אב׳יאה אין אילייה און פילאר
די אורו איסקריטו אין איל לוס עשרת הדברות.
קי איזו בת שבע, לו טומו אה שלמה אי לו אטו
אין איסטי פילאר, אי לו קאסטיגו קון סוס גא־
פיניס קי נו סי אינפאסטייאב׳ה די איר דאראב׳אנ־
דולו קומו דישו איל פסוק (משלי 31) משא אשר

יסרתו אמו. אי אנסי לי דישו טודוס לו סאב׳ין
קי טו פאדרי אירה טימיין דיל דייו ב״ה, אי
טודוס טי לייאמאן שלמה בן דוד. אין סיינדו בו־
אינו. מה אגורה אין נו סיינדו בואינו נו טי ב׳אן
אה לייאמאר בן דוד. סי נו איזו די בת שבע. לה
ג׳ינטי ב׳אן אה דיזיר לה מאדרי לו קאב׳זו קי סט־
יירה איסטי מודו די איזו. טודאס לאס מוז׳ירים
די קאזה די טו פאדרי, קואנדו סי אינפרינייא־
ב׳אן, מאס נו ב׳יאן פאסים די איל. אי ב׳ייו פוקו
מי אינפידייו פור אינטראר דילאנטרי די איל, פור
קי אינטרארס פור ריי. אי קי סיאס קומפלידו
אין לייי אי אקאב׳ידאדו פור אפירמאר לוס קומאנ־
דוס די לה לייי. טודאס לאס מוז׳ירים די קאזה
די טו פאדרי, קואנדו קידאב׳אן פריניאדאס אי־
ראן פרומיטייינטים אי דיזיינטים, סי איל דייו ב״ה
מי טייגה אה טיניר און איזו קי סיאה פירטי־
ניסיינטי פארה מלכות. אי לייו דישי אי פרימיטי,
סי סירה אה מי און איזו אקאב׳ידאדו פור אפיר־
מאר לוס קומאנדוס דילה לייי אי קי סיאה פיר־
טיניסיינטי פארה מלכות. אי קי סיאה זוכה אה
נביאות ט׳ תתן לנשים חילך, קירי דיזיר נו סיאס
אקורידו דיטראס די ב׳יסייוס די איסטי מונדו נו
סיאס פירסיגיין דיטראס די אזיר מטיגוריאס. קי
איסטאס קוזאס טומאן איל סאב׳יר דיל אומברי.
לה לייי אקאב׳ידו אי דישו לא ירבה לו נשים, אקא־
ב׳ידאטי אין איסטאס פלאב׳ראס סאנטאס די לה
לייי, פורקי טייניס קי אזיר ארוב׳ים דינאס מלות
קי מוס אינקומינדו איל דייו ב״ה. קי ב׳ירגואינסה
פארה טי אי פארה מי אין נו אפירמאנדו לוס
קומאנדוס דילה לייי. טו טייניס קי דאר מוסר אה
לה ג׳ינטי דיזיינדו בן כסיל תוגת אמו, קירי דיזיר
קי איל איזו ניגרו איס אנסייה פארה סו מאדרי.
פורקי לה ג׳ינטי דיזין קואנדו ב׳ין אה און איזו
קי נו איס בואינו. מלדיגה סיאה מאדרי קי טאל
פארייו. מלדיגוס סיאן פיגוס קי טאל טיגארון.
אגאקי די איסטו, פאקאט פור אוטרו קומאנדו
דילה לייי קי נו דאס אונרה אה טו מאדרי. אקא־

ב֗ידחטי מוגד חין חיסטו, קי סי חפירמחס נחס מלו׳ דילה ליי, ביבים פור סיימפרי. חי סי ח׳ו נו נחס חפירמחס, מוחירים חין מיטחד די טוס דיחס. חבירגוחינסחטי, קומו טייניס חיל קורחזי קי טודו ישרט חיסטחן חיספידחנדו פור חיסטרי-נחמיינטו דיל ב״ המקדש. חי טו פור חמור די חונה מוזיר טי דיטחדרחס, קי לייה חיסטה קו-הטרו חורחס דיל דיחה חי טו חיסטחס דיטינידו חין טו מיחולייו קון חיל ביבירחזי קי ביביסטים. קי טייניס טו קון חקיחוס קי דיזין למה לנו חל. חי פור חיסטו טי ייחמחסטים למוט. פור חזיר קומו סוס חיגחס. קי טייניס טו פור חיגוטחרטי קון חילייוס פור חזיר קומו סוס חיגחס קי ביבין בינו חי סי חינבורחגחן חי חזין טודה מטיגורי-חה. נו הגחס קומו סוס חיגחס. קי חיסטה בי-ביינדה די רחקי חי בינו נו סי דישו פחרה לוס סינייורים, פור רחזון קי טודוס סיקריטוס דיל מונדו סון דיסקובייירטוס, קי הגחקי דילה בורחגים טודו חיסקוברין, פורקי קוחנדו בייביו חולבידה טודו. סיפחס קי קון חיל ביביר פוחידיס בולטחר חיל דין. קי ט זכחי לו חזים חייב, חי ט חייב לו חזים זכחי. קומו דישירון חכמי׳ דין קי בייביו רביעית יין קי נו גוזגי, חכם קי בייביו רביעית יין קי נו סיחה מורה. נו סי קריחו בינו חיניל מונדו חיל חיסטי סטבו פור פחגחר שכר טוס רשעים חין חיסטי מונדו. קי חילייוס כון פידרידוס חין עולם הבח. טו קום חפחריזחדו פור דיזיר תנו שכר לחובד ויין למרי נפש. די חקי דישירון חכמים קי טודו חיל קי מיריסיחה חין חרבע מיתות ב״ד לי דחבחן חה ביביר חובחס חיספרימידחס חי לו חינבורחגחבחן פור חפירמחר תנו שכר לחובד. קי חים לחובד קי חולבידחבה לה מוחירטי. ויין למרי נפש קירי דיזיר פור קונורטחר חבלים. קי קומו חיסטחס סין ביביר בינו חזים חיל דין גוסטו. חינדימחס קי חים דין עני וחביון קומו דישו חיל פ׳ (שמות 23) לח תטה משפט חביונך בריבו. קי חיסטי דין פוחי חינטריגחדו חה טו פחדרי דוד קי חנסי דישו חיל פסוק (ירמיה 21) בית דוד דינו לבקר משפט, חינדימחס סי חים לדקות ומתנו׳ עניים טייניס קי סיר פתח פיך לטס, קי טו חים מיניסטיר פור קיטחר די חיל לחדרון חי פור דחר חה חילייוס קומו דישו חיל פסוק (משלי 22) ט תגזל דל כי דל הוח. ביינדו שלמה חיל קחסטיגירייו די סו מחדרי חטורגו קון סו בוקה קומו לו קי חיזו נו פוחי דיריגו. חפונטו חינפיסו חי דישו חמרתי חני בלבי לכה נח חנסכה וכ׳ו.

(פ 2) לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה מה זו עושה.

איסטי פסוק חיסטה חבלחנדו פור חונה גינטי קי לים פלחזי פחסחר חיל טיימפו חין גוסטוס חי חליגריחס קי נו סון די מלוה חי נו סי ריקורדחן קי חיסטחמוס חין גלות חי חיל ב״ המקדש דיסטרוחידו. חי לה חומה ישרטי׳ סונ-פורטחנדו מודוס חי מחנירחס די שמדות וכיוצח. חי ט דייו ב״ה לי חינבחרחסה חי קי לוס בולטה לה טיגריחה פור חנסייה. קומו חקונטיסייו מעשה חין חון סי׳ חכם קי קחזו חה סו חיזו. חיל פרימיר דיחה דילה חופה, חיזו סעודה טוס סינייורים חכמים דילה ישיבה. לי דישו חה חיל חיזו קי פוחירה חל מחגחזין די בינו חי קי טרו-שירה די חונה בוטה בינו בייזו פור דחר חלוס סי׳ חכמים. חי חין סיינדו קי לו חיספירו חי נו בינו. פוחי פור ביחיר לה קחבזה די סו טחדרי-חה, חי לו בידו חיספחנדידו חינטרי נחס בוטחס מוחירטו, קי לו מורדייו קוליברו. חיספירו חיסטי חסיד, חסטה קי חיסקחפחרחן די קומיר חי ביביר. קוחנדו חיסקחפחרון די קומיר חי דימחנדחרון מים חחרונים. לים דישו חיל חסיד טוס סינייו-רים חכמים: מיס סינייורים, נו בייניירון חה קו-מיר חין מי מיזה פור דיזיר ברכ׳ חתנים פור בינדיזיר חה מי חיזו, קי נו לו קי בייניירון חים חגורה פור דיזיר קובדי חיל ברכ״ חבלים. נו ביינייכון פור חינטרחרלו חין לה חופה, חוטרו

קי פור אינטרארלו אין איל קבר. אין אב׳לאנדו איסטאס פאלאב׳ראס איל חסיד, קי לאס קואלאס פ׳ואירון קון ייורו אי אינדיג׳ה. אינטרו רבי זכאי אי מילדו סוב׳רי איל לשחוק אמרתי מהולל ולשמחה מה זו עושה ·

(פ׳ 3) תרתי בלבי למשוך ביין את בשרי ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסכלות עד אשר אראה איזה טוב לבני האדם אשר יעשו תחת השמים מספר ימי חייהם,

אין איסטי פסוק מוס אב׳יזה קי סי קומו איל אומב׳רי איס בחידי קי פור איל קאמינו קי קירי פור איר אין איל. נו איי קין לי קומאנדי. קי סו קואירפו אי סו אלמה לו קי אינב׳ילונטאן אזין. סי קירין קאמינאן אין איל קאמינו דיריג׳ו, אי סי נו קירין קאמינאן אין איל קאמינו קי נו איס דיריג׳ו. איל קאמינו דיריג׳ו טייני קי סיר, קי איל אומב׳רי קי קומה אי קי ב׳יב׳ה אי קי סיירב׳ה אה איל דייו ב״ה קומו פירטיניסי די מילדאר אין לה ליי אי אפירמאר לאס מלות. אינדימאס סי קונב׳ידאן אין סעודה די מלוה. אי קומי אי ב׳יב׳י אי סי אליגרה אי אזי אליגראר. ב׳יין אב׳ינטוראדו איל אין איסטי מונדו אי איניל מונדו איל ב׳יניין פורקי טודה סו כוונה איס לשם שמים. אי טו-דוס סוס איג׳וס סון קון דיריג׳ידאד. אי איסטו איס לה כוונה דיל פסוק תרתי בלבי וכ׳ו, קירי דיזיר קי קומיר אי ב׳יב׳יר אין קוזה די מלוה קי איס לשם שמים. קי איסטו איס ולבי נוהג בחכמה, קירי דיזיר קי איסטו איס לה סינסייה דיל ן״ אדם קי טודוס סוס קאמינוס סיאן קון דיריג׳ידאד פור אזיר לוס קומאנדוס דיל דייו ב״ה. אגורה מוס אב׳יזה אי מוס דוטרינה איל פסוק דיזיינדומוס קואל קאמינו איס לו דיריג׳ו די אזיר. או אזיר סיגון דישימוס לו קי לי פלאזי אין קאטאריס דיל דייו ב״ה, או ולאחוז בסכלו׳ קירי דיזיר או פור איר דיטראס די ב׳יסייוס די איסטי מונדו קי אסי-מיזה אלה לוקורה, פור אמוסטראר אל ן״ אדם קואלה קוזה קירה מיז׳ור פור אזיר אין ב׳ידאס די איל אומב׳רי, פור ב׳יב׳יר ב׳ידאס די סיימפרי אי אגורה איז׳ו די אומב׳רי איסקוז׳י אין טו שכל קואלו איס מיז׳ור פור אזיר. פור סיירטו קאלי קי אטור-גיס לה ב׳ירדאד פור איר אין קאמינוס דיל דייו ב״ה, אי פור מילדאר אין סו ליי קומו דישו איל פסוק כי הוא חייך ואורך ימיך ·

(פ׳ 4) הגדלתי מעשי בניתי לי בתים נטעתי לי כרמים : (5) עשיתי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ כל פרי : (6) עשיתי לי ברכות מים להשקות מהם יער צומח עצים : (7) קניתי עבדים ושפחות ובני בית היה לי גם מקנה בקר וצאן הרבה היה לי מכל שהיו לפני בירושלים : (8) כנסתי לי גם כסף וזהב וסגולת מלכים והמדינות עשיתי לי שרים ושרות ותענוגות בני האדם שדה ושדות :

(מפרשים) איסטוס פסוקים נו סון קומו סי אינ-טיינדין קי שלמה המלך קי איסטה אל-אב׳אנדו אה סי מיזמו קי איזו פארה סי גואירטאס אי ב׳ירג׳ילים קי פארה סו ריקיזה קי אב׳יאה אין איל נו דה לה קונסינסייה קי איל מיזמו סי אלאב׳י אוטרו קי איס קי טודאס סוס אב׳לאס פ׳ואירון די-ג׳אס קון רוח הקדש, טודאס איל׳ייאס פ׳ואירון דיג׳אס בדרך רמז אי אנסי איס סו דיקלארו · לייה איס קאב׳ידו קי טודו קין טייני יראת שמים אי אזי לוס קומאנדוס דילה ליי, סי ייאמה חבר דיל דייו ב״ה אין מעשה בראשי׳, הגדלתי מעשי. איסטאס סון לאס לוחו׳ אבנים קומו דישו איל פסוק והלוחו׳ מעשה אלהים המה, קירי דיזיר קי לה ליי איסטאב׳ה אין סו בוקה ריגלאדה קון סוס דקדוקים אי סוס פלפולים היינו קי איסטוב׳יירה אין הר סיני אי ריסיב׳יירה לה ליי מפי הגבורה· אי איסטו איס לה אלאב׳אסיון דיזיינדוסי אה סי מיזמו, הגדלתי מעשי, קירי דיזיר אינגראנדיסי

אלה ליי קאנטה מאס די לו קי אלקאנסו מי פודיר. אי פור דרשארלה פרד"ס, קירי דיזיר פשט, רמז, דרש, סוד. קי לו טודו איסטאב̄ה אין מי בוקה פרונטו. אי אגאקי די איסטו, אפילו מעשה מרכבה לו טיניאה אין מיס אוזוס מויי ליב̄ייאנו, אי קון מי חכמה אלקאנסאב̄ה פור סאב̄יר טודוס לוס ענינים קי סי ריזאן אין לוס סיילוס. נו מי ארטי ני קון איסטו סי נו בניתי לי בתים. איסטוס סון בתי כנסיות אי בתי מדרשות פור קי טראב̄אזא-ראן אין לה ליי קאנטה לוס סינייוריס חכמים. נו מי אבאסטו ני קון איסטו סי נו נטעתי לי כרמים קירי דיזיר קי אין טודאס לאס ישיבות פלאנטי באנ-קוס אונו דיטראס די אוטרו די תלמידי חכמים פורקי דיפרינדייראן אין לה ליי קומו לה ב̄ינייה קי סון קריסידאס סיראס סיראס, איסטי מודי אירה סיראס סיראס די תלמידי חכמים אי טודוס איסטוס איראן גוב̄ירנאדוס די פארטי דיל ריינאדו. נו מי אבאסטו קון איסטו עשיתי לי גנות ופרדסים איסטאס סון לאס ישיבות גראנדים קומו לה ישיבה די רבי חייא רבא, אי סו ישיבה די רבי הושעיא רבא, אי סו ישיבה די בר קפרא. ונטעתי בהם עץ כל פרי, קירי דיזיר קי פירקורי פור פלאנטי-אר אין איליוס איל תלמוד קי איס קומפלידו קי איי טודו אין איל. נו מי אבאסטו ני קון איסטו עשיתי לי ברכות מים, איסטוס סון לוס דרושים. להשקות מהם יער צומח עצים, איסטאס סון לאס קריאטוראס קי אינב̄יזאראן אה מילדאר אי פלא-טיקאר אין לה ליי קי אירמוייסייראן קון לה פ̄ו-אירסה דיל אגודה, קי איס לה ליי, קי אב̄אן מאמאנדו דילוס סינייורים חכמים. נו מי אבאסטו קון איסטו קניתי לי עבדים ושפחות, קירי דיזיר ניס קומפרי סירב̄וס אי סירב̄אס פורקי לוס פ̄ו-איראן סירב̄ייאנדו אלוס סי׳ חכמים קון סוס דישיפ-לוס, פור טודו לו קי טיניאן די מיניסטיר. ובני בית היה לי איסטאס סון לאס מעלות קי אלקאנסי פור טיניר מגיד אי רוח הקדש אי פור סאב̄יר טודו לו קי סי ריזאה אין לוס סיילוס אי אין לה טיירה קי איראן פארה מי קומו אוזוס די קאזה קי סיימפרי איסטאב̄אן סירקה די מי. גם מקנה בקר וצאן הרבה היה לי, פור אלייגאר די איליוס קרבנות פארה איל בי׳ המקדש די מוג׳ידומ-ברי די ג׳יפ̄ליקים קי אלוס קוטוס לוס איזו קודש לה׳. נו מי אבאסטו קון איסטו כנסתי לי גם כסף וזהב, איסטאס סון פאלאב̄ראס די ליי קי נו קי-דאב̄ה מי בוקה די איר מילדאנדו אין איליאס, קומו דישו איל פ׳ הנחמדים מזהב וכו׳. מלכים. איסטה איס לה ליי קי אנסי דישו איל פסוק בי מלכים ימלוכו. והמדינות איסטוס סון לוס ת"ח קי פילייאן אין לה הלכה פור אינטינדירלה על בורייו. עשיתי לי שרים ושרות איסטאס סון לאס תוספות. קי סון משוררים זכרים ומשוררות נקבות, ותענוגות בני האדם איסטאס סון לאס הגדות. קי סון לוס ב̄יסייוס דיל פסוק שדה ושדות איסטאס סון לאס גזירות קי איי גזירות זכרים אי גזרות נקבות.

(פ׳ 9) וגדלתי והוספתי מכל שהיה לפני בירושלים אף חכמתי עמדה לי.

לייה איס ב̄יין סאב̄ידו קי איל אויר די ארץ ישראל אסאב̄ינטה קומו דישירון חז"ל אוירא דארץ ישראל מחכים. מרוב די סו קדושה די ארץ ישראל. איס בדוק ומנוסה קי טודה לה ליי קי סי מילדה אין איסייה, נונקה סאלי דיל טינו. אי טודו איל קי דיפרינדי ליי אין ארץ ישראל. מויי פריסטו לה דיפרינדי אי לי קידה פארה סיימפרי אין סו טינו, פור נו אולב̄ידארסי אפילו אונה קוזה צ׳יקה. אגורה סי אלאב̄ה שלמה המלך אה סי מיזמו דיזיינדוסי קי אין טודו איסטאב̄ה פרונטו קומו סי פ̄ואירה קי לה ליי אינטירה פ̄ואי אינטריגאדה אה איל, אי דיזי, אי אינגראנדיסי אי פוזי מאס די לוקי אירה אנטיס די מי אין ירושלים קי איס פור איל אויר קי אזי אסאב̄ינטאר. קי איסטו מי איזו פאסאר לוס טריס קומאנדוס דילה ליי קי סון לא ירבה ולא ירבה ולא ירבה, סוב̄רי קי איל חרון אף פ̄ואי מויי פ̄ואירטי קי מי איזיירון אבאשאר די מי גראנ-

דיזה אי פואי און אנייו אפואירה די מי פאלאסייו קאמינאנדו אי אינדיגֿאנדו אי דיזיינדו קי לייו סו קהלת אי נינגונו מי דאבֿה ריספואיסטה. לה מא-ראבֿיאה דיל דייו ב״ה פואי קי טודה לה ליי קי סאבֿיאה, סי קוסטובֿו אין מי קומו סי איסטובֿיי-רה טראבֿאזֿאנדו אין איליה.

[פ׳ 10) וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי מהם לא מנעתי את לבי מכל שמחה כי לבי שמח מכל עמלי וזה היה חלקי מכל עמלי ·

איסטי פסוק איסטה אגֿונטאדֿו קון איל פסוק די אריבֿה · בולטאבֿה אי דיזיאה שלמה המלך, סובֿרי קי איסטו ליבֿאנדו און פוקו די יסורין די איל רודיאנדו פור טודוס לוס לוגא-ריס אי נינגונו מי קונוסין. נו מי אינבאראסו טאנטו אי נונקה דיטובֿי אה מי קוראסון די ליג-לארמי מאס קי טודאס לאס ליגריאס קי אבֿיאה אין איל מונדו. אי בֿיינדומי ליינו די ליי טודו מי איגֿו אירה די איר קאמינאנדו אי מילדאנדו קי לה ליי אינטירה איסטאבֿה אין מי קאבֿיסה. קי נו אירה מיניסטיר די טומאר ליבֿרו פור מילדאר אין איל, סי נו אין טודו איסטאבֿה פרונטו · אי ליין בֿיינדומי קי מי קוראסון איסטאבֿה אליגרי, מויי פוקו מי אינבאראסו קי פירדי איל ריינאדו כי לבי שמח מכל עמלי, קירי דיזיר קי מי קורא-סון איסטאבֿה ליגרי מאס קי טודה מי לאזירייה קי איבֿה קאמינאנדו. אי דישי איסטה מתנה די לה ליי. איסטה פואי מי פארטי די טודה מי לאזירייה.

(פ׳ 11) ופניתי אני בכל מעשי שעשו ידי ובעמל שעמלתי לעשות והנה הכל הבל ורעות רוח ואין יתרון תחת השמש:

(פ׳ 12) ופניתי אני לראות חכמה והוללות וסכלות כי מה האדם שיבוא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו:

(שמות רבה פ׳ 6) איסטוס פסוקים פואירון די-ג׳וס סובֿרי שלמה אי סובֿרי משה רבינו, סובֿרי שלמה פואירון דיג׳וס, קואנדו דייו איל סאנטו בינדיג׳ו איל לה ליי. אינטריגו קון איליה מלות עשה אי מלו׳ לא תעשה. אי לי דייו אאיל מלך אונאס קואנטאס מלות. קי אנסי דישו איל פסוק לא יַרְבֶּה לוֹ נָשִׁים · וְלֹא יָסוּר לְבָבוֹ · וְלֹא יַרְבֶּה לוֹ סוּסִים. וְכֶסֶף וְזָהָב לֹא יַרְבֶּה לוֹ מְאֹד, (דברים 17). סי פארו שלמה אי סי אסאבֿינטו סובֿרי סו סיינסייה די איל סאנטו בינדיג׳ו איל אי דישו, פורקי דישו איל דייו ב״ה לא ירבה לו נשים. נו איס פור מודֿרי קי נו סי טירי סו קו-ראסון. לייו מוג׳יגואֿרי מוז׳יריס, אי מי קוראסון נו סי טירארה. דישירון לוס ס׳ חכמים, אין אקיאה אורה סובֿייו לה יו״ד די ירבה אי סי איספאנדייו דילאנטרי איל סאנטו בינדיג׳ו איל אי דישו, סי-ניור די איל מונדו. נו אנסי דישיסטיס נו סי בל-דארה ליטרה אונה דילה ליי פארה סיימפרי. מירה אה שלמה קי סי פארו אי בלדו אה מי דילה ליי. אי אגורה בלדו אונה ליטרה. מאס דיספואיס באלדה אוטרה, אי דיספואיס אוטרה אסטה קי בלדה לה ליי אינטירה, אי טו טי אקלייאס. דישו אה. איליה איל סאנטו בינדיג׳ו איל. שלמה אי מיל קומו איל כי בלדאן די איל מונדו. אי איל ראבֿו קי איי אין טי נו סי בלדארה פארה סיימפרי · (הקדמה זוהר בראשי׳) דישו אאיל קואנדו קריאסטיש אה איל מונדו קומאנדאסטיש קי בֿינייראן דילאנ-טרי די בֿוס טודאס לאס בֿינטי אי דוס ליטראס פור קריאר אה איל. מונדו קון אונה די איליאס. אי אינפיסארון פור בֿיניר אה אונאס, אה אונאס אי פארה קאדה אונה די איליאס. טופאסטיש רי-פואיסטאס פור נו קריאר קון איליאס אה איל מונדו. אי לייו בֿיינדומי ג׳יקה די טודאס איליאס. מי ריספואי די אינטרי איליאס. קי דישי קי נו פואידי סיר. קי קון מי בֿה אה קריאיר סו מונדו. אי אין סיינדו קי בֿינו מי ריגלה פור בֿיניר. אי נו בֿיני דימאנדאסטיש פור מי פורקי נו בֿיני קומו טודאס לאס ליטראס. אי לייו ריספונדי בֿיינדומי קי סו ג׳יקה פור איסטו נו בֿיני. מי ריספונדיס-

טיין אין סיינדו קי טוביסטיס איסטה מדה די ענוה קי פור איסו גיקה טי טראבאסטיס פור ביניר די-לאנטרי די מי טי דיגו קי מי נומברי איל סאנטו אינפיסאלה קון טי, אסטה קי בינו לה ב"ת אי קריאסטיס קון איליה אה איל מונדו. אין לאס פאסאדאס איסטאבה לייו אין נומברי די אונה לדקה קי אים לה סי' די שרה, קי סי לייאמאבה שרי דיסיסטיס אברם נו אינגינדרה. אברהם אינ-גינדרה. שרי נו אינגינדרה שרה אינגינדרה. אי מי טומאסטיס אי מי איזיסטיס אין דוס פידאסוס אי מי איזיסטיס אין דוס הה"ן אונה דאסטיס אה אברהם. אי אונה דאסטיס אה שרה קומו דיזו איל פסוק שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה. ביני פור קיסארמי קון בוס דיזיינדו ביסטיס פורקי נו קיזי פור ביניר אין בייניונדומי גיקה? מי ריספונדיסטיס. קי אסטה אגורה איסטאבאס אין קאבו די סו נומברי די אונה מוזיר לדקת. אגורה טי מיטירי אין פרינסיפייו די נומברי די און לדיק קומו דיזו איל פסוק ויקרא משה להושע בן נון יהושע, אי מי קונטינטי. אגורה קי בינגה שלמה פור בטלארמי, קי איסקריבייו פור איל דברי אגור בן יקא קירי דיזיר קי מיכלדו מוגו אין לה ליי אי לו ריבוסו. נאם הגבר לאיתיאל. איסטה קוזה קי דיזו איל סאנטו בינדיגו איל לא ירבה לו נשים נו דיזו סטבו פור מודרי קי נו טירי סו קוראסון. לאיתיאל דיזו איתי אל ואוכל. קירי דיזיר קון מי איסטה איל דייו אי פודרי פור אזיר טודו לו קי קירו. קי איסקריבייו איל פ' פור איל (מלכים א' 11) ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו. (זוהר) דיזו רבי שמעון בן יוחאי מיזור לי אירה אה שלמה קי פואירה גואפאן אי לאמביין פור לאס קטיים לוס ריסטוס דילאס קומידאס לאס קי אי-גאן אין לוס מולאדאריס, אי קי נו סי איסקרי-ביירה סובֿרי איל איסטי פסוק. אי פור איסטו דיזו שלמה פור סי מיזמו, ופניתי אני לראות חכמה ודע' הוללו' וסכלו'. דיזו שלמה לו קי פואי אסא-בינטאן סובֿרי מי דברי תורה, אי מי אמוסטרי אה מי מיזמו, קי לייו קאביאה טודה לה ליי. אקיאה אינטינדינסייה אי אקיל קאביר די הוללו' וסכלו' פואי דאכייו סובֿרי מי. קי קוטו אים איל אומברי קי בינגה דיטראס די איל ריי, אה טיימפו קי לה קוזה לייה פואי איגֿה, קין אים איסטי קי אים לי-סינסייאדו פור פינסאר דיטראס די סוס מדות די איל סאנטו בינדיגו איל אין אונאס קוזאס קי לייה פואירון אסיירטאדאס דילאנטרי די איל, קי קאדה קוזה אי קוזה קי סטי דילאנטרי די איל. אנטיס סי אקונסיזה קון סוס מלאכים די אריבה אי אטורגאן לה קוזה פורקי סי סיפה, אי דין עדות טודוס איליוס, קי סו דין אים דין די בירדאד, אי סוס סינטינסייאס בירדאד. אי טודאס סוס דיגאס קון אינטינדיר. אי אנסי איל דיזיין (משלי 30) כל אמרת א-לוה צרופה אי דיזי מאס (דניאל 4) בגזירת עירין פתגמא. קי אגורה מודרי קי פינסי, פור סאביר סוס איגאס דיל דייו ב"ה פואי אינ-טרומפיסאדו, כי מי האדם שיבוא אחרי המלך את אשר כבר עשוהו, קירי דיזיר קין אים איסטי אומברי קי בינגה קונטרה דיל ריי אי סטגה ליברי, אפילו קי אים ריי בשר ודם קי אסינטינסייו טגונה קוזה, סון אובליגאדוס איל פואיבלו פור סינטירלו, אי סי טגונו פאסו סובֿרי סו קומאנדו אים קאס-טיגאדו .' כל שכן וקל וחומר סינטינסייה די איל קריאדור (מ' חזית) אין איל פונטו אבאשו און מלאך דילוס סיילוס אין פורמה די שלמה אי לו דיסטירו די סו לוגאר אי סי אסינטו איל מלאך אין לה סילייה די שלמה אי טודוס אינטינדיאן קי אירה שלמה המלך. אי איל איבה קאמינאנדו פור לאס פלאסאס דיזיינדו: אני קהל' הייתי מלך על ישראל בירושלים. קירי דיזיר קי איבה גריטאנדו קון בוז אלמאדגה פור לאס פלאסאס דיזיינדו: לייו סו קהל' איל קי פואי ריי סובֿרי ישראל אין ירושלים. אי לה גינטי סי בורלאבאן די איל דיזיינדו קי אי-רה און לוקו קי איבה גריטאנדו, פור פואירסה דיזיאן קי אירה לוקו, פורקי סי טיניאה מיאולייו נו דיזיאה עטוס ביירבוס קי סי אסימיזו אה סי

מיזמו קי אירה איל ריי שלמה. אין סיינדו קי שלמה איסטה אין סו אסיינטו. אי איסטוב'ו אין איסטו פ'ין טריס אנייוס. פור טריס פיקאדוס קי פאסו סוס אינקומינדאנסאס די איל דייו ב"ה אי איסטאס סון: מוג'יגואו מוז'ירים, מוג'יגואו פלאטה, מוג'יגואו קאב'אייוס. מוג'יגואו מוז'ירים קומו דיש'ו איל פסוק (מלכים א') והמלך שלמה אהב נשים נכריות רבות, קירי דיזיר קי איל ריי שלמה אקירינסייו מוז'ירים קי נו אירן ג'ודיאס מוג'אס, אי אה איז'ה די פרעה. סי דימאנדארים קין אירן איסטאס מוז'ירים? די אקיאס קי אינקומינדו איל דייו אין לה ליי, קי נו קונסוגרי קון לאס אומות העולם לוס קי סיירב'ין ע"ז. (זוהר) דיש'ו ר' שמעון ן' יוחאי איסטו קי אקירינסייו אה איסטאס מוז'ירים, פ'ואי ממש פור זנות. איסקריב'ייו איל פס': גם אותו החטיאו הנשים הנכריות', קירי דיזיר טאמביין אה איל איזיירון פיקאר לאס מוז'ירים דיטאס. קי לאס אמארידאב'ה קואנדו איסטאב'אן אינקונאדאס. מוג'יגואו פלאטה אי אורו, קומו דיש'ו איל פסוק: ויתן המלך את הכסף בירושלים כאבנים, קירי דיזיר קי לה פלאטה איסטאב'ה ארראסטאנדו פור לאס קאייס קומו לאס פיידראס אי נו סי לאס רוב'אב'אן קי אירה אונה פיידרה סו לארגורה דייז פיקוס, אי סו אנג'ורה אוג'ו פיקוס קי פור סיאיר מויי גראנדיס, נו אירה פוסיב'לי קי לאס רוב'ארן. דיש'ו רבי שמעון ן' יוחאי אפילו לוס איסקאלונים דיל מוטפאק אירן די אורו. מוג'יגואו קאב'אייוס פור טראיר דילה סיב'דאד די מצרים, קי אין מצרים אים איל באזאר דילוס קאב'אייוס קי טראאין די טודוס לוס לוגארים פור ב'ינדיר. אי סי איסקריב'ייו אב'יזוס אין טודו מצרים קי שלמה המלך, פור אונה אראבה פאגה שישינטוס פיזוס די פלאטה. אי פור און קאב'אייו סיין אי סינקואינטה פיזוס די פלאטה, אי פור איסטוס טריס פיקאדוס קי פאסו, לי אפאריזו איל דייו ב"ה טריס שטנים קומו דיש'ו איל פסוק ויקם ה' שטן לשלמה את הדד האדומי.

איל סיגונדו ויקם אלהים לו שטן את רזון בן אלידע. איל טריסירו פ'ואי פארה טודו ישראל. קומו דיש'ו איל פסוק ויהי שטן לישראל כל ימי שלמה. מאס פור איסטוס טריס פיקאדוס אבאש'ו טריס ב'יזיס די סו גראנדיזה. פרימירה פ'ואי קי אירה ריי גראנדי די קאב'ו דיל מונדו אסטה סו קאב'ו, סי אפוקו סו ריינאדו אי נו אירה ריי סאלב'ו סוב'רי ישראל קי אנסי דיש'ו איל פסוק, משלי שלמה בן דוד מלך ישראל. לה סיגונדה אבאש'ו מאס די איסטה גראנדיזה סיינדו קי אירה ריי אין ישראל. קי אפוקו סו ריינאדו אי אירה ריי סולו אין ירושלים. קי אנסי דיש'ו איל פסוק אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלים. לה טריסירה אבאש'ו מאס די סו גראנדיזה קי דיספואיס קי אירה ריי פ'ואי סולו סוב'רי סו קאזה. קי אנסי דיש'ו איל פסוק הנה מטתו שלשלמה ששים גבורים סביב לה, כלם אחוזי חרב, אי אפילו סוב'רי סו קאזה נו אירה ריי קי אנסי דיש'ו איל פסוק מפחד בלילות, קירי דיזיר קי סי איספאנטאב'ה דילוס רוחו'. פור איסטו דיש'ו את הכל ראיתי בימי הבלי, טורנו אי דיש'ו:

(פ' 13) וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החשך,

קירי דיזיר ב'ייה פאסו פור מי קאב'יסה אי ב'ידי קון מיס אוז'וס קין איי מוג'ה דיפ'ירינסייה דילה חכמה אה לוקורה, קי איל קי אנדה דיטראס דילה סינסייה קואנטו מאס ב'ה אינדו, מאס ב'ה פוזאנדו אין סו מדרגה. אי איל קי אנדה דיטראס דילה לוקורה, קואנטו מאס ב'ה אינדו מאס ב'ה פוזאנדו אין סו לוקורה. אי לה דיפ'ירינסייה קי איי אים קומו דילה לוז אה איסקורידאד.

(פ' 14) החכם עיינו בראשו והכסיל בחושך הולך וירעתי גם אני שמקרה אחד יקרה את כלם,

אין איסטי פסוק מוס דה שלמה המלך און דוטריגו, אי אים קי אין לו קי איסטה איל אומברי אין סוס פ'ואירסאס, קי סי אסאב'ינטי אי

קי מיטה סו מאנו סוברי סו קאביסה אי קי סי פינסי ביין קי לו קי ביינו אה איסטי מונדו נו איס פור קומיר אי ביביר, פור נו אסימיזארמוס אלאס בהמו" קי קומין אי דורמין אי ייאזין, סאלבו קי מיטה אין סו טינו קי לה בינידה איס פור מירסאפירליק. קי לה בידה לארגה טייני קי סיר אין עולם הבא, קומו דיזיאה איל הכם. קין מי דיירה קי מי פואירה קומו ביני, קירי דיזיר אל מונדו קי ביני סין פיקאדו קי מי פואירה סין פיקאדו. אגורה מוב אקאבידה שלמה המלך דיזיינדונוס סי קירים אלקאנסאר לה מעלה לה גראנדי לה איסטה קי טו בושקאס פור סיאיר זוכה אה בידאס די איל מונדו איל ביניין, ביניגו פור דארטי אונזי קונסיזוס: (1) קי מירים די אזיר תשובה קומפלידה סין סגופים אי סין הענין". אוטרו סיגון טי בו אה איניקונינדאר, די בולטאר טוס מאנייאס, טאנטו אין מעשים, טאנטו אין מצות לא תעשה, טאנטו אין איבייאנאמיינטו די מצו׳ עשה פור אפירמארלאס, טאנטו אין דברי תורה, טאנטו אין דברי סופרים, טאנטו קון אונס, טאנטו קון בולונטאד, טאנטו פור יירו, טאנטו קון דבור, טאנטו קון מעשה, טאנטו קון מחשבה, טאנטו קון ראייה, קירי דיזיר קון ביאיר, טאנטו קון אולייר, טאנטו קון קאביר, טאנטו קון אפאלפאר, אי ריסיבי אין טי מיזמו קון טודו טו קוראסון. קי נו טורנאראס מאס אה סינגון מעשה, או מדה מטה. אי אקאבידאטי אין גוארדאר שבת מוגו, אי גוארדארטי די מוזיר נדה, קי נדה קירי דיזיר אישאדה, טאנטו קי סיאה טו מוזיר. נו קירי דיגו מוזיר אזינה קי פארה טי איס אישאדה, בפרט די פיקאדו די קרי, איל קי ביייני אה איל אומברי על ידי די פינסאמיינטוס, אי אפילו קי פואי באונס מרוב די קומיר אי ביביר פור פיקאדו פליני איס קונטאדו אאיל. אי איניקונה לה נשמה סאנטה קי איס בינידה מתחת כסא הכבוד. פור איסטו קון לה תשובה אדימיניסטיר קי טינגאס בוונה אל שם חב״ו איל קי כטי דיל ראשי תיבות (איוב 20) חיל בלע ויקיאנו. אי אוטרו פסוק (משלי 19) ואץ ברגלים חוטא. אי אוטרו פסוק (שיר 2) בצלו חמדתי וישבתי. אי מי פאריסי פור ריספונדיר איל פרוש דיל פסוק (משלי 13) צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר, קירי דיזיר קי איל צדיק קומי פוקו אין לה סעודה דילה נוג׳י פור ארטאר סו אלמה סולו, נו דימאזיאדו פור מודרי קי נו ביינגה על ידי די קרי, אי פור איסטו בטן רשעים דקליפה תחסר, קי נו לי קונביני איסטי פיקאדו אה איל, טאמביין אקאבידאטי די נו פאראר מיינטיס אין לאס עריות אין מוזירים אזינאס, קי גראנדי פואירסה דילה ביסטה, קי איי אונה אבי קי פארה מיינטיס די לישוס אין סוס גואיבוס קי פארייו, אי קון לה קאלינטור די סו ביסטה קון סוס אוזוס סאין לוס פולייוס. אקוסטה טו אוריזה אי אולי אי פארה מיינטיס קי לה ביסטה דיל אוזו אזי מוגו מאל אי איס פיקאדו פליני. אקאבידאטי די ג׳יראר אפילו אין בירדאד. אי מאס סי איס אגונה קוזה קי קאבזה חלול ה׳ ה״ו. אי אישאטי דילה גאוה אי לה ראבייה. אי סיאס די קונטינו די אינגראנטי קון טו פארטי אין טודו מודו די קוזה, אי נו טי אטריסטים דיל טודו. (2) אפירמאר לאס מצו׳ קון אפונטאר אין קאדה מצוה. (3) טודאס טוס תפלו׳ אי ברכו׳ קי סיאן קון בואינה כוונה דוקא אי נו פור קי לייה טי אוזאקטיס אה דיזירלאס. (4) מילדאר אין לה ליי קי סיאה לשמה פור אזיר נחת רוח אה טו קריאדור. (5) אינבאנטאר די מאדרוגאדה אה דיזיר תקון חצו׳ פור אימונייארטי פור ציון. (6) פור אפוקאר אין לוס ביסייוס די איסטי מונדו קי לו טודו איס נאדה. (7) אישאטי די לאס מאנייאס מאלאס קי איסטו איס איל עיקר. (8) פור אימפייאר אה טי קון טבילה אין לה אורה קי איס מיניסטיר (9) פור איסקאפאר סולו אגונאס אוראס פור פינסאר אין לו בואינו. (10) קי אפיגורים איל שם הוי״ה ב״ה אינפרינטי די טוס אוזוס די קונטינו פורקי סיאה סו טימור סוברי טי, אי טו-

דאס טוס איג'אס קי סיאן לאס שמים. (44) פור סאביר אפיגאדו קון איל דייו ב"ה די קונטינו קון אמיסטאד גראנדי. קי קין איס אמיגו דיל אומברי. אי קין לי אזי פלאזיר אפואירה די איל. טאנטו אין איסטי מונדו טאנטו אין איל מונדו איל ביניין. איסטו קירי דיזיר איל פסוק החכם עיניו בראשו. קי אגה טודו לו קי דיבימוס. והכסיל בחושך הולך, קירי דיזיר קי איל לוקו קאמינה אין לה איסקו-רידאד, קאינדו אי אינטרומפיסאנדו. ביין מיראנדו טודו ביה אה און קאמינו פור קי קאדה אונו איספירה סו אורה, מה איי דיפירינסייה, אי איסטו איס לה כוונה ד'יל פסוק, וידעתי גם אני שמקרה אחד יקרה את כלם, קירי דיזיר קי איל אקונטי-סימיינטו דיל קאבו די איל אומברי איס איגואל. פורקי איל אומברי טייני דוס קאמינוס, קון סו פלאזיר סי פואידי איר פור איל קאמינו קי אינ-בילונטה. מה איל קי איס סאבייו, קי מיטה סו מאנו אין סו קאביסה, אי קי פינסי, קי אין איל אוטרו מונדו לי דימאנדאן דין אי חשבון פור טודוס סוס מעשים. לו קואל איל קי איס כסיל נו פארה מיינטיס אין נאדה, אוטרו קי לוקי מי-רה איס די אינבזיסייארסי סיגון סו בולונטאד אי נו סי אקודרה קי אי איל טייני קי דאר דין אי חשבון. אי איסטו איס והכסיל בחושך הולך, פור איסטו טומו לשון די הולך, קירי דיזיר קי סיימ-פרי ביה אינדו אין סו פינסירייו מאלו די איר אקו-רידו דיטראס די נאדאס די איל מונדו.

(פ' 15] ואמרתי אני בלבי כמקרה הכסיל גם אני יקרני ולמה חכמתי אני אז יותר ודברתי בלבי שגם זה הבל: (46) כי אין זכרון לחכם עם הכסיל לעולם בשכבר הימים הבאים הכל נשכח ואיך ימות החכם עם הכסיל.

(רמ"י סס) איסטוס פסוקים איסטאן אג'ונטאדוס קון לוס פסו' די אריבה, סי קומו די-שימוס אין איל פסוק די אנטיס קי טאנטו אאיל חכם, טאנטו אאיל כסיל, קי און אקונטיסימיינטו אקונטיסי אה טודוס לוס דוס קי איס לה מואירטי.

אגורה דימאנדה שלמה המלך. כמקרה הכסיל גם אני יקרני? קירי דיזיר קומו לי אקונטיסי אה איל לוקו קי מי אקונטיסקה אי אה מי? ולמה חכמתי אז יותר, קירי דיזיר פורקי מי אסאבינטי מאס מוג'ו, דישי אין מי קוראסון קי אי איסטו איס נאדה, פורקי סי מי פינסו אין מי קי בייו ביה אה סיר איגואל קון איל כסיל אאון קי לוס דוס סי מואירין, איס בירדאד קי איסטו איס נאדה, פור קי, כי אין זכרון לחכם עם הכסיל לעולם, קירי דיזיר נונקה איס קי לה ג'ינטי לוס אזי איגואלאר אאיל סאבייו אי אאיל לוקו אין און פיזו. כאבו אה איסטי לו ריקודראן פארה ביין אי אה איסטי פארה מאל. אי איסטו קי דישי קי איסטו איס נאדה, קי אין פאסאנדו דיאס לייה סי אולבידאן לה ג'ינטי. אי קומו סי מואירי איל סאבייו קון איל לוקו? מה סאברייש קי איי דיפירינסייה דיל סאבייו אל לוקו. קי קואנדו איל סאבייו אין סו בידה קאס-טיגאבה אי פואיבלו, או לים דרשאבה שגונה דרשה או קי דישאבה שגון ליברו ריסינטאדו סוייו, קי פור ביס קי לו מילדאן סי ריקודראן די איל, קומו דישו לה גמרא, קי קואנדו מילדאן שגון ליברו די און סי' חכם קי אריסינטו קון סו סינקייה, שפתותיו דובבות בקבר, קירי דיזיר קי איל סאבייו מיזמו מיניאה סוס לאבייוס אין איל קבר, לו קואל איל לוקו נו טייני איסטי אאביו', קי אין פאסאנדו טיימפו לו טיינין קי נומבראר. (מ' חזית)

איי קין דיקלארה ואמרתי אני בלבי כמקרה הכסיל גם אני יקרני. דיזי שלמה המלך, ייו פואי ריי אי נמרוד פואי ריי. אי איסטי מורייו אי איסטי מורייו. סי איס אנסי. למה חכמתי אז יותר, קירי דיזיר פורקי מי אסאבינטי מאס מוג'ו, פורקי אינ-טריגי מי שמה פור קדושה די סו נומברי איל סאנטו, אי מי אקאבידי אי דישי נו איי דייו קי פארי מיינטיס אין לוס די אריבה אי אין לוס די אבאשו, כשבו מלא כל הארץ כבודו, טורני אי דישי כי אין זכרון לחכם עם הכסיל לעולם, פורקי סי ישראל טיינין און פוקו די אנגוסטייה

ח'ו, דיזין זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדך. איי ספק קי לאס אומו' העולם דיזין זכור למעשה נמרוד. דבר אחר החכם עיניו בראשו. איסטי איס משה. והכסיל בחושך הולך. איסטי איס בלעם הרשע. אי סופי קי און אקונטיסימיינטו איס אלוס דוס. אי דישי אין מי קוראסון, איסטי סי ייאמו פרופיטה, אי איסטי סי ייאמו פרופיטה סי איס אנסי פורקי מי אסאב׳ינטי מאס מוג׳ו. פורקי אינטריגי מי אלמה פור לה ליי. דבר אחר החכם עיניו בראשו. איסטי איס שלמה המלך והכסיל בחושך הולך. איסטי איס נבוכדנצר. פור איסטו דישי אין מי קוראסון קי נו איי ריקוד׳ראר דיל סאב׳יו אה איל לוקו. קואנדו לוס דיאס פאסאן, לו טודו סי אולב׳ידה. איסטי פ׳ראגואו איל ב' המקדש, אי אינריינו קוארינטה אנייוס, אי איסטי לו דיסטרוייו אי אינריינו קוארינטה אנייוס. פור קי מי אסאב׳ינטי מאס מוג׳ו, פורקי די מי אלמה פור פ׳ראגואר איל ב"ה המקדש, טורני אי דישי כי אין זכרון לחכם עם הכסיל לעולם, לו טודו סי אולב׳ידה.

(פ" 17) ושנאתי את החיים כי רע עלי המעשה שנעשה תחת השמש כי הכל הבל ורעות רוח: (18) ושנאתי אני את כל עמלי שאני עמל תחת השמש שאניחנו לאדם שיהיה אחרי: (19) ומי יודע החכם יהיה או סכל וישלט בכל עמלי שעמלתי ושחכמתי תחת השמש גם זה הבל.

אין איסטוס פסוקים מוס דה און דוטרינו פירטיניסיינטי, דיזיינדומוס קי טייני שלמה המלך אונה אבוריסייון קון אונה ג׳ינטי קי פור גאנאר דינירו סי מיטין סוס אלמאס אין מוג׳וס פיריקולוס. קין פור מארים, קין פור דיזיירטוס, פור מונטוניאר דינירו סוב׳רי דינירו. אינייודו סוב׳רי אינייודו. אקורידו אי אפאנאדו פור אפאנייאר מונידה, קואלו קון היתר, קואלו קון איסור, קואלו קון אינגאנייאר אה סו חבר, קואלו קון ג׳וראר סיאה אין ב׳ירדאד, סיאה אין פ׳אלסו. אי קואנדו דיזי תפלה נו סאב׳י קי אורה לה איסקאפארה, אין דיזיינדו לה עמידה, קואנטוס פינסאמיינטוס לי ב׳יינין אין אקילה אורה. אי קומו איסטו אי קומו איסטו, קאדה אונו סאב׳י אמארגורה די סו אלמה די טודו סו פינסירייו, קי איל פאפיל אי לה טינטה סי אטימה פור אב׳יזאר, אי איסטוס קואינטוס נו סי אטימאן. כי רע עלי המעשה שנעשה תחת השמש. קירי דיזיר מי אינבארגה מוג׳ו איסטאס איג׳אס פ׳יאס קי סי אזין אין איל מונדו. ושנאתי אני את כל עמלי וכ'ו. קירי דיזיר אבוריסי אה טודה מי לאזירייה, פורקי לה ב׳ה אה דישאר אה איל קי ב׳ייני דיספואיס די מי. ומי יודע החכם יהיה או סכל וכ'ו. קירי דיזיר קין סאב׳י סי סירה סאב׳יו או לוקו קי ב׳ה אה פוד׳יסטאר אין טודה מי לאזירייה קי לאזדרי אי מי אסאב׳ינטי. קי סי מי לאזירייה לה דישו פארה מיס איז׳וס, קי סיפאש, אויבי האיש אנשי ביתו, קירי דיזיר אינימיגוס דיל אומברי סון לה ג׳ינטי די סו קאזה. קי סי איס ריקו, דיזיאן קי סי מואירה אונה אורה אנטיס פור גוזאר סו מונידה. אי סי איס פרוב׳י, סי אטאגאנטאן די איל אי רוגאן פור סו מואירטי פור איסקאפאר די איל, גם זה הבל, קירי דיזיר איסטה פינה קי פינאס פור מונטוניאר דינירו, פיקאדו אי מאנזיאה, פור איסטו איס מיניסטיר אה טי קי טי ריזאס קון ג׳ודיזמו די דיזיר טו תפלה קומו איס איל דיב׳יר, אי סירב׳יר אה טו קריאדור קומו פירטיניסי, פורקי לוס איז׳וס נו טי אקומפאנייאן קי נו אסטה לה קבורה. קומו לו טראאין לוס בעלי המוסר, משל אה קי אסימיז׳ה, אה און אומברי קי טיניאה טריס אמיגוס, איל אונו איירה מאס קירינסייוזו קי נו סי איספארטיאה די איל מעם אסטה לה אורה די איג׳אר. איל סיגונדו איירה מאס פ׳לוש׳ו לה אמור קי קונוש׳יאב׳ה אונה ב׳יס אלה סימאנה. איל טריסירו איירה מאס פ׳לוש׳ו לה אמור קי קונוש׳יאב׳ה אונה ב׳יס אל מיז. און דיאה לו מאנדו אה ייאמאר איל ריי קון פריסה אי עורב׳ה קי לו קירי

אה איסטי אומברי, אפונטו סי פֿואי אונדי איל פרימיר אמיגו אי לי דישו, איל ריי מי אינביאו אה ייאמאר, בֿין אקומפאנייארמי. לי ריספונדייו מוגֿו ביין טי קירו אי טו אמיסטאד לה טינגו קאבֿאקאדה אין מי קוראסון, מה אסטה איר קון טי נו פואידי סיר. סי פֿואי אונדי איל סיגונדו אמיגו אי לי דישו קי לו אקומפאניי, לי ריספונ-דייו דיזייינדו, מוגֿו דיספלאזיר טינגו פור נו איר קון טי דילאנטרי דיל ריי, מה פואידו אקומפא-נייארטי אסטה לה פואירטה, איל ריסטו טו בֿינ-טורה קי טי בֿאלגה. סטייו אי פֿואי אונדי איל טריסירו אי לי דישו. איל ריי מי אינביאו אה ייאמאר. פואידיס טו אקומפאנייארמי, לי דישו קון מוגֿו פלאזיר. ייו בֿו אדילאנטרי די טי, אי אבֿלו פור טי דילאנטרי דיל ריי, קון איסטו נו טינגאס דמיון, בֿין קון מי. איסטי אומברי קידו מאראבֿיאדו, קי אה איסטי אמיגו נו לו טיניאה אין נאדה ריפוטאסיון. אי קומו בֿייני קי לי אגה איסטה קאנטידאד די אמיסטאד. אסטה אקי איס איל משל איל נמשל סי אינטיינדי די סוייו, אי איס קי איל פרימיר אמיגו קי נו סי איספארטי די איל, איס לה מונידה, קי איסטה דיאה אי נוגֿי לאבֿוראנדו קון איליה, בֿייני איל דיאה דילה מו-אירטי לה קומבֿידה קי בֿינגה קי לו אקומפאניי, נו לי דה ריפואיסטה. קירי נו קירי אבֿרי לאס מאנוס אי לה דישה אי סי בֿה סולו. ייאמה אל סיגונדו אמיגו קי סון לוס איזֿוס, לי דיזין, אסטה לה קבֿורה טי פואידימוס אקומפאנייאר אי מאס נו. בֿייני איל טריסיר אמיגו קי איס לה צדקה, קי דה סיגון סו פודיר, לי דיזי ייו בֿו אדילאנ-טרי די טי אי אבֿלו פור טי. קומו דישו איל פ' והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספך.

(פ' 20) וסבותי אני ליאש את לבי על כל העמל שעמלתי תחת השמש · (21) כי יש אדם שעמלו בחכמה ובדעת ובכשרון ולאדם שלא עמל בו יתננו חלקו גם זה הבל ורעה רבה · (22) כי מה הוה לאדם בכל עמלו ובדמיון לבו שהוא עמל תחת השמש · (23) כי כל ימיו מכאובים וכעס ענינו גם בלילה לא שכב לבו גם זה הבל הוא ·

אגורה מוס דיזי איל פסוק, קי איסטי אומברי קי דישימוס אריבֿה קי בֿה אקורידו פור אפאנייאר מונידה, דיזי שלמה המלך, אולייה מי קונסיזֿו אי בֿיבֿי פורקי סיפאס קי סיגון סי טאקסו דילוס סיילוס פור טו גאנאנסייה, סיימפרי בֿה אדילאנטרי. פורקי סי קוריס פור גאנאר, לוקי איבֿה אה סיר בֿה סיר. קומו טי דישי אריבֿה את אשר כבר עשוהו, קירי דיזיר לו קי איבֿה אסי-טינסייאר פור טי לייה איסטה איגֿו, אי נו טי פא-ריסקה קי איסטאנדו אין לה קייושֿ אסינטאדו טי בֿייני טו גאנאנסייה אוטרו יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב, קירי דיזיר קי סי בֿאטייה איל אומברי קאדה אונו אה סו אופֿיסייו אי אה סו לאבֿור אסטה לה טאדרי קון דיריגֿידאד, אי קי נו סי אינגאניי אה סי מיזמו קון אזיר פֿאטיגאס איניל אופֿיסייו קי סי לי אינטיינדי קי אין אזיינדו די איסטי מודו די פֿאטיגאס אין איל איגֿו בֿה אה ריאושֿיר. אל נו קריאס אין איסטה קוזה אדרבא מוס קידה לה פֿאטיגה איגֿה, אי נאדה נו סי גאנה קון לאס פֿאטיגאס. כי יש אדם וכ'ו קירי דיזיר קי איי אומברי איניל מונדו קי אזי סו או-פֿיסייו קון דיריגֿידאד, קון סינסייה אי קון סאבֿיר, אי סודה פור אבֿאנסאר פור טיניר פֿואירסה פור סירבֿיר אה איל דייו ב'ה. קי קטי קי גואדרי פארה סו בֿיזֿים. פורקי נו סיאה מיניסטיר אה בשר ודם איסטי מודו די אומברי איס אלאבֿאדו אין לוס סיילוס אי אין לה טיירה. קי קון סו דיריגֿידאד סירבֿי אה איל דייו ב'ה קומו איס איל דובֿיר אי טייני לה הבטחה איניל· קי איל דייו ב'ה לו קונטיינטי אי לו אבֿריגה. סי אינטיינדי קי איל קאנטו בֿינדיגֿו איל, לי דה לה הצלחה קי די לו פוקו קי גאנה סי מאנטייני אי לי קובֿרה, ולאדם שלא עמל בו וכ"ו, קירי דיזיר קי סי איסטי אומברי, די איסטה גאנאנסייה לה בֿה דאנדו אה

אונה גֿינטי קי נו ליס פלאזי אזיר אופֿיסייו, אוטרו קי איל דיאה אינטירו בֿאן אטאגאנטאנדו אלה גֿינטי, פור סוס מאנטינימיינטוס, אי פור אינבֿיזייארסין קון לאזירייה די אוטרוס אי ליס דה לה פארטי, גם זה הבל ורעה רבה, קירי דיזיר קי איסטי מאל איס מויי פֿואירטי, קיטאנדו סו צדקה קי אזי סיאה קון תלמידי חכמים. סיאה קון בני טובים. קי סי נו אזי צדקה טאנטו קון סוס איז׳וס אין סיינדו גֿיקוס, טאנטו קון סו פאמיאה קי לו טודו אינטרה בכלל די צדקה. כי מה הוה לאדם בכל עמלו וכ׳ו. קירי דיזיר קי לי אפרובֿיגֿה אה איל אומברי די טודה סו לאזירייה. אי קון פינסאמיינטו די סו קוראסון קי בֿה לאזדראנדו דיבאשו דיל סול, סין נו אזיינדו צדקות סימיזאנטיס קומו דישימוס, קי איי גֿינטי קי סון איסקאסוס קי די סוס קאנדילאס נו איי קין סי ארילומברי. אי בֿאן גואדראנדו גואדריאה סובֿרי גואדריאה, אי נו אזין פרובֿיגֿו אפילו קון סוס פֿאמיאס כי כל ימיו וכ׳ו, קירי דיזיר קי טודוס סוס דיאס סון דולורייוזוס אי ראבֿייוזוס קי נו סיאה קי לי טוקין אלגון גרוש. גם בלילה לא שכב לבו, קירי דיזיר טאמביין לה נוגֿי נו דורמי סו סיאה קי לי טומין אלגונאס פאראס אטראס די איל. גם זה הבל הוא, איסטה קוזה איס פֿיאלדאד גראנדי. (מ׳ ויקרא רבא פ׳ 25) איי קין דיקלארה ובצותי אני לאים וכ״ו קי אל מונדו קי מיס פאדרים לאבֿוראן פור דישאר סוס לאזירייאס פארה מי, אנסי לייו לאבֿורו פור דישאר מיס לאזירייאס פארה מיס איז׳וס. קומו טופאמוס מעשה אין אדריאנוס שחיק טמיא קי אירה פאסאן פור לוס לוגארים די טבריא, בֿידו און אומברי בֿייז׳ו קי איסטאבֿה אראנדו אי סימבראנדו, דישו אה איל בֿייז׳ו: בֿייז׳ו, סי לאזדראבֿאס אין טיימפו די טו מאנסיבֿיס, נו איספידיאה פורקי פֿואירה גואדראדו פארה טו בֿיז׳ים. אגורה קי ייה איסטאס אין לה איסקורידאד, קי לייה טי איזיסטים בֿייז׳ו, קי בושקאס פור לאזדראר איסטה קאנטידאד די לאזירייה. אי מאס קי מי דיגאס קואנטוס אנייוס טייניס. אי דישו איסטו לאזדראנדו, סי ביבֿו פור קומיר די איל. אי אויי סו די אידאד די סיין אנייוס. לי ריספונדייו, טו די אידאד די סיין אנייוס איסטאס לאזדראנדו פור קומיר די איל. לי ריספונדייו, סי איל דייו ב׳ה מי דישה לה בֿידה קומו די איל, אי סי נו קי קידי פארה מיס איז׳וס. לי דישו טי אקונגֿורו קי סי קומיס די איל, מי דאראס אבֿיזו, פור סאבֿיר אין קי איסטה טו מיאולייו אינבֿיליקאדו. דיספואיס די דיאס קריסיירון איגוס די אקיל סימבראדו. דישו איסטי בֿייז׳ו, איסטה איס לה אורה קי לי די אבֿיזו אה אדריאנוס. קי איזו, אינגֿו און סיסטו די אקיאוס איגוס אי סי פֿואי אה איל פאלאסייו די אדריאנוס. לי דישירון לוס גוארדיאניס אה קין קיריס, ליס ריספונדייו, קירו בֿיר לה פאסיס די אדריאנוס. אין סיינדו קי אינטרו לי דימאנדו אדריאנוס, קין איריס טו, אי קי איס טו איגֿו פור טופאר קון מי? לי ריספונדייו דיזיינדו: לייו סו אקיל בֿייז׳ו קי מי אקונגֿוראטיס קי, אין סאלייינדו לה פֿרוטה די מי סימבראדו קי טי דיירה אבֿיזו. אין סיינדו קי מי אלייגו איל דייו ב׳ה אה קומיר די איסטי פֿרוטו, טי טרושי אי אה טי איסטי סיסטו די איגוס. אינטונסיס קומאנדו אדריאנוס קי טומאראן אה איסטי אומברי אי קי לו אסינטאראן אין סיאה די אורו. לי דישירון סוס סירבֿוס אה און גֿודייו סי לי דה איסטה קאנטידאד די אונרה. ריספונדייו אה אילייוס, סיינדו קי איל דייו לו קירי ביין אי לייו סו אובליגאדו די קירירלו ביין, אי פור דארלי אונור. אי פור דימאס אסיטינסייו סובֿרי בֿזוטרוס קי איסטי סיסטו די איגוס סי לו אינגֿאם די דוקאדוס. אי סי פֿואי איסטי בֿייז׳ו אליגרי אי גוסטוזו אה סו קאזה. בֿיינדולו לה בֿיזינה לי דימאנדו די אונדי לי בֿינו איסטה ריקיזה? לי ריספונדייו קי פור ליבֿארלי אה אדריאנוס און סיסטו די איגוס, מי אינגֿו איל סיסטו די דוקאדוס, אי איסטה מוז׳יר מאנקה די מיאו-

לייו לי דיזי אה סו מארידו קי אינג'ירה אי איל
און קיסטו די איגוס אי קי קי נוס לייב'י אה א-
דריאנוס, קי סיינדו לי פלאזי איגוס, אי טרוקה
נוס איגוס פור דוקאדוס. פ'ואי פ'ורסאדו דיטו
אומברי פור אינג'יר און קיסטו די איגוס פור
לייב'ארלי אונדי אדריאנוס, אי סי פ'ואי אה איל
פאלאסייו. לי דימאנדארון אה קין קיריאה. ליס
דישו: אוליי קי אה אדריאנוס לי פלאזין איגוס,
לי טרושי פורקי לייה אוליי קי אזי טרוקי קון
דוקאדוס. אינטרארון נוס סייר'וס אי לי דישירון
אה סוס סי׳: און ב'ייז'ו ב'ינו אה לה פואירטה קון
און קיסטו די איגוס דיזיינדו קי אה איל סי׳ לי
פלאזין איגוס אי קי לי אגאש טרוקי קון דוקא-
דוס. ריספונדייו אדריאנוס: אסינטינסייו קוב'רי
ב'וזוטרוס קי לו אטיש אין לה פואירטה די אבאשו,
אי טודו איל קי אינטרה אי סאלי קי לי איג'ין
נוס איגוס אינטרי מוסוס אי קאראס. אלה נוג'י
ב'ינו אה סו קאזה אי לי קונטו אה סו מוז'יר טודו
לו קי לי אקונטיסייו, אי לי דישו לייו פאגארי
אה טי איסטה קרואילדאד קי מי איזיסטיס, לי
ריספונדייו סו מוז'יר, בינדיזי אה טו מאדרי קי
טי פארייו קי פ'ואירון איגוס אי נו פורטוקאלים,
קי סי איראן פורטוקאלים ב'יניאס דיספ'יגוראדו
אי מואירטו.

(פ׳ 24) אין טוב באדם שיאכל ושתה והראה
את נפשו טוב בעמלו גם זו ראיתי אני כי
מיד האלהים היא. (25) כי מי יוכל ומי
יחוש ממני. (26) כי לאדם שטוב לפניו נתן
חכמה ודעת ושמחה ולחוטא נתן ענין לאסוף

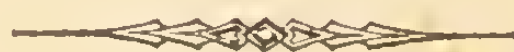
ולכנוס לתת לטוב לפני האלהים גם זה הבל
ורעות רוח.

אין איסטוס פסוקים נוס דה און דוטרינו קי
נו איי מיז'ור אה איל אומברי אפ'ואירה די
מילדאר אין לה ליי אי אזיר לאס מצות קי איסטה
מגילה די קהלת אונדי דיזי קומיר אי ב'יב'יר איס
טוקאנטי אה מילדאר אי אזיר מצות. אי סיינדו
קי ארטה אה סו אלמה קון מילדאר אי אזיר לאס
מצות אי סי ב'ה אליגראנדו אליגריאה די מצוה, טאמ-
ביין איסטו ב'ידי קי איסטו איס ב'ינידו די פודיר
די איל דייו פורקי סי קומו איל אומברי איס בעל
בחירה קי פור איל קאמינו קי קירי סי פואידי
איר אי נו איי קין לו דיפ'ינדה. איסטי קי סי פ'ואי
פור איל קאמינו דילה ב'ירדאד, אמוסטרה קי סו
אלמה איס בואינה אי איס ב'נידה מתחת כסא
הכבוד, אאון קי אינפ'ירינטי די מי נו לו קונטו
פור נאדה פורקי כי מי יוכל ומי יחוש ממני,
קירי דיזיר קין פואי מאס מילדאר קי מי אאון
קון טודו אנסי כי לאדם וכ׳ו קירי דיזיר קי אה
איל אומברי איס מיז'ור לה דאדיב'ה דילה סינסייה
אי סאב'יר קי איסטו טראאי גראנדי אליגריאה,
ולחוטא נתן עיניו וכ״ו, קירי דיזיר קי איל פי-
קאדור בושקה פור אפאנייאר מונידה קון דיזיר
לייו נו מילדארי אוטרו קי מי איירי אונדי איי
גאנאר, קון לה פ'ואירסה קי לייו גאנו אי מי
ב'יאו ריקו, סי ב'ירי אלגון פרוב'י לייו לו ארימי-
ד'ייארי. גם זה הבל, טאמביין איסטו איס נאדה
אי מאליסייה די איספיריטו.

קאפיטולו ג

(פ׳ 1) לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים:

איסטי פסוק מוס אקאב׳ידה קי נו סי אליגרי איל אומברי קואנדו אספאנייה שגונה גאנאנסייה קי נו איס קון דיריג׳ידאד, קי אין קופיטו כי בולה די סו מאנו אי סי קידה ב׳אזיאו די טודו. אי סי דירה איל אומברי קי אוי קי איסטו סין איג׳ו אי אמבריינטו, לייה איס ב׳אדרו קי איל דייו ב״ה טייני קארגו די סוס קריאדוס, באסטה קי טינגה לה הבטחה אין איל דייו ב״ה. איל ני אמוסטרה פואירטאס די לוז אי פיאדאד, לכל זמן פארה טודו איי סו טיימפו. ועת לכל חפץ, איי אורה קי איסטי קי איסטאב׳ה אטראזאדו די פרנסה, קופיטו נו אזי איל דייו ב״ה אה קי סיאה ריקו. קון קונדיסייון קי סי אינפ׳יגוזיי איניל דייו ב״ה מלב ומנפש, פורקי אין קאדה קוזה איי סו טיימפו אסיטיגואדו קואנדו סירה. קי נו סי דיזיספירי איל אומברי אי׳ו ב׳ייאנדוסי אין פוקו אארב׳אדו דיל טיימפו, אוטרו קי רוגי דיל דייו ב״ה קי לו ג׳ירי קון אוג׳וס די פיאדאד.

(פ׳ 2) עת ללדת ועת למות עת לטעת ועת לעקור נטוע: (3) עת להרוג ועת לרפוא עת לפרוץ ועת לבנות: (4) עת לבכות ועת לשחוק עת ספוד ועת רקוד: (5) עת להשליך אבנים ועת כנוס אבני׳ עת לחבק ועת לרחק מחבק · (6) עת לבקש ועת לאבד עת לשמר ועת לחשליך · (7) עת לקרוע ועת לתפור עת להשות ועת לדבר · (8] עת לאהוב ועת לשנא עת מלחמה ועת שלום ,

עת ללדת ועת למות, דישו רבי ברכיה (מ׳ קהלת) קי איס לה סינסייה די שלמה קי דישו עת ללדת ועת למות, קירי דיזיר ב׳יין אב׳ינטוראדו איל אומברי קי לה אורה די סו מוריר, סיאה קומו לה אורה דיל נאסיר. ש מודו קי לה אורה קי נאסייו איסטאב׳ה לימפייו די פיקאדו, טאמביין לה אורה די סו מוריר קי איסטי לימפייו די פיקאדו עת ללדת ועת למות. (גמרא שבת ב׳ במה מדליקין) מעשה אקונטיסייו אין רבי שמעון בן חלפתא קי פ׳ואי אה אזיר סעודה די ברית מילה, אי איל פאדרי דילה קריאטורה, ליס דייו אה ביב׳יר ב׳ינו ב׳ייז׳ו די סייטי אנייוס דישו אה איליוס, די איסטי ב׳ינו לייו גואדראר פארה לה בודה די איסטי איז׳ו. אי איזייירון סעודה אסטה מידייה נוג׳י. רבי שמעון בן חלפתא קי סי אינפ׳יגוזייאב׳ה אין סו פ׳ואירסה די סו לייי, סאלייו אה מידייה נוג׳י פור אירסי אה סו קאזה, לו טופו ש מלאך המות פור איל קאמינו אי לו ב׳ידו קי איסטאב׳ה דימודאדו. דישו אה איל קין טו? ריספונדייו אה איל לייו סו שליח דיל קריאדור. דימאנדו אה איל

אי פורקי איסטאס דימודאדו ? ריספונדייו איאיל, לייו סו דאנייאדור די פשאב׳ראס, די לאס קריאנסאס, קי אילייוס דיזין אנסי אי אנסי ארימוס, אי נו אזין קואינטאס בואינאס. פור איסטו בושקו פור דאנייארלוס. פורקי דיזין, מוזוטרוס סומוס אפאריזאדוס פור אזיר. אי נו סאב׳ין קואנדו איס לה אורה פארה מוריר אקיל אומברי קי איסטוב׳יסטיס אזיינדו סעודה קון איל, אי דישו אה ב׳וזוטרוס, די איל ב׳ינו איל איסטי לייו גואדראר פארה לה בודה, אי דיסייירטו לייה לי ב׳ינו איל טיימפו די מוריר די אוויי אין טרינטה דיאס. דישו איאיל, אמוסטרה אה מי מי טיימפו. לי ריספונדייו נו סוב׳רי טי אי נו קונו סימיזאנטי אה טי לייו פודיסטו, אוטרו קי אין ב׳יזיס איל סאנטו בינדיגו איל איב׳ילונטה אין לוס מעשים טובים קי אזין לוס צדיקים אי טארגאן סוס דיאס. קי אנסי דישו איל פסוק, יראת ה׳ תוסיף ימים, אינביזאמוס די אקי קי די לה אורה דיל נאסיר סי אסיטינסייה איל דיאה דיל מוריר. פור איסטו דיזיאה שלמה, ביין אב׳ינטוראדו, סיגון סו נאסיר סיאה סו מוריר. טיימפו פור פלאנטאר קון פאס אי אמור, אי ב׳ייני טיימפו פור אראנקאר איסטי פלאנטאדו די מוג׳דומברי די דיפ׳ירינסייאס. איי טיימפו פור דירוקאר, אי ב׳ייני טיימפו פור פ׳רא-גואר. איי טיימפו פור ייוראר אין אורה די אבילו׳. אי איי טיימפו פור ריאיר דיספואיס דיל אבילו׳. איי טיימפו די אינדיג׳אר קואנדו מואירי טגונו, איי טיימפו די סטאר אי באיילאר קואנדו קאזה טגונו סוב׳רי איל מואירטו. איי טיימפו די איג׳אר פיידראס, אי איי טיימפו די אפאנייאר פיידראס. קומו טופאמוס מעשה אין און מירקאדיר קי סי פ׳ואי קון סו איז׳ו אה אוטרה סיב׳דאד. אי סו מירקאנסיאה איראה אונה קאשיקה לײנה די ג׳ולייאס. אין ב׳יינדו איל קאפיטאן דילה נאב׳י אה איסטי מירקאדיר קון סו קאשה קי לייה לה ב׳ידו קי לה קואלה איראה לײנה די ג׳ולייאס. ליס דישו האיל פאדרי אי איאיל איז׳ו קי נו איקטו-

ב׳יראן אין לה ייוב׳ירטה דילה נאב׳י. סיינדו סוס מירקאדירים, נו ב׳וס אקונטיסקה טגון דיזאסטרי, אי לוס לייב׳ו טוס דוס ט אנבאר דילה נאב׳י. אין איסטאנדו טיי, אונ׳יין טוס מארינירוס דילה נאב׳י קי דיזיאן אין סוס לינגואס קי אין ב׳יניינדו אין מידייו די מאר, לוס איג׳אמוס אה איסטוס דוס טה נאר, אי מוס קידאמוס קון איסטה קאשה די ג׳ולייאס אי מוס איספארטימוס קון איל קאפיטאן. אין סינטיינדו אנסי איל מירקאדיר. סי איזו אה סי מיזמו קומו קי איסטה פיליאנדו קון סו איז׳ו. טוס גריטוס אב׳אשארון לוס מארינירוס קון איל קאפיטאן פור סאב׳יר קי איס איקטה קאנטידאד די ראב׳ייה. ב׳יינדו איל מירקאדיר אלוס מארינירוס, אפונטו טומו לה קאשה אי לה איג׳ו טה מאר דילאנטרי די אילייוס. ב׳יינדו איסטו, לי דימאנדארון פורקי איג׳ו לה קאשה טה מאר, ליס ריספונדייו קי לייו סו פאדרי די איסטי איז׳ו, אי איל ביין איס מיאו. אגורה מי דיזי קי טודה לה רופה קי איי אין לה קאשה קי לי די לה מיטאד, אי קי לוס גריטוס קי פ׳ולייטיש איס איסטו, אי אין סיינדו מי ביין, קון לה ראב׳ייה קי מי סוב׳ייו סוב׳רי מי קאב׳יסה לה איג׳י לה קאשה טה מאר. אין סטיינדו טה סיב׳דאד, סי פ׳ואי איסטי מירקאדיר אי קונטו ט קומאנדאנטי דילה סיב׳דאד סיגון פ׳ואי איל איג׳ו. אפונטו פ׳ואירון לייאמאדוס אה טודוס לוס דילה נאב׳י, אי קורטו לה ראזו. איל קומאנדאנטי קי קטי קי לי פאגין איל דאנייו לי דימאנדארון קי ראזון טייני אה קי לי פאגימוס אין סיינדו קי איל מיזמו איג׳ו לה קאשה טה מאר. ליס ריספונדייו איל קומאנדאנטי מויי ביין איזו, קי סי נו אזיאה אנסי לוס מאטאב׳אש פור אפאטרונארב׳וס דיל ביין. לי דימאנדארון די אונדי ב׳וס אינביזאטים אה ג׳וזגאר איסטה סורטי די ג׳וזגו ? ליס דישו איסטו מי לו אינביזי די שלמה המלך קי דישו : טיימפו די איג׳אר פיידראס. אגורה ב׳ינו טיימפו די אפאנייאר לאס פיידראס. טיימפו פור אבראסאר טוס ת״ח קואנדו טראב׳אזאן אין לה

ליי, אי טיימפו די אלישאר אבראסאמיינטו קואנדו איי מושב לצים. טיימפו פור בושקאר אה אינ-פוסאדוס קואנדו אזין לה בֿולונטאד דיל קריאדור, אי טיימפו פור ארונג'אר קואנדו נו אזין לה בֿו-לונטאד די איל קריאדור, קומו דישו איל פסוק וישלכם אל ארץ אחרת. טיימפו פור אראזגאר לוס בֿיסטידוס פור אלגונה שמועה רעה. אי טיימפו פור קוזיר לוס בֿיסטידוס פור כבוד יי שבתות אי ימים טובים. טיימפו די איסטאר קאלייאדו אין מסבה די לוס ת'ח פור דיפרינדיר ליי. אי טיימפו די טיניר אמור אונו קון אוטרו קואנדו איסטאן קון שלום. אי טיימפו די אבוריסיר איל פלייטו. טיימפו פור ליטיגאר אין לה ישיבה פור פאלאבֿראס די ליי. אי טיימפו די שלום קואנדו סאלין דילה ישיבה.

(פ' 9) מה יתרון העושה באשר הוא עמל · (10) ראיתי את הענין אשר נתן אלהים לבני האדם לענות בו ,

(רש"י בס) שלמה המלך מוס דה און דוטרינו פור אלגונה ג'ינטי קי בֿאן אקורידוס פור אזיר דאנייו אה סו חבר, מוס דיזי קי בֿאנטאז' טייני איל אומברי פור אזיר דאנייו, טאמביין אה איסטי לי בֿייני סו הורה אי פיירדי לו טודו. פורקי לייה בֿידֿי אה איסטוס קואינטוס קי בֿאן ריזינדוסין, אי אקאבֿו לייה קי לים איזו כאטורה פור אזיר איל דאנייו אה סו חבר. אי דיספואיס סי טופאן ריפינטידוס. פורקי איל דייו ב"ה איס משגיח בהתחתונים. אי פארה מיינטיס אין טודו לו קי אזין לה ג'ינטי, אי איל פאגה אה קאדה אונו אי אונו סיגון סוס מדות די קאדה אונו, סיגון דישו לה גמרא קי סיגון לה מדה קי סי מידי איל אומברי קון לה ג'ינטי, אנסי סי מידין קון איל דילוס סיילוס. אי איל אומברי נו פינסה אין נאדה. אי לי פאריסי אין סוס אוז'וס קי סון אקונטיסימיינטוס די איל טיימפו. אי איל ילך מאטו אי טאפה לוס אוז'וס פורקי נו סי קונסיינטה, קי איסטו קי לי בֿינו אין סו קאבֿיסה איס מרוב די סוס פיקאדוס. אי איל אומברי סי בֿה אינבֿי-ליקאנדו קי איסטו קי לי בֿינו איס מקרה הזמן. ראיתי את הענין וכ'ו · קירי דיזיר איסטי איס איל קונשאיימיינטו קי קונשאיי איל אומברי די-טראס די לה אזיינדה, קומו דישו לה גמרא, נו איל אומברי סאלי די איל מונדו, אי מיטאד די סו דיזיאו אין סו מאנו. קי סי טייני סיין גרושים דיזיאה אה טיניר קינייינטוס אי סי טייני קיניינ-טוס, דיזיאה אה טיניר סינקו מיל. אי סי טייני סינקו מיל, דיזיאה אה טיניר סינקואינטה מיל גר'ו. וכן על זה הדרך, קי סו גוזו די איל אומברי נו סי ארטה פארה סיימפרי. קי קואנטו מאס טייני מאס קירי. קי איס לענות בו. רבי יהושע דיזי קי איס זוכה אקיל אומברי אי אזי די סו אזיינדה מצות. איסטי אומברי קי אזי אוראסייון אה איל דייו ב"ה איס אוליידו. קומו דישו איל פ' (בראשי" 29) וענתה בי צדקתי, אי סי נו אזי מצו' אי אזי אוראסייון, סי ריסיבֿי פור מאל. אי איל מלאך איל ממונה סי אזי קוברי איל מאל אבֿלאדור, אי פואידי טיניר דאנייו. קי אנסי דישו איל פסוק (דברים 19) לענות בו סרה. אינדימאס סי סי טופה אין איל פיקאדו די גזל קומו אנג'אריאמוס אין סו לוגאר בע"ה. קי אין מיראנדו פור סו לוגאר אינטינדירה איל אומברי קי קאנטידאד די פיזגאדו איס איסטי פיקאדו די גזל. פור איסטו דישו שלמה, בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. דישו רבי יוחנן בן זכאי, סי פור בֿיסטידוס לימפייוס אבֿלה איל פסוק, קואנטוס בֿיסטידוס לימפייוס סי טופאן אין לאס אומו' העולם. אי סי קון אזיי-טיס פינאס, דיזי איל פסוק קואנטאס אזייטיס פינאס סי טופאן אין לאס אומו' העולם. כטבֿו פור מצו" אי מעשים טובים אבֿלו איל פסוק. רבי יהודה הנשיא לו איגזימפלו: משל אה קי לה קוזה אסימיזה, אה און גביר קי אפאריז'ו און פראנסו אי קומבידו אלה סיבֿדאד אינטירה קי בֿיניירן פור קומיר אין אקיל פראנסו, אי נו לים אבֿיזו קי דיאה

טייני קי סיר. אי סי אפאריז׳ארון סירקה די איל מוסאפֿיריס פור קומיר. דישו אה איליוס אנדאד לאבֿאדבֿוס אי אלימפיאדבֿוס, בֿיסטידבֿוס אי אפאריז׳אדבֿוס פור קומיר. אי נו אסיטיגואו אה איליוס קואנדו בֿה אה סיר לה קומידה. אובֿיירון דוס סורטיס די ג׳ינטי. לה אונה סורטי סי טינ-פיארון אי סי בֿיסטיירון, אי סי איספירארון אין לה פואירטה די איל גביר. לה אוטרה סורטי די ג׳ינטי דישירון, סיינדו קי איל סינייור נו איסטה פור אוראס פרונטו די דארמוס אה קומיר, פא-ריסי קי סי איספירה אונוס קואנטוס דיאס, קון איסטו קאדה אונו סי פואי אה סו איג׳ו. סופיטו דישו איל גביר קי בֿינגאן טודוס אה איל פראנסו. איסטוס קי איסטאבֿאן איספיראנדו אין לה פו-אירטה, סיינדו איסטאבֿאן בֿיסטידוס אי לימפייוס פאסארון אל פראנסו קון מוג׳ה אונור, אי לוס קי סי פואירון אה סוס איג׳וס. סיינדו נו איס-טאבֿאן קומו לוס פרימירוס בֿיסטידוס אי לימפייוס. קואנדו לוס בֿידו איל גביר טום קי איסטאבֿאן בֿיסטידוס, סי טיגרו מוג׳ו פור איליוס, קי איזיי-רון סו קומאנדו. לו קי בֿיינדו טום אוטרוס קי נו איסטאבֿאן בֿיסטידוס לימפייוס, סי אראבֿייו איל גביר קון איליוס, סיינדו נו איזיירון סו קו-מאנדו. אי מאס קי אינסוזייארון איל פאלאסייו. דישו איל גביר, איסטוס קי סי אפאריז׳ארון אה איליוס מיזמוס פור קומיר, קי בֿינגאן אי קי קו-מאן אין איל פראנסו. אי איסטוס קי נו איזיירון איל קומאנדו, קי איסטין אין פיים סין קומיר. אכי לעתיד לבוא. איסטוס קי איסטאן מאנקוס די עון די גזל, פואידין קומיר אי הינבֿיסייארסין דילוס בֿיסייוס די איל אוטרו מונדו. אי איסטוס קי איסטאן סוזייוס די פיקאדו די גזל, אינדיס-פארטי קי נו סי אינבֿיסייאן לייבֿאן פינאס מטאס אי אמארגאס. פור איסטו דישו שלמה: בכל עת יהיו בגדיך לבנים, קירי דיזיר אין קאדה אורה קי איסטיס לימפייו אין טום בֿיסטידוס. קי נו סי טופי אין טי פיקאדו די גזל.

(פ' 11) את הכל עשה יפה בעתו גם את חעולם נתן בלבם מבלי אשר לא ימצא האדם את המעשה אשר עשה האלהים מראש ועד סוף.

(מדרש תנחומא) אכי דרשו רבי תנחומא, את הכל עשה יפה בעתו. אין לה אורה קי פואי קריאדו איל מונדו, נו אירה פירטיניסיינטי פור סיר קריאדו אנטיס. כשבֿו אין סו אורה קי פואי קריאדו קומו דישו איל פסוק את הכל עשה וכ'ו. דישו רבי אבהו, די אקי טו אינבֿיזאס קי איל סאנטו בנדיגו איל, קריאבֿה מונדוס אי לוס דיסטרואיאה, אסטה קי קריאו איסטי מונדו. קומו דישו איל פסוק וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד. איסטו איס לו קי דישו שלמה את הכל עשה יפה בעתו. סי אוטרו דיזיאה איסטי פסוק דיריאה לייו, קי איסטי נו בֿידו קארני אין קטדירה. פור איסטו דיזי איסטי ביירבֿו, קאלבֿו שלמה קי איסקריבֿייו איל פסוק פור איל (מלכים א' פ' 4) ויהי לחם שלמה ליום אחד שלושים כור סולת וכ'ו. אה איסטי קונבֿייני קי דיגה את הכל עשה יפה בעתו. סי דיזיאה אוטרו הבל הבלים קומו דישו קהל'. דיריאה לייו, סי קומו נו בֿידו ריקיזה אין סוס דיאס, פינסה קי טודו איס אונו איל פרובֿי אי איל ריקו. שאבֿו שלמה קי איס-קריבֿייו איל פסוק פור איל ויתן המלך את הכסף בירושלים כאבנים. אי נו סי לאס רובֿאבֿאן מרוב די סוס גראנדיזה קי איראן פיידראס די דייז פי-קוס אי די אוג׳ו פיקוס. אפילו לוס איסקאלונים די לוס ג׳יזאנדונים איראן די אורו. קומו דישו איל פסוק, לה פלאטה פואי קונטאדה אין דיאס די שלמה פור נאדה. אה איסטי קונבֿייני קי דיגה הבל הבלים, פורקי בֿידו איל מונדו, אי בֿידו קי בֿה אה סאיר סו קאבֿו. אי סי אוטרו דיזיאה (דכיט 2) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין. דיזיאה לייו, קיכאס נו פודיסטו אין סו ריינאדו, אפואירה די אונה קוזה ג׳יקה. מה איסטי פסוק

לו דישו נבוכדנצר קי פודיסטו איניל מונדו אינ-
טירו. קומו דישו איל פסוק (שם 2) אי טודוס
לוס קי מוראן די איז׳וס די באראון אי אלימאנייה
די איל קאמפו אי אבֿי דילוס סיילוס, דייו אין
טו מאנו, אי טי איזו פודיסטאר אין טודאס אי-
לייאס. אה איסטי קונבֿייני פור דיזיר אי טודוס
מוראדורים דילה טיירה קומו נאדה סון קונטא-
דוס. כי אוטרו קאבֿייו די לאס אומו׳ דיזיאה
(שמות 18) עתה ידעתי כי גדול ה׳ מכל האלהים.
דיזיאה לייו, קי נו סאבֿי לו קי אים ע״ז לו קואל
איסטי פסוק לו דישו יתרו קי דישו עתה ידעתי
כי גדול ה׳. רש״י פירבֿייו מוגאס ע״ז קומו מיל-
דימוס, קי נו דישו רעואל. איסטי אים יתרו, ע״ז
קי אין איל מונדו קי נו סירבֿייו, קי איסקריבֿייו
איל פסוק (שמות א׳ 4) אוי לנו מי יצילנו מיד
האלהים האדירים האלה אי טורנו אי דישו מכל
האלהים. אי שקאבֿו סי איזו גודייו אי דייו לואורים
אה איל קאנטו בינדיגו איל. אה איסטי קונבֿייני
אה דיזיר עתה ידעתי. טורנו אין תשובה דילאנ-
טרי איל דייו ב״ה. אי סי אוטרו קאסטיגאדור
קאסטיגאבֿה אה ישראל, דיזיאה לייו, אומברי קי
קומייו אי בֿיבֿייו קון איליוס לוס קאסטיגה, כאלבֿו
משה קאסטיגו אה ישראל. קי איסקריבֿייו איל פס׳
פור איל (במדבר 16) לא חמור אחד מהם נשאתי.
אה איסטי קונבֿייני פור קאסטיגאר אה ישראל.

(מ׳ רבא) איי קין דיקלארה את הכל עשה יפה
בעתו, אים פור איל סי׳ די אברהם,
פירטיניסייינטי אירה אברהם פור קריארסי אנטים
די אדם הראשון. כאלבֿו דישו איל קאנטו בינדיגו
איל, סי קריאו אה אברהם אל פרינסיפייו, סי
סי דאנייה א׳ו קומו אדם, קין בֿייני דיטראס די
איל פור אדובֿאר איל דאנייו. סאלבֿו דיסיירטו
לייו קריאו אה אדם אל פרינסיפייו פורקי בֿינ-
גה דיספואים אברהם אי קי אדובֿי איל דאנייו.
איסטו אים לוקי דישו איל פסוק (יהושע 14)
האדם הגדול בענקים. אי פורקי לו ייאמו גדול,
קי אירה פירטיניסייינטי פור סיאיר קריאדו אל
פרינסיפייו. סאלבֿו דישו איל קאנטו בינדיגו איל,
סי לייו קריאו אה אברהם אפרינסיפייו, סי סי
דאנייה קין לו אדובֿה איל דאנייו. פור איסטו
קריאו אה אדם. איסטו אים לו קי דישו שלמה
את הכל עשה יפה בעתו. פירטיניסייינטים איראן
ישראל אין לה אורה קי סאלייירון די מצרים פור
דאר אה איליוס לה ליי אין איל פונטו, סאלבֿו
דישו איל קאנטו בינדיגו איל, אאינדה נו בֿינו
לה קלארידאד די מיס איז׳וס די איל קוג׳יפֿטו די
לודו אי אדובֿים, אי אין סיינדו קי סאלייירון די
מצרים, אין טאן פריסטו נו פואידין פור ריסיבֿיר
אלה ליי. משל אה קי לה קוזה אסימיז׳ה: אה
און גביר קי סי אליבֿאנטו סו איז׳ו די אאזינו.
לי דיסירון אה איל, מאנדה אה טו איז׳ו אלה
איסקולה. ריספונדייו איל גביר דיזיינדו, אאינדה
נו בֿינו מי איז׳ו אין סוס פֿואירסאס. אי בֿוזוט-
רוס דיזים קי לו אינביאי אלה איסקולה. קי רי-
פוזי דוס או טרים מיזים, קי סי אינפיסי אה אינ-
בֿיסייאר, דיספואים סי אירה אלה איסקולה. אנסי
דישו איל קאנטו בינדיגו איל. אאינדה נו בֿינו
סוס קלארידאד די מיס איז׳וס דיל קוג׳יפֿטו די
לודו אי אדובֿים, אי לייו דארי אה איליוס אלה
ליי. כאלבֿו לוס אינבֿיסייארי קון איל שליו אי לה
מאנה אי איל פוזו די מרים קי לוס מיליזינאבֿה
בֿיבֿיינדו סוס אגואס, קי לוס קוארינטה אנייוס
קי איסטובֿייירון אין איל מדבר נו קאלייו מאזינו
נינגונו די איליוס, פורקי לאס אגואס די איל
פוזו די מרים איראן כאלדוזאס קי אין בֿיבֿיינדו-
לאס סי אינגורדאבֿאן אי סי אינפֿורטיסיאן קומו
אונוס בארהגאנים. פור איסטו דישו איל קאנטו
בינדיגו איל, קי בֿינגאן אין סי מיס איז׳וס, דיס-
פואים ליס דארי אלה ליי סאנטה. איסטו אים
לו קי דישו שלמה את הכל עשה יפה בעתו. פיר-
טיניסייינטים ישראל קואנדו סאלייירון די מצרים פור
אינטראר אה ארץ ישראל אין איל פונטו. כאלבֿו
קי איראן לוס ארבֿולים בֿייז׳וס די דיאס די נח.

דישו איל קאנטו בינדיגו איל, לוס ארודיאי · איל מדבר קוארינטה אנייוס אי קי בינגאן לוס כנענים אי קורטין לוס בייזוס ארבולים אי פלאנטין מואיבוס, קי אין בינייכדו ישראל קי טופין לה טיירה אירמוזה איגגידה די ברכה אי הצלחה, סיגון ליס פרומיטי אה לוס אבות העולם, ארץ זבת חלב ודבש. איסטו איס לו קי דישו שלמה המלך, את הכל עשה יפה בעתו וכ׳ו.

[פ׳ 12) ידעתי כי אין טוב בם כי אם לשמוח ועשות טוב בחייו:

אין איסטי ·וק מוס דה און דוטרינו דיזיינדו-מוס, סופי קי נו איי מיז׳ור די אזיר לה ב׳ינונטאד די איל דייו ב״ה, קי נו איי בואינו טאם קריאנסאס אוטרו קי פארה אזיר לו בואינו אי לו דיריג׳ו אין קאטארים די איל קאנטו בינדיג׳ו איל אין מיינטרים קי איסטה ביב׳ו.

(פ׳ 13) וגם כל האדם שיאכל ושתה וראה טוב בכל עמלו מתת אלהים היא ·

דיטו פסוק מוס אב׳יזה קי סי ב׳יריש אה טגון אומברי קי סי מאנטייני אי סי גוב׳ירנה סו פואירפו אי נו טמה קון קומיר אי ביב׳יר אין כעודה די מלוה קי גאנטה סוס גרוש׳ים אין אזיר מלות אי מעשים טובים אי איל דייו ב״ה לה ב׳ה מאנדאנדו לה הצלחה קי די אין דיאה אין דיאה ב׳ה אינדו אי פוזאנדו אין טודו נו איג׳ו, קי סיפאש קי איס ד״ד׳יב׳ה דיל דייו ב״ה. מילדימוס אין לה משנה, סייי קוזאס סון ·נקוב׳יירטאס דיל אומברי, פרימו איל דיאה דילה מואירטי, סיגונדה איל דיאה ד· כ ז׳י ישראל, טריכירה אונדורה דיל ד· ·ינו קאב׳י איל אומברי אין קי אופיסייו · · סיימפרי, סינקינה קי נו קאב׳י אי זומב · י טייני אין איל קוראסון די סו חבר, סיז׳ינ· נו קאב׳י איל אומברי איל פריגייאדו ·ילה מוזיר סי איס איזו או איזה, סיטינה קו ·דו קאלייראן לוס רשעים. דיאה דילה מואירטי די אונדי איסט·ה, קי אנסי דישו איל פסוק (קהל׳ 9) כי גם לא ידע אדם את עתו. יום הנחמה די אונדי איסטה, קי אנסי דישו איל פסוק (ישעיה 60) אני ה׳ בעיתה אחישנה· אי נו איל אומברי קאב׳י איל דיאה דיל דין, די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק (דברים א׳) כי המשפט לאלהים הוא· נו קאב׳י איל ·ברי קי אופיסייו ב׳ה אזיר פור סיימפרי, די אונ· איסטה קי אנסי דישו איל פסוק מתת אלהים היא. אי נו איל אומברי קאב׳י סו קוראסון די סו חבר די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק (ירמיה 17) אני ה׳ חוקר לב. אי נו איל אומברי קאב׳י קי איס איל פריגייאדו די לה · , די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק (קהל׳ 11) כי בעצמים בבטן. קואנדו קאלייראן לוס רשעים די אונדי איסטה, קי אנסי דישו איל פסוק (ישעיה 53) כי יום נקם בלבי.

(פ׳ 14) ידעתי כי כל אשר יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע והאלהים עשה שייראו מלפניו ·

איל סי׳ די שלמה המלך מוס אב׳יזה דיזיינדו קי טודו לו קי איזו איל דייו ב״ · · מויישה ברא׳שי׳, איס פירטינינסיינטי פור קידאר פור סי·· פרי, אי נו פור דימודארלו די איל טודו, קונב׳רי טודו לו קי איזו, נו פור פוזאר אי נו פור אמינגואר די איל נינגונה קוזה, מה פורקי סי איס· פאנטין די איל, אין ב׳יזים בולטה אי דימודה לא· קוזאס איג׳אס. קומו מאר די אוקייאנוס ·י מי· טייו טירמינו דיזיינדו אסטה אקי פואיד׳יר טאר, אי נו פואידין פוזאר טוס אגואס פא·ה סיימפרי. נו סיאה קי סי ארראב׳דוני איל מונדו. מה קואנדו ב׳ינו דור אנוש, איזו דימודאר אה יס אוקייאנוס אי טאפטיאו סוס אגואס אי ארראב׳דונו איל טירסייו דיל מונדו. אי איל דייו ב״ה לו איזו פורקי ני איספאנטין די איל. סייטי די· אס דימודארון איל סול אי לה לונה אין טיימפו די דור המבול, קי נייה איס ספאב׳ידו קי איל סול

אי סי פוני אין מערב . דימוסטרו
[...]עשה ברחמים, קי סייטי דיאס איב-
קאריסייו איל סול אין מערב [...] ייזו אין
מזרח, אי איל דייו [...] נו איזו פורקי סי איס-
[...] , די איל . איל סול בולטו [...] דייז
[...] אין דיאס די חזקיהו, אי אין [...] די
[...] פאלדרי [...] קורטו איל דיאה, אי סי
דיקייו לה נוג׳י אין דיאה די סו מוריר,
[...] נו פואירה אינדיג׳אנדו . [...] נו איזו
[...] דייו ב״ה פורקי סי איספאנ[...] איל. פור
איסטו נו איס בואינו אה איל [...] פור טרא-
באזאר כאבו אין מלות אי אונראר בואינאס .
אקיטינסייו איל סאנטו בינדיג׳ו איל סו[ב]רי לוס
די אריבה קי סיאן אריבה אי סוברי לוס די א-
באשו קי סיאן אבאשו , סי פארו משה אי איזו
לוס די אריבה אבאשו אי לוס די אבאשו אריבה.
קומו דישו איל פסוק ומשה עלה אל האלהים ,
וירד ה׳ על הר סיני . אקיטינסייו איל סאנטו
בינדיג׳ו איל סוברי לוס די אבאשו קי קומאן אי
לוס די אריבה קי נו קומאן . סי פארו אברהם
אי איזו אה לוס די אריבה קי קומייראן . קומו
דישו איל [...] והוא עומד עליהם תחת העץ
ויאכלו . וכי, קומיר קומייראן ? סי אמוסטראראן
[...] קי קומייראן . סי פארו משה אי איזו טוס
די אבאשו קי נו קומאן , קומו דישו איל פסוק
ויהי שם עם ה׳ ארבעים יום וארבעים לילה .
אקיטינסייו איל סאנטו בינדיג׳ו איל סוברי לה
מאר קי סיאה מאר פור סיימפרי . אי נו סיקו
קי סיאה פור סיימפרי . סי פארו משה אי איזו
שה מאר סיקו קומו דישו איל פסוק ויבואו בני
ישראל בתוך הים ביבשה . סי פארו אלישע תלמיד
די סו תלמיד אי איזו נו סיקו מאר, קומו דישו
איל פסוק (מלכים ב׳ 3) מלא הנחל הזה גבים
גבים . אקיטינסייו איל סאנטו בינדיג׳ו איל קי
סיאן לוס סיילוס שאבאנטים אה איל קומו דישו
איל פסוק השמים מספרים כבוד אל . סי פארו
משה אי לוס איזו קאייאר, קומו דישו איל פסוק
[...]ו השמים והדברה. אקיטינסייו איל סאנטו
ב[...]ו איל סוברי איל סול אי לה לונה קי סיאן
שאבאנטים אה איל, קומו דישו איל [פס]וק הללוהו
שמש וירח. סי פארו יהושע אי לוס איזו אקא-
ייאר קומו דישו איל פסוק׳ שמש [...]בעון דום
וירח בעמק אילון. אקיטינסייו ל[...] [...]ו בינדיג׳ו
איל סוברי איל אינבירנו קי [...]ינבירנו,
אי סוברי איל אינבייירנו קי [...]ייירנו. סי
פארו שמואל אי איזו אאיל [...] אינבייירנו,
קומו דישו איל פסוק (שמואל א׳ [...]) הלא קציר
חטים היום. סי פארו ש[...] אי [...] אאיל אינ-
ב[...] אינבירנו, קומו דישו איל פסוק (מלכים
א׳ 10) אם יהיה השנים האלה טל ומטר כי אם
לפי דברי . איסטו איס לו קי דישו איל פסוק
והאלהים עשה כדי שייראו מלפניו .

(פ׳ 15) מה שהיה כבר הוא ואשר להיות
כבר היה והאלהים יבקש את נרדף :

אין איסטי פסוק מוס דה און דוטריני דיזיינדו-
[נ]וס קי טודו איל קי אזי מאל אה סו חבר
סיאה אין סו פאן, סיאה אין סו פואירפו, סיאה
אין סו ממה, איל דייו ב״ה ערבה סו אינג׳ורייה
די איסטי אומברי, אי סי בינגה די איסטי אזי-
דור די מאל, דהיינו סי איסטי לייה ל[...] איזו איל
מאל אה סו חבר, איל דאנייו קי לי איזו לייה לי
קידו איג׳ו. סי אאינדה נו לו איסקאפו פור אינ-
טירו פור דירוקארלי איל פאן או איל פואירפו
או לה ממה קי לייה מיטייו ג׳ינטי אה קי לי אג׳אן
איל מאל קי פינסו אי סי איספירה [...] מאל
די און פונטו אה אוטרו, קי סי אינב[...]די קומו
קי נו איזיירה. איל דייו ב״ה נו בושקה אה איסטי
פירסיגיידור פור בינגארסי די איל. קומו דירימוס
אדילאנטרי בע״ה .

(רבא וידי מזה) רבי יהודה דישו, סי דירה אה
[...]טי אלגון אומברי פואידי סיר קי איל דייו
ב״ה איס א[...] [...] אזיר לה מאר סיקו ,

ריספונדילי ואמר להיות כבר היה · קירי דיזיר לו קי ייא אה סיר לייה פואי. נו אנסי לו איזו פור מאנו די משה קי לה מאר לה איזו סיקאר, קומו דיזי איל פסוק ובני ישראל הלכו ביבשה . אי סי דירה אה טי שגון אומברי פואידי סיאיר קי סי נו פיקאזה אדם הראשון אירה ביבו אי פירמי. ריספונדילי כבר היה שיהו קי נו פיקו אי אים חי וקיים. אי סי דירה אה טי אים אפאריזאדו איל קאנטו בינדיגאו איל פור אבידיגואר אה לוס מואירטוס. ריספונדילי כבר היה. לייה אבידיגו-ארון מואירטוס אליהו אי אלישע אי יחזקאל · אי סי דירה אה טי פואידי סיאיר קי איל קאנטו בינדיגאו איל ייא אבריר אוזוס די סייגוס אין תחיית המתים. ריספונדילי כבר היה, לייה פואי איגאו פור מאנו די אלישע. קי אנסי דיזי איל פס' (מלכים ב' 6) ויפתח אלהים את עיני הנער, והאלהים יבקש את נרדף . קי און צדיק פירסיגייו אה או-טרו צדיק, איל קאנטו בינדיגאו איל בושקה קום קאנגרים די לוס פירסיגיידוס, די מאנו די קום פירסיגיידורים , אי נו אזי דיפירינסייה סי אים צדיק או סי אים רשע, קי אנסי ביריש הבל פואי פירסיגיידו די קין. איל דייו ב"ה איסקוזו אין הבל קומו דיזי איל פסוק וישע ה' אל הבל· נח פואי פירסיגיידו דילאנטרי די סו דור· אי איסקוזו איל דייו ב"ה אין נח. אי סי ביינסו די סו דור. אברהם פואי פירסיגיידו די נמרוד אי איל קאנטו בינ-דיגאו איל איסקוזו אין אברהם אי סי ביינסו די נמרוד. יצחק פואי פירסיגיידו דילוס פלשתים, אי איל דייו ב"ה איסקוזו אין יצחק, אי סי אומילייא-רון לוס פלשתים אה יצחק . יעקב פואי פירסי-גיידו די עשו, אי איל קאנטו בינדיגאו איל איס-קוזו אין יעקב, קומו דיזי איל פסוק ואת עשו שנאתי. יוסף פואי פירסיגיידו די סוס אירמאנוס, אי איסקוזו איל דייו ב"ה אין איל , קומו דיזי איל פסוק עדות ביהוסף שמו. משה פואי פיר-סיגיידו די פרעה, אי איל דייו ב"ה איסקוזו אין משה אי סי ביינסו די פרעה אי לוס מצרים. דוד פואי פירסיגיידו די שאול, אי איל דייו ב"ה איס-קוזו אין איל, קומו דיזי איל פסוק ויבחר בדוד עבדו. דיזי איל קאנטו בינדיגאו איל, אפילו לאס בהמות קי פירסיגיין אה אוטראס בהמו', נו אינ-ביאונטו קי אגאן קרבנו' די איליאס. איל בואיי אים פירסיגיידו די איל ליאון, איל קארנירו אים פירסיגיידו דילה אנייאמינייה, לה קאברה [illegible] איל לובו, נו שייגים דילאנטרי די מי די איסטוס גיידורים, סי נו שייגה דילוס פירסיגיידוס קומו דיזי איל פסוק שור או כשב או עז כי יולד.

אגורה נו אים מינישטיר די דיקוראר אי דיקלא-ראר אה אומברי קי טיינגי שכל פור דיזיר אקא-ביידאטי די נו פירסיגייר אה טו חבר פור אירלי דיטראס די איל פור אזירלי אלגון דאנייו. פורקי ביין פאראנדו מיינטיס קי איל דייו ב"ה סי ביינגה דילוס פירסיגיידורים אי טייני קארגו די לוס קי סון פירסיגיידוס .

(פ' 16) ועוד ראיתי תחת השמש מקום המשפט שמה הרשע ומקום הצדק שמה הרשע ·

ב'יינדו שלמה המלך קון רוח הקדש לו קי אים אפאריזאדו פור סיאיר. קי אין לשכת הגזית אין ירושלים קי אירה און לוגאר קי אביאה 480 בתי כנסיות. אי אינטרי איליוס אירה או-טראס 480 קאמאריטאס אפארטאדאס פור ג'וז-גאר ג'וזגוס די בירדאד קומו לאס קואינטאס די מלאת' משפט בולטארון אה ג'וזגאר ג'וזגוס די פלסידאד, קון טומאר שוחד. אי אינפיסארון פור ג'וזגאר נו טואירטו פור דיריג'ו , אי נו דיריג'ו פור טואירטו. מיראנדו שלמה קון סו חכמה לו קי אה די סיר. אינפיסו פור איסקלאמאר אי דיזיר גואיי גואיי מקום המשפט שמה הרשע . אי בידו מאס קון רוח הקדש לוס נוטים קי סון אפארי-זאדוס פור ביניר· קי אין לוגאר דילה ג'וסטידאד קי אירהן לוס בתי דינים . ביינירון לוס רשעים

קי קון רב סריס, נרגל, סמגר, נבו. רב מג, נבוכדנצר אי סוס פונסאדוס, אי ג'וזגארון אה ישראל קון יסורים פואירטיס אי אמארגוס, אי ג'ואיזיוס די מואירטי ומקום הצדק שמה הרשע בע"ה.

(פ' 17) אמרתי אני בלבי את הצדיק ואת הרשע ישפט האלהים כי עת לכל חפץ ועל כל המעשה שם.

ב'ינדו שלמה איסטה קאנטידאד די מאל קי אים הפאריזאדו פור סיאיר דישו אין סו קוראסון, אה נו טודו ג'וזגה איל שאנטו בינדיג'ו איל. אי דיספואים די טיימפו, אאון קון טודו קי טארדה לה קוזה, סו פ'ין איס אסטה קי ב'ייני סו הורה קון ג'וזגאדוס טאנטו איל צדיק קי איירה ג'וזגאן ג'וזגו די ב'ירדאד אי אגורה קון איל שוחד בולטו איל דין. אי אאיל רשע קי איזו ב'ינגאנסאס אין ישראל. פורקי איי הורה קי אים לה ב'ינונטאד דיל דייו ב"ה. ואת כל המעשה שם, קירי דיזיר קי סיגון איזיירון אי ג'וזגארון. די איסטה סורטי סון ג'וזגאדוס. פורקי איסטה ג'ינטי אסימיזאן אה אונוס קוסוס קי נו פואידין קוריר פור איסקאפארסין. כשה קי ליס ב'ה און אומברי סוב'רי מויי די ב'אגאר לוס אלקאנסה.

(פ' 18) אמרתי אני בלבי על דברת בני האדם לברם האלהים ולראות שהם בהמה המה להם.

איסטי פסוק איסטה אב'לאנדו שלמה, פור אונה ג'ינטי אב'ליסטונים קי סין אלקאנסאר-ליס איל סאב'יר ב'אן אב'לאנדו אה סוס מודוס, קאדה אונו סיגון סו אידיאה. פור איסטו מוס דה און דוטרינו אי מוס דיזי אקאב'ידאנדוב'וס פור נו אסימיזארב'וס אלוס רשעים, קי אי'ייוס סון מחרפים ומגדפים, פור טאנטיקו די קוזה לייה אימפיסאן פור אב'לאר פור איסטי מונדו. אי איל דייו ב"ה איניב'יאה סוס פרנסות. קי איס-טוס רשעים אסימיזאן אלאס בהמות. אל מודו קי לה בהמה אין מוריינדו נו ב'ייני לחיי העולם הבא, אי איסטוס רשעים נו ב'יינין לחיי העולם הבא.

(פ' 19) כי מקרה בני האדם ומקרה הבהמה ומקרה אחד להם כמות זה כן מות זה ורוח אחד לכל ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל.

(פ' 20) הכל הולך אל מקום אחד הכל היה מן העפר והכל שב אל העפר.

איסטוס פסוקים מוס ב'ייני פור אינב'יזאר קי אל מודו קי איי אקונטיסימיינטו אה איל בן אדם אי אינקואינטרו מאלו. אנסי איי אקונטיסימיינטו אי אינקואינטרו מאלו אלה בהמה. און אקונטיסימיינטו אה טודוס לוס דוס. קומו סי מואירי איל אונו סי מואירי איל אוטרו. איל ב'אנטאז'י די איל בן אדם אלה בהמה איס נאדה. אי לו טודו נאדה. קי טודו סי ב'ה אה און לוגאר. לו טודו ב'ינו דיל פולב'ו אי לו טודו טורנה אה איל פולב'ו. קי לה דימאזייה דיל ן״ אדם אלה בהמה נו סי פואידי קונוסיר דיספואיס קי לייה מוריין.

(פ' 21) מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה הירדת היא למטה לארץ.

קין סאב'י אי קין איטיינדי אי קין לי דה איל קוראסון קי לה אלמה דיל ן' אדם סוב'י אריב'ה אי סי פארה איניל דין. אי רוח דילה בהמה לו קי אבאשה אבאשו אלה טיירה קי נו אה אי-לייה פור דאר דין וחשבון. פור איסטו אדימי-ניסטיר איל ן' אדם די נו ריז'ירסי אין לוקי איס-טה ביב'ו קומו לה בהמה. מילדימוס אין לה משנה טאנטו לה אלמה דיל צדיק, טאנטו לה אלמה דיל רשע סוב'י אלוס סיילוס. אי סי ג'וזגאן. לאס אל-מאס דילוס צדיקים סי גואדראן אין לוס סילייארוס די אריב'ה. אי לאס אלמאס דילוס רשעים סי ארי-

מאטאן אין לה טיירה. קי אנסי דישו אביגיל קון רוח הקדש אה דוד (שמואל א׳ 25) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים. פואידי סיר אי לוס רשעים תלמוד לומר ואת נפש אויבך יקלענה בתוך כף הקלע. ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. איסטוס סון לוס רשעים קי אבאשאן אה גהינם. קומו דישו איל פסוק (יחזקאל 31) הורדתו שאולה האבלתי.

(פי׳ 22) וראיתי כי אין טוב מאשר ישמח האדם במעשיו כי הוא חלקו כי מי יביאנו לראות במה שיהיה אחריו.

לייה איס סאב׳ידו קי אונדי דיזי איל פסוק טוב איס פור לה ליי. קומו דישו איל פסוק כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזובו. אגורה מוס אב׳יזה שלמה המלך קי נו איי מיז׳ור קי סי אליגרי איל אומברי קון סוס איג׳אס די מילדאר אין לה ליי אי אזיר מצות אי מעשים טובים, קי איסטו איס סו פארטי קי סי לייב׳ה אאיל מונדו איל ב׳יניין. פורקי אין מוריינדוסי איסטי אומברי, קין לו ב׳ה אה טראיר טורנה אה איסטי מונדו פור ב׳יאיר אין קי סי ב׳אן אה אינטריטיניר לוס ב׳יב׳יינטיס דיטראס די איל. קי סי דישה דינירו נו פואידי קאב׳יר איל אומברי קי ב׳אן אה סיאיר מולאלים או נו. פור איסטו מירה די אקאב׳ידארטי פור מילדאר ליי אי אזיר מצות קי איסטו איס איל קאב׳דאל פירמי, קי פארה איסטי מונדו אי סי פארה איל מונדו איל ב׳יניין פארה איסטי מונדו איסטאס מצות קי טו איזיסטיס ליס איס ירושה פארה טוס איז׳וס, סיגון סי דיקלארארה באסטאנטי אין איל פסוק ושבח אני את המתים בע״ה מילדאלו פור סו לוגאר אי אינטינדיראס לוקי איס לאס מצו׳ קי אזי איל פאדרי קי איס ירושה גראנדי פארה לוס איז׳וס סי פארה איסטי מונדו אי סי פארה איל ב׳יניין קי טי אסינטאס קון לוס צדיקים אין גן עדן. אי פארה סאב׳יר קומו די ריז׳ו טי פואידיס ריזיר פורקי ב׳יב׳אס אין איסטי מונדו אי אין איל מונדו איל ב׳יניין, טי אב׳יזארי אונה ליטרה קי לי אינב׳יאו הרמב״ן ז״ל אה סו איז׳ו, קופייאדה דיל ליב׳רו אפאמאדו ספר **מעולפת ספירים**, אי איסטה איס סו נוטה: « אויי מי איז׳ו קאסטיגירייו די טו פאדרי אי נו דישיס לייי די טו מאדרי. סיראס די קונטינו פור אב׳לאר טודאס טוס פאלאב׳ראס קון ריפוזו אה טודו מודו די אומברי אין קאדה אורה אי קון איסטו סוס איסקאפאדו דילה ראב׳ייה קי איס אונה מדה מויי איסקורה. פור אזיר פיקאר קון אילייה אל אומברי, קי אנסי דישירון חכמים. טודו איל קי סי אינסאנייה, טודו מודו די גהינם פודיסטאן סוב׳רי איל. קומו דישו איל פסוק הסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך, קי איל לאדינו איס, אזי טיראר לה סאנייה די טו קוראסון אי אז פאסאר איל מאל די טו קארני. אי נו איס רעה סי נו גהינם. קומו דישו איל פסוק וגם רשע ליום רעה. אי קומו איסקאפאס די איסטה סאנייה פון אין טו קוראסון מדה דילה ענוה, קי איס אונה מדה בואינה מאס קי טודאס לאס מדו׳. קי אנסי דישו איל פסוק עקב ענוה יראת ה׳, אי פור קאב׳זה דילה ענוה, סוב׳ירה סוב׳רי טו קוראסון לה מדה דילה יראה. קואנדו טי פינסאס אין טו קוראסון די קונטינו די אדונדי ב׳יניסטיס אי אדונדי טי ב׳אס אה איר. אי די אגורה לייה אירים ייאירמי אי גוזאנו איסטאנדו ב׳יב׳ו. לא כל שכן דיספואיס די טו מואירטי. אי דילאנטרי די קין טייניס קי דאר דין אי חשבון, דילאנטרי ריי די רייס דילוס רייס איל סאנטו ב׳ינדיג׳ו איל. קומו דישו איל פסוק הנה השמים ושמי השמים לא יכלכלוך. אי דישו אוטרו פסוק הלא את השמים ואת הארץ אני מלא נאם ה׳ אי קומו פינסאס אה טודו איסטו, טי איספאנטאראס די טו קריאדור, אי טי גואדראראס די פיקאדו אי קון איסטאס מדו׳, איסטאראס אליגרי קון טו פארטי אי קומו טי ריז׳יס קון מדה דילה ענוה, סיינפרי אב׳ירגואינסאטי די קיטאר אומברי, אי פור טיניר פאב׳ור די איל,

נו קיירה קי ב׳ינגאס אה פיקאר קון איל. אינ-
טונסיס פואירה קוב׳רי טי איספיריטו דילה שכינה
אי קלארידאד די סו כבוד, אי ב׳ידאס די איל מונדו
איל ב׳יניין אי אגורה מי איזו קאב׳י ביין אי פינ-
סה אי מירה, קי איל קי סי טומה גאוה קון לאס
קריאנסאס, איל ריב׳ינייה אין מלכות שמים קי
סי אפירמוזיגואה קון ב׳יסטידו קי אפארטייני אה
איל קריאדור קומו דישו איל פסוק ה׳ מלך
גאות לבש אי אין קי סי טומה גאוה איל אומ-
ברי, פורקי סי איס ריקו. איל דייו ב׳ה אזי אינ-
פרוב׳יסיר אי אזי אינריקיסיר קומו דישו איל פס״
לי הכסף ולי הזהב אמר ה׳ סי איס פור כבוד
אי איסטו איס דיל דייו ב׳ה, קומו דישו איל פס׳
והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל קירי
דיזיר קי לה ריקיזה אי איל כבוד איסטה דילאנ-
טרי איל דייו ב׳ה, אי איל פודיסטה אין לו טודו.
אה קין קירי לי דה ריקיזה אי כבוד, אה קין קירי
לי טומה לה ריקיזה אי איל כבוד. אי סי איס
חכם, קומו סי אפירמוזיגואה קון אונרה די סו
קריאדור. אי סי איס קי סי אפירמוזיגואה קי איס
חכם, לייה דישו איל פסוק ומסיר שפה לנאמנים
וטעם זקנים יקח, קירי דיזיר, קי סי איסטי קאב׳ייו
נו סי טומה גאוה לי אפרוב׳יגה לה חכמה, אי
לי פוזה סינסייה סוב׳רי סינסייה, אי איסטו איס
מסיר שפה לנאמני׳, קי איס אינטריגאדה איסטה
סינסייה פורקי סון נאמני׳. לו קואל סי סי טומה
גאוה, וטעם זקנים יקח, קירי דיזיר קי זקן סי
לייאמה זה קנה חכמה אי אין סיינדו קי סי טו-
מה גאוה, פיידרי סו חכמה סי טופה קי לו טודו
איס ב׳אנידאד אי נאדה דילאנטרי די איל קרי-
אדור. קי קון סו פודור אי סו ראב׳ייה, לו אבא-
שה אה איל גאב׳יינטו דילה אלטורה די איל סיילו
אבשה לה טיירה. אי קון סו ב׳ולונטאד אזי אי-
נאלטיסיר אלוס קי סון באשוס די איספיריטו. פור
איסטו אריבאשאטי אה טי מיזמו, פורקי טי אינאל-
טיסקה איל קריאדור. פור איסטו טי דיקלארארי
אה טי קומו טי ב׳אס אה ריזיר קון מדה די לה

ענוה פור אנדאר קון אילייה די קונטינו. טודאס
טוס פאלאב׳ראס קי סיאן קון ריפוזו. אי טו קא-
ב׳יסה אפרימידה, אי טוס אוזוס קי מירין פארה
סיימפרי אבאשו אלה טיירה, אי טו קוראסון ארי-
ב׳ה. אי נו מירים אין לה קארה די איל אומברי
אין טו אב׳לאר קון איל. אי קאדה ן׳ אדם קי
ב׳יראס. טינלו אין טוס אוזוס קי איס גראנדי
מאס קי טי. אי סי איס חכם או ריקו, איריס
חייב די דארלי אונור. אי סי איס פרוב׳י, אי טו
ריקו או חכם מאס קי איל, פינסה אין טו קו-
ראסון קי טו איריס חייב מאס קי איל. איל איס
זכאי מאס קי טי. קי סי איל פיקה סי לי קונטה
קומו שוגג. אי טו סי פיקאס טי סי קונטה קומו
מזיד. אין טודאס טוס פאלאב׳ראס אי טוס איג׳אס
אי טוס פינסאמיינטוס אין קאדה אורה, פינסה
אין טו קוראסון, קומו סי איסטאס פאראדו די-
לאנטרי דיל קריאדור, אי סו שכינה סוב׳רי טי.
קי סו אונרה איס אינג׳ימיינטו דיל מונדו. אי
טוס פאלאב׳ראס קי סיאן קון טימור אי קון אס-
פאנטו קומו סיירב׳ו דילאנטרי די סו אמו. אי
אריזיסטאטי אי אב׳ירגואינסאטי די קואלסיקיר
אומברי. אי סי טי לייאמה אלגון אומברי, נו לי
ריספונדאס קון בוז אלטה. סאלב׳ו קון ריפוזו קומו
איל דישיפלו קי איסטה דילאנטרי די סו מאאיס-
טרו. אי סיאי אקאב׳ידאדו פור מילדאר אין לה
ליי די קונטינו. אי בושקה אה אפירמאר טו מיל-
דאדו אי קואנדו סיראס איל ליב׳רו איסקאפאנדו
די מילדאר, איסקארב׳ה אין טו קוראסון טו איס-
טודייו, סי איי אין איל קוזה פור אפירמארלו.
אי איסקארב׳ה אין טוס איג׳אס אין קאדה מא-
ניאנה אי אין קאדה טארדי. אי קון איסטו סי-
ראן טודוס טוס דיאס קון תשובה. אי באלדה טו-
דאס פאלאב׳ראס דיל מונדו אין אורה די טו או-
ראסייון. אי אפאריזה טו בוקה אי טו קוראסון
דילאנטרי דיל קריאדור בינדיגו איל. אי אלימפייה
טוס פינסאמיינטוס. אי פינסה לה אב׳לה אנטיס
קי סאלגה די טו בוקה. אי אנסי אראס טודוס

טוס דיאס, אין קאדה פאלאבֿרה אי פאלאבֿרה, אי נו בֿירנאס אה פיקאר. אי קון איסטו סיראן טוס פאלאבֿראס אי טוס איג׳אס אי טוס פינסאמיינטוס דיריג׳וס אי טו אוראסייון סירה לימפייה אי קלארה אי ליבֿרי אי קון כוונה. סירה ריסיבֿידה דילאנטרי דיל קריאדור בינדיג׳ו איל. קומו דישו איל פסוק תכין לבם תקשיב אזניך. אי איסטה ליטרה מירה די מילדארלה אונה בֿיז אה לה סימאנה אי נו מאנקאראס פור אפֿירמארלה אי פור אנדאר קון איילייה דיקונטינו. קון איסטו איל דייו ב״ה טי אזי פרוספיראר אין טוס קאמינוס, אי איריס זוכה אה איל מונדו איל בֿיניין, איל קי איסטה גוארדאדו פארה לוס צדיקים אי אין קאדה דיאה קי מילדאראס דיטה ליטרה קון קונדיסייון פור אפֿירמארלה, טי ריספונדיראן דילוס סיילוס סיגון קירי טו קוראסון פור דימאנדאר פארה סיימפרי די לוס סיילוס טודו לו בואינו אמן סלה. אגורה דיזי שלמה המלך קי נו איי מיז׳ור קי סי אליגרה איל אומברי קון סוס מעשים, קי איסטו איס סו פארטי.

אי סי אנקי בֿינימוס פור דיקלאראר טוקאנטי אלה תשובה. איס מיניסטיר די אנג׳יאר און פוקו, און קון טודו קי לוס ליבֿרוס די מוסר איסטאן לייגוס די דאר קאסטיגירייו אה איל מונדו. קומו איל בעל ראשית חכמה אי שבט מוסר אי מוג׳וס ליבֿרוס דילוס מפרשים. קי קאדה אונו די איליוס בֿאן קאסטיגאנדו סיגון ליה איס סאבֿידו. אי ליין טאמביין די מי פארטי, סיגון מי פוקו סאבֿיר, קון סיאיר מקדים לו קי טראי אין לה פסיקתא וז״ל. שאלו לחכמה החוטא מה עונשו. אמרה וחטאים תרדף רעה, שאלו לנבואה אמרה הנפש החוטאת ימות, שאלו לתורה אמרה יביא קרבן ויתכפר. שאלו להקב״ה אמר יעשה תשובה ויתכפר. ש״נ קחו עמכם דברים ושובו אל ה׳.

איסטה דיזיינדו אין לה פסיקתא, דימאנדארון אלה חכמה, איל קי אזי פיקאדו קי איס סו פינה? לי ריספונדייו, לוס פיקאדורים סון פירסיגיידוס פארה גיהנם. לי דימאנדארון אלה נבואה, איל קי אזי פיקאדו קי איס סו פינה? לי ריספונדייו, אומברי קי פיקה מואירטי מיריסי. לי דימאנדארון אלה ליי, אומברי קי פיקה, קואלו מיריסי? ריספונדייו, קי טראייגה קרבן אי סי פירדונה לי דימאנדארון אה איל סאנטו בינדיג׳ו איל. ריספונדייו קי אגה תשובה אי סי פירדונה. קומו דישו איל פסוק קחו עמכם דברים ושובו אל ה׳.

איי פור דימאנדאר. קי לי דימאנדארון אלה חכמה איל קי פיקה קי איס סו פינה, אי ריספונדייו קי מיריסי גיהנם. אונדי מורה לה חכמה קי פֿואירון פור דימאנדאר. סאלבֿו קירי דיזיר אה און אומברי קי טייני קונסינסייה. לי דימאנדארון אונו קי פיקה אה איל ש׳ת קי מיריסי. פור סיירטו לי דיזי קי די מאל אה מאל נו איסקאפה. וכן לה נבואה קי דישו. איל אומברי קי פיקה מיריסי מואירטי. די אונדי לי בֿינו אלה נבואה איסטה קוזה. כאלבֿו מו לו איגזאמוס די דוד המלך. אין איל קואינטו די בת שבע קואנדו לה טומו. אי איסקריבֿייו פור אוריה החתי קי לו מיטייראן אינפֿרינטי דיל פלייטו פורקי מואירה מאטאדו. לי בֿינו נתן הנביא אה דוד, מאנדאדו די איל דייו ב״ה, דיזיינדולי קי און קאמינאנטי מוסאפֿיר פוזו אין קאזה די און גביר, קי איל קואל טיניאה מוג׳וס ג׳יפֿליקיס אי בהמו׳. אי איסטי גביר טיניאה און בֿיזינו פרובֿי, קי איל קואל סי מאנטיניאה די אונה בֿאקה קי לה מונג׳יאה אין קאדה דיאה. אי די סו ליג׳י איירה סו מאנטינימיינטו. בֿיינדו איל גביר קי לי בֿינו איסטי מוסאפֿיר. נו קיריאו פור דיגולייאר די סוס בהמו׳, לי דיגולייו לה בֿאקה די איסטי פרובֿי פור אזירלי זיאפֿיט אה איל מוסאפֿיר. אין אקיאה אורה סי אינסאנייו דוד המלך אי דישו חי ה׳ כי בן מות הוא. לי דישו איל נביא, איסטו איס משל פור טי. טו טייניס מוג׳אס מוז׳ירים, אי טומאסטיס אלה מוז׳יר די אוריה. אין אקיאה אורה אלסו סו בוז קון ייורו אי איסקלא-

מאנסייון קומו איסטה דיג׳ו אין סלמו 54 בבוא אליו נתן הנביא וכו׳. אין סיינדו קי טורנו אין תשובה. לי דישו איל דייו ב״ה אה איל נביא, קי דיגה אה דוד גם ה׳ העביר חטאתך לא תמות. אינב׳יזימוס די אקי קי לה נבואה דיזי קי מיריסי מואירטי. דימאנדארון אה לה ליי, ריספונדייו קי טראייגה קרבן אי סי פירדונה. אי איל דייו ב״ה דישו קי אגה תשובה אי סי פירדונה. אגורה מוס אקאב׳ידה לה ליי דיזיינדו, ב׳ין אקי ן׳ אדם איסקוז׳י אגורה פור קואלה פארטי טי קירים איר. או פור לה פארטי די לה חכמה או פור לה פארטי די לה נבואה, או פור לה פארטי די לה ליי, או פור לה פארטי דיל סאנטו בינדיג׳ו איל. קומו דישו איל פסוק אין פרשה די נצבים ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע. לייה אב׳יזימוס קי איי קואטרו איסקאלונים. איל פרימיר איסקאלון איס לה חכמה, איל סיגונדו איס לה נבואה, איל טריסירו איס לה ליי, איל קואטרינו איס איל דייו ב״ה. איל איסקאלון די אריב׳ה קי איס איל סאנטו בינדיג׳ו איל, דישו קי אגה תשובה אי סי פירדונה, קי איל דייו ברוך הוא איס חיים קי איס חי וקיים לעד. טוב סי ייאמו לה ליי, קומו דישו איל פסוק כי לקח טוב. מות סי ייאמו לה נבואה, סיגון דישימוס. רע סי ייאמו לה חכמה. אגורה אפארטה פור קואל קאמינו טי קירים איר. אין סיינדו קי איי קואטרו קאמינוס קי סון חיים, טוב, מות, רע. מאס ב׳אטי איר פור לה פארטי דיל דייו ב״ה קי איס קון טורנאר אין תשובה. אי סי דירה איל דיזידור לייה קירו טורנאר אין תשובה, מה קי ארי קי נו טינגו לה פואירסה די אזיר סגופים אי איינונוס, פור איסטו נו אגו. פור איסטו מוס אב׳יזה לה ליי און קולאייליק דיזיינדו כי תשמע בקול ה׳, קירי דיזיר קואנדו אויירהס אין בוז די ה׳ טו דייו פור גואדראר כוס מנו׳ לאס קי איסטאן איסקריטאס אין איל ספר תורה קון קונדיסייון קי סיאה די גאנה אי די קוראסון פורקי איסטה מנוה די תשובה

קי טי אינקומינדו קי אגאס. נו איסטה אין לוס סיילוס קי פואידאס דיזיר קין ב׳ה אה סוב׳יר אוס סיילוס אה קי לה טומי אי מי לה טראייגה אי לה אריימוס. נו איסטה סי פור פארטיס די לה מאר, נו סיאה קי דיגאס קין ב׳ה איר פור פארטיס די לה מאר אה קי מי לה טראייגה אי לה אריימוס. לה קוזה איסטה סירקה די טי, באסטה קי דיגאס היום הרת עולם, מי דיפינטי די טודו לו קי איזי, אי מאס נו טורנארי פור אזירלו, אי אפירמאס איסטאס פאלאב׳ראס די ב׳וקה אי די קוראסון. אפונטו סוס פירדונאדוס טודוס טוס פיקאדוס. אי נו איס מיניסטיר די אזיר סגופים אי העניו׳. קון איסטו קי דישימוס סי פואידרה ריספונדיר לוס פסוקים דיל מקונן קי דיזי מפי עליון לא תצא הרעות והטוב: מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו: נחפשה דרכינו ונחקורה ונשובה עד ה׳: איי די דימאנדאר די קי טומו לשון רבים אי אטינמו קון לשון יחיד, קי דישו הרעו״ת והטוב. קומו דימו הרעו׳ קי דישירה והטוב׳. או לה בואילטה הרע והטוב, אי מאס קי כמיבו׳ טייני קון איל פסוק די דיספואיס קי דיזי מה יתאונן אדם חי גבר על חטאיו. קון איסטו קי דישימוס איסטה בואינו דהיינו מפי עליון לא תצא הרעו׳ קי איס לה חכמה אי לה נבואה, קי לה חכמה דישו קי איל קי פיקה נו איסקאפה די טיניר מאל. אי לה נבואה קי דישו קי טודו איל קי פיקה מיריסי מואירטי אי לה ליי דישו קי טראייגה קרבן אי סי פירדונה. אי איל דייו ב״ה דישו קי אגה תשובה אי סי פירדונה. אגורה איסטה בואינו איל פסוק מפי עליון וכו׳, קי איס פור לה חכמה אי לה נבואה והטוב קי איס לה ליי. באסטו קי אגה תשובה אי קי סי פירדונה. פור איסטו, מה יתאונן אדם חי, קירי דיזיר קואנטו קאב׳י קי סי אטריסטי איל אומברי ביב׳ו פור סוס פיקאדוס. אי איל רימידייו איס נחפשה דרכינו, בושקארימוס מואיסטרוס קאמינוס פור טרוקארלוס אי אזיר תשובה. פור איסטו טי אקאב׳ידו **החיים והמות נתתי לפניך**

טי רוגו ובחרת בחיים קירי דיזיר איסקוז׳י אין
איל קאמינו קי דיש׳ו איל קאנטו בינדיג׳ו איל.
פורקי ב׳יב׳אס טו אי טוס איז׳וס. איסטו איס לו
קי דיש׳ו שלמה וראיתי כי אין טוב מאשר ישמח
האדם במעשיו כי הוא חלקו.

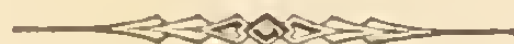
אי אין סיינדו קי אשריהם ישראל פואיב׳לו קאנטו
קי מוס איסקוז׳ו איל דייו ב״ה פור סו פארטי
קומו דיש׳ו איל פסוק כי חלק ה׳ עמו, אי מאס
אוטרו פסוק כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו.
פור סיינטו קי סיימפרי פירקוראמוס פור אזיר
סוס קימאנדוס קאנטוס מה אין ב׳יזים איל יצר
מאל מוס טאפה לה קונסינסייה אי לוס אוז׳וס,
פור אזיר ארוב׳ים די סוס קומאנדוס ה׳ו. סי נו
אטורגאמוס די אגורה אי אינדילאנטרי, די נו
טיראמוס די סו אמור אי סו אמיסטאד אי די
אפירמאר טודוס סוס קומאנדוס סין פ׳אלטאר,
טאנטו אין דיבור, טאנטו אין מחשבה, טאנטו אין
מעשה. אי אין סיינדו קי מיטימוס אין טינו פור
טורנאר אין תשובה, איי אונאס קואנטאס קוזאס
קי דיטיינין לה תשובה. אי איס בואינו פור סא-
ב׳ירלאס פור גואדרארמוס די אילייאס קאנטידאד
קי ב׳ייני די מואיסטראס מאנוס: (1) איס רכילות,
קירי דיזיר קי ליב׳ה אי טראי אה סו חבר לוקי
אב׳לו פור איל. אי אקיל קון סו ראב׳ייה אב׳לה
סיגון לי פאריסי. בולטה אי ליב׳ה איסטי מוש׳די
דיזיינדו קי סו חבר אב׳לו פור איל. קי איסטו
איס און מאל מויי גראנדי, אי לה תשובה איס
דיטינידה פור נו ריסיב׳ירסי טאן פריסטו (2) לשון
הרע קי אב׳לה מאל אונו פור אוטרו. (3) איס איל
קי סי אראב׳ייה אי סי אינסאנייה סוב׳רי קואל-
קיקיר קוזה, סיגון דיקלארימוס אריב׳ה, קי טודו
איל קי סי אינסאנייה טודו מודו די גהינם פו-
ד׳יסטה סוב׳רי איל. (4) איס קי סי פינסה פינ-
סאמיינטוס מאלוס. (5) איס איל קי סי אג׳ונטה
קון לוס רשעים. (6) איס איל קי איסטה אוזאד׳ו
אה קומיר אין סעודה קי נו אבאסטה אה סו
פאטרון. (7) איס איל קי פארה מיינטיס אין לאס
עריוה, קומו די ב׳יאיר מוז׳יריס אז׳ינאס אי סי-
מיז׳אנטי. (8) איס איל קי סי איספארטי קון איל
לאדרון. (9) איס איל קי דיזי פיקארי אי טור-
נארי אין תשובה סוב׳רי איסטי פיקאדו. (10) איס
איל קי דיזי פיקארי אי דירה די כפור מי פיר-
דונה. (11) איס איל קי מינוספריסייה אה לוס
תלמידי חכמים. (12) איס איל קי מאלדיזי אלוס
מוג׳וס. (13) איס איל קי דיב׳ידה אלוס מוג׳וס די
אזיר מצו׳. (14) איס איל קי דיב׳ידה אה סו חבר
פור אזיר קוזה די מצוה, אה קוזה די פיקאדו.
(15) איס איל קי סי קיירב׳י קון לה פרינדה דיל
פרוב׳י. (16) איס איל קי ריסיב׳י שחד פור בול-
טאר איל דין. קי איסטי מאל די שחד איס און
מאל גראנדי. קי אנסי ב׳יריש׳ איל ב׳יירב׳ו די שחד
טייני טריס ליטראס קי סון ש ח ד לאס ליט-
ראס די אנטיס די שחד איס רגז, דהיינו אנטיס
דילה ש איס ר, אנטיס דילה ח איס ז, אנטיס
דילה ד איס ג. פור אב׳יזאר קי איל קי ריסיב׳י
שחד, סי אראב׳ייה איל דייו ב״ה קון איל פורקי
בולטו איל דין, אי אנסי ב׳יריש׳ לאס ליטראס קי
סאלין דיספואיס די לאס ליטראס די שחד איס
תטה דהיינו דיספואיס דילה ש איס ת, דיספו-
איס די ח איס ט, דיספואיס דילה ד איס ה,
סי אזי תטה אי פאסה איל לאו די לא תטה משפט.
(17) איס איל קי טופה אגונה פירדיטה אי נו
לה אפריגונה פור טורנארלה אה סו פאטרון
(18) איס איל קי ב׳יאי אה סו איז׳ו קי סאלייו אה
תרבות רעה אי נו לו קאסטיגה (19) איס איל
קי קומי פארטאס די גואירפאנוס אי ב׳יב׳דאס.
(20) איס איל קי סי אפארטה די איל ציבור.
(21) איס איל קי פאסה פאלאב׳ראס די חכמים.
(22) איס איל קי סי אונרה קון לה דיזונרה די
סו חבר. (23) איס איל קי סוספיג׳ה אלוס בואי-
נוס ג׳ודייוס. (24) איס איל קי אבוריסי אלוס
קאסטיגירייוס, אי סי זיפ׳קליניאה פור לאס מצו׳.
איסטאס 24 קוזאס סון קי דיטיינין לה תשובה
פור איסטו לאס אב׳יזימוס פורקי נו סי קומב׳טייה

איל אומברי פור אזיר א׳ו אלגונה די איליייאס, קון איסטו איס אקירינסייאדו דילאנטרי די איל קריאדור. אי סו תשובה איס ריסיבידה. אי איס פירדונאדו טודוס סוס פיקאדוס אי לוס פיקאדוס קי אזייא איגו אנטיס סי לי בולטאן פור זכיות.

אי איס זוכה פור אפרובֿיגֿארסי די קלארידאד די לה שכינה אי נונקה ביירה מאנקורה אין סו פיגֿו, אי סיימפרי בירה מולאס אין טודו אי אנקאבו איס זוכה אה עולם הבא מאס ארייבה די טודוס לוס צדיקים.

קאפיטולו ד

(פ׳ 1) ושבתי אני ואראה את כל העשקים אשר נעשים תחת השמש והנה דמעת העשקים ואין להם מנחם ומיד עשקיהם כח ואין להם מנחם.

שלמה המלך ע״ה בידו קון רוח הקדש אה אונה גֿינטי מאלה קי איי אין איל מונדו, קי לוס לייאמאן כתה דילוס סובֿריפֿורסאדורים, קי סובֿריפֿורסאן אה קין טופאן. קי קון פֿואירסה די סוס מאנוס אזין מוגֿוס מאלים סיאה קון מוז׳ירים, סיאה קון מאנסיבֿוס, סיאה קון קין סיאה. אי באן גריטאנדו אי איגֿאנדו לאגרימאס, אי נו קי אפיאדאן פור ארטאר סוס אפיטיטים. פור איסטה גֿינטי איי אונה כתה די מלאכי חבלה פור בינגארסין די איליוס קין פיאדאד. מדה כנגד מדה. אל מודו קי איליוס פור פֿואירסה לוס סובֿרי-פֿורסאן אלה גֿינטי סין פיאדאד אנסי איסטוס מלאכי חבלה לוס סובֿריפֿורסאן אי לוס קאסטיגאן סין פיאדאד אל מודו קי איליוס נו טובֿיירון פיאדאד. אי טאן פריסטו נו לוס דישאן די סוס מאנוס פור דאר-לים איסקינגֿים סובֿרי איסקינגֿים. אי לייוראן אי איסקלאמאן אי נו סון אוליידוס. אל מודו קי איליוס פֿואירון קרואילים פור נו אפיאדארסין פור סופֿריאירלוס קון איגֿוס ניגרוס. אנסי נו די איליוס קי אפיאדאן. אי איסטאן סיימפרי איסטה גֿינטי אין תחתית שאול קי אלי איס לה מוראדה, אי נו טיינין אורה די איסקאפו, איל דייו ב״ה קי מוס איסקאפי אמן.

(פ׳ 2) ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים אשר המה חיים ערנה.

(פ׳ 3) וטוב משניהם את אשר ערן לא היה אשר לא ראה את המעשה הרע אשר נעשה תחת השמש:

אגורה סאבֿריש קי איסטוס פסוקיס נוס דישו
שלמה פור איל דור המדבר קואנדו אי-
זיירון איל עגל. קי אאינדה איסטי פיקאדו נו סי
פירדונו פור איניטירו. אי אין קאדה דור אי דור
קי בֿה פאסאנדו, אי איסטאמוס ישראל איניל גלות;
ארונגֿאדוס אי מאלטראטאדוס די שמדות אי אנ-
גוסטייאס. איס פור איסטי פיקאדו, קומו דישו
איל מקונן אבותינו חטאו ואינם ואנחנו
עונותיהם סבלנו, קירי דיזיר קי מואיסטרוס פא-
דריס פיקארון אי נו איסטאן ביבֿוס. אי מוזוט-
רוס פור אקיל פיקאדו קי איזיירון די אזיר איל
עגל, בֿאמוס סופורטאנדו מוגֿוס אפריטוס. קי
לוס קי סיירבֿין ע״ז נוס טיינין אין סוס אוזוס
פור מאס פ׳יאוס דיל מונדו. אגורה בֿייני איל ס׳
די שלמה המלך דיזיינדו קי אלאבֿו אלוס מואיר-
טוס קי לייה מורייירון, קי איסקאפארון די פילי-
גרוס, מיזור די לוס ביבֿוס קי בֿיבֿין אין איסטוס
דורות. ועוד משניהם קירי דיזיר קי מיזור די טו-
דוס לוס דוס, קירי דיזיר די לוס מואירטוס אי
די לוס ביבֿוס, קי לוס דורות די אנטיס די דור
המדבר קי נו בֿיירון אי נו סופייירון אאיל מעשה
איל מאל קי פ׳ואי איגֿו די באשו דיל סול.
(שמות רבה פ׳ 44) איי קין דיקלארה איסטוס
פסוקים פור לוס אבו׳ העולם,
קומו דרשו איל מדרש סוברי איל פסוק זכור
לאברהם ליצחק ולישראל. איסטו איס לו קי דישו
איל פסוק גפן ממצרים תסיע. פורקי סי אסימי-
גֿארון ישראל אלה פאררה, אל מודו קי לה פאררה
קואנדו קירי סו פאטרון קי סיאה אלאבֿאדה אי
קיטי מוגֿו פ׳רוטו, לה ארראנקה די אקיל לוגאר,
אי לה פוני אין אוטרו, קאי סו פ׳רוטו מוגֿו.
אנסי סיינדו קי בושקו איל סאנטו בינדיגֿו איל
פור אזיר קונוסיר אה ישראל איניל מונדו, לוס
ארראנקו די מצרים אי לוס טרושו אה איל מדבר,
אי אימפיסארון אה טיניר הלכה פור ריסיבֿיר
אלה ליי אי דישירון כל אשר דבר ה׳ נעשה ונשמע.
איסטו איס לו קי דישו איל פסוק גפן ממצרים
תסיע. אי אל מודו קי לה פאררה איס ביבֿה, אי
סי אסופ׳רי סוברי ליכייוס מואירטוס. אנסי סון
ישראל קי סון ביבֿוס אי פ׳ירמים אי סי אסופ׳רין
סוברי לוס מואירטוס. איסטוס סון לוס אבו׳
העולם אי אנסי טופאריש קי קואנטאס תפלו׳
איזו אליאו אין הר הכרמל קי אבאשארה פ׳ואיגו
דילוס סיילוס אי נו סי ריספונדייו קומו דישו איל
פסוק (מלכים א׳ 18) ענני ה׳ ענני אי נו סי ריס-
פונדייו. סיינדו קי נומברו אלוס אבות העולם אי
דישו ה׳ אלהי אברהם יצחק וישראל. קי איסקריבֿייו
דיספואיס ותפול אש ה׳. אי אנסי משה אין לה
אורה קי איזיירון ישראל אקיל מעשה, קי פארו
דילאנטרי איל סאנטו בינדיגֿו איל קון תפלה אי
דישו, פור זכו׳ די קוארינטה דיאס אי קוארינ-
טה נוגֿיס. נו סי ריספונדייו. סיינדו קי אינמינטו
אלוס מואירטוס קי סון לוס אבו׳ העולם, איניל
פונטו סי ריספונדייו קומו דישו איל פסוק זכור
לאברהם ליצחק ולישראל. קי איסקריבֿייו דיטראס
וינחם ה׳ על הרעה אשר דבר לעשו׳ לעמו.
אינביזימוס די אקי אל מודו קי לה פאררה איס
ביבֿה אי סי אסופ׳רי סוברי ליכייוס מואירטוס.
אנסי איס ישראל קי סון ביבֿוס, אי סי אסופ׳רין
קון לוס מואירטוס. איסטו איס לו קי דישו שלמה
ושבח אני את המתים שכבר מתו, איסטוס סון
לוס אבו׳ העולם. מן החיים איסטי איס משה,
קי טודאס לאס תפלו׳ קי איזו נו פ׳ואי ריספונ-
דידו. די אקי דיפרינדימו׳ס קי סי אלגונו איזו
אלגונה מצוה, קי נו בושקי דיל דייו ב״ה אה קי
לי פאגי אה פונטו סו שכר. פורקי נו סוס ליבֿרי
די טוס פיקאדוס. אי רשע טי לייאמאס פורקי
נו דישאסטיס פארה טוס איזוס נינגונה קוזה די
מצוה איגֿה די טו מאנו. קי סי מיריסיראן טוס
איזוס פור סוס פיקאדוס אלגון לער. קי מאנפארי
טו זכות פור איסקאפאר אה טוס איזוס. קי סי
בושקאבֿאן לוס אבֿו׳ העולם דאלייבֿה די סוס פרי-
סייוס דילאס מצו״ אין איסטי מונדו קי פרובֿיגֿו
אירה פארה ישראל פורקי איסקאפארן די איסטי

פיקאדו. מה אין סיינדו קי נו בושקארון פור פא-
גארסין סו שכר די קאדה מצוה. ליס אקונטיסייו
אה ישראל סוס זכות. אי טו ן׳ אדם קאשי קי טי
אפיאדיס די טוס איז׳וס פור דישאר נחלה. על
כל צרה שלא תבוא. אגורה אינטינדירימוס קי
פ׳ואי לו קי לוס נומברו אלוס אבו׳ העולם אי קי
פ׳ואי לו קי דישו קי אפונטו קי אפ׳אלאגו איל דייו
ב״ה אי לוס פירדונו אה ישראל. סאב׳ריש קי איסטו
אסימיז׳ה משל אה און גביר קי טיניאה און אמיגו,
איסטי אמיגו לי דייו אה גואדראר דייס פידא-
סוס די ג׳ולייאס די לאס מאס ב׳אלוטוזאס פור פקדון·
אה דיאס קי מורייו איסטי אמיגו דיל גביר. דישו
אונה איז׳ה ריגאלאדה. ב׳ינו איל גביר פור אמיס-
טאד די סו אמיגו, לה טומו אה דיטה איז׳ה פור
מוז׳יר. אי לה איזו סינייורה די סו קאזה, אי לי
אינקולגו אין סו גארגאנטה אונה קאדינה די
אורו פ׳ינו אי דייס ג׳ולייאס פ׳ינקאדאס אין דיטה
קאדינה. פאסאנדו דיאס לה פירדייו לה קאדינה.
ב׳יינדו איל גביר קי לה פירדייו לה קאדינה פור
אינטירו קי נו איי ספק קי סי ב׳ה אה טופאר,
דילה מוג׳ה ראב׳ייה קי סינטייו איל גביר פינסו
די קיטארלה. אינטרו די לאנטרי די איל גביר, איל
שושבין קי לה איזו קאזאר קון איל, אי לו אימפיסו
אה אפ׳אלאגאר. אי פור מוג׳ו קי לי רוגו נו פ׳ואי
אוליידו, אוטרו קי סו דיג׳ה אירה קי מאס נו איס
מי מוז׳יר. לי דימאנדו איל שושבין אה איל גביר
קי לי דישירה קי איס איסטה קאנטידאד די רא-
ב׳ייה. דישולי נו סאב׳יס קי לי אינקולגי אין סו
גארגאנטה אונה קאדינה די אורו קון דייז ג׳ו-
לייאס אינפ׳ינקאדאס. אין לוגאר די גואדרארלה
קומו איס איל דוב׳יר, לה פירדייו פור אינטירו
קי נו סי טופו· דישו איל שושבין סי׳ גביר, און קון
טודו אנסי, ב׳וס רוגו קי מוג׳ה ראזון טיניש, קי
ב׳וס אפ׳אלאגיש פור לו קי איס איז׳ה די אקיל אמיגו
קי טיניאש. דישו אה איל, ייו נו מי מאשקו לאס
אונייאס די איסטי מודו די מוז׳יר נו איס פארה
מי. סי נו לה קיטו די מי פאלאסייו, אי אונדי קירי
קי סי ב׳אלייה. סיינדו קי ב׳ידו איל שושבין קי איל
גביר נו סי קירי אפ׳אלאגאר. דישו אה איל, איסטה
מיריקיאה קי טיניש איס קי איסטה מוז׳יר פיר-
דייו לה קאדינה קון לאס דייס ג׳ולייאס. ייו ייה
מי אקודרו קי איל פאדרי די איסטה, ב׳וס דייו
אה ב׳וס דייס פידאסוס די ג׳ולייאס ב׳אלוטוזאס פור
פקדון קי סי לאס גואדראראש. סאלגאן דייס פור
דייס. אנסי סיינדו קי ישראל איזיירון אקיל מעשה
אירה איל דייו ב״ה אינסאנייאנדוסי קונטרי ישראל,
אי דיזיאה הרף ממני ואשמידם, קירי דיזיר דישה
אה מי קי לוס קירו דיסטרואיר. דישו משה, סי׳
דיל מונדו, פורקי ב׳וס אראב׳ייאש קונטרי ישראל.
דישו פורקי באלדארון עשרת הדברות. דישו משה
ייה טיינין קי פאגאר. דישו אה איל די אונדי
ב׳אן אה פאגאר. דישו אאיל סי׳ דיל מונדו, ב׳וס
פריב׳אסטיש אה אברהם קון דייס פרוב׳אס, אי
איסטוב׳ו אין טודאס איליאס. סאלגאן דייס פור
דייס. איסטו איס לו קי דישו איל פסוק, זכור
לאברהם. ב׳יינדו שלמה איסטה קאנטידאד די זכו״
קי טוב׳יירון ישראל דישו ושבח אני את המתים
שכבר מתו.

מאס איי פור דימאנדאר פורקי אינמינטו אלוס
אבו׳ העול׳. דישו משה קי שריפה קון חייבים
אקודראטי די אברהם קי אינטריגו סו אלמה פור
קדושה די טו נומברי, קי פ׳ואי איג׳אדו אה אור
כשדים, אי קי פאגי איסטי פור איסטי. קי מא-
טאנסה מירישין. אקודראטי די יצחק סוס פאדרי
קי איספאנדייו סו גארגאנטה על גבי המזבח פור
אזיר טו ב׳ולונטאד. אי קי פאגי איסטי פור איסטי.
אי סי מירישין גלות, אקודראטי די יעקב קי פ׳ואי
קאטיב׳אדו די קאזה די סו פאדרי אה חרן, קי
סי פאגי איסטו פור איסטו· מאס פורקי נומברו
אלוס אבו׳ העולם, דישו משה, סינייור דיל מונדו,
קי ב׳אן אה ריסיב׳יר לוס מואירטוס לעתיד לבוא?
דישו אה איל קי. סי איס אנסי קי ריספואיסטה
ליס דאריש קואנדו סי פאראראן סוס פאדריס
אי בושקאראן די ב׳וס לה הבטחה קי ליס דאסטיש

דיזיינדולים קי סי מוגֿיגואראן קום איזום קומו
איסטריאס דילוס סיילוס קי פואידישֿ פור ריס-
פונדירלים קי בושקאשֿ אגורה פור אטימארלוס.
דישֿו אה איל סי איב אנכי בושקו לייו די טי.
קומו בֿושקי די קדוס דייז צדיקים. אי אקי טאמ-
ביין בושקו דייז צדיקים. אי נו אטימו אה אילייוס.
דישֿו משה, סינייור דיל מונדו, לייה לוס טינגו
פרונטוס. דימאנדו אה איל קין סון? ריספונדייו
איל, לייו, אהרן. אלעזר, איתמר, פנחס, יהושע,
כלב. דישו אה משה, סון סייטי, אי אונדי איסטאן
לוס טריס? ריספונדייולי, סינייור דיל מונדו, בי-
בֿוס סון לוס מואירטוס? ריספונדייו איל סי.
דישֿו איל דייו ב״ה, זכור לאברהם ליצחק ולישראל,
לייה בֿוס אמוסטרי דייז צדיקים. מאס קי בֿידֿו משה
פור איגמינעאר אה לוס אבו׳ העולם. סיינדו קי
איזיירון איל מעשה, קטיירון סינקו מלאכי חבלה
פור אטימארלוס. קי סון: אף, חימה, קצף, השמד,
ומשחית. דישו משה, סינייור דיל מונדו, בֿוס פא-
ראדֿוס פור אונו די אילייוס. אי לייו מי פארו
פור אונו די אילייוס. אי באלדאמוס אה איסטוס
משחיתים די איל מונדו. ריספונדייו איל דייו ב״ה,
אונו לייו אי אונו טו. לוס טריס קי פואידֿיס פור
איזיר. דישֿו אאיל, זכור לאברהם ליצחק ולישראל.
אונו אה קאדֿה אונו קי באלדאן איסטוס משחיתים.
לי דישו משה, סינייור דיל מונדו, דאמי לה לי-
סינסייה קי קירו אבֿלאר. ריספונדייולי, אבֿלה
קואנטו קיריס. דישו משה, סינייור דיל מונדו,
ביין מיראנדו, ישראל פאסארון פור איל לאו:
לא יהיה לך אלהים אחרים אי פאסארון סובֿרי
איל אי איזיירון איל עגל. אי בֿוס בושקאש פור
באלדאר אסטה לה פֿין בֿוס פרומיטיסטיש קי
קום עושה חסד לאלפים. אי קואנטוס דורו׳ איי
די אברהם אסטה אגורה אברהם, יצחק, יעקב,
לוי, קהת, עמרם, משה. אה סייטי נו איזיש חסד,
אה דוס מיל דורו׳ בֿאש איזיר חסד? ריספונדייו
אאיל, אי טו נו קום די אברהם לייו מאטו אה
איסבוב, אי אירי אה טי מאס די אילייוס. קי טופה
קי מי גֿורה סי אפֿירמה. דישו אאיל דייו ב״ה, קי איס
איל דין קי און שטר סי טופה אין און לוגאר קון
3 עדים, אי אוטרו סי טופה קון און עד. קואל שטר
בֿה מאס אדֿאנטי? ריספונדייו אאיל, איל די טריס
עדים. דימאנדו אאיל, איל שטר די טריס עדים
לו קיריש באלדאר, אי קיריס סוסטיניר איל שטר
קי טייני און עד? פור איסטו איגמינטו אלוס
אבו׳ העולם. קוזֿרי איסטו דישו שלמה ושבח אני
את המתים שכבר מתו וכ׳ו. לי דישו איל דייו
ב״ה אה משה, אין סיינדו קי לייו גֿורי אי דישי
זובח לאלהים יחרם. נו פואידֿו טומאר מי גֿורה
אטראס. ריספונדייו משה אאיל דייו ב״ה, בֿוס
איסקריבֿיסטיש אין לה ליי קי אונו קי טומו נדר
או שבועה, אי קירי באלדארלאס, איל מיזמו נו
פואידֿי באלדאר. סאלבֿו איל חכם פואידֿי באל-
דאר קון קי טומי התרה. קומו דישו איל פסוק
איש כי ידור נדר לה׳ וכ׳ו, אי טודֿו חכם זקן
קי איס מורה הוראה, סי קירי קי ריסיבֿאן או-
טרוס לו קי אמוסטרו. אדימיניסטיר קי לו א-
פֿירמי איל פרופייו אנטיס. קי אין בֿיינדו לה גֿינטי
קי איל לה אפֿירמו. לוס קי בֿיינין דיספואיס די
איל, לה אפֿירמאן. לו קואל, סי איל מיזמו נו לה
אפֿירמו. קומו קי לה אפֿירמין לוס בֿינייינטיס דיס-
פואיס די איל, אי בֿייני פור באלדארסי איסטו
קי אמוסטרו. אין סיינדו אנסי, בֿוס מי אינקו-
מינדאסטיס פור הפרת נדרים. לייה איס איל דין
קי באלדיס אה בֿואיסטרו נדר. אין אקיאה הורה
סי אינבולבֿייו קון סו טלית, אי סי אסינטו קומו
זקן, אי איל סאנטו בינדיגֿו איל, פארהדֿו קומו
דימאנדאר פור סו נדר. איסטו איס לו קי דישו
איל פסוק ושב בהר. איי פור דימאנדאר, קי
אריבֿה נו איי אסינטאדֿו אוטרו קי איל סאנטו
בינדיגֿו איל, קומו דישו איל פסוק והוא יושב על
כסא רם ונשא. אי טודֿוס לוס מלאכים אי שרפים
סון אינפיים, קומו דישֿו איל פסוק שרפים עומדים
ממעל לו. אי אנכי משה קואנדו סובֿייו אלוס סיילוס
דישֿו איל פסוק ואנכי עמדתי בהר. אי אקי דיזי

ואמב נהר קטצו קי סי אסינטו משה פור טומארלי התרה אה סו נדר דיל קריאדור. דישו איל קאנטו בינדיגו איל אה משה, מי מאראביאו לייו סובֿרי איל מאל קי אבלי פור איזיר אה מי פואיבלו. אקי-אה אורה דישו משה מותר לך, אין כאן נדר אין כאן שבועה. דישו רבי שמעון בן לקיש, פור איסטו סי לייאמו איש האלהים, פור דיזיר קי לו פואי מתיר איל נדר אאיל דייו ב"ה.

(פ' 4) וראיתי אני את כל עמל ואת כל כשרון המעשה כי היא קנאת איש מרעהו גם זה הבל ורעות רוח:

(ידי משה) אי דיספואיס די מילדאר טודו איסטו טירניש קי דימאנדאר, קי בידו משה פור אינמינטאר אלוס אבו' העולם, אין סיינדו קי לייא אביאה איניל דור סיטינטה זקנים איסקוזי-דוס דילוס בייזוס די ישראל. קי אין דימאנדאנדו איל דייו ב"ה אה משה קי לי אמוסטראר דייז צדיקים אין איל דור. אי איל סי ריפינטיאה די אטימאר אה ישראל. אי משה פורקי נו לוס אינ-מינטו אלוס סיטינטה זקנים אי אין לוגאר די איליוס אינמינטו אלוס אבו' העולם. אי נאס קומו בייני שלמה אי דיזי ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים. אי נאס קי דיזי דיספואיס אשר המה חיים עדנה. קי מוס בינו אביזאר פאליסיר, קי כון אבלאס סין הכרח. אינפירו אנסי איס סו דיקלארו, קי משה סי אינביזו די איל דייו ב"ה קי לי דימאנדו איל קאנטו בינדיגו איל דייז צדיקי' גמורים. קומו לי די-מאנדו די אברהם פור סדום. פור איסטו דישו לה קוזה דיקולגאדה אי אמוסטרו סייטי צדיקי' סיגון קונטימוס אריבה. אי דילוס סיטינטה קי איסקוזירה איל דייו ב"ה אוטרוס טריס אי סי אגוסטאראן אה דייז. בייינדו משה קי לי דימאנדו איל דייו ב"ה אוטרוס טריס, דישו אדם יראה לעינים וה' יראה ללבב. קיזו נו קיזו אינמינטו אלוס אבו' העולם. פור איסטו בייני שלמה פור דיזיר ושבח אני את המתים שכבר מתו מן החיים. קיטוס סון לוס ביבוס, לוס שבעים זקני' אשר חיים עדנה. קי נו אפרובֿיגֿארון אין אורה די קאנייה.

איי קין דיקלארה ושבח אני וכו', איסטי פסוק לו דישו שלמה פור דוד סו פאדרי. אין לה אורה קי פראגואו שלמה המלך אה איל בי"ה המקדש, בושקו קי אבאשארה פואיגו דילוס סיי-לוס אי נו אבאשו. איזו קרבן מיל אלקאבייונים אי נו אבאשו. איזו בינטי אי קואטרו תפלו' אי נו אבאשו. אסטה קי דישו (ד"ה ב' 6) זכרו לחסדי דוד עבדך, אין איל פונטו אבאשו פואיגו דילוס סיילוס קי אנסי דישו איל פסוק (שם 6) וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה. דוס סינייו-ריס פילייארון. איל אונו דישו קי בינו דוד אין אקיאה אורה. איל אוטרו דישו קי טרושו איל ארון די דוד סו פאדרי. איל ס' קי דישו קי בינו דוד אין אקיאה אורה, לו פרובו דיל פסוק קי דישו דוד ה' העלית מן שאול נפשי. אי איל סי' קי דישו קי טרושו איל ארון די דוד לו פרובה דיל פסוק אל תשב פני משיחך קי איס ביבו אי פירמי דילאנטרי די טי. איי קין דיזי קי טראאי ראיה דיל פסוק זכרה לחסדי דוד עבדך. אי פור איסטה אורה דישו שלמה ושבח אני את המתי' וכו'.

(פ' 5) הכסיל חבק את ידיו ואכל את בשרו.

ב"ין אי בירא טודו איל קי איי אאיל ריקיזה אי דה צדקה אלוס פרובֿים, אי נו איספריק-טה קון רבית קונטאן סובֿרי איל קומו סי אפיר-מארה לה לייא אינטירה אי טודאס לאס מצות, קומו דיזי איל פסוק (תהלים 15) כספו לא נתן בנשך ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם. אי קין אירה איסטי אפאמאדו קי סי גו-אדרו די איסטו. איסטי איס עובדיה קי אירה ריקו אי אירה אפיטרופוס די אחאב. קי אנסי דיזי איל פסוק (מלכים א' 18) ויקרא אחאב אל עובדיה. אי אירה ריקו מאס די לוס ריקוס די

אקיל דור. אי קיטו טודה סו אזיינדה פור אזיר צדקה קון לוס נביאים, סיינדו קי בֿינו טודו אקיל מאל. אירה טומאן אימפריסטאדו קון רבית די יהורם איזו די אחאב, פארה אבאסטיסיר די מאנ-טיניר לוס נביאים. עובֿדיה אפֿירמו כספו לא נתן בנשך. אינפֿירו יהורם קי אינפריסטו קון רבית, דישו איל דייו ב״ה אסטה אגורה קי איסטי פֿירמי. בֿינו יהוא אי מאטו אה איל. קומו דישו איל פס׳ ויהוא מלא ידו בקשת ויך את יהורם בין זרועיו ויצא החצי מלבו. קירי דיזיר קי יהוא מיטייו סו מאנו אין איל ארקול קי אירה קון איל אי ארונג׳ו לה סאאיטה, אי אירייו אה יהורם אינטרי לוס בראסוס, אי סאליו לה סאאיטה די סו קוראסון. אי פורקי אין לוס בראסוס אי סו קוראסון, פור קי אינדוריסייו סו קוראסון. אי איספאנדייו לוס בראסוס פור ריסיבֿיר איל רבי׳. אי אין טיימפו קי פֿראגואו שלמה איל בי׳ המקדש דישו ט דייו ב״ה אין סו אוראסייון, סינייור די איל מונדו, סי איי אומברי קי אגה אוראסייון דילאנטרי די טי קי דים אה איל אזיינדה. אי טו סאבֿים קי איס פור אזיר מטיסייאה, נו דים אה איל. אי סי בֿיסטיס אומברי קונבֿינידו אין סו ריקיזה פור אזיר מצו׳ צי דאראס אה איל, קומו דיזי איל פסוק (ר״ה ב׳ 7) ונתת לאיש בכל דרכיו אשר תדע את לבבו. פור ראזון קי אין איסטי מונדו סון לוס רשעים ריקוס פור אזיר מטיסייאס, אי איסטאן קון פאס אי אקידו. אי לוס צדיקי׳ פרובֿים. אינפֿירו לעתיד לבוא קואנדו בֿה אבֿריר איל סאנטו בֿינדיג׳ו איל אלוס צדיקי׳ לוס סיליירוס די גן עדן. לוס רשעים קי קומיירון נשך ותרבית, סון אפאריז׳אדוס פור מודריר קון סוס דיינטיס סוס קארניס קומו דישו איל פסוק הכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו. אי אילייוס דיזין קין מוס דיירה קי פֿו-איראמוס פועלים אי לאזדראדורים אי נו בֿינייראַ-מוס אין איסטו.

(פ׳ 6) **טוב מלא כף נחת ממלא הפנים עמל ורעות רוח.**

שלמה המלך. אין איסטי פסוק מוס דה און דו-טרינו, קי איס מיזור אה איל קי מילדה פוקו אי אינטיינדי מוג׳ו. קי מיזור איס מילדאר דוס סדרים די משנה או גמרא, אי קי איסטי אוזאדו אין אילייוס אה אפֿירמאר לו קי מילדו מאס די מילדאר מוג׳אס הלכו׳ אי קי נו איסטי אאוזאדו אין אילייאס, קי איסטו סי לייאמה מא-ליסייה די איספיריטו. פורקי סו כוונה איס פור קי לו לייאמין לה ג׳ינטי סאבֿייו. מיזור קי מילדי הלכו׳ אי קי איסטי אאוזאדו אין אילייאס. מאס די איל קי מילדה הלכו׳ ומדות אי נו איסטה אאו-זאדו אין אילייאס קי סו בֿילונטאד איס קי לו לייאמין אומברי קי סאבֿי מוג׳אס הלכו׳. מיזור איס קי מילדי הלכו׳ אי מדות אי קי איסטי ביין אאוזאדו אין אילייאס. מאס די מילדאר הלכו״ אי מדו׳ אי הלמוד אי קי נו איסטה אאוזאדו אין אילייאס, סו בֿילונטאד איס קי לו לייאמין לייננו די ליי. מיזור איס איל קי טייני דייז דוקא-דוס די קאבֿדאל אי דה אי טומה קון אילייוס, אי סי מאנטייני קון אילייוס. די איל קי בֿה אי אינפריסטה קון אינטיריסו. סובֿרי איל דיזין איל משל **דיוזיף בריביתיה מאבד דיליה ודלא דיליה**, קירי דיזיר איל קי אינפריסטה קון רבי״ מוג׳וס גרושים אזי משא ומתן, פיידרי לו סוייו אי לוקי נו איס סוייו. קירי דיזיר קי פיידרי איל קי אינ-פריסטו אי איל קי טומו אינפריסטאדו קומו דישירון ח׳ז׳ל קי פור פיקאדו דיל רבי׳ אפורה לאס אזיינדאס דיל אומברי קי סו בֿילונטאד איס קי לו לייאמין מירקאדיר קי אזי מוג׳וס ניגוס. מיזור איס קי אנדי אי קי פיני אי קי די צדקה סיגון סו פודיר מאס די איל קי בֿה אי ארובֿה אי אריבֿאטה אי דה צדקה דיל ביין די אוטרוס. איל משל דיזין **גיפא בחזורין ומפלגא לבישא** קירי דיזיר איל קי אזי זכות פור לה קטיי פור דאר צדקה אלוס פרובֿים אי פור אפיאדאר אאזינוס. איסטו נו איס סטבֿו מאליסייה די איספיריטו קי לו לייאמין בר מלוה.

(פ׳ 7) ושבתי אני ואראה הבל תחת השמש ·

(פ׳ 8) יש אחד ואין שני גם בן ואח אין לו ואין קץ לכל עמלו גם עינו לו תשבע עשר ולמי אני עמל ומחסר את נפשי מטובה גם זה הבל וענין רע הוא ·

(רש״י) איסטי פסוק מוס אבֿיזה קי איי אין איל מונדו אונה ג׳ינטי קי אזי טודוס סוס איג׳וס סולו. טאמביין איזו אי אירמאנו נו טייני· סי איס תלמיד חכם נו קומפרה און דיסיפלו קי איס קומו איזו· אי נו חבר קי איס קומו אירמאנו· אי די לה מוג׳ה איסקאסורה נו טומה מוז׳יר פור סיאיר אה איל קומו אירמאנו פור אייודו, אי פור אינ-ג׳ינדראר איזו. אי סי איס מירקאדיר נו קומפרה און חבר, אי סאלי פור סו ריקאבֿדו סולו· אי נו איי קאבֿו פארה סו לאזירייה קי איל לאזדרה פור אינפליאר אי פור בֿינדיר אי פור סירראר אי פור אבֿריר אי פור בֿיסטיר אי פור דיזנודאר אי פור גיזאר אי פור קומיר, פור אזיר סו קאמה אי פור אליבֿאנטאר· טאמביין סו אוזו נו סי ארטה די רי-קיזה. אי פור איל ממון פירסיגיי דיטראס די איל ממון. אי קואנדו בֿייני סו קאבֿו אינפיסה אה ייוראר אי דיזיר פארה קוטו לאזדרי, אי מינגואי אה מי אלמה די טודו לו בואינו· אבֿרי סוס מאנוס אי לו דישה טודו פארה אזינוס קי גוזין די סו לאזירייה. טאמביין איסטו איס נאדה, אי און קו-אינטו די מאליסייה .

איי קין דיקלארה איסטי פסוק אין אוטרו אופן, יש אחד ואין שני, איסטי איס איל סאנטו בינדיג׳ו איל קי אנסי דיזי איל פסוק שמע ישראל ה׳ אלהינו ה׳ אחד. ואין שני קי נו טייני חבר אין סו מונדו. גם בן ואח אין לו, קי נו טייני ני איזו ני אירמאנו. סאבֿו קי לה קירינסייה קי אקירינ-סייו איל סאנטו בינדיג׳ו איל אה ישראל קי לוס ליאמו איזוס אי אירמאנוס. קומו דיזי איל פסוק בנים אתם לה׳ אלהיכם, אי דיזי אוטרו פסוק למען אחי ורעי. ואין קץ לכל עמלו, לו קי איזו אין

מעשה בראשי׳. אי אין קאדה דיאה רינובֿה מעשה בראשי׳ קומו דיזימוס איניל יוצר ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשי׳. קי איל גובֿירנה אי מאנ-טייני אין קאדה דיאה מקרני ראמים עד ביצי כינים. אין קאדה דיאה ייאגה אי מיליזינה, מאטה אי אבֿידיגואה. פארה מיינטיס אין לוס די אריבֿה אי אין לוס די אבֿאשו. טייני קארגו די סוס קריאדוס· טייני קודייאדו פור ריספונדיר אה קאדה אונו סיגון סוס דימאנדאס פארה ביין. איס סירקאנו אה טודו איל קי לו ליאמה אין בֿירדאד. טייני קארגו די לה אומה ישראל״ פורקי טורנין אין תשובה פור אזירמוס מיריסיר די טודו בואינו, אין קאדה רוג׳י ברמה קימו איל ליאון, אינדינייה פור איל ב׳ המקדש אי פור ישראל קי איסטאן אין גלות. ולמי אני עמל, קירי דיזיר קי דיגה איל ן׳ אדם אה קין לאזדראי ייו, קי נו סי אמינגואי מי אלמה די ביין נו איס קי בֿאלייה אין סוס קאמינוס·

איי קין דיקלארה יש אחד ואין שני איסטי איס אברהם, קי אנסי דיזי איל פסוק (יחזקאל 33) אחד היה אברהם. ואין שני קי נו טיניאה אין סו טיימפו אוטרו קומו איל די קונוסיר אל דייו ב״ה. גם בן ואח אין לו. איזו אי אירמאנו נו אירה אה איל אין אורה קי פואי איג׳אדו אין אור כשדים· אי אין לה אורה קי לי דישו איל דייו ב״ה קח נא את בנך את יחידך, נו בֿידו קי אירה סו איזו סי נו לו ייבֿו אה דיגולייאר קון מוג׳ה בֿולונטאד, פור אזיר קומאנדו דיל קריאדור. ואין קץ לכל עמלו די מצו״ אי איג׳אס בואינאס. קי דיגה איל ן׳ אדם ולמי אני עמל, קי טודו איל קי נו אזי קומו איל גם זה הבל וענין רע הוא .

איי קין דיקלארה יש אחד ואין שני איסטי איס שבט לוי· אין לה אורה קי איזיירון איל עגל· אבֿאשו משה קון לאס לוחו׳, בֿיינדו איל גראנדי מאל, לאס איג׳ו די סוס מאנוס אי לאס רומפייו. אי דישו מי לה׳ אלי. קיזינדו דיזיר, קין נו פיקו קון איסטי פיקאדו קי בֿינגה אונדי מי. סי אלי·

ב̃אנטארון שבט לוי אי דישירון מואיסטרו סינייור משה· מוזוטרוס פואימוס אפארטאדוס די איסטי פיקאדו. ריספונדייו אה איליוס עברו משער לשער והרגו איש את אחיו ואיש את קרובו· אי איזיירון שבט לוי קומו לים איקומינדו משה, אי קוב̃רי איליוס דישו משה, האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע· ואין קץ לכל עמלו אין לה אוב̃-רה דיל משכן. קי לה אורה קי דיזיאה משה קומה ה׳, אפונטו ב̃יניאן איל שבט לוי, אי אפ̃לוטאב̃אן לאס ב̃ידאס אי לו גאנטאב̃אן איל משכן אי לו קארגאב̃אן קוב̃רי סוס אומברוס· אי קואנדו דיזי-אה שובה ה׳, לו אפוזאב̃אן אי מיטיאן סוס ב̃י-דאס קי לייה איסטאב̃אן קון סוס נומירוס, אי אפונטו לו אדוב̃אב̃אן. גם עינו לא תשבע עושר, איסטוס קון לוס קורבנות. טודו איל קי נו אזי קומו איל גם זה הבל וענין רע הוא.

איי קין דיקלארה יש אחד ואין שני, איסטי אים איל יצר הרע, ואין שני קי נו איי אה איל אוטרו פור אזיר איל פיקאדו גם בן ואח אין לו. אין לה אורה קי ב̃ה איל אומברי פור אזיר איל פיקאדו, נו מירה קי טייני איזו קי מו-אירי פור סוס פיקאדוס. אי נו ב̃י קי טייני איר-מאנו, פור אב̃ירגואינסארסי די איל פור סו פ̃יט-דאד. ואין קץ לכל עמלו· די אזיר אוב̃ראס מאלאס גם עינו לא תשבע עושר. איסטאס סון סוס אוב̃ראס מאלאס קי נו סי לי ארטה סו אוזו· אי איל קי אזי אנסי גם זה הבל וענין רע הוא.

(פ׳ 9) טובים השנים מן האחד אשר להם שכר טוב בעמלם:

(פ׳ 10) כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואילו האחד שיפול ואין שני להקימו:

(פ׳ 11) אם ישכבו שנים וחם להם ולאחד איך יחם·

[פ׳ 12) ואם יתקפו האחד השנים נגדו והחוט המשולש לא במהרה ינתק·

שלמה המלך מוס דה און דוטרינו דיזייניומוס קי מיזור סון דוס מאס קי אונו. פור איסטו קי קומפרי אה איל חבר, אי קי טומי מוזיר, קי אינטרי לוס דוס טייגן איספאסייו אין סוס לאזירייאס. קי לה מלאכה קי סי אזי אינטרי דוס, אים באסטאנטי קי לה מוזיר לי אים טייודה גראנדי פארה סו מארידו· קי סי סי קאיי טייני קין לו טיראנטי. אי איסטאנדו סולו או סולה סי סי קאיין אונו די איליוס קין אים קי לוס פואידי טיראנטאר. ואילו סי מילדה אוי לו קירי דיזיר גואיי אה איל קי איסטה סולו. טאמ-ביין גאנאן די איסטו קי סי איסטאן לוס דוס אפירמאן לה מצוה די פרו ורבו. אי סי נו קאזו, נו פואידי אזיר נאדה, ואם יתקפו קירי דיזיר קי סי ב̃ינייירון טגונוס לאדרונים פור רובאר, סי סון דוס לי ב̃יינין אינפ̃רינטי דיל לאדרון, כל שכן כי סון טרים. והחוט המשולש קירי דיזיר אי לה קואירדה קי איסטה טורסידה אין טרים. נו טאן פריסטו סי ארראנקה.

איי קין דיקלארה טובים השנים מן האחד. דוס קי איסטאן אסינטאדוס אי טראב̃אזאן אין לה ליי· אים מיזור מאס קי איל אונו קי מילדה סולו· קי קואנדו סון דוס. סי איל אונו נו אינ-טינדייו לה הלכה, ב̃ייני איל סיגונדו דה אי טומה אין איליה אי לה קיטה אה לוז. איסטי אב̃לה, אוטרו אב̃לה, אסטה קי סאלי לה הלכה אה לוז והחוט המשולש וכו׳ אים איל רב. קי לים טורנה אה איליוס לה הלכה, אי דה סוס ראזונים. אי סי סון מירקאדירים מיזור לוס דוס קי איל אונו. קי דאן אי טומאן קון דיפ̃יר טאנטו לו קי אימפליארון. טאנטו לו קי ב̃ינדיירון. קי סי אונו די איליוס ב̃ייני פור יירארסי אין און קואינטו. איל אוטרו לו ריקורדה קי סי יירו אין איל קואינטו. אינדי מאס קואנדו סון טרים קי אקיאו אים ב̃ירדאד קי סיימפרי איס-טאראן קונטינטים קומו דיגו שלמה המלך והחוט המשולש וכו׳.

(פ׳ 13) טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד.

(פ׳ 14) כי מבית האסורים יצא למלוך כי גם במלכותו נולד רש,

טוב ילד מסכן וחכם. איסטי איס איל יצר הטוב, אי פורקי סי ליאמו ילד, קי נו סי אג׳ונטה קון איל ן׳ אדם, סינו קואנדו טייני 13 אנייוס. אי פורקי סי ליאמו מסכן, קי נינגונו לו אוליין אה איל, אי פורקי סי ליאמו סו נומברי חכם. קי איל אינביזה אלס קריאנסאס איל קאמינו די-ריג׳ו· ממלך זקן וכסיל, איסטי איס איל יצר הרע, אי פורקי סי ליאמו מלך, קי טודוס לו אוליין אה איל. אי פורקי סי ליאמו זקן, קי איל סי אג׳ונטה קון איל ן׳ אדם דילה אורה די סו נא-סיר אי אסטה סו ב׳יז׳ס. אי פורקי סי ליאמו כסיל, קי איל אינביזה אה איל אומברי פור איל קא-מינארלו אין קאמינוס נינגרוס. אי אין סיינדו איל ן׳ אדם סי אינביזו קון איל, סיימפרי לו ב׳ה אוליינדו סוב׳רי טודו לוקי לי דיזי· אי נו סאב׳י איל אומברי קואנטו נער אי קואנטוס יסורים ב׳יינין סוב׳רי איל. אי נו סי אקאב׳ידה אה נו אולייר לו.

(פ׳ 15) ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש הילד השני אשר יעמוד החתיו:

אגורה דיזי איל פסוק קי איל אומברי קי טייני סאב׳יר אי קונוסי לוס אינברולייוס קי אינברולייה איל יצר הרע. סיינדו סון נאדה אי ב׳אנידאד, נו לו סיינטי פור נאדה, אי סי ב׳אן דיטראס דיל קונסיז׳ו דיל יצר הטוב, סוב׳רי קי לי ב׳ייני דיספואיס די טריג׳י אנייוס. סיינדו סוס קונסיז׳וס בואינוס, לו דישה אה איל ב׳ייז׳ו, קי איס איל יצר הרע. אי טומה אה איל סיגונדו קי איס איל יצר הטוב. אי לו טומה אין סו לוגאר דיל יצר הרע פור גאנאר ב׳ידאס די איל מונדו ב׳יניין.

(פ׳ 16) אין קץ לכל העם לכל אשר היה לפניהם גם האחרונים לא ישמחו בו כי גם זה הבל ורעיון רוח.

איסטי פסוק איסטה אב׳לאנדו פור דור המבול, קי איב׳אן פרוג׳יגואנדו אי מוג׳יגואנדו מויי מוג׳ו אי אינג׳ירון לה טיירה די פואיב׳לו. גם האחרונים וכו׳ קירי דיזיר קי אפילו לוס קי נא-סיירון דיספואיס נו סי אלגראון, קי פור סוס פיקאדוס פואירטיס ליס טרושו איל מבול. אי לו קי איסקאפארון פואי נח אי סוס איז׳וס. כי גם זה הבל, קירי דיזיר קי נו סי פינסארון קי איסטו איב׳ה אה סאליר פור אונדירסין קון לאס אגואס דיל מבול.

(פ׳ 17] שמור רגלך כאשר תלך אל בית האלהים וקרוב לשמוע מתת הכסילים זבח כי אינם יודעים לעשות רע.

אין איסטי פסוק מוס דה און דוטרינו קי קואנדו ב׳ה איל אומברי אה איל קהל אה דיזיר סו תפלה, קי סיאה קון טימור אי קון פאב׳ור, קי גואדריס טו פיי די נו איר אה איל קהל קון פינ-סאמיינטוס נינגרוס. אי סי מיסקלה טו תפלה קון איסטוס פינסאמיינטוס. אי סי ב׳ירה אין איל קהל אלגונו קי איסטה אב׳לאנדו ליה קורי פור אולייר, אי מיטיר סו בוקה· קי איסטה תפלה אסימיז׳ה אה אקיאוס לוקוס קי טראין סאקריפיסייוס, אי סי ב׳ינדין איסטה ג׳ינטי קי נו סאב׳ין פור אזיר מאל. מה אין סו קוראסון פינסה די דיסטרואיר מונדוס.

איי קין דיקלארה שמור רגלך קי נו אינטרי איל אומברי אה איל קהל קון דינירו אטאדו אין איניודוס, ני דיזנודו, ני דיסקאלסו קון איל פולב׳ו אין סוס פייס, ני קון סו קאמיזה די אפואירה, ני סו מנעל די אפואירה קומו טראי לה גמרא (ירושלמי פרק היה קורא) קי איס לו קי דישו איל פסוק ויבוא עד לפני שער המלך כי אין לבוא

חל סער המלך בלבוש סק. ומה פור כבוד די ריי בסר ודם נו קי חזי חנסי, פור כבוד די מלך מלכי המלכים הק׳בה על חחת כמה וכמה. פחרה סיימפרי קי נו סי פחרי חיל חומברי פור דיזיר עמידה חין לוגחר טטו, סי נו חין לוגחר בחשו, קומו דישו חיל פסוק ממעמקים קרחתיך ה׳. פח-רה סיימפרי קי נו דיגה תפלה חיל ן׳ חדם, סי נו סי מירה סו פוחירפו חנטים. קי עודו חיל קי דיזי תפלה חי סו פוחירפו לימפייו. חקיחה תפלה כי לייחמה תועבה. כטבו קי חיסעי לימפייו. דישו רבי יוחנן סמור רגלך, גוחרדה עו פיי די גועחס די חוריכה. דישו רבי חבח קי חים לו קי דישו חיל פסוק יהי מקורך ברוך, חיסעי חים חיל חומ-ברי קי, סו מחנחדירו די סו פוחירפו קי חיסעי לימפייו חי סי לייחמה בינדיגו. מתת הכסילים זבח קירי דיזיר קומו חקונטיסייו מעסה חין רבי יוחנן בן זכחי. חון דיחה קחוינחנדו בידו חון חומברי קחבחנדו פוזו. לי דישו חיסעי חומברי חה רבי יוחנן, לייו סו מחס גרחנדי די עי. די-מחנדו חה חיל פורקי? ריספונדייו פורקי לייו חיסעו טרחבחזחנדו פור דימיניקעיר דילוס מוגוס. דישו חחיל, כי בייני טגון חומברי חה עי חי עי דימחנדה טגון דין, לי דיזיס חה חיל ביבי חגוחה די חיסעי פוזו קי סון קלחרחב חי ליילחדחס. חו סי עי דימחנדה חה עי טגונה מוזיר סוברי סו נדה דיזיס חה חילייה חז עבילה חין חיסעי פוזו, קי סוס חגוחס סון לימפייחס.

מילדו סוברי חיל חיסעי פסוק, וקרוב לשמוע מתת הכסילים זבח כי חינם יודעים לעשות רע.

קאפיטולו ה

(פ׳ 1) אל תבהל על פיך ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים.

(פ׳ 2) כי בא החלום ברוב ענין וקול כסיל ברוב דברים.

אין חיסעוס פסוקים מוס דה חון דוטרינו די-זיינדומוס, קי כי עופה חין חיל מונדו חונה גינעי קי פרומיעין טגון כדר חו חונה סבועה, קומו חיי בעונות חין חיסעי דור קי סין פינסחר חינמינעחן חיל נומברי דיל קריחדור חי גורחן חונחס גורחס פוחירעים קין דיזי די מי אל עח-בחן, קין דיזי פור לה ליי די משה, סין הכרח חי סין מיניסעיר. גוחיי! קי חיסעה גינעי נו חינעיינדין לו קי גורחן. ביינדו חיסעו שלמה המלך קון רוח הקדש לו קי בה חה סיחיר. פור חיסעו מוס דיזי חנעים קי קיעים לה גורה די עו בוקה פינסה חין עו קורחסון חנעים קי חים לו קי בחס חה דיזיר, נו חפריסורים פור קיעחר סימיזחנעים פעחברחס דילחנעי די חיל קריחדור

קי איל קריאדור איסטה אין לוס סיילוס. אי טו איסטאס אינסימה דילה טיירה. פור איסטו טי אקאבֿידו קי סיאן טוס פאלאבֿראס פוקאס.

(פ׳ 3) כאשר תדר נדר לאלהים אל תאחר לשלמו כי אין חפץ בכסילים את אשר לא תדר שלם.

(פ׳ 4) טוב אשר לא תדור משתדור ולא תשלם:

שלמה המלך מוס דה און דוטרינו קי קואנדו און אומברי פרומיטייו אלגונה פרומיסה, קי נו טארדי פור פאגארלה. קי לוס קי טארדאן די פאגאר אסימיזאן אלוס לוקוס, קי נו קאבֿין לו קי ליס בֿייני אין סו קאבֿיסה. פור איסטו טי דיגו קי מיז׳ור איס איל נו אפרומיטיר, קי איל אפרומיטיר אי נו פאגאר. קומו טראי לה גמרא (פ״ק דחולין) מעשה אין אונו קי אפרומיטייו אי נו פאגו. אי פֿואי פור פארטיס דילה מאר פור מיראר סו ניגוסייו, קי אונדייו סו נאבֿי אי מורייו אין לה מאר. דישו רבי שמעון, טודו איל קי אפרומיטי אי נו פאגה פריסטו, סו קאבֿו בֿייני אה אזיר קואטרו פיקאדוס, קי סון: ע״ז, גלוי עריות, שפיכו׳ דמים, לשון הרע. אי טודאס איל·ייאס מוס לאס אינבֿיזאמוס די יעקב אבינו, פור קאבֿזה קי אפרומיטייו איל נדר סיגון איסטה דיקלאראדו איניל מעם לועז בראשית אין פ׳ וילא אין סיינדו קי טארדו די פאגאר, בֿינו סובֿרי איל איסטוס קואטרו פיקאדוס: ע״ז די אונדי איסטה קי אנסי דיזי איל פסוק (בראשי׳ 35) ויאמר יעקב אל ביתו הסירו את אלהי הנכר. גלוי עריות די אונדי איסטה קי אנסי דיזי איל פסוק ותצא דינה בת לאה. שפיכו׳ דמים די אונדי איסטה קי אנסי דיזי איל פסוק ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים. לשון הרע די אונדי איסטה קי אנסי דיזי איל פסוק וישמע את דברי בני לבן. חכמים דישירון טודו איל קי טומה נדר אי נו פאגה, אינבֿירה אה סו מוז׳יר. אה קואלה מוז׳יר, אלה מוז׳יר קי לו איסטי-מה אה איל מארידו. קומו דיזי איל פסוק ואני בבואי מפדן מתה עלי רחל. רבי יצחק דישו, איל קי אפרומיטי אי פאגה טייני שכר סובֿרי סו נדר אי סי לי מוג׳יגואה איל שלום קומו דיזי איל פס׳ נדרו ושלמו לה׳ אלהיכם. אי איל קי אפרומיטי אי נו פאגה, קאבֿזה מואירטי פארה סי מיזמו, קומו דיזי איל פסוק כי דרוש ידרשנו ה׳ אלהיך מעמך. די טי סי בֿינגאן אי נו די טו אזיינדה. דישו רבי אבי אין מיתה בלא חטא, ואין יסורין בלא עון. אין מיתה בלא חטא, קומו דיזי איל פסוק הנפש החוטאת תמות. ואין יסורים בלא עון. קומו דיזי איל פס׳ ופקדתי בשבט פשעם ובנגעים עונם. קי סיגון לה אובֿרה קי אזי איל אומברי, אנסי לי פאגאן אה איל. קומו דיזי איל פסוק

כי פעל אדם ישלם לו:

קומו אקונטיסייו מעשה אין און ג׳ודייו קי טיניאה דוס איז׳וס, אונו בואינו אי אונו ניגרו. איל בואינו קואנדו לי בֿיניאה אלגונה מצוה די אזיר, קוריאה קון טודה סו פֿואירסה אי אזיאה לה מצוה. איל ניגרו קוריאה קון טודה סו פֿו-אירסה פור אזיר עבירות סין אינפֿאסטייארסי. איסטי ג׳ודייו סי דיטירמינו קון סו איז׳ו איל בו-אינו די בֿינדיר טודו לו קי טיניאה אין קאזה פור אזיר מצות. אי אנסי איזו די בֿינדיר טודו לוקי טיניאה אין קאזה אי לו איספארזייו אין מצות. לה מוז׳יר די דיטו ג׳ודייו, בֿיינדו פרובֿי, דישו אה סו מארידו קי אין סו קאשה די רופה לי קידו און פידאסו די רופה בֿאליבֿלי, קי לו טומארה אי קי לו בֿינדיירה פור אזיר אלגון קאבֿדאל פור מאנ-טינירסין, פֿואי אי לו בֿינדייו אין דייז דוקאדוס. איסטאנדו פור לה קאיי קון לוס דוקאדוס, אינ-קונטראר קון איל לוס גבאים דילה צדקה. לי דימאנדארון אה איסטי אומברי קי פואידיאה דאר סו פארטי אין איסטה קוזיטה קי איס פור קאזאר אה אונה גואירפֿאנה. קי איזו איסטי אומברי, סיגון טיניאה לוס דייז דוקאדוס לוס דייו אלוס

גבאי צדקה. אי איסטו אירה דיאה די הושענה רבה. סי אפירגואינסו דילה מוזיר, אין לוגאר די אירסי אה קאזה סי פואי אה קהלה. פידו פאס קריאטורה קי איסטאבאן גוגאנדו קון אתרוגים. אין סיינדו מוגוס, טומו אונוס קואנטוס די איליוס אי לוס איגו אין איל קאקו. סי איסבארקו אין נאבי אי קאיו אלה קיבדאד קי מוראבה און גביר. אינטראנדו אין לה קיבדאד, סינטייו קי איל גביר איסטה מוגו חאזינו, אי סי קונייו איל גביר איספאנטייו, קי לי דיזיאן סי איי קי קומים אתרוגי' די אקיאוס קי בינדיזין אה איל דייו ב"ה לוס גודייוס אין דיאה די סוף פייסטה, עי מיליזינאס די עו חאזינורה. איספירטאנדוסי איל גביר די סו איספאנטייו, אינביאו פורקי לי בושקאראן די איסטוס אתרוגים. אי לה גינטי דיל גביר נו דישאר לוגאר די איר בושקאנדו אונדי סי טופאן די איסטוס אתרוגים אי מיראבון נאבים אי בוטיקאס אי מאגאזינים אי נו טופארון. פיירון אה איסטי גודייו, לי דימאנדארון סי טיניאה קוזה די בינדיר. אין סו ריספואיסטה קי איס אונברי מויי פרובי. מיראבון איל קאקו אי פיירון לוס אתרוגים לי דימאנדארון קי איס איסטו? לים ריספונדייו קי איסטוס אתרוגים סון דילה פייסטה גראנדי קי אזימוס לוס גודייוס לו טומארון אה איסטי גודייו קון איל קאקו אי לו טרושירון דילאנטרי דיל גביר. אין קומיינדו איל גביר אונו די איליוס, אפונטו סי מיליזינו די סו חאזינורה. קומאנדו אינטונסים איל גביר קי לי פאזיין לוס אתרוגים דיל קאקו אי קי סי לו אינגאן די דוקאדוס. אי מאס לי דימאנדו קי איס לוקי קיריאה קי לי איזייה איל גביר. לי ריספונדייו דאמי אה מי פאן פארה טודה לה בידה אפונטו דייו אורדין איל גביר פורקי דייראן אה איסטי אונברי לו קי דימאנדאבה. נוטאמוס די איסטי מעשה קי סיגון אזי איל אונברי אנסי טופה קומו דיזי איל פסוק כי פעל אדם ישלם לו.

(פ' 5) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך.

שלמה המלך, אין איסטי פסוק מוס קאסטיגה און קאסטיגירייו מויי פואירטי אי מוס דיזי שש הנה שנא ה' ושבע תועבת נפשו. קירי דיזיר סיש קוזאס סון קי לאס אבוריסייו איל דייו ב"ה, אי לה סייטינה אבוריסייו סו בולונטאד. (1) איס עינים רמות. (2) איס לשון שקר. (3) איס ידים שופכות דם נקי. (4) איס לב חורש מחשבו"און. (5) איס רגלים ממהרות לרוץ לרעה. (6) איס יפיח כזבים עד שקר. לה מאס פואירטי די טודאס איסטאס 6 איס משלח מדנים בין אחים. (מ' איכה) דישו רבי יוחנן, טודו איל קין טייני אונה די איסטאס מדות סי איגגי די ליפרה, אי נו טראי קאבו. קי אקאבו קאיי אין פודיר די סו אינימיגו. לה פרימירה קי דישימוס קי איס עינים רמות, מו לה אינביזאמוס די לאס מוגאגאס קי אביאה אין ציון. קואנדו קאמינאבאן פור לה פלאסה, אינבאנטאבאן לה גארגאנטה אין אלטו, אי קאמינאבאן קון מוגה גאוה, קון סיזאס פריטאס דוזודיאדאס די בוייה, קון אוזוס אינסימה דילאס פיסטאנייאס סי מיטיאן בוייה קולוראדה. קואנדו אירה אונה די איליאס פיסטיין 6 גולייאס, אקוסטאבה לה גארגאנטה פארה אריבה פור אמוסטראר סוס גולייאס, אי איבה מיראנדו די לאס דוס פארטים פורקי לה בייראן. סי אירה אונה די איליאס אלטה די בויי בושקאבה דוס מוגאגאס קורטאס די בויי אי לאס מיטיאה אונה די קאדה לאדו, פורקי לה בייראן קומו אירה אלטה. אי קואנדו אירה קורטה, בושקאבה דוס מאס קורטאס, אי איליייה סי מיטיאה גטיגאס אלטאס, פורקי פאריסיירה קי אירה אלטה. אי אירה חארבאן קון סוס פיים אין קאדה פאסו פורקי לה קינטייראן אי לה בייראן. אי טומאבאן אונה קאנייה אי לה אינגיאן די אזייטי די רוזה אי לה מיטיאה די-

באבֿו די סו קארקאנייט, אי קואנדו אירה בֿיאין קומפאנייה די מאנסיבֿוס. דאבֿה אונה פיזאדֿה בואינה, אי ש׳יאה אקיל גואיזמו בואינו קי ריטינייאה לה פלאסה. אי איסטו אירה פארה לוס מאנסיבֿוס מאס קי טוסיגו די קולובֿרו. אי איל דייו ב״ה לי דיזיאה אה ישעיה הנביא. קי אים לו קי אזין איסטאס מוג׳אג׳אס, אנדה קאסטיגאשאס. אי אירה ישעיה דיזיין. טורנה אין בֿוזוטראס, נו סיאה קי בֿינגה איל אינימיגו סובֿרי בֿוזוטראס. איליאס דיזיאן, סי בֿיינין לוס אינימיגוס קי מוס פואידֿין אזיר. סי מי בֿי שגון ריקו מי טומה פור מוזֿיר. אי סי מי בֿי שגון מאס גראנדי מי ליבֿה קון פאייטון. דישו איל דייו ב״ה, בֿוזוטראס דיזיש סי מי בֿי שגון ריקו מי טומה פור מוזיר. אי סי מי בֿי שגון מאס גראנדי מי ליבֿה קון פאייטון. בֿירימוס קושו סי בֿה אפֿירמאר או לו די בֿוזוטראס, או לו מיאו. ליס אינביאו איל דייו ב״ה און מודֿו די ליפרה קי ליס קשיירון לוס קאבֿיליוס דילה קאבֿיסה, אי סי ליס בֿיאה לה מיאוליירה קי סי אזיאה קשבֿו קומו דיזי איל פסוק ושפח ה״ קדקד בנות ציון. רבי יוסי בר חנינא דישו קי ליס אינביאו איל דייו ב״ה מוג׳וס מודֿוס די פיאוזוס. אי טאנטו אירה לה ליפרה קי סו מאנאדֿירו סי אבֿרייו, אי איבֿה קורייינדו סוס סאנגריס פור סוס פייס אי אינסוזייאבֿאן אלה טיירה. דישו איל סאנטו בינדיג׳ו איל. ספֿיין לייו קי לאס אומות העולם נו סי אפֿארטאן די איל ברעת, סי ליס אבֿרייו סוס מאנאדֿירוס. אי ליס איבֿה קורייינדו לה סאנגרי פור אינבאשו. אי בֿיניאן לוס אינימיגוס אי לאס מיטיאן אין לוס פאייטונים, אי איראן לוס פאייטונים ליינוס די סאנגרי. אי איל פודֿיסטאדֿור קומאנדאבֿה קי לאס מיטייראן אינבאשו אי קי פאסארה איל פאייטון פור אינריבֿה די איליאס. אי קון סוס לאנסאס לאס שאנסיאבֿאן. איסטו איסקלאמאבֿה ירמיה אי דיזיאה סורו טמא קראו למו. רבי מאיר דישו סורו לשון יוני אים סירון סירון. אינביזימוס די

אקי קי איל קי אים ענים רמות, סי אינג׳י די ליפרה אי לי בֿייני אין סו קאבֿיסה לו קי נו אים די בֿיניר. לה סיגונדה קי אים לשון שקר, קירי דיזיר קי אבֿלה מינטירה קי אים לשון הרע, סי אינג׳י די ליפרה. מו לו אימביזאמוס די מרים קומו דישו איל פסוק ותדבר מרים ואהרן על משה. קי איסקריבֿיו דיספואיס והנה מרים מצורעת כשלג. טריסירה קי אים ידים שפכות דם נקי, קירי דיזיר טודֿו איל קי אריבֿיירטי לה סאנגרי די סו חבר סי אינג׳י די ליפרה. אינדיספארטי קי איל איספירה אה קי לי אגאן אי אה איל סיגון איזו. די אונדי מו לו אינביזאמוס די יואב קומו דיזי איל פסוק (מלכים א׳ 2) והשיב ה׳ את דמו על ראשו. אי די אונדי איסטה קי סי אינג׳ו די ליפרה קומו דיזי איל פסוק (שמוט ב׳ 3) יחלו על ראש יואב זב ומצורע. לה קואטרינה קי דישימוס קי אים לב חורש מחשבות און, קירי דיזיר טודֿו קוראסון קי פינסה די אזיר מאל אה סו חבר סי אינג׳י די ליפרה. מו לו אינביזאמוס די עוזיה קי בושקו פור מינוספריסייאר לה כהונה גדולה. אי די אונדי איסטה קי סי אינג׳ו די ליפרה, קי אנסי דיזי איל פסוק (שמוט ב׳ 15) וינגע ה׳ את המלך ויהי מצורע עד יום מותו. לה סינקינה קי דישימוס קי אים רגלים ממהרות לרוץ לרעה, קירי דיזיר פייס קי קורין פור אזיר מאל סי אינג׳י די ליפרה. מו לו אינביזאמוס די גחזי, אי די אונדי איסטה קי סי אינג׳ו די ליפרה, קומו דיזי איל פ׳ (מלכים ב׳ 5) וצרעת נעמן תדבק בך. לה סיטינה קי דישימוס קי אים משלח מדנים בין אחים, קירי דיזיר טודֿו איל קי אינסיינדי פלייטו אינטרי אונו קון אוטרו סי אינג׳י די ליפרה מו לו אינבֿיזאמוס די פרעה, קומו דיזי איל פסוק (משנה פרק כל היד) וינגע ה״ את פרעה. אי איל קי קיטה פֿאמה מאלה פור סו חבר סי אינג׳י די ליפרה. מילדימוס 24 מודֿוס די סארנה סון. איל חכמים הגעה לי פוזה מאס. איל קי סי סאנגרו אי איזו השמים, לי דאן אאיל איזוס קי טינגאן כפיה.

מעשה אין און איספיסיירו קי איבֿה גריטאנדו פור לאס סיבֿדאדיס. קין קירי בֿידאס!

קין קירי בֿידאס! לו אפריטאבֿאן לאס קריאנסאס אה קי ליס בֿינדיירה מאס איבֿה גריטאנדו: קין קירי איספיסייה די בֿידאס! אי נו בֿינדיאה נאדה. רבי ינאי איסטאבֿה אסינטאדו אין סו קאזה, אוליין איל פריגון קי איסטאבֿה אפריגונאנדו: קין קירי איספיסייה די בֿידאס! דישו אאיל, בֿין אקי בֿייזו, בֿינדימי די איסטה איספיסייה. ריספונדייו אאיל נו טיינים דימיניסטיר טו, קי ני טיינים די איסטה איספיסייה. דימאנדו אאיל אי קי אים לו קי בֿינדים? קיטו דיל פיגו און ליבֿרו די תהלים אי לי אמוסטרו איל פסוק מי האיש החפץ חיים. קי איסקריבֿייו דיספואיס נצור לשונך מרע. דישו רבי ינאי טאמביין שלמה דיזיאה שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. איל קי גואדרה סו בוקה אי סו ﭏגואינגה, גואדרה די אנגוסטייה סו ﭏמה. אינבֿיזימוס די אקי קי טודו איל קי אבֿלה לשון הרע קואנטוס מאלים לי בֿיינין פור סו קאבֿיסה. קומו דישו שלמה המלך אל תתן את פיך לחטיא את בשרך, דיינדו קי לה בוקה אבֿלה לשון הרע, איל פיקה סופֿרי סו פואירפו. קי לי קאבֿזה פור איניר אה סו קארני. אל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא, קירי דיזיר קי נו דיגה איל אומבֿרי סיינדו ליי בֿו אבֿלאר ל״ה אי ניגוגו מי לו בֿה אה סאבֿיר. דיזי איל דייו ברוך הוא לייו לייה לו סי אינבֿיאו און מלאך, אי איל איסטה סילקה די טי. אי איסקריבֿי לו קי טו אבֿלאס פור טו חבֿר. קומו דיזי איל פסוק (קהלת 5) גם במדעך מלך ﭏ תקלל פורקי כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל הכנפים יגיד דבר. איסטוס סון לוס מלאכים קי איסקריבֿייו אין אילייוס שש כנפים לאחד. למה יקצוף האלהים על קולך, פור אקיאה בוז קי בֿאייו די טו בוקה אין אבֿלאנדו **לשון הרע**. וחבל את מעשה ידיך. קי אקיל אומבֿרי סי פֿיירי קון ייאגאס, פי סי נו טי קריאיס טומה לה פריבֿה דינה סיניידורה די מריס, פור לו קי אבֿלו פור משה סו אירמאנו סי אינגאו די ליפרה.

דישו רבי ינאק, משל אסימיזה אה און קוליבֿרו קי סי מיטייו אין דורט גייול אגזי פור מודריר ﭏוס קי פאסאבֿאן אי טורנאבֿאן. סי מיטייו ﭏיי און גוארדיאן אי סי אסינטו אינפֿריינטי, בֿינו איל חבר אי בֿידו ﭏ קוליבֿרו. דישולי איסטי קוליבֿרו אים סו אוזאנסה פור מודריר. לי ריספונדייו פור איסטו מי מיטי אינפֿריינטי נו סיאה קי פאסי ﭏגונו אי לו מודרה. אנסי אים איל **בעל לשון הרע**, קי אבֿלה אי נו מירה איל אחריות. בֿייני שלמה לו אקאבֿידה אה קי נו אבֿלי מאס **לשון הרע** אגורה אים פור אקאבֿידאר ﭏאס מוזירים, אקיאס קי סון אבֿליסטונאס, קי פור אינגליניארסין בֿאן אבֿלאנדו קון קין טופאן **לשון הרע**. אי סי טייכין אה איללייאס מיזמאס קי ני טוקאן ני פיקאן. אגורה סאבֿריש קי סיש מאנירייאס סי טופאן אין לאס מוזירים. אי איסטאס סון: **גרגרניות**, **צוותניות**, **קנאניות**, **עצלניות**, **איסטטפיגיות**, **פטטות**. **גרגרניות** קירי דיזיר מאשקאדירס לי פלאזי די איר אין און פידאסו מאשקאנדו. **צוותניות** קירי דיזיר אולייאדירס, קי נו קירין פֿולייר קוזה די סוס אוזוס, קי סי ﭏגונו איסטה אבֿלאנדו קון סו חבר, לייה מיטי סו אוליידו פור סינטיר לו קי אבֿלאן. **קנאניות** קירי דיזיר סילוזאס, קי סי בֿין אין ﭏגונה מוזיר ﭏגונה קוזה, אפילו קי אים סו אירמאנה, סי סילה סופֿרי איללייה. **עצלניות** קירי דיזיר האראגאנאס, קי סי לי דירה איל מארידו קי אגה ﭏגונה קוזה, לייה לי מיטי אגאקי קי נו קירי אזירלו. **איסטטסיגיות** קירי דיזיר סוס איספיריטוס אי סוס סאבֿיר אים קורטו, אי נו פואידין פור קונפֿורטאר קוזה גראנדי או גׄיקה איסקואינטרה סוס בֿולונטאדים אי סי ארהבֿייאן אינייל פונטו **פטטות** קירי דיזיר אבֿליסטונה, קי נו סי פואידי פאסאר און פונטו סין אבֿלאר. סיאה בואינו, סיאה ניגרו. איסטאס סיש לאס טופאמוס אין לאס מוזירים **צרקניות**. פארה איל ריסטו נו סי דימאנדה. אי איל דייו ברוך הוא

פאזיינדו קי איסטאס מאנייאס טיינין לאס מוז'י-
ריס, סי פינסו די אונדי קריארה אלה מוז'יר. דישו
איל סאנטו בינדיג'ו איל, נו לה קריארי דיל אוז'ו
קי נו סיאה מיראדירה. נו לה קריארי דילה או-
ריז'ה קי נו סיאה אויידירה. נו לה קריארי די
לה בוקה קי נו סיאה אב'ליסטונה. נו לה קריארי
דילה מאנו קי נו סיאה לאדרונה. נו לה קריארי
דיל פיי קי נו סיאה אנדאריינה. די אונדי לה קרי-
ארי, די און מיימברו קי סיאה אוניסטו פורקי
נו טינגה איסטאס מאנייאס, אי אאון קון טודו
אנסי, נו אפרוב'יג'ו נאדה. אי טודו לו קי טוב'ו
כוונה איל סאנטו בינדיג'ו איל קי נו סיאה. טו-
דאס אילייאס איסטאן אין לאס מוז'יריס, לאס
בואינאס. נו לה קריארי דיל אוז'ו, נו סיאה מי-
ראדירה, לה סינייורה די חוה, פוקו לי אינפידייו
פור ב'יר איל ארב'ול די עץ הדעת, קי לה ב'יסטה
קאב'זו קי ב'ינו פור קומיר אי לי דייו אה סו מא-
רידו קומו דיזי איל פסוק ותרא האשה כי טוב
העץ למאכל. נו לה קריארי דילה אוריז'ה נו סי-
אה אויידירה, קואנדו ב'יניירון לוס מלאכים אה
איל סינייור די אברהם אי לי איסטאב'אן דאנדו
בשורה קי אל אנייו קי ב'ייני טייני קי טיניר איז'ו,
אי לה סינייורה די שרה סי מיטייו אה אוייר
דיטראס דילה פואירטה, קומו דיזי איל פ' ושרה
שומעת פתח האהל. נו לה קריארי די לה מאנו
נו סיאה לאדרונה, לה סינייורה די רחל קי רוב'ו
לוס תרפים די איל פאדרי לבן. קי אנסי דיזי
איל פסוק ותגנוב רחל את התרפים. נו לה קרי-
ארי דיל פיי נו סיאה אנדאריינה. לה סינייורה
די לאה אירה סאלידירה, קי קואנדו ב'ינו יעקב
דיל קאמפו, לייה איסטאב'ה אייה קאמי-
נאנדו. קומו דיזי איל פסוק ותצא לאה
לקראתו. נו לה קריארי דילה בוקה
נו סיאה אב'ליסטונה. לה סינייורה
די מרים נו טופו מאס קי אב'לאר
אב'לו פור משה סו אירמאנו
קומו דיזי איל פ' ותדבר מרים.

[פ' 6) כי ברב חלמות והבלים ודברים הרבה
כי את האלהים ירא ·

(מ' חזית) אין איסטי פסוק מוס דיזי קי סי ב'ירה
איל אומברי אונוס איספאנטייוס פו-
אירטיס אי איספאנטוזוס, קי נו סי קיב'ראנטי ני
סי אנסיי. קי לה מיליזינה איס קי טינגה איל
אומברי יראת שמים קי דישו רבי יודן די נומ-
בראדו די רבי אליעזר קון טריס קוזאס סון באל-
דאדאס לאס סינטינסייאס מאלאס, אי איסטאס סון:
תפלה. צדקה. תשובה. אי טודאס לאס טריס
איסטאן אין און פסוק (דברי הימים ב" פ' 6)
ויכנעו עמי אשר נקרא שמי עליהם ויתפללו
ויבקשו פני וישובו מדרכיהם הרעים ואני
אשמיע מן השמים ואסלח לחטאתם וארפא
את ארצים ויתפללו איסטה איס לה תפלה.
ויבקשו פני איסטה איס לה צדקה, קומו דיזי
איל פ" אני בצדק אחזה פניך. וישובו מדרכיהם
הרעים איסטה איס לה תשובה. אי דיספואיס
אנסי ואני אשמע מן השמים.

(פ' 7) אם עשק רש וגזל משפט וצדק תראה
במדינה אל תתמה על החפץ כי גבה מעל
גבה שמר וגבהים עליהם ·

(פ' 8) ויתרון ארץ בכל הוא מלך לשדה
נעבד ·

אין איסטוס פסוקים מוס דה און דוטרינו די-
זיינדומוס קון רמז קי סי ב'יראס אין אונה
סיב'דאד קי סוב'ריפורסאן אלה ג'ינטי אי נו סי
אפיאדאן דילוס פרוב'יס אי אזין לו ארוב'ים קי
לים רוב'אן די איליוס, אי סי טייני אלגון ג'ודגו
קון אלגונו סיימפרי לו דאן אין באשו אי נו לי
מיראן איל דין קומו איס מיניסטיר. אי איסטוס
ב'אן אינדו אי אינפלומאנדו, אי נו טיינין ני און
דולור די קאב'יסה, איס די מאראב'ייאר קי איס-
טאן ריפוטריאנדו אין סוס גוסטוס אי אזיינדו
אין לה ג'ינטי לו קי איליוס גוסטאן. קומו טאמ-

בֿיין קי איי ג׳ינטי אין איל מונדו קי נו סאבֿין לו קי אים ג׳ודֿיסמו אפֿילו קי לייה לו סאבֿין קי לו קי איסטאן אזיינדו אים איפיקור גמור. אי פור סיר קי בֿאן אינפלומאנדו די אין דיאה אין דיאה פינסאן קי קון סיר ניגרו אים קי טייני הצלחה. מוס דוטרינה איל פסוק דיזיינדומוס: נו טי מאראבֿיאיס קומו איל דייו ב׳ה ליס איסטה דאנדו חפץ אה איסטה ג׳ינטי בֿיינדו אה סוס איג׳אס קי נו סון בואינאס כי גבוה מעל גבוה, קירי דיזיר קי לייה טייני איל דייו ב׳ה שלוחים מוג׳וס פור בֿינגארסין די איסטה ג׳ינטי אי ליס דה לה קואידֿרה לארגה פור בֿיאיר סי טורנאן אין תשובה, ויתרון ארץ. קירי דיזיר איסטה ג׳ינטי קי סון גאבֿיינטוס אי אזין אינסאנייאר אאיל דייו ב׳ה בכל הוא. קירי דיזיר קון קאדֿה קריאנסה אזי איל דייו ב׳ה נו שליחו׳. אפֿילו קון מושקאס, קומו טופאמוס אין טיטוס פור אזיר בֿינגאנסה אין איליייוס סי נו טורנאבֿאן אין תשובה, קומו לייה אים סאבֿידֿו פור לה סיבֿדאד די נינוה קי איל מלך אי נו ג׳ינטי אפֿילו לאס קריאטוראס קי מאמאבֿאן ליג׳י, לוס איזו אייונאר קון תענית פורקי סי אריפינטיירה איל דייו ב׳ה די איל מﭏ קי איבֿה אה טראיר ﭏה סיבֿדאד, סיגון איסטה דיקלאראנדו אין תרי עשר אין יונה.

(פ׳ 9) אהב כסף לא ישבע כסף ומי אהב בהמון לא תבואה גם זה הבל.

איסטי פסוק איסטה אג׳ונטאדֿו קון איל פסוק די אריבֿה ויתרון ארץ בכל הוא מלך לשדה נעבד אוהב כסף לא ישבע כסף, קירי דיזיר קי איל סינבראדֿו קי קריסי אין לה טיירה איס פור קי סי מאנטיינגה איל אומברי פור סו מיניסטיר, אי אפֿילו קי סיאה איל מאס גראנדי דילה טיירה קאי קי בושקי אה לאבֿוראר פור סו מאנטינימיינטו, קי סי אים קי נו קומאנדה אה קי לאבֿוריאן לה טיירה אין סיינדו קי אים גראנדי קי נו לי בֿייני נאדֿה אה פֿטאר אי סיימפרי בושקה די אינג׳יר סוס סילליירוס די פלאטה קי קון לה פֿואירסה דילה מונידֿה אזי טודֿו לו קי איל קירי. אי סי א׳ו סי אמארגאנייאה די נו אקאבֿידֿאר אה נו ג׳ינטי קי לאבֿוריאן לה טיירה, אי פור לה אמארגאנוד׳ נו סטייו איל טריגו, קי פואידֿי קומיר. סי דירימוס קי קומי פלאטה, אוהב כסף לא ישבע כסף, קירי דיזיר קי איל קי קומי פלאטה נו סי ארטה די פלאטה. בושקה איל רימואיבֿו פור סיאיר מאנטינידֿו. אי סי ﭏגונו אונה ﭏה פלאטה קי קון איללייה מירקה קואנטו מודֿו די לוגאר קירי אי נו בושקה איל רימואיבֿו, טאמבֿיין איסטו איס נאדֿה.

(פ׳ 10) ברבות הטובה רבו אוכליה ומה כשרון לבעליה כי אם ראות עיניו.

(רש׳י) ברכות הטובה קואנדו ישרﭏ אינדיריג׳אן סוס מעשים סי ליס מוג׳יגואה לה דאדֿיבֿה די לאס מנו׳, קי סיינדו אזין לו דיריג׳ו דילאנטרי איל דייו ב׳ה, לאס בואינדאדֿיס די סוס אובֿראס קי סי אפרימין פור אזיר לאס מנו׳, אי איסטו איס נחת רוח דילאנטרי די איל.

(פ׳ 11) מתוקה שנת העבד אם מעט ואם הרבה יאכל והשבע לעשיר איננו מניח לו לישון:

(רש׳י) אין איסטי פסוק מוס דה און דוטרינו פור אונה ג׳ינטי קי נו סי קונטינטאן קון סו פארטי קי לי אינפריזינטו איל דייו ב״ה, קי נו קומין ני דורמין די פינסאר קומו די אופן סי אז פור איר גאנאנדו אי אבֿאנסאנדו. מוס דיזי איל ס׳ די שלמה המלך. נו איי מאס דולסי איספֿואיניו קומו אקיל קי לאבֿוריאה לה טיירה טודֿו טיימפו קי איל דיאה לייה סי קאנסו אין סו לאבֿורו, בֿייני לה נוג׳י, סי קומי פוקו, סי קומי מוג׳ו פוקו לי אינפֿידֿי אי דורמי קון מוג׳ו ריפוזו פורקי לייה סי אוזו אנסי. אי איל ריקו סובֿרי קי סי ארטי מוג׳ו אי בֿיבֿה מוג׳ו, איל ייוגו דילה ריקיזה

נו לו דישה דורמיר, אינדימאס קי טייני אלגונוס ריקאב׳דוס די קאמבייאלאס או בונוס, נייה נו לי אינטרה איספ׳ואינייו די איר פינסאנדו אין אילייו.

איי קין דיקלארה מתוקה שנת העובד, איסטי איס איל קי סיירב׳י אה איל דייו ב״ה פור טומאר סו שכר דילאס מצו׳ קי ב׳ה אזיינדו, מה קי פינסה פור נו סאב׳יר קואנטוס אנייוס ב׳ה אה ב׳יב׳יר, קי אה סו פינסיירייו איס קי סי ב׳יב׳ירה מונג׳וס אנייוס אזירה מאס מצו״ אי טומארה מאס שכר, ב׳ייני איל פסוק מוס דיזי מתוקה שנת העובד, קירי דיזיר טו סיירב׳י אל דייו ב״ה פור לוס אנייוס קי טי אטאקסארון דילוס סיילוס, איסטאטי ריפוזאדו סין פינסאר קי נו טודו איס איגואל. סי ב׳יב׳יטיס מונג׳ו או סי ב׳יב׳יטיס פוקו טו פריסייו נו סי מינגואה פור קאב׳זו קי טו כוונה איס לשם שמים קי בושקאס פור אזיר מצו״, איל דייו ב״ה טי פאגה טו שכר קומו קי ב׳יב׳ייראס מיל אנייוס. משה רבינו פ׳ואי פרנס די ישראל קוארינטה אנייוס אי שמואל הנביא פ׳ואי פרנס דייס אנייוס, לוס איגואלו איל פסוק אה און אנדאר קומו דישו איל פסוק משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו, והשבע לעשיר וכו׳, קירי דיזיר קי לה ארטורה די איל ריקו אין לאס מצו׳ נו לו דישאן דורמיר אינאיל קבר, פורקי קאדה אונו לו ב׳ה נומבראנדו דיזיינדו אונו אל אוטרו בואין מונדו טיינגה פ׳ קי איסטאב׳ה פרונטו אה אזיר איסטה מצוה.

(פ׳ 12) יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר שמור לבעליו לרעתו ·

(פ׳ 13) ואבד העשר ההוא בענין רע והוליד בן ואין בידו מאומה :

(פ׳ 14) כאשר יצא מבטן אמו ערום ישוב ללכת כשבא ומאומה לא ישא בעמלו שילך בידו ·

(פ׳ 15) וגם זה רעה חולה כל עמת שבא כן ילך ומה יתרון לו שיעמל לרוח ·

(פ׳ 16) גם כל ימיו בחשך יאכל וכעס הרבה וחליו וקצף ·

איסטוס פסוקים מוס דאן און דוטרינו דיזיינדומוס פור אונה גינטי קי איי איניל מונדו קי סון איסקאסוס אי נו סי אגידיאן די לוס פרוב׳יס פור נו דאר צדקה פור אפיאדארלוס אין אורה די סוס אפריטוס אי סיראן סוס פואירטאס אי סוס מאנוס פור נו אפיאדארלוס. ב׳יינין דילוס סיילוס אי לי פאגאן אה איסטה גינטי קון דארליס אונאס אזינוראס קי מידיקו נו ליס אלקאנסה די סוס קאזאס. אי איסטה ריקיזה איס גואדראדה פארה איסטה גינטי פור סוס מאל, אי פיידרין איסטה ריקיזה אין ענין מאל, די מאנירה אי דירטים, אי נו טייני איז׳וס, קירי דיזיר קי נו סי לי טופה אין סו מאנו ניינגון זכות פור קי מאמפארי קוב׳רי איל. אי אלמודו קי ב׳ינו דיזנודו די טריפה די סו מאדרי, אנסי טורנה אה איל פולב׳ו. נו סי לייב׳ה נאדה אה איל אוטרו מונדו פור קומיר די סוס פ׳רוטוס, קי אי איסטו איס אונה אזינורה מאלה. אי קי ב׳אנטאז׳י טייני איסטי אומברי קי לאזדרה, קי טודו סי לו בולה איל איירי, טאמביין טודוס סוס דיאס קומי אין לה איסקורידאד, אי די מוג׳ידומברי די סו איסקאסורה סי אזינייאה אי סי אנסייאה·

(פ׳ 17) הנה אשר ראיתי אני טוב אשר יפה לאכול ולשתות ולראות טובה בכל עמלו שיעמל תחת השמש מספר ימי חיו אשר נתן לו האלהים כי הוא חלקו ·

(פ׳ 18) גם כל האדם אשר נתן לו האלהים עשר ונכסים והשליטו לאכל ממנו ולשאת את חלקו ולשמח בעמלו זה מתת אלהים היא·

(פ׳ 19) כי לא הרבה יזכר את ימי חייו כי האלהים מענה בשמחת לבו ·

איסטוס פסוקים פ׳ואירון דיג׳וס פור איל קי נאסי אין מזל אלטו קי ב׳ה אינדו אי אינפלומאנדו, איסטו איס דאדיב׳ה דיל סאנטו בינדיג׳ו איל .

קאפיטולו ו

(פ' 1) יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על האדם ·

(פ' 2) איש אשר יתן לו האלהים עשר ונכסים וכבוד ואיננו חסר לנפשו מכל אשר יתאוה ואל ישליטנו האלהים לאכל ממנו כי איש נכרי יאכלנו זה הבל וחלי רע הוא ·

אין איסטוס פסוקים מוס אבֿיזה קי איי ג'ינטי אין איל מונדו קי ליס דייו איל שאנטו בינדיג'ו איל מוג'ה ריקיזה אי אונרה אי אזיינדאס מוג'אס, קי טודו לו קי דיזיאה סו אלמה לו טודו טייני פרונטו, אי די מוג'ידומברי די סו איסקאסורה ני קומי ני ביסטי אין שאבֿיינדו קי דיספואיס קי סי מואירי בֿיינין לוס אזינוס אי גוזאן די סו ביין איסטי מאל איס מויי פואירטי.

(פ' 3) אם יוליד איש מאה ושנים רבות יהיה ורב שיהיו ימי שניו ונפשו לא תשבע מן הטובה וגם קבורה לא היתה לו אמרתי טוב ממנו הנפל :

(פ' 4) כי בהבל בא ובחשך ילך ובחשך שמו יכסה ·

(פ' 5) גם שמש לא ראה ולא ידע נחת לזה מזה ·

(פ' 6) ואלו חיה אלף שנים פעמים וטובה לא ראה הלא אל מקום אחר הכל הולך ·

(פ' 7) כל עמל האדם לפיהו וגם הנפש לא תמלא ·

איסטוס פסוקים איסטאן אג'ונטאדוס קון לוס פסוקים די אריבֿה קי טודו טיימפו קי סו איסקאסורה איס מוג'ה אי סו אלמה נו סי ארטה דיל ביין קי לי דייו איל שי"ת, טאמביין אין לה קבורה נו לו דישאן ריפוזאר, קי לו בֿאן נומבראנדו לה ג'ינטי אפילו קי לייה מורייו, מיז'ור סיריאה סי אירה מואיטו אה קי נו בֿיניירה אאיל מונדו, קי אין נאדה פואי ביבֿיינדו, אי אין לה איסקורידאד פואי קאמינאנדו, אי אין לה איסקורידאד סו נומברי איס אינקוביירטו, קי נו לו קירין ני אינמינטאר סו נומברי, פורקי נו בֿידו סול אין סוס דיאס, נו קונוסייו נינגון ריפוזו, נו טובֿו אי נו דייו אה אוטרוס ריפוזו, אי אפילו סי ביבֿיאה מיל אנייוס טודו אירה און קואינטו. קי טודה לה לאזירייה קי לאזדרו אין סו בֿידה פואי פור אינג'יר סו בוקה. אלה אלמה קי אין סו פואירפו לה דישו אמבריינטה פור נו אזיר נינגונה דילאס מצוה.

(פ' 8) כי מה יותר לחכם מן הכסיל מה לעני יודע להלך נגד החיים :

(פ' 9) טוב מראה עינים מהלך נפש גם זה הבל ורעות רוח ·

מירה קי קאנטידאד די בֿאנטאז'י טייני איל קי איס שאבֿייו קי איל שכל דיל אומברי נו

אקאבֿידו פורקי אזה מצות פור קומפלאר בֿידאס די עולם הבא. אי איל קי איס לוקו פינסה קי בֿה אה בֿיבֿיר אין איסטי מונדו פור סיימפרי. אי נו סי אקודרה קי איל קאבֿו דיל אומברי איס פור מוריר, קי איסטי מונדו אסימיזה אל דיאה די בֿיירנים, סי נו גאסטה אין איסטי דיאה, קואלו קומי דיאה די שבת. אפילו קי סיאה און פרובֿי, לייה אפארטה קון קואלו סי אלקאנסה מאס בֿידאס דיל מונדו איל בֿיניין. קי איסטי איסקאפו סי לי אינטיינדי קי קון לה בֿיסטה דיל אוזו קולו לייה סי ארטה פור נו גאסטאר און גרוש אי סי אפֿריאי סו אלמה. נו אבֿרה איניל מונדו מאס מאל די איסטו.

(פ' 10) מה שהיה כבר נקרא שמו ונודע אשר הוא אדם ולא יוכל לדין עם שהתקיף ממנו:
(פ' 11) כי יש דברים הרבה מרבים הבל מה יותר לאדם.

[פ' 12) כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים מספר ימי חיי הבלו ויעשם כצל אשר מי יגיד לאדם מה יהיה אחריו תחת השמש.

(מ"ז קהל') מה שהיה וכ'ו, איסטי איס משה קי קואנדו אבֿלאבֿה איל דייו ב"ה קון איל, לו לייאמאבֿה אי אבֿלאבֿה קון איל. קומו דיזי איל פסוק ויקרא אל משה אי טודוס סאבֿיאן קי אירה נביא, אי קואנדו איזיירון ישראל איל מעשה דיל עגל, לי דישו איל דייו ב"ה לך רד. קירי דיזיר אבאשה די טו גראנדיזה קי טו פואיבֿלו סי דאנייו, דישו דילאנטרי די איל, סינייור דיל מונדו, קואנדו סון בואינוס סון טוייוס, אי קואנדו נו סון בואינוס סון מיאוס. טאנטו קי סון בואינוס אי טאנטו קי נו סון בואינוס, טוייוס סון. ולא יוכל לדין וכ"ו קירי דיזיר קי נו פואידיס גאנארטי קון מאס פֿואירטי די טי. קי קואנדו לי דישו אעברה נא, לי דישו רד לך. (רש"י) קי איסטה איסטימה אי איסטה גראנדיזה אירה אין בֿידה. לו קואל קואנדו בֿינו לה אורה די איספארטירסי דיל מונדו, סי אמוסטרו קומו איס אומברי. אי נו פודו ג'וזגארסי קון איל מלאך המות, קי איס פֿואירטי מאס קי איל. כי יש דברים הרבה, קירי דיזיר קי איי מוג'אס קוזאס קי אזי איל אומברי אין סו בֿידה קון אליגרארסי קון טודו מודו די קריאנסה קי איסטאס אליגריאס סון נאדאס. קי בֿאנטאזי טייני איל אומברי קואנדו מואירי, כי מי יודע, קירי דיזיר קי נו סאבֿי אזיר מעשים טובים פור פאגאר בֿידאס די איל מונדו איל בֿיניין, קי איס קאמינו לארגו פורקי לה בֿידה די

איסטי מונדו אסימיזה קומו לה סולומברה
קי פאסה. קין לו דינונסייה אה איל
אומברי קי סירה דיספואיס די
מואירטי אין איסטי מונדו,
קאבֿים לו קי איס?

קאפּיטולו ז

(פ׳ 1) טוב שם משמן טוב ויום המות מיום הולדו.

קירי דיזיר קי מאס בֿאלי לה פֿאמה בואינה מאס קי אזייטי בואינה. קומו דישֿו איל תנא אין מסכת אבות, טרים קורונאס סון: קורונה די ליי, קי סאבֿי ביין מילדאר. קורונה די כהונה, קי איס איל כהן גדול קואנדו סי אינקורונאבֿה פור אזיר לה עבודה אין יום הכפורים. אי קורונה די ריינו קומו שלמה המלך קי נו אובֿו קומו נו ריינו אין טודו איל מונדו, סיגון אבֿיזימוס אין איל פרי- מיר קאפיטולו די איסטי ליבֿרו. מה לה קורונה דילה פֿאמה בואינה סי קירי פארה טודאס לאס טרים, קי טודאס לאס טרים קורונאס סי קון פור נומבראדו דיל דייו ב״ה, ביין ריאושֿי אס- טאס טרים קורונאס, אי סי ח״ו איס פור יוהרא, קי פור טיניר אלגונה די איסטאס טרים קורונאס סי טומה גאוה, סי באלדאן טודאס אילייאס. אגו- רה מוס אקאבֿידה אי מוס דיזי, קי מיז̃ור איס לה קורונה דילה פֿאמה בואינה מאס קי לה קו- רונה דילה אזייטי בואינה קי איס איל שמן המשחה, קי קון אילייה סי אונטאבֿה איל כהן גדול או ריז̃ידור די ישראל פורקי לה אזייטי בואינה איי פֿין, אי לה פֿאמה בואינה נו איי פֿין. לה אזייטי בואינה סי מירקה קון מונידה, אי לה פֿאמה בו- אינה נו סי מירקה קון מונידה. לה אזייטי בו- אינה סי אוזה אין לוס ביבֿוס, אי לה פֿאמה בו- אינה סי אוזה אין לוס ביבֿוס אי אין לוס מו- אירטוס. לה אזייטי בואינה סי אוזה אין לוס ריקוס, אי לה פֿאמה בואינה אין לוס ריקוס אי אין לוס פרובֿיס. לה אזייטי בואינה לה ייבֿאן אלוס פאלאסייוס, אי לה פֿאמה בואינה אנדה די און קאבֿו די מונדו אל אוטרו. לה אזייטי בואינה איג̃אן סובֿרי איל מואירטו אי סי פיירדי, אי לה פֿאמה בואינה קאליי סובֿרי לוס מואירטוס אי נו סי פיירדי. לה אזייטי בואינה קאליי סובֿרי לה לומברי אי סי קימה, אי לה פֿאמה בואינה קאליי סובֿרי לה לומברי אי נו סי קימה. קומו טופא- מוס פאטרונים די אזייטי בואינה אינטרארון אין לוגאר די ביבֿוס אי קאליירון קימאדוס, אי פא- טרונים די פֿאמה בואינה אינטרארון אין לוגאר די מואירטוס אי קאליירון ביבֿוס. נדב ואביהוא אינטרארון אין לוגאר די ביבֿוס אי מורייירון. חנניא, מישאל אי עזריה, אינטרארון דיינטרו דיל אורנו די פֿואיגו אינסינדידו אי קאליירון ביבֿוס. פור איסטו פֿואי דיג̃ו טוב שם משמן טוב מיום המות וכ׳ו. נאסי איל אומברי טודוס סי אלגראן, מואירי איל אומברי טודוס ייוראן. פירו נו איס אנסי, קואנדו נאסי איל אומברי קי נו סי אלגרין סובֿרי איל, פורקי נו סאבֿימוס אין קי טיימפו אי אין קי מזל נאסייו אי קי בֿה אה סיר קום מעשים, סי סירה צדיק או סי סירה רשע, סי סירה בואינו או סי סירה ניגרו. אי קואנדו קי

סי אליגרי איל אומברי? קואנדו איס נפטר קון פֿאמה בואינה אי סאלי די איל מונדו קון פאס. אה קי לה קוזה אסימיז̃ה, אה דוס נאבֿיס קי בֿאן אה פארטיר אה לוגאר ליש̃וס. אונה די אילייאס איזו סו בֿיאז̃י אי בולטו אה און לימאן לה סי-גונדה פארטייו פור בֿיאז̃אר. טודה לה ג̃ינטי סי אינפיסארון אה אליגראר די איסטה פארטינסייה, אי לה נאבֿי קי אינטרו אל לימאן נו סי אליגרארון פור איליה. אבֿיאה און אגודו אינטרי איליוס, ליס דישו, טרוקאדֿאס פאלאבֿראס לייו בֿיאו איס-טה נאבֿי קי סאלייו די׳ל לימאן פור בֿיאז̃אר נו איס די אליגראר פורקי נו סאבֿימוס קי בֿה סיר די אי-ליה, די פֿורטונאס אי טימפיסטאס קי פאסאן סובֿרי איליה, לו קואל איסטה קי אינטרו אל לימאן איס מיניסטיר די אליגראר פור איליה, פורקי לייה איסקאפו די איסטוס אינקונטרונפיקוס. אנסי מואירי איל אומברי קון פֿאמה בואינה איס מי-ניסטיר די אליגראר סובֿרי איל, אי און סיינדו קי נוס בֿייני אה פֿאטאר די פארטי דילוס בֿיבֿוס איס מיניסטיר פור בֿיזיטאר אה איל אבל פור קונורטארלו. אי פור איסטו מוס אקאבֿידה שלמה המלך דיזיינדו:

(פ׳ 2) טוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה באשר הוא סוף כל האדם והחי יתן אל לבו.

איסטי אוזו סי אוזה טאנטו קון לוס בֿיבֿוס טאנטו קון לוס מואירטוס. פורקי איל קי בֿה אה איל קומביטי איס אוזו די לוס בֿיבֿוס, לו קואל איל קי בֿה אה קאזה די׳ל אבל פור ראזון קי איס קאבֿו די טודו אומברי, קי סו פֿין די איל אומברי איס אספאריזאדו פארה איסטו פור איסטו והחי יתן אל לבו, קירי דיזיר קי איל בֿיבֿו מיטה אין סו קוראסון קי אל מונדו קי אזי חסד קון או-טרוס, לו מיזמו לי אזין אי אה איל. קי ליורה פור אוטרוס, אי פור איל ליורן, קי אינדיג̃ה פור אוטרוס אי אה איל אינדיג̃רן, אין קורטו איס קי איל גמול חסד קי אזין קון לוס מואירטוס, לה פאגה איס קי אי פור איל אזין אוטרוס גמול חסד די אינטרימיטירסין אין סו קבורה או ריסטו די גמלות חסדים קי אזין קון לוס מואירטוס. קי איסטו סי ליאמה חסד די בֿירדאד פורקי נו בֿייני איל מואירטו פור פאגארלי קומו קואנדו איס איל בֿיבֿו. פורקי סי איסטי אזי גמול חסד קון איל בֿיבֿו בדרך משל סי קאזו אה איל איז̃ו אי פֿואי איסטי אי לי קומפליאו אין לה בודה, אה מאנייאנה קאזה אי איל אה סו איז̃ו לי בֿייני פור פאגאר. פור איסטו בֿייני איל פ׳ די שלמה המלך דיזיינדו טוב ללכת אל בית אבל. קי איס לה ראזון פורקי איס קאבֿו די טודו אומברי.

(פ׳ 3) טוב כעס משחוק כי ברע פנים ייטב לב.

שלמה המלך מוס דה און דוטרינו אה קאדה אונו אין פארטיקולאר. אי איס קי מוס אקאבֿידה דיזיינדו קי סי און אומברי לו אינגרה-סייו איל דייו ב״ה קון דארלי פֿאמילייה קומו קי סי קומפורטי קון סוס איז̃וס. אין סיינדו קי ליס טייני אמיסטאד, לה אמיסטאד דילוס איז̃וס אי לאס איז̃אס איס קוזה קי לה נאטורה לו ריקירי אין סיינדו קי קון מואיסטרה קארני אי מואיס-טרה סאנגרי, מה קירי אבֿירטו לוס אוז̃וס, אי מיראר ביין נו סיאה קי לה אמיסטאד סי בולטי אה קרואילדאד אי איס קין דארליס מוג̃ו ריגאלו אי נו קאסטיגארלוס. קי איסטו לוס קיטה ניגרוס, סיגון דישו איל פסוק. חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שיחרו מוסר, קירי דיזיר קי איל קי דיבֿי-דה סו בֿארה די קאסטיגירייו, קי נו קאסטיגה אה סו איז̃ו, איסטי איס אינימיגו די סו איז̃ו, אי איל קי לו קאסטיגה אין און פידאסו איס אמיגו די סו איז̃ו, אי לו מאס אימפורטאנטי דילה אמיס-טאד דילוס איז̃וס, טייני קי סיר לה אמיסטאד דילה אלמה. קי לוס אינקאמיני אין קאמינוס די-ריג̃וס. סיאה אין ליי, סיאה אין ג̃ודיזמו, סיאה

קי לוס אינביזי פור אזיר מצות, אי קון איסטו סי אזי אמיסטאד פארה סי מיזמו, פורקי איל איז׳ו בואינו אזי מירקיד אה סו פאד׳רי. קומו דיזי איל פסוק יסר בנך ויניחך ויתן מעדנים לנפשך, קאסטיגה אה טו איז׳ו אי טי אאולגאנטארה א׳ דארה ב׳יסיוס פארה טו אלמה, אי פור איסטו קאלי קי סי ריזה איל אומברי קון סו איז׳ו קון קאס־טיגו דיסקוב׳יירטו אי אמור אינקוב׳יירטה, קי לו ביזי קואנדו איסטה דורמיינדו, אי אין דיספיירטו נונקה קי לי מאנקי לה ב׳ארה דיל קאסטיגירייו. אי סיימפרי קי לי אמוסטרי קומו קי איסטה אי־נוז׳אד׳ו קון איל, קי איל איז׳ו ב׳יינדו אה סו פא־ד׳רי קון איסטי אינוז׳ו אינדיריג׳ה סוס קאמינוס אפילו לוס קאמינוס קי איל פאד׳רי נו לוס אל־קאנסו אה ב׳יר, סי נו קי לו אמינאזי אי קי לי דיגה קי לייה סאב׳י טוד׳ו לו קי איל אזי, קי איסטו איס לה כוונה דיל פסוק טוב כעס משחוק, קירי דיזיר מיז׳ור לה סאנייה קי לה ריזה, פורקי ב׳יינדו איל איז׳ו קי איל פאד׳רי סי ריאי סוב׳ר׳ איל, סיימפרי איסטארה איל איז׳ו קון סו יירו׳ אי סי אין איסטו לייה לו אוזו, לייה סי לי אזי נאטורה אי דיספואיס איס מויי פ׳ואירטי פור איס־ב׳אג׳יארסי די סו נאטורה, קי קואנדו לי אמוס־טרה איל פאד׳רי קארה ברוטה ב׳ייני אין סי איל איז׳ו, אי איסטו איס כי ברוע פנים ייטב לב, אי טוד׳ו קאלי קי קאמיני סיגון לה איד׳אד׳, לה לו־קורה איסטה אטאד׳ה אין איל קוראסון די לה קריאטורה אי לה ב׳ארה דיל קאסטיגירייו סי לה אזי אלישאר די איל, מה קאלי קי איל פאד׳רי קי נו סיאה קרואיל סוב׳רי סוס איז׳וס, די אארב׳אר סין פיאד׳אד׳, קי איסטו ב׳ייני די קומפורטאר מו־ג׳אס מאנקוראס די איליוס. אסטה קי סי אינג׳י מוג׳ו לה מיזורה אי איג׳ה לה ראב׳ייה קון דאר אאפ׳טונה סין פיאד׳אד׳, אי נו איס אנסי לו ג׳וסטו, קי מיז׳ור איס מוג׳וס פוקוס אי נו מוג׳ו די אונה אי קאד׳ה מאנקורה קי אזין קי נו סי לוס אינ־פריזינטי אי קי נו די דיספאסאד׳ה, קי לוס קאסטיגי אי קי לוס גריטי, או סי איס לה מאנקורה מאס גראנדי או קי אסיגונדיארון אין לה מאנקורה קי איזיירון, קי לו ארב׳י אין לוס פייס אי נו אינ־טרי אוז׳וס אי קאראס קי לי פואיד׳י קאב׳זאר אלגון דאנייו. קואנדו איל איז׳ו לייה סי אזי מאס גראנדי, קי אליב׳אנטי איל פאלו אי קי נו לו ארב׳י, סולו קי לו קאסטיגי קון פאלאב׳ראס דולסיס, אי קואנדו לייה סי אזי מאס גראנדי קי לו קאסטיגי קון פאלאב׳ראס דולסיס אי קי נו לו קאסטיגי דילאנ־טרי לה ג׳ינטי, סי נו קון מוג׳ה אגוד׳יס אי קי סי אקאב׳יד׳י די נו דאר ריגאלו אה איל אונו דילאנ־טרי דיל אוטרו. פורקי איל סילו אזי מוג׳ו מאל. אי סי קירי מוג׳ו מיאולייו איל פאד׳רי אי לה מאד׳רי פורקי לוס איז׳וס נו ב׳ינגאן אה פיקאר קון אי־ליוס, אי ב׳ינירלוס קונטרה, אי סי איל איז׳ו פיקו קון איליוס קי לו פירדונין אי קי נו אפונטין מוג׳ו סוב׳רי איליוס, אלאס ב׳יזיס קי סי אגאן קי נו ב׳ין אי קי נו אוליין.

אין איל קריאר דילאס איז׳אס סי קירי מוג׳ו ביין אב׳יירטו לוס אוז׳וס. פורקי נו סאב׳ין אין קי פארטיד׳ו קאלייראן. קי אנסי קאב׳י קי לאס טינגה ב׳יין אינב׳יזאד׳אס אין מאנייאס ב׳ואינאס אי אמא־איסטריאד׳אס אין טוד׳וס לוס קומפלימיינטוס די מוז׳ירים, אי אינב׳יזאד׳אס אה פוקו דורמיר. אי אקונסיז׳אד׳אס אין בואינוס קונסיז׳וס, קומו קי ס ריזה פור פאסאר בואינו קון איספ׳ואיגרו אי איס־פ׳ואיגרה, קון איל מארידו אי קון טוד׳ה לה ג׳ינטי דיל מארידו. אי פארטיקולארמינטי אין טוד׳וס לוס דינים די מוז׳ירים. אי דינים די קוזאס קי איסטאן דיקולגאד׳אס אין סוס מאנוס קומו דינים די מיטיר אין מוזו לה קארני אי סאלאר אי די־סאלאר, אי די טוד׳ו לו קי סי קירי מונדאד׳ו פור גוזאנו. אי קי סיאן קומפליד׳אס אין טוד׳ו פורקי טופי גראסייה אין אוז׳וס דיל דייו ב״ה אי אין אוז׳וס די סו מארידו, אי קי אב׳רה ביין לוס או־ז׳וס סוב׳רי סוס קריאטוראס קי נו לוס דישי א־אוזאר אה אב׳לאר מינטיראס. ני אינגאנייאר, ני

אבֿלאס כוזייאס, ני גֿוזאר, ני אינמינטאר איל נומבֿרי דיל ה' דיל מונדו. קי כי נו כי קריאן בֿיין די גֿיקוס. כי ליס אזי אוזו אי דיספואיס איס מויי פֿואירטי די דיזואזירסי, אי מוגֿו כי קירי אבֿיירטו לוס אוזוס פור לוס איזוס, קי נו לוס דישֿי קונושֿיאר קון גֿינטי ניגרה, קי לו פואידֿין טראאיר אה מונגֿאס קוזאס ניגראס אי אינקונה-מייגנוס ה'. אי סיימפרי איל פאדֿרי אי לה מאדֿרי קי אבֿלין דילאנטרי לוס איזוס אין אלאבֿאסייון דילאס קוזאס בואינאס. אי דילוס קי לאן אזין אי אין פֿיאלדאדֿ דילאס קוזאס ניגראס אי די אקי-אוס קי לאס אזין, די מאנירה קי כי ליס אינטרי אין איל מיאולייו אה דיזיאר לו בואינו אי אבורי-סיר לו ניגרו. אי קון איסטו סיראן קום איזוס גֿוסטוס אי בואינוס אי דיריגֿוס, אי כי אליגרא-ראן קון איליוס איל פאדֿרי אי לה מאדֿרי אין איסטי מונדו אי אין איל אוטרו. אי טאמביין קי טורנה אה קיאיר קי לה אמור דילוס איזוס אי לאס איזאס, כי קונטראאי אלה אמור דיל קרי-אדֿור, אין סיינדו קי פינה קון איליוס פורקי סיאן בואינוס, קי איסטו איס איל תכלית דילה אמור די לוס איזוס אי דילאס איזאס.

(פ' 4) לב חכמים בבית אבל ולב כסילים בבית שמחה.

איסטי פסוק מוס איסטה אבֿיזאנדו קי איס מצוה גראנדי די אזיר גמילות חסדים פור בֿי-זיטאר אין קאזה די איל אבֿל. כיגון דיקלארי-מוס מאס אריבֿה, קי כיגון אזי איל אומבֿרי, אנסי' טופה. אי קי נו סי אגה קומו אקיאה גֿינטי קי פוקו ליס אינפורטה פור נו בֿיזיטאר אין קאזה דיל אבֿל פור נו קיבֿראנטארסין אי פינסאן קי סיימפרי בֿאן אה קידאר אין איסטי מונדו, אי בוסקאן סיימפרי אונדי כי טופה לוגאר די ריאיר אי פאסאר איל טיימפו. אי לה מצוה די דאלי תנחומים אה איל אבֿל לה אבאנדונאן. מה קלי סאבֿיר קי איסטי מונדו אסימיזה אלוס קובֿוס קי איי אין לאס גואירטאס, אונו קובֿי אוטרו אבאשֿה, און קובֿו כי בֿאזייה, אוטרו סי אינגֿי, אונו סי איינטרה אין לה אגואה, אוטרו סובֿי לייכו די אגואה. ביין פארה מיינטיס אי בֿיראס קומו איס טודֿו לו דיגֿו, קי בר מינן קואנדו סי לי מואירי אלה פירסונה אלגונו, איס חייב די אל-מונייארסי פור איליוס קי סי אקאבֿידֿי די אפֿיר-מאר טודוס לוס דינים די אבֿילות, כיגון איסטה דיקלאראדֿו אין איל שולחן ערוך. אי איי מונגֿה גֿינטי קי נו סי אקאבֿידֿאן פור מאנקאנסה די סא-בֿיר, קי נו סי פואידֿי מילדאר אוטרו קי דינים די אבֿילות, פורקי נו קיטי איל טינו דיל אבֿילות אי פור איסטה ראזון נו סי פואידֿי מילדאר גא-זיטאס ני ליבֿרוס די איסטורייאס פור פאסאר לה אורה, ני כי פואידֿי טומאר אלה קריאטורה אה גֿוגארלה פור דיטה ראזון, קי איל קי איסטה אין לוס דיאס די אבֿילות טייני מדת הדין אבֿיירטו סובֿרי איל. אי קשי אזיר טודאס לאס קוזאס אין ריגלה, כיגון דישֿירון חכמים, דהיינו ערים דיאס פור ייוראר, איל אגֿוסטאמיינטו דילוס סייטי פור אינדיגֿאר, אי קונטאר לאס אלאבֿאסייונים דיל מו-אירטו, אי אפילו סי איס בר מינן אלגונה דיס-גראסייה מויי גראנדי, קי נו אגה מאס די לה טאקסה דיגֿה, פורקי איל קי ייורה מוגֿו פור און מואירטו, איס אבֿריר פואירטה די ייוראר ה"ו פור אוטרו מואירטו. אי סי אפילו איס קי סי לי מורייו אונו קי נו פאריסי קי איס טאנ-טו די ייוראר, קומו אלגונה קריאטורה קי לייבֿו מוגֿו טיימפו די מאל אי קואנדו סי מואירי דיספינו לה קריאטורה. אי לו פרופֿייו אין אלגונו קי איס מויי בֿייזו קי פאסו מוגֿוס יקורין. קון טודֿו איסטו קי נו מאנקי דילה טאקסה קי די-שֿימוס, פורקי איל לימנייו נו איס פור איל פו-אירפו קי איס נאדה אי בֿאנידֿאדֿ, איס פור איל אלמה קי כון טודוס אונוס אי אה קין כי לי מו-אירי אלגונו בר מינן. איס ניניסטיר די מילדאר טודֿוס לוס דינים די אבֿילות, אי אפֿירמארלוס. אי קין נו סאבֿי מילדאר אין לשון הקדש, קי מילדי

אין איל מעם לועז אין לה פרשה די ויחי אין דינים די אבילות. אי קין נו לו טייני קי לו בושקי אינפריסטאדו, קי אנסי איס מואיסטרו דובֿיר די אזיר טודאס לאס קוזאס גוסטאס. קאדה קוזה אין סו טיימפו. פור פאדרי אי מאדרי איס מי-ניסטיר קי סי ט׳ימוני מוג׳ו. אי אין טודוס לוס דוג׳י מיזיס קי נו בֿאייה אה ניגונה בודה ני אה ניגונה פֿייסטה, אי אפילו אה בֿיזיטאר אין שבתות אי ימים טובים, אי נו קירי דיג׳ו קי נו בֿאייה אה ניגון פאסיאו, אי טודאס לאס אוראס קי פואידי אפֿיראר קי נו פיידרה די מילדאר פור מנוחה די כוס ט׳מאס. אי סיימפרי קי פינסי קי פואידי סיר קי איליוס איסטאן ביבֿאנדו לער איניל אוטרו מונדו. אי לו קי מילדאן לוס איזוס ליס ט׳יבֿייאנה איל לער די איליוס, סי אפילו לוס קונוסיאה קי איראן צדיקים אי חסידים, סיימפרי ליס אזי עלוי נפש אי ליס טייני מוג׳ה סאבֿור די ריסיבֿיר ריגאלו דילוס איזוס. אי קי נו דיגה איל אומברי איל מואירטו לייה מורייו, אי לייה סי אינטירו, קי לי פואזה אי קי לי מאנקה אה איל מואירטו סי מי ט׳ימונייו פור איל או נו, קון איסטו נו סי בֿה אריבֿיר. איל מואירטו קון לוס מואירטוס, אי איל ביבֿו קון לוס ביבֿוס. נו דיגאס אנסי. פורקי דיזי איל מדרש, קי לי דישו משה רבינו אה יהושע, בֿיסטיטי פור מי די פריטוס אי אינבולבֿיטי די פרי-טוס, אי אקאבֿידאטי אין כבוד די איסטה אינג׳ו-רייאדה, קי איס לה ט׳מה. די אקי סי פרובֿה קי איס כבוד פור לה ט׳מה קואנדו אמוסטראן לי-מונייו פור סו איספארטיסייון. אינפירו קי נו אגה קומו אוזאנסה די טגונוס לוגאריס קי סי מיטין אין שבת איל בֿיסטידו די אינסימאנה פור לוטו די מואירטו, קי סיגון לאס פט׳אבֿראס די רבינו הקדוש, איל רב הארי ז״ל, נו לו פואידי אזיר איסטו אפילו אין שבת דילוס סייטי. אי קומו איל ן׳ אדם אזי טודאס לאס קוזאס אין ריגלה סיגון איס איל אובֿליגו. איל דייו ב״ה לי בולטה לה אנסייה פור גוזו, אי איל לימונייו פור ט׳יגרייה.

(פ׳ 5) טוב לשמוע גערת חכם מאיש שמע שיר כסילים ·

(פ׳ 6) כי כקול הסירים תחת הסיר כן שחוק הכסיל וגם זה הבל :

איסטיס פסוקים סון פור לוס דרשנים קי קאס-טיגאן אה ג׳ינטי קי בֿאייאן אין קאמינוס בואינוס, אה קי טורנין אין תשובה פורקי גאנ-נין בֿידאס די עולם הבא. קי איסטו איס איל עיקר דיל ג׳ודיזמו. אי לוס בֿה קאסטיגאנדו אי דוטריגאנדולוס פורקי קאבֿו דיל אומברי איס פור מוריר, קומו דישו אין אבות טורנה אין תשובה דיאה אונו אנטיס די טו מוריר. קי קון איסטו קאדה דיאה קי איסטאס ביבֿו איסטאס קון תשובה מיזור איס איסטי גריטו די איסטי סי׳ קאסטי-גאדור מאס דיל קי אויי קאנטיס די אמורים, קי איסטו לו טראי אה איל אומברי אה קי בֿיזיטי אה גהינם אי אונה ג׳ינטי קי ליס אינבאראסה פור אולייר אה איל חכם דיזיינדולי לה קאנטידאד קי סאבֿי מילדאר איל, מאס מוג׳ו סי טופה אין אקיל קי נו לו אינדינייה. אי דיזין קי סון קוזה, אי קי איליוס סאבֿין ביין מילדאר.

(פ׳ 7) כי העושק יהולל חכם ויאבד את לב מתנה :

(פ׳ 8) טוב אחרית דבר מראשיתו טוב ארך רוח מגבה רוח ,

(שמות רבה פ׳ 6) איסטוס פסוקי׳ איסטה אבֿלאנדו פור משה רבינו ע״ה, קי לייה לו דיקלארימוס אין קאפי׳ 2, פסוק 12, את אשר ככר עשוהו, קי אבֿלימוס פור משה אי פור שלמה. פור שלמה דישימוס קי נו קי פואי אקאבֿינטאן אה סי מיזמו אין חכמה, קי קי איס איל אומברי קי בֿינגה דיטראס דיל סאנטו בינדיג׳ו איל, אין סיינדו קי לה קוזה לייה פואי איג׳ה. קין איס לי-סינסייאדו פור אנדאר דיטראס די סוס סינטי-סייאס דיל סאנטו בינדיג׳ו איל · עאמבֿיין פואי

דיג׳ו פור משה רבינו, קי מוג׳ו פואי דיג׳ו פור משה אין סיינדו קי נו אינביאו אונדי פרעה פורקי אי-זירה סו סליחות לי דישו איל דייו ב״ה אה משה וגם אני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלוך, קירי דיזיר קי לי איסטה דיזיינדו איל דייו ב״ה אה משה, לייה סופי קי נו דישארה אה בוס פרעה פור אנדאר. אי ייו לי אינפ׳ורטיסירי סו קוראסון. אי משה נו גואדרו איסטה פאלאב׳רה, אוטרו קי ב׳ינו פור אמאב׳ינטארסי סוב׳רי סו סי-טינסייה דיל דייו ב״ה אי אינפיסו אה דיזיר למה הרעותה לעם הזה, קירי דיזיר פורקי איזיסטיס מאל אה איל פואיב׳לו איל איסטי אי פורקי מי אינ-ביאסטיס. פור איסטו פואי דיג׳ו קי אקיאה חכמה אי דעת די משה פואי די הוללות וסכלות, קי קין איס איל אומברי קי ב׳ינגה קונטרה דיל דייו ברוך הוא ה׳ו אין סיינדו קי נו קוזה לייה פואי איג׳ה. קי לייה לי דיסקוב׳רייו קי לי ב׳ה אה אינדוריסיר סו קוראסון. אי פור איסטו בושקו מדת הדין פור אינקונטראר קון משה קומו דישו איל פס׳ וידבר אלהים אל משה, אי פורקי פארו מיינטיס קי איסטו טודו פואי פור ביין די ישראל. אפונטו בולטו אי אב׳לו קון מדת הרחמים קומו דישו איל פס׳ ויאמר אליו אני ה׳. ב׳ייני שלמה אי דיזי כי העושק יהולל חכם, ויאבד את לב מתנה, קירי דיזיר קואנדו איל חכם סי אינטרומיטי אין קוזאס מוג׳אס, סי לי מיסקלה לה סינסייה. ויאבד את לב מתנה, קירי דיזיר דילה לי קי פואי דאדה קון דאדיב׳ה אין סו קוראסון דיל חכם. פור דימאס סי סי אינ-טרומיטי אין קוזאס די לבור אולב׳ידה סו מילדאדו. דישו רבי יהושע ן׳ לוי, סיסינטה הלכות אינ-ביזי די רבי יוסי בן פדייה, אי טודאס סי אול-ב׳ידארון די מי פורקי מי אינטרומיטי אין קוזאס דיל לבור. כי העושק יהולל חכם, איסטי איס משה קי לו בולב׳יפורסו אה איל דתן אי אבירם, ויאבד את לב מתנה. אינטרה אין טו דעת קי משה פיר-דייו. כאלב׳ו לו איזיירון אינג׳יקיסיר אי דישירון אה איל: ירא ה׳ עליכם וישפוט. טאמביין איל פואי, מקפיד אי דישו ומאז באתי אל פרעה. דישו אה איל איל סאנטו בינדיג׳ו איל, ייו איסקריבי פור טי קי טו פוס עניו, אי טו ב׳ייניס קונטרה אה מי סוב׳רי מיס פאלאב׳ראס, טי דיגו טוב אחרית דבר מראשיתו, קירי דיזיר מיז׳ור סירה לה פרוסטימי-ריאה די לא קוזה מאס קי סו פרינסיפייו. דישו רבי מאיר, משל אה קי לה קוזה אסימיז׳ה, אה און גביר קי איירה קאזאן אה סו איז׳ה, ייאמו אה און קאזאלינו פור קאזאמינטירו אינטרי אילייוס. אינפיסו איל קאזאמינטירו אאב׳לאר גראנדיזאס די-לאנטרי איל גביר. לי דישו איל גביר, ייו טי מיטי פור סרסור, אה מי מי ב׳ינדיס גראנדיזאס. אנסי דישו איל דייו ב״ה אה משה, ייו טי מיטי פור סרסור פור איסטו ויאבד את לב מתנה, קירי דיזיר גואיי קי פיידרין אי נו טופאן. מוג׳אס ב׳יזיס מי דיסקוב׳רי קון לוס אבות העולם, אי נו מי די אה קונוסיר אה איליוס קי מי נומברי ה׳, סיגון טי דישי אה טי, אי נו פינסארון דיטראס די מיס מדות דישי אה אברהם קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה, קירי דיזיר אנדאנטה אנדה אין לה טיירה פור סו לונגורה אי סו אנג׳ורה קי אה טי לה דארי. בושקו פור אינטיראר אה שרה אי נו טופו אסטה קי מירקו קון מונידה און פידאסו די קאמפו אי נו פארו מיינטיס דיטראס די מיס מדות. דישי אה יצחק גור בארץ הזאת, קירי דיזיר מורה אין איסטה טיירה קי אה טי לה דארי, אי אה טו סימין. בושקו פור ב׳יב׳יר אגואס אי נו טופו, קומו דישו איל פסוק אי פילייארון פאסטורים די גרר קון פאסטורים די יצחק. דישי אה יעקב לה טיירה קי טו איסטאס אין איילייה אה טי לה דארי. בושקו לוגאר פור פוזאר סו טיינדה אי נו טופו, אסטה קי מירקו און לוגאר קון מונידה. אי נו פינסא-רון דיטראס די מיס מדות. אי טו אין פרינסי-פייו די מי שליחות דישיסטיס אה מי קי מי נומ-ברי, אי אלקאב׳ו מי דיזיס ומאז באתי אל פרעה, איסטו איס לו קי דישו שלמה המלך ע״ה ויאבד את לב מתנה.

איי קין דיקלארה טוב אחרית דבר מראשיתו, בֿידו שלמה קון רוח הקדש איל מעשה די אלישע בן אבויה, רבי מאיר איסטאבֿה אסינטאדו אי דרשאנדו אין לה ישיבה די טבריה, אי אירה אלישע סו סי׳ חכם קאמינאנדו פור לה קאליי סו-בֿידו סובֿרי סו קאבֿאייו אין דיאה די שבת. די-שירון אה רבי מאיר, אלישע טו סי׳ חכם איסטה פור לה קאליי, קאלייו אה סו אינקואינטרו אי לי דישו אין קי איסטאס אינטרימיטידו. ריספונדייולי סובֿרי איל פסוק (איוב 42) וה׳ ברך את אחרית איוב מראשיתו, קירי דיזיר קי איל דייו ב״ה לו בינדישו אה איוב קי טינגה אחרית טוב מיז׳ור די אנטיס, פורקי איי אומברי קי מירקה אלגונה מיר-קאנסיאה אין סו מאנסיבֿיס אי פיידרי. אי מירקה אין סו בֿיז׳יס אי גאנה. אי אנסי איי אומברי קי אזי אין סו מאנסיבֿיס מעשים רעים אי אין סו בֿיז׳יס טורנה אין תשובה.

(פ׳ 9) אל תבהל ברוחך לכעוס כי כעס בחיק כסילים ינוח.

איסטי פסוק לו דישו שלמה פור משה רבינו, קון סיר מקדים לה הלכה, אי איס איל אומברי די ישראל קי לי דייו קדושין אה אונה מוז׳יר אי איסקריבֿיירון שטר די קאזאמיינטו. קין דילוס דוס פאגה איל שכר דיל שטר. אנסי, מאנ-דארון חכמים, נו איסקריבֿיראן שטרו״ די איס-פוזוריוס אי קאזאמיינטוס סאלבֿו קי איסטין איל נוביֿיו אי לה נוביֿיה קונטינטים. אי איל נוביֿיו פאגה איל שכר דילוס שטרו׳. די קין מו לו אינ-ביזאמוס, די איל סאנטו בינדיג׳ו איל. אין לה או-רה קי פואי מקדש אה ישראל אין סיני קי איס-קריבֿייו איל פסוק ויאמר ה׳ אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר, אי קין איסקריבֿייו איסטי שטר, איל סי׳ די משה, קומו דישו איל פסוק ויכתוב משה את התורה הזאת, אי קי שכר טומו משה די איל סאנטו בינדיג׳ו איל? קלארידאד די סוס פאסים. קי איסקריבֿייו איל פסוק ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. קואנדו אין סו אבֿלאר קון איל, דישו ריש לקיש אין לה אורה קי איס-קריבֿייו אלה ליי טומו משה קלארידאד די סוס פאסים. לה ראזון פואי קי לה איסקריבֿייו משה אינסימה די פואיגו בלאנקו פור פאפיל אי איסקריטה קון פואיגו פריטו פור טינטה אי די אאי סי רילומברו אי טומו רילוסטרור די סוס קאראס. אי אין סיינדו קי איזיירון ישראל אקיל מעשה די איל עגל, סי אינסאנייו משה אי לאס רומפייו לאס לוחות, פור איסטו דישו שלמה אל תבהל ברוחך לכעוס. אגו-רה מוס דה און דוטרינו דיזיינדו קי נו איס בו-אינו אה איל אומברי קי סי אינסאניי פור נאדה, סי נו קי איל קי טייני דעת קיאה פאסינסייוזו פור נו אינסאנייארסי. אי לה בואילטה איל קי סי אינסאנייה לו אסימיז׳ו אה איל לוקו אין סו דיזיר קי לה ראבֿייה אין לוס לוקוס פוזה.

(פ׳ 10) אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה כי לא מחכמה שאלת על זה.

אין איסטי פס׳ מוס איסטה אקאבֿידאנדו דיזיינ-דומוס קי נו דיגה איל אומברי איל דור די אנטיס אירה מיז׳ור די איסטי דור. איל דור די אנטיס טודוס אבֿלאבֿאן בֿירדאד, אי מינטירה נו סי ליס אולייאה די סוס בוקאס. לו קואל קי איסטי דור לוס מאס אבֿלאן מינטירה. בֿייני איל סי׳ די שלמה המלך קי בורלה די איסטה אבֿלה אי דיזי קי אבֿלו סין קונסינסייה, פורקי איסטי מונדו איס בֿייז׳ו, אין קאדה דור אי דור אי בואינוס קי טו-פאן קי אבֿלאן בֿירדאד, אי אוטרוס איי קי אבֿלאן מינטירה, ביין מיראנדו לה בֿירדאד קאמינה סיימ-פרי, אי בֿה אינסימה קומו לה אזייטי אי איס-קאפה דילה מואירטי, סיגון דיזי לה גמרא פור אונה סיבֿדאד קי נו אבֿיאה אין איליה אבֿלאר מינטירה, אי נינגונו סי מוריאה אנטיס די סו טיימפו. אי דישירון חכמים קי איל קי פֿאלסה אין סו פאלאבֿרה, איס קומו סי סירבֿיירה ע״ז. איל קריאדור קי ייאמו בֿירדאד. פור לה אומה ישראלית

דיזו איל פסוק קי נו אזין טורטורה אי קי נו
אבֿלאן מינטירה· איל קי אבֿלה מינטירה, איס קי
קי טימה דיל דייו ב״ה אי סי אפארטה דילה ליי,
אי איי מוג׳וס קי טאנטו סי ליס אוזו לה בוקה
אה אבֿלאר מינטירה, אסטה קי נייה סי ליס איזו
קומו היתר, אי אבֿלה מינטירה סין נינגון פרובֿיג׳ו,
סין נינגון אינטיריס, אי קואנדו קונטאן ט גון חדוש
מיטין אינייל קואנטאס מינטיראס, אי איל חדוש
איס קי סי אפילו סי טופה בכלל דילוס קי איס-
טאן אולייאנדו, ט גונו קי סי טופה אין לה אורה
קי סי קונטה איל חדוש, אי אגורה איסטה או-
לייאנדו לאס מינטיראס קי איסטה אג׳ונטאנדו. נו
פור איסטו סי טראבֿה די מיטיר לאס מינטיראס,
אי נו מירה לו קי סי איסטה אזיינדו דיזונור די-
לאנטרי די אקיל קי לייה סאבֿי לה פֿטסיאה, פור
קי נו לו טייני פור מאנקורה, אי קובֿרי אונה
ג׳ינטי די איסטי מודו דיזי איל פסוק הוי המושכים
העון בחבלי שוא. גואיי די אקיאה ג׳ינטי קי טרא-
בֿאן איל פיקאדו קון קואירדאס די בֿאנידאד קו-
אנדו אבֿלאן מינטירה אין קוזה די טראטו אי
באראטו. איסטו לייה לו איזיירון מגלאין סין קא-
אינטורה, אי לי טרוקארון איל נומברי אי לו לייא-
מאן בראבֿורה אי קאפאג׳ידאד, אי דיזין קי אין
איסטי טיימפו איל קי נו אבֿלה מינטירה נו קומי
פאן. אי איסטו פרופייו איס מינטירה, קי איי קו-
אנטוס קי קון דיריג׳וס אין סוס טראטוס, קומין
אי סי ארטאן די פאן אי טיינין מוג׳ו בואינו, אי
אדרבא איל קי ארה אטאנסייון, בֿירה אי אינטינ-
דירה ט קונטראריו. קי אין לוס לוגארים קי
לייבֿאן סוס טראטוס קון דיריג׳ידאד סין ערמות
אי סין תחבולות, איסטאן פרוספיראדוס, אי באן
אדילאנטרי. אי אין לוס לוגארים קי סי אלייודאן
קון פֿטסיאס אי מינטיראס אי ערמו׳ אי תחבולו׳,
איסטאן סיימפרי דיסקאאידוס. אי קאדה דיאה
ואן אטראס, אי איסטו איס די קבֿרה, קי נו איס
דיריג׳ו קי דילוס סיילוס טייודין אה לו טואירטו.
פור אזירלו דיריג׳ו. אי טראין איל נדרש,

משל מויי איר׳מוזו פארה איסטו, אי איס קי קואנדו
אבאשו איל מבול אין איל מונדו, אי נו איסקאפארון
סי נו לוס קי אינטראר׳ון אין לה ארקה די נח, מה
טודוס לוס קי אינטראר׳ון אין לה ארקה פֿואירון
מארידו אי מוז׳יר, בכלל זינו לה מינטירה אי לי
דימאנדו די נח קי לה אינטרי אין לה ארקה. לי
ריספונדייו נח קי נו לה פואידי ריסיבֿיר סי נו סי
קאזה. סטייו אה בושקארסי און בה זוג, טופו קון
לה מאנקורה אי לה דימאנדו פור מוז׳יר, נו סי
קיריאה קונטינטאר לה מאנקורה אי פורקי סי
קונטינטארה לי פרומיטייו קי טודו לו קי גאנה קי
סיאה פארה איללייה. אי די אינטונסים קידו קי
טודו לו קי גאנה לה מינטירה סי לו לייבֿה לה
מאנקורה. אי נו סי קונטינטה קון טומאר סולו לוס
גרושים קי סי איזו קון פֿאלסיאה, סי נו קי טומאן
טאמביין דיל קאבֿדאל. קומו טופאמוס מעשה אין
דוס פירסונאס קי סי איזיירון חברים אי מיטייירון
אה קיש מיל גרושים אה קאדה אונו די קאפיטאל,
אי כפי די סוס קואינטוס טיינין סיגורו קי סי גאנו
אוטרוס טרים מיל גרושים, סי איזיירון קינזי מיל
גר׳ו. פֿיספֿיסי אין נינגון אזינו נו טיניאן, סי גוז-
גארון לוס דוס חברים אונו ט אוטרו אי סי אי-
בֿאן פיליאנדו· ט קאבֿו סי פֿואירון אה ג׳וזגאר
אונדי איל חכם. איל חכם נו איסטה טופאנדו
פונטה פור אקלאראר איל רובֿו, קי די סוס פא-
לאבֿראס אינטינדייו קי נינגונו דילוס דוס אירה
לאדרון. אין איסטו קי סי איסטאבֿאן ליטיגאנדו
אי איספייגאנדו אונו אל אוטרו, לי דישו אונו די
איללייוס ט חכם, קי נו איס סולו טרים מיל קי פֿאט-
טאן, קי כפי די לוקי קאבֿימוס איס דילאס פֿטסיאס
קי איזימוס די דאר מאנקו אין פיסו אי אין פיזו,
נייה סטי אוטרוס טרים ניל גרושים. ריספונדייו
איל חכם, אגורה לייה סי אקלארו איל רובֿו, אי איל
חשבון איסטה ג׳וסטו. קי קומו איי פֿטסיאס, איל
פלוני אינטרו אין לה פארטי אי סי איזו חבר, סי
טומו לוס קיש ניל די סו פארטי, אי דישו לוס
דוג׳י ניל פארה לוס דוס חברים. ומאס דישו איל

פסוק קי איל קי אזי ריקיזה סין דיריג'ידאד, לה דישה אין לה מיטאד די סוס דיאס, אי סו קאב'ו איס ניגרו. אי סירה איל ב'יין פור סו מאל אין איסטי מונדו אי אין איל אוטרו, אי נו פואידי סיר קי איל קי קאמינה דיריג'ו קי לי פאגין די לוס סיילוס מאל אין לוגאר די ב'יין. אוטרו קי טודוס סון טראנפאטוזוס דיל יצר הרע, קי לי אמוסטרה אל פרינסיפייו איל ב'יין, פארה דיספואיס קיטארסילי דילוס אוזוס. לוס קי אזין פ'אלסיאה אי אב'לאן מינטירה אין איל טראטו קי אזין קון לוס אוטרוס. אינדיספארטי דיל פיקאדו פור לה פ'אלסיאה אי לה מינטירה, סי ליס אגוסטה אלאלו איל פיקאדו פיזגאדו די חלול ה׳. קי דיזין לוס אוטרוס קי איסטו לייה סי סאב'י קי איסטה ג'ינטי קון פ'אלסוס אי מינטירוזוס אי מאס פאלאב'ראס מאנקאס, פור אונו קי פיקה טומאן אה טודוס אין לה בוקה. אי לה פינה דיל מינטירוזו איס איל פ'רוטו אין איסטי מונדו קי פיידרי לה נאמנות. קי אפילו לו-קי אב'לה די ב'ירדאד נו איס קריאידו, אי איל קאב'דאל דילה פינה לי קידה פארה איל אוטרו מונדו. אי אין לה מעלה אי פרוב'יג'ו דיל אב'לאר ב'ירדאד טראי איל מדרש, מעשה אין און אומברי קי מוג'אס ב'יזיס סי דיטירמינאב'ה די דישאר סו קאמינו ניגרו, טורנאב'ה אין תשובה אי טורנה נו אירה קאפאג'י די סוסטינירסי, אי טורנאב'ה אל קאמינו ניגרו, סי פואי אונדי איל חכם פורקי לי אינב'יזי אלגון רימידייו. איל חכם פינסו די אזיר און רימידייו קון קי סי גואדרי סולו די און פיקאדו, אי קון איסטו קי איסטי סיגורו קי נו טורנה מאס אל קאמינו ניגרו. לי אינב'יזו אי לי אסיגורו קי ריסיב'ה סוב'רי סי די נו אב'לאר מינטירה. אי קון איסטו לה גאנו קי סי סי קיריאה איר אה אלגון לוגאר פור אזיר אלגון פיקאדו, סי פינסאב'ה אי דיזיאה אינטרי סי, סי מי דימאנדאן אונדי איסטוב'י קי קי דיגה לה ב'ירדאד. קון איסטו בולטו אין קי אי טורנו אין תשובה.

(פ׳ 11) טובה חכמה עם נחלה ויתר לרואי השמש ·

(פ׳ 12) כי בצל החכמה בצל הכסף ויתרון דעת החכמה תחיה בעליה ·

אין איסטי פסוק מוס דיזי קי לה סינסייה איס בואינה קואנדו איס קי לה אירידה איל אומברי, אי לי קידה אין סו טינו, אי אינב'יזה אה אוטרוס. קומו טופאמוס אין בצלאל קי אירה חכם אי פראטיק אין סוס איסטודייוס. קי קואנדו לי דישו משה רבינו קי איזיירה איל ארון הקדש אי לוס כלים די איל משכן, אי איל משכן. לי דישו בצלאל, מואיסטרו סי׳ משה, טראאימוס אלה נוצ'ייה פור נו טיניר טאלאמו לה פוזאמוס אין איל אויר? אין פרינסיפייו ארימוס איל משכן, דיספואיס ארימוס איל ארון הקדש. לי דישו משה רבינו אגורה אינטינדי לו קי איס טו נומברי בצל-אל קירי דיזיר קון קולומברה די איל דייו איסטוב'יסטיס אי קופיסטיס טודו איסטו, איסטו איס לו קי דישו איל פסוק טובה חכמה עם נחלה. אינדימאס קי איס קון זכות אבות דילומברארה. ב'יין אב'ינטוראדו איל זכות די סוס פאדריס דילומבראן אה איל. איסטו איס לו קי דישו איל פסוק ויותר לרואי השמש. כי בצל החכמה קירי דיזיר קי איל קי טייני קולומברה די סינסייה, קומו סי טוב'יירה קולומברה די פלאטה. קומו לו טראי אין לה גמרא (ירושלמי) טריסיינטוס נזירים קוב'יירון פור אלייגאר מואיב'יסיינטוס קורבנות איניל בית המקדש אין דיאס די שמעון בן שטח. אלוס סיין אי סינקואינטה ליס טופו ראזון קי נו טרושיראן, אי לוס סיין אי סינקואינטה ליס טופו ראזון קי טרושיראן. קי ליב'אנטו שמעון בן שטח אי סי פואירו דילאנטרי די ינאי המלך, לי דישו אאיל טריסיינטוס נזירים קירין פור אלייגאר 900 קורבנות אי נו טיינין. דישו ינאי המלך דאלי טו לה מיטאד, אי לה מיטאד דארי ייו. ליס דייו ינאי לה מיטאד אי סי פ'ואירון אי לוס אלייגארון. לי טרו-

שירון מאלשינות אה ייאנאי המלך פור שמעון בן שטח, אי לי דישירון קי פאגאש קי לה מיטאד קי דאסטיש בוס אקיאו סולו סי אלייגו פור קורבן אי שמעון נו דייו נאדה די לו סוייו. סינטיינדו איסטו ייאנאי המלך סי אראבייו מונגו קון איל. לו סופו רבי שמעון אי פוייו אה אוטרו לוגאר. פאסאנדו אונוס קואנטוס דיאס ביניירון ג׳ינטי איסטימאדה. ליס איזו פראנסו פור דארליס אה קומיר. דיספואיס קי קומיירון, לי דישירון אה ייאנאי המלך. מואיסטרו סינייור, מוס אקודראמוס קי אקי אביאה און בייז׳ו אי מוס דיזיאה קוזאס די סינסייה אי אגורה נו איסטה אקי? דישו ייאנאי אה סו אירמאנה די רבי שמעון קי איירה מוז׳יר די ייאנאי, קי לו טרושירה. לי דישו דאמי הבטחה קי נו לי באס אזיר מאל. אינטונסיס טי לו טראייגו. אין לו קי בינו רבי שמעון סי אסינטו אינטרי ייאנאי אי סו מוז׳יר. דימאנדו אה איל, פורקי נו פואיסטיס דילאנטרי די מי? ריספונדייו אה איל, אויי קי טו מי סינייור, טי אינסאנייאסטיס סוברי מי, פור איסטו פוייי, אי אפירמי איל פסוק חבי כמעט רגע עד יעבור זעם. קירי דיזיר, קי קואנדו טייני איל אומברי אלגונה קוזה אי פינסה קי לו באן אה אקקאדיאר קי סי איסקונדה אסטה קי פאסה לה סאנייה. דישו אאיל פורקי בורלאסטיס קון מי פור אבלאר מינטירוס? קי נו דאסטיס די לו טוייו נאדה. ריספונדייו אאיל אי׳ו, נו בורלי קון טי. טו דאסטיס די טו מונידה אלוס סיין אי סינקואינטה, אי ייו די אלוס סיין אי סינקואינטה די מי ליי. קי טופי ליי פור סוס פרומיטאס. פורקי דישי, ייו דארי די לו מייו לה מיטאד קי איס לה אזיינדה קי איי אין מי פור אפירנאר לו קי דישו בלשה כי בצל החכמה בצל הכסף. אי פורקי סו מי לו דישיסטיס קי איראן סיין אי סינקואינטה. ריספונדייו אאיל קי טי לו דיזיאה נו מי דאבאס נאדה. דישו ייאנאי אה אונו די סוס סירבידוריס, אינגי און באזו די בינו אי דאלדי אה ר׳ שמעון קי מוס דיגה ברכה. טומו איל באזו רבי שמעון אי דישו ברוך על המזון שאכל ייאנאי, קירי דיזיר בינדיגה לה קומידה קי קומייו ייאנאי. דישו אה איל אסטה אגורה איסטאס אין טו קאפריג׳ו פור בורלאר קון מי? די מיס דיאס נו טינגו אויידו נומברי די ייאנאי אין ברכת המזון. דימאנדו אה איל אי קומו קי דישירה? ריספונדייו אאיל, נברך שאכלנו. דישו אאיל לייו נו קומי פארה קי דישירה שאכלנו. אינטונסיס קומאנדו קי לי דייראן אה קומיר.

(פ׳ 13) **ראה את מעשה האלהים כי מי יוכל לתקן את אשר עותו.**

איסטי פסוק לו דישו פור אדם הראשון, אין לה אורה קי קריאו איל קאנטו בינדיגו אאיל אה אדם הראשון לו טומו אי לי אמוסטרו טודוס לוס ארבולים די גן עדן. דישו אאיל, מירה מיס אובראס אירמוזאס אי אלאבאדאס סון. אי קי טודו לו קי קריאי, פור מודרי די טי לו קריאי. פינסאטי ביין נו סיאה קי טי דאנייס אה טי מיזמו אי סיאס קאבזאנטי קי דיסטרואייגה אה מי מונדו. קי סי טי דאנייאסטיס, נו איי קין טי אדובי, אי נו מאס סולבו קי קאבזאס מואירטי אה אקיל צדיק קי איס משה רבינו. אה קי אסימיזה לה קוזה, אה אונה מוז׳יר פריניאדה קי איסטאבה אפריזאדה. איסטאנדו אין לה פריזיון, פאריו און איז׳ו. אי לה קריאטורה סי אינגראנדיסייו אהי. אי סו מאדרי מורייו. אה דיאס פאסו איל קומאנדאדור דילה סיבדאד פור אהי. קואנדו לו בידו איל ניניו, לי דישו מי סינייור, אקי נאסי, אקי מי אינגראנדיסי. פורקי פיקאדו איסטו אין פריזיון. דישו אאיל פור איל פיקאדו די טו מאדרי. אנסי פואי אין משה קומו איסקריבייו איל פסו׳ הן האדם היה, אי אין משה הן קרבו ימיו למות.

(פ׳ 14) **ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה גם את זה לעומת זה עשה האלהים על דברת שלא ימצא האדם אחריו מאומה.**

אין איסטי פסוק מוס אבֿיזה סי סי אפֿאריז̃ו אה טי דיאה בואינו די אזיר מצות נו טי דיטינגאס. אי אין דיאה די מאל קי טי בֿייני אין לה קאבֿיסה ח״ו פירקורה פור אזיר תשובה אי איג̃אס בואינאס, אי נו רעה שבֿו גזינס. דישו ר׳ יודן טריס קוזאס בשלאן לאס סינטינסייאס מאלאס אי איסטאס סון: תפלה. צדקה אי תשובה. טאמביין תענית קומו דיזי איל פ׳ יענך ה׳ ביום צרה. פורקי גם את זה לעומת זה קירי דיזיר קי איזו איל דייו איסטי אינפֿירינטי די איסטי. סי קיריס איסקאפאר דילה אנגוסטייה, אפונטו טורנה די טוס קאמינוס לוס קי נו סון בואינוס. רבי תנחום מילדו גם את זה וכ׳ו פור לוס פרובֿים אי פור לוס ריקוס קי אין דיאס די בואינדאד די טו חבר שיגראטי קון איל. אי אין דיאה די מאל בושקה פור גובֿירנאר שוס עניים. פורקי ריסיבֿאס פור אילייוס שכר, קי אנסי אזיאה דיטו רבי תנחום. סי מירקאבֿה אונה אוקה די קארני פארה סו קאזה, מירקאבֿה דוס אונה פארה איל אי אונה דאבֿה שוס פרובֿים. אי סי טומאבֿה און דימיט די בֿידרוראס, טומאבֿה דוס אי איל אונו דאבֿה שוס פרובֿים. אי איסטו איס לה כוונה דיל פס״ גם את זה לעומת זה עשה האלהים פורקי סיאן זוכים איסטוס אה איסטוס.

(פ׳ 15) את הכל ראיתי בימי הבלי יש צדיק אבד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו.

אין איסטי פסוק מוס אבֿיזה קי קואנדו איסטובֿו שלמה אפֿואירה די סו סילייה סיגון אבֿיזימוס קי איבֿה קאמינאנדו פור לאס פלאסאס דיזיינדו ייו סו קהלת, סי טופאבֿאן ג̃ינטי קי סי אג̃ידיאבֿאן אי לו טומאבֿאן קון בואינאס אי לו לייבֿאבֿאן אה סוס קאזאס אי לי דאבֿאן תנחומים. אי אין סוס אוזוס לוס טיניאה אה איסטה ג̃ינטי פור צדיקים גמורים. אבֿיאה אוטרה סוירטה די ג̃ינטי קי לו קומבֿידאבֿאן אה סוס קאזאס פור ריאירסין אי פור בורלארסין קון איל. אי איל בוקאדו קי קומיאה סי לי אזיאה סם המות, אי נו סי אינפֿאסטייאבֿאן די איר בורלאנדו קון איל.

(פ׳ 16] אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם:

איסטי פסוק פֿואי אבֿלאדו פור שאול קי כפי לה חכמה די שאול דיזיאה איל דייו ב״ה מי אינקומינדו לך והכית את עמלק, אאון קי מי דישו קי נו דישי אין עמלק נינגונו. די בואיי אי אסטה קארנירו. סי לוס אומברים פיקארון, לאס מוז̃ירים קי קולפאן אי לה פֿאמילייה קי פיקו. אי לאס בֿאקאס אי איל בואיי אי איל אזנו קי פיקארון. שאליו בת קול אי דישו נו סיאס צדיק מוג̃ו מאס קי טו קריאדור. חכמים דישירון סי אינפיקו אה קישאר די כי אה סי פור לה עגלה ערופה. דיזיאה סי איל אומברי פיקו, לה בֿהמה קי פיקו. רבי שמעון בן לקיש דישו, טודו איל קי סי אזי רחמן אין לוגאר די קרואיל, סו קאבֿו איס קי סי אזי קרואיל אין לוגאר די רחמן. אי די אונדי איסטה קי סי איזו קרואיל אין לוגאר די רחמן, קי אנסי דיזי איל פסוק, אי אה נוב סיבֿדאד די לוס כהנים לוס איריו אה טאז̃ו די איספאדה. אי נו איריה נוב קומו סו זרע די עמלק. איל קי סי אזי רחמן אין לוגאר די קרואיל סו קאבֿו איס קי מדת הדין אינקונטרה קון איל, ק אנסי דיזי איל פסוק אי מוריו שאול אי טריס סוס איז̃וס. בֿייני שלמה אי דיזי:

(פ׳ 17) אל תרשע הרבה ואל תהי סכל למה תמות בלא עתך.

(פ׳ 18) טוב אשר תאחז בזה וגם מזה אל תנח את ידך כי ירא אלהים יצא את כלם:

איסטי מוסר לו דה שלמה המלך פור נו אזיר קומו איזו שאול.

(פ׳ 19) החכמה תעז לחכם מעשרה שליטים אשר היו בעיר.

איסטי פסוק פואי דיג'ו פור יאשיהו קי דייו איל פסוק עדות פור איל קומו דיזי איל פס"
אי קומו איל נו פואי אנטיס די איל ריי פורקי סי איסטוב'ו קון סו חכמה קי איסקארב'ו אין סוס מעשים. אי פואי בואינו אה איל מאס די לוס דייז פוליסטאדורים קי אוב'יירון אין ירושלים דיס-פואיס די שלמה. אי איסטוס סון: רחבעם, אביה, אחזיה יואש. דיספואיס די מוריר יהוידע, אחזיה, אחז, מנשה, אמון, יהויקים, צדקיהו.

יפ׳ 20) כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא.

אין איסטי פסוק מוס דה און דוטרינו דיזיינדו קי נו איי ג'וסטו אין לה טיירה קי אגה טודו בואינו אי קי נו פיקי. ב'יינדו שלמה המלך קון רוח הקדש איל מאל קי סי אוזו איל מונדו, קי סי טופה ג'ינטי קי סי ב'אטין דילה ליב'ירטאד פור דיסקארגאר איל ייוגו דילה ליי אי נאס מצוה, אי אזין עבירות אין פובליקו, אי טודוס סוס פינ-סירייוס איס די אסימיז'ארסין אלאס נאסייונים. אי נו סי פואידין אסימיז'אר אה איליוס. אין ב'יינדו קי איליוס נו איסטאן אינקומינדאדוס. אי סי איסב'יב'לאן שבת אי קומין סיב'ו אי טודו סימיז'אנטי, נו טייני נינגונה פינה. מה מוזוטרוס קי איסטאמוס אינקומינדאדוס, קין איסב'יב'לה שבת מיריסי סקילה, קין קומי סיב'ו מיריסי כרת. אין טאנטו איסטי מאל ב'ה פוזאנדו. קי לוס איז'וס אזין לו קי ב'ין די סוס פאדרים. אי אונוס סי אינב'יזאן די אוטרוס. קי איל יצר הרע לוס סונ-באלייה פארה מאל. אי איל ב'יר אה אוטרוס קי סי ב'ייאנאן דה קוראז'י, קי סי אזי מאל די מוג'וס קוסקואילו די לוקוס. אין טודוס לוס טיימפוס סי טופאן בואינוס אי נגרוס. מה אין טיימפו פאסאדו, איל קי אזיאה לו נגרו אירה גואר-דאדו אי אלה איסקונדידאס, או די ב'רגואינסה או קי סי איספאנטאב'ה דיל קאסטיגו. אגורה קיטארון איל ב'ילו. אי סוס עבירות לאס אזין אלה קלארה. אי סוב'רי איסטו סי אדולורייאן מו-איסטרוס קוראסונים, קי איס און דיספיג'ו די ב'יר קי קון איל פלאזיר אי פיאדאד קי איזו איל קריאדור קון מוזוטרוס, לה בואינה פאגה קי לי פאגאמוס איס קי לו טומאמוס פור פשו די אזירלו אראב'ייאר. מוס אזימוס כפוי טובה, פאגאמוס מאל אין לוגאר די ביין, אי איס די טומאר און גראנדי קאסטיגו, די ב'יר קי לאס נאסייונים אזי-נאס אסירקאן אי איסטימאן מואיסטרה ליי, אי מוזוטרוס לה אליש'אמוס. לאס נאסייונים דאן או-נור אלוס חכמים, אי מוזוטרוס לוס טינימוס מי-נוספריסייאדוס אין מואיסטרוס אוזוס. סי מוס פאריסי קי קון איסטו איסטאמוס אינגראנדיסייא-דוס אין אוזוס די לאס נאסייונים, איס אל קונ-טראריו, קי מאס אינגראנדיסייאדוס סומוס קואנדו גוארדאמוס מואיסטרה ליי, אי סומוס דיריג'וס אין מואיסטרוס טראטוס. נו פ'שקאר, נו אב'לאר מינטירה, סיאיר די בואינוס קוראסונים פיאדו-זוס, פלאזינטירוס, אומילדים, אי סימיז'אנטי די מדות בואינאס. איסטאמוס אינקומינדאדוס די מואיסטרה ליי אי די מואיסטרוס חכמים, אינ'ל עולם סי טופאן די מוג'אס קואליטאס די ג'ינטי, איי ג'ינטי קי ב'אן אינדו אי אינטרומפיסאנדו. פור איסטו קשי איסטודייאר אי פינסאר מודוס אי מאניראס פור אינדיריג'אר מואיסטרוס קאמינוס אי פיאיר בואינוס ג'ודייוס. אי איל סירב'יר קי סי סיירב'י אל קריאדור אין איסטי טיימפו איס מויי איסטי-מאדו, קי איס ב'יסטו קי נו איס פור מיידו, אוטרו קי פור אמיסטאד דיל קריאדור, אי פור קונוסיר לו בואינו אי לו דיריג'ו. אי נו פואידימוס דיזיר קי לייה מוס אזימוס אין לו נגרו. אי די אלי-ב'ייאנאר אין איל ג'ודיזמו. קי אגורה נו מוס פו-אידימוס דיזאר, קי איס מינטירה קי מוזוטרוס קומוס בחירי, קי איל מיאולייו איס מאס גראנדי דילה נאטורה, אי לו אוב'ליגה די קאמינאר אה סו קומאנדו. אי סי נו לו פואידי אזיר טודו די אונה, פואידי אזירלו אפוקו אפוקו. אי קון איסטו

איל קריאדֿור סי אפיאדֿארה די מוזוטרוס אי מוס מאנדארה לה גאולה במהרה בימינו אמן .

(פ׳ 21) גם לכל הדברים אשר ידברו ﭏ תתן לבך אשר לא תשמע את עבדך מקללך ·

(פ׳ 22) כי גם פעמים רבות ירע לבך אשר גם אתה קללת אחרים:

אין איסטוס פסוקים מוס דה אה אינטינדיר קי סי איל אומבֿרי אוליירה ﭏגונה קוזה די מישֿליקיריאה קי לי קונטה סו חבר פור אוטרו קי אבֿלו פור איל. קי נו לו ריסיבֿה טאן פריסטו . פורקי סי לו ריסיבֿי פריקטו אי כי קריאי קי איס בֿירדאדֿ בושֿקה פור אזירלי ﭏגון מﭏ. אי סי סו חבר נו טייני אאביר די אבֿלאר, בֿייני פור מﭏדיזירלו. אי סי קיראס פרובֿה פארה איקטו קי מוגֿאס בֿיזיס סופו טו קוראסון קי אי טו מאלדישֿיסטיס אה אוטרוס. אגורה אבֿיזארי אין קורטו לאס קוזאס קי בֿיינין אה אבוריסיין. לה פרימה איס לשון הרע. איל קי אבֿלה אין פֿיטדאדֿ די סו חבר. סי לו קי דיזי איס בֿירדאדֿ, סי ליאמה לשון הרע. אי סי לו קי דיזי איס מינטירה סי ליאמה קי קיטה פֿאמה מלה · לה סיגונדה איס נבלות הפה, איל קי אבֿלה פﭏאבֿראס די פואירקיריאה די קוזאס קי כון טוקאנטי אה מארידֿו אי מוזֿיר, טאנטו קון אבֿלאס, טאנטו קון סינייאס, טאנטו קון קאנטיס די אמורים. סו פיקאדֿו איס גראנדי אי סו פינה איס גראנדי. לה טריסירה איס חנופה, קירי דיזיר קי סו בוקה אי סו קוראסון נו איס איגוﭏ. קי לי אמוקטרה אמיסטאדֿ אי פור אוטרה פארטי לי קירי קאבֿאר לה פֿואיסה. לה קואטרינה איס, איל גֿורמאר אין פֿלסו אי גֿורמאר סין מיניסטיר, אי קי אינמינטה איל נומבֿרי דיל ש״ת אין בﭏדים, איס גראנדי סו פיקאדֿו. לה סינקינה איס ליצנות, קי מאקקאריאה ﭏה גֿינטי פור פאסאר אי אזיר פאסאר לה אורה. לה סיזֿינה איס שקר, איל אבֿלאר מינטידה, סו פיקאדֿו איס פיזגאדֿו . לה סיטינה איס קללה, איל קי מﭏדיזי אה סי מיזמו אי אה אוטרוס, סי לה מﭏדיסייון איס אין בﭏדים טורנה אה סו פאטרון. אי סי נו איס אין בﭏדים איס אפינאדֿו. פורקי פואידֿי סיר קי אינקונטרה ﭏגון פונטו מﭏו אי סי מואירי. סי טופה קומו סי לו מאטארה. לה אוגֿינה איס עזות, קירי דיזיר איל קי אבֿלה אה פאדֿרי אי מאדֿרי קון פֿורטאס סובֿרי איל דישֿו איל פסוק, מﭏדיגֿו איל קי ﭏיבֿייאנה אין כבוד די פאדֿרי אי מאדֿרי. לה נובֿינה איס כנוי, קירי דיזיר קי לי ﭏקונייה נומבֿרי ניגרו אה סו חבר, נו טייני חלק אין עולם הבא. לה דייזינה איס גונב, איל קי רובֿה איל דעת די סו חבר קי אה פודֿיר די פﭏאבֿראס, לי קירי רובֿאר אי סאבֿיר לו קי טייני אין איל קוראסון. לה אונזינה איס יועץ. איל קי דה קונסיזֿו קי נו איס בואינו אה סו חבר, פאסה פור איל פסוק קי דישֿו אי דילאנטרי סייגו נו דיס אינטרונפיסו. לה דוגֿינה איס נדר, איל קי טומה נדר איס פיקאדֿו סי נו קי דיגה בלי נדר. לה טריגֿינה איס מעונן מנחש, איס איסור די מיטיר טאקסה אין לאס אוראס, קומו דיזיר אין פרינסיפייו די סימאנה נו סי דה פארהאס. לה קאטורזינה איס מכשף, איס איסור די דימאנדאר דילוס איגֿיזירוס אי דילוס אינדיבֿינוס לו קי טייני קי אקונטיסיר. לה קינזינה איס דין, איס איסור די קורטאר דין טואירטו. אי איסטו נו איס סולו פארה איל דיין. איקטו איס פארה טודֿוס. קי קאדֿה אונו קאי קי סי גֿוזגי נו דיריגֿו די סי אה סי, סיאה קון סו מוזֿיר, סיאה קון סוס איזוס, סיאה קון סו מוסו. לה דייז אי סיזֿינה איס רבית, איל קי טומה אינפליקטאדֿו די סו חבר מונידֿה, נו לי פואידֿי מוגֿו ריגגראפייאר, אוטרו קי לי דיגה תזכה למצות. לה דייז אי סיטינה איס נושה, איס איסור די דימאנדאר לה דיבֿדה דיל דיבֿדור קי ליה סאבֿי קי נו טייני פור פאגאר, אי אפילו פאסאר פור דילאנטרי קי נו פאסי. לה דייז אי אוגֿינה איס בית

הכנסת, אים איקור די אבֿלאר איניל קהל טאנטו לה אורה די תפלה, טאנטו לה אורה קי נו איי תפלה. לה דיין אי נוּבֿינה אים נאבּיס, אים איקור די אבֿלאר קון מוז'יריס אינדינאס פאלאבֿראס די שאקאש אי ריאיר. קי איסטו לו טראי אל אומברי אה פיקאר. לה בֿינטינה אים איקור די איג'אר לה בוקה אה מאל, אי קי נו אבֿרה לה בוקה דיל שטן, קומו אלגונוס קי דיזין קומו נו מוס אינגלוטי לה טיירה פור טאנטו ניגרו קי איי. לה בֿינטי אי אונה אים קטיגורייא, אים איקור די אבֿלאר מאל פור ישראל, אי אל קריאדור לי אינבאראשה מוג'ו די איסטו, קי אלקאבֿו קאבֿו קומוס סוס איז'וס. לה בֿינטי אי דוס אים גאוה, אים איקור די אבֿלאר קון אלטיגואיזה אי מינוספריסייו קי פאריסי קומו נו אינדיגייאר. לה בֿינטי אי טריס אים מחלוקת, אים איקור די אבֿלאר פאלאבֿראס די פלייטוס. לה 24 אים דחיה, קואנדו לי דיזֿי אה סו חבר אים איקור די אזירלו פיגאר, קון דיזירלי בֿה אי טורנה אי מאנייאנה טי פאגארי. לה 25 שבת אים איקור די אבֿלאר פאלאבֿראס די מירקאנסיאה, אי טודו לו קי אים פיקאדו די אזירלו אין שבת איס פיקאדו די אבֿלארלו. לה 26 שקר, אים איקור די אטורגאר סוברי לה מינטירה אי לה פאלסיאה, אי בושקאר אג'אקיס די דארלי ראזון אה סו אמיגו פור אזירלי פלאזיר, אי בכלל אים איל דאר עדות פאלסו. לה 27 אים איקור די דיזיר לה עבירה קון בוז, אי קשי קי לה דיגה דיבֿאגאר. לה 28 דיבה על המתים, אים איקור די קיטאר פאמה מאלה פור לוס מואירטוס, אי איי הרס די מואיסטרוס אנטיגואוס סוברי איסטו. קי איי אלגונוס קואנדו קירין אבֿלאר פור אלגון מואירטו, דיזין אחרי מות קדושים אי אבֿלאן לו קי טיינין די אבֿלאר, קי נו קון איסטו סי ריפֿוד'ייא איל פיקאדו. לה 29 זמרה, אים איקור די טומאר אלגון פסוק פור קאנטיגה. איסטאס קוזאס קי אבֿיזימוס סי לאס בֿי איל אומברי קי איס דיריג'ו, לי אינבאראשה. טי דיגו קי לו קאסטיגאן קון בואינאס אי קון מוג'ה אגודיס. אפֿין קי נו בֿינגה פור אראבֿייארסי אי טי מאלדיגה אין סו קוראסון.

(פ' 23) כל זה נסיתי בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני.

[פ' 24) רחוק מה שהיה ועמק עמק מי ימצאנו.

(פ' 25) סבותי אני ולבי לדעת ולתור ובקש חכמה וחשבון ולדעת רשע כסל והסכלות הוללות.

לייה אבֿיזימוס אין אוז'ה 9 לה סינסייה דיל סי' די שלמה המלך, מילדאו פור סו לוגאר, אגורה דיזי קי טודו איסטו לייה לו פרובֿי קון חכמה. מה בֿידֿי קוזאס קי נו מי דה לה קונסינסייה פור אינטינדירלאס. מילדימוס, אונה מוז'יר קי סי מורייו איל ניגייו דיינטרו די איל'ייה אין סו טריפה, אי איספאנדייו לה קומאדרי סו בראסו אי טוקו איל ולד, קי אינקונה לה קומאדרי סייטי דיאס, אי לה מוז'יר לימפייה אסטה קי קשי איל ולד. און מואירטו אין קאזה, לה קאזה לימפייה. קשי איל מואירטו די קאזה, לה קאזה סי אינקונה. איסטאס קון סיטינסייאס דיל קריאדור קומו בֿיריש איניל ענין די פרה אדומה קי אלימפייאבֿה אה איל אינקונאדו, אי אינקונאבֿה אה לו לימפייו. אגורה דיזי שלמה המלך, מוג'ה חכמה סי טופה אין מי. מה איסטוס ענינים איסטאן ליש'וס די מי.

(פ" 26) ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד בה.

איסטי פסוק דישו שלמה המלך פור אקיאס מוז'יריס קי סי טופאן אין איל מונדו קי אינגאנייאן אה סוס מארידוס קון סוס מאליסייאס, אי סי בֿינדין דילאנטרי די איל'ייוס קי סון לאס אידוקאדאס דיל מונדו. אי אטראס מאנו די סוס

מארידוס בושקאן פור אזיר קומו סוס בֿילונטאדיס, קי נונקה פינסאן אין ביין. אי טודוס סוס פאסוס סון פארה מאל. אי טודוס סוס פינסאמיינטוס סון דיפֿירינטיס. פארה איסטי מודו די מוז׳יר דישו איל פסוק קי פארה איל אומברי איס מאס אמארגו קי לה מואירטי. קי אילייה איס קאסאדירה פור קאסאר אה אוטרוס קון סוס ג׳יסטוס די סו קוראסון אי סוס מאנוס. איל קי איס בואינו דילאנטרי די איל ש״ת קי איסקאפי די אילייה. קומו דישו לה גמרא, מוז׳יר מﭏה איס ליפרה פארה סו מארידו. אי לה מילזינה איס קי לי די גט אי קי לה קיטי אי איסקאפה די איסטה ליפרה. טודו איסטו איס סי טייני סו כתובה פוקה די אפֿוגאר אי קונטאדו קי לי איס ליבֿייאנו פור קיטארלה. מה סי סו כתובה איס מוגה קי נו פואידי קיטארלה, אקיאו איס קי קונפורטה גהינם אין בֿידה אי איסטו איס וחוטא ילכד בה, קירי דיזיר קי סי איס פיקאדור סי פרינדי קון אילייה, אי איסטו איס לה כוונה דיל פ״ אראוס בגוים אראוס באראן קירי דיזיר א׳ר׳ו׳ם׳ אשה רעה וכתובתה מעוטה, בגוים. קירי דיזיר מוז׳יר מﭏה אי סו כתובה איס פוקה קי לי די גט אי איסקאפה. מה סי איס אשה רעה וכתובתה מרובה אראוס באראן, קירי דיזיר מוז׳יר מﭏה אי סו כתובה מוגה אי נו טייני איל טיימפו פור פאגאר קי אגה תפלה קי סי באלייה פריסטו די לה טיירה פור איסקאפאר די אילייה, קומו לו טראי אין לה גמרא קובֿרי איל פסוק לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, קירי דיזיר נו איס בואינו אה איל אומברי קי איסטי סין מוז׳יר, סי נו קי טומי מוז׳יר פורקי לי סיאה ﭏיודו אה סו מארידו. דישו רבי יעקב, טודו איל קי איסטה סין מוז׳יר, איסטה סין ביין, אי סין ברכה, אי סין כפרה, אי סין ﭏיודו, אי סין ﭏיגריאה, אי סין בֿידאס. סין ביין די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק לא טוב היות האדם לבדו. סין ﭏיודו די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פס׳ אעשה לו עזר כנגדו. סין ﭏיגריאה, די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק ושמחת אתה וביתך. סין כפרה די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק וכפר בעדו ובעד ביתו. סין ברכה די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק להניח ברכה אל ביתך. סין בֿידאס די אונדי איסטה קי אנסי דישו איל פסוק ראה חיים עם אשה, אעשה לו עזר כנגדו. סי איס זוכה לה מוז׳יר איס אייודו פארה סו מארידו, סי נו איס זוכה איס כנגדו, קירי דיזיר קי לי בֿייני סיימפרי קונטרה די סו מארידו. רבי יהושע בר נחמיה דישו סי איס זוכה איסטי אומברי. טומה מוז׳יר קומו לה מוז׳יר די רבי חנינא, אי סי נו איס זוכה, טומה מוז׳יר קומו לה מוז׳יר די רבי יוסי הגלילי. איסטי רבי יוסי הגלילי טיניאה אונה מוז׳יר מﭏה אי אירה איז׳ה די סו אירמאנו. אין קאדה דיאה לו מינוספריסייאבה דילאנטרי די סוס תלמידים, קי קאנטידאד לו דיזונראבה, קי לוס תלמידים נו פואידיאן סינטיר לה חרפה אי איל בזיון קי לי אזיאה אל סי׳ חכם. לי דישירון סוס תלמידים קי לי דיירה איל גט אי קי איסקאפארה די אילייה, קי נו סי פואידי קומפורטאר איסטי גראנדי בזיון קי לי אזי אה סו מירסיד. ליס ריספונדייו אי ליס דישו מוגה ראזון טיניש לו קי דיזיש, מה קי אירי קי סו כתובה איס מוגה, אי נו טינגו איל טיימפו פור פאגאר. און דיאה איסטאבאן אסינטאדוס אי מילדאנדו קון רבי אלעזר בן עזריה, אין לו קי איסקאפארון די מילדאר, לי דישו רבי יוסי אה רבי אלעזר, באמוס אה קאזה אי קומירימוס אלגונה קוזה די לו קי איי אין קאזה. קואנדו אינטרו רבי יוסי אין סו קאזה, קאלייו לה מוז׳יר קון סוס אוז׳וס פארה אבאשו, אי סוס קאראס טריסטיס, קי לייה קיריאה מינוספריסייארלו קומו סו אוזאנסה. אי אין סיינדו קי איסטאבה רבי אלעזר איכפיסו די סי פארה סי אה מורמוריאר דאנדוסי אה אינטינדיר קי נו לי פאסו מאספול קי טרושו ג׳ינטי אה סו קאזה. לי דימאנדו אה סו מוז׳יר, איי אלגו די קומיר? לי ריספונדייו, ליני·

טיזאס קוג׳אס סין אזייטי. אבריו לה קאלדירה רבי יוסי, אי בידו קי אביאה גאלינאס גודראס אי פולייוס. אי לה מוזיר באטיינדו אי פיריינדו אי אמינאזאנדו אה סו מארידו קי סי לו טיניאה אין לוס דיינטיס לו מודריאה. איסקאפאנדו די קומיר, אינטינדייו רבי אלעזר קי סי אבוריסיאן איסטי אה איסטי, אי סי אקאלייו פור אוראס. לי דישו אה רבי יוסי נו דישו סו מירסיד קי אירה אין לה קאלדירה לינטיזאס קוג׳אס סין אזייטי סאלייו קי אירן גאלינאס אי פולייוס. לי ריספונדייו רבי יוסי איסטו איס מעשה נסים. לי אטורגו רבי אלעזר פור מודרי סו כבוד. לי דישו רבי אלעזר אה רבי יוסי דישה איסטה מוזיר קי נו איס סיגון סו כבוד. אי לי איזיירון קום תלמידים אה קי לי דיירה לה כתובה אי איל גט אי לה קיטו די קאזה. אי בושקארון פור דארלי אונה מוזיר סיגון סו כבוד די רבי יוסי. קואנדו ריסיבייו איל גט די רבי יוסי, קאבזארון קום עוונות די אקיאה מוזיר, אי פואי אי סי קאזו קון איל פואירטאלירו די לה סיבדאד. פאסאנדו אונוס קואנטוס דיאס סי סייגו איסטי פואירטאלירו, קי לי ביניירון סוברי איל יסורין אסטה קי קידו עני מדולדל. אי פואי איס־פאנדיין סו מאנו פור טומאר צדקה דילה ג׳ינטי פור מאנטינירסי. אי לו טומאבה לה מוזיר דילה מאנו פור קאמינארלו פור לאס קאלייס אי פור לאס פלאסאס פור דימאנדאר דילה ג׳ינטי. אי קואנדו פאסאבה פור לה קאליזה קי מוראבה רבי יוסי בולטאבה אטראס. דימאנדו איל פואירטאלירו אה סו מוזיר דיזיינדו פורקי נו מי לייבאס פור לה קאליזה קי מורה רבי יוסי הגלילי קי לייה נו קונוסקו קי סי אפיאדה דיל פרובי לייבאמי פור איסטי לוגאר, פואידי סיר קי מוס ביאה רבי יוסי אי אזי קון מוזוטרוס צדקה, אי איי הבטחה קי מוס פואידימוס מאנטינר די סו צדקה, קי סו מאנו איס אבֿיירטה פור דאר צדקה טוס קי פוקו פואידין. אילייה לו אינגאנייו קי מאנייאנה באמוס פור איסטי לוגאר. אל אוטרו דיאה רודיארון טודה לה סיבדאד, אי נו אובו קין ליס דיירה אפילו פרוטה. לי דישו אה איליה אין סיינדו קי לייה סי איזו טאדרי אי קידימוס סין נאדה, פור קי נו מי לייבאס פור לה קאליזה קי מורה ר׳ יוסי. לי ריספונדייו לה מוזיר נו פואידו פור איר פור איסטה קאליזה, סיינדו רבי יוסי אירה מי מארידו, אי נו טינגו לה קארה די ביאירלו. אי אין סיינדו קי לה עניות ליס פוזו, קיזו נו קיזו לה מוזיר לו לייבו אה סו מארידו פור לה קאליזה די רבי יוסי. קואנדו לה ביירון לה ג׳ינטי, סי איסטרימי־סיירון די בירלוס, קואנטידאד קי איל מארידו פרו־פייו איספיסו אה אארבארלה, אסטה קי סינטייו לוס גריטוס רבי יוסי. דימאנדו קי איראן איסטוס גריטוס קי איל אולייאה. לי ריספונדיירון קי אירה לה מוזיר קי איל טיניאה, אי קי קום פיקאדוס לי קאבזו אה קי סי לי סייגארה איל מארידו פור קי טראבי יסורין איסטה מאלה מוזיר. אה פונטו דישו רבי יוסי, סיינדו קי אל טיימפו פואי מי מו־זיר, אי נו איס מי כבוד קי איסטי קאמינאנדו די איסטה סוארטי, ליס דייו אונה קאזה די רבי יוסי פורקי מוראראן, אי איל מאנטינימיינטו ליס מאנדאבה אין קאדה דיאה.

מאס אקונטיסייו מעשה אין און אומברי קי טי־ניאה אונה מוזיר מוגו מאלה, קאנטידאד קי נו פואידיאה ביביר אקיל אומברי קון איליה, מרוב די סו מאליסייה, אי סו מאלדיסייון אי סו דיזונרה, קי נו אביאה דיאה סין פלייטו אינטרי אילייוס, אי קאדה דיאה לי אליבאנטאבה מאו־לייוס קומו סי פואירה קי לייה מורייו סו מארידו. אי אין קוס דיאס נו טובו אונה אורה די ריפוזו קון איליה. קי נונקה לי מוסטראבה קארה די ריזה, אוטרו קי קוריאה פייל די סו קארה. אי איל מארידו פור מוגו קי לה אריגלאבה אה סו מוזיר. פור טומארלו אה אונור, לו דיזונראבה אי לו מאלטראטאבה. און דיאה די שבת קודם לי דישו לה ביזינה אה איסטה מוזיר, באמוס אה איל ק״ק פור אוליר אל סי״ חכם קי דרשה אין קאדה שבת,

טאנטו לי איזו אקטה קי סי פֿואי פור אולייר אל סי׳ חכם. איל סי׳ דרשן בכלל די סו דרוש אינפיסו אה דיזיר קי טודֿו אומברי קי טייני מוזֿיר מטה קי נו סי אינוזֿי, קי איסטו לי קאבֿזה קי איסקאפה דיל דין די גהינם, אין סיינדו קי לייה לו טייני איל גהינם אין סו בֿידֿה . לה מוזֿיר די סינטיר איסטו סי אינגֿו די מטים קי נו לי פלאזייו איסטי דרוש. אדרבה אינפיסו די סי פארה סי אה דיזיר, קי איסטו קי לו דיזונרה אה סו מארידֿו נו איס בֿינגאנסה קי לי איסטה אזיינדו, אוטרו קי איס אונה קוזה די בואינדאדֿ, פורקי אין סיינדו קי לי דו ניגרה בֿידֿה אה מי מארידֿו קי אה איסטה קאבֿזה איסקאפה דיל דין די גהינם, נו איס אינגֿו לו קי איסטו אזיינדו. אגורה קטי דאר לה בואילטה פורקי טינגה גהינם אנגֿו אי לארגו. קון דארלי בֿידֿה בואינה אה מי מארידֿו. בואלטו אין קאזה, אין לו קי בֿינו איל מארידֿו פינסאנדו איל דיאה די שבת קומו סיימפרי, לייה סי לי פֿואי לה גאנה די קומיר. אינטרו אין קאזה סוספיראנדו די סי פארה סי. לה מוזֿיר קי לו בֿידֿו בֿיניר לו ריסיבֿייו קון קארה די טיגריאה קון ריזה אי גוזו דיזיינדולי, אסי ביבֿה איל, אאינדה נו קומי איספיראנדולו פורקי בֿינייראה אי לה מיזה לייה איסטה פרונטה, אינפיסארימוס אה קומיר קי לייה אפאריזֿי לו טודֿו, אי לי רוגו קי ביבֿה און פוקו די בֿינו פור כבוד די שבת קי גואי׳ די אילייה אייה קי איי טיימפוס קי נו סאבֿי לוקי איס ביבֿיר און פוקו די בֿינו. אפונטו סי ליבֿאנטו קון פריסה אי לי טרושֿו ייגֿיליק קי סי טרוקארה. איל מארידֿו נו טופאנדו קי אינטינדיר דישֿו אינטרי סי פור סיירטו קי סֿאייו די סו מיאולייו קי איסטה אזיינדו קוזאס קי נו לאס קונוסיאה. אין פֿין, סי בואלטו פור קריאנסה מואיבֿה, אי בֿידֿו איל מארידֿו קי איס בֿירדאדֿ לה אמיסטאדֿ קי לי איסטה אזיינדו. פאסאנדו אונוס קואנטוס דיאס לי דימאנדו איל מארידֿו דיזיינדולי, בֿוס רוגו קי מי דיגאש קי פֿואי לה קאבֿזה די איסטה בואילטה פור בֿיין קי מוס סיאה אי די עין הרע קי מוס גואדֿרי איל דייו. אילייה אין סו ריספואיסטה לי דיזֿו, קי קיריאש אה סי ביבֿאש בֿוס, קי בֿוס דיירה מאלה בֿידֿה פור איסקאפאר די איל דין די גהינם? טט נו אגו. אוטרו קי בֿוס דו בואינה בֿידֿה פורקי לאס לייבֿיש אין גהינם קי סיאה פארה בֿוס אנגֿו אי לארגו. אי סי איל דייו מי טייגה קי מי בֿו אה גהינם, מי טיגראר די בֿינבֿוס קון לאס פינאס פֿואירטיס קי טיניש קי סונפורטאר. אי אין סיינדו קי בֿידֿו שלמה קון רוח הקודש סימיזֿאנטיש קואינטוס, דישֿו ומוצא אני מר ממות את האשה . לה אמיסטאדֿ די אינברי מארידֿו אי מוזֿיר, איס קוזה די אובֿליגו קי אייגה אינטרי איליוס אמור גראנדי. פור איסטו דיקלארארימוס לוס ריזֿוס קי סי דיבֿין ריזֿיר אונו קון אוטרו. אי אינפיסארימוס אינייל דובֿיר קי סי דיבֿי די ריזֿיר איל מארידֿו קון לה מוזֿיר. דיסירון חכמים קי איל אומברי איס חייב די קיריר ביין אה סו מוזֿיר קומו סו פואירפו. אי אונראר לה מאש די סי מיזמו, אי טודֿו איס קון קי נו אגה קונטרה לה בֿולונטאדֿ דיל קריאדֿור פור אמור די סו מוזֿיר. אי איל עיקר דילה אמיסטאדֿ קי דיבֿי טיניר קון סו מוזֿיר קטי קי סיאה לה אמור דילה אלמה. קי איל מארידֿו טייני חייוב די אקונסיזֿאר אה סו מוזֿיר אין לוס קאמינוס דיל גֿודֿיזמו אי די אוניסטידאדֿ, אי אלישֿארלה די אבֿלאר לשון הרע, קי נו סי ארא בֿיי, קי נו מטדיגה, קי נו מינטי איל נומברי דיל קריאדֿור אין בטדים, אי קי לה אבוזי אין לוס פונטוס דיל גֿודֿיזמו, אי קי סיאה אקאבֿידֿאדֿה די דיזיר טודֿאס לאס תפלות אי ברכות פרימיראס אי די שקאבֿו די טודֿו לו קי קומי אי לו קי ביבֿי, אי די גואדראר איל שבת אי טודֿו סימיזֿאנטי די אילייו. אי קואנטו בואינו איס די אוזארלה קי מילדי ליבֿרוס די קאסטיגירייו, אי דארלי אה סאבֿיר טודֿוס לוס דינים אי פיזגאדֿומברי דילה פינה קין פאסה סובֿרי איליוש, קי קומו איל קוראסון די לה מוזֿיר איס

טייננו קי איסטרימיסי אי ס' אקאבֿידה מאס די
איל אומברי .

איל קי איל ש"ת לו מיריסייו אי לי קאייו אין סו פארטי מוזֿיר בואינה די מאנייאס אי קומפלידה די טודו. נו קירי דיגֿו קי איל מארידו לייה לי טומה מוגֿה אמיסטאדֿ אי קירינסייה איל עיקר איס. די אקאבֿידאר אה אקיל אומברי קי לי קאייו אין פארטי מוזֿיר פֿואירטי אי מאלה, קי לו אזי מוגֿו אראבֿייאר אי אזי קוזאס קונטרה די סו בֿולונטאדֿ, איסטי אומברי איסטה אין אונה פרובֿה גראנדי קי סי קירי מוגֿו איספֿורסאמיינטו אה סופורטאר אין איסטה פרובֿה אי סאבֿיר בֿי-בֿיר קון אילייה קון אמור אי קירינסייה פור כבוד דיל ש"ת, אי קי מיטה אין סו טינו קי סינײורים חכמים גראנדים פֿואירון פריבֿאדֿוס אין איסטה פרובֿה אי סי טומאבֿאן אפֿאטאגאסיון קון דיזיר מוס אבאסטה קי מוס איסקאפאן די פיקאדֿו, אי קי קריאן אה מואיסטרוס איזֿוס. אי טאמביין קאלי קי מיטה אין טינו לו קי דיזין חכמים, קי איל מיאולײו דילה מוזֿיר איס ליבֿײאנו. אי לוקי דיזין לאס מוזֿירים, קי לה מוזֿיר טייני איל קא-בֿילײו לארגו אי איל שכל קורטו. אי פור איסטו סיימפרי איל שכל קאלי קי בֿינגה דיל אומברי, אי אפילו סי לי אזי קוזאס קונטרה סו בֿולונטאדֿ אי לו אזי אראבֿייאר. סי קירי לה פאסינסייה די נו אראבֿייארסי קון אילײה אי נו קירי דיגֿו די נו מאלדיזיר, די נו אהארבֿאר ה'ו. קי איסטו איס אוזו די גֿינטי באשה אי פירדידוס. סי נו קי לה דוטריני אי קי לה קאסטיגי קון בואינה מאנירה, קון פאלאבֿרה דולסי, אי קי ריסיבֿה איל קאסטיגו דיל קריאדור קון אליגריאה, אי גואיסו קי לי קאייו אין פארטי, קי סי נו לײבֿי קון ארטי, קי טודוס לוס קאזאמיינטוס סון דיל קריאדור. אי סיינדו קי דישירון חכמים קי איל קי טייני מוזֿיר מאלה איסקאפה דיל דין די גהינם. אירה פירטיניסיינטי די בושקאר לה מוזֿיר מאלה קון קאנדילה. פארה קין פואידי סופורטאר אין לה פרובֿה, אינפֿירינטי די איסקאפאר די איל דין די גהינם, קי איס קוזה מויי פֿואירטי סיגון לײה איס סאבֿידו. אה טודאבֿיאה איל קי לײה סי טו-פה אין לה פרובֿה קי לה סיפה סופורטאר פור קי נו אירידֿי דוס גהינם, אונו אין בֿידה אי אונו אין מואירטי. קי טומי נו מאט קון מוגֿה פאסינ-סייה אי קי איסקאפי די גהינם דיספואיס די סו מואירטי. אדרבה מיריסירה טינר בואינו אינֿיל אוטרו מונדו אי אירידֿארה לאס בֿידאס די איל מונדו איל בֿיניין .

איי אוטרה ראזון קי קאלי קי סי אינריזײי אה איס-טאר אין אמיסטאדֿ קון סו מוזֿיר, פורקי סוס איזֿוס נו סיאן איזֿוס די אבוריסידֿה. קי איס דא-נײו גראנדי פור לוס איזֿוס קי נאסין. איל רי-מידײו פור פאסאר בואינו אין קאזה איס, איל נו אפונטאר אין איל גאסטי. פורקי לה נאטורה דיל רוב דילאס מוזֿירים איס, קי די טודו לו קי בֿין סי סילאן, אי סי לי אינטרו סילו פור טגונה קוזה קי בֿידֿו אין אוטרה, האי מיטין לאס מאנ-טיס, אי טודו טײמפו קי נו סי לו מירקה נו לי דה ריפוזו. אי לו קי טייני קי סיר טאלדרי קי סיאה טיימפראנו, אי איל ב"ת סי לו פאגה די-דובלאדֿו פורקי איס פארטי די מלוה, קי איל שלום דילה קאזה איס אונה דילאס מלות גראנ-דים די לה לײי סיגון טופאמוס קי איל ס' די איל מונדו אינקומינדו קי סי מאשקארײאי סו נומברי איל סאנטו אין לה אגואה דילה סוטה פורקי סי לי קיטי די איל מארידו איל פונגֿון אי פֿיספֿיקי די סו מוזֿיר. אי קי איסטין קון פאס אי אמור. אי פור אוטרה ראזון קאלי קי פירקורי איל אומברי אה טינר פאס אי אמור אין קאזה פורקי דישירון חכמים קי נו אפוזה לה ברכה אין קאזה, סי נו פור אמור דילה מוזֿיר. באוזן איס קי אגה טודו לוקי לי כאלי דילה מאנו פור אזיר איל גוסטי אי לה בֿולונטאדֿ די סו מוזֿיר. אי קון איסטו סי טופארה אבֿירגואינסאדה אי איסטארה אין אמיסטאדֿ קון איל, אי בכלל דילה אמור קון סו

מוזיר איס, קי נו אגה ב֞יאז׳יס לארגוס די מוג׳ו
טיימפו. קי אינדיספּארטי די איל מט קי סי אזי
פור סי מיזמו קי ח״ו פואידי אינקאנפאר אין פי-
קאדו. אי סי איסקאפה די פיקאדו, נו איסקאפה
די פינסירייו די פיקאדו. טאמביין קטי קי לו אגה
פור אמור די סו מוזיר, קי לי איס מויי פואירטי
לה איספארטיסיון אי איל ביקייארליק. אי סי נו
לי פודו סיר פוסיב֞לי די אזיר קורטו ב֞יאז׳י אל
מינוס קי לה קונטינטי קון קארטאס אי ריגאלוס
אקורוטו, אי איל ש״ת סי לו קונטה פור מצוה.
אין לאס ריגלאס קומו סי דיב֞י די ריזיר לה מו-
ז׳יר קון איל מארידו. איל אוב֞ליגו דילה מוזיר
איס די אמאר אה סו מארידו קומו סו אלמה,
איסטימארלו קומו סיניור, אי טיניר מיידו די איל.
אי טודו סו טינו אי סו פינסירייו קטי קי סיאה
די אינטינדיר, קי קוזה איס לה ב֞ולונטאד די סו
מארידו פור אזירסילה. איל עיקר די לה אמור
קטי קי סיאה לה אמיסטאד דילה ט׳מה, קי אגה
טודה סו פוסיב֞לידאד די טיודאר אה סו מארידו
אין איל ג׳ודיזמו. קי סי איספירטי לה נוג׳י דימ-
פראנו, קי איג׳י לומברי, קי אפאריז׳י קאמב֞י, אי
קי נו דיספירטי אל מארידו פורקי מילדי תקון
חצות. קי איל טופאר טודו פרונטו אי די ב֞יר סו
דיזיאו אין איל ג׳ודיזמו סי קילה אי סי אליב֞יאנ-
טה. אי אילייה טומה סו פארטי אפריקיפייו. אי
נו קירי דיג׳ו קי סי אקאב֞ידי מוג׳ו די נו אטא-
גאנטאר אה סו מארידו קון מוג׳אס דימאנדאס,
קי לי ריבואילב֞י איל מיאוליוו אי נו לי דיש׳ה גא-
נה די סירב֞יר ט קריאדור, אי איל פיקאדו איס-
טה אין סו גארגאנטה קי אילייה איס קאב֞זאנטי.
אי לה מוזיר טימיינטי דיל ש״ת איס די טאב֞אר
קי אינדיספּארטי קי אזי סו אוב֞ליגו. טאמביין קי
סירה אינגראנדיסיאדה אין אוזוס די סו מארידו,
אי לי פוזה לה אמיסטאד קי סיאה אוניסטה,
קי נו סי אינגריאה קון אומברים קי לוס אזי פי-
קאר אין פינסירייוס ניגרוס. קי נו אלאב֞י אה
ניגון אומברי דילאנטרי די סו מארידו, אי נו

קירי דיג׳ו קי סי איקטוב֞ו קאזאדה קון אוטרו, קי
נו לו אלאב֞י ני קי לו נומברי, אי קטי קי לו קיטי
די סו טינו. אי לו פרופייו איס פארה איל אומ-
ברי קון סו מוזיר. טאמביין קטי קי סיאה ליונ-
פייה, קי נו אייגה סוזיידאד אין סו קאזה, נו אין
סוס ב֞יסטידוס, קי דיזין לה ג׳ינטי לה לימפייזה
אין ריקיזה. אי קי סיאה ריגלאדה איניל גאסטי,
קי סי אפילו איל מארידו קירי גאסטאר אין די-
מאזיאס, אילייה קי נו לו דיש׳י. אי טודאס איס-
טאס קוזאס סון דוב֞יר די לה מוזיר קי קטי קי
לאס אגה. אי די קאמינו גאנה קי סירה אינ-
גראנדיסייאדה אין אוזוס די סו מארידו, אי סי לי
פוזה לה אמור אי לה פאס די סו קאזה אי איס
מוג׳ו קלארו לו קי דישו איל פסוק, לה מוזיר
סאב֞ייה פ֞ראגואה סו קאזה, אי לה לוקה קון סוס
מאנוס לה דירוקה. קי לה מוזיר קומו לי טומה
לאס מאנייאס די סו מארידו, אי איס קומפלידה
אין מאנייאס בואינאס, סיימפרי ביב֞י קונטינטי,
קון אמור אי פאס אי טיגריאה אין סו קאזה.
לה מוזיר קי מירסייו אי לי קטייו אין סו פארטי
מזל בואינו. קי סו מארידו איס חכם אי בואין
ג׳ודייו, איס בואינו די מאנייאס אי בואינו די פו-
דיר, אי לי אזי טודו לו קי קירי אילייה. נו קירי
דיג׳ו קי איסטה מוזיר לו קירי מוג׳ו ביין, אי לי
אזי כבוד אי לו איסטימה. אי איסטו נו איס די
טאב֞אר. די טאב֞אר איס אלה מוזיר קי לי קטייו
אין פארטי און מארידו פואירטי אי די מאנייאס
ניגראס, מינוספריסייאדו אי מאנקו די טודו לו
בואינו. נו פור איסטו קי לי אליב֞ייאני אין סו
כבוד אי טינירלו מינוספריסייאדו אין סוס אוזוס
אי אין סו קוראסון ח״ו. סיימפרי קטי קי סיאה
אקאב֞ידאדה אין סו כבוד. אי אוב֞ידיסידה אאיל,
קי אנסי איס איל קומאנדו דיל קריאדור סוב֞רי
אילייה. קי איל איס פאטרון די סו מונדו, אי
איל אזי לוס קאזאמיינטוס, אי איסטו לי דייו אין
סו פארטידו, אי פור סיניור סוב֞רי אילייה קי
איל סאב֞י לוס סיקריטוס. קי אנסי אילייה קטי

קי אגה סו דובֿיר אי סו אובֿליגו . אי איסטו אסימיזמו אה און קונדי, קי פור סו ראזון קי טובֿו לי דייו גראנדיזה אה און אומברי מינוספריסייאדו, אי לי דייו קומאנדו אין סו מאנו, קי טודוס קאל׳ קי מירין לה גראנדיזה דיל קי לו מיטייו אי נו לה בֿאשיזה דיל אומברי, אי קי איסטין דיבֿאשו די סו קומאנדו. לו פרופייו איס איסטו אי קומו סי אקאבֿידה לה מוזיר אין סוס מצות די גואדראר נדה אי חלה אי אינסינדיר דוס קאנדילאס אין נוג׳י די שבת פורקי אנסי איסטה אינקומינדאדה. לו פרופייו קאל׳ קי סי אקאבֿידי אין כבוד די סו מארידו, פורקי אנסי איסטה אינקומינדאדה. אי אה איסטה מוזיר סי לי רידובלה לה פאגה די איסטה מצוה. אין סיינדו קי איס ג׳וסטה אי סא-בֿידה קי אפֿירמה לה מצוה לשמה דוקא, פור אפֿירמאר איל קומאנדו דיל דייו ב״ה. אי דישירון חכמים קי נו איי בואינה אין לאס מוזירים קומו לה קי אזי לה בֿולונטאד די סו מארידו.

אי סי פרובֿה די איסטו די בֿיאיר קי איל ש׳ת ליס פֿואי פוטר אה לאס מוזירים טודאס לאס מצות קי קאל׳ קי סי אגאן אין טיימפו טאק-סאדו. פורקי איסטאן אובֿליגאדאס אה איל קו-מאנדו די סוס מארידוס. אין לה גמרא טראאי מעשה אין אונה מוזיר קי סי קאזו קון און אומ-ברי קי איראן דיספֿירינסייאדוס אין לוס לינגואזיס. לי דישו איל מארידו אין סו לינגואזי קי טראייגה דוס קאלבֿאסאס. אי אין לינגואזי דילה מוזיר לי פאריסייו קי לי דישו סירייוס, לי טרושו סירייוס. איל מארידו דילה ראבֿייה לי דישו קי לוס רומפה אין לה פואירטה, קי אין איל לינגואזי דיל מא-רידו לה פואירטה סי ליאמה בבא. אילייה נו אינטינדייו. סאבֿיאה קי איל רב די לה סיבֿדאד סי לייאמאבֿה בבא בן בוטא. לי פאריסייו קי לי קיזו דיזיר קי סי לוס רומפה אין סו קאבֿיסה, אנסי לו איזו. איל רב סופו קומו פאסו לה קוזה אי לי פלאזייו מוג׳ו די בֿיאיר לה בואינדאד די לה מוזיר, די נו פינסאר ני איטראס ני אדילאנטרי, פור אזיר לה בֿולונטאד די סו מארידו, אי לה בינדישו קי איל ש׳ה קי לי די דוס איזוס קי ארילומברין אין לה ליי קומו איל סירייו. אי אנסי סי לי אפֿירמו. אי די איסטו קי טומין אישֿימפלו לאס מוזירים, אי קי דין אונרה אה סוס מארי-דוס די גראנדי אסטה ג׳יקו.

איי מוזירים קי אזין פלייטו קון סוס מארידוס פורקי נו ליס טראאין לאס קוזאס די קאזה, אי איס לוקורה קי סי איל מארידו איסטה אפרי-טאדו אי נו לו טייני איל פודיר. לייה לי באסטה סו אפריטו אי סו אבאטיסייון. קי איל קיריאה טיניר איל פודיר אי אקאריאר אין קאזה מאס די לו קי קירי אילייה. אי לייה פואידי סיאיר קי נו לו טייני איל פודיר, אי נו קירי ריבֿאשארסי די דארסי די סאבֿידו אפילו קון סו מוזיר. אי פור איסטו לה מוזיר קאלי קי טינגה מיאולייו, אי קי נו לי פוזי מאס איל לבֿר קי טייני אין סו קוראסון. סי נו ג׳וסטו אל קונטראריו, אילייה קי לו טומי קון בואינאס אי קי לו אפֿאלאגי קון פאלאבֿראס דולסי, אי קי לי דיגה נו טי טומיס אפריטו ני טי מיריקיאס די נאדה. איל ש׳ת איס גראנדי, סיימפרי נו סירה אנסי, בֿירנה טיימפו קי איל דייו ב״ה סי אפיאדארה די מוזוטרוס אי טירנימוס ביין אי מוס ארטארימוס די מוג׳ו בו-אינו, אי קי לו בואינו טינימוס גואדראדו פארה איל אוטרו מונדו, קי איס לו אינפורטאנטי, קי איסטי מונדו איס פאסאזירו, סי סי קומי קארני גודרה אי בֿינו בֿייזו, אי סי סי קומי פאן אי אגואה, לייה בֿיבֿי לה פירסונה. אי לוס דיאס בֿאן פאסאנדו. קון איסטו קונוירימוס פאן קון אליגריאה, אי סימיזאנטיס פאלאבֿראס דולסיס. לי ניטי אלנה אה סו מארידו. אי דארה לאס לו-אורים אאיל דייו ב״ה פור לו בואינו קי לי קאל׳ייו אין פארטי. אי אפילו סי לה מוזיר לייה סאבֿי סיגורו קי איל מארידו טייני פודיר, אי לוקי נו לי טראי לאס קוזאס די קאזה פור איקונומיאה או קי טאדרה די טראאיר פור אלגונה ראזון, קי

לי אינפורטה אה אילייה. נו קי לי טרושו קי לי
מיטה דילאנטרי. קישאס נו לי פואידי דאר, פור
קי איל ייה סאבֿי נו קי לי טרושו. אי סי איל
פלייטו אים פורקי נו לי טראי גואלייאס אי בֿיק-
טימיינטאס, טודאס איסטאס קוזאס סון באבֿא-
זאדאס. קי מיזור אים פאן סיקו קון אמור
אי אמיסטאד, מאס קי טיניר לה קאזה ייגה קון
פלייטוס אי באראזאס.

קאלי קי לה מוזיר טאמביין רייבֿי אי קונפורטי
לאס ראבֿייאס אי לאס מיריקיאס די סו
מארידו, אפילו סי סאבֿי סיגורו קי נו לי איזו
נינגונה קוזה די אזירלו ארבֿייאר, פורקי קאלי
קי פינסי, קי לי אינקונטרו אלגונה מיריקיאה אין
לה קאלי קון אלגונו, או אלגונה קוזה אין נוס אי-
גוס, אי איגֿה לה ראבֿייה אין קאזה, סיגון דיזין
איל ריפֿראן, פואידו נו פואידו קון מי מוזיר מי
טומו. פור איסטו לה מוזיר קאלי קי קומפורטי
אי רייבֿי אי קי נו ריספונדה אין אקיאה אורה.
אי איסטה קוזה אים מיניסטירוזה אינטרי לה מו-
זיר קון איל מארידו, אי אינטרי איל אומברי קון
סו קומפאנייירו. קי לה אורה די לה ראבֿייה קי
פיזי איל פיי דיל פלוני, אי קי מיטה פֿריגו אין סו
בוקה אמטה קי פאסה לה ראבֿייה, אי דיספואיס
קי פאסה דוס טריס דיאס קי סי ראזוני קון איל
דיזיינדולי, דאמי אה אינטינדיר קי פיקי קון טי,
קי פֿואי אקיאה ראבֿייה דיל אוטרו דיאה קי טי
ארבֿייאסטיס קון מי סין קולפה אי סין פיקאדו.
אי סי אים בֿירדאד קי פֿואי סין ראזון, איל סי
טופה אבֿירגואינסאדו, קי לי סומפורטו לה ראבֿייה,
אי לי פוזה לה אמיסטאד. אי בואינה ג׳ינטי קי אזין
אנסי פור סו זכות סי סוסטייני איל מונדו. סיגון
דישֿירון חכמים סובֿרי איל פסוק תולה ארץ על
בלימה, קירי דיזיר קי איל מונדו סי סוסטייני פור
איל קי סירה לה בוקה אין לה אורה דיל פלייטו.
אי אין איסטה מאנירה, איל פלייטו קידה מאנסיירו
אי נו אזי פֿרוטו. לה מוזיר קי
לי קאייו אין פארטי אומבֿרי מאלו אי פֿואירטי. קי
לה טרוספאזה, לה מאלדיזי אי מיזמו לה אחרבֿה.
קי ריסיבֿה איל קאסטיגו דיל קריאדור, אי קי נו
טומי פור פירדונאנסה די פיקאדוס, אי טירנה
פריסייו רידובלאדו אין עולם הבא. אי לה מוזיר
בואינה אי קי טייני מיאולייו, קי נו סי די אה סינ-
טיר ני אה סאבֿיר לאס מאנקוראס די סו מארידו
פור קי נו סייאגה דיזונור, אי לי פוזה מאס לה
אינימיסטאד, אי לי דארה מאס מוג׳ה מאלה בֿידה,
אי נו קירי דיג׳ו קי נו דיסקובֿרה סוס מאנקוראס
קון סו פאדרי או סו מאדרי או אירמאנוס או איר-
מאנאס או ריסטו די פאריינטים. סיינדו סי טומאן
מוג׳ו לאר פור איל מאל קי איסטה פאסאנדו אי-
לייה. אי פואידי סיאיר קי דילה ראבֿייה לו קיטאן
איל איג׳ו אה פלייטו. אי אזי דוס מאלים. פרימו
קי דייו לאר אה סו ג׳ינטי, סיגונדו קי סי לי אזי
מאס מאל אה אילייה. פור איסטו פאדרי אי מאדרי
קי טייינן מיאולייו, אפילו קי סאבֿין איל מאל קי
איסטה סופֿרייינדו סו איז׳ה קי נו סי דין די סאבֿידו
אי סיימפרי קי ריסיבֿאן אל יירנו קון קארה בואי-
נה פור ביין די סו איז׳ה. אי אפילו סי קירין
דארסין אה סאבֿיר, קי נו סי לי אינטיינדה קי לו
סופיירון די סו איז׳ה. אוטרו קי לו סינטיירון דיל
בֿיזינדאדו, או קי סי אולייו פור לאס בֿינטאנאס,
קי לאס פארידים טייינן אוליידוס. אי לו מיזור
פור לה מוזיר אים, קי נינגונו סיפה סוס מאלים.
סי נו אדרבה סיימפרי קי סי אלאבֿי קון סו ג׳ינטי.
קי טודו בואינו טייני אין קאזה די סו מארידו.
אי סי גאנה מלוה קי אליגרה לוס קוראסונים די
סו פאדרי אי סו מאדרי אי סו ג׳ינטי. אי אים
באסטאנטי איסטה מלוה, קי לי מאמפארה אי סי-
ראן סוס קאבֿוס בואינוס. אי לו בואינו פארה
לה מוזיר אים, קי לה אורה קי בֿיאי קי סו מא-
רידו איסטה אלייגרי אי די בואינה גאנה, אילייה
פרופייה קי לו ראזוני קון פאלאבֿראס די אמור
אי די גראסייה. קי סוס פאלאבֿראס קון דולסור,
לי אזין פרובֿיג׳ו פארה אילייה, מאס די לוקי לי
אזין קואנדו אבֿלאן אוטרוס פֿור אילייה. לייא

דישו איל פסוק לשון רבה הסבר גרס, קירי דיזיר לה ליגואה נו טייני גואיסו, קיב׳ראנטה גואיסו. אי׳ קי אגה תפלה אאיל קריאדור קי סי לו בולטי איל קוראסון די סו מארידו פארה ביין. פואידי סיר קי סירה ריסיב׳ידה סו תפלה אי פאסארה בואינו . טאמביין לה מוז׳יר סיימפרי קאלי קי אגה תפלה פור סו מארידו אי סוס איז׳וס קי טינגאן מוג׳ו בואינו. קי קומו איל קוראסון דילה מוז׳יר איס טיירנו, אי לי קורי מויי פריסטו לה לאגרימה. לה תפלה איס מאס פריסטו ריסיב׳ידה. אי קואנדו איליוס טיינין בואינו, לה מאס פארטי לי טוקה אה איז׳ייה. קאלי קי סי אקאב׳ידי מוג׳ו לה מוז׳יר די נו טראב׳אר ג׳וסטיסייאס פור סו מארידו, אי די נו איג׳אר פור איל לאגרימאס. קי א״ו לי פואידי קאב׳זאר מוג׳ו מאל. אי טודאס לאס מוז׳ירים קי סי איסטרימיסקאן דיל מעשה קי טראי אין לה גמרא די כתובות, פור און ס׳ חכם קי סי איב׳ה אה מילדאר אין אוטרה סיב׳דאד. אי קאדה ערב כפור טיניאה אורה טאקסאדה קי ב׳יניאה אה סו קאזה. און ערב כפור סי לי אלארגו לה ליאיסיון, אי נו ב׳ינו אין לה אורה טאקסאדה. לה מוז׳יר סי טומו מוג׳ו צער, אי לי קוריירון לאגרימאס די סוס אוז׳וס. אין אקיאה אורה איל חכם איסטאב׳ה אבאב׳אנדו ד׳ לה איסקאלירה, אי סי רומפייו איל איסקאלון קי מיטייו איל פיי אי סי קאייו די לה איסקאלירה אבאשו, אי סופיטו סי מורייו. אפילו קי איל נו לי איזו ניגון מאל, ני טוב׳ו אינטינסייון פור דארלי צער, מה לה לאגרימה איזו מוג׳ו מאל. ובפרט סי אינקונטרה אין אלגון פונטו מאלו. איל ש״ת קי מוס גוארדי. קי קאב׳זה לה מואירטי אפילו פור קוזה ג׳יקה. אי לייה דישירון חכמים קי סיימפרי קי סי אקאב׳ידי איל אומברי די נו דאר צער אה סו מוז׳יר. קי קומו לה לאגרימה לי קורי פריסטו, לה ב׳ינגאנסה דיל צער קי לי דה אפריסארה פור ב׳יניר. אי פור איסטו לוס אומברים קי סי אקאב׳ידין די נו דאר צער אה סוס מוז׳ירים. אי לאס מוז׳ירים קי סי אקאב׳ידין די נו איג׳אר לאגרימאס פור סוס מארידוס. קי סי ליס ב׳ייני איל מאל, אה איז׳ייאס ליס טוקה לה מאס פארטי. מאס קאלי קי סי אקאב׳ידי לה מוז׳יר מוג׳ו אין כבוד די סואיגרו אי סואיגרה, קונייאדוס אי קונייאדאס, טודוס לוס פאריינטיס די ב׳אנדה דיל מארידו, קי סי לי קונטה פור מצוה. אי מאס קי קון איסטו איס מאס אינגראסייאדה אין אוז׳וס דיל מארידו. מה קי אב׳רה איל אוזו קי אפילו קי איסטה טיקליפ׳סים קון לוס פאריינטיס דיל מארידו, נו פור איסטו קי בורלי או קי ריאה או קי סי אינגריאה קון איז׳ייוס. קי טודה מוז׳יר קי אזי פיקאר אל אומברי אפילו קי איס קון פינסירייוס בואינוס, לי אלקאנסה איל פיקאדו, אי סי פואידי מוריר א״ו. קי אנסי איל עיקר דילה אלאב׳אסייון די לה מוז׳יר איס, לה אוניסטידאד, אי קון איסטי זכות לי פוזה לה ברכה אין סו קאזה אי לי סאלין לוס איז׳וס בואינוס, אלארגה סוס דיאס, אי טאמביין טירנה סו פאגה בואינה אין עולם הבא אמן. טודו איסטו קי אב׳לימוס איס פור אקיאס מוז׳ירים קי איסטאן דיינטרו די סוס קאזאס, אי נו סאלין פור פאסיארסין פור קאמפוס אי קאריראס, קוב׳רי קי קון פ׳ואירטיס אינפ׳ריינטי די סוס מארידוס, אוטרה ב׳יס קון אלאב׳אדאס דילאנטרי די איל קריאדור. אי פור לו קי נו אזין פיקאר אה אז׳ינוס, טיינין סוס שכר, אי אמוסטראן קומו קון מוז׳ירים צדקניות, כל כבודה בת מלך פנימה, קירי דיזיר קי לה מוז׳יר קי נו קאמינה מוג׳ו פור לה פלאסה, אמוסטרה קומו איס איז׳ה די ריי, קי נו קאלי די סו פאלאסייו אפואירה. מה די אפ׳יאר איס אקיאס מוז׳ירים קי סאלין פור לוס קאמפוס אי פור לאס קארירס, לייאנ׳ו די אלדראס אי ריזאס. קי איסטו קאב׳זאן קי ב׳ינגה אה פיקאר קון איז׳ייאס אלגון אומברי אז׳ינו. אי לייה איס קאב׳ידו לו קי דיזין, לה מוז׳יר אי לה גאאינה, פור מוג׳ו אנדאר סון פירדידאס. פור איסטו דישו שלמה ומוצא אני מר ממות את האשה, קירי דיזיר

קי לה מוז׳יר ניגרה איס מאס אמארגה קי לה מואירטי. (במדבר רבה פ׳ 9) קי מוד׳ו איס מאס אמארגה קי לה מואירטי קי אילייה לי דה אאיל יסורין אין איסטי מונדו .. פור קי סי אנדאריאה דיטראס די אילייה, אלקאב׳ו לו אזי אבאשאר אה גהינם דימאנדארון לוס תלמידים אה רב הונא די אונדי איסטה קי איל נואף אי לה נואפת פא-סאן לוס עשרת הדברות ? ליס ריספונדייו קי טוד׳ו איל קי אזי זנות קון מוז׳יר די סו חבר קאפ׳רה אין איל סאנטו בינדיג׳ו איל, אי פאסה איל לאו אנכי ה׳ אלהיך, אי איל ש״ת כב יכול פור און די זנות סון ליסינסייאד׳וס לוס מקחיתים פור פו-ד׳יסטאר אין איל מונדו פור טראיר מכה די מור-טאלדאד׳ רח״ל. אי קומו פאסאן פור איל לאו די לא יהיה לך אלהים אחרים ? קי סי פ׳ואי׳ דיטראס די לו קי נו אירה סולייו. קומו פאסה פור לא תשא ? קי ג׳ורה איל נואף קי נו טוב׳ו קי אזיר קון נינגונה, פאסה פור כבד אביך. קי סי אינפריניה דיל נואף אי דיזי אה סו מארידו קי איס די איל. אי איל ניניו סי אינגראנדיסי דה כבוד אה סו פאד׳רי, אי נו איס סו פאד׳רי. פאסה פור לה קאליי דיזונ-רה אאיל נואף פינסאנדו קי נו איס סו פאד׳רי. פאסה פור לא תרצח. קי איל נואף לייה אינטרו קון אינטינסייון או מאטו או ני מאטאן. פאסה פור לא תנאף קי איסטה ב׳יסטו קי איס נואף. פאסה פור לא תגנוב קי איל רוב׳ה איל מאנא-ד׳ירו די סו חבר. אי אנסי מים גנובים ימתקו, אגואס רוב׳אד׳אס סי אדולסאן. פאסה לא תענה ברעך עד שקר. קי דיזי די טי איסטו פריניאד׳ה. פאסה פור לא תחמוד קי קוב׳דיסייה אה טוד׳ו לו קי טייני איל מארידו די איסטה מוז׳יר, טאנטו אה אילייה טאנטו אה סו קאזה. קי מוד׳ו ? קי קואנדו סי מואירי איל מארידו דישה לה ירושה אה סו איז׳ו פינסאנדו קי איס סוייו. סי טופה קי איל נואף קוב׳דיסייו טוד׳ו לו די סו חבר. פאסה פור זכור את יום השבת, קי מוד׳ו ? אין און כהן קי סו מוז׳יר איזו זנות קון ישראל אי פארי איז׳ו, אינטיינדין קי איס איז׳ו די כהן, אי סי פארה איסטי איז׳ו אי סירב׳י אין איל בית המקדש, אי אלסה אלסאסייוניס אין שבת סי טופה קי איס מחלל שבת. סוב׳רי איסטו דישו שלמה ומוצא אני מר ממות את האשה. גואיי די אקיאה עבירה קי פאסה טוד׳וס לוס עשרת הדברות, אי גואיי אה אקיאה מוז׳יר קי נו טופארה אולגאנסה ני אין איסטי מונדו, ני אין איל אוטרו. קי סו אלמה אירה דיזג׳אד׳ה אי ארונג׳אד׳ה די לוגאר אין לו-גאר אי אינטריגאד׳ה אין פוד׳יר די מלאכי חבלות פור ב׳ינגארסין די אילייה פור סיימפרי. מילדי-מוס אין לה משנה קי איי מוג׳וס קורטיס איניל ן׳ אדם, אין סו קומיד׳ה אי אין סו ביב׳יד׳ה. איי אומברי קי סי לי קאליי אלגונה מוש׳קה דיינטרו סו ב׳אזו סיאה די אגואה סיאה די ב׳ינו, קיטה לה מוש׳קה אי סי לו ב׳יב׳י. סימיז׳אנטי די איסטו איסטי אומברי קי ב׳יאי אב׳לאר אה סו מוז׳יר קון סוס ב׳יזינוס אי קון סוס סירקאנוס אי לה דישה אב׳לאר. איי אוטרה מאנייה די אומברי קי קואנדו לה מוש׳קה פוזה דיינטרו סו ב׳אזו, לו טומה אי לו ב׳ירטי אי נו לו גוסטה. איסטי מאל איס ניגרו אין לוס אומברים, קי קואנדו לה ב׳י אה סו מוז׳יר אב׳לאר קון אוטרוס, אפונטו לה אבוריסי אי בוש׳-קה פור קיטארלה. איי אוטרה מאנייה די ג׳ינטי קי קואנדו ליס קאליי אלגונה מוש׳קה דיינטרו סו ב׳אזו לה דישה סיגון איסטה, ני לו ביב׳י ני לו ב׳ירטי, איסטה איס (רמ׳י_ס׳ו מסכת גטין) פפוס בן יהודה קי ב׳ינו און אומברי פור אב׳לאר קון סו מוז׳יר, סירו לה פואירטה אי סי פ׳ואי. לי די-שירון אה איל, טוס פאד׳רים איזיירון אנסי ? קי איסטו ב׳ייני פור אזיר מאל קירינסייה אינטרי איל אה אינטרי אילייה, אי אזי זנות אין סו לו-גאר. איי אומברי קי ב׳י מוש׳קה מואירטה דיינטרו סו ב׳אזו, אי איל לו טומה איל ב׳אזו אי לו ביב׳י אי לו ג׳ופה סין קיטאר לה מוש׳קה. איסטו איס אונה ג׳ינטי קי ב׳ין אה סו מוז׳יר קי כאלי אלה קאליי סו קאב׳יסה דיסקוב׳יירטה, אי ב׳ה קאמינאנדו אי

מיראנדו פור דוס לאדוס, סי אל אלקאנסארה אל
קי דיזיאה סו אלמה. קאמינאנדו אי אינגריאנ-
דוסי קון קין טופה, אי אזי קוזאס קי איל קי לה
מירה סי איסקאנטה סו פואירפו אי בושקה פור
אזיר עבירה. איסטי מודו די מוז׳יר איס מלוה
פור קיטארלה, קומו דישו איל פסוק כי מצא בה
ערות דבר, קירי דיזיר קי טופו אין איליה אינ-
פיקיזוס די עבירה. קי לי די גט אי קי לה קיטי
אי קי לה אינביאי די סו קאזה. אי פואי איסטה
מוז׳יר אי סי קאזו קון אוטרו. איל פסוק לו ייאמו
אוטרו, קירי דיזיר קי נו איס סו בת זוג. סי איס
זוכה איסטי אומברי סיגונדו לה קיטה. אי סי נו
סו פין איס קי לו אינטירה. קי אנסי דישו איל
פסוק או כי ימות האיש האחרון אשר לקחה לו
לאשה. איס פירטיניסיינטי אה איסטי אומברי פור
סיאיר מואירטו פורקי טומו אה איסטה מוז׳יר.
פור איל פרימירו קי לה קיטו דישו שלמה טוב
לפני האלהים ימלט ממנה, קירי דיזיר איל קי איס
בואינו פארה איל ש״ת קי לי די גט אי קי איס-
קאפי די איליה. אי פור איל סיגונדו קי לה איזו
אינטראר דיינטרו סו קאזה דישו איל פסוק וחוטא
ילכד בה, קירי דיזיר קי איל פיקאדור סי פרינדי
קון איליה. קומו אקונטיסייו
מעשה אין און אומברי קי טומו אונה מוז׳יר קומו
איסטה קי דישימוס. טינייאה און ביזינו קיסיג׳י
קי רובאבה איל דיאה אי לה נוג׳י, אי מאנטיני-
אה אה סו פאמיליאה. ביינדו איסטה מוז׳יר קי
איל מארידו נו טיניאה הצלחה אין לו קי גאנא-
בה פור סו קאבזה די איליה. לי דישו אה סו
מארידו קי מזל ניגרו סי לי פאדו אה איליה אייה
קי בינו אה קאייר אין טו פודיר אל טיימפו קי
נו מי פואידיס מאנטיניר. מירה אל ביזינו די אלאדו
קי בה אי רובה אי מאנטייני אה סו פאמיליאה.
קי קומין אי ביבין אי סי אליגראן. אי טו נו טייניס
גאנאנסייה דיל טודו. לי דישו איל מארידו קי
קיריס קי אגה. קי מי אגה קומו איסטי קי מי
בשייה אה רובאר פורקי טי טראייגה די קומיר?
דישו אה איל. אי קי איי, אנדה רובאלדי קי בוס
טומי קון איל אסטה קי בוס אימביזאש אופיסייו.
פואירון איל מארידו קון לה מוז׳יר אי לי רוגארון
קי סי לייבארה קון איל אה קי לי אימביזי איסטי
אופיסייו. סי ליבאנטארון לוס דוס אה מידייה
נוג׳י אי סי פואירון. אין אקיאה נוג׳י סאליירון
גוארדיאניס פור בושקאר אה איסטי לאדרון. אין
לו קי לוס ביירון ליס קוריירון אינסימה פור אפי-
רארלוס. איל לאדרון קי אירה אנטיס, סאביינדו
לאס קאליזאס, טופו מולדי די פולייר. איסטי מו-
איבו נו סאביינדו לאס קאליזאס נו פודו פולייר,
אה פונטו לו אפאנייארון. אי מאטייו לה ליי קי
לו אינפורקארון אי אנסי פואי רח״ל. איסטו
איס לו קי דישו שלמה וחוטא ילכד בה, קירי
דיזיר קי איל פיקאדור סי פרינדי פור איליה.
קומו טראי אין לה גמרה (ב״ב פרק השותפין)
קאטורזי קוזאס סון פואירטיס איסטה מאס קי
איסטה. אי איסטאס סון: תהום, טיירה, מונטיס,
פיירו, פואיגו, אגואה, נובי, איירי, קאלי, אומברי,
אנגוסטייה, בינו, איספואינייו, חולי, מלאך המות,
אנסי איס סו דיקלארו: איל תהום איס פואירטי,
לה טיירה לו קוביזה אי לו טאפה. לה טיירה איס
פואירטי, לאס מונטאנייאס קי טומאן גואה סו-
ברי איליה. מונטאנייאס פואירטיס, איל פיירו
לאס דיזאזי. פיירו פואירטי, איל פואיגו לו אב-
לאנדה. פואיגו פואירטי, לה אגואה לו אמאטה.
אגואה פואירטי, לאס נוביס לה קונפורטאן. נובי
פואירטי, איל איירי לה ארונג׳ה. איירי פואירטי,
לה קאלי לו קונטייני. קאלי פואירטי, איל אומברי
לה דירוקה. אומברי פואירטי, לה אנגוסטייה לו
אינקאנטה. אנגוסטייה פואירטי, איל בינו לה
אולבידה. בינו פואירטי, איל איספואינייו לו דיזאזי.
איספואינייו פואירטי, איל חולי לו אפלוסה. חולי פו-
אירטי איל מלאך המות לו איסקאפה קי לי טומה איל
אלמה טודוס אה אונה דיסירון לה מוז׳יר מאלה מאס
פואירטי קי טודאס איליאס. פור איסטו בייני
שלמה אי דיזי טוב לפני האלהים ימלט ממנה.

(פ' 27) ראה זה מצאתי אמרה קהלת אחת לאחת למצוא חשבון .

(ירושלמי אין פ"ק דסוטה) דישו רבי יצחק, קואנדו לה אבלה איס קון רוח הקדש, ביזיס אבלה לשון זכר, ביזיס אבלה לשון נקבה. פור איסטו דישו איל פסוק אמרה קהלת. אי אין אוטרו לוגאר דישו אמר קהלת, אחת לאחת וכ'ו. קואנדו איל אומברי סי אינטרונפיסה אין עבירה, אי איס חייב קי סי מואירה פור סו פיקאדו, קון קי סי פירדונה? סי לי מואירי לה באקה, סי לי רומפי סוס בידרוס, סי אינטרומפיסה אין סו דידו ג'יקו אי לי סאלי גוטה די סאנגרי, אי סימיזאנטי די איסטאס קוזאס די דאנייו קי סי לי אזי אל אומברי. נו טודו סי איסקיטה אלמה פור אלמה, אי איס כפרה פור איל אומברי. פור איסטו דישו איל פסוק אחת לאחת למצוא חשבון .

(פ' 28) אשר עוד בקשה נפשי ולא מצאתי אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי .

(פ' 29) לבד ראה זה מצאתי אשר עשה האלהים את האדם ישר והמה בקשו חשבנות רבים ,

אין איסטוס פסוקים בולטה שלמה המלך ע"ה אי אבלה פור לאס מוזיריס לאס דיג'אס אריבה, קי לייה בושקו אי נו טופו אה נינגונה קון מיאולייו, קי טודאס איאייאס סון מיאולייוס ליבייאנוס. אדם אחד וכ'ו, איסטי איס משה, קי קואנדו איבה דאר איל ס"ת לה ליי אה ישראל. אינקומינדו איל דייו ב"ה אה משה קי ליס דיגה אה ישראל קי טריס דיאס קי נו סי אסירקין אה מוזיר, פורקי באן אה ריסיביר לה קלארידאד די לה שכינה. אי ישראל נו איסבילונטארון אין איסטו אפואירה די משה. אי איסטו איס אדם אחד מאלף מצאתי. ואשה בכל וכ'ו איס פור לאס מוזיריס די דור המדבר, קי קואנדו אולייירון איסטו, אה פונטו סיראהרון סוס פואירטאס פור נו ריסיביר אה נינגונו. לבד וכ'ו דיזי שלמה, סאבייס לוקי טופי? נו קי איזו איל דייו ב"ה אה איל אומברי נו דיריג'ו קי סי אפארטארן די סוס מוזירים. איליייוס אינפיקארון פור אזיר מוג'וס חשבונות. אי פור טורנאר די סוס קאמינוס לוס מאלוס פור סיאיר סאנטוס פור ריסיביר לה ליי. אי אין בינדו איל ס"ת סוס קדושה די ישראל, ליס דישו והייתם לי סגולה מכל העמים, קירי דיזיר סירייש פארה מי קומו לה סיגול קי סון טריס פונטיקוס, קי סון טריס יו"דין. ישראל אינפיסה קון יו"ד, איל נומברי שאנטו אימפיסה קון יו"ד, ירושלים אינפיסה קון יו"ד, איסטו איס לו קי דיזי איל פסוק והייתם לי סגולה וכ'ו .

קאפיטולו ח

(פ׳ 1) מי כהחכם ומי יודע פשר דבר חכמת אדם תאיר פניו ישנא.

איסטי פסוק איסטה דיג׳ו פור אדם הראשון, סיגון דיקלארימוס סו הבנה אין אוזה מואיז׳י קי סופו פוניר נומברים אה טודוס לוס קריאדוס, קי איל דייו ב״ה קריאו אין סו מונדו קי סופו לה קולטורה דילה קיזה. חכמת אדם תאיר פניו, קירי דיזיר קי סו אירמוזורה איירה פרימה אין איל מונדו. דישו רבי לוי לה מאנ־סאנה דיל קארקנייאל דיל פיי די אדם הראשון, איסקוריסיאה אה איל גלגל דיל סול. אי נו טי מאראב׳יאיס קוב׳רי לה קוזה. לה אוזאנסה דיל מונדו איס, איל אומברי אזי דוס אלאספ׳ילים, אונו פארה סי מיזמו, אי אונו פארה לה ג׳ינטי די סו קאזה. קואל די איסטוס דוס לו אזי מאס מיז׳ור? נו איס איל די סי מיזמו? אנסי אדם הראשון לו קריאו איל ש״ת פורקי לו סיירב׳ה אה איל. אי אה איל סול לו קריאו פורקי לו סיירב׳ה אה אדם הראשון. נו קון דין קי סו קארקנייאל די אדם הראשון איסקוריסיירה אה איל סול? איסטו איירה איל קארקאנייאל. קלארידאד די סו קארה על אחת כמה וכמה. דיספואיס די איסטה קאנטי־דאד די אלאב׳אסיון, אין פ׳אלקאנדו איל קומאנדו דיל דייו ב״ה, ועז פניו ישונא, קירי דיזיר קו־אנדו לי דישו איל דייו ב״ה נו סיאה קי קומיס־טיס דיל ארב׳ול. אה פונטו לי דימודו לה קלא־רידאד די סוס פ׳אסיס. אי לו דיסטירו די גן עדן.

[פ׳ 2) אני פי מלך שמר ועל דברת שבועת אלהים.

אין איסטי פסוק מוס אב׳יזה קי איל אומברי איס אייב די אפ׳ירמאר טודוס לוס קומאנדוס די לה ליי. סיגון איסטה אקונג׳וראדו אנטיס די סו נאסיר. לייה איס סאב׳ידו קי איל דבור די אנכי אי לא יהיה לך די דיג׳ו דיל דייו ב״ה פ׳ואירון או־יידאס. קי סי או פאסה איל אומברי אין איס־טוס דוס לאוין, סו פינה איס זוצא לשמים יאורס קירי דיזיר קי מיריסי מואירטי. איי אה מוזוט־רוס פור איסביזארמוס די חנניה מישאל אי עזריה קי סי אינטריגארון אה איליוס מיזמוס אה מו־אירטי פור נו אינקורב׳ארסין אה איל אימאז׳י קי איזו נבוכדנצר. אי אין קיאיר קי נבוכדנצר איירה ריי פ׳ואירטי קי סי אסימיז׳ו אה איל ליאון. קון טודו איסטו לי אב׳לארון פ׳ורטאליזאס. קומו די־שירון חכמים קוב׳רי איל פסוק ריספונדיירון חנניה מישאל אי עזריה, אי דישירון אה נבוכדנצר, איי פור דימאנדאר סי דישירון ריי. פורקי דישירון טאמביין נבוכדנצר. אי סי דישירון נבוכדנצר, פור קי דישירון ריי. דישירון אאיל, טו סוס ריי פור

טומאר די נוס פיגֿאס או סטייאנים. אינפירו פור קירֿיר ע'ז סוס נבוכדנלר. סי טופה קי קאנטי-דֿאד איסטאבֿאן אפינגאדוס קון איל ש'ת. פור איסטו בֿינו איל פסו' פור דאר קונסיז'ו אה טודו אומברי קי מירי די גואדראר לו דיגֿו דיל ש'ת. קומו דיזי איל פסו' אני פי מלך וכ'ו.

(פ' 3) אל תבהל מפניו תלך אל תעמד בדבר רע כי כל אשר יחפץ אלהים יעשה.

(פ' 4) באשר דבר מלך שלטון ומי יאמר לו מה תעשה.

(פ' ה) שמר מצוה לא ידע דבר רע ועת ומשפט ידע לב חכם.

(במדבר רבה פ' 14) איסטוס טריס פסוקים סון אבֿלאדוס פור יוסף הצדיק. אני פי מלך שמור אין לה אורה קי לי דישו פרעה אני פרעה נו ריבֿילייו אין סוס איגקומינדאנסאס ועל דברת שבועת אלהים, אאון קון טודו קי איגטרו אין אקי-אה גראנדיזה, נו דיסקארגו איל ייוגו דיל קרי-אדור די סוברי איל, אי אירה טימיין דיל סאנטו בינדיגֿו איל קומו דישו איל פסוק את האלהים אני ירא. אל תבהל מפניו, אין לה אורה קי איגטרו אה קאזה פור אזיר סו מלאכה, אי אירה לה קאזה סולה קי נו אביאה נינגונו. לו אפירו פור סו ביסטידו קי ג'ייאזיירה קון איליייה. אאון קון טודו אנסי, נו סי אטורבו די סוס איגֿאס אי פוליו אלה קאיי. פור איסטו פואי דיגֿו אל תבהל מפניו, אאון קון טודו קי לי דישו קי סי נו לי אזי סו דיגֿו לו מאטאבה אי נו סי איספאנטאבה קי אירה סו מוכו. יוסף נו סי דיטובו אין קאזה אי פוליו אלה קאיי, אי סי אינפיאוזייו אין איל דייו ב'ה. פור איסטו דישו שלמה אל תעמוד בדבר רע כי כל אשר יחפוץ אלהים יעשה. באשר דבר מלך שלטון וכ'ו קי לי פאגו איל דייו ב"ה ? לו איזו פודיסטאר אין טו-דה טיירה די מצרים. קומו דיזי איל פסו' ויוסף הוא השליט. קין לו קאבֿזו טודו איסטו ? פורקי גואדרדו לאס מצות. פור איסטו פואי דיגֿו שומר מצוה לא ידע דבר רע. קי אים לא ידע דבר רע קי לה קוזה קי אבֿלו איל שר המשקים ושם אתנו נער, עברי, עבד. קי טוקארון אין אונור די יוסף, נער קיזו דיזיר קי אירה לוקו. עברי קירי דיזיר איני'מיגו. עבד קי נו אים ראוי פארה מלכות. אאון קון טודו אנסי, נו קופו יוסף איסטה קוזה מטה, קי פרעה נו לו מיטייו אין סינו. ועת ומשפט ידע לב חכם, איסטי, אים יוסף. קומו דישו איל פסו' אין נבון וחכם כמוך.

(פ' 6) כי לכל חפץ יש עת ומשפט כי רעת האדם רבה עליו:

(פ' 7) כי איננו ידע מה שיהיה כי כאשר יהיה מי יגיד לו.

(פ' 8) אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח ואין שלטון ביום המות ואין משלחת במלחמ' ולא ימלט רשע את בעליו:

איסטוס פסוקים איסטאן אגֿונטאדוס הון לוס די אריבֿה. אי אים עת ומשפט ידע לב חכם. קירי דיזיר קי איל קי אים חכם סאבֿי לו קי בֿה אקונטיסיר. אי קי פינסי בֿיין אין סו קוראסון, סי אויי פאסארי סוברי לאס מצות, אי איי אה מי אורה פור אזיר מי בֿילונטאד. אי נו איי קין מי דיפֿינדה אין מי מאנו. מאנייאנה בֿייני אורה קי אזי איל סאנטו בינדיגֿו איל משפט פור לו קי פאסו סוברי סו ליי. אי אנסי איל דיזיין החכם עיניו בראשו והכסיל וכ"ו, קירי דיזיר קי איל קי אים חכם לייה סאבֿי קי סי פאסו סוברי לאס מצות, בֿייני לה אורה קי אזי איל סאנטו בינדיגֿו איל משפט אין איל, אי איל סי אפארטה דילה עבירה. קומו דיזי איל פסו' כי לכל חפץ וכ'ו, קירי דיזיר קי אה טודה קוזה די בֿילונטאד קי אזי איל אומברי, סו בֿילונטאד אי בֿאדה לה בֿילונטאד דיל קריאדור. קי סיפה קי אים אפאר-ריזאדו פור דאר דין אי חשבון. אי אאון קון טודו

קי נו סי ב̃ינגאן די איל איכיל פונטו, קי פינסי קי איל סאנטו בינדיג̃ו איל טייני מוג̃ה פאסינ-סייה אי לו ב̃ה דישאנדו אסטה קי סי אינג̃י לה מיזורה. קי קואנדו סי אינג̃ו לה מיזורה, איג-טונסים כי רעת האדם רבה עליו. קירי דיזיר קי איל מאל קי לי ב̃ייני אין קאב̃יסה די איסטי אומ-ברי אים און מאל מויי גראנדי אל מודו קי איזו אין דור המבול. קי ליס דיו אה אילייוס מוג̃ה ריקיזה. אי טראב̃ו איזיירון מינ̃אם מאליג̃וריאס. כי ב̃ינגו די אילייוס קומו דישו איל פסוק וירא ה״ כי רבה רעת האדם בארץ, קי איסקריב̃יין דיספואים ויאמר ה׳ אמחה את האדם. קירי דיזיר קי דישו איל דייו ב̃״ה פור אריפאטארלוס דיל מונדו אי ליס טרושו איל מבול. כי איננו ידע וכ׳ו ב̃ינו איל פסו׳ פור איגביזארמוס. טודו איל קי נו טורנה דילה עבירה קי איי אין כו מאנו אי נו סי איספאנטה די איל דיאה דיל דין, אי כי דה לה קיטינסייה קי לי ב̃ינגה איל מאל. אקיאה סיטינסייה נו סי בולטה. מה סי טורנו אין תשובה אנטים קי סי דיירה לה סיטינסייה כי בטלה. אי איסטו אים לה כוונה דיל פסו׳ כי כאשר יהיה מי יגיד לו, קירי דיזיר קי קואנדו לי ב̃ייני איל מאל, קין סי לו ב̃ה אה דיזיר. פארה קי אגה תשובה אי קי ריקיב̃ה פור דיזירטי, אנטים דיל גזר דין אים אולליאדה. דיספואיס דיל גזר דין נו אים או-לליאדה. פור איסטו פואי דיג̃ו כי כאשר יהיה מי יגיד לו. קואטרו מודוס די מואירטים סון דיקלא-ראדאס, קי סון: סקילה, שריפה, הרג, וחנק. אי טודאס לאס קואטרו איסטאן דיג̃אס אין איסטי פסוק. אי איסטאס סון: אין אדם שליט ברוח לכלוא את הרוח, איסטה איס חנק. אי טודו קי-מיז̃אנטי אה איל, קי נו איל אומברי מואירי כשאב̃ו פור קאב̃זה דיל רוח קי אים איל ריפלו (קולוק) קי טומה. אי איסטו אים קי נו איל אומברי פו-דיסטה אין איל רוח. ואין שלטון ביום המות, איסטה אים סקילה, אי טודה קימיז̃אנטי אה אי-לייה. קומו דישו איל פסו׳ וסקלתו באבנים ומת.

ואין משלחת במלחמה, איסטה אים הרג, קי אים מאטאר קון איספאדה. אי טודו קימיז̃אנטי אה אילייה. ולא ימלט רשע את בעליו, איסטה אים שריפה אי טודו קימיז̃אנטי אה אילייה. איסטאס ארבע מדות ב׳ד איסטאן דיג̃אס אין איסטי פסו׳. אאון קי סי בטלארון לוס סנהדרין. איסטאס מואירטים נו סי בטלארון. קי איל סאנטו בינ-דיג̃ו איל ג̃וזגה טוס דיב̃וס פארה מואירטי קון ג̃וסטיסייאס מאלאס. קי איל קי אים חייב חנק, או סי אונדי אין לה מאר, או אים אינטריגאדו אין פודיר די איניגימוס אי לו אאוגאן. איל קי אים חייב סקילה, או קאיי דיל טיזאדו אבאשו, או הייה לו פיזה. איל קי אים חייב מאטאדו. קיקיג̃ים ב̃יינין כורבי איל אי לו מאטאן. איל קי אים חייב קימאדו, או קאיי אין איל פואיגו, או קוליב̃רו לו מודרי. איגביזימוס די אקי קי נו איל אומברי פואידי איסקאפאר די סו דין די איל קאנטו בינדיג̃ו איל. פור איסטו פואי דיג̃ו אין אדם וכ׳ו.

(פ׳ 9) את כל זה ראיתי ונתון את לבי לכל מעשה אשר נעשה תחת השמש עת אשר שלט האדם באדם לרע לו -

(פ׳ 10) ובכן ראיתי רשעים קברים ובאו וממקום קדוש יהלכו וישתכחו בעיר אשר כן עשו גם זה הבל.

(פ׳ 11) אשר אין נעשה פתגם מעשה הרעה מהרה על כן מלא לב בני האדם בהם לעשות רע:

אין איסטוס פסוקים מוס דה און דוטרינו פור אונה ג̃ינטי קי סי טופאן אין איל מונדו. קי פור אונה קוזה ג̃יקה כי ב̃אן אנסייאנדו אינטרי אילייוס אי כי אזין מאל די אילייוס פארה אילייוס. אי איל רימידייו אים קי סי אונה פירסונה טייני אנסייה אין סו קוראסון קי לה קיטי כי קי פואידי

אלייודאר קון סו מיאולייו קון מוג׳וס פינסירייוס קי איי קי סון באסטאנטיס די קיטאר לה אנסייה איס מויי בואינו. אי סי נו פואידי אלייודאר די סי פארה סי קי לו אבלי קון אוטרוס קומו דישו איל פסוק דאגה בלב איש ישיחנה, קי לי פואידין אלייודאר קון פאלאבראס דולסיס פור קיטארלי לה אנסייה. אי לייה איס סאבידו קי לה אנסייה דיל אומברי לי אזי מוג׳ו מאל קי לי רומפי איל פואירפו אינטירו. אי סוס ב׳ידאס נו סון ב׳ידאס קי סי לי דאן בואינוס דיאס, קארני אג׳ירסין לי ריספונדי, אי לי אקארייאה פלייטוס. אי לי פואזה מאס לה אנסייה. אי פארה סירב׳יר אאיל דייו ב״ה נו קירי דיגו קי נו טייני איל מיאולייו קון איל, נו פואידי טוקאר ליב׳רו, נו סאבי לו קי דיזי די תפלות אי ברכות. איל קי איסטה טריסטי סי אזי דילה פארטי דילה פלנית, קי סו נומברי איס לשון די אלגואייה. קי אנסי קאלי קי סי אקודגה אה אזיר טודוס לוס איסטודייוס פור קיטאר לה אנסייה די סו קוראסון. אי איי פואירסה אין איל מיאולייו די לה פירסונה די בולטאר לה נאטורה, אי דיזין אין משלים די לוס חכמים דעבר אין, דעתיד עדין, דאגה מנין, כוס שתי יין, קירי דיזיר, לו פאסאדו לייה סי פואי, לו קי טייני קי סיר אאינדה טייני קי ב׳יניר, אנסייה פור אונדי קונב׳ייני. אליבאנטה ב׳יב׳י ב׳ינו, אי איס קי לה אנסייה איס פור אונה די דוס, או פור אלגונה דיזגראסייה או צער קי לייה לי ב׳ינו, או קי לה איספירה קי לי טייני קי ב׳יניר. סי איס קוזה קי לייה פאסו, לו קי פואי לייה פואי, נו סי אריב׳ידייה נאדה קון אנסייאר, נו לי באסטה איל מאל קי לי ב׳ינו, סי קירי פוזאר מאס איל מאל. קון קי לה סיגונדה אנסייה איס מאס דאנייו דילה פרימירה אי סי לה אנסייה איס פור אלגון צער או אפריטו קי איספירה קי לי ב׳ה אה ב׳יניר, סי איס קוזה קי סי פואידי אריב׳ידייאר קי אגה רימידייו. אי סי נו טייני רימידייו, לו קי סי אנסייה נו לי אריב׳ידייה נאדה, אוטרו קי לי קידה לה אנסייה אין באלדים. אי מאס קי נו איס הכרח די טומאר לה אנסייה אדילאנטאדה, קי סי אפילו סי קירי טומאר אנסייה, קי לה דישי פארה קואנדו ב׳ירנה איל מאל. קי קואנטאס ב׳יזיס אינקונטרה קי איל צער נו לי ב׳ייני, אי לה אנסייה קי סי טומו פואי אין באלדים. אי מאס איי קי פינסאר אוטרה קוזה פור נו טומאר אנסייה. אי איס קון מיטיר אין טינו קי טודו לו קי אזין דילוס סיילוס איס פור ביין דיל אומברי, קי לוס יסורין פירדונאן איל פיקאדו, אי לו איסקאפאן די פינאס פואירטיס די גהינם. אי איסטו אסימיזה אה אונו קי פיקו, אי סו ג׳וזגו איס קי לייב׳י מיל פאלוס. איל ג׳וזגאדור לי איזו פיאדאד אי לי דייו סולו דייז, מוג׳ה דולור טייני די לייב׳ארלוס, מה אנסייה נו קונב׳ייני. אדרבה קאלי קי איסטי אליגרי פור לה פיאדאד קי לי איזיירון. אי איי ב׳יזיס קי איל מאל איס פור ביין. פור פואירסה קאלי מיראר רימידייו די טומאר לוס מאלים קון פאסינסייה. פורקי סי לוס ב׳אמוס אה טומאר קון מיריקיאה אי אנסייה, טודוס מואיסטרוס דיאס סיראן דולורייוזוס. קי איסטי מונדו איס איל מונדו דילאס אנסייאס. אי נונקה מאנקה לוס אינקונטרוס מאלוס. אי נו איי נינגונו קי איסטי ליב׳רי די צערים אי אפריטוס. אפילו אקיל קי פארישי קי לייה טייני טודו בואינו, אי קי איסטה ריפוטריאנדו. קאדה אונו טייני סוס מאלים. אי נינגונו סאבי לו קי איי אין לה אוייה סי נו לה קוג׳ארה קי לו מיניאה. קי איסטו פרופייו איס ראזון די טומאר לאס קוזאס אה פאסינסייה.

(פ׳ 12) אשר חטא עשה רע מאת ומאריך לו כי גם יודע אני אשר יהיה טוב ליראי האלהים אשר ייראו מלפניו.

(פ׳ 13) וטוב לא יהיה לרשע ולא יאריך ימים כצל אשר איננו ירא מלפני אלהים.

מילדארון מואיסטרוס סינייורים חכמים אינטרי קואטרו פיקוס איס חייב איל נ׳ אדם פור אני-

ב̈אנטאזיאס. פארה מודרי דיל חכם קי סי לייאמה זקן קי אנסי דישו איל פסוק מפני שיבה תקום, והדרת פני זקן קי דימאנדי אין סו פאס אינטרי קואטרו פיקוס. אי קואל איס איל הידור קי לי ב̈ה אזיר אה איל חכם. קי נו איסטי אין פייס אין סו לוגאר, אי נו סי אסינטי אין סו לוגאר. אי נו סיאה דירוקאן קון פאלאב̈ראס. אי קואנדו דימאנדה אלגון דין, קי דימאנדי קון טימור, אי נו סאלטי פור ריספונדיר. אי קי נו אינטרי אין סוס פאלאב̈ראס. קי טודו איל קי נו סי אוזה קון איל חכם טודאס לאס מדות לאס איסטאס סי לייאמה רשע דילאנטרי איל קריאדור. אי סו מיל-דאדו סי אולב̈ידה, אי סוס אנייוס סי אקורטאן אי אלקאב̈ו ב̈ייני אה עניות. קי אנסי דישו שלמה וטוב לא יהיה לרשע וכו', קירי דיזיר בואינו נו סי לי פ̈אלטארה אה איל רשע אי נו אלארגה דיאס. קומו לה סולומברה קי פאסה אי נו סי ב̈י פור מודרי קי נו טייני טימור דיל קריאדור. איס חייב איל אומברי די אקונטינטארלו אה איל חכם טאנטו אין לה אינטראדה, טאנטו אין לה סאלידה אי פור ריז'ירסי קון איל קון טימור אי כבוד, קי אנסי דישו איל פסוק את ה' אלהיך תירא. אי מילדי-מוס קי אנדי דיזי את לרבות תלמידי חכמים.

(פ" 14) יש הבל אשר נעשה על הארץ אשר יש צדיקי' אשר מגיע אלהם כמעשה הרשעים ויש רשעים שמגיע אלהם כמעשה הצדיקים אמרתי שגם זה הבל.

איסטי פסוק איסטה ב̈יין דיקלאראדו אין (מסכת הוריות) קי ב̈יריש אונוס צדיקים קי לייב̈אן מאלה ב̈ידה די צער די מזונות, או ריסטו די אנגוסטייאס, או די חולאים ב"מ אין איסטי מונדו, אי פאריסי ח"ו קי לייה לו מיריסיירון אי נו איי קין לוס אפיאדי פור סוס-טינירלוס, קי קירין ב̈יסטיר אה אוזו די תלמיד חכם לימפייו אי קאלסאר לימפייו אי אין קיינדו קי נו לוס אלקאנסאן ב̈אן קאמינאנדו אי סוספי-ראנדו. קי לייה איס סאב̈ידו קי לוס פאנייוס דאן אונוריס אי אין סיינדו קי נו ב̈ה ב̈יין ב̈יסטידו דיספריסה די סו אונור. אי נו איס קונטאדו פור נאדה. קי טופה לה בואינה קי איי ג'ינטי קי נו סון בואינוס דילאנטרי דיל ש"ת, אי ב̈אן רי-פוטריאנדו אינדו אי אינריקיסיינדו. קי אל ב̈יא-דור לוס אינגאנייאן קי פאריסי קי סון בואינוס דילאנטרי די איל דייו ב"ה אי קאמינה קון לה קאב̈יסה אין אלטו. דישו שלמה קי אי איסטו איס נאדה אי ב̈אנידאד די איל מונדו.

(פ' 15) ושבחתי אני את השמחה אשר אין טוב לאדם תחת השמש כי אם לאכל ולשתות ולשמוח והוא ילונו בעמלו ימי חייו אשר נתן לו האלהים תחת השמש.

לייה טינימוס אב̈יזאדו אין מוג'וס לוגאריס קי אונדי דיזי קומיר אי ב̈יב̈יר אי אליגראר אין איסטה מגילה די קהלת, קירי דיזיר מילדאר אין לה ליי סאנטה אי אזיר מצות. איסטו איס קו-מיר אי ב̈יב̈יר. אליגראר קירי דיזיר קי אגה אי-ג'אס בואינאס, קי איסטו איס לה אליגריאה ב̈יר-דאדירה פארה עולם הבא. אי פור פרוב̈ה קומו איס אנסי דישו והוא ילונו בעמלו, קירי דיזיר קי איל קומיר אי ב̈יב̈יר לו אקומפאנייה פור טודו לו קי לאב̈וריאה טודוס דיאס די סוס ב̈ידאס. קי סי לה ב̈ירדאד איס קומו סו לאדינו קי איס קו-מיר אי ב̈יב̈יר. קואלו ב̈ה אה אקומפאנייאר אין איל אוטרו מונדו. סאלב̈ו איס קומו דישימוס קי איל קומיר אי ב̈יב̈יר קי דיזי קהלת איס טרא-ב̈אז'אר אין לה ליי אי אזיר מצות אי מעשים טובים קי איסטו לו אקומפאנייה אין עולם הבא.

(פ' 16) כאשר נתתי את לבי לרעת חכמה ולראות את הענין אשר נעשה על הארץ כי גם ביום ובלילה שנה בעיניו איננו ראה.

(ילקוט) דישו רבי מאיר אין אורה קי סי פארא-

כון ישראל דילאנטרי הר סיני פור ריסיבֿיר לה ליי, דישֿו איל סאנטו בֿינדיגֿו איל, לייו בֿוס דו לה ליי קון קונדיסייון קי מי טראאיש פֿיאנסה קי בֿאש אה מילדאר אין אילייה דיאה אי נוג׳י· אי לה טיניש קי אפֿירמאר· בושקו די בֿוזוטרוס פֿיאנסה בואינה. אינטונסיס בֿוס דו אלה ליי. דישֿירון דילאנטרי די איל סינייור דיל מונדו, מואיסטרוס פאדרים קי סיגאן פֿיאנסה. דישֿו אה אילייוס, בֿואיסטרוס פאדרים קירין פֿיאנסה. סי אים פור אברהם ? נו מי קונבֿייני פורקי קואנדו לי פרומיטי די דארלי לה טיירה די ירושלים, אין לוגאר די אגראדיסירמילו דישֿו במה אדע כי אירשנה. סי אים פור יצחק ? נו מי קונבֿייני פור קי אמו אה עשו אי לייו לו אבוריסי, קי אנסי דישֿו איל פסוק ואת עשו שנאתי. סי אים פור יעקב ? נו מי קונבֿייני קי דישֿו נסתרה דרכי מה׳ סטבֿו טראאי פֿיאנסה בואינה אי לה דארי אה בֿוס. דישֿירון ישראל, סינייור די איל מונדו, מואיסטראס פרופֿיטאס קי סיגאן פֿיאנסה. דישֿו איל סאנטו בֿינדיגֿו איל, כי אילייוס מי קונבֿיינין, פורקי ריבֿילייארון אין מי, קי אנסי דישֿו איל פס״ והרועים פשעו בי. טראאידמי פֿיאנסה בואינה. דישֿירון ישראל, מואיסטרוס איזוס קי סאלגאן פֿיאנסה. דישֿו איל סאנטו בֿינדיגֿו איל, איסטו לייה מי קונבֿייני פור סוס קאבֿזאס לה דארי אה בֿוס. איסטו אים לו קי דישֿו איל פסוק, מפי עוללים ויונקים יסדת עוז. אי נו אים עוז סאלבֿו לה ליי קי אנסי דישֿו איל פסוק ה׳ עוז לעמו יתן. קון איסטו קי קאנטידאד אים דימיניסטיר אה מוזוטרוס פור טראבֿאזאר אין לה ליי סאנטה, פור טיניר אמור אה מואיסטרוס איזוס, קי לייה אים סאבֿידו קי אונו קי טייני פֿיאנסה, סי נו פאגה איל דיבֿדור, סי פאגאן דילה פֿיאנסה. פור איסטו אים מיניסטיר אה איל פאדרי, קי סי ריזה קון סוס איזוס סיגון סוס מיאולייוס אי סיגון סוס נאטוראס· קואנדו קון פֿורטאס קואנדו קון בֿואינאס· איל עיקר אים קי נו לו דישי אה איל איזו קי בֿינגה אה דיסקארגארסי קון איל, כי קי לי סולטי לה מאנו אה נו קאסטיגארלו דיל טודו, כי קי לי אפיזגי איל קאסטיגו, אי קי נו לוס אינבֿיזי קון ריגאלו, אי קי נו ליס אמוסטרי אמיסטאד אין לה קארה, סי נו קואנדו אזין אלגונה קוזה בואינה, קי סי לו אינגראסיי לו בֿואינו אין סוס אוזוס, אי קי לו אוזין קי טינגה כבוד אי דרך ארץ קון טודוס. אי סי אלגונו אארבֿו או קאסטיגו אה סו איזו, נו קירי דיגֿו קי נו לו אגה פלייטו, קי איסטו לי פוזה לה סובֿירבֿייה דיל איזו, סי נו אדרבה דילאנטרי דיל איזו קי דיגה קי טודו איל קי גריטה אי קאסטיגה אה סו איזו סי לו אגראדיסי. אי קי לי קידה אה דיבֿיר לה אונור· אי סי אפילו נו לי פלאזי קי סי לו דיגה אלאס קולאס, נו דילאנטרי דיל איזו. אי טאמבֿיין טייני אובֿליגו איל פאדרי די אינבֿיזארלו אה מילדאר· אי אופֿיסייו אי קאזארלו אה סו טיימפו. איל איזו טייני אובֿליגו די טיניר כבוד אי טימור די פאדרי אי מאדרי, אי קי אגה טודה סו פוסיבֿילידאד קון סו פואירפו. קון סו מונידה פור אזיר לה בֿולונטאד די אילייוס. אי סי אפילו כפי די סו מיאולייו לי פאריסי קי לי אזין מוגֿאס מאנקאנסאס קון איל, קי לאס קונפורטי אי קי נו ליס די נער. אי סיימפרי קאלי לוס איזוס קי איסטין קון לה בוקה אבֿיירטה פור אולייר סוס קאסטיגוס אי סוס קונסיזוס, אי קי אמוסטרין קי אקירינסייאן סוס פאלאבֿראס, אי קון איסטו אפֿירמאן לה מצוה גראנדי די לוס עשרת הדברות, קי מוס אינקומינדה אונרה אה טו פאדרי אי אה טו מאדרי אי, סי אפֿירמארה איל קאבֿו דיל פסוק קי דיזי פורקי סי לארגין טוס דיאס. אי מאס קי קין בֿיין אזי בֿיין טופה, איזו פֿואיסטיס, פאדרי סיראס, סיגון איזיסטיס אנסי טופאראס.

(פ׳ 17) וראיתי את כל מעשה האלהים כי לא יוכל האדם למצוא את המעשה אשר

נעשה תחת השמש בשל אשר יעמל האדם לבקש ולא ימצא וגם אם יאמר החכם לדעת לא יוכל למצוא .

לייה איס סאבֿידו נו קי טראי אין לה גמרא, קי קואנדו נאסי איל אומברי סי אפריגונה אין לוס סיילוס איז׳ה די פ׳ פארה איז׳ו די פ״. קי איסטו קירי דיזיר בת זוג קי איס סו פאר איגואל, אי אין סיינדו קי איסטו איס טראסאדו די לוס סיילוס, נו פואידי טופאר איל ן׳ אדם איל קי איס פאדרי די איז׳וס קין איס סו בת זוג די סוס איז׳וס או איז׳אס. אי אין סיינדו קי ג׳ייה אינפיסימוס פור אבֿלאר טוקאנטי אה איז׳אס קאשי אנג׳ארמוס די קי מאנירה טייני קי סיר איל ריזו. פורקי בֿידי אין אלגונוס לוגארים, קי אל קי לי נאסי איז׳ה לי אזין בורלה אי מאסקארה אי סי זיפֿקליניאן קאדה אונו קון און מודו די זיפֿקלימי, פֿין קי איל פאדרי נו טופה פור אונדי פֿולייר. די טאנטו קי נו בֿאן פירקיג׳יינדו, איסטו איס אזיר מאנקורה גראנדי קון איל קריאדור. קי איל איס איל קי דה אה איל אומברי לוס איז׳וס אי לאס איז׳אס. אי איסטוס סון סיקריטוס דילוס סיילוס. קי קין איס איל אומברי קי סי בורלי אין איג׳וס דיל קריאדור. מאס מאנקורה סי טופה אין אלגונה ג׳ינטי, קי סי ליס פארי לה מוז׳יר איז׳ו, לה קירין ביין אי לה איסטימאן. אי סי ליס פארי איז׳ה לה שיבֿאן אי לה אינוז׳אן. אסטה קי אפינה קון מוג׳אס רוגאטיבֿאס דינה בואינה ג׳ינטי, אינטראן אה סטודאר אלה פארידה, קון קאדה מוסו די אונה אוקה. אי קואנטו אמוסטראן איסטה ג׳ינטי מאנקוס די מיאולייו, קי טיינין די טומארסין קון לה מוז׳יר סין קולפה אי סין פיקאדו, ס׳ די לוס סיילוס לי דיירון איסטו, נינגונו פואידי בֿיניר קונטרה. קי אזי דיזונור קון סוס מאנוס סין נינגון פרובֿיג׳ו. אי מאס קי סי אלגראה קון לה איז׳ה מיז׳ור קי איז׳ו, סיגון סי טופאן מוג׳וס קי מיז׳ור איס איז׳ה בואינה, קי איז׳ו ניגרו. די

לייוראר איס קואנדו לוס איז׳וס סון מאס ניגרו די איז׳אס, קי לוס איז׳וס בואינוס סון פוקוס אי איסקוז׳ידוס. אי טייני איל פאדרי אובֿליגו די קריאר אה סוס איז׳אס קון מוג׳ה אונור. נו מאנדארלאס פור קאמפוס אי קאריראס קון בֿיניר אליסקורו. גואיי פור אקיאה בֿירגואינסה, גואיי פור אקיל ריזיקטו. סי סי אולייירה פור סו איז׳ה אלגונה קוזה פֿיאה, סין ספק קי קירין מאסקאס אין סוס פֿורמאס. פור נו טיניר קארה די בֿיר אלה ג׳ינטי. אי פור איסקאפאר די איסטי פיליגרו איס מיניסטיר קי ליס בוסקי סו בואין פארטידו אין סו טיימפו. קי נו לאס דישין טארדאר די קאזארלאס. אי פאדרי אי מאדרי קי איסטין קון קואטרו אוז׳וס קוברי לאס איז׳אס, די נו דישארלאס ריזיר אי בורלאר אי אינגריאיר קון אומברים אי מאנסיבֿוס, קי סי פיקאן פור קאבֿזה די איליוס, איל פיקאדו איסטה אין סוס גארגאנטאס. אי קאשי קי סי איסטרימיסקאן פאדרי אי מאדרי די דישאר אלאס איז׳אס גראנדים סין קאזאר פורקי איל שטן לאס פואידי טראזיירלאס אי פידריר איל כבוד. אי איל פיקאדו אי לה דיזונור איס פארה איליוס.

טייני אובֿליגו איל פאדרי די דאר ביין קונטאדו אי אבֿוגאר קי סי אפריטי לה קאנטידאד קי פואידי, פור אקאנסאר פארטידו בואינו פארה סו איז׳ה. אי לה ג׳ינטי ג׳ייה נו אזין איסטו אי דאן מאס די לוס פודירים פור אקאנסאר אי טומאר יירנו ריקו. אי נו מירן קי סון בֿאזיאוס די ליי אי ג׳ודיזמו. קי לו קי מירן איס קי טינגאן בואינו די קומיר אי בֿיסטיר אי בואינאס ג׳ולייאס, אי נו פינסאן קי לוס גרושים נו סון פֿירמים, קי לה ריקיזה טייני אלאס אי קופיטו סי בולה. אי קואנטוס מאנסיבֿוס קי איניל טיימפו דיל קאזאר אירן מויי ריקוס. אי דיספואיס בֿיינין אה פאן פור פואירטאס. אי טאמביין איי קואנטוס ריקוס קי סוס מוז׳ירים ליבֿאן מאלה בֿידה קון איליוס. קי סון קריאדוס קון ריגאלו אי גראנדיזה אי פֿור-

עטיזה, אי נו דאן בואינה ב'ידה. אי סי אינקונ-
טרה קי לה מוז'יר טייני ג'ודיזמו. סי קופ'ריאי די
סי פארה סי פואידיר אב'לאר. קי אנסי איל
אלקאנסאר פארטידו בואינו פארה לאס איז'אס,
נו איס לוס מונג'וס גרושים. איס די מיראר קי
איל מאנסיב'ו קי סיאה ב'ואין ג'ודיין, די בואינאס
מאנייאס. אי סי אפילו נו איס חכם, קי נו סיאה
עם הארץ, קי נו סי אב'רגואינסי די איסטאר
אינטרי לה ג'ינטי, קי סיאה אלאב'אדו אין בואינ-
דאד אי דירינג'אדאד. אי מונג'ו סי קירי אב'יידטו
לוס אוז'וס פור קונוסיר אל יירנו קי ב'ה טומאר,
קי נו סי פ'יאי דילוס קאזאמינטירוס. קי אין ב'יזיס
סון קאזה מינטיראס. קי סי קאליי אין פארטי אלגון
עם הארץ אי ניגרו די מאנייאס. איס קומו סי
לה איג'ארה אלה בוקה דיל פירו. אי לאס ב'ידאס
די נו איזה סון אמארגאס קומו לה פ'ייל. אי
סיימפרי טירנה לה קישה קון איל פאדרי אי לה
מאדרי. קי אנסי, קי בושקי אינפ'ורמאסייונים פור
קונוסיר ביין אל יירנו קי ב'ה אה טומאר. אי נו
אבאסטה סולו קון איסקוז'יר. קי אין ב'יזיס דיס-
פואיס די מונג'ו איסקוז'יר. סי אינגאנייה אי לי קאלי
קאלאב'אקה קי אנסי איס מיניסטיר קי סי אלייודי
קון תפלה אל קריאדור קי לו דישי אסיירטאר אין
לו בואינו. קומו טופאמוס אין לה סינייורה די לאה
קי טיניאה קי קאלייר אין פארטי די עשו. אי קון סו
תפלה קי איזו סי לי בולטו פור פארטי די יעקב .

קאפיטולו ט

(פ' 1) כי את כל זה נתתי אל לבי ולבור את כל זה אשר הצדיקים והחכמים ועבדיהם ביד האלהים גם אהבה גם שנאה אין יודע האדם הכל לפניהם :

אין איסטי פסוק מוס אב'יזה קי שלמה המלך
דיין אה נו קוראסון פור איסקוז'יר אה טודו
איסטו קומו איסקוז'ו איל דייו ב"ה אה סיט קוזאס
קי סון: כהונה, לויה, ישראל, מלכות בית דוד,
ירושלים, בית המקדש. דיזיאה אין סיינדו קי לוס
צדיקים אי לוס חכמים איסטאן אין פודיר די איל
דייו ב"ה. קי איסקוז'יראן אי איליוס נו קי לי
פלאזי אה איל ש"י. טופאמוס קי מונג'אס קוזאס
קריאו איל סאנטו בינדיג'ו איל, אי איסקוז'ו פא-
רה איל די איל'יאס. קריאו סייטי דיאס אי איס-
קוז'ו אין שבת קומו דיזי איל פסוק ויברך אלהים
את יום השביעי ויקדש אותו. קריאו טיירראס אי
איסקוז'ו אונה די איל'יאס קי איס ארץ ישראל.
קומו דיזי איל פסוק תמיד עיני ה' אלהיך בה.
קריאו סיילוס אי איסקוז'ו אונו די איל'יוס קי
איס ערבות קומו דיזי איל פסוק סולו לרוכב
בערבות. קריאו אומות אי איסקוז'ו אונה די אי-

לייאס קי כון ישראל · קומו דיזי איל פסוק ובך בחר ה׳ להיות לו לעם סגולה קריאו בנים אי איסקוז׳ו אונו די איל׳יוס קי פון איל שבט לוי, ובחור אותו מכל שבטי ישראל .

גם אהבה וכ׳ו. איסטה אבלאנדו פור הגר אי ישמעאל. קי קואנדו סי קיש׳ו לה סינייורה די שרה קון אברהם קי לה קיטארה אה הגר די קאזה, ני איכג׳ארהכו אה אברהם. אסטה קי ני דיש׳ו איל ש״ית, טודו לו קי דיזי אה טי שרה אויי אין סו בוז אפילו קי איל ס׳ די אברהם אירה צדיק אי חסיד נו כאב׳יאה לה לבוריסיון קי אבוריסי-אה ישמעאל אה יצחק אסטה קי ני דיש׳ו איל ש״ית קי לה אוליירה .

(פ׳ 2) הכל כאשר לכל מקרה אחד לצדיק ולרשע לטוב ולטהור ולטמא ולזבח ולאשר איננו זבח כטוב כחטא הנשבע כאשר שבועה ירא ·

(פ׳ 3 זה רע בכל אשר נעשה תחת השמש כי מקרה אחד לכל וגם לב בני האדם מלא רע והוללות בלבבם בחייהם ואחריו אל המתים :

(פ׳ 4) כי מי אשר יבחר אל כל החיים יש בטחון כי לכלב חי הוא טוב מן האריה המת·

אין איסטוס פסוקים מוס דה און דוטרינו די-זיינדו קי סיפאמוס קי אין איסטי מונדו טודו איס אונו קומו דיזין איל משל, איל פרובי אי איל ריקו טודוס אה און פיקו. דיזי אגורה איל פסוק פורקי טייני קי סיר איסטי מאל קי סיגון סי מואירי איל צדיק סי מואירי איל רשע. סי איס בואינו או סי איס ניגרו, סי איס לימפייו או סי איס אינקונאדו, סי איס קי אזי סגופים אי העניות קי סאקריפיסייה סו פואירפו אי סו אלמה פור טורנאר אין תשובה. איסטי בואינו, איסטי פיקאדור. איסטי ג׳ורה סיאה אין בירדאד סיאה אין מינטירה. איסטי סי איספאנטה די ג׳ו-ראר. איסטו איס און מאל מואי גראנדי קי און אקונטיסימיינטו אקונטיסי אה טודוס לוס דוס · אי אפילו אקיאה ג׳ינטי קי סוס קוראסונים נו טיינין לייגו די מאלדאד די אזיר דיספלאזירים אה סו חבר. נו סי ארטאן קון לוס ביבוס, טומאן אי טוס מואירטוס אין סוס בוקאס. קי קואנדו טומאן אין בוקה סיגון מואירטו פור אבלאר לשון הרע קי דיזין סוב׳רי לה טיירה אבלאמוס אחרי מות קדושים אמור. אבלאן אה סוס מודוס, אי סי איסטאבה איסטי מואירטו ביבו סי נו אינ-גלוטיאה אה איל אבלאדור. אי איל אבלאדור סי קונטייני קי מיז׳ור איס אונה ביסטייה ביבה מאס קי ליאון קי איסטה מואירטו .

(פ׳ 5) כי החיים יודעים שימותו והמתים אנם יודעים מאומה ואין עוד להם שכר כי נשכח זכרם ·

(פרק מ׳ במתו) רבי חייא רבה אי רבי יונתן איסטאבאן אינדו דיטראס די סו ארון די רבי שמעון. אירה איל טלית די רבי יונתן איס-פאנדידו סוברי סו ארון. דישו אה איל ר׳ חייא, מי איז׳ו, טומה טו טלית קי נו דיגאן לוס מו-אירטוס, מאנייאנה בייניין אי איל׳יוס סירקה די נוס. דישו אה איל רבי לייה איסקריב׳ייו שלמה קי לוס מואירטוס נו סאבין נינגונה קוזה. דישו אה איל, מי איז׳ו פסוק סאבים מילדאר, מדרש נו סאבים, כי החיים יודעים, איסטוס סון לוס צדיקים, קי אפילו קי סון מואירטוס סון ביבוס. והמתים אינם יודעים, סון לוס רשעים קי אפילו אין סוס בידאס סי ליאמאן מואירטוס. קומו דישו איל פסוק אל הארץ אשר נשבעתי לאמר, לאבות נו דישו סינו לאברהם יצחק ויעקב. דישו אה משה בט אי דיל׳יס טוס אבות העולם לה ג׳ורה קי ג׳ורי אה איל׳יוס לייה לה אפירמי. אי די אונדי איס-טה קי לוס רשעים סי ייאמאן מואירטוס קומו דישו איל פסוק אם אחפוץ במות המת, איל מואירטו סי מואירי? בטו איסטוס סון לוס רשעים קי אין

סוס בֿידאס סי לייאמאן מואירטוס. דיירון אה איל בֿינדיג׳ו איל קי מוס אינבֿיזו מדרש אי לי בֿי־זארון סו קאבֿיסה.

(פ׳ 6) גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה וחלק אין להם עוד לעולם בכל אשר נעשה תחת השמש.

איסטי פסוק איסטה אג׳ונטאדו אה איל די אריבֿה דיזיינדו קי לוס רשעים לה אמור קי טי־ניאן אין לה עבודה זרה אירה מאס מוג׳ה, קי טיניאן אמור קון איל ש״ת. טאמביין סוס אבֿורי־סייונים קי אבֿוריסיאן אה איל דייו ב״ה קון אי־ג׳אס די סוס מאנוס. איסטה ג׳ינטי נו טייניין חלק אין עולם הבא פארה סיימפרי, אינפירו ישראל איי אה איליוס חלק אה איל מונדו איל בֿיניין, פור איסטו דישו:

(פ׳ 7) לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך כי כבר רצה האלהים את מעשיך.

אין איסטי פסוק מוס דה און דוטרינו דיזיינדו אנדה קומי קון אליגריאה טו פאן, אי בֿיבֿי קון קוראסון בואינו טו בֿינו, קי ייה סי אפאסי־גואו איל דייו ב״ה די טוס איג׳אס. ייה איס סאבֿידו קי איי קואנטאס מאנייאס די ג׳ינטי דיס־פירינסיאדאס אונאס די אוטראס. איי ג׳ינטי קי סי אפֿריאן אה איליוס מיזמוס, אי נו קירין פור אפרובֿיג׳ארסין דילאס קוזאס קי טוקאן פור מאנ־טינימיינטו דיל פואירפו. אי סי אפארטאן אה אי־ליוס מיזמוס די איליאס. איסטו נו איס איל קאמינו דיריג׳ו. קי נו איס לה כוונה די איל דייו ב״ה, אוטרו קי סי ארטי די טודו לו קי דיזיאה סו אלמה פור סו מאנטינימיינטו. קון איסטו בֿייני פור סירבֿיר אל סאנטו בינדיג׳ו איל. איי אוטרה מאנייה קי איס לה בואילטה, קי דאן אינדו סיימ־פרי פור פרובֿיג׳ו דיל פואירפו, אי נו סי פינסאן די סירבֿיר אאיל קריאדור. קי איסטה איס מאס מאנקה דילה פרימירה. פירו די לו קי אמוסטרה די מואיסטרה ליי סאנטה איס, פור אנדאר אין איל קאמינו אמצעי, קי איל דייו ב״ה לי אינביאו אה איל פואירפו די איל אומברי נשמה רוחני די אריבֿה, פורקי בֿיבֿאן לוס דוס אין ג׳ונטו. אי איס מינישטיר אה איל אומברי פור דאר סו פארטי אה קאדה אונו אי אונו. פארטי פארה איל נשמה קי איס סירבֿיר אה איל דייו ב״ה, אי פארטי אה איל פואירפו פורקי סי סוסטינגה אי קי טינגה פואירסה פור סירבֿיר אאיל ש״י. פור בֿיניר אה איל ק״ק אה דיזיר סו תפלה, אי אפֿירמאר לאס מצות. אי פור אולייר דברי תורה. אי איל קי נו בֿה אין איסטי קאמינו בטלה לה כוונה דיל דייו ב״ה קי קריאו אה איל אומברי קון איל נשמה אין ג׳ונטו. קי איסטו איס לה כוונה דיל פסוק, לך אכול בשמחה לחמך, קי קומה איל אומברי דילאס קוזאס קי סון מותרים פור קומירסין, אי איסטו איס טו פאן אי טו בֿינו די לו קי טי אינ־גראסייו איל דייו ב״ה, אי כל שכן אין טיימפו דילוס מועדים קי אין איליוס איס מצוה די לה לייי, קי קומה איל אומברי קון אליגריאה אין חג הסוכות קי איס זמן שמחתינו. כי כבר רצה האלהים את מעשיך. קירי דיזיר קי ייה סי אפאסיגואו איל דייו ב״ה פור טוס איג׳אס. אין דיאה די כפור קי איזיסטיס העניית דילאנטרי די איל אי איזיס־טיס ודוי, אי טורנאסטיס אין תשובה אי בֿינדיג׳ו איל דייו ב״ה קי איסטאס לימפייו די פיקאדוס.

(פ׳ 8) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר.

איסטי פסוק לייה איסטה בֿיין דיקלאראדו.

(פ׳ 9) ראה חיים עם אשה אשר אהבת כל ימי חיי הבלך אשר נתן לך תחת השמש כל ימי הבלך כי הוא חלקך בחיים ובעמלך אשר אתה עמל תחת השמש.

איסטי פסוק לייה לו דיקלארימוס בֿיין אין קא־פיטולו 7 פסוק 26.

(פ' 10) כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הלך שמה.

איסטי פסו' לו לייאמארון רז"ל סרוס המקרה. קירי דיזיר קי איל פסוק סי מילדה אין איסטה מאנירה סי כאזיס אין טי קי נו איי דין אי חשבון אין גיהנם קי טו טי ב̃אס אה איר. אינטונסיס טודו לו קי אלקאנסה טו פודיר קון טו פואירסה פואידיס אזירלו. קי נייה טינימוס דיג̃ו קי סי סי מואירי איל אומברי קומו לה בהמה, קי נו טייני קי דאר דין אי חשבון? אינטונסיס טודו לו קי קירי קי אגה. מה איל ן' אדם איס אפאריז'אדו פור דאר דין אי חשבון פור קאדה קוזה אי פור קאדה פאלאב̃רה. אי פאלאב̃רה אפילו בונה פאלאב̃רה מאנקה קי אב̃לו קון סו מוז'יר. אי פור איסטו איס מיניסטיר אה מוזוטרוס פור טורנאר אין תשובה, פורקי נו סאב̃ימוס קאב̃ו די מואיסטרוס דיאס. אגורה קי טייניס איל אלמה אין טו פואירפו, איס מיניסטיר קי טורניס אין תשובה. קומו דישירון אין אבות אי טורנה אין תשובה און דיאה אנטיס די טו מוריר. וכי נייה סאב̃ימוס איל דיאה קי מוס ב̃אמוס אה מוריר. פינסאנדו נו סיאה קי מואיראמוס אמאנייאנה, טורנאמוס אין תשובה אוי. קון איסטו סי טופה קאדה דיאה קון תשובה, פור איסטו טי דיגו:

[פ' 11] שבתי וראה תחת השמש כי לא לקלים המרוץ ולא לגבורים המלחמה וגם לא לחכמים לחם וגם לא לנבונים עשר וגם לא לידעים חן כי עת ופגע יקרה את כלם.

(פ" 12) כי גם לא ידע האדם את עתו כדגים שנאחזים במצודה רעה וכצפרים האחוזות בפח כהם יוקשים בני האדם לעת רעה כשתפול עליהם פתאם.

איסטוס פסוקים איסטאן אג̃ונטאדוס קון איל פסו' די אריב̃ה, קי קואנדו ב̃ייני איל דיאה די לה פארטינסייה דיל אומברי פארה איל אוטרו מונדו, נו איי פואירסה פור דיזיר איס־פירה, ב̃ייני אלה סימאנה קי ב̃ייני. קי נו אפונטו איס קונב̃ידאדו. סי סירה אגודו, אי סי סירה איל ב̃ארגאן דיל מונדו. או סי סירה איל חכם דיל מונדו קומו משה רבינו. או סי סירה אינ־טינדידו. קואנדו ב̃ינו לה אורה. איסטי אקונטי־סימיינטו אקונטיסי אה טודוס. קי נו סאב̃י איל אומברי אה סו אורה. קומו לוס פישקאדוס קי סון טראב̃אדוס קון ריד, אי קומו לוס פאשארוס קי לוס אפאנייאן קון ג̃ינגו. קומו איליוס סי אינ־קאמפאן לה ג̃ינטי קואנדו ב̃ייני סו דיאה, כי לא לקלים המרוץ, איסטי איס יעקב אבינו. און דיאה וישא יעקב רגליו, אוטרו דיאה ויאסוף רגליו אל המטה. און דיאה ויגש יעקב ויגל את האבן; קי סו ב̃ארגאנסייה איירה מונג̃ו, קי קואנדו קיטו לה פיידרה דיל פוזו פארה אב̃יב̃ראר לאס אוב̃י־זאס די רחל, לי פאריסייו קומו קיטאר און טא־פון דילה אלקוזה. אגורה וישאו בני ישראל את יעקב אביהם. אינב̃יזימוס קי קואנדו ב̃ייני לה אורה דיל אומברי נו איספירה נאדה.

(פ' 13) גם זה ראיתי חכמה תחת השמש וגדולה היא אלי.

(פ' 14) עיר קטנה ואנשים בה מעט ובא אליה מלך גדול וסבב אתה ובנה עליה מצודים גדולים.

(פ' 15) ומצא בה איש מסכן חכם ומלט הוא את העיר בחכמתו ואדם לא זכר את האיש המסכן ההוא.

אין איסטוס פסוקים איסטה דיזיינדו קי ב̃ידו שלמה אונה חכמה גראנדי, אי איס עיר קטנה, איסטי איס מצרים. ואנשים בה מעט, איס־טוס סון אירמאנוס די יוסף. ובא אליה מלך גדול וסבב אותה, איסטי איס יוסף. ובנה עליה מצודים, איסטאס סון טריס סיטינסייאס קי אסיטינסייו,

קי נו אינטרי איסקלאב׳ו אה מלכים פור מירקאר סיב׳ירה, קי נו אינטרי קון לוס חמורים, אי קי נו אינטרי אומברי סי נו איסקריב׳י סו נומברי אי נומברי די סו פאדרי אי סו סיב׳דאד. ומצא בה איש מסכן וחכם. איסטי איס יהודה, קי איסקאפו אלה סיב׳דאד קון סו חכמה, קי דישו אה יוסף ישב נא עבדך תחת הנער.

(פ׳ 16) ואמרתי אני טובה חכמה מגבורה וחכמת המסכן בזויה ודבריו אינם נשמעים.

(פ׳ 17) דברי חכמים בנחת נשמעים מזעקת מושל בכסילים.

(פ׳ 18) טובה חכמה מכלי קרב וחוטא אחד יאבד טובה הרבה.

שלמה המלך איסטה דיזיינדו קי לה סינסייה איס מיז׳ור קי לה באראגאנייה. אגורה אנג׳ארימוס און פוקו די חכמה פורקי סיאה איל מילדאד׳ור אי סי אסאב׳ינטי. (פרק המפלת) טרים חברים סון איניל אומברי. איל ס״ת, סו פאדרי אי סו מאדרי. די פארטי דיל פאדרי סי קונקרי־אה טודו לו בלאנקו דיל אומברי. קי איס לוס גואיסוס אי לוס ניירב׳וס אי איל מיאולייו אי לו בלאנקו די לוס אוז׳וס. די פארטי דילה מאדרי סי קונקריאה טודו לו קולוראד׳ו קי איס איל קואירו אי לה קארני אי לה סאנגרי אי לו פריטו די לוס אוז׳וס. אי איל ס״ת לי דה איספיריטו אי אלמה אי איל רילוסטרור דילאס קאראס אי לה ב׳יסטה די לוס אוז׳וס, איל סינטיר די לוס אוריידוס אי טו־דוס לוס חושים אי איל אב׳לאר אי איל מינייאר אי דעת אי שכל. מאס דישו רבי אמי דרשו רבי חנינא בר פפא קי איס לו קי דיזי איל פס׳ ארחי ורבעי זרית. מוס אינסינייה קי נו סי קונקריאה איל אומברי די טודה לה גוטירה דיל זרע, אוטרו קי די לו מאס קלארו קי איניל. מילדארון אין לה ישיבה די רבי ישמעאל. משל אה און אומברי קי אב׳ינטה אין איל אורמאן, אי אבולה לה פאזה

אי קידה איל טריגו. עכ״ל. קירי דיזיר קי איל פרינייאדו אין איל לוגאר קי סי קונקריאה לה קריאטורה קי סי ייאמה רחם, אין איסטי לוגאר טייני לה מוז׳יר און ראזימו די גואיב׳יזיקוס צ׳יקוס קי סון מאס צ׳יקוס די און פ׳יזון, קומו לוס רא־זימוס קי סי טופאן אין לאס גאיינאס אי דיינטרו די איסטוס גואיב׳וס איי און כומו קלארו קי איל איס איל חומר דיל אומברי. אי ב׳יניינדו איל זרע דיל אומברי, לו אריסוזה אה אונו די איסטוס גואיב׳וס. אי ב׳יזיס אינפלה דוס או טרים גואי־ב׳וס אי פארי דוס או טרים אין אונה. אי לו גודרו דיל זרע כטי אפואירה, אי לו קי איס מאס קלארו סי מיסקלה קון איסטי חומר דיל גואיב׳ו קומו לה טיירה קון איל אגואה. אי קואנדו איל אומברי קיטה זרע, כטי טאמביין מיסקלאד׳ו קון איל אונוס גואניקוס מויי צ׳יקוס קי נו סי פואי־דין ב׳יר קון איל אוז׳ו, אי סי ב׳ין איניל מיקרוס־קופייו. קי איסטו איס לה ראאיז אלה ב׳ידה נאטו־ראל קי טייני קי טיניר אקיל פרינייאד׳ו. אי איס טאמביין ראאיז פארה לה נאטורה אי סוס מדות. קי פור איסטו ב׳יראס קי לו מאס די לוס אומברים טיינין לה נאטורה אי לאס מדות די סוס פא־דרים קון טודו איל אומברי קון סו שכל פואיד׳י איסקוז׳יר אה טרוקאר לאס מדות קי טייני נא־טוראל ניגראס אי אוזארסי אין מדות בואינאס או לו אריב׳יס. איניל זיווג קי אזי איל אומברי קון סו מוז׳יר, איינדי מאס איניל פרימירו. לי כטי דיל אומברי און רוח מויי ריזייו. אי איסטי איס איל רוח קי דיזי איניל זוהר אי אין לאס כתיבות דיל רב האר״י ז״ל, קי דישה איל מארידו אה סו מוז׳יר. אי טודוס לוס איז׳וס אי איז׳אס קי לי נא־סין די איסטה מוז׳יר קידה אונו טומה אונה פור־סייון די איסטי רוח די איל פרימיר זיווג. אי סי לי אינב׳יסטי איניל פרינייאד׳ו. אי קון איסטו איס קי איסטה גואדראדו דילוס דאנייאדורים אי קו־אנדו סי אקאב׳ה איסטי רוח קי לייה סי פואי קון לוס איז׳וס קי פארייו, קידה לה מוז׳יר די

פחריר פור כו קי מחנקה חיל רוח. חי חיל קי בה נחקיינדו פריגירו בה טומחכדו כה פורקייון חי כו מחק מיזור די חיקטי רוח חי היקטו חיק חיל סיקריטו דילה מלוה דיל בכור, קי כו פוחידי חיל חומברי דחר כה בכורה חוערו קי חה סו חיזו פרימירו. חי חיקטי רוח כי קידה חין כה מוזיר חפיכו דיקפוחיס קי סי מוחירי חיל מחרידו חיקטו היק חין בידה. כו קוט קי כה קיטה, חיל גט קי כי דה חיל מחרידו כי קולטה חיקטי רוח דילה מוזיר. קי פור חיקטו כה גינטי די מערב טומחן קיטה חי כו טומחן בידה, קי כו טייכן פור סככה. דיקפוחיס די היקטו טחקקה חיל דייו ב'ה קי דיבי די סיר חקיל חומברי קי סי בה חה קונקריחר. ריקו חו פרובי, קחביו חו טורפי, בחרחגחן חו פלחקו. חיכפירו כדיק חו רשע כו כי טחקקה, קי כו דישה חה סו בחירה די חיל חומברי קי חיל חיקקוזגה כו קי קירי. חי חין חיקטי פונטו קי סי בה חה קונקריחר חיל חומברי, חיק כה חורה דיל גוזגו גרחנדי די חקיל חומבריי קי חיל ש'ת טחקקה קיגון כחק חיגחק קי עובו חיגו חין חוערוק גלגולים, קירי דיזיר חין חוערחק ביזיק קי כייה בינו חיקטה שנה חין חיקטי מונדו. חי חיל דייו ב"ה חיל קחבי עודו, חנקי כי טחקקה חה קי חיל פריכייחדו קי סי קונקריחה קי נחקקה חיכיל פונטו די עט מזל קי חיל קי נחסי חין חקיל מזל קטי חיל חומברי חין עט חיקטחלו, קי בייני גוקטו חה חיל קומחנדו דיל ש'ת חי סו טחקקה. חי חיל דייו ב'ה כו דימודה די כו קי חיל טחקקה חה חיל חומברי, כי כי בולטה חיל מזל. חפוחירה קי סי חקיל חומברי קטי חון כדיק מויי גרחנדי קומו טופימוק חין חברהם חבינו קי חיל ש'ת כי בולטו חיל מזל חי כו קיטו דיבחשו דיל מזל קי נחסיו. קי חיל מזל דיל חומברי, חי כו מיזמו כה טחקקה קי כי טחקקו חיל דייו ב'ה חין כה חורה קי חיקטובייכון פחדרי חי מחדרי. חי כו חיס סיגון דיזין טגונוק קי די חיל מזל כי בייני עודו כו קי פחקה חיל חומברי חין

טודה סו בידה חי כו חיס טחקקחדו דיל ש'ת, חי חיקטו בייכין חה דיזיר די כו קי בין חלגונה גינטי מטה חי פיקחדוריק קי כייכין מזל בוחינו. חיכפירו כו קי טי דישי חיק כה בירדחד, קי טודו חיק טחקקה דיל דייו ב'ה חי פחרה טודו כוקי ביהימוק חיי רחזון סיגון טי דישי. חי חיקטו חיס כה כוונה דיל פסוק קי כה סינקייה דיל פרובי חיק מיכוספריקייחדה, פור רחזון קי כו בורכה חיקטי מחנקו די גודיזמו. פור חיקטו טי דיגו קי חיקטחק פחכחברחק כו כחק מיטחק חין טיכו, חוטרו קי די חזיר חיל קומחנדו דיל דייו ב'ה, חי חיקטחר קון מוגה חטחנקייון חיכיל גודיזמו חי הזיר חורחקייון חה חיל קחנטו בינדיגו חיל, חין כוק דייז דיחק די תשובה קי קון די רחש השנה חקטה יום הכפורים. חיל ש'ת כו חיקקחפה די סו מזל כיגרו, די מחכירה קי חיל מזל חזי כו קוייו, חי חיל הומברי קי כו טיכגה דחכייו. קומו חיל משל קי דיזי חיל רב חבן עזרא, קי חין חונה קטיי חביחה חון סייגו, חין חיקטה קטיי ביניירון מוגוק קחבטייוק חי טומחרון חה קוריר קון מוגה פוריה, קי סיגורו חיק קי חקיל סייגו חירה טריספיזחדו דיכוק קחבטייוק סי כו חירה קי סי כי טופו חון חמיגו חי כו טומו פור כה מחכו חי כו פוחי כייבחנדו קון חיל. חי קוחנדו קוריחן כוק קחבטייוק דילה חונה פחרטי דילה קטיי, פוכייחה קון חיל סייגו פור כה חוטרה פחרטי. חי חין קורייכדו די חקיחה פחרטי. פוכייחן טה חוטרה קונקי חיק קי כוק קחבטייוק גו קידחרון די קוק קוריר, חי חיל סייגו כו טובו כינגון דחכייו. חי חיכיל מדרש דיזי חוטרו משל, חי חיק קי חון פחדרי קי חרחבייו קון סו חיזו, חי גורו פור חרוכגחרכי חונה פיידרה קי טיכיחה דילחנטרי די חיל. כוגו בולטו חיל חיזו חי כו חפטחגו חה סו פחדרי. קי חיזו חיל פחדרי, חיכקומינדו חה קוק מוקוק קי מוכייחרחן חי כה דיזמיכוזחרחן חקיחה פיידרה, חי טומו חיל פחדרי חי פוחי חרוכגחנדו חה סו חיזו טודוק כוק פידחסיקוק די חקיחה

פיידרה אה אונו אה אונו. אסטה קי סי איסקא-
פארון. קונקי איס לה ג'ורה דיל פאדרי אי סו
סיטינסייה סי אפֿירמו, אי איל איזו נו טודו נינגון
דאנייו. אנסי דיזי איל אומברי היניל פונטו קי
סי אג'ונטה קון סו מוז'יר, די פינסאר מוג'ו אי
טומאר פאבֿור דיל מיידו דיל ג'וזגו גראנדי קי
איס אין אקיל פונטו סובֿרי איל איז'ו קי סי בֿה
קונקריאר, אי קי איסטי קון קדושה אי קי נו לו
אגה פור קומפליר סו דיזיאו. אוטרו קי פור קו-
אינטו די מצוה, די טראאיר איז'וס אל מונדו, קי
איס מצוה גראנדי. קי נו לו קריאו איל דייו ב"ה
איסטי מונדו, אוטרו פורקי איסטי פובֿלאדו אי
פוזאר סו שכינה סובֿרי איליוס. אי קי נו בוש-
קאן די קיטאר איז'וס, סובֿרי קין פוזארה סו שכינה.
אי איס איל קאבֿזו אי איל סיקריטו די לו קי בֿי-
מוס אין בֿיזיס, קי אה און אומברי רשע לי סאלי
איל איז'ו צדיק אי תלמיד חכם גראנדי. אי בֿיזיס
בֿימוס לו הרובֿיס, אי איל קאבֿזו איס סיגון איס-
קריבֿייו איל רב רבי משה חפץ, אין סו ליבֿרו
מלאכת מחשבת, קי לה מחשבה די לה אורה די
איל זיווג אזי מוג'ה אובֿרה סובֿרי איל איז'ו. קי
סי איל פאדרי פינסה אין אקיל פונטו פור קו-
אינטו די מצוה די טראאיר איז'וס אה איל מונדו,
סאלי איל איז'ו צדיק אי קומפלידו די טודו. אי לו
הרובֿיס, סי פינסה פור סו דיזיאו, סאלי איל איז'ו
רשע, אי לייה בֿירה קי לו מאס די לה ג'ינטי
קי טיינין טימור דיל דייו ב"ה, קומאנדאן אין סו
יצר אי נו אבאטין אי נו בֿאן דיטראס די מוז'י-
ריס אז'יינאס. אי אפילו אה סוס מוז'יריס נו סי
אסירקאן סאלבֿו די טיימפו אה טיימפו. קומו שבתות
אי מועדים. אנסי בֿייני אה סיר קי קואנדו סי
אסירקאן אה סוס מוז'יריס לייה לו אזין פור קומ-
פליר סוס דיזיאוס אי אבֿאטיר איל יצר אה נו
בֿיניר אה פיקאר. אי סי מיקקלה היסטי פינסי-
רייו קון לו קי פינסאן טאמביין פור קואינטו די
מצוה די אינג'ינדראר איז'וס. אנסי היל איז'ו קי
נאסי אפירה, די איסטי פינסירייו ניגרו אי סאלי
רשע. נו קאלי לוס רשעים קי סי בֿאן דיטראס די
זנות לייה קומפלין סוס דיזיאוס קון לאס זונות
אירמוזאס. אי לו קי סי אסירקאן אה סוס מוז'י-
ריס איס סולאמינטי קון איל פינסירייו די אינ-
ג'ינדראר איז'וס. קי לוס מאס די איליוס נו איס-
טאן פלאזיינטיס די סוס מוז'יריס פור לוקי נו סון
מויי אירמוזאס, ני טיינין אמור קון איליאס, אי
נו סי אג'ונטאן קון איליאס אוטרו קי פור טי-
ניר איז'וס. קי היסטי פינסירייו איס איל עיקר
דילה מצוה קון קי סי טופה קי לו קי איסטה קון
סו מוז'יר איס פור קואינטו די מצוה סולו סין
אוטרו פינסירייו. אנסי סאלין לוס איז'וס צדיקים
אי חכמים גראנדים. אין טאנטו איל קי איס צדיק
קומפלידו, קי לוס דיזיאוס די איסטי מונדו סון
אין סוס אוז'וס נאדה. אי לו קי סי אסירקה אה
סו מוז'יר איס פור טיניר איז'וס, סיגורו איס קי
סוס איז'וס סאלין צדיקים גמורים. אין טאנטו איס
מיניסטיר קי אי לה מוז'יר טאמביין פינסי פור
קואינטו די מצוה. אי די אקיל פונטו אינדילאנ-
טרי, איל ש"ת לה גוארדה אה קי נו סי פיידרה
אקיסה גוטירה די זרע. אי אפֿיגורה איל פרי-
נייאדו אי לי דה פֿואירסה די מגדל קי סי בֿאלייה
אינגראנדיסיינדו אסטה קי נאסי. אי רש"י דיקלא-
רה סובֿרי איל פסוק כי אבי ואמי עזבוני, קי
סו לאדינו איס קי מי פאדרי אי מי מאדרי מי
דישארון אי איל ש"ת מי אפאנייו. קירי דיזיר
קי דיספואיס דיל זיווג איל פאדרי אי לה מאדרי
סי אפארטאן אי סי בולטאן קאדה אונו פור אונה
פארטי אי נו פינסאן מאס. אי איל דייו ב"ה איס
קי לי מאנדה איספיריטו די בֿידאס אי פֿואירסה
קי סי אינגראנדיסקה, סיגון דיזי איניל זוהר פ'
אמור ז"ל. טופימוס אין איל ליבֿרו דיל ריי שלמה
קי אין לה אורה דיל זיווג מאנדה איל דייו ב"ה
אונה פֿורמה אין פֿיגורה די אומברי אי איסטה
סובֿרי אקיל זיווג. אי סי טיניאה ליסינסייה איל
אוז'ו די בֿיר, בֿיאה קומו איל אומברי טייני
אין סו קאבֿיסירה אונה פֿורמה אין פֿיגורה די

אומבֿרי. סיגון דיזו איל פסו' אי קריאו איל דייו
א איל אומבֿרי קון סו פֿורמה. קי קון איסטה
פֿורמה סי אינגראנדיסי אי קון אילייה דה סיימ-
פרי עב'ל. אי אין לה מוזיר סי אזי אינפרימירו
אונה דימודאסייון אינ'ל ראזימו דילוס גואיבֿוס.
אי אים קי אונו די איליוס סי אינגודרה. אי אין
טריס דיאס איסטי גואיבֿו סי אינטרה דיינטרו
דיל רחם דילה בֿינה אנגה קי איסטה ג'ונטו א
איל רחם. אי איסטו אים לו קי דישירון חכמים
קי אין טריס דיאס סי אקוזי איל זרע. אי אינדו
איל גואיבֿו דיינטרו דיל רחם, סי אפיגה אין לאס
פארידיס אינטרי אונה לאה דילגאדה אי סי בֿה
אינגודראנדו איסטה לאה אי לה לייאמאן איל
איגאדו דיל רחם פור ראזון קי אזי איל מיזמו
טראבֿאזו קי אזי איל איגאדו דיל פואירפו די איל
אומבֿרי. קי סיגון איל איגאדו אקלארה לה סאנ-
גרי אינטרי סוס ניירבֿוס אי בֿינאס, אנסי לו מיזמו
איסטי איגאדו דיל רחם איסטה לייגו די ניירבֿוס
אי בֿינאס קי קון איליוס אקלארה איל כומו דיל
מזון קי לי דה א איל פרינייאדו. אי דילה קאבֿ-
קה די אקיל גואיבֿו סי אזי לה פאר קי אים איל
קואירו קי טייני א איל פרינייאדו דיינטרו. אי
דיינטרו לה פאר איי אגואה. אין טאנטו מיס קי
איל פרינייאדו לו קי סי קונקריאה איס די לו מאס
קלארו אי דילגאדו דיל גואיבֿו קי אים קומו און
סומו, אי איסטה דיינטרו סיגון אים איל פולייו
קי סי קונקריאה אין איל גואיבֿו. אי איסטו פֿואי
סו כוונה די רבי ﭏיעזר אין (פרק המפלת) קי איל
פרינייאדו אין לה טריפה די לה מאדרי אסימיזה
א אונה נואיז קי איסטה דיינטרו די אונה קﭏ-
דירה די אגואה. אין טאנטו איל אינפיסייו די
איסטו דיזין ﭏגונוס קי טודה לה פֿורמה די איל
אומבֿרי אינטירו אי סוס מיימבֿרוס לייה איסטאן
דיינטרו דיל גואיבֿו דילה מוזיר. אי סיינדו קוזה
מויי מינודה נו סי בֿי ﭏה בֿיסטה. דרשו רבי
מישאל א קי אסימיזה איל פרינייאדו אין לה טרי-
פה די לה מאדרי, א און דיפֿטיר דובֿלאדו אין
דוס. לאס דוס מאנוס לאס טייני סובֿרי לאס
דוס סיינים, לוס דוס סובֿאקוס סובֿרי לוס דוס
ג'ינולייוס. לוס דוס קארקאנייﭏיס דובֿלאדוס פא-
רה דיטראס, לה קאבֿיסה סובֿרי סוס רודיאס,
לה בוקה איסטה סיראדה, איל אומבֿליגו איסטה
אבֿיירטו קי פור ﭏיי לי אינטרה איל מזון די לו
קי קומי סו מאדרי. אי נו בֿה די פואירפו. קי סי
איבֿה מאטאבֿה א סו מאדרי. אינפירו קיטה
אורינאס. אי אין קﭏיינדו די לה טריפה די סו
מאדרי קי לי אבֿרי לה בוקה אי קי לי סירה איל
אומבֿליגו. אי טודו טיימפו דילה פרינייס לה נא-
טורה דילה מאדרי ﭏייודה מוג'ו א קי סי אינ-
גראנדיסקה איל פרינייאדו. אי טייני איסקופי-
דירו אי גומיטאדירו. אי אינ'ל פונטו קי קידה
פרינייאדה לייה סי סירה איל רחם אי סי לי קור-
טה לה ריגלה די מוזירים, פור אפאריזאר מזון
פארה איל פרינייאדו. אנסי קואנטו מאס גומיטא-
דירו טייני לה מאדרי, מאס ריזייה סﭏי לה קרי-
אטורה. אי אבוריסי טודו מודו די קומידה, סיינדו
איל קﭏיינטור די אדיינטרו סי דה א קוזיר לאס
קוזאס קי קון מיניסטירוזאס פארה אפֿיגוראר איל
פרינייאדו. אנסי קי לי אפֿלאקה לה פֿואירסה די
איל איסטומאגו קי אילייה איסטה אינגרולייאדה
פור אפאריזאר איל קומו דיל מזון דיל פרינייאדו.
אי איס קי אינפרימירו פאסה לה סאנגרי פור
לה בֿינה אי דה דיינטרו דיל איגאדו דיל רחם
קי טי דיבֿי אריבֿה, אי אאי סי איספאזה אי סי
אזי און מזון קלארו אי לימפיו אי סי בֿה פור לה
קאנייוטה קי איסטה אפיגאדה אינ'ל אומבֿליגו
דיל פרינייאדו אי סי מאנטייני אי סי אינגראנ-
דיסי איל פרינייאדו. אי לאס מוזירים פריניי-
אדאס סי אזין מויי מואסביות די נאטורה סי דיל
פואירפו, סי דיל ﭏמה. אי סי ליס אינריזייה לה
פֿואירסה די איל דיזיאר אי אסימיזאר אסטה קי
בֿייני א דיזיאר קוזאס דיפֿירינטיס, קומו די קו-
מיר קארבֿון או קﭏ אי סימיזאנטי. אי סי אפֿי-
גורה אינ'ל פואירפו די איל פרינייאדו לה פֿורמה

די אקיאה קוזה קי דיזיאה אי סי לי אמוסטרה אקיאה פ̄ורמה או אין מאנג̄ה או אין קארני סו־ב̄ראד̄ה פארה אפ̄ואירה אין פ̄ורמה די אקיאה קוזה קי דיזיאו. אי מיליזינה פור קיטאר איסטה מאנג̄ה דילה קריאטורה או לה קארני סוב̄ראד̄ה, סיאה איזו סיאה איזה, קי ב̄שייה לאמב̄יינדו לה מאד̄רי קון לה לינגואה אין איל לוגאר אונאס קואנטאס ב̄יזיס אין קאד̄ה דיאה. אסטה דייז די־אס או מאס או מינוס, אסטה קי סי אבלאנדה איל קואירו, אי לו קיטי אקיל קואירו מאנג̄אד̄ו קון לוס דיד̄וס אי נו לי קיד̄ה נינגון סינייש, אי שה קריאטורה נו לי אזי נינגון דאנייו, סיינדו איל קואירו לייה איסטה מויי בלאנדו, איסטו איס לו קי דישו שלמה טובה חכמה, קירי דיזיר קי לה חכמה די סאב̄יר איס אונה קוזה מויי גראנדי, קון קונדיסייון מבלי קרץ, קירי דיזיר נו סיאה קי אגאס לאס קוזאס ארוב̄יס די איל דין. פור איסטו טי דיגו וחוטא אחד יאבד טובה הרבה. קירי דיזיר קי און פיקאד̄ו ג̄יקו אין טוס אוזוס, פייד̄ריס מוג̄וס ב̄יינים. דהיינו (ש'ע 240) קי נו ב̄יב̄ה איל אומב̄רי און ב̄אזו די ב̄ינו, אי קי מירי אין אוטרו ב̄אזו, אפילו קי טוד̄אס סון קוס מו־זירים, וברותי מכם המורדים והפושעים בי, קירי דיזיר קי איל ש'ת סי אקישה קון אונה ג̄ינטי קי סון ריב̄יליאד̄ורים. קי סאב̄ריש קי סי טופה מו־איב̄י קורטים די איזוס. קי סון בני אנוסה, בני שנואה, בני נדוי, בני תמורה, בני מורדת, בני שכרות, בני גרושה, בני ערבובייא, בני חלופה.

בני אנוסה, קירי דיזיר קי נו איסטה קיריד̄ה קון סו מאריד̄ו, אינפ̄רימירו קי לה אפ̄שאגי. בני שנואה קירי דיזיר קי לה אבוריסייו, אי סי לה אפ̄שאגה סיירב̄י. בני נדוי, קירי דיזיר קי סי איסטה אפרי־גונאד̄ו אונו דילוס דוס די פארטי די בית דין, נו סיירב̄י. בני תמורה, קירי דיזיר אפילו קי סון סוס מוזירים, אי אין לוגאר דילה אונה ב̄ינו לה אוטרה, נו סיירב̄י. (איסטוד̄ייה אין איל זוהר פ' ויצא דף 94 ע'ד) בני מורדת קירי דיזיר קי לי דיזי אה איל מאריד̄ו נו ב̄וס קירו פור מאריד̄ו, אאון קון טוד̄ו קי סי אפ̄שאגו אין אקיאה אורה נו סיירב̄י. בני שכרות קירי דיזיר קי איסטאן אונו דילוס דוס בוראג̄וס, נו סיירב̄י. בני גרושת הלב קירי דיזיר קי לייה מיטייו אין טינו די קיטארלה, נו סיירב̄י. בני ערבובייא קירי דיזיר קי טייני איל טינו אין אוטרו לוגאר, נו סיירב̄י.

בני חלופה קירי דיזיר קי לה דיזונכרו די
בוקה, מה קי דיספואיס ב̄ייני אין סי
אי לה אפ̄שאגה, סיירב̄י, סי טיניאה
קון איליה שגונה ראב̄ייה, איס
איסור אסטה קי לה אפ̄שאגי
אי פואיד̄י פור אב̄לאר קון
איליה פור אפ̄שאגארלה
קי סי אזי אפ̄ואירה די
איסטו קי אב̄יזימוס
דישו שלמה וחוטא
אחד יאבד טובה
הרבה.

קאפיטולו י

(פ׳ 1) זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח
יקר מחכמה מכבוד סכלות מעט.

איסטי פסוק איסטה אג׳ונטאד׳ו קון לוס פסוקים די אריב׳ה. בן עזאי דיש׳ו, מוסקה מואירטה נו סי פייד׳י. פיקאד׳ו אונו פ׳ייד׳י קי פיידרי ביין מוג׳ו. (סנהדרין דף 58) דרשו רבי עקיבא קי איל אומברי איס ג׳וזגאד׳ו דיטראס די לו קי איס מאס מוג׳ו, קירי דיזיר קי איל אומברי קי סי מיזורי אה סי מיזמו. קומו קי איסטה מיטאד׳ זכאי אי מיטאד׳ חייב, קירי דיזיר קי לוס זכיות קי איזו איסטאן אין אונה טאסה, אי לאס עבירות קי איזו איסטאן אין לה סיגונדה טאסה. איזו מלוה אוטרה. ביין אב׳ינטוראד׳ו איל קי אפיזגו לה טאסה דילוס זכיות. פאסו עבירה אונה גואיי פור איל קי אפיזגו לה טאסה דילאס עבירות. דיש׳ו רבי שמעון בן אלעזר קי איל אומברי אי איל מונדו סי ג׳וזגה סיגון דיש׳ימוס קון און פיקאד׳ו קי פיקה, סי פיידרי די איל מונדו מוג׳ו ביין. איי קין דיקלארה זבובי מות קי דיש׳ו פור קומפאנייה די קרח. אינפרימירו סי פירדיירון אה איליוס מיזמוס אינפ׳רינטי די משה, אי דיזיאן, משה נו איס נביא די ב׳ירדאד׳, אי אהרן נו איס כהן גדול, אי נו לה ליי איס דילוס סיילוס. קואנדו אב׳ריאו לה טיירה סו בוקה אי אינגלוטייו אה איליוס, אי לוס ב׳אן ג׳וזגאנדו קון דיכיס פ׳ואירטיס דייזרון לה בואילטה אי דיזין משה איס נביא די ב׳ירדאד׳ אי אהרן איס כהן גדול אי לה ליי איס די לוס סיילוס אי איליוס אייה סון פ׳טקוס. איי קין דיקלארה זבובי מות איס פור דואג אי אחיתופל, אינפרימירו סי אפ׳יד׳יקיירון קון דוד המלך דיזיינ־דולי קי דוד נו איס די רות, קט׳ו די משפחה פסול. יקר מחכמה ומכבוד, איסטה איס סו נבואה די דוד. סכלות מעט קומו דיש׳ו דוד ואתה אלהים תורידם לבאר שחת. איי קין דיקלארה זבובי מות איסטה אב׳לאנדו פור סו דור די טיהו, אינפרימירו סי אפ׳יד׳יקיירון אינפ׳רינטי דיזיינדו הבעל עננו, קירי דיזיר קי איל אידולו קי ליס ריספונדיירה. טקאב׳ו דיש׳ירון ה׳ הוא האלהים. סכלות מעט, קי לוס אבאש׳ו אה ארוייו די קשון אי לוס דיגולייו.

(פ׳ 2) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו.
(פ׳ 3) וגם בדרך כשהסכל הלך לבו חסר ואמר לכל סכל הוא:

דישו רבי חנינה בר פפא, איסטו אסימיזה אה דוס פירסונאס קי טיניאן דוס ש׳יניקים, איל אונו איירה די סיב׳אד׳ה, איל אוטרו איירה די טריגו. דיש׳ו אונו די איליוס אה סו חבר, איסקוז׳י קוט קירים, סי קירים טו לה סיב׳אד׳ה, טומו ליו איל טריגו. אי סי קירים טו איל טריגו, טומו ליו לה סיב׳אד׳ה. מה קי סיפאס פור פ׳ואירסה טומו ליו איל טריגו. אנסי דיש׳ו אברהם אה לוט. אי אנסי יעקב לב חכם לימינו, אינ–

פרימירו טומו סוס איז׳וס, אי דיספואיס אלאס מוז׳ירים. פורקי איל אומברי קי איס בואין ג׳ודייו אי קאזה קון מוז׳יר איס פור אפ׳ירמאר לה מצוה די פריה ורביה. לו קואל איל קי איס לוקו קי קואנדו קאזה נו איס סי נו פור אזיר סו ב׳ילונטאד׳, ולב כסיל לשמאלו, אקיטי איס עשו קי אינפרימירו טומו אסוס מוז׳ירים דיספואיס סוס איז׳וס. קומו דישו איל פסוק ויקח עשו את נשיו ואת בניו, וגם בדרך כשסכל הולך, קירי דיזיר קי איל טפש אינטיינדי קי טודו איל פואיב׳לו סון קומו איל, אי איל נו סאב׳י קי איל סולו איס טפש, אי טודוס סון אקאב׳ינטאדוס.

(פ׳ 4) אם רוח המושל תעלה עליך מקומך אל תנח כי מרפא יניח חטאים גדולים:

אין איסטי פסוק מוס דה און דוטרינו דיזיינדו קי קואנדו און חכם די און לוגאר או דיין או ממונה או גבאי קי קירין סינייוריאר סוב׳רי איל ציבור. אי ב׳ין קי איל ציבור נו סון ג׳ינטי דיריג׳ום. סי נו קי קאדה אונו פארטיקולאר איס און אומברי פואירטי. איס מיניסטיר קי לוס ריז׳ה קון מוג׳ה דיליקאדיזה, אי קי לוס קאסטיגי קון מוג׳ו ריפוזו אי קון בוקה דולסי פורקי סוס פאלאב׳ראס סיאן אוליידאס, קי סי או, נו סי ריז׳י קומו איס איל דיב׳יר, אינדיספארטי קי סו קאסטיגו נו איס ב׳אליב׳לי פור נאדה, אדרבה לו דיסטרופאזאן אי לו דיזונראן אי לו מאטראטאן, אי איסטו מו לו אינביזה איל ס׳ די שלמה המלך קי סיאה איסטי דיין עניו, קי סי נו אזי פיקאר אה סו דור קומו פיקארון ישראל קון זכריה הנביא קומו דישו איל פסוק (ד״ה 2 24) ורוח אלהים לבשה את זכריה ויעמוד מעל לעם, קירי דיזיר קי סי קוביר׳ייו מאס אריב׳ה די איל פואיב׳לו די ישראל. אי סי ב׳יאה אה סי מיזמו קי איירה גראנדי מאס קי טודו איל פואיב׳לו. לוס אינפיסו אה דיזיר לייו סו יירנו די איל ריי, לייו סו נביא, לייו סו דיין, אינפיסו פור אב׳לאר גראנדיזאס אי דישו אה איליוס פורקי ב׳וס פאסאש אה אינקומינדאנסה די איל דייו ב״ה, קי סיפאש קי מי מאלדיסייון סי אפ׳ירמה קי נו טירנים הצלחה אין טודוס ב׳ואיסטרוס איג׳וס. אי אין סיינדו קי סו אב׳לה אין קאדה דיאה איירה איסטה, לו מאסינארון אה איל ריי. אי לייס דישו איל ריי סי איס קי אוטרה ב׳יס אב׳לה די איסטי מודו די פאלאב׳ראס לו מאטאש ביין אי לי אונג׳אש פיידראס אסטה קי מואירה. רבי יודן דימאנדו אה רבי אבא אונדי מאטארון אה זכריה אין לה עזרה די ישראל או אין לה עזרה די לאס מוז׳ירים. דישו אה איל אין לה עזרה די לוס כהנים. נו טופאס קואנדו סוב׳ייו נבוזראדן אי ב׳ידו אה איסטה סאנגרי קי איב׳ה פ׳ירב׳ייינדו, דימאנדו קי לי דישיראן קי איס לה ראזון קי איסטה סאנגרי פ׳ייב׳רי. אי דישירון סאנגרי די קרבנות קי אייג׳אמוס דישו אה איייוס סי מי דיזיש לה ב׳ירדאד ביין. סי נו, ב׳וס פיינו ב׳ואיסטראס קארנים קון פיינים די פ׳יירו. לי דישירון, טיניאמוס און נביא קי מוס קאסטיגאב׳ה, פור נו אויירלו לו מאטימוס אי די אקיל דיאה נו איסטאנקה לה סאנגרי די פ׳ירב׳יר. דישו אגורה לה אגו קי איסטאנקי אי לה אפ׳שאגו. טרושו סנהדרי גדולה אי לוס דיגולייו אינסימה די איסטה סאנגרי אי נו סי אפ׳שאגו. טרושו סנהדרי קטנה אי לוס דיגולייו אי נו סי אפ׳שאגו. טרושו טודוס לוס מאנסיב׳וס כהנים אי לוס דיגולייו אי נו סי אפ׳שאגו טרושו לאס קריאטוראס די מילדאר אי לאס דיגולייו אי נו סי אפ׳שאגו. שקאב׳ו דישו זכריה זכריה אה טודוס לוס גראנדיס די טו דור לייה לוס דיגולייו אי טו נו טי אפ׳שאגאטים. איניל פונטו קידו לה סאנגרי די פ׳ירב׳יר. דישו רבי יודן, איל דיאה קי מאטארון אה זכריה איזיירון ישראל סייטי עבירות, מאטארון כהן, נביא, דיין, ב׳ירטייירון סאנגרי די ביב׳רי, אינקונאדרון לה עזרה, אי איסטי דיאה איירה שבת אי כפור, קין לו קאב׳ו טודו איסטו פור סוביר׳ב׳ייארסי סוב׳רי איל פואיב׳לו. פור איסטו איל קי טייני דעת אי שכל קי סי ריז׳ה קון איל פואיב׳לו

קון מוגֿו ריפוזו פורקי נו סיאה קאבֿזה אה קי דֿינגאן אה פיקאר איל פואיבֿלו ·

(פ׳ 5) יש רעה ראיתי תחת השמש כשגגה שיצא מלפני השליט .

אין איסטי פסוק מוס אקאבֿידה שלמה המלך פור איל קי מאדיזי קון ראזון או סין ראזון או אה סי מיזמו או אה אוטרוס. קי כיפאש קי איי אורה קי סי אפֿירמה· פור איסטו אקאבֿידאנדֿוס די נו מאדיזיר· קי טודֿו איל קי מאדיזי אה אוטרוס, פרימירו סי לי אפֿירמה פארה סי אי דיספואיס סי אפֿירמה פור אוטרוס. קומו טופאמוס אין איל פ׳ די יעקב קי קואנדו רובֿו רחל לוס תרפים די לבן אי בושקו לבן אין לאס טיינידאס די יעקב אי נו טופו. לי דישו אה לבן עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה. פור נו סאבֿיר יעקב קי רחל לוס רובֿו, אינדיספארטי קי מוריו רחל פארידה פור לה מאדיקסיון די יעקב, אי איל טאמביין טובֿו פארטי אין איסטה מאדיקסיון. קי יצחק בֿינֿייו סיין אי אוגֿינטה אנייוס, אי איל איבֿה אה בֿיבֿיר סיין אי אוגֿינטה אנייוס. קי קומו מאדישו לא יחיה קומו לה קואינטה די יח׳יה קי אינפורטה טרינטה אי טרים, מאנקו די לוס אנייוס אי בֿינֿייו סיין אי קוארינטה אי סייטי אנייוס. אינבֿיזימוס קי סיאה איל אומברי אקאבֿידאדו מוגֿו אין איסטו ·

(פ׳ 6) נתן הסכל במרומים רבים ועשירים בשפל ישבו .

נתן הסכל וכ״ו, איסטוס סון לוס כשדים קומו דישו איל פסו׳ (ירמיה 39) אי בֿינֿיירון טודוס לוס מאיורשים דיל ריי די בבל אי סי אסינטארון אין לה פואירטה אונדי קורטאבֿאן לאס הלכות· ועשרים וכ״ו איסטוס סון לוס סנהדרין ישבו בארץ ידמו זקני בת ציון .

(פ׳ 7) ראיתי עבדים על סוסים ושרים הלכים כעבדים על הארץ .

איסטי פסוק איסטה אבֿלאנדו פור יוסף קואנדו פואי בֿינדידו פור ישמעאלים קי איסטאבֿאן קובֿידוס אין לוס קאבֿאייוס. ועבדים וכ״ו, איס פור יוסף קי איבֿה קאמינאנדו קומו איסקלאבֿו דיטראס די איליוס, קאמינאנדו אי ליוראנדו קי סי איבֿה אה איספארטיר די סו סיניור פאדרי ·

(פ׳ 8) חפר גומץ בו יפל ופרץ גדר ישכנו נחש ·

איסטי פסוק איסטה אבֿלאנדו פור פרעה קואנדו פואי גוזר כל הבן הילוד. בו יפול קומו דישו איל פסוק ונער פרעה וחילו, ופורץ גדר וכ״ו, איסטה איס דינה קואנדו איסטאבֿאן סו פאדרי אי לוס אירמאנוס אין לה ישיבה, סאליו פור בֿיר אלאס איזאס די לה טיירה, קאבֿזו אה איליה מיזמה קי בֿינֿיירה שכם בן חמור קי סי ליאמו נחש, אי לה מורדייו קומו דישו איל פסו׳ וירא אותה שכם בן חמור, אינפיקו אפאלאגארלה קון פאלאבֿראס וישכב אותה ויענה .

(פ׳ 9) מסיע אבנים יעצב בהם בוקע עצים יסכן בם ·

(פ׳ 10) אם קהה הברזל והוא לא פנים קלקל וחילים יגבר ויתרון הכשר חכמה ,

אין איסטוס פסוקים מוס איסטה קאסטיגאנדו דיזיינדומוס פור לה ליי קאנטה, קי סי נו טראבֿאזאן אין איליה איסקלאמה אי בֿייני א׳ו פור דיסטרואירסי איל מונדו. קומו לייה איס סאבֿידו, אס במקומותי תלכו, קירי דיזיר סי קאמינאש אין קאמינוס דיכה ליי, בֿוס אינביאו לובֿייאס די ברכה, אי לה טיירה דארה סו אירמוליין, אי איל ארבֿול דה סו פרוטו. אי קי קומאש בֿואיסטרו פאן אה הרטורה, אי איסטארייש גוסטוזוס אי ריפוזאדוס. אי סי א׳ו נו טראבֿאזאש אין לה ליי בֿוס אגו דיטיניר אלוס סיילוס קומו איל פֿיירו קי נו אבֿאשי לובֿייאס. איסטו איס לו

קי דיש׳ו איל פסוק אם קהה הברזל, קירי דיזיר קואנדו ב׳יראס קי כי דיטוב׳יירון לוס סיילוס אי נו אבאש׳ו לוב׳ייאס, סיאי קאב׳יין קי איס פור פינה דילה ליי קי נו לה אפ׳ירמארון והוא לא פנים קלקל, פור מודרי קי נו סוסטוב׳יירון לה ליי קי פ׳ואי דאדה אה איליוס פנים בפנים, קומו דיש׳ו איל פסוק פנים בפנים דבר ה׳ עמכם, אי דא-נייארון סוס מעשים. פור איסטו ונתתי את שמיכם כברזל. פור איסטו איס מיניסטיר אה מוזוטרוס די נו טירארמוס די מילדאר אין לה ליי קאדה אונו לו קי סאב׳י, סיאה פוקו סיאה מוג׳ו. קון איסטו מוס אינביאה איל ש״ת סו ברכה אי סו-מוס מולנאיס אין-טודאס איג׳אס די מואיסטראס מאנוס אמן.

(פ׳ 11) אם ישך הנחש בלוא לחש ואין יתרון לבעל הלשון.

אין איסטי פסוק מוס אקאב׳ידה פור איל קי אב׳לה לשון הרע. לייה טינימוס אב׳יזאדו קי טודו איל קי אב׳לה לשון הרע סו קאב׳ו איס קי סי אינג׳י די ליפרה. טופאמוס קי לה אורה קי דיש׳ירון ישראל היש ה׳ בקרבנו אם אין, איניל פונטו ויבא עמלק. לה אורה קי דיש׳ירון נתנה ראש ונשובה מצרימה, קואנדו פ׳ואי איל איג׳ו די לוס מצריים. אין אקיל פונטו וירד העמלקי והכנעני, אי אין סיינדו קי אב׳לארון לשון הרע דילה טיירה פ׳ואי אסיטינסייאדו קוב׳רי איליוס מואירטי, קי מורייירון טודוס אין איל מדבר די אידאד די ב׳ינטי אנייוס אי אריב׳ה. אי אין סיינדו קי סי דייו לה גזרה ותקצר נפש העם בדרך, נו אבאסטו קולו קון איסטו, איניפיסארון פור אב׳לאר טוקאנדו אין כבוד דיל ש״ת אי די משה רבינו, קומו דיש׳ו איל פסוק וידבר העם באלקים ובמשה. איגואלארון אה משה קון איל כב יכול. אין איל פונטו ליס אינביאו איל ש״ת אלוס קולייב׳רוס לוס קי קימאן קון סוס באפ׳וס, קי איל כס דילוס קולייב׳רוס לו טיינין אין סוס באפ׳וס. אי סי דימאנדאריש קי ב׳ידו איל דייו ב״ה פור ב׳ינגארסי די איליוס קון לוס קולייב׳רוס, פור מודרי קי איל קולייב׳רו אב׳ריאו פואירטה פור אב׳לאר לשון הרע אה חוה קומו לייה איס סאב׳ידו קי לו מאלדיש׳ו איל דייו ב״ה, קי סו קומידה סיאה פולב׳ו דילה טיירה. קי סי אינגודריסקה סו לינגואה אה קי נו פואידה אב׳-לאר. אי נו איק דילה טיירה קי טופה, סי נו קאטי קי בושקי דיינטרו לה טיירה אונוס דאמארים די טיירה פור פואידיר קומיר. דיש׳ו איל סאנטו ביג-דיג׳ו איל, קי ב׳ינגה איל קולייב׳רו קי איניפיסו קון לשון הרע אין פרינסיפייו. אי קי סי ב׳ינגי דיל קי אב׳לה לשון הרע. קומו דיש׳ו שלמה ופורץ גדר ישכנו נחש. מאס פורקי סי ב׳ינגו די איליוס קון קולייב׳רוס, פור אב׳יזארמוס קי סי איל קולייב׳רו קומי מעדני מלכים אין סו בוקה סי לי אזי טיירה קומו דיש׳ו איל פסוק ונחש עפר לחמו. אי אל מודו קי איל פואיב׳לו קומיאן אלה מאנה אי סי בול-טאב׳ה אין סוס בוקאס פור מוג׳אס סוארטיס די קומידה. קי ב׳ינגה איל קולייב׳רו קי קומי מוג׳אס סוארטיס די קומידה אי אין סו בוקה סי לי אזי פולב׳ו. די איסטי מודו קי סי ליס אגה פולב׳ו אין סוס בוקאס אה איל קי אב׳לה לשון הרע. אי אין סיינדו קי ב׳יירון קי איל מאל איסטה מויי פ׳ואירטי, סי איספאנדיירון דילאנטרי משה אי לי דיש׳ירון התפלל אל ה׳ ויסר מעלינו את הנחש, קירי דיזיר אז אוראסייון אה איל דייו ב״ה קי מוס קיטי איסטוס קולייב׳רוס קי נו פואידימוס סופ׳ורטאר. אי איל ש״ת ב׳יינדו קי טורנארון אין תשובה אי דיש׳ירון חטאנו לה׳, אפונטו לוס פירדונו. דיש׳ו רבי אבא, נו איל קולייב׳רו מודרי סי נו לי אב׳יזאן די לוס סיילוס. נו איל ליאון אריב׳אטה סי נו לי אב׳יזאן די לוס סיילוס. נו איל מלכות סי ב׳ינגה דילה ג׳ינטי סי נו לי אב׳יזאן דילוס סיילוס. דיש׳ירון פור איל קולייב׳רו קי איס לה ראזון קי טו מודרים און מיימברו אי טודוס לוס מיימברוס סי ריטימבלאן. דיזי אין סו ריס-פואיסטה, אה מי מי לו דיזיס? דילו אה איל קי

אבֿלה לשון הרע. אקי אבֿלה פור אונו. בֿיין מיראנדו דיסטרואי איל מונדו קון סו אבֿלה. דישֿו רבי שמעון בן לקיש, אין לה אורה קי דישֿו איל סאנטו בֿינדיגֿו איל על גחונך תלך אבאשֿארון מלאכי השרת אי קורטארון סוס פייס. אי פֿואי סו בֿוז די איסקלאמאסייון די קאבֿו דיל מונדו אסטה סו קאבֿו. פור אינבֿיזארטי קי טודֿו איל קי אבֿלה לשון הרע אזי דאנייו די און קאבֿו די מונדו אסטה סו קאבֿו. אי אין סיינדו קי אינ-בינדימוס קי איל מאל אבֿלאר איס איסטה קאנ-טידֿאד די פֿואירטי, קומו נו מוס אקאבֿידֿאמוס פור דיטיניר מואיסטרה לינגואה פור נו אבֿלאר מאס לשון הרע פור נינגונו .

(פ׳ 12) דברי פי חכם חן ושפתות כסיל תבלענו

(פ׳ 13) תחלת דברי פיהו סכלות ואחרית פיהו הוללות רעה .

איסטוס פסוקים סון אבֿלאדֿוס פור כורש מלך פרס קי דישֿו מי בכם מכל עמו יהי אלהיו עמו , ושפתות כסיל וכ׳ו, קי אינגלוטייו סוס פאלאבֿראס אי לאס טורנו אטראס. תחלת דברי פיהו סכלות , קי דישֿו הוא האלהים אשר בירושלים, ואחרית פיהו הוללות רעה, קי טורנו אי באלדו סוס סיענסייאס .

(פ׳ 14) והסכל ירבה דברים לא ידע האדם מה שיהיה ואשר יהיה מאחריו מי יגיד לו.

אין איסטי פסוק איסטה אבֿלאנדו פור משה , דישֿו איל דייו ב׳ה א משה, לייו איסקריבֿי פור טי קי סוס חכם, אין סיינדו קי מוגֿיגואס-טיס אין פאלאבֿראס , טי דיגו נו סוס חכם אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה .

(פ׳ 15) עמל הכסילים תיגענו אשר לא ידע ללכת אל עיר .

איסטי איס איל תלמיד קי איסטה אין סו מיל-דאדֿו, אי נו טורנה א איסטודייאר לו קי מילדו קון סו חכם. איי קין דיזי קי איסטה אבֿלאנדו פור יפתח, אשר לא ידע ללכת אל עיר קי נו פֿואי סירקה די פינחס פור באלדאר א סו נדר , סי נו דישֿו יפתח לייו סו קאבֿיסירה אי קאפיטאן די ישראל. לייו קי בֿאלייה סירקה די איל, פינחס קי בֿינגה סירקה די מי. פינחס דישֿו, לייו סו כהן גדול, איזו די כהן גדול. לייו קי בֿאלייה סירקה די און עם הארץ. ביני ביני בולו לה איזה די יפתח. איסטו איס לו קי דיזין אינטרי לה קו-מאדֿרי אי לה פארידֿה בולו לה קריאטורה. מיל-דימוס, 4 פירסונאס דימאנדארון שאלה כהוגן ? א טריס פֿואירון ריספונדידֿוס כהוגן, אי א אונו שלא כהוגן. קי סון: אליעזר עבד אברהם, כלב, שאול, יפתח. אליעזר דישֿו, לה מוגֿאגֿה קי דירי א אילייה אקוסטה טו קאנטארו אי בֿיבֿירי, א איסטה לי בֿו א דאר א יצחק פור מוזֿיר. סי סאליאה איסקלאבֿה לה קאזאבֿה קון איזו די סו סינייור ? אי לי אפאריזו איל ס׳ת כהוגן, ויהי הוא טרם כלה לדבר. קירי דיזיר אנטים קי אטי-נארה די אבֿלאר אי רבקה סאליין. כלב דישֿו טודֿו איל קי איריירי א קרית ספר אי לה פרינדי , לי דארי א עכסה מי איזה פור מוזֿיר, סי לה פרינדיאה און איסקלאבֿו פריטו , סי לה דאבֿה פור מוזֿיר ? לי אפאריזו איל ס׳ת כהוגן, אי לה פרינדייו עתניאל בן קנז אירמאנו די כלב אי קי לה דייו פור מוזֿיר . שאול דישֿו, טודֿו איל קי איריירי א גולית הפלשתי לו אינריקיסי איל ריי ריקיזה אי א סו איזה לי דה פור מוזֿיר. סי סאליאה און פריטו או איסקלאבֿו או גוי, לי דא-בֿה אלה איזה ? לי אפאריזו איל ס׳ת כהוגן קי איסקריבֿייו איל פסוק ודוד בן איש אפרתי, יפתח דישֿו, אין מי בֿיניר דילה פואירה און פאס, איל קי סאלי די פואירטה די מי קאזה אפֿואירה, לו אלייגו אלקאסייון פארה איל ס׳ת . סי סאליאה חמור או כלב או חתול לו אלקאבֿה פור אלקא-סייון ? לי אפאריזו איל דייו ב׳ה שלא כהוגן קומו דישֿו איל פסוק ויבוא יפתח המצפתה אל ביתו

ויצא לקראתו, קירי דיזיר קי אין ב׳יניינדו יפתח אה סו קאזה, אי לה איז׳ה די יפתח סאליו אה סו אינקואינטרו. איסטו איס איל לשון דיל (מדרש רבה פ׳ ס׳) מה אין (פ״ק דתענית) קונטו טריס קי אינטיינדי לה גמרא קי לו דישו כלב אשר יכה וכ׳ו. נו איס קומו סי אינטיינדי סי נו סו כוונה פואי פור לאס הלכות קי סי אולב׳ידארון אין דיאס די אב׳ילו׳ די משה, קי קין טורנה אה איליאס לי דה אה סו איז׳ה פור מוזיר, אי לאס איזו טורנאר עתניאל בן קנז קון סו פילפול, אי איל רב בן עזרא סי סיינטי קי יפתח אמינגואו אין כבוד שמים קי פואידיאה סיר קי סאליאה קוזה אינקונאדה די סו קאזה. פור איסטו אמינגואו סו כבוד אי כבוד שמים קידו אין סו לוגאר.

(פ״ 16) אי לך ארץ שמלכך נער ושריך בבקר יאכלו.

אי לך ארץ וכ׳ו, איסטה אב׳לאנדו פור מלכי ישראל קי איראן פלייטיזים, קי נו סי ליס פ׳אדו שלום אינטרי איליוס נונקה פור איסטו איב׳אן קאליינדו אי אינטרומפיסאנדו. לו קואל מלכי יהודה סיימפרי אוב׳ו אינטרי איליוס שלום. אי שלמה לוס ליאמו בן חורין אי דישו אשריך ארץ שמלכך בן חורין פורקי סיימפרי איראן אפאזיגואדוס אונוס קון אוטרוס. אי איל דייו ב״ה אינב׳ילונטו אין איליוס אי איראן מולאכים אין טודאס איג׳אס די סוס מאנוס. שארה מיינטיס קי קאנטידאד די גראנדי איס איל שלום טופאמוס אין יהושע קואנדו איזו פיליאה קון טרינטה אי און ריי, איסקריב׳יו ליטרה דיזיינדו איל קי בושקה פור איר קי סי ב׳אלייה, אי איל קי בושקה פור פאס קי ב׳ינגה איל קי בושקה פור פיליאה קי פיליי. קי איזו איל גרגשי, סי אליב׳אנטו אי סי פואי די סו לוגאר, אי לי דייו איל ש״ת אונה טיירה אירמוזה קומו סו טיירה, איסטה איס אפריקה. לוס גבעונים קי קיזירון אזיר פאס, יהושע לוס אפאלאגו אי איסטוב׳ייזון אין פאס.

אינפירו טרינטה אי און ריי קי קיזירון פיליאה לוס אינטריגו איל ש״ת אין מאנו די ישראל קי נו דישארון אין איליוס שריד ופליט. ב׳ין אי ב׳יראס קי קאנטידאד די גראנדי איס איל שלום. און אומברי קי טייני און אינימיגו אי בושקה די אזירלי מאל, סי אזי אמיגו קון און גראנדי מאס קי איל, פורקי לי אגה מאל אה סו אינימיגו. אינפירו איל ש״ת נו איס אנסי, טודאס לאס אומות העולם לו אזין אינפאנסייאר קון סוס מעשים אי איליוס דורמין אין סוס קאמאס. אי טודאס סוס אלמאס סוב׳ין די אינטרי איליוס קומו דישו איל פסוק אשר בידו נפש כל חי. אי איל ב״ית ליס טורנה סוס אלמאס קומו דישו איל פסו״ נותן נשמה לעם עליה. בשר ודם סי לי אזי אלגונו און מאל נו סי לו אולב׳ידה פור סיימפרי. אינפירו איל דייו ב״ה נו איס אנסי, קואנדו איראן ישראל אין מצרים, איראן לוס מצריים אזיינטיס מאל אה ישראל קון לודוס אי אדוב׳יס. דיספואיס די טאנטוס מאלים קי איזיירון אין ישראל. דישו איל דייו ב״ה לא תתעב מצרי, סאב׳ו פירסיגיר דיטראס די איל שלום קומו דישו איל פסוק בקש שלום ורודפהו.

מעשה אקונטיסייו אין רבי מאיר קי איסטאב׳ה דרשאנדו אין נוג׳י די שבת. פואי אונה מוזיר פור אוייר איל דרוש. אסטה קי אילייה בולטו, לייה סי אמאטו לה קאנדילה די שבת. לי דישו איל מארידו, אונדי איסטוב׳יסטיס אסטה אגורה. דישו אה איל אוליינדו אל פי׳ רבי מאיר קי איסטאב׳ה דרשאנדו. אקיל אומברי אירה ליינן לי דישו פור איסטו אי פור איסטו נו אינטראס אין מי קאזה אסטה קי ב׳אלייאס אי איסקופאס אין לה קארה די רבי מאיר. לה קיטו די סו קאזה אי לה אינב׳יאו. אקיאה אורה סי דיסקוב׳ריאו אליאו הנביא אה רבי מאיר אי לי דייו אה אינטינדיר קי פור סו קאב׳זה סאליו לה מוזיר די סו קאזה, לי איזו סאב׳יר סיגון פואי איל מעשה. קי איזו רבי מאיר, פואי אי סי אסינטו אין לה

יביבה. אין אקיאה אורה ב̈ינו לה מוז̈יר פור אזירלי רוגאטיב̈ה אל כי׳ הנס קי לה אפאזיגואי קון איל מארידו. קואנדו לה ב̈ידו ב̈יניר, סי איזו אה סי מיזמו קומו קי איסטאב̈ה אאזינו קי לי איס- טאב̈ה איגולאינדו לוס אוז̈וס. לי רוגו רבי מאיר אה איסטה מוז̈יר, סי סאב̈יאה פירקאנטי די או- ז̈וס. לי דיש̈ו לה מוז̈יר איס מיניסטיר קון איל פירקאנטי די איסקופיר אין טו קארה. לי דיש̈ו רבי מאיר קון מי קונטינטיס. אפונטו סי איזו לה מוז̈יר קומו קי איסטאב̈ה פירקאנטאנדו אי לו איסקופייו טריס ב̈יזיס. דיש̈ו אה איליה ב̈ה דילי אה טו מארידו לייה איזי טו פאלאב̈רה. טו מי דיש̈יסטיס קי לו איסקופיירה אונה ב̈יז, לייו לו איסקופי טריס ב̈יזיס. אי פריסטו אפ̈אטאגאטי קון טו מארידו, אי אנסי איזו. פארה מיינטיס אי מירה קי קאנטידאד די פ̈ואירסה טייני איל שלום. דיש̈ו רבי שמעון בן חלפתא, קואנדו בושקו איל דייו ב״ה פור בינדיזיר אה ישראל נו טופו כטב̈ו קי איל שלום קומו דיזי איל פסוק ה׳ עוז לעמו יתן ה׳ יברך את עמו בשלום.

(פ׳ 17) **אשריך ארץ שמלכך בן חורים ושריך בעת יאכלו בגבורה ולא בשתי.**

איסטי פסוק מוס דה און דוטרינו דיזיינדו קי איס מיניסטיר אה איל אומב̈רי אה קי בושקי די אזיר טיניר און הכם קי מילדי פור איל, סיאה אין לה ישיבה, סיאה אין סו קאזה, אי קי לו גוב̈יירני די סו לאזירייה קומו ישכר קון זבולון, קי אנסי ב̈ירוס אין לוס נשיאים פורקי ראזון פ̈ואי טריסירו זבולון פור טייגאר קורבן קואנדו סי איסטרינו איל משכן. פור קאב̈זו קי אקירינ- סייו אלה לייז, אי אנג̈יאו כוס מאנוס פור איס- פארזיר די סו אזיינדה אה ישכר, פור מודרי קי סי איזיירון הברים. ישכר אירה אין לה ישיבה טראב̈אז̈אן אין לה לייז, אי זבולון אירה טראב̈א- ז̈אן אין מירקאנסיאה. אי אירה זבולון לי מיר- קאב̈ה אה ישכר טודו לו קי טיניאה די מיניס- טיר. קירי דיזיר קי איל שבט די ישכר אי זבולון די איסטה מאנירה סי גאנאב̈ן. אי פור איסטו פ̈ואי סו קרבן קערת כסף קומו איסקואינטרה לה מאר קי איס איגואה קומו פלאטו. קי אנסי דיש̈ו איל פסוק זבולון לחוף ימים ישכון, קירי דיזיר קי זבולון סו מוראדה אירה אין פורטו די מאריס. מזרק אחד כסף איסקואינטרה לה טיירה קי איס איגואה קומו פילוטה, קי איס פארטי די ישכר. שלשים ומאה משקלה וכ״ו, אינפורטה דוקיינטוס איסקואינטרה די 200 קאב̈יסירוס די סנהדרין קי אירן אין איל ניב̈ו די ישכר. אי פור איסטו פ̈ואי דיקולגאדו דיטו חשבון איל גראנדי אין זבולון פור מודרי קי מאס גראנדי איספאיל קי אזי אזיר לה מצוה מאס קי איל אזידור. קי סי נו אירה זבולון נו פואידיאה סו אירמאנו איסטאר מילדאנדו. אה קאב̈זו קי טופאב̈ה טודו פרונטו, לה קומידה אי לה ב̈יב̈ידה. אי פורקי אירה די פלאטה? קי טאנ- ביין פלאטה לי דאב̈ה אה איל פור אזיר טודו לו קי טיניאה די מיניסטיר קומו דיש̈ו איל פסוק לשחוק עושים לחם ויין ישמח חיים והכסף יענה את הכל. שניהם מלאים סולת וכ״ו, זבולון אי סו אירמאנו אירן טומאן לה פאגה דילה ליי אין ג̈ונטו. אי לוס דוס סי מאנטיניאן אין ג̈ונטו. כף אחת איסטה איס לה ברכה קי לו בינדיש̈ו סו פאדרי יעקב, זבולון לחוף ימים ישכון וכ״ו, עשרה זהב וכ״ו, איסקואינטרה די דייז ב̈יירב̈וס קי איי אין לה בינדיסייון די זבולון. קומו דיש̈ו איל פסוק זבולון לחוף ימים ישכון והוא לחוף אניות וירכתו על צידון. אין סיינדו קי ב̈ידו איל ש״ת קי טיינו טאב̈ קוב̈רי בותפות די לה ליי, פ̈ואי טאב̈אלו סו קרבן קומו דיש̈ו איל פסוק עץ חיים היא למחזיקים בה איסטי איס שבט ישכר, ותומכיה מאושר איסטי איס זבולון.

(פ׳ 18) בעצלתים ימך המקרה ובשפלות ידים ידלוף הבית.

איסטי פסוק איסטה אב̈לאנדו פור לה אארא-

גאנוד קי סי טופה אין לה ג'ינטי. קי טודו איל קי איס האראגאן, נו טייני ריפוזו ני דיסקאנסו, נו אין איסטי מונדו, נו אין איל מונדו איל ב'ינין. פורקי אג'אקיס דילה האראגאנוד נו דיזי תפלה אין סו אורה נו סי ב'ה אה גאנאר אין סו אורה, נו מילדה אין סו אורה. פורקי איל ליב'רו לו טייני לישוס די איל. סי לי אזי אמב'רי נו קומי אין סו אורה, פורקי נו טייני לה קומידה סירקה די איל. וכן על זה הדרך נו ב'יב'י איל מונדו מרוב די סו האראגאנוד. לה ב'ואילטה איל קי איס ליזירו קומי אי ב'יב'י אי דורמי אי קי אינב'יסייה אי אזי מודו די מילדאר אין לה ליי סאנטה.

(פ' 19) לשחוק עושים לחם ויין ישמח חיים והכסף יענה את הכל.

(פ' 20) גם במדעך מלך אל תקלל ובחדרי משכבך אל תקלל עשיר כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל הכנפים יגיד דבר.

איסטוס פסוקים מוס איסטה אקאב'ידאנדו קי איל אומב'רי קי טייני קונסינסייה קי נו מאלדיגה ני דיזונרי אה נינגון אומב'רי גראנדי, פורקי דיזין לה ג'ינטי לאס פארידים טיינין או-יידוס. דישו איל סאנטו ב'ינדיג'ו איל אה איל בן אדם פורקי טי די אה סאב'יר מאס קי לה בהמה אי לה חיה אי לה אב'י, טו סוס מחרף ומגדף דילאנטרי די מי? מירה כב'וד קי די אה טי, אי נו טו אינטיינדים טודה איסטה ב'ואינדאד קי טי איזי? אין טו קאמארה נו פואידים דיזונ-ראר אה איל גראנדי קי סי טופה אין טו דור, אי אין קאמארה קי טו טי איג'אס נו פואידים דיזונראר אל ריקו קי אין טו דור. פורקי כי עוף השמים יוליך את הקול.

קאפיטולו יא

(פ' 1) שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו.

אין איסטי פסו' מוס אקאב'ידה דיזיינדו סי ב'וש-קאסטיס פור אזיר צדקה אס אה אילייה קון לוס קי טראב'אזאן אין לה ליי. קי איסטי מיס די אקי איס דברי תורה קומו דישו איל פסוק הוי כל צמא לכו למים. דישו רבי עקיבא קואנדו איסטאב'ה פאסאנדו פור לה מאר, ב'ידי אונה נאב'י קי סי הונדייו אין לה מאר. אי מי טומי מוג'ו צער קי אב'יאה אין אילייה און ת"ח אי סי הונדייו. אי קואנדו ב'יני אה סיב'דאד קאפוטקייה לו ב'ידי קי איסטאב'ה אסינטאדו דילאנטרי די מי, אי מי דימאנדאב'ה דימאנדאס פור לוס מאמרים דילה גמרא. דישי אה איל, מי איז'ו קומו פואי-דיסטיס סאב'יר דילה מאר. דישו אה מי רבי, פור טו תפלה קי איזיסטיס פור מי פואי איסקאפאדו. קי פואי אפאריזאדו דילאנטרי די מי און מאדירו

סובֿי סובֿרי איל, אי לה אולה מי פואי ארונג'אנדו אולה סובֿרי אולה אסטה קי אלייגי אה לו סיקו· לי דישי קי מעשים סי טופה אין טו מאנו? מי ריספונדייו דיזיינדו. קואנדו אינטרי אה לה נאבֿי אינקונטרו קון מי און אומברי פרובֿי, מי דישו מאנטיינימי די פאן, אי לי די און פידאסו די פאן· אי מילדי סובֿרי איל שלח לחמך על פני המים .

מעשה אקונטיסייו אין אונה נאבֿי קי סי פואי אה בֿיאזאר פור לה מאר גראנדי. איזו און איירי פואירטי אי לה לייבֿו אלה נאבֿי אה און לוגאר קי לאס אגואס נו דישאן פאסאר די סו תהום. אין סיינדו קי לה נאבֿי נו פודו סאלבֿארסי די איסטי לוגאר, דישירון טודוס לוס דילה נאבֿי בֿיני מוס אג'ונטארימוס טודוס אין אחדות אי קי-טארימוס טודה לה בֿיאנדה קי סי טופה אינטרי מוזוטרוס . סי מורימוס, מורירימוס טודוס אלה אמברי· אי סי בֿיבֿימוס, בֿיבֿירימוס טודוס. בֿיינדו איל דייו ב"ה לה אחדות די איסטה ג'ינטי, רילומברו איל דייו ב"ה אה סוס אוזוס קי טיניאה אונו די איליוס אונה בֿאקה קי איסטאבֿה גואדראדה אין איל אנבאר דילה נאבֿי· טומארון אה איסטה בֿא-קה, לה דיגולייארון אי קולגארון אה איליה אין איל גאנג'ו דילה נאבֿי· בֿינו און פישי גראנדי אה סו גולור, אינפיסו פור אינגלוטיר אלה בֿאקה קון איל גאנג'ו. טראבֿאנדו איל פישי אה איל גאנג'ו פור איסקאפאבֿוארסי, טראבֿו אי אלה נאבֿי אסטה קי סאליו די אקיל תהום. בֿיינדו לוס מיניסטרוס אינטונסיס קי לה נאבֿי אינפיסו אה קאמינאר, קורטארון איל גאנג'ו אלה מאר , אי אינטרארון אין רומי . לי קונטארון אה רבי אליעזר אי רבי יהושע איל נס קי פואי איג'ו אה איליוס מיל-דארון סובֿרי איליוס שלח לחמך על פני המים.

(פ' 2) תן חלק לשבעה וגם לשמונה כי לא תדע מה יהיה רעה על הארץ .

תן חלק לשבעה, איסטוס סון סייטי דיאס די שבת, וגם לשמונה, איסטוס סון אוג'ו דיאס די מילה· רבי יהושע דישו תן חלק לשבעה, איסטוס סון סייטי דיאס די פסח וגם לשמונה, איסטוס סון אוג'ו דיאס די סוכות. אי די אונדי איסטה פור מוג'יגואר שבועות אי ראש השנה אי יום הכפורים? תלמוד לומר תן וגם קון רבויין. רבי עזריה דישו תן חלק לשבעה, איסטוס סון ימי המלואים קי אנסי דיזי איל פסוק כי שבעת ימים ימלא את ידכם, וגם לשמונה קומו דיזי איל פסוק ויהי ביום השמיני. רב הונא דיזי תן חלק לשבעה, איסטוס סון סייטי דיאס דילה נדה· וגם לשמונה, איסטוס סון שמונה ימי מילה. קומו דיזי איל פ' וביום השמיני ימול· רבי לוי דישו תן חלק לשבעה איסטוס סון סייטי דיאס די סוכות. וגם לשמונה איסטי איס שמיני עצרת .

(פ' 3) אם ימלאו העבים גשם על הארץ יריקו ואם יפול עץ בדרום ואם בצפון מקום שיפול העץ שם יהוא·

(פ' 4) שומר רוח לא יזרע וראה בעבים לא יקצור·

איסטוס פסוקים מוס אבֿיזה , קי קואנדו לוס כי' חכמים אינבֿיזאן ליי מוג'ה, סובֿרי ישראל לה בֿאזיאן קי סי לייאמארון טיירה קומו דיזי איל פסוק (מלאכי ג') כי תהיו אתם ארץ חפץ . אי סי לוס קאבֿייוס סי אנדאן פור דרום או פור צפון, קואנדו ישראל אוליין קי איי דרום אין און לוגאר סובֿרי קי איס ליבוס קורין פור אולייר דברי תורה, אי פור אינבֿיזארקין דוטרינוס אי מוסרים אי פשטים. דישו רבי יצחק קי בֿיס-טיס קי בֿייני אלגונה אנגוסטייה אה איל מונדו ח"ו קי סיפאס קי איס פור ישראל קי סי לייאמאן טיירה, קומו איל פסוק כי תהיו אתם ארץ חפץ. אם יפול עץ וכו', קירי דיזיר קואנדו אלייגה איל טיימפו קי און קאבֿייו איס נפטר סובֿרי קי סיאה לוגאר ליבוס קורין ישראל פור אזיר גמול חסד. מקום שיפול העץ, קירי דיזיר אין איל לוגאר קי איס נפטר קורין פור אזיר לה בֿילונטאד די איל

דייו ב'ה קי איס גמילות חסדים. שומר רוח לא יזרע קירי דיזיר קואנדו גואדראן לה ג'ינטי לוס קומאנדוס די איל ריינאדו, נו פואידין סימבראר מצות ומעשים טובים ·

(פ' 5) כאשר אינך יודע מה דרך הרוח כעצמים בבטן המלאה ככה לא תדע את מעשה האלהים אשר יעשה את הכל ·

איסטי פסוק איסטה ב'יין דיקלאראדו אין אוזה 102 פ' יג. קי סון לאס סייטי קוזאס ב'יירטאס דיל אומברי ·

(פ' 6) בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך כי אינך יודע אי זה יכשר הזה או זה ואם שניהם כאחד טובים .

אין איסטי פסוק מוס אקאב'ידה דיזיינדו קי טו-מאסטיס מוז'יר אין טו מאנסיב'ים אי מורייו. מי-רה די טומאר מוז'יר אין טו ב'יז'ים. פואירון אה טי איז'וס אין טו מאנסיב'ים, בושקה אה טיניר איז'וס אין טו ב'יז'ים קומו דישו איל פסוק בבקר זרע את זרעך ולערב אל הנח ידך קי נו סאב'יס קואל סירה מיז'ור או איסטי או איסטי. ר' ישמעאל דישו סי אינב'יזאסטיס ליי אין טו מאנסיב'ים, בוש-קה די אינב'יזאר אי אין טו ב'יז'ים. קי נו סאב'יס קואלה ליי סי קונטייני. או לו קי אינב'יזאסטיס אין טו מאנסיב'ים או לו קי אינב'יזאסטיס אין טו ב'יז'ים. אי סי טודוס לוס דוס סי קונסטיינין איס מאס מיז'ור. רבי עקיבא דישו דוג'י מיל תלמידים איראן אה מי, אי טודוס מורייירון אינטרי פסח אה שבועות, אי אין איל קאב'ו סי פאראראן אה מי סייטי תלמידים קי סון רבי יהודה אי ר' נחמיה אי ר' מאיר אי ר' שמעון בן יוחאי אי ר' אלעזר בן איז'ו די ר' יוסי איל גלילי אי ר' יוחנן הסנדלר. דישו אה איליוס לוס פרימירוס נו מורייירון סאלב'ו פורקי איראן סוס אוז'וס איסטריג'וס אין לה ליי, קי נו אינב'יזאב'אן אונוס אלוס אוטרוס. אקאב'י-דאדב'וס ב'וזוטרוס נו אגאש אנסי. איניל פונטו סי פאראראן אי סי אינג'ירון די ליי, אי טודו ישראל סי אינב'יזארון מוג'ה ליי .

(פ' 7) ומתוק האור וטוב לעינים לראות השמש :

(פ' 8) כי אם שנים הרבה יחיה האדם בכלם ישמח ויזכור את ימי החשך כי הרבה יהיו כל שבא הבל .

איסטוס פסוקים טראטאן פור לה ליי, קי איל לוזירו דילה ליי איס דולסי סו ב'יסטה וטוב לעינים, ב'יין אב'ינטוראדו איס איל קי סו מילדאדו לי רילומברה אה איל קומו איל סול. ל"י ליי סי ייאמה מירקאנסיאה, סיגון דיזי איל פסוק כי טוב סחרה מסחר כסף קי מיז'ור איס לה מירקאנסיאה דילה ליי מאס קי לה מירקאנ-סיאה דילה פלאטה לה מיז'וריאה איס קי איניל אוטרו מונדו נו פאסה לאס מירקאנסיאס די איסטי מונדו . סי קירי לה מירקאנסיאה די לה ליי. איסטו אסימיז'ה אה אונה מירקאנסיאה מויי ב'אלוטוזה, קי איג'ה מוג'ה גאנאנסייה, אי אה קואל קיר נו לי סאלי דילה מאנו אה אזירלה . קי אזין בושקאן און פראטיק קי לי סאלי דילה מאנו. אי-לייוס קיטאן איל קאב'דאל אי איל פראטיק מיטי לה מאיסטריאה אי סי איספארטין לה גאנאנסייה. אנסי איס לה מירקאנסיאה די לה ליי, קי איס מויי מיניסטירוזו פור זאיירי פארה איל אוטרו מונדו, קיטאן קאב'דאל לוס קי איל ש"ת ליס דייו איל פודיר, אי סי אזין חברים קון איל חכם. ל"י אין איל אוטרו מונדו סי איספארטין ג'ונטוס . לה ליי סי ייאמו ב'ידאס קומו דישו איל פסוק כי הוא חייך ואורך ימיך. קי אילייה טוס ב'ידאס אי לארגורה די טוס דיאס. אי דישו אוטרו פסוק כי חיים הם למוצאיהם, קי ב'ידאס קון אילייאס פארה קין לאס טופה . לוס קי סונפורטאן אין אילייה סי ייאמו ב'ידאס קומו דישימוס קי דישו איל פסוק קי ארב'ול די ב'ידאס אילייה אלוס קי סונפורטאן אין אילייה. טודוס קירין ב'ידאס. פור

איסטו קﭏי קוריר דיטראס די לה ליי קומו סי
קורי דיטראס די לאס ב׳ידאס. לה ליי איס מאס
פריסייאד׳ה די אורו די אופז, אי דיל פאנﭏ די לה
מייל קומו דיש׳ו איל פסוק הנחמדים מזהב ומפז
רב ומתוקים מדבש ונופת צופים קי סון קוב׳די-
סייאד׳אס [illegible] מוג׳ו קי אורו די אופז, אי מאס
דולסים דיל פאנﭏ די לה מייל. אי דיש׳ו אוטרו
פסוק יקרה היא מפנינים. וכל חפציך לא ישוו
בה, קי מאס פריסייאד׳ה איס איליה קי לאס ג׳ו-
לייאס. אי קי טוד׳אס לאס ג׳ולייאס נו סי איגו-
ﭏאן קון אילייה. אי אה טוד׳וס ליס אגראד׳ה לאס
ג׳וייאס אי קורין פור ﭏקאנסארלאס. פירו איס
די מאראב׳ילייה קי נו ב׳ימוס קי לה ג׳ינטי איסטאן
אקורידוס פור ﭏקאנסאר לה ליי קומו לאס ב׳י-
ד׳אס אי לאס ג׳ולייאס. פארה איסטו איי דוס ריס-
פואיסטאס. לה אונה איס קי סיגון איל פרוב׳יג׳ו
אי לה גאנאנסייה דילה קוזה. אנסי פרופייו איס
איל סומבﭏיימיינטו דיל יצר הרע. קי לאזדרה קון
סוס ב׳ינטי אונייאס פור נו דישארלו ﭏ אומברי
קי גאני איסטי מוד׳ו די גאנאנסייה גראנדי. לה
סיגונדה איס פור מאנקיזה די קונוסיר לה ב׳א-
לוטה אי איל פריסייו די לה ליי. סיגון טראאין
[illegible]ים מסלים דילוס סינייורים הכנים, קי לי די-
ג׳אנדארון אה און סאב׳ייו קי ליס דיגה קי איס
לה ראזון קי לוס חכמים סי טופאן אין לאס קא-
[illegible]אס דילוס ריקוס, [illegible] ריקוס נו סי טופאן
[illegible]ין לאס קאזא[illegible] [illegible]ריספונדייו,
[illegible] קיזה. מה
נוס ריקוס [illegible] סינסייה.
[illegible] סימיזאנטי [illegible] יי און מעשה אין און
אומברי ריקו קי סו אופ׳יסייו אירה ג׳וליירו, אי
טיניאה און איז׳ו קי איל פאד׳רי מיטייו מוג׳ה
קוב׳דיסייה די קיטארלו חכם. איל איז׳ו טיניאה
קוב׳דיסייה די גאנאר פאראס. קי אזיאה איל פא-
ד׳רי פור מיטירלי קוב׳דיסייה די מילדאר. אין קאד׳ה
הלכה קי מילדאב׳ה אי לה אינטינדיאה ביין, לי
דיזיאה קי איסטה הלכה ב׳ﭏי דייס דוקאד׳וס, אי

סי אירה מאס קוזה די פלאטיקה אי די אינטינדיר
לי דיזיאה קי ב׳ﭏי ב׳ינטי דוקאד׳וס, אי סיימפרי
לו אינב׳ידייאב׳ה אי לי דיזיאה, טו איסטאס גא-
נאנדו מאס מוג׳ו קי מי. קי לייו פינו אי לאזדרו
איל דיאה אינטירו, אי לייה מי קונטינטו זה גא-
נאר און דוקאד׳ו אל דיאה, און [illegible]רי או-
טרו. אי טו גאנאס קאד׳ה דיאה [illegible] קאד׳וס.
איל איז׳ו קון לה קוב׳דיסייה די [illegible]. מילדאב׳ה
קון מוג׳ה אמור, אי נו פידריאה [illegible]ל טוד׳ו,
אי נונקה סﭏיאה ﭏה קﭏיי קי [illegible] קאב׳ה
אין קאזה די טוד׳ו ג׳וסטו אי בואי, [illegible] קירי
דיג׳ו קי נו מאנדאב׳ה איניל פיג׳ו ני [illegible]ו פ׳ר
מינוד׳אס, קי נו טיניאה די מיניסטיר. [illegible] דיאה
סﭏייו ﭏה קאמינאר פור לה קﭏיי, פאסו [illegible] אונה
בוטיקה די באקﭏ ג׳וד׳ייו קי ב׳ינדיאה פרוטאס אי
קונפ׳יטורייאס, אי ב׳יב׳יינדאס בואינאס. לי דיזיאו
איל ﭏמה די קומיר אי ב׳יב׳יר. אינטרו אין לה
בוטיקה אי דיש׳ו ﭏ בוטיקארייו קי קיריאה קומיר
אי ב׳יב׳יר די טוד׳ו לו קי ב׳ינדיאה, מה קי נו טייני
מינוד׳ינסייה. סי לי בוזדיאה און גוד׳רו, איל בו-
טיקארייו לי דיש׳ו סי. קומייו אי ב׳יב׳ייו טוד׳ו לו
קי לי דיזיאו איל ﭏמה. לי דימאנדו קי לי קיטי
קואינטו. לי סﭏייו בדרך משל ב׳ינטי גרוש׳ים. סי
אסינטו אה מילדאר אונה הלכה די ב׳ﭏוטה די
דייז דוקאד׳וס. איל בוטיקארייו ﭏמה בואינה לו
דיש׳ו קי ב׳ﭏייה מילדאנדו, אי סי מיטייו אה או-
לייר. קואנדו איסקאפו די מילדאר, לי דיש׳ו קי
איסטה הלכה איס די ב׳ﭏוטה די דייז דוקאד׳וס.
קי סי דיטינגה לו קי לי דיב׳י אי קי לי די איל
ריסטו. איל באקﭏ ב׳ה גריטאנדו קי קירי סוס
פאראס. איל מאנסיב׳ו לייה סי קונטינטו אה די-
ש׳ארלי לה הלכה פור פאגה די לוקי קומייו, אי
נו לי ב׳ﭏייו. בקצור איס קי לי קיטו לה ג׳וזי די
אינסימה אי לו מאנדו. איל מאנסיב׳ו סי פואי
ייוראנדו אה קאזה, אי איסטה קון מוג׳ה ראב׳ייה
קון איל פאד׳רי קי לו איסטוב׳ו אינגאנייאנדו, קי
לה הלכה קי סי לה פריסייו פור דייז דוקאד׳וס

כו לי בֿטייו ני בֿינטי גרושֿים. קואנדו בֿינו איל
פאדֿרי אין קאזה, איסקלאמו סובֿרי איל איסקלא-
מאסייון גראנדי אי אמארגה, דיזיינדו פורקי מי
אינגאנייאסטים. אי קון טוס מינטיראס מי טרו-
שֿיסטים אין איסטה בֿירגואינסה די אויי. אי לייו
נו מי דישֿו מאס אינגאנייאר. קירו איגֿו די גאנאר
פור בֿירדאדֿ, נו די מינטירה · בֿיינדו איל פאדֿרי
קי סו איזֿו איסטה מויי דורו אי נו סי דישֿו מאס
סונזבֿטייר. לי דישֿו בֿה ביין, לייו ארי טו פטאבֿ-
רה אי טו [illegible]ניטירי אין מי אופֿיסייו די גֿוליירו קי
אים אי[illegible] מאס גאנאנסייוזו קי טודֿוס לוס אופֿי-
סייוס. אי קון איסטו לי פאסו לה ראבֿייה דיל
איזֿו אי לי בֿינו איל קייפֿ. ט דיאה סי לו ייבֿו
סו פאדֿרי אין גֿונטוס, אי לי איזו אונה פארטי-
דֿה די דיאמאנטיס פורקי בֿינדה, אי לי פֿואי מי-
טיינדו פריסייוס מוגֿו מאס מאנקו די לוקי בֿטין,
קי איל דיאמאנטי קי בֿטיאה מיל גר׳ו מיטייו קי-
ניינטוס, אי איל קי בֿטיאה קיניינטוס אין דוסיינ-
טוס, וכן על זה הדרך לי קונפֿוזו שֿישיט, אי לי
דישֿו קי מאנקו די איסטי פריסייו נו פואידֿי בֿינדיר
אי לו אסינטו אין לה קטיי קי בֿיינין לוס קאזטי-
נוס אה בֿינדיר פאס אי ליניה אי גואיזבֿוס אי
גאינאס. און קאזטינו די בֿיר איסטאס פיידֿראס
רילוזיינטיס לייה סי נאמורו, אי סי דיטירמינו ק׳
סי אפילו בֿטי טריק גר׳ו, בֿה טומארלה פור ייבֿאר
ריגאלו אה סו איזֿה. דימאנדו ט מאנסיבֿו קואנטו
אים לה בֿטור די איסטוס בֿידֿרוס · לי דישֿו קי
איסטה בֿטי קיניינטוס גר׳ו אי איסטה דוסיינטוס.
פאריסיינדולי ט קאזטינו קי פֿואי פור בורלארסי,
לו קובֿרי די איסקופֿינה אי סי בֿה. איסטי סי פֿואי
אוטרו בֿינו, אי איסטי נו מאנקו קי איבֿה אה
אארבֿארלו. סי פֿואי איסטי בֿינו און טריסירו אי
איסטי לו איגֿו די סוזיידאדֿ, וכן על זה הדרך.
סי בֿה אה סו קאזה לימונייוזו אי אנסייוזו קי נו
איזו סיפֿטי אקיל דיאה. אי סי ארטו די חרפות
קי אינטיינדי קי איל פאדֿרי לו קולפה קי לי מי-
טייו אונוק פריסייוס מויי קארוס פורקי נו פואידֿה

בֿינדיר נאדֿה · קואנדו בֿינו סו פאדֿרי לו ריסיבֿייו
קון ראבֿייה גראנדי, דיזיינדו : מי טומאסטים פור
מאיימונה. קי טי איסטאס בורלאנדו קון מי, קי
איל דיאה די אויי פֿואי מאס ניגרו קי איל דיאה
דיל באקטו. אינטונסים סו פאדֿרי לו טומו קון בו-
אינאס אי לו אפֿטאגו. ט דיאה לי דייו לוס מיז-
מוס דיאמאנטיס, אי טרוקו לוס פריסייוס, קי איל
קי מיטייו קיניינטוס. לי מיטייו אוגֿוסיינטוס, אי
איל די דוסיינטוס מיטייו קואטרוסיינטוס סו איזֿו
סי אינקאנטו די בֿיר איסטי איגֿו, די טיניר קו-
ראזֿי די פוזאר לוס פריסייוס. אי דישֿו קי נו לאס
ריסיבֿי ני בולטה קארה · פינסאנדו קי איל דיאה
די אנטיס קומייו דיזונראס אי איסקופינאס, איסטי
דיאה בֿה אה סיר אאפֿטונה · סו פאדֿרי לו טומו
קון מוגֿאס בואינאס. אי לו אפֿטאגו פורקי לאס
טומי, אי לו אסינטו אין לה קטיי דילוס מירקא-
דֿירים גראנדים גֿוליירוס פאסאבֿה אונו לי די-
מאנדאבֿה קי פריסייו אים איסטה פיידֿרה, ריס-
פונדיאה קון טימבלור די קוראסון, מואיבֿיסיינ-
טוס גר׳ו. די פרימה בוקה לי פאגארון אוגֿוסיינ-
טוס גר׳ו · איסטי מאנסיבֿו טומאבֿה קוראזי אי
דיזיאה קי אונה פארה מאנקה נו קונבֿייני. איל
מירקאדֿיר קי בֿיאה קי אים דייז פור סיין מאנקו
די סו בֿטוטה לי קונטאבֿה לה מונידֿה. אי אנסי
אוטרו אי אוטרו, אסטה קי אריבֿו מידֿייו דיאה
אי בֿינדייו טודֿו . [illegible] סו סאקו די דוקאדֿוס
אי סי פֿואי אה קאזה, ט [illegible] אי קונטינטי. אלה
כוגֿי לו ריסיבֿייו אה סו פא, די קון טיגריאה אי
לי קונטו איל בואין טראטו קי טובֿו איל דיאה
די אויי. לי דימאנדו סו פאדֿרי קי לי דישֿירה, קי
אים איל קאבֿזו קי איל דיאה די אנטיס קון קי
אירה איל פריסייו בארטו נו בֿינדייו נאדֿה, אי
אויי קון סיר איל פריסייו מאס קארו סי בֿינדייו
טודֿו. לי דישֿו איסטה דימאנדה לייה לה טובֿי אי
לייו, מה נו סי לה ריספואיסטה. לי דישֿו סו פא-
דֿרי לייו טי לה ריב[illegible]דירי. סאבֿראס מי איזֿו קי
קאדֿה קוזה [illegible] סו בֿטוטה. מה קאדֿה רופה

חים חין חיל לוגחר קי פחקה, חונדי קי חיכטייכ-
דין חין לה צ̈טוטה חי חיל פריקייו. קי חנכי חיל
פרימיר דיחה קי עי חקיכעי חין חיל לוגחר ד,
לוס קחזטיכוס קי כו קחצ̈ין צ̈טוטחס די ג̃ולייחס
קי בורכחרון די חולייר לוס פריקייוס. ט קיגונדו
דיחה קי עי חקיכעי חין לוגחר די מירקחד̈יריס
חי ג̃ולייחרוס קי קונוקין חי קחצ̈ין לה צ̈טור דיל
ביין לוס מירקחרון, חי חיקטו עי לו חיזי פורקי
חיכטיינדחס קי לו קי עי דיש̈י פור לה צ̈טוטה די
לה הלכה קי חים דיין דוקחד̈וס. לייה חיק לה
צ̈ירדחד̈ חנכי, מה כו חונדי חיל בחקט, קי כו
קונוקי כו צ̈טור. חים חונדי לוס קי׳ חכמים קי קו-
נוקין. חי קון חיקטו חיכטינדייו חיל חיזו קי לה
צ̈ירדחד̈ חיקטה קון קו פחד̈רי, חי טורנו חה
חקינטחרקי חה מילדחר קון קוצ̈דיקייה. כוטח-
מוק די חקי קי חיל קי קונוקי לה ג̃ולייה מיטי
טוד̈חק קוק מייכטיק פור חלקחנקחרלה. לו קי
כו חים חנקי קוחנדו כו לה קונוקי. ביין חצ̈יכ-
טורחד̈ו חיל קי חיק זוכה פור צ̈יחיר לה לוז די
לה ליי, קי קי מוג̃וק חכייוק ביצ̈ירה קון ט׳יגרי-
חה דילה ליי. קט׳י קי קי חקוד̈רי קי קי כו מילדה
חין חילייה. קי קי חקוד̈רי קי קו קחצ̈ו חים טה
חיקקורידחד̈ קי חיק גהינם. פור חיקטו חים מי-
כיקטיר חה מוזוטרוק פור חפיגחרמוק קון חילייה
פורקי טרחחי צ̈ידחק די קיימפרי.

(פ׳ 9) שמח בחור בילרותך ויטיבך לבך בימי
בחורותיך והלך בדרכי לבך ובמראה עיניך
ודע כי על כל אלה יביאך האלהים במשפט.

איסטי פסוק טורנה היקטה חקחצ̈ידחנדו פור
מילדחר חין לה ליי, קי לה פירקונה קי
חקוד̈רי דיל קריחד̈ור חין דיחק די קו מחנקיצ̈יק
קי קון לוק דיחק חיקקוזידוק פחרה קירצ̈יר ט
קריחד̈ור. קי טייני לה פ̈וחירקה די חזיר טוד̈ו לו
קי קירי. חי טחמביין פוחיד̈י חיג̃חר לה פ̈וחירקה
חין מילדחר. חיכדימחק קי חיקטה חין לה מיזה
די קו פחד̈רי, קי כו טייני פיכקירייוק. פוחיד̈י
מילדחר מוג̃ו, חי טוד̈ו לו קי מילדה קי לי חיכ-
טרה חין חיל מיחולייו. קיגון דיש̈ירון חכמים קי
חיל קי מילדה ליי חין ג̃יקו די חכייוק חקימיז̈ה
קומו טיכטה פריטה חיקקריטה חין פחפיל בלחנקו,
קי קיימפרי טורה. חי חיק קומו לה ליצ̈חד̈ורה
פחרה טוד̈ו לו קי מילדחרחן חקטה לה צ̈יז̈יק.
קי קומו לה ליצ̈חד̈ורה טייני בוחינה, קיימפרי צ̈ה
פוז̈חנדו. קי חנקי מחנקיצ̈וק קוצ̈דיקייחד̈וק קי
חיקטחש̈ מילדחנדו חין לה ליי, חפיחד̈חצ̈וק פור
חיקטי טיימפו פריקייחד̈ו חי חיקטימחד̈ו, כו לו
דיש̈יש̈ פיד̈ריר. לחזדרה חי קונטיכוחה חין לה ליי
קון טוד̈ה צ̈וחיקטרה פ̈וחירקה. קוצ̈רי חון טיימפו
די חיקטי מוד̈ו קי דיש̈ו, קי קי עי דירה חונה
פירקונה לחזדרי חי כו טקחנקי כו עי קריחק.
חים טיימפו די לחזדרחר חי טקחנקחר, חיק חיל
טיימפו חיקקוז̈ידו מחק קי טוד̈וק לוק טיימפוק
דילה צ̈ידה. חי קחד̈ה חורה קי קי פיידרי חיק
פיידריטה גרחנדי. קט׳י קי בוש̈קיש̈ די גחנחר פחרה
צ̈וזוטרוק, חי חזיר לה צ̈ילונטחד̈ דיל קריחד̈ור.
טחמביין פחרה קירצ̈יר ט ש׳ית, לה מחנקיצ̈יק
חיק טיימפו חיקקוז̈ידו, קי פוחיד̈י קיר פ̈וחירטי
קומו חיל חכייחרני, ליצ̈ייחנו קומו לה חגילה,
קוריר קומו חיל קורקו, בחרחגחן קומו חיל ליחון.
פור חזיר לה צ̈ילונטחד̈ די מוחיקטרו פחד̈רי קי
חין לוק קיילוק. חי חין לוק דיחק די לה מחנ-
קיצ̈יק טוד̈ו לו קי קירי פוחיד̈י חזיר, פורקי פ̈ו-
חירקה די פיידרחק חיק קו פ̈וחירקה. חי חנקי
פחרה לה תשובה, חיל טיימפו חיקקוז̈ידו חיק לה
מחנקיצ̈יק, חי טוד̈ו לו קי חזי חיל חומברי חין
קו מחנקיצ̈יק חיק מויי חיקקוז̈ידו חי חיכצ̈ילונ-
טחד̈ו דילחנטרי חיל קריחד̈ור. חין קיינדו טיימפו
קי לי בולייה לה קחנגרי, חי קו יצר קי לי חיכ-
פ̈ורטיקי. חי חיל קי חזי בחרחגחן פור קוג̃יגוחר
חה קו יצר. ביחטה חיל חומברי קי קי מחיירגה
קוצ̈רי קו יצר קוחנדו חיק מחנקיצ̈ו חי קומו די
לה מחנקיצ̈יק קי חוזה חין חיל קחמינו בוחינו,
קחד̈ה ציז צ̈ה פוז̈חנדו מחק. חי לו פרופייו חיק

לה בואילטה · קי סי מ'ו קון לה מאנסיבֿים אפֿירו איל קאמינו ניגרו. קאדה בֿיז בֿה פואֿאנדו מאס ניגרו. קי קומו לי דה פיי די אינטראדה ט יצר הרע· איקסטו איס סו אואנסה, קי אויי לי דיזי אזי אנסי, מאנייאנה לי דיזי אזי אנסי, לו קיטה די אונה עבֿירה לו איכטרה אין אוטרה פיאור. אסטה קי לו טראי אין פיקאדוס גראנדים. אי סי דירה איל אומברי אאינדה סו מאנסיבֿו, בֿייני שלמה אי דיזי כי על כל אלה יביאך אלהים במשפט· קי סובֿרי טודו איקסטו טי טראי איל דייו ב"ה אין איל גֿואיסייו· פורקי קי סי אוזו אין איקסטו סי לי אזי נאטורה. אי דיספואיס לי איס פֿואירטי די ריטירארסי די איליו. אפילו קי סי אזי בֿייזו, נו דישה סו קאמינו ניגרו· קי אנסי קי סי איס-טרימיסקה אי קי לי טומי טימבלה די אולייר איל קונסיזו דיל יצר הרע. איל אומברי קי נו סי קופו אקאבֿידאר, אי סי דישו בֿינסיר דיל יצר הרע, אינייל טיימפו קי כי טופה אין לה אידאד קי סי טופה, קי סי אקאבֿידי אה איקסא-פֿארסי, אי קי טומי אין לה מאנו איל קאמינו דילה תשובה, אי סיימפרי קטי קי פינסימוס קי פואידי בֿיניר לה מואירטי· קי דיספואיס נו איי רימידייו. אי קי לייה פיקימוס, אי לייה סי פֿואי-כון מט איכפליאדוס טודו לו קי פואידימוס אה קוניר מאס אה אינדיריגֿאר מואיסטרוס קאמי-נוס מאס אנטיס איס מאס גראנדו. לה גאנאנ-סייה איס מאס מוגֿו קי טרוקאר לה מואירטי פור לה בֿידה· פורקי איקסטו איס דיטֿאר לה מואירטי דילה אלמה, אי טומאר לה בֿידה דילה אלמה, אי בושקימוס אה אינדיריגֿאר מואיסטרוס קאמינוס פור מואיסטרו ביין אי פור מואיסטרו פרובֿיגֿו פארה עולם הזה אי עולם הבא.

(פ' 10] והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך כי הילדות והשחרות הבל ·

אין איקסטי פסוק מוס אבֿיזה פור איל קין קי טומה גאוה אי קי אינבֿטֿבֿא אה קי מיזמו. אי איל קי איס חכם קי פינסי אין סוס אואוס קי איס קומו אין אומו קי סי איספאנזי איניל אויר. אי איקסטי קי סי טומה גאוה קי איס מדקדק אין לאס פטאבֿראס קי לי אבֿלאן אה איל אי סי אראבֿייה. אי טודו איל קי סי אראבֿייה לו ייאמו שלמה טפש אי לוקו· קומו דישו כעס בחיק כסילים ינוח, קירי דיזיר קי לה ראבֿייה איקסטה פוזאדה אין איל פיגֿו דילוס לוקוס· (ויקרא רבא פ' 18) מילדימוס עקיבא בן מהללאל אומר, פארה מיינ-טיס אין טריס קוזאס אי נו טו בֿיניין אה לוגאר די עבירה · פארה מיינטיס די אונדי בֿיניקסטיס אי אונדי טי בֿאס אה איר, אי דילאנטרי די קין טו אספאראזאדו פור דאר דין אי חשבון, די אונדי בֿיניקסטיס די גוטה פֿידייונדה אי אונדי בֿאס אה איר, אה לוגאר די פולבֿו ייראמי אי גוזאנו. אי דילאנטרי די קי בֿאס אה דאר דין אי חשבון, דילאנטרי מלך מלכי המלכים הק'ב'ה. רבי אבא בר כהנא אי סוס חברים דישירון. טודאס איס-טאס טריס קי דישימוס לאס דרשו רבי עקיבא אין און פסוק וזכור את בוראך, בארך? איקסטה איס גוטה פֿידייונדה. בורך? איסטה איס ייראמי אי גוזאנו. בוראך? איקסטי איס מלך מלכי המלכים הק'ב'ה· אין לו קי איקסטאס מאנסיבֿו אין טוס פֿו-אירסאס, פואידיס טקאנסאר פור אזיר טודו לו בואינו. עד אשר לא יבואו ימי הרעה, איקסטוס סון לוס דיאס דילה בֿיזיס · והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ, איקסטוס סון דיאס דיל משיח. קי נון אין איליוס ני זכות ני חובה. עד אשר לא תחשך השמש והאור. השמש? איקסטה איס לה קלארידאד דילאס פֿאסים. והאור? איקסטה איס לה פֿרינטי. סיגון איקסטה דיקלאראדו אין לה (גמרא שבת פ' קוט) קאבֿו דילה קוזה איס קי אין מורייכדו איל אומברי נו לי קידה בֿאלור די נאדה אי טודה סו פינה פֿואי אין באלדים. פור איקסטו בֿייני שלמה אי מוס דוטרינה דיזיינדומוס אקודראטי די טו קריאדור אין דיאס די טו מאנ-סיבֿים פור סירבֿירלו אי אזיר סוס קומאנדוס

אנטיס קי אינטריס אין לה בֿיזֿיס. קי אינטונסיס נו טי קידֿה פֿואירסה פור אזיר נאדֿה קי טודֿוס טוס מיימברוס אי טו בֿיסטה די טוס קאראס סי גאסטאן אי קאאין די סו קולור אי נו אפריסטאס פור נאדֿה. אינטונסיס קידֿאראס אבֿירגואינסאדֿו, אין אקודֿראנדוטי לו קי טו איזיסטיס אין דיאס די טו מאנסיבֿיס. קי פֿואיסטיס אקורידֿו דיטראס דילוס קונסיזוס מאלוס די איל יצר הרע. קי סי טו מיזמו טי גֿוזגאס די טי אה טי, נו טופאראס נינגון קונסואילו אי אגֿאקי פור איסקאפארטי, פור איסטו מיטי אין טו טינו אין מינטריס קי טייניס טוס פֿואירסאס פור קונוסיר אאיל שי״ת אי אפֿירמאר סוס קומאנדוס. אי איסטאראס סין קודֿיאדֿו אין טו בֿיזֿיס פורקי בואין קאבֿדאל טייניס די מצות אי מעשים טובים קי קון איסטו בֿיבֿיראס לחיי העולם הבא.

קאפיטולו יב

(פ׳ 1) וזכר את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ.

(פ׳ 2) עד אשר לא תחשך השמש והאור והירח והכוכבים ושבו העבים אחר הגשם.

איל לקות החמה קי סו לאדֿינו איס פֿירמיינטו דיל סול. נו איס אוטרו קי איניל דיאה, אי נו בֿייני אה סיר אוטרו קי אין דיאה די ר״ח או איניל דיאה די אנטיס סיגון לה אורה די איל מולד. קי איל לקות החמה נו איס אוטרו קי אין לה אורה דיל מולד. אי איס קי אין אקיאה אורה איסטה לה לונה דילאנטרי דיל סול גֿוסטו. אי סיינדו לה לונה איס און עצם איסקורו, קי לה לוז קי בֿימוס די אילייה איס די לוז די איל סול. אנסי אין לה אורה קי איסטה לה לונה גֿוסטה דיבאשֿו דיל סול, נו סי בֿי לה לונה דיל טודֿו, סיינדו לה לוז דיל סול ני דה אין לה לונה סולו אין לה קארה די אריבֿה קי דה פארה איל סול, אי לה אוטרה קארה קי דה פארה לה טיירה איסטה איסקורה אי נו סי בֿי. אי אין בֿינייינדו אה סיאיר אין אקיסה אורה דיל מולד קי איסטה לה לונה דיבאשֿו דיל סול, איסטה לה טיירה טאמביין דיבאשֿו דילה לונה. אי בֿייני איל סול אי לה לונה אי לה טיירה אונו דיבאשֿו די אוטרו אין און אילו. אינטונסיס לה לונה מוס טאפה אה מוזוטרוס לה לוז דיל סול. סיינדו איסטה אילייה אין מידֿייו אינטרי לה טיירה אה איל סול קומו און פירדי אין מידֿייו אי קי ליאמה לקות החמה, פורקי לה לוז דיל סול נו בֿייני אלה טיירה. אי מוסטרה קומו איל סול סי פֿירייו אי נו רילומברה. קי אה בֿירדאדֿ אין איל סול נו איי נינגון דימודֿאמיינטו די לו קי איס סיימפרי, אי לה מיזמה לוז קי טיניאה לה טייני. סי נו איל דימודֿא-

מיינטו אים אה מוזוטרוס קי מוס טאפה לה לונה קי איסטה אין מידייו ﭏה לוז דיל סול. אי איסטו נו בֿייני אין קאדה מולד, סי נו סולאמינטי קואנדו איל מולד אים אין אורה קי איל סול אי לה לונה איסטאן אין און אילו קון לה טיירה, אינטונסים אים קי מוס טאפה טודו איל סול אה קי נו אפֿירימוס לוז דיל סול דיל טודו, קי איסטו נו פואידי בֿיניר אה סיר אין נינגון טיימפו, סיינדו לה לונה אים מויי ג̃יקה אין קאבֿו אינפֿרינטי לה גראנדור דיל סול. אנסי נו מוס פואידי טאפאר טודו איל סול אוטרו קי אונה סולה פורסיון דיל סול אה און לאדו אין לה פארטי קי איסטה לה לונה דיבֿאשֿו דיל סול. אי סי בֿייני אה סיר אה קי איסטאן איל סול אי לה לונה אי לה טיירה אין איל מרכז קירי דיזיר איניל פונטו די אינמידייו ג̃וסטו, אי טודוס לוס טריס איסטאן ג̃וסטוס אונו דיבֿאשֿו די אוטרו, אינטונסים מוס סי טאפה ג̃וסטו לו די אינמידייו דיל סול, אי לו בֿימוס קומו אונה אטקה רילוזיינטי. אי אין טודו טיימפו קי איי לקות החמה פאראראס מיינטיס אי בֿיראס אה איל סול קומו קי לי דֿה פאסאנדו אונה קוזה רידונדה פריטה סובֿרי איל די מערב פארה מזרח. אי אים קי איל קאמינאר דילה לונה אים די מערב פארה מזרח. אנסי אים קי איל לקות החמה סי בֿי מאס אינפרימירו אין לאס סיבֿדאדים קי איסטאן אין מערב. אי דיספואיס סי בֿי אין לאס סיבֿדאדים די מזרח. אי קואנדו טורנה אה סיר לה לוז קומו די אנטיס, פרימירו אים אין מערב אי דיספואיס אין מזרח. אי סיגון נו סי בֿי איל לקות החמה ג̃ונטו אין טודאס לאס סיבֿדאדים אין אונה אורה, לו מיזמו אים אין לה מיזורה קי נו אים אונה אין טודאס לאס סיבֿדאדים. קי איי סיבֿדאדים קי ליס אים אין פורסיון ג̃יקה, סיגון לי בֿייני איל סול אין אקיאה אורה אין אקיאה סיבֿדאד. אי אין לאס סיבֿדאדים קי איסטאן מויי לישֿוס אין נוס קאבֿוס דילה טיירה, נו בֿין איל לקות החמה דיל טודו. אי לה ראזון אים קי סיינדו איל סול איסטה מויי ﭏטו דילה לונה אין דימאזייאדו. אנסי איניל קאבֿו די לה טיירה קי לייה פֿולייי און פוקו דיל דיריג̃ור דיל אילו דיל סול אי לה לונה, נו לי טאפה לה לונה אה איל סול. אי לייה אים סאבֿידו, קי לה לונה איי טיימפו קי איסטה לישֿוס דילה טיירה. אי איי טיימפו קי איסטה סירקה די לה טיירה. אנסי אין איל טיימפו קי איסטה לישֿוס דילה טיירה, טורה איל לקות מוג̃ו, סיינדו קי לו קי מוס טאפה דיל סול אין מיזמו טיימפו, אים אונה פורסיון ג̃יקה. לו קוﭏ קי איניל טיימפו קי איסטה סירקה דילה טיירה, טורה מאס איל לקות, סיינדו מוס טאפה פורסיון גראנדי דיל סול. פור לוקי איסטה סירקה דילה טיירה. קי אפילו קוזה ג̃יקה קאנטידאד די און גרושֿ אין מיטיינדולה סירקה דיל אוזו, טאפה אה אונה מונטאנייה גראנדי. קי אה איסטי גראדו בֿה טודו מודו די פירדי, אי טאפה סיגון לה לישֿורה. אי נו סולו לה לונה אים קאבֿזו דיל לקות החמה, סי נו קי איי פארטידה די כוכבי לכת אין בֿינייינדו אה סיר ﭏגונה די איליאס אה קי פאסי דיבֿאשֿו די איל סול אי בֿייני ג̃וסטו סובֿרי לה טיירה, מוס טאפה לה לוז דיל סול, אי סי לייאמה טאמביין לקות החמה. אינפירו איסטי מודו די לקות נו בֿייני אקורוטו. מאס טי דירי קי כוכב נוגה נו טייני לוז די סי מיזמה, אוטרו די לוקי ריסיבֿי דיל סול. אי אין בֿינייינדו דיבֿאשֿו דיל סול נו ארילומברה דיל טודו. אי טודה איסטה קלארידאד קי לי בֿימוס, אים קואנדו איסטה אינפֿרינטי דיל סול, קי אפֿירה לה לוז מאס די טודאס לאס שבעה כוכבי לכת.

איל לקות הלבנה קי סו לאדינו אים פֿירמיינטו דילה לונה. נו אים אוטרו קי אין לה נוג̃י.

אי נו בֿייני אה סיר אוטרו קי אין לה מיטאד די איל מיז, קי אינטונסים לה לונה איסטה סובֿרי לה טיירה, אי איסטה אינטירה רילוזיינטי אי רילומברה ﭏה טיירה. קי אינטונסים נו טייני אאיל

סול ג̃וסטו אינפ̃רינטי די איליייה, מאס אבאש̃ו דילה טיירה. אי ייה איס סאב̃ידו קי לה טיירה איס מאס גראנדי דילה לונה סינקואינטה טאנ–טוס. אנסי קואנדו ב̃ייני אה סיר קי לה טיירה איסטה ג̃וסטו אין מידייו אינטרי איל סול אה לה לונה. אינטונסים נו לי ב̃ה לה לוז דיל סול אה לונה, פור קאב̃זו דילה טיירה קי איסטאב̃ה אינ-טרי איליייוס קומו און פירדי אי סי קונטה קי סי פ̃יירי לה לונה פור ב̃ירדאד, אי נו אפ̃ירה לוז דיל סול פור קאב̃זה דילה טיירה. אי ייה איס סאב̃ידו קי טודו מודו די סולומברה קי איס סירקה איס אנג̃ה, אי סי איס ליש̃וס איס קורטה. אי ייה טי דיש̃י אריב̃ה קי לה לונה ב̃יזים איסטה סירקה דילה טיירה. אי ב̃יזים ליש̃וס דילה טיירה. אנסי סי איל לקות איס אין טיימפו קי לה לונה איסטה ליש̃וס דילה טיירה, אינטונסים איל לקות נו דה אין טודה לה לונה, אוטרו קי אין פור–סייון די איליייה, קי מרוב דילה ליש̃ורה לה סו-לומברה דילה טיירה אסטה קי ב̃ה אה לונה ייה סי איסטריג̃ה. אי קומו איל לקות נו דה אין טו-דה לה לונה אוטרו קי אין פורסייון די איליייה, נו טורה מוג̃ו איל לקות, קי ייה פ̃וייי פריסטו לה סולומברה. לו קוט קי קואנדו לה לונה איס-טה סירקה דילה טיירה, אינטונסים לה סולומ-ברה לי ב̃ה אנג̃ה אי טאפה אה לונה אינטירה, אי טורה איל לקות דימאזייאדו אסטה קי פאסי טודה לה סולומברה דילה טיירה אה קי פואידה ריסיב̃יר לה לוז דיל סול קומו די אנטיס. אין טאנטו איסטי מודו די לקות אין טודה לה לונה אי טוראב̃לי נו ב̃ייני קולאיי אה קי ב̃ינגה אה סיאיר קי איסטי לה טיירה ג̃וסטו אין איל אילו די אינמידייו אינטרי לה לונה אי איל סול, אי קי ב̃ינגה טאמביין אה קי לה לונה איסטי סיר-קה דילה טיירה. איסטו נו ב̃ייני אקורוטו, אי מאנקו די איסטו נו ב̃ייני אה סיר איל לקות גראנדי אי טוראב̃לי. אי לקות הלבנה נו ב̃ייני אה סיאיר אוטרו קואנדו לה לונה איסטה ג̃וסטה דיבאש̃ו דיל רידונדיס די לוס מזלות אה סירקה די איל. קי פור איסטו איס לו קי נו איי לקות אין קאדה מיז. אי איל לקות הלבנה סי ב̃י אין טודו איל מונדו. סיינדו פור ב̃ירדאד איס קי איל לקות איס אין לה לונה מיזמה קי איסטה איס-קורה, פור קאב̃זה דילה טיירה קי איסטאב̃ה אה איל סול אי נו לי ב̃ה לה לוז. אי איסטאנדו איס-קורה אין טודוס לוס לוגארים די לה טיירה קי סי איס נוג̃י ב̃ין איל לקות. אי נו קומו איל סול קי נו סי ב̃י איל לקות אין טודו איל מונדו, סיינדו איל לקות נו איס אינייל סול מיזמו, אוטרו קי טוקה אה טיירה קי מוס טאפה לה לונה. אנסי אין לוס לוגארים קי נו טאפה לה לונה, נו סי ב̃י איל לקות דיל סול, אי פור קאב̃זו דילה טיירה נו איי לקות אוטרו קי אין לה לונה דווקא. פורקי איס-טה סירקה דילה טיירה. אי איסטאנדו לה טיירה אינטרי איליייה אה איל סול לי ב̃ה לה סולומברה דילה טיירה אסטה לה לונה. לו קוט קי אין כוכב נוגה נו איי לקות אפילו קי איסטה לה טיירה אינטרי איליייה אה איל סול. קי סי איל סול קי איסטה דיבאש̃ו דילה טיירה איס מויי גראנדי מאס די סיין מילארייאס די ב̃יזים דילה טיירה. אי כוכב נוגה קי איסטה מויי ליש̃וס דילה טיירה. אנסי לה סולומברה דילה טיירה, סי אקורטה אין לי-ש̃ורה. קי אסטה לה ליש̃ורה די כוכב נוגה נו קידה סולומברה דיל טודו. אי איל לקות קי סי ב̃י אין לה לונה איס קי סי ב̃י קומו אונה קוזה רידונדה פריטה קי ב̃ה פאסאנדו די מזרח פארה מערב. סיינדו סו קאמינאר דילה לונה איס די מערב פארה מזרח. אי לה סולומברה דילה טיי-רה ב̃ייני אה סיאיר פור קאב̃זו דיל סול, קי סו קאמינאר איס די מזרח פארה מערב. אנסי אינ-פיסה אה אינטראר לה סולומברה די לה טיירה אין איל מזרח דילה לונה, אי ב̃ה קאמינאנדו אין איליייה אסטה קי סאלי פור לה פארטי די מערב די איליייה. אי לה נורה דיל לקות די לה לונה, סוב̃רי קי נו אפ̃ירה לה לוז דיל סול, קון טודו

טייני אלגו די לוז קי סי נו טיניאה לוז דיל טודו. נו סי ב̃ייאה אה סי מיזמה דיל טודו, אי נו קירי דיג̃ו פור איל לקות קי נו סי ב̃י נאדה. קי סי'ו לוז נו איי קולומברה .

(פ׳ 3) ביום שיזעו שמרי הבית והתעותו אנשי החיל ובטלו הטחנות כי מעטו וחשכו הראות בארבות .

(פ׳ 4) וסגרו דלתים בשוק בשפל קול הטחנה ויקום לקול הצפור וישחו כל בנות השיר :

אישטוס פסוקים איסטאן מויי ביין דיקלאראדוס אין קאפ׳ 11 פסוק 9 .

(פ׳ 5) גם מגבה ייראו וחתחתים בדרך וינאץ השקד ויסתבל החגב ותפר האביונה כי הלך האדם אל בית עולמו וסבבו בשוק הסופרים.

אין איסטי פסוק מוס אב̃יזה איל קאב̃ו די איל אומברי. קי סי איל אומברי מואירי קון תשוב׳ פואי דיג̃ו סוב̃רי איל עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון. קי איס ליום אחרון? קי לה דאדיב̃ה די סוס פריסייוס דילוס צדיקים. איסטה אפאריזאדה אה איליוס אין עולם הבא. מעשה אין רבי אבהו קי איסטאב̃ה אאזינו, אי לי מוסטרארון אה איל טודו איל ביין קי טיניאה אפאריזאדו אין עולם הבא קי אינפיסו אה אלגראר אי דישו, טודו איסטו איס די אבהו אי לייו דישי לריק יגעתי? איסטו איס לו קי דישו איל פסוק ותשחק ליום אחרון. זכרי ן׳ לוי אי רבי יהושוע ן׳ לוי דישירון אין לה אורה קי סי איב̃אן אה דיספארטיר די איסטי מונדו, מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. קי איס כי בו ישמח לבינו? כטבו קי אין לה אורה קי סי דיספארטין לוס צדיקים די איסטי מונדו, איל קאנטו בינדיג̃ו איל ליס אמוסטרה אה איליוס דאדיב̃ה די סוס פריסייוס אי סי אלגראן. דישו בן עזאי יקר בעיני ה׳ המותה לחסידיו? קואנדו איל דייו ב״ה ליס אזי פאסאר אלוס צדיקים לה אונרה אי איל כבוד קי איס אפאריזאדו פארה איליוס. סמוך למתתן, איסטו איס לו קי דישו איל פסוק המותה לחסידיו. אקיאה אורה איליוס ב̃ין אי סי אליגראן .

(זוהר) מעשה אין און תלמיד די רבי שמעון בן יוחאי קי סאליו אה חוצה לארץ אי ב̃ינו ריקו. ב̃יינדו איל ריסטו די סוס תלמידים, קי סילארון סוב̃רי איל, אי איראן בושקאנטים פור סאביר אי איליוס אה חוצה לארץ. אי לו סופו רבי שמעון אי לוס קיטו אל קאמפו. אי אינטרארון אין אונה טארלה. איזו תפלה רבי שמעון אי אנסי דישו: טארלה, טארלה, אינג̃יטי ליינה די דוקאדוס די אורו. אינפיסו אה קריסיר דוקאדוס די אורו דילאנטרי די איליוס. דישולים. סי אורו ב̃וס בושקאנטיס טומה קאנטידאד קי קיריש, מה קי סיפאש קי טודו איל קי טומה די איסטי אורו, טומה סו פארטי קי ב̃ה אה טיניר אין עולם הבא, קי איל פריסייו דילה נו איס פארה עולם הבא. אין איל פונטו סי ריפינטייירון אי נו טומארון. איסטו איס לו קי דישו איל פסוק ותשחק ליום אחרון. מאס רבי שמעון בן חלפתא קי און דיאה די ב̃יירנים נו טוב̃ו פור גאסטאר פארה שבת סאליו אפואירה די לה סיב̃דאד אי איזו תפלה אל ב״ת אבאשו און מלאך קון אונה פיידרה בואינה די לוס סיילוס, סי לה דייו אל לוקאנדייר אי לו מאנטוב̃ו שבת. לי דישו לה מוזיר די אונדי טרושיסטיס אה קומיר. דישו אה איליה, די לו קי מי מאנטוב̃ו איל ס״ת. דישו אה איל סי מי דיזיס לה ב̃ירדאד ביין, סי נו נו גוסטו נאדה. לי קונטו אה איליה לה תפלה קי איזו, אי מי אבאשארון דילוס סיילוס אונה פיידרה בואינה אי לה די אל לוקאנדייר אי מוס דייו אה קואינטו איסטה קומידה. דישו אה איל, ייו נו גוסטו נאדה אסטה קי דיגאס אה מי קי לה טורנאס אטראס נוג̃י די שאבאד. דימאנדו אה איליה פורקי? דישו אה איל, טו קיריס קי סיאה טו מיזה מאנקה, אי לה

מיזה די טוס חברים לײנה? פֿואי רבי שמעון אי קי לו קונטו אה סו הי' חכם. דישו אה איל אגדה דילי אה טו מוזיר, קי טו מיזה איס מאנקה, לײו קי לה אגו קי איסטי לײנה די לו מילײו. פֿואי אי כי לו דישו. דישו אה איל ז̇ין קון מי אי אמוסטראמי קין טי איגציזו איסטה לײ. ריספונדײו אה איליה רבי. פֿואי אי לי דיזאגדו פואידי ז̇יר איל אומברי אסו חבר אין עולם הבא? קי קאדה לדיק אי לדיק טײני און עולם אפארטי. קומו דישו שלמה כי הולך האדם אל בית עולמו. עולמים נו דישו כשט̇ו עולמו. סײנדו קי אולײו אגבי פֿואי אי לה טורנו אטראס. חכמים דישירון איל נס די לקאבו פֿואי פֿואירטי מאס קי איל פרימירו, סײנדו קי איגפאנדײו סו מאנו פור טודאגרלה, איגיל פונטו אבאשו און מלאך אי לה טומו די איל. פורקי איל שכר דילה ליי איס פארה עולם הבא. איסטו איס לו קי דישו איל פסוק והשחק ליום אחרון. ויתסבל החגב איסטוס סון לוס קארקאנײאיס דיל ו' אדס קי נו אפריסטאן פור אנדאר. ותפר האביונה איסטה איס לה תאוה לה קי מיטי פאס אינטרי מארידו אה סו מוזיר, קי נו טײני אקיאה אורה מאס תאוה, סײנדו קי בשלה די איל. רבי שמעון בן חלפתא איסטאבה אוזאדו פור בוז̇יר סירקה די רבי פור ריסיביר בוס פאסים אין קאדה מיז. קואנדו קי איגביזיקײו, נו פואידײה פור בוז̇יר. אונה ביז איזו גאיירײט אי פואי פור ביזיטארלו. לי דישו קי זכות סי קירי פור ז̇יניר פאסים דיל רבי איסטי דיאה מאס קי קאדה דיאה. לי איזו די סינײאס דאנדולי אה איניטינדיר קי פואי לה קאבזה קי נו ז̇ינו פינה אסטה אוויי. דישו מאיל לה קוזה ליסוס קי איזו סירקה, אי לה קוזה סירקה קי איזו ליסוס לוס דוס קי איזײרון טריס, אי לה פאס די קאזה קי בשלו. דישו אה איל קי איסטאס דיזײנדו. ריספונדײו מאיל לו ליסוס קי איזו סירקה. סון לוס אוזוס קי ביאן די ליסוס, אי אגורה נו אטינה כי אה ז̇יר די סירקה. לו סירקה קי איזו ליסוס סון לוס אוליידוס קי סינטיאה די ליסוס, אי אגורה נו אוײי די סירקה. לוס דוס קי איזײרון טריס, איס לה באטרה די לה מאנו אי לוס דוס פײיס. לה פאס די קאזה קי בשלו, איסטה איס לה תאוה קי מיטיאה פאז אינטרי מארידו אה סו מוזיר, פורקי כי הולך האדם אל בית עולמו. איל בית העולם נו איסקריז̇ײו כשט̇ו איל בית עולמו. מאון קון טודו קי טודוס אינטראן דיספואיס די מואירטי אין און לוגאר. אינפירו קאדה אונו פוזה סיגון סו כבוד איל קי פֿואי אפארינאדו אה איל. אי מאון קי גוכטאן קא"ה אונו גוסטיזו די מואירטי, קאדה אונו אי אונו טײני עולם פור סי וסבבו בשוק הסופדים, איסטוס סון לוס גואנוס.

(פ' 6) עד אשר לא ירחק חבל הכסף ותרץ גלת הזהב ותשבר כד על המבוע ונרץ הגלגל אל הבור.

איסטי פסוק איסטה אגונטאדו אל פסו' די אריבה עד אשר לא וכ'ו, איסטי איס אוטו דילה סדרה. ותרץ גלת וכ'ו איסטה איס לה קאביסה. (משנה פ' בתרא דיבמות) ותשבר כד על המבוע איסטה איס לה טריפה דיל אומברי קי דיספואיס די טריס דיאס דילה מואירטי, קי פארטי סו טריפה דיל אומברי אי לי דיזי אה בוקה טומה אה טי לו קי רובאטיס אי אדולמיאסטיס אה ג̇ינטי. ונרוץ הגלגל אל הבור, איסטה איס לה קבורה קי קידו אײי אסטה קי סירה תחיית המתים.

(פ' 7) וישב העפר על הארץ כשהיה והרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה.

איסטי פסוק איסטה אגונטאדו קון לוס פסוקים די אריבה. וישב העפר וכ'ו אל מודו קי איל אומברי ז̇ינו די לה טײרה, טורנה אלה טײרה. והרוח תשוב וכ'ו, רבי שמואל בר נחמני לו אסימיזה משל אה און כהן קי אינטריגו אה כהן עם הארץ און קינטאל די תרומת טהרה. דישו אה איל מירה קי לײו סו לימפײו, אי מי קאזה

ל׳ימפייה, אי מים כלים ל׳ימפייוס, אי איכטה הרומה קי דו אה טי איס ל׳ימפייה. סי מי לה טורנאש אה מי ט׳ מודו קי טי לה די אה טי? דיין, אי סי נו ל׳ייו לה קימו דילאנטרי די טי. אנסי דישו איל סאנטו בינדיג׳ו איל, אה איל אומברי. מירה קי ל׳ייו סו ל׳ימפייו, אי מי מורדאה ל׳ימפייה, אי מים סירב׳יסייטים ל׳ימפייוס אי לה אמה קי ל׳ייו דאן אה טי איס ל׳ימפייה. סי טו לה טורנאש אה מי ט׳ מודו קי טי לה אינטריגי איכטה דיין. אי סי נו לה קימו דילאנטרי די טי אין פאראנדו מיינטים איל ן׳ אדם לו קי דה אה פאכאר פור סו קאב׳יסה דיש׳ירון טודוס אה אונה:

(פ׳ 8) הבל הבלים אמר הקוהלת הכל הבל.

(פ׳ 9) ויותר שהיה קהלת חכם עוד למד דעת את העם ואזן וחקר תקן משלים הרבה.

(פ׳ 10) בקש קהלת למצא דברי חפץ וכתוב ישר דברי אמת.

אי אין סיינדו קי קהלת אירה מויי חכם אינביזו סאב׳יר אה איל פואיב׳לו אי אורדינו מוג׳וס משלים בושקו קהלת פור אינטינדיר לה דאדיב׳ה די לוס פריסייוס דילאס מלות, קי דישו איל פסוק כי בשה תפלתי כאוס ה׳. דישו איל סי"ת. שלמה וכתוב יושר דברי אמת. ל׳ייה איכטה איסקריטו אין ספר הישר, מה רב טובך וכ׳ו. מאס בושקו פור סאב׳יר איל שכר דילה ל׳יי, קומו דישו איל פסוק וכל חפציך לא ישוו בה. ל׳י דישו איל סי"ת וכתוב יושר דברי אמת, ל׳ייה איסטה איסקריטו אין ספר הישר עין לא ראתה אלהים זולתך. בושקו שלמה פור סאב׳יר לה אורה דילה פ׳ין קומו דישו איל פסוק אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ. דישו איל דייו ב"ה ל׳ייה לו איסקריב׳י אין ספר הישר כי יום נקם בלבי, (ישעיה 63) קי דירה אה טי און אומברי קואנדו איס פ׳ין דילה גאולה, די אאיל איסקריב׳ייו איל פסוק כי יום נקם בלבי. דישו רבי יהושע ן׳ לוי סי מוג׳וס סימנים דאראן אה טי פור איל טיימפו דילה גאולה, די אה איל, טרים סימנים דייו איל דייו ב"ה פור לה קבורה די משה, בגי, בארץ מואב, מול בית פעור. אאון קון טודו אנסי לא ידע איש את קבורתו.

(פ׳ 11) דברי חכמים כדרבנות וכמשמרות נטועים בעלי אספות נתנו מרעה אחד.

איסטי פסוק איכטה אב׳לאנדו פור לאס פאלאב׳ראס קי אב׳לאן לוס סי׳ חכמים, קי טודו לו קי אב׳לארון אי איסקריב׳יירון נו פואידיס איג׳אר אבאשו נינגונה די לוס פאלאב׳ראס אסימיזה ט׳ כדור הארץ. ט׳ מודו קי איל כדור הארץ איסטה אין מיידייו אי נו קאיי, אנסי סון לאס פאלאב׳ראס די לוס סי׳ חכמים. קי אסימיזאן אל פונג׳ון קי פונג׳אן ואס ב׳אקאס אין אורה די טריל׳ייאר איל טריגו, ט׳ מודו קי איל פונג׳ון אזי ואה ב׳אקה פור ארהאר לה טיירה פור סימבראר אין איל׳ייה פורקי ל׳י די ב׳ידאס אה סו פאטרון, אנסי פאלאב׳ראס די ל׳יי, בולטאן אאיל אומברי די קאמינוס די מואירטי אה קאמינוס די ב׳ידאס. וכמשמרו׳ נטועים, ט׳ מודו קי איל קלאב׳ו קי איכטה אינקלאב׳אדו, סי לו קיטאן די סו לוגאר דישה סו סינייאל, אנסי סון לוס עוונות קאב׳זאן מטיס פארה לוס אזייטים אי לוס חכמים איספאנדין מאנו קוב׳רי איל׳ייוס קון סוס קונסיז׳וס אי סוס דוטריל׳וס אי בולטאן אין איל׳ייוס. אאון קון טודו אנסי סו סינייאל ל׳י קידה ט׳ אזידור, אי איכטו קירי דיזיר קי סי אונו רוב׳ו, אי לו איזיירון קי נו רוב׳ארה מאס, איל סינייאל ל׳י קידה פור סיימפרי די לאדרון ב׳יינין לוס סינייורים חכמים אי קאסטיגאן אה ישראל אי לוס בולטה אה קאמינוס די ב׳ידאס סיגון דיש׳ימוס קי טודאס סוס פאלאב׳ראס סון דאדאס די משה רבינו ע"ה קי אירה איל פאסטור די ישראל.

(פ' 12) ויתר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה אין קץ ולהג הרבה יגעת בשר:

פור איקקאפאר די טודו איסטו מירה די אזיר ניבֿרוס מוגֿוס פור מילדאר אין אילייוס, אי פור טומאר דוטרינו די מוגֿוס, קי סי איספיראס קי טי קאסטיגין די בוקה אי אבֿלה מוגֿה די מוגֿאס, טי אינפֿאסטייאס די איסטאר ביינ־טיינדו, אי טי קי אפורה טו קארני.

(פ' 13) סוף דבר הכל נשמע את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם.

קאבֿו די סו דבור דיל בן אדם טודוס אוליין אה סוס מעשים, אונו דיזי בואין גֿודייו אירה פ', אוטרו דיזי ירא שמים אירה פ'. קי אין אורה קי איל ן' אדם איס נפטר די איסטי מונדו, איל קאנטו ביניגֿו איל דיזי אה מלאכי השרת, אנדה אוליי טאס קריאנסאס פור איל, קיגון אבֿלאן איל מונדו סוב איל, אנכי בֿוס רי־זוֿם קון איל, אי אנכי איס קי סיגון אוליין די איל פואיבֿלו קי איס לו קי אבֿלאן, די איסטי מולדו קי ריזין. קי אבֿלאן בואינו פור איל דיזיינדו בואין גֿודייו אירה פ', ירא שמים אירה פ'. טו־מאן קו קאמה אי לו בואלאן פור איל אויר פור מיטירלו אין סו ריפוזו. אי קי אוליין לה בואינטה איסטה קאמה איס אינטריגאדה אין מאנו די מלאכי חבלה ה' ילילנו, פור איסטו קי מירי איל אומברי אי קי איקקוזֿגה קוטו איס מאס מיזור פארה איל. קי קאבֿו דיל אומברי איס פור מוריר כי זה כל האדם.

[פ' 14] כי את כל מעשה האלהים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע.

קי טודו לו קי הראס די מעשים אין איסטי מונדו לו טודו לו טראאירי איל דייו ב"ה אינ'ל גֿוזגֿו, קובֿרי קי לו איזיסטיס אה אינקובֿיירטה, טאנטו קי איס בײן לו קי איזיסטיס טאנטו קי איס מאל, לו טודו בֿייני אה איל גֿוזגו גראנדי, קי איסטי מונדו איקימיזה אה פֿידרייה, פור גאנאר אי אבֿאנ־סאר קי טודוס לוס קי בֿיינין אה איסטי מונדו איס פור ייבֿאר קון אילייוס אה עולם הבא מיר־קאנסיאה אירמוזה די מצות אי מעשים טובים. אי איסטי מונדו טודו לו קי איי אין איל איס בֿיסייוס פארה איל פואירפו. מודוס די קומידאס, מודוס די פֿרוטוס, אי טודו מודו די ביבֿיינדאס קי קון די ביבֿיר, אי טודו מודו די טאניירים אי קאנטאדים, אי בֿיסייוס דילוס בינוס די פאאבֿ־ראס די נאדאס אי ריזוס אי קלות ראש המרגילים את האדם לעבֿרה. טאמביין מודוס די בֿיסטימיינ־טאס אירמוזאס.

מורֿוס אי מודוס אי מאנירס, טאמביין טודו מודו די פאסיאו אין קאמפוס אי בֿינייאס. אי דיבֿאשו די טודו ארבֿול ריבֿדרידו, אי קואנ טוס מודוס די גֿוגוס קי לי גוגאן אה איל אומ־ברי פורקי פאסי סו טיימפו אי טומי טיגריאה. טודאס איסטאס קוזאס אי בֿיסטאס איס אה אורה, נו איס פור קיימפרי, קי סי אויי פאסו איל טיימפו, קי לי קידה פור מנסייאנה. קי פור איסטו איס מיזור אה מוזטרוס פור פאסיארמוס קון מו־איסטרה ליי קאנטה, אי פור אינבֿיסייארמוס אין לוס בתי כנסיות אי בתי מדרשות פור ריסיבֿיר פני שכינה אי ארילומברי מואיסטראס אלמאס קומו דישו איל פסוק כי עמך מקור חיים באורך נראה אמן כן יהי רצון ב"כ א"ו.

סוף דבר וכו', טורנה איל פסוק דיקפואיס קי איקקאפו איל ספר קהלת אה דיזיר קוף דבר. אי לה ראזון איס פור נו אטימאר אין קוזה פֿיאה, קי קאבֿריש קי אין קואטרו לוגארים דיקפואיס קי איקקאפה די אבֿלאר טורנה אה פס' די אנטיס. איס פור אבֿיזארמוס לו קי דיבֿירון חכמים, קי אין בֿיניינדו איל טיימפו קי איל דייו ב"ה קי קירי אפיאדאר די סוס איזוס פור קיטאר־מוס די איסטי גלות, בֿיריש קי אין איסטאס קו־אטרו נבואות, בֿה קאסטיגאנדו איל נביא פור דיגֿו

דיל ש״ת אה קי טורנימוס אין תשובה קיסאס איל דייו ב״ה סי אפיאדארה די סוס איזוס. אי סי ח״ו איסטאמוס אין מואיסטרו קאפריגו מוס בולטה איל מדה הדין פור אזיר מאל אה ישראל ח״ו. אה איסטה קאבזה בולטה איל נביא ט פסוק די אנטיס. אי איל סימן איס יתק״ק קירי דיזיר

ישעיה, תרי עשר, קינות, קהלת.

אינביזימוס די טודו לו אביזאדו קי איס מי-ניסטיר אה מוזוטרוס פור איספאנ-טארנוס דיל דייו ב״ה אין טודוס מואיסטרוס קא-מינוס. אי פור אמאר אאיל דייו ב״ה מלב ומנפש, קי אהבה אי יראה איסטה אגונטאדו איסטי קון איסטי. קי אלמודו קי קואנדו איל ן׳ אדם טייני און אמיגו, אפילו קי סי אירה אה לוגאר לישוס, נו טירה סו אמור די איל, אי סו אלמה אטאדה קון סו אלמה, אי סיימפרי ארוגה קי נו טינגה ניגון דאנייו ני נגע. סימיזאנטי די איסטו איס לה אמור קי טייני איל ש״ת קון ישראל, אפילו אין אורה קי מוזוטרוס מוס אלשימוס אי בולטי-מוס מואיסטרו קוראסון די סו ליי, אי נו אפיר-מאמוס סוס מצות, אי סומוס פיקאדורים דילאנ-טרי די איל. און קון טודו אנסי, נו טירה סו מירסיד אי סו אמיסטאד לה גראנדי קון נוס, אי פוזה סו שכינה אינטרי נוס פור גוארדאר אה נוס די טודו דאנייו אי פגע, אי פור אזיר בו-אינדאד אה נוס, קומו דישו איל פסוק ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים וכ׳ו. אי פואי דיגו מאס לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל ה׳ אלהיו עמו ותרועת מלך בו (במדבר 23) אי דיקלארו רש״י קי איל דייו ב״ה נו איס מדקדק דיטראס די איליוס פור פאראר מיינטיס אין לאס עבירות קי סי טופה אינטרי איליוס, ה׳ אלהיו עמו קירי דיזיר אפילו קי לו אזין אינ-סאנייאר אי ריבילייאן דילאנטרי די איל נו איל סי מיניאה די אינטרי איליוס ותרועת מלך בו איס לשון די קירינסייה קי טייני קון ישראל, קי איל תרגום די ותרועת מלך בו. איס ושכינת מלכיהון ביניהון, קירי דיזיר קי לה פוזאדה די איל דייו ב״ה איסטה אינטרי ישראל. פור איסטו פיר-טיניסי אה נוס פור אמאר אה איל קון מוגה קובדיסייה די קונטינואר סו אמור פור סיימפרי, אפילו אין אורה די מאל אי אנגוסטייאס מוגאס לאס קי סי טופאן אה נוס אין איסטי גלות, קומו דישו איוב קאפיטולו י״ג הן יקטלני לו איחל, קירי דיזיר קי דיזיאה איוב, סי מי מאטה אה איל איספירו. אברי טוס אוזוס אי מירה לו קי קיטאס די טו בוקה אין קאדה דיאה, אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת וכ׳ו. קירי דיזיר אמור די סיימ-פרי אה קאזה די ישראל טו פואיבלו אמאסטיס, ליי אי מצות, חוקים אי משפטים אה נוס אינ-ביזאסטיס. פור טאנטו ה״ מואיסטרו דייו אין מואיסטרו איגאר אי אין מואיסטרו אלבאנטאר, אבלאמוס אין טו ליי אי מוס אלגראמוס אי מוס אגוזאמוס קון פאלאבראס די טו ליי אי טוס מצות. פורקי איליוס סון מואיסטראס בידאס אי לאר-גורה די מואיסטרוס דיאס. אי אין לה ליי מיל-דארימוס די דיאה אי די נוגי. פור איסטו אזי-מוס תפלה דילאנטרי די טי קי טו אמור נו טי-

ריס די נוס פארה סיימפרי. אי אינטונסים
סירימוס אינפיגוזייאדוס, קי אמארימוס
אה טי פארה סיימפרי אי סיימפרי,
ברוך ה׳ לעולם אמן ואמן.

ת״ם

